

SCRIPTORES PHYSIOGNOMONIAE VETERES

EX RECENSIONE

CAMILLI PERVSCI ET FRID SYLBVRGII

GRAECE ET LATINE

RECENSVIT

ANIMADVERSIONES SYLBVRGII

ET

DAN. GVIL. TRILLERI V. ILL. IN MELAMPODEM EMENDATIONES

ADDIDIT

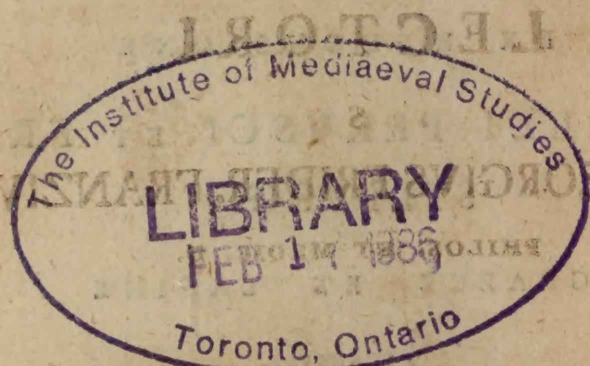
SVASQVE ADSPERSIT NOTAS

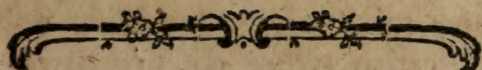
IOHANNES GEORGIVS FRIDERICVS FRANZIVS.

ALTENBVRGI

IMPENSIS GOTTLOB EMANVEL RICHTERI

CIƆIƆCCLXXX.

LECTORI

S

IOH. GEORGIVS FRIDER. FRANZIVS

PHILOS. ET MEDIC. D.

Quum noſtri temporis ea ſit felicitas, vt non ſolum iis delectetur animus humanus quam maxime, quae noua prorſus et admiratione haud leui digna videantur, ſed etiam paſcatur nutriaturque rebus, quae curioſae cupiditati delicatiorique libidini fouendae inſeruiant; ſic phyſiognomoniae ſtudium quoque per longam annorum ſeriem ſopitum, ſuperſtitioniſque nugis conſpurcatum, veternoque obrutum latens, virorum laudatiſſimorum prorſus ſingulari nec improbanda cura excitatum, reuocatum ac repurgatum recruduit ita, vt noua quaſi luce illuſtratum ſolis orientis ad inſtar ſuos radios vbiuis fere locorum ſparſerit, atque haud paucos inuenerit amicos, qui radiis corruſcantibus recreati vtilitatem ſuauitatemque maximam percipientes alios quoque in ſui traxerint conſortium. Itaque neminem tam hebeti coecutienteque praeditum eſſe viſu ar-

bitror, qui ex contemtu, arrogantia, aut rei ignoratione tales viros accuſare velit, quum huius artis cultu atque diſquiſitione curatiori id curare ac perficere potiſſimum tentarint, vt non ſolum perfecta omnibuſque ingenioſis coniecturis ſuperſtructa quam maxime haec ars fieret, ſed etiam vt diſceremus eo facilius noſmet ipſos et alios noſſe, quibuſcum communi quodam vinculo atque cognatione quadam continemur, quorumque exactior notitia non ſolum in quocumque vitae genere, ſed et in amicorum delectu, reprobationeque inimicorum, admodum neceſſaria cenſenda eſt. Igitur quamquam de laudibus horum virorum neque inuidiae ſtimulis inſtigatus, neque odii acerbitate excitatus aliquid derogare auſim atque detrahere, tamen hoc mihi erit quilibet vltro conceſſurus, quod etiam in veterum ſcriptorum libris veſtigia appareant penitus expreſſa, neque temporum iniuria conculcata, ex quibus colligere, quin imo perſpicere queamus certiſſime, hanc artem et in antiquiſſimis temporibus cultam fuiſſe, altaſque egiſſe radices, et fortaſſis maiora capere potuiſſe incrementa, ſi noſtris auctores illi vixerint beatis temporibus, quibus melioribus inſtructi praeſidiis, adaptatiſque acriori viſui inſtrumentis, abſconditas res revelare earumque inquirere in cauſas, incognita perſpicere, et de iis profundius diſſerere, easque multo melius quam maiores noſtri aliis, ſi Diis placet, tradere valemus hominibus. Quare vt intelligant atque cognoſcant phyſiognomoniae amici, qui ſenſerint ſtatuerint-

rintque veteres de hac doctrina, placuit nobis Physiognomonum veterum scripta ab antiquitate ad nos transmissa, nec maleuolorum hominum prauitate nobis subrepta, prelo submittere, nostrisque animaduersiunculis qualibuscumque, si non illustrare, tamen nec obscurare, sed tantum paululum pro virium tenuitate, ingeniique penuria emendare. Qua quidem in re Viri Illustris ac Experientissimi GRVNERI, Academiae Ienensis Professoris celebratissimi, fauorem erga me prorsus singularem vix satis laudare possum, quippe, qui, vt me in moliendo aggrediendoque hoc opere, cui successiuas meas horas dicare poteram tantum, iuuaret leuaretque, non consiliis solum adfuit mihi, sed transmissis etiam Polemonis, Adamantiique et Melampodis libris effecit, vt fini eo facilius consequendo fuerim par; cui gratissimum obstrictissimumque me fore voueo eo lubentius, quo magis sentio tot tantaque egregii sui fauoris erga me documenta requirere grates decentissimas palamque declarandas, promissique constantiam, qua ne vllo quidem tempore tanti huius viri memoriam ex animo excidere patiar.

Inter libros autem physiognomonicos, qui ad nostram peruenerunt aetatem, (multo enim plures exstitisse, quam qui hodienum circumferuntur, vel ex eo liquet, quod ab scriptoribus veteribus passim celebratur [1] Posido-

1. Cf. Suidam in vocc. στιχὴ παλμικὸν, Ποσειδώνειος et οἰωνι- et Fabric. in Bibl. Gr. T. I. L. I. c. 15. n. 4.

sidonius quidam, qui παλμικὸν οἰώνισμα consignavit literis, et Sibylla quoque, quae περὶ παλμῶν edidit commentarios, et duumuiri commemorantur, qui artis chiromanticae conscripserint praecepta, quae physiologiae diuinatoriae pars est, [2] Helenus nimirum quispiam Syracusius, et [3] Eumolpus,) Aristotelis liber principem obtinet locum, quippe qui non solum a philosopho, id est, curatiori studio et opera est digestus et ordine quodam arbitrario, non systematico et compendiario, qui tunc temporis prorsus ignorabatur, instructus; sed etiam ita comparatus, vt physiognomoniae faciem, qualis tunc fuerit, intueri et characteres lineasque omnes paulo distinctius internoscere queamus. De ipso Aristotele nihil iam dicere attinet, quum praeter [4] Diogenem Laertium, [5] Stobaeus, [6] Fabricius, Bruckerus, alii satis multa de eo dixerint, ad quos lectores cupidos amandare nobis liceat; qui in eo quoque consentiunt Librum physiognomicon ab ipso Aristotele profectum esse, nixi potissimum luculentissimo Diogenis Laertii testimonio, et auctoritate codicum manu exaratorum optimae notae, quibus quoque omnes editores et Interpretes Aristotelis, quotquot videre

2. Cf. Suidam in voce Ἕλενος et Peucer. de diuin. praec. gener. p. 606.

3. Suidae dicitur ἐποποιὸς τῶν πρὸ Ὁμήρου, quem et versibus et soluta tractasse oratione χειροσκοπικὰ asserit. Cf. Fabr. T. I. L. I. c. 6. n. 7. p. 38.

4. In Vitis Philos. L. V. c. 25.

5. In Eccl. phys. L. I. p. 88.

6. in Bibl. Gr. L. III. c. 6. Vol. II. p. 144.

videre nobis contigit, ſuum addunt calculum. Vtrum vero libellus nomen Ariſtotelis prae ſe ferens genuinus ſit nec ne, ſub iudice lis etiamnum eſſe videtur; hoc tamen concedendum eſſe ipſa rei neceſſitas exigit, partem aliquam genuinam vtique eſſe, quod potiſſimum ex conſenſu illius libri cum extremo Analyticorum capite, quod eſt quoddam veluti phyſiognomonicon libri compendium, et cum primo et ſecundo Rhetoricorum volumine, quod recte morum humanae vitae ſpeculum dixeris, eſt colligendum. Alias vero partes vel mutilatas, vel ſuppoſititias eſſe ire inficias non poſſumus, quod et [7] Auerroes, [8] Sanchezius, Du Vallius et plerique Interpretum Ariſtotelis vno ore profitentur, argumentiſque haud leuis momenti probare ſtuduerunt. Itaque loca quaedam vel margini adſcripta interpretationis cauſa, gloſſematis loco adiecta a nimium ſedulo et imperito librario, religioni ſibi ducente ea expungere, loco ſuo mota textuique illata, inſertaque ſunt, vel impoſtoris cuiuſdam, ex nominis Ariſtotelici celebritate monſtroſo ſuo partui fauorem conciliare cupientis, fraudulentia ac impietate, quae largas omnibus temporibus ſegetes, hiſtoria teſte, habuit, intruſa ſunt. Auerroi tamen, quem vt videtur reliqui omnes antiqua optimaque fide tranſſcripſere, palma eſt tribuenda prae reliquis, quippe qui particulas quaſdam in editione antiqua non inueniens, recte exiſtima-

 uit

7. In Opp. Ariſtot. Tom. VII. p. 283. b.

8. In comm. in Ariſtotel. phyſiogn. p. 35.

vit a recentiori manu temere textui Graeco fuisse adscriptas. Ceterum stili diuersitas, et a cogitandi subtilitate Aristotelis abhorrens orationis textura, contradictionesque passim obuiae, suspicionem praebent, non omnia ita esse genuina, vt Mineruae ad instar ex Aristotelis cerebro prosilierint et in chartas sese proiecerint. Vnde quoque textus plerumque asterisco notatus et lacunae in versionibus Du Valii omniumque fere vulgatarum editionum, quas consule, si placet, digito quasi loca deprauata suspectaque indicant, quibus, ne textus versione destituatur in nostra editione, interpretationem adiecimus. Ex animaduersionibus praeterea Friderici Sylburgii aeque ac nostris textui ipsi suppositis apparet, Aristotelem veterum de physiognomonia sententias ac placita curatiori studio, omnique fide talem virum decente proposuisse, atque Homerum, Hippocratem, Platonem, aliosque, quorum in scriptis satis multae physiognomoniae lineae conspiciuntur, fuisse sequutum. Recentiores autem, quibus nihil magis quam recentiorum inuenta nouoantiqua, vel si mauis antiquonoua arrident atque placent, ex antiquis nimirum composita, mirum in modum consuta verbisque phaleratis interdum thrasonico more oblinita, obducta, inuoluta ac ornata egregie, exinde augurari ac colligere possunt, quamplurima nobis recentia, pulcra, subtiliaque visa veteres latuisse nequaquam, lectionemque librorum ab ipsis literis mandatorum non esse improbandam, seponendamque; sed commendandam

atque

atque auide persequendam. Hac praeprimis ducti ratione potissimum Aristotelem ex ipso Aristotele aliisque veteribus explicare tentauimus, repudiatis reiectisque hypothesibus aut coniecturis recentiorum quamplurimis, quas credat Iudaeus Apella, non ego. Igitur hac via tutissima ingredi maluimus, nobisque cavere, ne enthusiasmo physiognomonico, qui quamplurimorum neruos tenet constrictos, correpti, eiusque malis insanis nutriti, aliquid insulsi, aut quod magna adhuc ambiguitate laborat, multisque tricis difficultatibusque est implicitum, pro vero obtruderemus lectoribus.

Arrogantiae tamen accusandus essem, si mihi hoc sumere velim primum me Aristoteli illustrando manus, quae apud sedulos scriptores omnino sanae esse debent atque bene lotae, adiecisse; quem enim fugit doctissimos celebratissimosque viros et transferendo in vsum maxime eorum, qui Graeca cane peius et angue fugiunt, et commentarios verbosiores et succinctiores addendo eruditorum gratia multum lucis attulisse, tenebrasque physiognomonicis libris offusas dissipasse penitus. Principes tantum nominasse sufficiet, inter quos reliquis facile praefert facem [9] Auerroes, Arabs, naturali scientia sua aetate praestantissimus, omniumque bonarum disciplinarum encyclopaediam adeptus, qui praeter

 trans-

9. Exstat in Opp. Aristotel. Tom. VII. ab Auerroe editis, et Venetiis 1552. quaternis impressis.

translationem latinam margini quoque paucas, ſed elegantes adiecit animaduerſiunculas; quas vbiuis locorum in ſubſidium vocare minime dubitauimus. Deinde latinam habemus [10] Andreae Lacunae, [11] Iodoci Willichii, et incerti cuiuſdam verſionem, quam a pleriſque editoribus ipſoque adeo Du Vallio operibus Ariſtotelis adiectam, doctiſſimiſque viris probatam, dignamque vt textui graeco apponatur viſam, a noſtra noluimus abeſſe editione, ne eam paruiaeſtimare prorſuſque reiicere videremur. Nec defuere, qui doctiſſimis animaduerſionibus, et commentariis locupletiſſimis intelligentiam phyſiognomonicon Ariſtotelis facilitando lectores iuuare, animum notitia egregia locupletare, et commodis qualibuſcumque inde percipiendis certo, conſulere ſtuduerunt. Quorſum potiſſimum ſpectant [12] Franciſcus Sanchezius, [13] Camillus Bal-

10. Prodiit Pariſiis Lutetiorum 1535. octonis, titulus eſt: Ariſtotelis Phyſiognomonia latine facta ab Andr. Lacuna.

11. Edita eſt Vitembergae 1538. octonis, ita inſcripta: Ariſtotelis phyſiognomonia latine facta a Iodoco Willichio, accedit oratio in laudem phyſiognomoniae. Vide et I. Alb. Fabric. in Bibl. Gr. l. I. et Lipenium in Bibliotheca et philoſophica, et medica ſub voce: *phyſiognomonia.*

12. In com. ſupra iam n. 7. laudato, qui exſtat inter opera medica Toloſae Tectoſagum 1636. quaternis edita. Vide Mart. Lipenii Bibl. med. et philoſ. in voce *Phyſiogn.* et Fabricii Bibl. Gr. l. l.

13. In Com. in Ariſtot. Bonon. 1621. fol. cf. Lipenium et Fabric. ll. cc. et Herm. Conring. in praef. ad Scipionis Claraemontii Caeſenatis librum de coniectandis cuiuſque moribus et latitantibus animi affectibus, Helmſt. 1675. quaternis.

Baldus, [14] Augustinus Niphus, [15] Hermannus Follinus, [16] Franciscus Porta, [17] Conradus Wimpina, [18] Petrus Motius, alii, qui pro cuiusque consilii sui ratione amplissimis atque exquisitissimis obseruationibus Aristotelem explicauere. Franciscus Sanchezius quidem commemorat se primum ad explicandum hunc Aristotelis librum accessisse, sed proh dolor! primum tantum caput in lectionibus Tolosae habitis exposuit, cuius quidem rei rationem affert hanc, quia reliqua facilia sint intellectu sine vlteriore interpretatione; veram tamen hanc subesse causam auguror, quia, quod in Academiis Italicis vsu est receptum, auditores tanta cupiditate discendi praediti sunt, vt primas tantum frequentent lectiones,

14. Qui laudatur a Conringio l. c. his verbis: *Merenturque laudem Augustini Niphi et Camilli Baldi in Aristotelis eiusdem argumenti libellum.* Vide eiusdem opera moralia a Naudaeo edita, quibus etiam vita Niphi praefixa est.

15. In libro, cuius titulus: Speculum naturae humanae, belgice conscripto et ab Iohanne Follino, filio eiusdem, latinitate donato et edito Coloniae Agrippinae 1694. duodenis. Liber iste capita et propositiones continet non quidem ordine, quem Aristoteles obseruauit, at tali tamen, vt omnia Aristotelis loca reperiri possint facile.

16. In Libris IV. de humana physiognomonia, editis Neapoli 1602. in folio, Francofurti 1618. et 1621. octonis; et Teutonice ibidem 1621. ordine arbitrario etiam auctor sua hic proponit.

17. In Libro de signis, praeprimis librr. VIII. IX. X. vbi Galeni et Aristotelis fere omnia in compendium redegit.

18. In Libro de multiplici temperamento et cognoscendis hominibus cf. Mich. Medina L. II. Aerae Chr. c. 2.

ctiones, reliquas vero ſua abſentia euacuatas profeſſoribus, aliis vt impendant ſtudiis, permittant lubentiſſime. Sed haec tantum obiter dicta ſunto, dolendum tamen quam maxime, ex verſione ſolum hunc enatum eſſe commentarium, quod in [19] obſeruationibus Ariſtotelico textui ſubiectis probauimus, magiſque ſane conſuluiſſet eruditis viris, ſi non ex riuulis non adeo puris, ſed potius limpidiſſimis fontibus ſua hauſiſſet. Camillus Baldus autem multa quoque vtilia congeſſit in ſpiſſo illo horrendoque volumine, et commentario locuplete de coniectandis moribus, magis tamen philoſophico more rem tractauit, quem ne nos quidem improbamus philoſophiae puriori dediti, ſed hoc tantummodo volumus eum emendationem textus ipſius omiſiſſe penitus, vel ſaltem, quod aiunt primis labris, vt canes ex Nilo aquam lambentes prae Crocodilorum metu, tetigiſſe, atque adeo non ſemper fortuna ſecunda in explicando vſum fuiſſe. Nec ſua laude Auguſtinus Niphus eſt defraudandus, qui ſeſe ipſum Imperatorem eruditorum virorum ex nimia faſtu ſuperbiaque tumidus appellare non erubuit, et qui Imperatoris vices obiiſſe viſus eſt apertiſſime. Follinus contra et rationes medicas in ſubſidium vocauit ſimul, quatenus eae ad phyſiognomoniam ſpectant in vniuerſum, nam de medica phyſiognomonia nobis dicendi pro inſtituti noſtri ratione iam non eſt opportunitas. Conradus Wimpina vero non inuita Minerua rem aggreſſus eſſe videtur, et multa egre-

19. Vide p. II. not. 27.

egregieque dicta in eius libro proponuntur, Aristotelis intelligentiae satis accommodata ac conuenientissima. Quid tandem de [20] Petro Motio dicam, qui post Hippocratem et Galenum primo complexionis modum declarauit, deinde medico et philosophico ratiocinio, qui modus solennis erat et more receptus apud veteres physiognomones, qui nondum ratiocinia ex Logica expulerant atque proscripserant, propensiones et ingenia gentium, prouinciarum et singulorum hominum describit curatius, saepiusque ad nostrum prouocat Aristotelem, eiusque cum reliquis scriptoribus de hac materia consensum demonstrat, suaeque sententiae veritatem egregie hac proponit ratione, ipsique firmitatem ac robur conciliat maximum. Neque ii sunt praetermittendi, qui omnium physiognomonum veterum scripta passim laudare ac illustrare in suis operibus sibi sumserunt, vt Scipio Claraemontius, Franciscus Porta, alii, quos tamen omnes nominare ac recensere, neque est otii, neque instituti nostri.

Misso iam Aristotele accedimus ad reliquos physiognomoniae scriptores veteres, qui quidem multis magnisque scatent mendis, tot tantisque conspurcati sunt librariorum oscitantium et ignorantium impuritatibus inquinamentisque, vt omnino Herculis opera in hoc Augiae stabulo physiognomonico repurgando

20. Vide Mart. Delrio qu. 4. p. 619. Disquisitt. magic. L. IV. c. 3.

gando ac euerrendo ſit opus, Friderici Sylburgii quidem indefeſſo permulta debemus ſtudio, qui bene ac egregie multa emendauit, qua quidem in re magis timiditatem laudamus, quam audaciam, quae apud multos hodienum cum maiori literarum ſplendore ſcilicet ad ſummum fere faſtigium et in critica arte euectum eſt; et ſane meliora ab ipſo ſperare potuiſſemus, niſi manuſcriptorum codicum penuria eius manum a plenaria medela retinuiſſet. Saepius interim quum noſtram qualemcumque operam ſcriptoribus phyſiognomonicis dicaremus, optauimus, vt nobis tam felicibus eſſe contingeret, egregium illum codicem Manuſcriptum nanciſci, qui in Bibliotheca Vffenbachia fuit olim, et de quo nos latet penitus ad quoſnam tranſierit. Huius quidem mentionem facit [21] Iohannes Georgius Schelhornius, cuius verba hic addere lubet: *Secundum Volumen*, inquit, (diſſerit autem de codicibus MSS Vffenbachii in epiſtola ad Iohannem Henricum Maium) *complectitur quatuor phyſiognomonicos ſcriptores, Polemonem, Adamantium, Melampodem et de maculis ſchediaſma Hermanni Venii apographum, adiectis quibuſdam in margine notis ac correctionibus.* Forte quorumdam virorum doctorum fauore prorſus ſingulari aliquando fieri poterit, vt ad noſtram perueniat notitiam, quemnam tranſportatus ſit in locum

21. In commercio epiſtolari Vffenbachiano, vbi ſelecta variis obſeruationibus illuſtrauit ad primam ſectionem commentationis de ſtudio B. Vffenbachii Bibliothecario P. IV. n. CXLII. p. 238. editis Vlmae et Memmingae 1753. octonis.

locum codex ille, et forte etiam ad noſtras manus, quo conferendo cum textu emendationes correctioneſque ſeorſim prodire iubeamus, quod quidem ita afficiet animum noſtrum, vt plane ignoremus quibus verbis talem animi propenſionem praedicare et celebrare, gratiaſque decentiſſimas agere debeamus.

Iam vero de unoquoque horum auctorum ſeorſim pauca ſunt exponenda, vt conſtet qualis fuerit patria, genus, aetas, vitae ratio et ad ſcriptionem horum operum ſiue potius opuſculorum acceſſio. De Polemone quidem nihil certi afferri poteſt; adductis ponderatiſque omnibus rationibus, quibus firmo inniti poſſemus, imo forte deberemus, talo, titubantes labanteſque nos ſemper inuenimus. His tamen non obſtantibus commemoremus quae de Polemonibus apud veteres exſtant, eo potiſſimum conſilio, vt cuique noſtrorum lectorum ſit integrum atque conceſſum ſententiam vnam vel alteram eligere, cui religioſe ſubſcribere aſſentirique queat merito. Plures nomine Polemonis inſignitos celebratoſque fuiſſe apud veteres, quorſum prae reliquis referri meretur [22] Polemo ille Athenienſis Philoſophus, Philoſtrati Filius, etiam tironibus notiſſimus ex hiſtoria antiqua, quippe qui, quum in iuuentute eſſet petulans, et aliquando ebrius

22. Diogenes eum multa ſcripſiſſe afferit, quod negat Suidas in hac voce. Horat. de eo: *Faciesque quod olim mutatus Polemo.* Vide Fabric. Bibl. Gr. L. III. c. 6. Vol. II. n. 24. p. 144.

us et coronatus ſcholam Xenocratis ingreſſus fuiſſet eius oratione de pudicitia, eleganti quidem at graui, qua tunc vſus eſt, ita motus eſt, vt laſciuo vitae generi ac impudenti nuntium mitteret protinus, mutatiſque moribus tantum profecit in philoſophia, vt Xenocrati in ſchola ſuccederet. Alius eſt [23] Polemo Rhetor, cui Albertus Magnus hoc phyſiognomicon tribuit, ſed parum veriſimiliter vt recte arbitratus eſt [24] Fabricius. Alberti verba vtique digna cenſenda ſunt, vt hic adſcribantur: *vt melius ſcientur ea*, inquit, *quae dicenda ſunt ponemus ſingulorum membrorum per ſe ſignificationes, ſequentes auctores magnos huiuſmodi artis, Ariſtotelem videlicet et Auicennam, Conſtantinum ipſum, et ipſum quem commendat Ariſtoteles Philemonem. Loxum quoque et Palemonem* (Polemonem) *declamatorem, qui phyſiognomonica perfectius ceteris tradiderunt.* Meminere etiam Hiſtorici, [25] Polemonis Periegetae, cognomine Helladici, genere Ilienſis, Panaetii diſcipuli et Timaei hiſtorici aduerſarii grauiſſimi, et hiſtorici nobiliſſimi, qui aequalis fuit Ariſtophani Grammatico [26] Alius eſt e Laodicea Cariae, qui Smyrnae vixit, aequalis Herodis Attici

23. In Libro I. de animalibus. Fuit alius quoque Rhetor eiuſdem nominis de quo, vt et de priori, Voſſ. in hiſtor. Gr. p. 119. et 404.

24. In l. c.

25. Vide Voſſ. l. l. Suidas teſtatur eum ſcripſiſſe de origine ciuitatum, Phocidis, Ponti et Laconiae geographiam, et de curſu ſolis libros; poſterior liber viſus eſt quibuſdam perſuadere, vt ipſum pro auctore phyſiognomonicon venditarent.

26. In Hiſtor. Dynaſtiar. VI. p. 86.

tici ſub Adriano Imperatore, ad quem legatus quandoque Smyrnaeorum miſſus, ab eo honorifice exceptus, cui vt tribuamus hunc libellum ne probabili quidem ratione adduci nos patiemur. Forte vero immutato paululum nomine is eſt, qui Philemon et Palaemon ex librariorum aut operarum errore nominatur, et cuius librum Syriace verſum commemorat Greg. Abulpharaius, qui eum Hippocratis Medici aequalem facit. Nicolaus Petreius Corcyraeus, qui Polemonem latine vertit, eum Atticum fuiſſe aſſerit, quocum alii conſentiunt, quibus tamen aduerſantur [27] Fabricius et [28] Sylburgius firmis ſane nixi argumentis; ſiquidem vera ſi eſſent, quae produntur, ab recentiore interpolatum ac tranſformatum eſſe huncce libellum haud iniuria concedere teneremus; dictionis videlicet impuritas, ſtructurae orationis inconuenientia ab Attica ſuauitate aliena, magiſque ad Aſianiſmum propenſa, et acumen ingenii et ſubtilitas, quae philoſophum quam maxime decent, neque Attico illi defuere Polemoni, prorſus deſiderantur; quid quod vocabulum εἰδωλοθύτου, Chriſtianum magis quam Ethnicum reſipiat philoſophum. Itaque in tanta rerum ſpiſſitudine totque denſiſſimarum tenebrarum obſcuritatumque inuolucris, argumentis ad veritatem tantum propius accedentibus, haudquaquam vero inuictis, eſt vtendum. Igitur ſi

27. In Bibl. Gr. L. III. c. 6. Vol. II. n. 24. p. 144.

28. In Praef. ad Ariſtot. Vol. VI.

ſi quid ſtatuendum, cum Fabricio coniunctis viribus affirmamus, Polemonem eſſe antiquiorem [29] Origene, eiuſque ingenii foetum, prouti apud nos circumfertur, interpolatum et a manu recentiori ſuppoſitum eſſe, quod neque mirum nobis videri debet, quum cognouerimus male ſedulos ac lucricupidos homines, ſuis libris, vt amicos et lectores concilient, impoſuiſſe celebratiſſimorum virorum nomina, quae ſubſequutis temporibus tamquam poma Eridos viris literatis et antiquitatum ſcrutatoribus indefeſſis multum operae negotiique faceſſere. Vnde his miſſis aliorumque inueſtigationi penitus relictis ad certiora deueniendum eſt, paucaque de editoribus, qui tamen perpauci ſunt, praefanda. Primum Graece edidit [30] Camillus Peruſcus cum Adamantio et Melampode, aſt multis vitiis contaminatos, quae tamen non Peruſco, ſed potius librariis infidis et negligentibus, tribuenda ſunt. Deinde Frid. [31] Sylburgius ſexto volumini operum Ariſtotelis a ſe editorum inſeruit, qui Romana editione criticoque acumine in ſubſidium vocatis textum in-

finitis

29. Locus eſt in Libro I. contra Celſum, p. 26. vbi ſic: Ἐὰν δὲ καὶ τῶν φυσιογνωμωνούντων κρατῇ, εἴ τε Ζωπύρου, εἴτε Λόξου, εἴτε ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ, εἴ τε οὗ τινός ποτ' οὖν τοίαυτα γράψαντος, καὶ ἐπαγγειλαμένη εἰδέναι τι θαυμαστὸν οἰκεῖα τοῖς ἤθεσι τῶν ψυχῶν πάντ' εἶναι τὰ σώματα.

30. Exſtat ad calcem Aeliani Hiſtoriarum variarum Romae 1545. quaternis editarum, quam editionem humaniſſime ab Exc. Fiſchero ex ſua Bibliotheca nobiſcum communicatam grato profitemur animo.

31. Quae prodiere Francofurti apud heredes Wechelios 1587. quaternis.

finitis in locis emendare atque in notis ad calcem adiectis corrigere, atque verum auctoris sensum, conferendo cum Aristotelis et Adamantii libris, non solum eruere et vindicare studuit, sed et re vera, vt nobis quidem videtur, restituit; qua quidem in re in eius virtutibus memoratur, quod modeste in hoc opere perficiendo, neque haud rudi Minerua sit versatus. Criticam quoque Polemoni et Adamantio adiicere voluit manum [32] Iohannes Meursius, a quo sane, graecarum enim literarum erat amantissimus atque doctissimus, multae atque admodum egregiae fuissent exspectandae emendationes et animaduersiones, quarum aliquot exhibuit [33] specimina, nisi morte interceptus his priuati essemus. Latine autem versum habemus Polemonem [34] Ni-

 co-

32. Haec ipse profitetur in Spicilegio ad Theocritum p. 170. his verbis: *Ostendam id, quum aliquando vitam et otium suppeditet Deus, vtrumque illum auctorem ab innumeris mendis vindicatum publice dabo.*

33. Vide Adamant. Nostr. p. 433. n. 3. Alia obseruatio spectat ad Polem. L. I. c. 8. p. 248. quam tum non addidimus, quum nobis non ad manus esset Meursius, quamque, vt lectores intelligant, qualis futura fuisset editio Meursii, hic inserimus. Sic vero scribit in Spicil. p. 2. *Polemon quoque Physiognomon naso iracundiae indicium inesse tradit*: Ῥινὸς τὸ ἄκρον λεπτὸν ὑπάρχον ἐπιζέειν τοῦ ἀνδρὸς ὀργὴν σημαίνει. At Heraclides in Allegoriis cor eius sedem statuit, Ὅτι μὲν ὁ θυμὸς εἴληχε τὸν ὑπὸ καρδίαν χῶρον, ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦτο ποιήσει σαφὲς ἐν τῇ κατὰ μνηστήρων ὀργῇ, καθάπερ οἶκόν τινα τῆς μισοπονηρίας θυροκρουστῶν τὴν καρδίαν, Στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπατο μύθῳ, Τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης. Ἀφ' ἧς γὰρ αἱ θυμικαὶ ῥέουσι πηγαὶ, πρὸς ταύτην ὁ λόγος ἀποκλίνων.

34. Edita est haec versio coniunctim cum Meletii et Hip-

colao Petreio Corcyraeo debemus, quam omnibus reliquis ſubſidiis deſtitutus vna cum Romana editione in eruenda et vindicanda vera Polemonis adhibuit lectione [35] Sylburgius, docens ſimul et verſiones ſua non eſſe defraudandas vtilitate, quid quod ipſarum ope loci deprauati egregie reſtituti ſunt. Nobis vero, quod dolemus quam maxime, huius verſionis, cuius ſumma eſt raritas, non eſt facta copia. Praeter hos [36] Scipio Claraemontius et Franciſcus Porta multa ex Polemone reliquiſque phyſiognomonibus in ſuos tranſtulerunt libros, eaque vberius explicarunt, alios vt taceam, qui, quod fieri ſolet plerumque, quodque nequaquam improbandum, ſed potius laudandum eſſe arbitramur, ſi laudatis auctorum nominibus quibus noſtra ex parte debemus, ſuum cuique tribuatur; his auctoribus in ſubſidium vocatis libris ſuis euidentiam, claritatem, ſplendorem ac certitudinem maiorem, cum auctoritatis grauitate coniunctam, conciliare ſtuduerunt.

Adamantii vero hiſtoria qualis fuerit, quove vixerit tempore, argumentis tantum veritati propius accedentibus poteſt euinci, quum certis ac indubitatis deſtituimur plane. Veriſſimum interim eſt, eum Polemone multo iuniorem, eiuſque Paraphraſten eſſe, quod [37] ipſe diſertis

Hippocratis de ſtructura hominis libello, Dioclis epiſtola de tuenda valetudine ad Antigonum Regem, et Melampodis de naeuis libro, Venetiis 1552. quaternis.

35. Vide Sylb. in praef.

36. Vide ſupra.

37. L. c. p. 314.

diſertis indicat verbis. Vulgo vocatur Sophiſta, non quidem vulgari et trito, ſed eminentiori ſenſu ſcilicet, quippe qui verae et genuinae ſapientiae dici meretur profeſſor; ſuumque Conſtantio Imperatori, illi ſcilicet ex opinione [38] Fabricii, qui Placidiam Honorii vxorem duxit, de quo [39] Sozomenus, qui aſſerti veritatem firmat, fuſius agit, inſcripſit librum. Verum eum fuiſſe gente Iudaeum ἰατρικῶν λόγων σοφιστὴν [40] Socrates tradidit, qui Attici Epiſcopi Conſtantinopolitani tempore Alexandriam ſe conferens, ibi Chriſtianam amplexatus religionem commoratus eſt. Praeter librum Phyſiognomonicon etiam alii libri Adamantii nomen prae ſe ferentes commemorantur apud veteres. [41] Scholiaſtes ſiquidem Heſiodi librum περὶ ἀνέμων laudat, qui liber de ventis etiam in codice manu exarato Bibliothecae Regis Chriſtianiſmi teſte [42] Labbeo exſtat, qua quoque codex MSS. [43] de ponderibus et menſuris aſſeruatur. Adamantius ille, quem ſaepius laudat [44] Aetius pro vno

 eodem-

38. Vide l.c. p. 171. Not. g.

39. In hiſtoria eccleſ. L. IX. c. 16.

40. In hiſtor. eccleſ. L. VII. c. 13.

41. ad Theogoniam p. 209.

42. Vide Bibliothecam nouam MSS. cod. 1213. p. 111.

43. Bibl. l. l. p. 123. et Fabric. Bibl. Gr. l. l.

44. Vide Tetr. I. Serm. 3. c. 163. vbi fragmentum de ventis reperitur ex Adamantio, Tetr. II. Serm. 4. c. 27. vbi de cura dentium a calido morbo doloroſo affectorum ex eodem agitur, et c. 31. de cura dentium a ſiccitate dolore affectorum, quibus Fabricius addidit Tetr. III. Serm. II. c. 6. vbi autem nihil de Adamantio legimus.

eodemque a [45] Marſilio Cognato cum noſtro habetur, et cuius fragmenta Hiſpaniae in Bibliotheca Regia S. Laurentii aſſeruari etiamnum [46] Ciaconius commemorauit. Neque [47] Oribaſius ſilentio praetermiſit Adamantii medicamina, commendans ipſius remedium ad alopecias et medicamentum ad vlcera phagedaenica, an vero cum Adamantino vnus idemque ſit Adamantius ego haud facile dixerim, quamquam is lapſus familiaris ac ſolennis eſſe ſoleat, vt librarii aut operae ex negligentia, aut potius pleonaſmo, literam n. aut aliam addiderint inſeruerintue. Sed properamus ad editiones. Iam non monemus eum cum reliquis exſtare, quod ſemel affirmauimus, ſeorſim eum editum eſſe Lutetiis Pariſiorum apud [48] Iohannem Neobarium cum verſione [49] Iani Cornarii, viri in interpretandis et vertendis veteribus auctoribus verſatiſſimi laborioſiſſimique, cuius quidem vt et Pariſienſis editionis ſumma eſt raritas, vt ignoremus penitus forte quonam in angulo pulvere conſpurcatae ac tectae lateant. Hunc tamen defectum, qui nos ſane triſtiſſimos reddidiſſet

45. In Variarum Obſeruationum L. IV, c. 17.

46. Vide eius Bibliothecam, pag. 18. edit. Kappii in fol.

47. In Synopſeos ad Euſtachium filium L. III. de emplaſtrorum et trochiſcorum compoſitionibus. Vide Artis med. Principes medicos ex ed. H. Stephani, p. 39 et 40.

48. Anno 1556. octonis, et antea Baſileae 1544. octonis.

49. Vide Ciaconium in Bibl. p. 18. qui tamen quam maxime dolet ab haeretico Adamantium eſſe verſum. En piam ſimplicitatem!

didiſſet, ſuppleuit egregie [50] Sylburgius, cui Pariſienſis editio cum Cornarii verſione non ſolum in conferendo ad manus fuit, ſed qui etiam codice manuſcripto vſus eſt, quem Bononia Pompilius Amaſaeus ad illum tranſmiſit. Francogallice primum per [51] Iohannem Bonam et deinde interprete puero duodecennali [52] Henrico Bouuino de Vauroy, qui Adamantium et Melampodem veſte francogallica prodire iuſſit indutos, editus et Purpurato eccleſiae Romanae [53] Richelieu dicatus eſt. Neque Teutones, populares noſtri, vt plurimum Francogallos imitantes, ſua laude defraudandi ſunt, qui pro pruritu vertendi omnibus fere temporibus, pectora et manus ipſorum infeſtante, et [54] Adamantium teutonice verſum ex ſtudio nimio commodis publicis inſeruiendi, et moleſtias cum literis tractandis arctiſſimo vinculo iunctas leniendi, proſtare voluerunt. Vnde officinae vertendis libris a ſapientiſſimis magiſtris conditae, et vndequaque proſtantes, vt ſartae tectaeque et hodienum ſeruentur, quo breuiori via ad Mineruae atria et templa accedere deſideramus, orandum eſt.

At Melampus reſtat, cuius vt mentionem quoque iniiciamus neceſſitas rei exigere videtur, praeprimis quum plures occurrunt huius nominis viri, qui in literarum ſtudiis excellere

50. In Praef. ad Ariſtot. Opp. T. VI.

51. Pariſiis 1556. octonis.

52. Pariſiis 1656. octonis.

53. Vide Fabric. l. c.

54. In Trifolio Phyſiognomonico, quod Norimbergae prodiit.

cellere viſi ſunt. Antiquiſſimus, niſi omnia me fallunt, eſt ille Melampus, Amythaonis et Dorippes filius, ab [55] Homero laudatus, qui augurio claruit, omniumque auium ceterorumque animalium voces nouit ac intellexit. Eum medicum praeſtantiſſimum fuiſſe, cui templum aedificatum eſt, feſta ſolennia et ſacrificia fuere ſtatuta [56] Pauſanias refert. Iuuit Biantem in auferendis bobus [57] Iphiclo, quos ille Neleo reſtituit, cuius beneficii memor Neleus ipſi filiam ſuam Pero dictam matrimonio iunxit. Filias quoque Proeti [58] furiis agitatas ſanitati mentis reſtituit, quarum vnam Iphianaſſam cognomine coniugem accepit. Haec paulo verboſius proſequuti ſumus, vt appareat facile error [59] Ludouici Septalii Mediolanenſis, Melampodem hunc auctorem horum librorum, qui eius nomine circumferuntur, aſſerentis. Communem cauſam facit cum Septalio [60] Nicolaus Petreius Corcyraeus, a Sylburgio vt mihi videtur optime refutatus.

Neque

55. In Odyſſ. L. XV. v. 226.

56. L. I. c. 28.

57. Vide Homer. Odyſſ. XIII. v. 370. et Propert. El. III. 2. ſq. *Turria proceſſus vates eſt vincta Melampus, Cognitus Iphicli ſurripuiſſe boues. Quem non lucra, magis Pero formoſa coegit, Mox Amytharaca nupta futura domo*

58. V. Virgil. Georg. L. III. v. 549 ſqq. *Ceſſere magiſtri Phillyrides Chiron, Amythaeniuſque Melampus* et Tibullus ad Meſſalam: *Inſignem famam ſanctoque Melampode cretum Thiodamanta volunt.*

59. in Libello de naeuis.

60. Vide Fabric. in praefat. ſaepius laudata. Cf. et Sotionis Paradoxa, vbi ſic: ἔνθα Μελάμπους λουσάμενος λύσσης Προιτίδας ἀργαλέης, etc. Vide Ariſtot. Opp. Sylb. T. VI. p. 125.

Neque [61] Tzetzae fides eſt habenda Melampodem iſtum Heſiodo antiquiorem facientis; neque is eſſe videtur quem praecepta ſymmetriarum literis conſignaſſe prodidit [62] Vitruvius. Etenim ſi [63] Fabricio fides habenda eſt, vt eſt reuera, longe iunior eſt Melampus noſter, qui ſub Ptolemaeo Philadelpho vixit. Eius nomine circumferuntur ſcripta [64] περὶ τεράτων καὶ σημείων καὶ μυῶν, porro μαντικὴ περὶ παλμῶν et denique περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος, ſed ſtilus ſuſpicione haud leui horum librorum videtur laborare [65] Sylburgio: nam multo recentior eſſe et magis ad Turcicam barbariem, quam ad Graecorum venuſtatem accedere videtur. Neque res ipſae probantur Sylburgio, quia maiori ex parte nec ἱερογραμματέως grauitati, nec regiae maieſtati ſatis conueniunt, quid quod et ipſe titulus, in quo Melampus ἱερογραμματεὸς appellatur non ſatis conueniens cenſendus eſt, et quod τὴν περὶ παλμῶν μαντικὴν inſcripſerit Ptolemaeo. Sit quidquid ſit, hoc tamen certum eſt et extra omnis dubitationis poſitum aleam, auctorem huius libelli ſuperſtitioſas fouiſſe opiniones in toto opuſculo vndequaque ſparſas, iiſque temporibus editum, quibus barbaries et ſuperſtitio verae eruditioni vltimum dixerit vale. His tamen non obſtantibus ſeponendum hunc libellum nequaquam exiſtimamus, quum ex eo diſci poſ-

61. ad Heſiod. p. 180. ed. Heinſii.

62. In Praef. Lib. VII.

63. Bibl. Gr. T. I. L. I. c. 15. p. 97.

64. Vide Artemidor. Oneirocrit. L. III. c. 28.

65. Vide praefation.

ſit quanam labe erroribuſque homines ſuae infecti fuerint aetatis, quibus ſanandis prudentiſſimi doctiſſimique viri ſeſe minime ſenſerint pares. Reſtat Melampus Grammaticus, cuius ſcholia in Dionyſium Thracem manu exarata exſtare in variis Bibliothecis aſſerit [66] Fabricius, quemque laudat aeque [67] Tzetzes ad Lycophronem. Neque ſicco quod aiunt pede praetereundus Melampus Ithagenis filius, quem inter maiores Homeri refert Herodotus, ſiue alius quis ſcriptor in Poetae vita. Ad editiones quod attinet, primum Graece cum reliquis phyſiognomoniae ſcriptoribus edidit ſupra laudatus Camillus Peruſcus, vt et Fridericus Sylburgius. In latinam linguam tranſtulit [68] Nicolaus Petreius, et ante eum Auguſtinus [69] Niphus, qui libellum de ſaltibus et tremonibus ſuis de auguriis libris inſerendum curavit. Mihi vero hanc verſionem inſpicienti planum factum eſt, multa loca vel omiſſa eſſe ſedulo, vel in exemplo Niphi illa non exſtitiſſe. Graece et latine quoque libellum de naeuis edidit [70] Claudius Martinus Laurendierius, et tandem Francogallice [71] Henricus de

66. l. l. p. 99.

67. v. 31.

68. Quae translatio adiecta eſt Meletio et Hippocrati de natura humana etc. de quo iam ſupra.

69. Prodiit Baſ. 1534. quaternis, quae rara admodum editio nuper fuit in Bibliotheca Walchia Ienae ventilata. Exſtat in Theſ. Antiqq. Graeuii Tom. V. p. 330 ſqq.

70. Prodiit cum Hieron. Cardani Metopoſcopia Pariſ. 1685. in fol.

71. Exſtat cum reliquis phyſiognomonicis ſcr. in libello ſupra laudato.

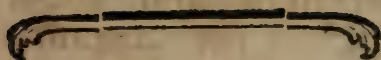
de Bouvin de Vauroyus, et Germanice auctor [72] Trifolii Chiromantico physiognomonici.

Vix opus esse videtur, vt moneamus, quid in hac editione curanda adornandaque data opera praestare apud nos constitueramus, nobis siquidem consilium fuit, horis nostris subsecivis quantum fieri posset mendis repurgandis expungendisque nostrum qualecumque studium dicare, atque hos ipsos physiognomones ea via, quam Fridericus Sylburgius ingressus est, conferendo nimirum inter sese, emendare, ita tamen, vt audaciam quae interdum plus sibi quam aequum arrogat, cane peius ac angue fugeremus, adeoque multa intacta relinqueremus loca, quae vlteriori inquisitioni doctiorum virorum magis permittenda, quam illotis quod aiunt manibus ipsi apprehendenda esse conspurcandaque arbitrati sumus. Ceterum id potissimum curauimus, vt animaduersionibus, quas Sylburgii doctissimis adiecimus annotationibus, suo nomine in hac etiam editione insignitis, aliorum auctorum effatis facem praeferre lucemque si non plenariam, aliquam saltem super illos diffunderemus, qua quidem in re si nostro consilio responderit euentus, laetabimur maxime. Ornamentum autem maximum huic editioni accessit emendationibus doctissimis ac observationibus Viri Celebratissimi ac Doctissimi, Illustris Danielis Guilielmi Trilleri, Senis Veneran-

72. Editum cum Ioh. Sigism. Elsholzii L. de Symmetria corporis hum. Norimb. 1695. octonis.

nerandi, Patroni Maximi, quem vt Deus ter optimus maximus per longam annorum seriem in incrementum rei literariae, artis medicae et graecarum literarum, rebus humanis interesse iubeat precamur ex animo. Exemplar enim Melampodis ab Illustri Grunero cum reliquis ad nos transmissum continebat egregias notas a manu Magni Trilleri profectas, quas non solum adiicere, et vt facile in oculos incurrerent, asterisco nobis notare placuit, sed etiam hoc nomine officii mei ratio exigit hoc, vt tanto Viro, cuius fauore ne vllo quidem excidere cupio tempore, gratum meum testificer animum publice, cui vt et Grunero Illustri, Patrono venerando res meas meque ipsum ita commendo ac trado, vt maiori qua passim modo ignorem penitus. Praeterea triplici quoque Indice locupletare hos auctores voluimus, vt eos consulere, atque illa oracula physiognomonica adire atque ex aureo illo tripode, cui ferreus et ligneus subsequutis temporibus ab aliis physiognomonibus substitutus est, responsa percipere queant. Quum autem sentiam nihil humani a me alienum esse, meque saepissime ob ingenii exiguitatem viriumque imbecillitatem esse lapsum et in deuia abductum, rogatos cupio lectores aequos, vt mihi veniam ignoscendo concedant, omniaque aequi bonique consulere velint. Scripsi. Lipsiae ex Museo nostro ipsis Kalendis Martii. A. R. S. CIƆIƆCCLXXX.

I. ARI-

I.
ARISTOTELIS PHYSIOGNOMONICON
CAPITA

II.
POLEMONIS PHYSIOGNOMONICON
LIBRI I CAPITA

XVI.

Descriptiones formarum humanarum ex ipsius Polemonis Physiognomonicis

LIBRI II CAPITA

III.

ADAMANTII PHYSIOGNOMONICON

LIBRI I CAPITA

LIBRI II CAPITA

IV. MELAMPODIS
ex palpitationibus diuinatio.

MELAMPODIS
Diuinatio ex naeuis corporis.

I

ARISTOTELIS PHYSIOGNOMONICON

GRAECE ET LATINE.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
[1] ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΑ.
[2] ΚΕΦ. α΄.
[3] Ὅτι φυσιογνωμονεῖν ἐςὶ, καὶ πῶς.

Ὅτι [4] αἱ διάνοιαι [5] ἕπονται τοῖς σώμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν αὐταὶ [6] καθ' ἑαυτὰς ἀπαθεῖς οὖσαι τῶν τοῦ σώμα-

CAP. I.
Probat Physiognomoniam esse: hoc est, coniecturam de moribus, ex lineamentis corporis fieri posse. Deinde Physiognomoniae modos explicat.

Quod animae sequuntur corpora, et ipsae secundum se ipsas non sunt impassibiles a mo-

1. Φυσιογνωμονικὰ) Leoniceni, Isingrinii, et Camotii edd. habent Φυσιογνωμικὰ Sed quum in ipso textus principio legatur: Οἱ μὲν οὖν προγεγενημένοι ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΕΣ et κατὰ τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΕΙΝ, ego in titulo quoque Φυσιογνωμονικὰ scribere haud quaquam dubitaui. *Sylb.* Consentiunt edd. Du Vallii, Aurel. Allobrog., aliae, Auerroes autem φυσιογνωμικὰ et quaedam vulgg. tuentur, minus recte. Auerroi tamen hunc errorem non tribuimus, sed potius librariis et operis, quum in inscriptionibus capitum et textu *physiognomoniam* semper retineat. Et Diogenes Laertius in Aristotele, L. V. S. 25. etiam Φυσιογνωμονικῶν scribit, et ipsa res veritatem huius firmat lectionis, philosophi enim est, philosophorum more scribere. Iam vero φυσιογνωμονικὰ significat librum, qui nos de naturarum cognitione ac diiudicatione instruit, qui artem physiognomonicam tradit; ipsa autem ars φυσιογνωμονία, siue φυσιογνωμοσύνη dicitur. Igitur omnes illi minus accurate loquuti sunt, φυσιογνωμίαν et φυσιογνωμικὴν huic voci substituentes. Aperte enim aduersus graecae linguae genium peccant,

σώματος κινήσεων, [7] τοῦτο (δὲ) δῆλον (πάνυ) γίνεται, ἔν τε ταῖς μέθαις, καὶ (ἐν ταῖς) ἀῤῥωςίαις.

Πολὺ

tibus corporis, id manifeſtum fit valde in ebrietatibus et aegritudinibus. Multum nam-

phyſiognomiam et *phyſiognomica* ſcribentes, et ſi in quibuſdam locis ſcriptorum hanc lectionem reperiamus, illam tamen pro vera recipere minime poſſumus, quum ſit reputanda pro falſa, atque inepta, ex correctorum, librariorum, atque operarum erroribus orta. Cf. Voſſius de vitiis ſermonis L. III. c. 34. Hunc quoque errorem errauit Cel. Lauaterus in Reliqq. phyſiogn. P. I. fragm. 2. p. 13. et aliis in locis. Ceterum de auctore libri aliqua ex parte ambigit Fr. Sanchez, in Com. p. 35. priorem quidem operis partem omnino ſtilum redolere Ariſtotelis docendi methodum, ac grauitatem, iure quidem aſſerit, at vero ſecunda, quae incipit a c. 7. multoque magis a c. 8. vſque ad finem, non adeo ſecure eius auctoris dici debere ipſi videtur. Cui quoque ſententiae aliquo ſubſcribit modo Auerroes. Tom. VII. p. 283. b. partes quasdam non inueniens in translatione antiqua, ideoque a recentiori manu Graeco textui additas coniiciens. De quibus ſuo loco nobis erit diſſerendi opportunitas.

2. ΚΕΦ. α.) Diſtinctio huius operis in capita non eſt in Aldina illa luculenta ed. at Sylburgius, Du Vallius, alii, hanc aſſumſerunt. Auerroes tamen aliam diſtinctionem admiſit, aliaſque capitum inſcriptiones, quas ſuis locis breuiter indicabimus.

3. Ὅτι φυσιογνωμονεῖν etc.) Neque capitum inſcriptiones reperiuntur apud Aldum, alios, nos eas, vt et quamplurimi editores, ex Du Vallii transſcripſimus editione. Auerroes habet: *Phyſiognomonicam ſcientiam reperiri.*

4. Ὅτι αἱ διάνοιαι) Principium tractatus huius, citatur a Stobaeo in Eclogg. Phyſic. L. I. p. 88. ſed ſcriptura in quibuſdam diuerſa. Primum enim ibi pro articulo αἱ legitur coniunctio καὶ, vt etiam in Leoniceni et Iſingrinii editione. Deinde pro σώμασιν ibidem eſt ἀνθρώποις: minus conuenienter. Interpres ſane tum articulum αἱ, tum nomen σώμασι cum vulgg. editionibus agnoſcit; *Quod ani-*

Πολὺ γὰρ ἐξαλλάττουσαι φαίνονται αἱ διάνοιαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων. Καὶ τοὐναντίον δὴ τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι τὸ σῶμα [illegible] [8] συμπά-

que animae mutatae videntur a passionibus corporis. Et e contrario quod corpus compatitur passionibus animae, manifestum circa

mae sequantur corpora. *Sylb.* αἱ διάνοιαι hoc loco in vniuersum animum notant comprehendentem ac regentem vires (δυνάμεις) ceteras, quod ex opposito σώμασι apparet. Itaque a praeceptore suo Platone dissentire videtur, qui in Sophist. p. 167. dicit: διάνοια μὲν (ἐστὶ) αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς διάλογος, quique adeo tres specie distinctas animas constituit, diuersis quoque in locis degentes, videlicet λογιστικὸν seu ἡγεμονικὸν, ratione praeditam et principem in cerebro, θυμοειδὲς, irascibilem in corde, ἐπιθυμητικὸν concupiscibilem in hepate collocans. Sic quoque Suidas Tom. I. p. 617. διάνοιαν pro animi facultate sumit, sic enim: τὸ λογικὸν καὶ ἡγεμονικὸν μέρος τῆς ψυχῆς διαιρεῖται εἰς νοῦν, διάνοιαν, δόξαν.

5. Ἕπονται τοῖς σώμασι) Sequuntur corpora. Ergo mutuum esse commercium animum inter et corpus, agnouere veteres Vnde ipse Aristot. de Animal. L. I. c. 1. et 4. actiones et passiones omnes animalium toti tribuit composito, ita tamen, vt aliae ab animo, aliae a corpore producantur. Neque hoc latuit Galenum, qui et re, et verbis declarauit idem in peculiari libello, inscripto: ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη ἕπεται τῇ τοῦ σώματος κράσει, et in L. περὶ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ πάθων τῆς ψυχῆς. Praeterea legi merentur, quae ad Aristot. locum docte disserit Franc. Sanchez in Comm. p. 35.

6. Καθ' ἑαυτὰς) Vulgg. editt. habent, μεθ' ἑαυτὰς: mihi καθ' ἑαυτὰς cum Stobaeo et interprete magis placuit. *Sylb.* Aldina quoque μεθ' ἑαυτὰς retinet. Facile autem praepositiones κατὰ, μετὰ, παρὰ, περὶ inter se permutari a librariis atque operis, norunt propemodum omnes.

7. Τοῦτο (δὲ) δῆλον (πάνυ) etc.) Inclusa, δὲ et πάνυ absunt ab eodem Stobaeo: itidemque seqq. v. (ἐν ταῖς). *Sylb.* In quamplurimis editt. haec verba vncinis inclusa sunt, et nos eas sumus se-

[8] συμπάσχον, Φανερὸν γίνεται περί τε τοὺς ἔρωτας, καὶ τοὺς Φόβους [9] (τε), καὶ τὰς λύπας, καὶ τὰς ἡδονάς. Ἔτι δὲ ἐν τοῖς Φύσει γινομένοις, μᾶλλον ἄν τις [10] συνίδοι ὡς ὅυτως ἔχει πρὸς ἄλληλα σῶμά τε καὶ ψυχὴ [11] συμφυῆ, ὥς τε τῶν πλείςων ἀλλήλοις αἴτια γίνεσθαι παθημάτων. [12] Οὐδὲν γὰρ πώποτε ζῶον

amores, et triſtitias, et delectationes. Amplius autem et in iis, quae natura fiunt, magis vtique aliquis conſpiciet, quod corpus et anima ita ſe habent connaturalia, vt fiant cauſae plurimarum paſſionum ad invicem. Nunquam enim animal factum, vel

quuti, in Aldina autem nude poſita reperiuntur.

8. Συμπάσχον) Stobaeus habet συμπάσχειν: et mox φανερόν ἐςι περὶ etc. *Sylb.* περί τε τοὺς etc. artic. τοὺς deeſt in Aldina.

9. Τε) Incluſa partic. τε abeſt ab eodem Stobaeo; *Sylb.*

10. Συνίδοι) Stobaeus συνίδοι ὅτι οὕτως ἔχει, *Sylb.*

11. Συμφυῆ) Summam, ni fallor, animum inter et corpus conſpirationem hac voce Ariſt. indicat, et vnicuique animo ſuum eſſe adaptatum aſſignatumque corpus, cuius membris tanquam organis atque inſtrumentis, in agendo vtatur, ſtatuit.

12. Οὐδὲν γὰρ πώποτε ζῶον etc.) Stobaeus, οὐδὲν γάρ που ζῶον, et ſq. εἶδος ἔσχηκέ τι ζ. *Sylb.* Conſentit cum Ariſt. Galenus de vſu part. L. I. ab initio. Et Ariſtot. ſuam ſententiam explicat de Anima l. 4. t. 53. Δοκεῖ γὰρ ἕκαστον ἴδιον ἔχειν εἶδος καὶ μορφὴν, παραπλήσιον δὲ λέγουσιν, ὥσπερ εἴ τις φαίη, τὴν τεκτονικὴν εἰς αὐλοὺς ἐνδύεσθαι. Δεῖ γὰρ τὴν μὲν τέχνην χρῆσθαι τοῖς ὀργάνοις· τὴν δὲ ψυχὴν τῷ σώματι. *Rationi conueniens eſt vnamquamque rem habere formam, et ſpeciem propriam. Dicunt vero illi perinde, ac ſi quis dicat, artem aedificatoriam ingredi in tibias. Neceſſe enim eſt, artem quidem vti inſtrumentis ſuis, animam autem corpore.* Sanchez iam animaduertit in ſuo Com. Ariſtotelem Pythagoreorum μετεμψύχωσιν refutare, quocum conſentit Caſp. Hoffmann. in Com. ad Gal. de vſu part. p. 6.

ζῶον γεγένηται τοιοῦτον, ὃ τὸ μὲν εἶδος ἔσχεν ἑτέρου ζώου, τὴν δὲ διάνοιαν ἄλλου. Ἀλλ' ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ τό τε σῶμα [13] καὶ τὴν ψυχήν. Ὥς τε ἀναγκαῖον, ἕπεσθαι τῷ τοιῷδε σώματι τοίανδε [14] διάθεσιν. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων, οἱ περὶ ἕκαστον ἐπιστήμονες, [15] ἐκ τῆς ἰδίας δύνανται θεωρεῖν, ἱππικοί τε ἵππους, καὶ [16] κυνηγέται κύνας. [17] Εἰ δὲ ταῦτα

generatum eſt tale, quod formam haberet alterius animalis, animam vero alterius, ſed ſemper eiuſdem corpus et animam. Quare neceſſarium eſt, conſequi tali corpori talem formam. Amplius autem et ſcientes circa vnumquodque animalium ex forma poſſunt conſiderare: equites, equos; et venatores, canes.

13. Καὶ τὴν ψυχήν) Stobaeus nominatiuo caſu, καὶ ἡ ψυχή, et mox ὡς pro ὥς τε. *Sylb.*

14. Διάθεσιν) Stobaeus habet τοιάνδε διάνοιαν. Interpretis verſio, *talem formam*, accedit ad vulg. lectionem. *Sylb.* Magis placet Stobaei lectio, ſententiae Ariſtotelis accommodatior. Supra enim dixerat εἶδος, nullamque inter has voces agnouit differentiam, quae tamen alias intercedit, quod de Philoſopho vix aſſerendum.

15. Ἐκ τῆς ἰδίας) Rectius ἐκ τῆς ἰδέας, vt cum Stobaeo interpres quoque habet, *ex forma*. *Sylb.* Sic quoque Aldus dat. Si ἰδίας legendum, tunc μορφῆς, vel διαθέσεως vel ſimile quid ſubintelligendum.

16. Κυνηγέται κύνας) Vulgatam ſcripturam, κυνηγέται κύνας agnoſcit etiam interpres, *et venatores canes.* Stobaeus habet κυνηγετικοὶ θήρας. *Sylb.* Vtraque lectio ferri poteſt, nam venatores et ferarum, et canum naturam cognitam habere debent. cf. Xenoph. et Arrian. de Venat. LL.

17. Εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ εἴη etc.) Haec clauſula apud Stobaeum ſic exarata eſt: εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστιν, ἀληθὴς εἴη ἂν ἡ φυσιογνωμονία. In Organo quoque, Analyticorum priorum L. II. c. vlt. philoſophus docet, an e phyſiognomonia poſſint duci argumenta, et quo modo: quod caput huius libri breue

ταῦτα ἀληθῆ εἴη, (ἀεὶ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐςὶν,) [18] εἴη ἂν φυσιογνωμονεῖν. [19] Οἱ μὲν οὖν προγεγενημένοι φυσιογνώμονες, κατὰ τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν φυσιογνωμονεῖν, ἕκαςος καθ' ἕνα. [20] Οἱ μὲν γὰρ, ἐκ τῶν γενῶν τῶν ζώων φυσιογνωμονοῦσι, τιθέμενοι

Si autem haec vera fuerint, ſemper autem haec vera ſunt, erit ſane ars quaepiam phyſiognomoniae. Itaque priores phyſiognomones, iuxta tres modos adgreſſi ſunt hanc diſciplinam, quique iuxta vnum. Alii quidem ex generibus animalium phyſiognomo-

eſt quoddam compendium. *Sylb.* Du Vallius in Opp. Ariſt. margine annotauit, Stobaei lectionem eſſe quoque cod. MS.

18. Εἴη ἂν φυσιογνωμονεῖν) Itaque huc vſque declarauit Ariſtoteles, dari vtique phyſiognomoniam. Tribus argumentis vſus, 1) quod animae compatiantur corporibus, et v. v. 2) quod cognatio tanta ſit inter animam et corpus, vt vnicuique animae ſuum ſit aſſignatum corpus. 3) quod arte de hominum moribus iudicium ferre valeamus, quum hoc in aliis animalibus fiat.

19. Οἱ μὲν οὖν) Auerroes capitis II. initium hic facit, cum epigraphe: *Priores tribus modis Phyſiognomoniam ſpeculaſſe, ac tradidiſſe, non tamen perfecte.*

20. Οἱ μὲν γὰρ etc.) Quum veterum libri, ex quibus hae opiniones ſunt deſumtae, non exſtent, paulo difficilior explicatio horum verborum eſſe videtur. Fr. Sanchez tamen in Com. p. 37. felici coniectura difficultatem hanc tollere ſtuduit, hoc modo: *Primi Phyſiognomones*, inquit, *ita agebant: a quolibet animalium genere ſigna, in quibus omnes ſpecies conueniebant, extrahebant, et ſic ideam quamdam ex his ſignis ſibi fingebant: item et animae ſpeciem: ad quae conferebant homines phyſiognomonizandos: et ſecundum ſigna animalis, quae in iis inueniebantur, iudicabant de moribus phyſiognomonizati.* Quam ſententiam refutauit Herm. Follinus in Speculo naturae hum. c. III. p. 5.

μενοι καθ' ἕκαϛον γένος, εἶδός τι ζώου καὶ [21] διάνοιαν. [22] Οἱ δ' ἐπί τε τῶν τοιούτων σῶμά τι, εἶτα τὸν ὅμοιον τῷ τὸ σῶμα ἔχοντι, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίαν ὑπελάμβανον. [23] Ἄλλοι δέ τινες, τοῦτο μὲν ἐποίουν, οὐκ ἐξ

nizant, ponentes ſecundum vnumquodque genus figuram quamdam animalis, et ſpeciei animam. Alii autem in talibus corpori ſimilem habenti corpus, et animam ſimilem putabant. Alii autem quidam hoc quidem facie-

21. Καὶ διάνοιαν) Aldus habet διανοίας, deceptus a praecedente ζώου. Sed procul dubio vox quaedam ſubintelligenda eſt, quod et quamplurimi interpretum intellexiſſe videntur, vocem *ſpeciei* addentes.

22. Οἱ δ' ἐπί τε τῶν τοιούτων σώματι, etc.) Cam. οἱ δ', ἐπὶ τούτοις σῶμά τι, εἶτα τὸν ὅμοιον τῷ σώματι σῶμα ἔχοντα. Interpr. *Alii autem in talibus corpori ſimile habenti corpus, etiam animam ſimilem putabant. Sylb.* Sic quoque hunc locum corrigendum cenſet Sanchez, vt ita ſtet conſtructio: *Alii autem in talibus, animalium ſcilicet et hominum collatione, homini habenti corpus ſimile corpori animalis alicuius, et ſimilem animam adeſſe putabant. Quod ſi legatur:* corpori ſimilem habenti corpus, etc. *non poteſt intelligi, quid ſibi velit.* Ergo tota ſententia eo redit: *In quocumque hominis corpore talis forma apparet, qualis in poſita forma externa ſpeciei vnius animalis eſt, talis in eodem anima, (hoc eſt, talibus moribus praedita) qualis eſt animalis illius, adeſt.* Diſcuſſit quoque hanc ſententiam Herm. Follinus in Spec. nat. hum. c. IV. p. 8.

23. Ἄλλοι δέ τινες) Tertius hic eſt modus, *quo cognita cuiuſque nationis forma, cognitiſque moribus, de quoquo etiam homine iuxta has formas iudicare valemus.* Aeris temperies, regionum clima, temperamentum nationis, mutationes vtique quasdam in homine producunt, et ſic ex imitandi ſtudio aliae formae, aliique mores, interdum oriuntur. Vide Hippocr. de aere, aquis, et locis Sect. III. p. 78. verſus finem libri: Εὑρήσεις γὰρ, inquit, ἐπὶ τὸ πλῆθος τῆς χώρης τῇ φύσει ἀκολουθοῦντα καὶ εἴδεα

ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ζώων ἐδοκίμαζον· ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, διελόμενοι κατὰ τὰ ἔθνη, [24] ὅσα διέφερε τὰς ὄψεις, καὶ τὰ ἤθη, οἷον [25] Αἰγύπτιοι, καὶ Θρᾷκες, καὶ Σκύθαι, ὁμοίως τὴν ἐκλο-

bant, non ex omnibus autem animalibus experiebantur, ſed diſtinguebant ex ipſo genere hominum ſecundum gentes, quaecunque differunt ſecundum viſus, et mores: vt Aegyptii, et Thraces, et Scythae, ſimiliter

τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς τρόπους. *Magna enim ex parte hominum formas, et mores, regionis naturam imitari reperias.*

24. Ὅσα διέφερε τὰς ὄψεις, καὶ τὰ ἤθη etc.) Optime haec illuſtrantur ex Hippocrate, de aere, locis, et aquis Sect. III. p. 71. Πολὺ γὰρ καλλίονα καὶ μείζονα πάντα γίγνεται ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἥτε χώρα τῆς χώρης ἡμερωτέρη, καὶ τὰ ἔθνεα τῶν ἀνθρώπων ἠπιώτερα, καὶ εὐεργότερα. *Longe enim pulcriora et maiora omnia in Aſia gignuntur, regioque ipſa hac noſtra mitior, et hominum mores humaniores et benigniores.* Cuius rei rationem tempeſtatum anni temperaturam affert. Et paulo poſt: Τούς τε ἀνθρώπους εὐτραφεῖς εἶναι, καὶ τὰ εἴδεα καλλίστους, καὶ μεγέθη μεγίστους. *Homineſque habitiores eſſe, formaque praeſtantes, et magnitudinis eximiae, formaque et corporum proceritate non admodum inter ſe diſſimiles.* Tandem ſic concludit: Τὰ δὲ ἔθνεα ταῦτα, ταυτῇ διάφορα αὐτὰ ἑωυτέων μᾶλλόν ἐστι τῶν προδιηγημένων, διὰ τὰς μεταβολὰς τῶν ὡρέων, καὶ τῆς χώρης τὴν φύσιν. *Atque hae quidem gentes, cum propter anni tempeſtatum mutationes, tum ob regionis naturam, longe magis inter ſe differunt, quam quae ante ſunt enarratae.*

25. Οἷον Αἰγύπτιοι etc.) Notata dignus eſt locus de his apud Hippocr. l. c. p. 74. Poſtquam enim harum gentium mores commemorauerat, ſic dicit: Περί τε τῶν ὡρέων καὶ τῆς μορφῆς, ὅτι πολὺ ἀπήλλακται τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὸ Σκυθικὸν γένος, καὶ ἔοικεν αὐτὸ ἑωυτέῳ, ὥσπερ τὸ Αἰγύπτιον, καὶ ἥκιστα πολύγονόν ἐστιν. *Simulque de anni temporibus* (ſcil. hactenus dictum eſt) *quodque Scythica gens forma multum a reliquis hominibus diuerſa eſt, ſibi ipſi*

ἐκλογὴν τῶν σημείων [26] ἐποιοῦντο. Οἱ δέ τινες ἐκ τῶν [27] ἐπιφαινομένων ἠθῶν, οἷα διαθέσει ἕπεται ἕκαστον ἦθος τῷ ὀργιζομένῳ, τῷ φοβουμένῳ, τῷ ἀφροδισιάζοντι, καὶ τῶν ἄλλων δὴ παθημάτων ἑκά-

electionem ſignorum faciebant. Quidam autem ex moribus apparentibus, quales mores diſpoſitionem ſequantur. Sequitur autem vnicuique mos, iracundo, timido, coeunti, et in vna quaque aliarum paſſionum. Eſt

ſimilis, non ſecus ac Aegyptii. Minime foecundum eſt hoc hominum genus, etc. Qui vero plura deſiderat, adeat Euphormionem in Icon. anim. de moribus ac temperamentis diuerſarum nationum.

26. Ἐποιοῦντο) Vulgg. ἐποιοῦντι, minus recte, forte ex operarum negligentia.

27. Ἐκ τῶν ἐπιφαινομένων ἠθῶν) Male Auerroes et interpres: ex moribus *a parentibus*, quem ſequutus eſt bona fide Sanchez in Com. ad h. l. p. 38. et forte alii, Ariſtotelem tantum, vti interdum fieri ſolet, interpretantes ex latina tranſlatione. Sed omnes libri impreſſi, quotquot vidi, habent ἐπιφαινομένων, *apparentibus*, et vix mihi perſuadere poſſum quomodo loco ἐπιφ. γονέων legi poſſet. Nihilo tamen minus fertile ingenium Criticorum quorumdam huius interpretationis praeſidium inuenit in illo Horatii L. IV. od. 4. v. 29. ſqq. *Fortes creantur fortibus, et bonis eſt in iuuencis, eſt in equis patrum Virtus, nec imbellem feroces Progenerant aquilae columbam.* Audacter hac de cauſa ſic pronunciat Sanchez l. I. *Textum ergo ſic exponito: Quidam autem ex moribus, hoc eſt, de lineamentis corporis externis, a parentibus de liberis iudicant, quales mores diſpoſitionem ſequantur.* Satis quidem vere et ingenioſe, ſed non ex ſententia graeci textus ſatis accurate haec dicta ſunt. Vnde quoque quartus modus, quem tribus ſuperioribus *occulte* additum cenſet Sanchez, ſumto ſcilicet a parentibus ad iudicandum de liberis, purum putum figmentum eſt, de quo ne cogitauit quidem Ariſtoteles.

ἑκάστῳ. [28] Ἔστι δὲ κατὰ πάντας τούτους τοὺς τρόπους φυσιογνωμονεῖν, καὶ ἔτι κατ᾽ ἄλλους, καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ἀνομοίως ποιεῖσθαι. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ ἤθη μόνον φυσιογνωμονοῦντες, [29] ἁμαρτάνουσιν ἂν, πρῶτον μὲν, ὅτι ἔνιοι οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες, [30] τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων ἤθη τὰ αὐτὰ ἔχουσιν· οἷον ὅ, τε ἀνδρεῖος καὶ ὁ ἀναιδὴς τὰ αὐτὰ ἔχουσι, τὰς διανοίας πολὺ [31] κεχωρισμένοι. Δεύτερον δὲ, ὅτι

autem ſecundum omnes modos hoc phyſiognomonizare. Et adhuc ſecundum alios et electionem ſignorum diſſimiliter fieri. Hi quidem igitur iuxta mores ſolum phyſiognomonizant: primum quidem, quod quidam non iidem quum ſint, mores, qui in facie, eoſdem habent, vt fortis et inuerecundus eoſdem habent, animabus, vel intellectibus multum ſeparantur. Secundo autem, quod

28. Ἔστι δὲ etc.) Iam mutilam et inanem ternariam illam rationem phyſiognomonizandi veterum fuiſſe Ar. docet.

29. Ἁμαρτάνουσιν) Hoc verbum ex Cam. edit. additum eſt: ſequens ἂν, videtur expungendum, velut otioſum. *Sylb.* Neque ἁμαρτάνουσιν agnoſcit Auerroes, neque legitur in Aldina edit. aliisque. Forte fuit gloſſema in margine, quod poſtea in textum irrepſit.

30. Τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων ἤθη) Vel ſubintelligendum γεγραμμένα, vel τὰ ἤθη poſitum eſt pro τὰ τῶν ἠθῶν σημεῖα, ſiue γράμματα, quidquid tibi placuerit, ſenſus manet idem.

31. Κεχωρισμένοι) Verbum hoc ſatis accommodate vſurpatum eſt, de ſeparatione, et de vinculi, quod intercedit inter animum et corpus, ſolutione ſaepe adhibetur. Poteſtas huius verbi interdum aliis adiectis vocibus declaratur, ſic Plato in Phaedone, p. 254. n. 45. ed. Cel. Fiſcheri, νῦν δ᾽ ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ᾽ ἑτέρου.

ὅτι κατὰ χρόνους τινὰς τὰ ἤθη οὐ τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ ἑτέρων ἔχουσι. [32] Δυσανίοις τε γὰρ οὖσιν, ἐνίοτε συνέβη τὴν ἡμέραν ἡδέως διαγαγεῖν, καὶ τὸ ἦθος λαβεῖν τὸ τοῦ εὐθύμου· καὶ τοὐναντίον εὔθυμον λυπηθῆναι, ὥς τε τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου, μεταβαλεῖν. Ἔτι πρὸς τούτοις περὶ ὀλίγων ἄν τις τοῖς ἐπιφαινομένοις τεκμαίροιτο. Οἱ δὲ [33] ἐκ τῶν θηρίων φυσιογνωμονοῦντες, οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐκλογὴν τῶν

ſecundum quaedam tempora, mores non eoſdem, ſed aliorum habent: triſtibus enim exiſtentibus, quandoque contingit diem delectabiliter ducere, et morem accipere, qui eſt hilaris: et e contrario hilarem contriſtari, vt mos, qui erat in facie, permutetur. Adhuc cum his, de paucis vtique ſemper apparentibus coniecturam quis accipiat. Qui autem ex feris phyſiognomonizant, non recte electionem ſignorum faciunt: non enim eſt vti-

32. Δυσανίοις) Eamdem, quam hic obtinet haec vox ſignificationem, tribuit illi quoque Hipp. Ep. L. III. S. III. p. 169. cui δυσανίος dicitur, qui vilibus de rebus multum ſtomachatur, et de magnis rebus plus ceteris mortalibus, diutiuſque. Galenus in Gloſs. ἀνιαρὸς καὶ σκυθρωπὸς. Quamquam tamen triſtibus interdum contingit hilaritatis ſpecie celari animi moerorem, quaedam tamen remanent ſigna triſtitiae. Itaque vera ſunt, quae Tibullus L. III. El. VI. v. 33. cecinit: *Heu mihi difficile eſt imitari gaudia falſa, Difficile eſt triſti fingere mente iocum.*

33. Ἐκ τῶν θηρίων) Antiquiſſimam hanc fere fuiſſe artis phyſiognomonicae faciem inde patet, quod ferarum more antiquitus viuerent homines, et ſeſe ipſis aſſimilarent, de quibus Lucretius L. V. v. 929. ſq. *Multaque per caelum ſolis voluentia luſtra Volgiuago vitam tractabant more ferarum.*

τῶν σημείων ποιοῦνται. Οὐ γὰρ δὴ ἑκάστου τῶν ζώων τὴν ἰδέαν διεξελθόντα ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ὃς ἂν ὅμοιος τούτῳ τὸ σῶμα ᾖ, καὶ τὴν ψυχὴν ὅμοιος ἔσται· Πρῶτον μὲν γὰρ (ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν οὕτως) ὅμοιον θηρίῳ ἄνθρωπον οὐδεὶς ἂν εὕροι, ἀλλ' [34] προσεοικότα μέν τι. Ἔτι πρὸς τούτοις τὰ ζῶα ὀλίγα μὲν τὰ ἴδια ἔχει σημεῖα, πολλὰ δὲ τὰ κοινά· Ὥς τε ἐπειδὰν ὅμοιός τις ᾖ, μὴ κατὰ [35] τὸ ἴδιον, ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινὸν, τί μᾶλλον οὗτος [36] λέοντι, ἢ ἐλάφῳ, ὁμοιότερος; εἰκὸς γὰρ τὰ μὲν ἴδια τῶν σημείων, ἴδιόν

τι

que dicere percurrentem formam vniuscuiusque animalium, quod quicunque vni similis huic corpore erit, et anima similis erit. Primum enim, vt simpliciter dicam, nullus vtique videbit hominem ita similem bestiae, sed assimilantem in aliquo. Adhuc autem cum his, animalia pauca quaedam propria habent signa, multa vero communia. Quare si quis similis fuerit non secundum proprium, sed secundum commune aliquid, quo pacto magis iste leoni, quam ceruo, similior dicetur? Merito enim propria signa proprium quid significare,

34. Προσεοικότα) *Assimilantem*, recte interpres. Nam nemo hominum feris in vniuersum similis deprehenditur, neque ipsi homines inter se, sed semper, si in quamplurimis signis corpori impressis, et moribus conueniunt, in quibusdam tamen differunt.

35. Τὸ ἴδιον). Hoc est, proprium sibi ac peculiare, quo quis ab aliis probe potest dignosci.

36. Λέοντι) Pro vulgato λέγοιτο probat cum Cam. etiam interpres, *leoni quam ceruo similior*. *Sylb.* Sic quoque Auerroes, at Aldina cum vulgg. λέγοιτο tuetur, quae si admittenda est lectio, particula ἢ abesse debet, quae tamen in Aldina et vulgg. addita est.

τι σημαίνειν; τὰ δὲ κοινὰ, κοινόν. [37]Τὰ μὲν οὖν κοινὰ τῶν σημείων, οὐδὲν ἂν διασαφηθείη τῷ φυσιογνωμοῦντι. Εἰ δέ τις τὰ ἴδια ἑκάστου τῶν θηρίων ἐκλέξειεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀποδοῦναι οὗ ἐστι ταῦτα σημεῖα, εἰκὸς γὰρ τοῦ ἰδίου. [38]Ἴδιον δὲ οὐδενὸς οὐδ' ἓν τῶν ζώων τῶν φυσιογνωμονουμένων, ἔν γε τῇ διανοίᾳ ἔχοι ἄν τις λαβεῖν. Οὔτε γὰρ ἀνδρεῖον μόνον ὁ λέων ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλά. Οὔτε δειλὸν ὁ λαγωὸς, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μυρία. Εἰ οὖν μήτε τὰ κοινὰ σημεῖα ἐκλέξαντι σαφὲς γίνεται, μήτε καὶ τὰ ἴδια, οὐκ ἂν εἴη καθ' ἕκαστον τῶν ζώων σκέπτε-

communia autem commune. Communia ergo ſigna nihil vtique manifeſtabunt phyſiognomizanti. Si autem aliquis propria vniuſcuiusque ferarum elegerit, non vtique habebit asſignare, cuius haec ſunt ſigna. Merito enim proprii proprium. Nihil autem proprium animalium phyſiognomizatorum, in anima habebit vtique aliquis accipere: neque enim forte ſolum leo eſt, ſed alia multa: neque timidum lepus, ſed et alia infinita. Si ergo neque communia eligenti manifeſtum aliquid fit, neque ſecundum propria, non vtique erit vnumquodque animalium adſpicere, ſed ex

37. Τὰ μὲν οὖν κοινὰ etc.) Contrariam ſententiam adverſus Ariſtotelem probat Sanchez in Com. p. 41. Communia enim ſigna nobis manifeſtant, quae volumus.

38. Ἴδιον etc.) Sanchez in Com. p. 41. aſſerit, vix inueniri quaedam propria ſigna, et proprias facultates; quia rerum naturas et proprias vires ignoramus. Verum an ignoratio haec ſit ſatis ſufficiens, haud facile dixerim.

σκέπτεσθαι· [39] Ἀλλ᾽ ἐξ ἀνθρώπων τὴν ἐκλογὴν ποιητέον τῶν τὸ αὐτὸ [40] πάθος πασχόντων· οἷον, ἂν μὲν ἀνδρείου ἐπισκοπῇ τις τὰ σημεῖα, τὰ ἀνδρεία τῶν ζώων εἰς ἓν λαβόντα δεῖ ἐξετάσαι, ποῖα παθήματα τούτοις μὲν ἅπασιν ὑπάρχει, τῶν δὲ ἄλλων ζώων οὐδενὶ [41] συμβέβηκεν. [42] Εἰ γὰρ οὕτω

τις

hominibus electionem facere oportet patientibus eamdem passionem: vt si fortis inspiciat aliquis signa, fortia animalium in vnum accipientem oportet perscrutari, quae passiones his quidem omnibus insunt, aliorum autem animalium nulli accidant. Si enim ita

39. Ἀλλ᾽ ἐξ ἀνθρώπων) Errorem in codice suspicatur Sanchez in Com. p. 41. atque pro ἐξ ἀνθρώπων, legendum coniicit ἐξ ἁπάντων, alias enim hoc repugnare ipsi videtur cum praecedentibus, tum etiam sequentibus. Siquidem arbitratur, videri Aristotelem hic velle, vt ex solis hominibus eamdem passionem habentibus ad alios signa capiamus, et transferamus. Tunc ergo, inquit, sensus erit: vt non ex vno genere animalium signorum collectionem tantum faciamus, sed ex omnibus eamdem passionem patientibus. Atque sic optime cohaeret sententia cum dictis et dicendis postea.

40. Πάθος πάσχοντων) Haec loquendi formula Atticismum sapit, sicuti plurimae aliae, v. c. νόσον νοσεῖν, μανίαν μαίνεσθαι, ἄρχειν ἀρχὰς, γαμεῖν γάμον, quae passim occurrunt. Nostrum non est disquirere, an hae loquendi formulae, etiam Orienti notae, per Cadmum ad Atticos transierint.

41. Συμβέβηκεν) Aldus dat συμβέβηκε absque v. ἐφελκ. male.

42. Εἰ γὰρ οὕτω etc.) Hunc locum satis esse obscurum ac inuolutum iam Sanchez in Com. p. 41. obseruauit. Atque sibi hoc velle videtur Aristoteles, vt, si signa fortitudinis colligere velimus, respiciamus, ne animalia, a quibus haec signa trahimus, habeant passionem aliquam communem, praeter fortitudinem. Si

τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτά ἐςι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις, μὴ μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν παθήμα τῶν ([43] ἐν) τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλό τι. Ὅυτω δ' ἂν ἀπορήσειε πότερον ἀνδρείας ἢ θατέρου τὰ σημεῖά ἐςιν. Ἀλλὰ δεῖ ἐκ πλείςων τε ἐκλέγεσθαι ζώων, [44] καὶ μηδὲν πάθος κοινὸν

quis elegerit, quod eadem ſunt ſigna fortitudinis, praedictis animalibus non ſolum fortitudinis communem ineſſe paſſionem eorum, quae ſunt in intellectu, ſed et alia quaedam, ſic vtique dubitabit, vtrum fortitudinis, aut alterius ſigna ſint. Sed oportet ex pluribus eligi animalibus, et non habentibus vllam

enim illis etiam eſſet communis, verbi gratia, luxus, dubitamus an ſigna illa luxum, an fortitudinem denotarent. Mihi quidem locus ſic refingendus, medicaque manu ſanandus, vt ſtatuamus, Ariſtotelem de rebus duabus ſibi inuicem oppoſitis loquutum, iiſdemque verbis vſum fuiſſe, quarum vna ſententia ex incuria librariorum, quum iisdem verbis inciperet, quod ſaepe fit, omiſſa eſt. Forte ſic ſcripſit Ariſtoteles: Εἰ γὰρ οὕτω τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτά ἐςι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις, μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν παθήμα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, οὕτω δὲ μὴ ἀπορήσειε. Εἰ δ' οὕτω τις ἐκλέξειεν ὅτι ταῦτά ἐςι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις, μὴ μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν παθήμα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι. Οὕτω etc.

43. Ἐν) Incluſum, e ſequentibus additum, vbi ἐν bis τῇ διανοίᾳ iungitur. Expreſſit etiam Interpres, *paſſionem eorum, quae ſunt in intellectu.* Sylb. Expreſſit quoque Auerroes, at in Aldina deeſt.

44. Καὶ μηδὲν πάθος, etc.) Haec verba ſic παραφράζει Sanchez in Com. p. 42. *non habentibus paſſionem vllam aliam manifeſtam, praeter vnam, cuius ſigna quaerimus.* Satis bene, et ſenſui accommodate.

κοινὸν ἐχόντων ἐν τῇ διανοίᾳ ἄλλό τι, οὗ ἂν τὰ σημεῖα σκοπῇ. Ὅσα μὲν οὖν τῶν σημείων μόνιμά ἐςι, μόνιμον ἄν τι καὶ σημαίνοι· Ὅσα δὲ [45] ἐπιγινόμενα, καὶ ἀπογινόμενά τε καὶ ἀπολείποντα, πῶς ἂν τὸ σημεῖον ἀληθὲς εἴη, τοῦ ἐν τῇ διανοίᾳ μὴ μένοντος· εἰ μὲν γὰρ μόνιμον, ἐπιγινόμενόν τε καὶ ἀπολεῖπον σημεῖόν τις ὑπολάβοι, ἐνδέχοιτο μὲν ἂν αὐτὸ ἀληθὲς εἶναι, οὐ μὴν ἐπιεικὲς ἂν εἴη, μὴ ἀεὶ τῷ πράγματι παρεπόμενον· Ὅσα δὲ παθήματα ἐγγινόμενα τῇ ψυχῇ μηδέν τι ἐνδιαλλάττει τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῷ σώματι, οἷς χρῆται ὁ Φυσιογνώμων, οὐκ ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα γνωρίσματα τῇ τέχνῃ· Οἷον τὰ

passionem communem manifestam, cuius vtique signa respicias. Quaecumque itaque signorum mansiua sunt, aliquid mansiuum signant. Quae autem aduenient, atque discedunt, et deficiunt, quomodo vtique signum verum erit non manentis in anima? Si quidem enim mansiuum aduenient, et deficiens signum quis suscipiet: contingeret vtique ipsum quidem verum esse, non tamen conueniens, si non perpetuo sequatur rem. Quaecumque autem passiones factae in anima non in aliquo permutant signa, quae sunt in corpore, quibus vtitur physiognomon, non erunt huiusmodi cognitiones arti: vt quae sunt circa oppo-

45. Ἐπιγινόμενα) Aldus dat ἐπεγινόμενα Distinguit hic Aristoteles inter signa permanentia, et transeuntia. Permanentia etiam *insita* siue *naturalia*, transeuntia autem, *aliunde assumta* et ad tempus tantum duratura dici possunt v. c. quae oriuntur ab vehementia affectuum et transeuntium dispositionum.

τὰ [46] περὶ τὰς δόξας, καὶ τὰς ἐπιστήμας, [47] ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴν οὐκ ἐνδέχεται γνωρίζειν· Ὁ γὰρ μαθὼν [48] ὅ, τι [49] μάθημα, οὐδὲν ἐξήλλαξε τῶν σημείων, οἷς χρῆται ὁ Φυσιογνώμων.

ΚΕΦ.

sitiones, et scientias, medicum, aut citharoedum non contingit cognoscere. Nam addiscens aliquam disciplinam, nullam mutat signorum, quibus vtitur physiognomon.

46. Περὶ τὰς δόξας) Interpr. *circa oppositiones*, paulo obscurius. Auerroes *circa opiniones*. Mallem, circa dogmata, siue axiomata, aut eiusmodi propositiones euidentes, quae axiomatum loco esse possunt. Vide Aristot. Metaph. L. III. c. 3.

47. Ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴν) Vulgg. editt. nominatiuo casu habent ἰατρὸς ἢ κιθαριστής, sed accusatiuum casum et orationis structurae lex requirit, et probat etiam Interpres: *medicum aut citharoedum non contingit cognoscere. Sylb.* Aldus habet ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴς, certe ex operarum negligentia.

48. Ὅ, τι) Ising. margo legendum notat μαθὼν τι μάθημα, vel μαθὼν ὁτιοῦν μάθημα, quarum lectionum priorem sequutus interpres vertit: *nam addiscens aliquam disciplinam, nullum mutat signorum, quibus vtitur physiognomon. Sylb.* Aldus et Sylburg. coniunctim legit, sed Du Vallius ὅ, τι diuisim, quam nos quoque tamquam genuinam praeferimus.

49. Μάθημα) Verum quidem est, signa quaedam ex doctrina et arte accedere, quam discimus, sed haec sunt quoque aliunde assumta, et quia ex vitae genere proficiscuntur, recte *signa diaetetica* dici possunt. Sic v. c. mathematicum, Iurisconsultum etc. vt plurimum frons prodit.

ΚΕΦ. β'.

[1] Περὶ ἃ ἐςιν ἡ Φυσιογνωμονία, καὶ ἐξ ὧν γενῶν τὰ σημεῖα λαμβάνεται.

[2] Δεῖ δὲ οὖν ὁρίσαι περὶ ποῖα ἄττα ἐςὶν ἡ Φυσιογνωμονία, ἐπειδὴ οὐ περὶ πάντα· καὶ ἐκ τίνων ἕκαςα σημεῖα λαμβάνεται· Ἔπειτ' ἐφεξῆς καθ' ἓν ἕκαςον περὶ τῶν ἐπιφανεςέρων δηλῶσαι· Ἡ μὲν οὖν [3] Φυσιογνωμονία ἐςὶ, καθάπερ καὶ τοὔνομα αὐτῆς λέγει, περὶ τὰ φυσικὰ παθήματα τῶν ἐν τῇ [4] διανοίᾳ,

CAP. II.

Physiognomonia circa quae verſetur: et ex quibus generibus ſigna accipiantur.

Oportet ergo determinare circa qualia quaedam eſt phyſiognomonia, quoniam non circa omnia, et ex quibus ſingula ſigna accipiantur: deinde conſequenter de maniteſtiſſimis circa vnumquodque manifeſtare. Phyſiognomonia ergo eſt, ſicut et nomen ipſius dicit, de naturalibus paſſionibus, quae ſunt in ani-

1. Περὶ ἃ etc.) Hic quoque Cap. II. apud Auerroem incipit, qui ita inſcribit: *Quid ſit phyſiognomonia, et ex quibus generibus ſigna in vniuerſum accipiantur.*

2. Δεῖ δὲ οὖν) Cam. δὴ οὖν. *Sylb.*

3. Φυσιογνωμονία) Hanc definitionem, vt a Philoſopho ſuppeditatur, veram cenſemus, eamque artem alio nomine Peucer. de diuin. p. 574. *phyſiologiam manticam* appellat, nec iniuria, nam naturam humanam, eiuſque ductus atque impulſus conſiderat, ad felices euentus, ac proſperos, aut contrarios, praeſenſioneſue, et vim futura praeſagiendi; *mantica* autem dicitur, quia ex ſignis, interiori rerum naturae conſentientibus, praedicit.

4. Διανοίᾳ) Vide ſupra ad C. I. obſ. 4. p. 4. Ergo verſatur primo circa affectiones naturales harum trium de-

νοία, [5] καὶ τῶν ἐπικτήτων, ὅσα παραγινόμενα μεθίστησι τῶν σημείων τῶν Φυσιογνωμονουμένων. Ὅποια δὲ ταῦτα ἐστιν, ὕστερον δηλωθήσεται. Ἐξ ὧν δὲ γένων τὰ σημεῖα [6] λαμβάνεται, νῦν ἐρῶ, καὶ ἐστιν ἅπαντα. [7] Ἔκ τε γὰρ τῶν κινήσεων Φυσιογνωμονοῦσι, καὶ ἐκ τῶν σχημάτων, καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων, καὶ ἐκ τῶν ἠθῶν, τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐμφαινομένων, καὶ ἐκ τῶν τριχωμάτων, καὶ ἐκ τῆς λειότητος, [illegible] καὶ

ma, et accidentibus, quaecumque adueniunt, et transmutant signa physiognomonizata. Qualia autem haec sint, posterius declarabitur. Nunc autem dicam, ex quibus generibus signa accipiantur, et sint omnia. Ex motibus enim physiognomonizant, et ex figuris, et coloribus, et ex moribus apparentibus in facie, et ex leuitate, et ex voce, et ex carne, et ex par-

scriptarum loc. cit. virium animi

5. Καὶ τῶν ἐπικτήτων etc.) Optime Peucerus l. l. p. 604 sic explicat: *deque adsciti-tiis, et acquisitis, aut consuetudine contractis, quae naturales aut frangunt, vel emolliunt, vel limant, poliuntque, aut exasperant, et acuunt, aut prorsus immutant, et abolent.* Huc referri potest praesagium Zopyri de Socrate, quo stupidum et bardum eum pronunciauit, quod iugula concaua non haberet, obstructas eas partes et obduratas esse dixit, addidit etiam mulierosum. Cui Socrates respondit: *Non erras, huiusmodi enim natura essem, nisi naturam philosophia superasset.* V. Cicero de Fato c. 5.

6. Λαμβάνεται, νῦν ἐρῶ) Interpres hanc verborum structuram habet: λαμβάνεται καὶ ἐστιν ἅπαντα, *e quibus generibus accipiantur, et sint omnia. Sylb.*

7. Ἔκ τε γάρ.) Iam recenset fontes et loca, ex quibus signa morum et propensionum colliguntur, quae commemorare iam nostrum non est, quum nobis otium fecerit Herm. Follinus in Speculo nat. hum. c. 7.

καὶ ἐκ τῆς φωνῆς, καὶ ἐκ τῆς σαρκὸς, καὶ ἐκ τῶν μερῶν, καὶ τοῦ [8] τύπου ὅλου τοῦ σώματος. Καθόλου μὲν οὖν τοιαῦτά ἐστιν, ἃ λέγουσιν οἱ φυσιογνώμονες περὶ ὅλων τῶν γενῶν σημεῖα. Εἰ μὲν οὖν ἀσαφὴς, ἢ μὴ εὔσημος ἦν ἡ τοιαύτη διέξοδος, ἀπέχρησεν ἂν τὰ εἰρημένα. Νυνὶ δ' ἴσως βέλτιόν ἐστι καθ' ἕκαστον περὶ πάντων, [9] ὅσα ἐπιφανῆ παρὰ τῶν φυσιογνωμονου-

tibus, et ex figura totius corporis. Vniuerſaliter quidem huiuſmodi ſunt, quae dicunt phyſiognomones de omnibus generibus ſigna Siquidem igitur immanifeſtus, aut non deſignatiuus foret talis tranſitus, ſufficiebant praedicta. Nunc autem fortaſſe melius eſt vnumquodque de ſingulis, quaecumque manifeſta

8. Καὶ τοῦ τύπου ὅλου τοῦ σώματος) Ex tota corporis nempe diſpoſitione et figura, quorſum quoque referri debet diuerſitas partium, et ſitus illarum: quae autem capiuntur ex locis eminentiſſimis corporis, ea firmiora ſunt. Veteres autem diſtinguebant totius corporis fabricam in quatuor regiones, nempe a ſummo capite vſque ad pectus, in qua primus locus debetur oculis, ſecundus fronti, tertius reliquis faciei partibus. In ſecundo loco collocantur partes pectoris a capite infimo vſque ad imum ventrem. Tertius locus aſſignatus cruribus et pedibus, vnde Podoſcopia originem duxit, de qua videndus Johannes ab Artis in peculiari libello, de admirandis pedum. Par. 1619. Quartus autem ventri imo. Ex quibus omnibus locis phyſiognomonia ſuas diuinationes petit.

9) Ὅσα ἐπιφανῆ παρὰ etc.) Interpres pro παρὰ videtur legiſſe περὶ ſeu ἐπὶ: *quaecumque manifeſta de phyſiognomonizatis. Sylb.* Et ſic quoque Auerroes: *quaecumque manifeſta ſunt ab his, quae phyſiognomonizauimus, exactius explanare, dicentes etc.*

μονουμένων, ἀκριβέστερον φράσαι, τά τε σημεῖα λέγοντα, οἷά τ' ἐστὶν ἕκαστα ([10]καὶ ἐπὶ τὶ) ἀναφέρεται, ὅσα μὴ ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται. [11] Αἱ μὲν οὖν [12] χροιαὶ σημαίνουσιν, αἱ μὲν [13] ὀξεῖαι,

de physiognomizatis, certius explanare, enumerantem cuiusmodi signa referantur ad singula, quaecumque scilicet ex praedictis manifesta non fuere. Colores ergo significant,

10. Καὶ ἐπὶ τὶ) Inclusa καὶ ἐπὶ τὶ ex Ising. marg. addita, exprimit etiam Interpres: *cuiusmodi signa referantur ad singula. Sylb.* Sic et Auerroes, at in Aldina desunt penitus haec verba.

11. *Αἱ μὲν οὖν*) Latina editio habet hic nouam sectionem, cum peculiari titulo, *De coloribus. Sylb.* Auerroes etiam III. inchoat caput, cum inscriptione: *quo pacto per vnumquodque dictorum generum signa accipiantur.*

12. Χροιαὶ) In coloribus cutis spectanda est et origo, et mutatio. Omnis coloris origo ex humoribus deducenda, qualis enim humor, talis color, sic enim Hippocr. de humoribus ab initio: τὸ χρῶμα τῶν χυμῶν, ὅκου μὴ ἄμπωτίς ἐστι τῶν χυμῶν, ὥσπερ ἀνθέων, *humorum color, nisi ii ad profunda corporis se receperint, velut in cute efflorescens conspicitur.* Mutationes autem colorum contingunt, partim a sanguine secundum Hippocr. de ossium natura in fine, καὶ τῶν χρωμάτων αἱ μεταβολαὶ γίνονται, ταύτης ἀποσφιγγούσης τὰς φλέβας καὶ χαλώσης. Χαλώσης μὲν οὖν, ἐρυθρὰ τὰ χρώματα (melius σώματα) γίνονται, καὶ διαφανέα. Συναγούσης δὲ, χλωρὰ καὶ πελιδνά. Τὰ τοιαῦτα δὲ παραλλάσσει, ἐκ τῶν παρεόντων ἑκάστῳ χρωμάτων. *Colorumque mutationes contingunt, hoc venas constringente et laxante. Laxante igitur colores rubicundi fiunt, bene colorati et pellucidi, constringente vero ex virore pallidi et liuidi. Qui certe euariant, prout praesentes cuique adsunt colores;* partim ab anni temporibus, et aetatibus, sic enim Hippocr. de humoribus Sect. II. p. 19. τὰ χρώματα οὐχ ὁμοῖα ἐν τῇσιν ὥρῃσιν, οὐδὲ ἐν βορείοισι καὶ νοτίοισιν,

[13] ὀξεῖαι, θερμὸν καὶ ὕφαιμον. Αἱ δὲ [14] λευκέρυθροι, εὐφυΐαν, ὅταν ἐπὶ λείου χρωτὸς συμβῇ τοῦτο τὸ χρῶμα. [15] Τὰ δὲ τριχώματα, τὰ μὲν μαλακὰ, δει-

acuti quidem calidum et ſanguineum, albi cum rubore, bonam indolem, quando in laeui corpore accidit hic color. Pili autem, molles quidem timidum: duri autem, for-

οὐδὲ ἐν τῇσιν ἡλικίῃσιν, αὐτὸς πρὸς ἑωυτόν, οὔτ' ἄλλος ἄλλῳ οὐδέν. Σκεπτέον δὲ ἐξ ὧν ἴσμεν καὶ παρεόντων καὶ ἀτρεμεόντων, περὶ χροιῶν. Καὶ ὅτι αἱ ἡλικίαι τῇσιν ὥρῃσιν ἐμφερέες εἰσὶ καὶ χροιῇ, καὶ τρόπῳ. *Colores neque in anni temporibus, neque in aquilonibus, neque in auſtralibus conſtitutionibus ſimiles ſunt, neque in aetatibus, neque quum ſibi quiſpiam, neque quum alter ad alterum confertur. Spectandi autem ſunt colores ex his, quae praeſentia et quieſcentia eſſe nouimus, quodque aetates anni temporibus, et colore et modo ſimiles ſunt;* partim ab affectuum vehementia, morborumque ferocia, de quibus conſulendi Medici. Pauca huc ſpectantia habet Ariſtoteles quoque, aut quiſquis ſit auctor libelli de coloribus, c. 6. *de colore pilorum, pennarum et cutum.*

13. Ὀξεῖαι) Agnoſcit etiam Interpres, *acuti quidem:* ſed quum parum ad colores quadret ea lectio, vereor ne perperam ſubſtituta ſit pro ἐρυθραὶ aut πυῤῥαί: vt infra *Sylb.* Viuidi autem colores conſpiciuntur in facie, ſi vaſa ſanguifera tenuitatem ſubtilitatemque cutis permeant.

14. Λευκέρυθροι, εὐφυΐαν) Color ex albo rubeſcens bonam indolem notat. Oritur ille color, ſi mixta eſt portio aliqua pituitae cum ſanguine eius calorem retundens; vnde quoque bona indoles producitur.

15. Τὰ δὲ τρ.) Latina editio habet nouam ſectionem cum peculiari titulo, *De pilis. Sylb.* Veteres in eo conſentiunt pilos oriri ex humoribus, cf. Hippocr. de natura pueri Sect. III. p. 21. ὁκοίην ἂν ἡ σὰρξ ἰκμάδα ἕλκῃ, ἤν τε λευκὴν, ἤν τε πυῤῥὴν, ἤν τε μέλαιναν, τοιαύτη τὴν χροίην καὶ ἡ θρὶξ γίνεται. *Qualem humorem caro attraxerit, album, ſiue flauum, ſiue nigrum, talem etiam colorem capillus imbuit.* Iam non curamus colorem pilorum, ſed dumtaxat reſpicimus prima verba, humores capillis pro-

δειλόν· τὰ δὲ σκληρὰ, ἀνδρεῖον. Τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον εἴληπται ἐξ ἁπάντων τῶν ζώων. Δειλότατον μὲν γάρ ἐστιν ἔλαφος, λαγωὸς, πρόβατα, καὶ τὴν τρίχα μαλακωτάτην ἔχει· Ἀνδρειότατον δὲ ὁ λέων, ὗς ἄγριος, καὶ τρίχα σκληροτάτην φέρει. Ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς ὄρνισι τὸ αὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν, καθόλου τε γὰρ ὅσοι μὲν σκληρὸν τὸ πτερὸν ἔχουσιν, ἀνδρεῖοι· ὅσοι δὲ μαλακὸν, δειλοί. Καὶ κατὰ μέρη ἐστὶ ταὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν, ἔν τε τοῖς ὄρτυξι, καὶ ἐν τοῖς ἀλεκτρυόσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν τῶν ἀνθρώπων ταὐτὸ τοῦτο συμπίπτει. Οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ

tem. Hoc autem ſignum ſumtum eſt ex omnibus animalibus. Timidiſſimum enim eſt ceruus, lepus, ouis, et pilum molliſſimum habent: fortiſſimum autem, leo, aper, et pilum duriſſimum habent. Eſt autem et in auibus hoc idem videre. Vniuerſaliter enim, quaecumque quidem habent duram pennam, fortes: quaecumque autem mollem, timidae. Et particulariter eſt hoc quidem videre, in coturnicibus, et in gallis: ſimiliter autem et in generibus hominum hoc idem accidit. Qui-

creandis eſſe aptos. Itaque, ſi propter humores calor innatus maiori adeſt copia, ſicci atque duri erunt capilli, calor ſiquidem humiditatem imminuit, imminuta autem humiditate atque aucto calore, alacris fit homo ac fortis. Si vero propter humores calor innatus imminutus eſt, humores etiam magis influunt in capillos, eoſque reddunt molliores, ipſaque illa mollities declarat defectum caloris, et ſignum eſt timiditatis. Vide et Herm. Follinum in Spec. nat. hum. c. 14. propoſ. 12. p. 37. ſq.

ὑπὸ ταῖς ἄρκτοις οἰκοῦντες, ἀνδρεῖοί τέ εἰσι καὶ σκληρότριχες· [16] οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, δειλοί τε, καὶ μαλακὸν τρίχωμα φέρουσιν· Ἡ δὲ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν, λαλιὰν σημαίνει. Τοῦτο δὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ γένος τῶν ὀρνίθων. [17] Ἴδιον γὰρ ὄρνιθος

cumque enim apud ſeptemtrionem habitant, fortes ſunt, et durorum pilorum. Qui autem apud meridiem, timidi, et mollem pilum habent Piloſitas autem, quae eſt circa ventrem, loquacitatem ſignificat: hoc autem refertur ad genus auium. Proprium enim

16. Οἱ δε πρὸς μεσημβρ.) Anni tempeſtatum mutationes, regionis naturam, ſitum locorum, differentiam quoque aliquam penes homines efficere, diuinus vidit Hippocr. de aere, loc. et aqu. Sect. III. p. 71. τὰ δὲ ἔθνεα ταῦτα, ταύτῃ διαφορὰ αὐτὰ ἑωυτέων μᾶλλόν ἐστι τῶν προδιηγημένων, διὰ τὰς μεταβολὰς τῶν ὡρέων καὶ τῆς χώρης τὴν φύσιν, *Atque hae quidem gentes, cum propter anni tempeſtatum mutationes, tum ob regionis naturam, longe magis inter ſe differunt, quam quae ante ſunt enarratae.* Et non video quid obſtet, quo minus aſſeramus, et in minimis rebus, atque adeo in pilis hanc differentiam fieri conſpicuam. Sicuti enim terra, ita plantae, et ſicuti natura hominis, ita quoque ſunt pili, qui ſane plantis ſunt quam ſimillimi.

17. Ἴδιον γὰρ ὄρνιθος etc.) Hanc ſententiam ita transfert Herm. Follinus l. l. p. 38. *Proprium ſiquidem auis eſt, quod ad corpus quidem ſpectat, hirſutum habere ventrem, quod vero ad ingenium garrulum.* Noſter interpres λαλίαν vertit *loquacitatem*, vterque intelligit vitium illud ſermonis, quod eleganter depinxit peculiari capite Theophraſtus in Charact. eth. vnde Catonis illud de M. Coelio: *numquam tacet, quem tenet morbus loquendi.* Διανοίας vero vocem, quam expreſſit interpres per *intellectum*, mallem cum Follino *ingenium* reddere, loquacitas ſiquidem magis ex ingenio, quam ex intellectu proficiſcitur,

θος τῶν περὶ τὸ σῶμα, ἡ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν· τῶν δὲ περὶ διάνοιαν, ἡ λαλία. Ἡ δὲ σὰρξ, ἡ μὲν σκληρὰ καὶ εὐεκτικὴ [18] *φύσει, ἀναίσθητον σημαίνει· ἡ δὲ λεία, καὶ εὐφυέα καὶ ἀβέβαιον, ἐὰν μὴ ἐπὶ ἰσχυροῦ σώματος, καὶ τὰ* [19] *ἀκρωτήρια ἐγκρατῆ ἔχοντος τοῦτο συμβῇ.* [20] *Αἱ δὲ κινήσεις, αἱ μὲν*

auis eſt eorum, quae ſunt circa corpus, piloſitas, quae circa ventrem eſt; eorum autem, quae ſunt circa intellectum, loquacitas. Caro autem, dura quidem, et habitus boni, inſenſibilem ſignificat: mollis autem et ingenioſum, et inſtabilem, niſi in forti corpore, et habenti extremitates fortes hoc accidit. Motus

et ingenium de pſittacis aliiſque auibus loquacibus dici poteſt, non aeque tamen intellectus.

18. *Φύσει*) Leon. et Iſingr. *εὐεκτικὴ φύσις*: minus conuenienter. *Sylb.* Aldina quoque et Auerroes in margine habent *εὐεκτικὴ φύσις*.

19. *Ἀκρωτήρια ἐγκρατῆ*) Repetitur etiam infra c. III. *ἀκρωτήρια μεγάλα, καὶ ἐγκρατῆ*, et paulo poſt pro eodem *ἰσχυρότερα*. *Sylb.* In vniuerſum h. l. extremas et maiores corporis partes *ἀκρωτήρια* appellat Ariſtoteles; alias autem adnotante Gorraeo in Defin. med. p. 18. hoc nomine Ariſtoteles nominat extremas partes digitorum ſub vnguibus latentes, et extremas partes oſſium.

20. *Αἱ δὲ κινήσεις*, etc.) Motus corporis tribus potiſſimum abſoluitur rebus, ingreſſu, ſaltu, et curſu. Tarditas autem motus ex remiſſo ſpirituum impulſu oritur, atque animi frigiditatis, ſocordiae et pigritiae ſignum eſt, quod ſub nomine *μαλακῆς διανοίας* intelligit Ariſtoteles. Celeritas vero motus originem ducit ex concitato ſpirituum impulſu, proindeque concitatum notat animum. Confirmat haec Hippocr. de morbo ſacro ſect. III. p. 89. *ὁ δὲ ἐς τὰς φλέβας ἀὴρ, ξυμβάλλεται ἐς τὰς κοιλίας ἐσιὼν, καὶ ἐς τὸν ἐγκέφαλον. καὶ οὕτω τὴν φρόνησιν καὶ τὴν κίνησιν τοῖσι μέλεσι παρέχει. Ὥστε ἐπειδὰν ἀποκλεισθῶσιν, αἱ φλέβες τοῦ ἠέρος ὑπὸ τοῦ φλέγματος, καὶ μὴ παραδέχωνται, ἄφωνου*

μὲν νωθραὶ, μαλακὴν διάνοιαν· αἱ δ' ὀξεῖαι, ἔνθερμον. [21] Ἐπὶ δὲ τῆς Φωνῆς ἡ μὲν βαρεῖα καὶ ἐπιτεινομένη, ἀνδρεῖον. Ἡ δὲ ὀξεῖα καὶ ἀνειμένη, δειλόν.

autem, tardi quidem, mollem intellectum: acuti vero, calidum, In voce autem grauis quidem et intensa, fortem: acuta autem, et re-

καθιστᾶσι καὶ ἄφρονας τὸν ἄνθρωπον. *Aer vero* (qui videlicet ore et naribus trahitur, cerebrum petit, et ad pulmones, venasque fertur) *qui ad venas peruenit, cerebrum subiens ad ventriculos accedit sicque intelligentiam et motionem membris praebet. Quare vbi pituita a venis aerem incluserit, eumque minime admiserit, voce defectum et minime intelligentem hominem efficiunt.* Vnde ob celeritatem Piso laudatur, de quo Velleius Paterculus, L. II. c. 98. in fine. Nemo *magis, quae agenda sunt sine vlla ostentatione agendi*, fuit; et de tarditate Gnatho, apud Terent. in Eunucho Act. V. sc. 9. v. 48., incusatur sic: *Fatuus est, insulsus, tardus; stertit noctesque et dies.* Inaequalis vero motus, modo celerior, modo tardior, qui morum instabilitatem, quae est vitii comes vel dispositionis prauae, vid. Aristot. Ethic. IX. c. 4. designat. Catilinam ita incedere consueuisse autor est Sallustius c. XV. sect. 5.: *Igitur*, ait, *color ei exsanguis, foedi oculi, citus modo, modo tardus incessus; prorsus in facie vultuque vecordia inerat.*

21. Ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς etc.) Vox acuta et grauis varias causas habet, nam vel crassities amplitudoque arteriae vocem reddit grauem, et angustia et breuitas, acutam, vel aer magis dilatans arteriam asperam, efficit grauem vocem, vel aer cogens restringensque, acutam, vel fit ex concitato et remisso motu. In priori casu adest calor, in posteriori frigus, vnde et fortitudo, et timiditas recte his dispositionibus tribuuntur. Plures sunt vocis differentiae, quas recenset Aristot. de gener. animal. L. V. c. 7. et Ptolem. in Harmonicorum L. I. c. 3. cf. H. Follini Spec. nat. hum. c. 20. prop. 65. p. 88.

λόν, [22] Τὰ δὲ σχήματα, καὶ τὰ παθήματα τὰ ἐπιφαινόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων, [23] κατὰ τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῷ πάθει. Ὅταν γὰρ πάσχῃ τι, γίνεται οἷον εἰ τοιοῦτον ἔχοι ὅταν τις ὀργίζηται, ὀργίλον τὸ σημεῖον τοῦ αὐτοῦ γένους. [24] Τὸ δὲ ἄῤῥεν τοῦ θήλεος μεῖζον καὶ ἰσχυρότερον·

Καὶ

miſſa, timidum. Figurae autem et paſſiones, quae apparent in facie, ſecundum ſimilitudines accipiuntur paſſionis: quando enim, dum patitur, aliquid fit, vt ſi hoc habet, quando aliquis iraſcitur, iraſcibile ſignum eiuſdem generis. Mas autem femina maior eſt, et

22. Τὰ δὲ σχήματα etc.) *Species, color et figurae oris.* Haec appellatio deſumta eſt ex ſcholis Geometrarum, qui σχήματα adhibent in demonſtrationibus, *lineas, lineamenta* commode reddere poteris. Omnis autem affectus diuerſitatem in lineis corporis producit, de quibus alio loco.

23. Κατὰ τὰς ὁμοιότητας etc.) Camot. κατὰ τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῶν παθῶν. Seqq. verba paulo conuenientius πάσχοντί τι; et mox ἔχοι τις ὅταν ὀργίζηται. Sic enim interpres vertit: *quando enim, dum patitur aliquid fit: vt ſi hoc habet, quando aliquis iraſcitur.* Vide Adamant. c. I. τοιαῦτα εἴ τις ἔχει. *Sylb.* Du Vallius teſtatur MS. quoque habere τῶν παθῶν.

24. Τὸ δὲ ἄῤῥεν, etc.) Lucem capiunt haec ex Hippocrate, qui Aphoriſ. Sect. VII. Aph. 43. dicit: γυνὴ ἀμφιδέξιος οὐ γίνεται, *mulier non fit ambidextra*; i. e. quae vtraque manu tamquam dextra vtitur, hacque ratione docet, ſexus feminei imbecillitatem eſſe et in eo conſpicuam, quod et in ſiniſtra manu influxus caloris et ſpirituum defectum ſentiant. Sed aliud quoque argumentum eſt in promtu ex ſect. V. Aph. 48. Ἔμβρυα, τὰ μὲν ἄρσενα ἐν τοῖσι δεξιοῖσι, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖσιν ἀριστεροῖσι μᾶλλον, *Foetus mares dextra vteri parte, feminae ſiniſtra magis geſtantur,* quo innuit

Καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος, ἰσχυρότερα, καὶ [25] λιπαρώτερα, καὶ εὐεκτικώτερα, καὶ βελτίω κατὰ πάσας τὰς ἀρετάς. [26] Ἰσχυρότερα δὲ τῶν ἐπὶ τοῖς μέρεσι σημείων ἐστὶ, καὶ ἐν τοῖς [27] ἤθεσι, τοῖς ἐν

fortior, et extrema corporis fortiora, et crassiora, et habitus melioris, et potiora secundum omnes virtutes. Signis autem, quae sunt in partibus corporis, fortiora sunt ea,

mares robustiores biliosiores, et sanguine magis praeditos esse feminis, quia dextra ipsis vteri pars, vtpote ob hepatis viciniam calidior, et nutrimentum calidius habens, assignata est: feminas vero frigidiores, quia sinistra frigidior et nutrimentum frigidius habens, eae gestantur, qua sanguis, propter vrinam aquosus redditus, infirmitatem illis conciliavit. Quamquam haec ex artis obstetriciae praeceptis non omnino vera censenda sunt, tamen hoc verum est, corporis structuram feminarum esse tenuiorem, molliorem, humidiorem, et proinde frigidioris temperiei, animamque propter innati caloris spirituumque penuriam magis laborare imbecillitatibus quam virorum. Vide Follinum l. 1. c. 8. prop. 1. 2. 3. 4.

25. Λιπαρώτερα) Pro λιπαρώτερα Interpres habet, *crassiora*, λιπαρώτερα minus belle quadrat ad ἀκρωτήρια. Confer haec cum iis, quae Philosophus in Hist. Animal. tradit sub finem Lib. IV. et initio L. IX. vbi prolixius de vtriusque sexus proprietatibus differit. *Sylb.* Auerroes et Interpres παχυτέρα legisse videntur, quam ego lectionem praeferrem, si MS. et impressorum librorum auctoritas accederet.

26. Ἰσχυρότερα) Auerroes hic cap. V. inchoat inscriptum: *Inueniendorum ex signis Habituum, et Passionum modi duo.*

27. Ἤθεσι, τοῖς ἐν τοῖς ἐπιφ.) Conuenientius fortasse ἤθεσι τοῖς ἐκτὸς ἐπιφαιν. vt supra, τὰ σχήματα — ἐπιφαινόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων. Interpres parum belle, *quae accipiuntur manifesta in moribus. Sylb.* Auerroes huic sententiae magis accedere videtur, sic enim: *quae accipiuntur in moribus mani-*

ἐν τοῖς ἐπιφαινομένοις λαμβανόμενα· καὶ ([28] τὰ) κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰ σχήματα. Ὅλως δὲ [29] τὸ ἑνὶ μὲν πιςεύειν τῶν σημείων, εὔηθες· Ὅταν δὲ πλείω συμφωνοῦντα καθ' ἑνὸς λάβῃ, μᾶλλον ἤδη κατὰ τὸ εἰκὸς ἄν τις ὑπολάμβανοι ἀληθῆ εἶναι τὰ σημεῖα. Ἔςι δὲ ἄλλος τρόπος, καθ' ὃν ἄν τις φυσιογνωμονοίη· Οὐδεὶς μέν τοι ἐπικεχείρηκεν· [30] οἷον εἰ ἀνάγκη ἐςὶ τὸν ὀργίλον καὶ τὸν δυσάνιον, [31] καὶ μικρὸν

quae accipiuntur manifesta in moribus: et secundum motus, et figuras. Omnino autem vni quidem signorum credere stultum est. Quando autem plura conueniunt, quae sunt in vno, magis vtique conueniet, vt quis accipiat vera esse signa. Est autem alius etiam modus, secundum quem aliquis physiognomizet. Nullus tamen aggressus est. Vt si necesse sit iracundum, et tristem, et paruum,

festis. Du Vallius quoque monet, quosdam dare τοῖς ἐκτὸς ἐπιφ.

28. Τὰ) Deest in editione Aldina.

29. Τὸ ἑνὶ etc.) Signorum ratio vtique est habenda, atque distinguendum inter signa communia, et propria, et quidem propria vel ἁπλῶς, vel κατ' ἁρμονίαν, siue συμφωνείαν.

30. Οἷον εἰ) Agnoscit idem Interpres, vt si necesse sit. Sed haud scio an rectius coniuncte legatur οἱονεί. *Sylb.* Auerroes vulgatam lectionem retinet, sed Sylburgii coniectura textui conueniens est, quem exemplis illustrare videtur Aristoteles.

31. Καὶ μικρὸν) Interpres quoque μικρὸν agnoscit, *et paruum secundum morem:* quum procul dubio legendum sit πικρὸν, vt infra c. III. Πικρὸς, τὸ πρόσωπον σεσηρώς. *Sylb.* Auerroes et Aldus etiam μικρὸν, Du Vallius vero animaduertit quosdam dare πικρὸν, vnde coniectura Sylburgii fulcitur.

μικρὸν τὸ ἦθος, φθονερὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ ἐστὶ [32] φθονεροῦ σημεῖα, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν προτέρων ἐνδέχοιτο ἂν τῷ φυσιογνώμονι καὶ τὸν φθονερὸν εὑρίσκειν. Μάλιστα μὲν, ὅταν ὁ τοιοῦτος ἴδιος τρόπος εἴη πεφιλοσοφηκότος. Τὸ γὰρ δυνάσθαι τινῶν ὄντων [33] ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον ὑπολαμβάνοιμεν φιλοσοφίας· ὅπερ [34] ἐστὶν, ὅτε ἐναντιοῦται τούτῳ κατὰ τὰ πάθη φυσιογνωμονεῖν καὶ τὰ κακά. [35] Περὶ φωνῆς κατὰ μὲν τὸ πάθος ἐπισκοπῶν, ὀξεῖαν οἰηθείη ἄν τις δυεῖν ἕνεκεν τιθέναι τοῦ θυμοειδοῦς. Ὁ γὰρ

ſecundum morem inuidum eſſe, et ſi non ſint inuidi ſigna: ex illis autem prioribus contingat vtique phyſiognomoni et inuidum invenire. Maxime quidem, quando talis proprius modus fuerit philoſophantis. Poſſe enim quibuſdam exiſtentibus neceſſarium eſſe, proprium putamus philoſophiae. Quod contrarium eſt huic quandoque, iuxta paſſiones phyſiognomonizare et mala. Secundum paſſiones intendens quiſpiam acutam putarit duplicem ob cauſam iracundi vocem ponendam

32. Φθονεροῦ σημεῖα) Camot. φθονεροῦ εὑρίσκειν σημεῖα. *Sylb*. Quam lectionem. MSS. codicum eſſe Du Vallius prodit, Auerroes et Interpres vulgatam ſequuntur.

33. Ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον) Du Vallius coniicit legendum eſſe, τὸ ἀναγκαῖον εἶναι ἰδεῖν, vel εὑρίσκειν ἴδιον, quod et melius.

34. Ἔστιν, ὅτε) Rectius ἔστιν ὅτε: Vt Interpr. *quod contrarium eſt huic quandoque iuxta paſſiones phyſiognomizare et mala. Sylb*. Auerroes, *Quod eſt, quando contraria ſunt huic iuxta paſſiones, phyſiognomizare etiam mala.*

35. Περὶ φωνῆς) Auerroes hic dubitationem aliquam proferri ab Ariſtotele aſſerit, et quidem recte.

Ὁ γὰρ ἀγανακτῶν καὶ ὀργιζόμενος, [36] ἐπιτείνειν εἴωθε τὸν φθόγγον καὶ ὀξὺ φθέγγεσθαι· ὁ δὲ ῥαθύμως διακείμενος, τόν τε τόνον ἀνίησι, καὶ βαρὺ φθέγγεται. Τῶν δ' αὖ ζώων τὰ μὲν ἀνδρεῖα, βαρύφωνά ἐστι· τὰ δὲ δειλὰ, ὀξύφωνα. Λέων μὲν καὶ ταῦρος, καὶ κύων [37] ὑλακτικὸς, καὶ τῶν ἀλεκτρυόνων οἱ εὔψυχοι, [38] βαρύφωνοι φθέγγονται· ἔλαφος δὲ καὶ λαγωὸς ὀξύφωνά ἐστιν. [39] Ἀλλ' ἴσως καὶ ἐν τούτοις κρεῖσσόν ἐστι μὴ ἐν τῷ βαρεῖαν ἢ ὀξεῖαν

esse. Indignatus enim, et iratus, distinguere consueuit vocem, et acute loquitur: qui autem remissus stat, remittit vocem, et grauiter loquitur. Rursus autem animalium fortia quidem, grauis vocis sunt, timida autem, acutae vocis. Leo quidem, et taurus, et canis latrabilis, et gallorum, qui sunt boni animi, grauiter vociferantur. Ceruus autem, et lepus, acutae vocis sunt. Sed forte et in his melius est, non eo quod ipsorum vox est

36. Ἐπιτείνειν) *Distinguere*, minus recte Interpres, mallem *intendere* cum Auerroe, vi oppositi τὸν τόνον ἀνίησι. Magis etiam placet Auerrois totius huius periodi translatio, sic enim: *Indignatus enim, et iratus intendere consueuit vocem, et acute loqui, segniter autem dispositus remittit vocem, et grauiter loquitur.*

37. Ὑλακτικὸς) latrabilis. Proprie de canibus dicitur irritatis, pro quo Attici ἀραρίζειν et ἀράζειν, quum tunc τὸ ἂρ sonant. Vide Ammon. de similibus et different. vocab. in voce, φωνεῖν, Ἀραρίζειν δ' ἐπὶ κυνῶν, παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἀπὸ τῆς ἂρ φωνῆς· παρ' ἡμῖν δ' Ὑλακτεῖν λέγεται.

38. Βαρύφωνοι) Camot. βαρύφωνα φθέγγονται. Rectius fortasse βαρύφωνον. Sylb. Auerroes βαρυφώνως legisse videtur.

39. Ἀλλ' ἴσως) Auerroes in margine notat, hic superioris dubitationis solutionem incipere.

ὀξεῖαν εἶναι [40] τὴν φωνὴν αὐτῶν, ἀνδρεῖον, ἢ δειλὸν τιθέναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὴν μὲν ἐῤῥωμένην, ἀνδρείου· τὴν δὲ ἀνειμένην καὶ ἀσθενῆ, δηλοῦ ὑποληπτέον εἶναι. Ἔστι δὲ κράτιστον, ὅταν τὰ σημεῖα μὴ ὁμολογούμενα, ἀλλ' ὑπεναντιούμενα, μηδὲν τιθέναι, εἰ μή ἐστι [41] τῶν διῃρημένων ποῖα ποίων πιστότερα· καὶ μάλιστα μὲν εἰς εἴδη, ἀλλὰ μὴ εἰς ὅλα τὰ γένη ἀναφέρειν. Ὁμοιότερα γάρ ἐστι τῷ ζητουμένῳ. Οὐ γὰρ ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων φυσιογνωμονοῦμεν, [42] ἀλλὰ τίνα τῶν ἐν τῷ γένει.

ΚΕΦ.

acuta, et grauis, fortem aut timidum ponere: ſed arbitrandum eſt, fortem quidem fortis, remiſſam autem et imbecillem timidi. Eſt autem potiſſimum, quando ſigna non ſunt confeſſa, ſed ſubcontrariantia, nihil ponere, niſi ſint diſcrepantium inter ſe, alia credibiliora aliis. Et maxime quidem in ſpeciem, ſed non in tota genera referre decet: ſimiliora enim ſunt quaeſito. Non enim totum genus hominum phyſiognomizamus, ſed quaedam ſunt in genere.

40. Τὴν φωνὴν) Omnes fere Interpretes Ammonium ſequuti l. l. in voce φωνεῖν, vbi dicit, φωνεῖν μὲν γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπων λέγεται, afferunt non alio quam hoc ſenſu occurrere hanc vocem; ſed falluntur egregie; nam non Matthaeus ſolum in comment. c. XXVI. v. 71. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε, ſed et locus noſter quod de aliis quoque dicatur animalibus docet.

41. Τῶν διῃρημένων) Camot. τῶν δι' εἰρημένα: parum congruenter. Interpres vertit: *niſi ſint diſcrepantium inter ſe alia aliis credibiliora.* *Sylb.* Auerroes interpretem ſequutus eſt.

42. Ἀλλὰ τίνα etc.) Melius placet Auerrois tranſlatio, quam Interpretis, ſic enim reddit, *ſed quaedam eorum quae ſunt in genere,* κατὰ πόδα enim ſequitur Ariſtotelem.

Κ Ε Φ. γ΄.

[1] Τῶν παθημάτων σημεῖα καθ' ἕκαστον τῶν παθῶν.

[2] Ἀνδρείου σώματος σημεῖα, [3] τρίχωμα σκληρὸν, [4] τὸ σχῆμα τοῦ σώματος ὀρθὸν, [5] ὀστᾶ καὶ πλευραὶ, καὶ

CAP. III.

Signa affectionum animi sigillatim.

Signa fortis corporis. Pili duri, figura corporis erecta, ossa, et costae, et extrema cor-

1. Τῶν παθημάτων etc.) Auerroes hic incipit Cap. VI. inscriptum: *Passionum, Habituumue multorum signa.*

2. Ἀνδρείου σώματος etc.) Ideam hominis fortis ex Aristotele repraesentat Herm. Follinus in Spec. hum. nat. p. 118.

3. Τρίχωμα σκληρὸν) Eiusmodi hominem σκληρόθριχα appellant Graeci. H. Follin. l. l. c. 14. p. 38. *pilos asperos* reddit, ac commemorat: septemtrionales populos magnanimos esse, asperrimisque tegi pilis. Duri autem pili deprehenduntur in leone et apro, atque fiunt a siccitate et calore, nimia ex spirituum abundantia proueniente; vnde fortitudinem notant.

4. Τὸ σχῆμα etc.) Leonicenus mascul. gen. ὀρθός, et sic in seqq. τῷ σχήματι μὴ ὀρθός. *Syll.* Aldus etiam dat ὀρθός. Erectam autem corporis figuram naturae auctorem concessisse homini, non solum, vt distingueretur a ceteris animantibus, sed vt dominii in creaturas recordaret, prorsusque nihil formidaret. Belle Ouid. Metam. L. I. Fab. 2. v. 53. *Pronaque quum spectent cetera animantia terram, Os homini sublime dedit, caelumque videre. Iussit et erectos ad sidera tollere vultus.* Nam qui totam lucem totus aspicit, qui cognoscit, Deo nos approbari, illi in futurum parari iubet et aeternitatem proponere, quam cogitationem qui mente concepit, Seneca auctore, Ep. CII. *nullos horret exercitus, non terretur tuba, nullis ad timorem minis agitur.*

5. Ὀστᾶ καὶ πλευραὶ etc.) Eiusmodi autem debet esse magnitudo, quae musculo-

καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, 6 καὶ κοιλία πλατεῖα καὶ προσεσαλμένη· 7 Ὠμοπλάται πλατεῖαι καὶ διεστηκῆαι, οὔτε λίαν συνδεδεμέναι, οὔτε παντάπασιν ἀπολελυμέναι· 8 Τράχηλος ἐῤῥωμένος, οὐ σφόδρα σαρκώδης· 9 τὸ στῆθος σαρ-

poris fortia, et magna, et venter amplus, et contractus ad ſe, armi lati, et diſtantes, nec valde colligati, nec omnino diſſoluti, collum forte, non vehementer carnoſum, pectus

rum conueniat robori, ſi enim nimia eſſet magnitudo, muſculi quoque cum corpore in nimiam excreſcerent molem. Spirituum autem inopia vt plurimum magnam molem corporis comitatur, vnde et abſentia fortitudinis ſuſpicatur. Et verum eſt adagium: *homo longus raro ingenioſus*, imo etiam raro fortis. Diſtinguendum tamen eſt robur ſecundum Ariſtot. Polit. L. I. c. 6. in robur ad neceſſarios vſus ac ſeruilia opera, et in robur ad ciuiles vſus, opportunitatesque belli ac pacis adaptatum.

6. Καὶ κοιλία πλατεῖα etc.) Amplitudo ventris requiritur propter dorſi amplitudinem, pectoriſque magnitudinem. Contractum autem dicit, vt diſtinguatur hoc ſigno ab obeſo ac vorace. Amplus vero venter ſufficienti cibo conſeruatus, robur ſuſtentat.

7. Ὠμοπλάται etc.) Humeri lati ad brachiorum motum validum pertinent: brachia enim tum humeris ac ſpatulis nituntur, vt parti immobili, quae exigitur in motu: at valido motui non niſi valida pars reſiſtit. Fortitudinem autem deſignari, et res ipſa declarat, et Homer. comprobat Odyſſ. XVIII. v. 52. ſeqq. *Φαῖνε δὲ μηρούς καλούς δε μέγάλους τε, φάνεν δὲ δι εὐρέες ὦμοι, Στήθεά δε στιβαροί τε βραχίονες, oſtendit autem crura pulcraque magnaque. Apparuerunt autem ei lati humeri, Pectoraque fortiaque brachia.*

8. Τράχηλος etc.) Collum forte, ex craſſitie oſſium ſcilicet, et muſculorum, qui collo adhaerent, magnitudine, et quod ad motum brachiorum ſimul concurrit. Gracile contra collum imbecillitatem motuum ſignificat.

9. Τὸ στῆθος etc.) Propter calorem naturalem pectus

σαρκῶδές τε καὶ πλατύ· [10] ἰσχίον προσεςαλμένον· [11] γαςροκνημίαι κάτω προσεσπασμέναι· [12] ὄμμα χαροπὸν, οὔτε λίαν ἐπτυγμένον, οὔτε παντάπασι

carnofum, et latum, coxa contracta, pecten deorfum contractum, oculus charopus, nec valde expanfus, nec omnino clau-

dilatatur et amplum fit, et homini animus calore conciliatur.

10. Ἰσχίον) Pro ἰσχίον Interpr. legit γένειον, *gena*. Polemo c. 1. περὶ εἴδους ἀνδρείου, habet μέτωπον τέ λεῖον, et Adamantius περὶ εἰδῶν ἀνθρωπείων, μέτωπον οὔτε λεῖον, non multum abfimile ἐπισκύνιον ap. eumdem Polem. c. 6. ἐπισχοίνιον et Adam. c. 10., ἐπισκύνιον βαρύ. *Sylb.* Auerroes in margine notat, quosdam legere *gena*, quae lectio melior, quum poftea ἰσχίον occurrit. Sed nihil muto. Aldus hic et paulo poft ἰσχύον vitiofe, procul dubio ex operarum errore. Follin. l. l. p. 119. reddit: *optima coxarum compactio.* Ἴσχιον autem fecundum Suidam eft, τὸ κοῖλον τοῦ γλουτοῦ, ἐν ᾧ ἡ κοτύλη ςρέφεται, *caua pars femoris, in qua caput ipfius voluitur.* Hoc quoque Homerus dicit Iliad. ε. v. 305. fq. Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθά τε μηρὸς Ἰσχίῳ ἐνςρέφεται· κοτύλην δέ τε μιν καλέουσι. *Hoc iecit Aeneae per vertebrum, vbi femur Vertebro inuertitur, vertebrum vero ipfum vocant.*

11. Γαςροκνημίαι etc.) Pofterior tibiae pars carnofa fic dicitur, quoniam veluti venter tibiae eft: forma γαςροκνήμιον quoque occurrit. Follinus reddit: *furarum mufculi ad inferiora depulfi*, quippe qui toti corpori firmitatem conciliant.

12. Ὄμμα χαροπὸν) Rufus Ephefius quatuor colores tribuit illi parti oculi, quae contigua eft pupillae vsque ad album, videlicet μέλαν, *nigrum*, πυῤῥὸν, *rufum*, γλαυκὸν, *caefium*, et χαροπὸν *fuluum*, qui eft color pilis fubalbidis cameli fimilis, vel lapidi, quem ὀνυχίτην appellant v. Actuar. περὶ οὔρων L. I. c. 8. Ariftot. autem de gener. animal. L. V. c. 1. caefios oculos imbecilles effe fcribit, charopos autem validam indicare naturam, quia naturam in tota fua integritate defignant. Fol-

σι συμμύον· [13] αὐχμηρότερον τὸ χρῶμα τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος· [14] ὀξὺ μέτωπον, εὐθὺ, οὐ μέγα· [15] ἰσχίον οὔτε λεῖον, οὔτε παντάπασι ῥυτιδῶδες.

Δειλοῦ σημεῖα, [16] τριχωμάτιον μαλακὸν, τῷ σώματι συγκεκαθικὸς, οὐκ ἐπισπερχές· αἱ δὲ γαστρο-

ſus, ſquallidior color in corpore, acuta frons, recta, non magna: gena, neque laeuis, neque omnino rugoſa.

Signa timidi. Pili molles, corpore inclinatus, non erectus, quae ſunt ſub vm-

lin. p. 119. magis virtutem quam colorem expreſſit oculi: *formidabiles oculi, nec admodum corrugati, nec omnino expanſi, vel explicati.*

13. Αὐχμηρότερον etc.) Mallem reddere *colorem quaſi aduſtum;* nam αὐχμὸς eſt ſiccitas ex vehementi aeſtu, et ille αὐχμός oritur apud fortem ex nimio calore interno. Noſtrates: *ein martialiſches Anſehen.*

14. Ὀξὺ μετώπον etc.) Bene Follin. l. c. *frons eminens, atque erecta, non tamen magnitudine prodigioſa. Frontem autem* Plinius H. N. L. X. c. 51. (37.) *triſtitiae, hilaritatis, clementiae et ſeveritatis indicem* appellat, et Cicero de Legib. L. I. c. 8. *Et is qui appellatur vultus — indicat mores.* Iam vero affectiones forti tributae, ex calido innato ſunt, quod aſſurgendo erectam, et ſe non nimium diſtribuendo non adeo magnam efficit frontem. In magna autem fronte confluere humores et ſpiritus in anteriorem partem Ariſtot. de partib. animal. L. II. c. 10. affirmat.

15. Ἴσχιον οὔτε etc.) Auerroes: *natis neque lenis, neque omnino rugoſa.* Follin. *coxae nec admodum lenes, nec omnino rugoſae.* Vterque male, nam λεῖος eſt *laeuis, planus,* quod et ex oppoſito ῥυτιδῶδες colligendum. Eiuſmodi autem coxae robuſtos muſculos deſignant.

16. Τριχωμάτιον μαλ. etc.) Ex frigiditate omnia haec deducenda ſunt, et leporis natura. Follin. l. l. *Lenitudo pilorum, eorumdem ad corporis cutim concidentia, atque in creſcendo tarditas incredibilis, ſurae ad ſuperiora reuulſae.*

γαστροκνημίαι ἄνω ἀνεσπασμέναι· περὶ τὸ πρόσωπον ὕπωχρος· [17] ὄμματα ἀσθενῆ, καὶ [18] (εἰ) σκαρδαμύττει. Καὶ [19] τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἀσθενῆ· [20] τὰ σκέλη μικρὰ, καὶ χεῖρες λεπταὶ καὶ μακραί· ὀσφὺς δὲ μικρὰ καὶ ἀσθενής· [21] τὸ σχῆμα σύντονον ἐν ταῖς κινήσεσιν· [22] οὐκ ἰταμὸς, ἀλλ᾽

bilico ſurſum tracta; circa faciem ſubcroceus, oculi imbecilles, et mobiles; et extrema corporis imbecilla, et crura parva, manus longae, et ſubtiles: lumbi autem parui, et imbecilles, figura contenſa in motibus, non vehemens, ſed ſu-

17. Ὄμματα ἀσθενῆ etc.) Mallem cum Follino reddere: *Languidi oculi, et frequentiſſime nictitantes:* Vern. *Matte Augen.*

18. Εἰ σκαρδαμύττει,) Incluſa εἰ abeſt a Leonic. edit. Camotius melius καὶ σκαρδαμύττοντα, vt paulo infra τὰ γὰρ τάχεως σκαρδαμύττοντα. *Sylb.* εἰ deeſt apud Ald. et Du Vall. σκαρδαμύττοντα in MSS. eſſe affirmat. De voce σκαρδαμύσσειν vide Erotian. in Expoſ. Voc. Hipp voce καρδαμύσσειν, nam vtraque forma occurrit, Gorr. in Def. med. ſumtam a naſturtio ait, quod κάρδαμον dicitur, quo ſi quis vtatur, aſſidue oculis conniuet.

19. Τὰ ἀκρωτήρια) Aldus dat ἀκροτήρια.

20. Τὰ σκέλη etc.) Follin. l. l. *Exigua crura, manus tenues atque prolixae.* Auerroes, *Manus longae et graciles.*

21. Τὸ σχῆμα σύντονον) Follin. *figura in motionibus agilis.* τὸ σχῆμα totius complectitur corporis figuram, qua timidus facile mouetur, tremit, fugamque capeſſere poteſt.

22. Οὐκ ἰταμὸς etc.) Follinus non κατὰ πόδα ſequitur Ariſtotelem, ſic enim: *Quod autem ad mores ſpectat, timidus malus non eſt, licet ſocordia ac ſtupore laboret. Eſt illi vultus inconſtans, atque prae ſe fert triſtitiam.* Pro οὐκ Ald. dat οὐχ.

ἀλλ' ὕπτιος, καὶ [23] τεθαμβηκὼς τὸ ἦθος· τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου εὐμετάβολον, κατηφής.

[24] Εὐφυοῦς σημεῖα, [25] σὰρξ ὑγροτέρα, καὶ ἀπα-

pinus, et ſtupefactibilis: mos, qui eſt in facie, mobilis, ſollicitus.

Ingenioſi ſigna. Caro humidior, et

23. Τεθαμβηκὼς) Rectius, opinor, τεθαμβηκώς· Τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου (vt ſupra c. II. καὶ ἐκ τῶν ἠθῶν, τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφ. et c. III. καὶ τὸ ἦθος, τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφ.) εὐμετάβολον, κατηφές. *Sylb.* Du Vallius autem ſic: Melius τεταμβηκὼς τὸ ἦθος τ. ε. τ. π. εὐμετάβολος κ. vel εὐμετάβολον, κατήφες. Eamdem fere formam Homerus tribuit timido Iliad N. v. 278 ſqq. — ὁ δὲ δειλὸς ἀνὴρ, ὅς τ' ἄλκιμος ἐξεφαάνθη, τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυ δις ἄλλῃ Οὐδὲ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι. Ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός. Ἀλλὰ μετοκλάζει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἵζει Ἐν δέ τε οἱ κραδίῃ μεγάλα στέρνοισι πατάσσει Κῆρας οἰομένῳ. Πάταγος δέ τε γίνετ' ὀδόντων. *Et timidus vir, quique fortis apparuerit. Huius enim mali vertitur color alius alio, Neque ei intrepide ſedere compeſcuit in mentibus animus Sed inclinat, et ſuper vtroſque pedes ſedet. Et vere ei cor valde pectoribus pulſat Mortem ferenti, ſtridor autem fit dentium.*

24. Εὐφυοῦς etc.) Follin. l. l. p. 120. Sic: *Bonam indolem nobis oſtendunt caro humidiuſcula, teneriuſculaque, ſed parum robuſta, obeſa autem non nimis.* Duplici autem ſenſu aliquis dici poteſt εὐφυής; primum, qui ex ingenuis prognatus eſt parentibus, quemque ingenuum appellamus, v. Plutarch. de educat. liber. c. I. deinde, cui natura bonam conceſſit indolem, ingenium, quae ſignificatio huius eſt loci.

25. Σὰρξ ὑγρ.) Eiuſmodi caro requiritur, vt ſpiritus eo melius citiuſue per meatus teneros, humidos laxosque ferri poſſint ad ingenii domicilium; ſtricta enim et coarctata caro ſpiritubus impedimenta maxima obiicit, et ingenio inducit tarditatem. Carnem vero ἁπαλοτέραν indicium ingenii perſpicacis eſſe, docet quoque Ariſtotel. de Anima, L. II.

ἁπαλωτέρα, οὐκ εὐεκτικὴ, [26] οὐ δὲ πιμελώδης σφόδρα· [27] τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τράχηλον, ἰσχνό-

mollior, non boni habitus, neque valde pinguis: quae ſunt circa muſculos ſcapularum, et

c. 9. Vocem εὐεκτικὸς de firmo corporis habitu explicat Suidas, et bene Follinus *robuſtus*. Interpres, *boni habitus*, qui a natura eſt, et per conſeruationem valetudinis ſimul ſuſtinetur: ambiguitas tamen eſt in ipſa interpretatione, quaſi ii non ingenio pollerent, qui boni ſunt habitus. Exemplum quidem Clarani, animo viridis et vigentis, erga quem natura inique ſe geſſerat, atque talem animum male collocauerat, poteſt huic opponi; ſed iam Seneca obſeruante ep. XVI. hoc docet: *poſſe ingenium fortiſſimum ac beatiſſimum ſub qualibet tute latere.* Igitur et boni habitus corpora, et praui, poſſunt eſſe ingenioſa. Mallem tamen, et vti videtur verbis reliquis Ariſtotelis accommodatius, οὐκ εὐεκτικὴ, *fibris non adeo denſis et compactis*, quae conueniunt carni, de qua ſermo eſt.

26. Οὐ δὲ πιμελώδης σφ.) Quamquam pinguedo ex ſanguine fiat, tamen frigidae naturae eſſe intelligitur, vnde nimia pinguedo calorem naturalem imminuit, atque ingenio aduerſatur. Quemadmodum enim obeſitas corpori in actionibus perficiendis obſtaculo eſt, ſic etiam animum in ſuis turbat operationibus.

27. Τὰ περὶ τὰς ὠμοπλ. etc.) Locus hic laborare aliquo modo videtur, quum enim voces τὰ περὶ τὰς ὠμοπλ. bis occurrant, vel eas duplicem ſignificationem admittere, vel Ariſtotelem ſibi contradixiſſe asſerendum eſt. Interpres, quem vide, non ſoluit nodum, neque Auerroes, quem Interpres habet conſentientem. Statuimus quidem cum Intp. in priori hemiſtichio τὰ π. τ. ὠ. eſſe muſculos circa ſcapulas, quod et Foll. egiſſe videtur, qui ſic: *quae* (ſc. carnes) *vero pertinent ad ſcapulas*, minime vero, quae ſunt circa muſculos ſcapularum, vt Interpres reddit ſatis obſcure: at in poſteriori, τὰ περὶ τ. ὠ. ſunt ſcapularum li-

ἰσχνότερα; [28] καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσωπον· καὶ σύνδετα τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας, καὶ τὰ κάτω ἀφειμένα· [29] εὔλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς. καὶ [30] τὸ νῶτον ἀσαρκότερον· [31] τὸ σῶμα λευκέρυθρον καὶ καθα-

collum, macriora, et quae ſunt circa faciem, incolligata: quae ſunt circa muſculos ſcapularum, et inferiora, remiſſa: bene ſoluta, quae ſunt circa coſtas: et ſecundum dorſum non carnoſus: corpus album mixto ru-

gumenta ſiue ἀκρωμία, de quibus Rufus in partium hominis nomenclatura, dicit, ſunt, οἱ σύνδεσμοι τῶν κλειδῶν καὶ τῶν ὠμοπλατῶν. Robur huic interpretationi conciliat vox Ariſt. σύνδετα. Ergo verterem: *ligamenta ſcapularum arctius contracta.* Follinus non procul abeſt: *ſcapulae colligatae, atque ad inferiora demiſſae.* Gratiam autem eiuſmodi formae corporis humani tribuiſſe veteres, Terent. auctor eſt, in Eun. Act. II. Sc. 1. v. 22. ſqq. *Demiſſis humeris eſſe, vincto pectore, vt graciles ſient. Si qua eſt habitior paulo, pugilem eſſe aiunt: deducunt cibum. Tametſi bona eſt natura: reddunt curatura iunceas.* Quidni et Gratias in eiuſmodi corporibus reſidere ſtatuamus?

28. Καὶ τὰ περὶ τὸ προσ.) Quae originem ducunt ex calore ſicco, comite agilitatis ſpirituum, quae ſe non patitur grauari a carnis pondere.

29. Εὔλυτα) Agnoſcit etiam Interpres, *bene ſoluta.* Camot. contrario ſenſu, ἄλυτα. *Sylb.* Du Vallius ἄλυτα in MS. eſſe in margine notauit. Εὔλυτα vera lectio, et hac voce reſpicitur ad motum muſculorum intercoſtalium internorum, thoracem exſpirando contrahentium. Liberiorem efficiunt idcirco exſpirationem, et iuuant ingenioſos. Follin. *coſtae ſolutu faciles.*

30. Τὸ νῶτον) Rufus in Nomenclat. νῶτον appellat partem corporis poſteriorem a ceruice vſque ad μετάφρενον. Cf. Polydeuci Onomaſt. de partib. corp. hum. Alii contra partem ceruici ſubiectam, et vt plurimum duodecim comprehenſam vertebris νῶτον nominant.

καθαρόν· [32] τὸ δερμάτιον λεπτόν· [33] τριχωμάτιον μὴ λίαν σκληρὸν, μηδὲ λίαν μέλαν· [34] ὄμμα χαροπὸν, ὑγρόν.

Ἀναισθήτου σημεῖα· [35] τὰ περὶ τὸν αὐχένα καὶ

bore, et purum: cutis ſubtilis: pili non valde duri, vel valde nigri: oculus charopus, humidus.

Inſenſati ſigna. Quae ſunt circa collum

At Ariſtoteles latius ſumit hanc vocem pro tota parte poſteriore ab occipite vſque ad extremum coccygem, triginta quatuor vertebris compacta, Lib. I. hiſt. anim. c. 15. quocum conſentit Feſtus Ant. Rom. L. IV. ab initio.

31. Τὸ σῶμα etc.) Follinus l. l. reddit: *Color ex rubedine et candore conflatus, corpus ſincerum, tenuis cuticula;* quaſi in Graeco eſſet τὸ χρῶμα, ſed quum in voce λευκέρυθρον iam contineatur coloris notio, vox σῶμα retinenda. Color autem ille, mixta aliqua pituitae cum ſanguine portione, eius calorem retundens, prodit, vnde bonae indolis ſignum eſſe poteſt. Τὸ καθαρὸν autem innuit, corpus neque maculis, naeuiſque, neque aliis deformitatibus conſperſum.

32. Τὸ δερμάτιον) Cuticula tenerrima facile perſpirationem, actionibus corporis conuenientem, transmittens.

33. Τὸ τριχωμάτιον etc.) Camot. τρίχωμα τὸ μὴ σκληρ. *Sylb.* Du Vallius MS. auctoritate Camotii firmari lectionem notauit. μὴ δὲ, diviſim Aldus. Niger autem color ex ſucco melancholico oritur, qui per mollitiem pilorum, per ſanguinis affluxum productam, rite temperatur, moderatumque calorem, ingenioſis peculiarem producit. Iam omnes, qui ingenio in literarum doctrinis artibuſque claruerunt liberalioribus, melancholicos fuiſſe tradit Ariſtot. Probl. ſ. 30.

34. Ὄμμα χαρ.) Follin. l. l. *Oculi valde gratioſi, ceterum humidiuſculi.* Non male, nam vultus laetitiam cordis prodens ſic appellatur. De colore per χαροπὸν deſignato ſupra diximus n. 12.

35. Τὰ περὶ τὸν αὐχένα) Nimia enim carnis moles

καὶ τὰ σκέλη σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα· [36] *κοτύλη ϛρογγύλη· ὠμοπλάται ἄνω ἀνεσπασμέναι·* [37] *μέτωπον μέγα, περιφερὲς, σαρκῶ-*

et crura, carnoſa, complexa, et colligata: cotyle rotunda: muſculi ſcapularum, ſurſum expanſi: frons magna, circularis, car-

ingenii impedit agilitatem, et qui cibis nimium replentur, et carnoſi fiunt, inepti ſunt ad literarum contentionem.

36. Κοτύλη) Apud Anatomicos ſic dicitur cauitas oſſis profundior, in quam alterum os inſeritur. v. Gorr. in def. med. p. 243. Inſignis eſt locus apud Hom. quem n. 10. laudauimus, oſtendens medicos hanc ſignificationem tribuiſſe huic vocabulo, in Iliad. ε. v. 305 ſqq. Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς Ἰσχίῳ ἐνϛρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι, Θλάσσε δὲ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε, *Hoc iecit Aeneae per vertebrum, vbi femur Vertebro inuertitur, vertebrum vero ipſum vocant, Fregit autem ei vertebrum, ad hoc vtrumque rupit neruum.* Ad Ariſtotelis autem verba quod attinet, plane ignoro, quid ſibi velit Follin. l. l. ſic reddens: *patella rotunda*, non enim video quomodo λεκάνιον, vel ἐπιγονὶς a librariis in κοτύλη permutari potuerit, et editt. omnes, quotquot vidi, refragantur. Auerroes adeo retinuit graecam vocem, *cotyle rotunda.*

37. Μέτωπον μ.) Plures concurrunt cauſae, quae eiuſmodi frontem ſtupiditatis nota ſignant, primo magnitudo, qua multa cerebri ſubſtantia eius cauo ineſſe creditur, ſtupidos reddens homines, deinde rotunditas, quam formam aſinorum frons habet, et tamdem carnis copia ſpirituum inopiam declarans. Ariſtoteles tamen ſibi ipſi contradicere videtur; nam, in Hiſt. Anim. L. I. c. 8. dicit, ὅις μὲν μέγα μέτωπον, βραδύτεροι· — — ὅις δὲ περιφερὲς, θυμικοί. *Quibus frons magna, ſegnes,* (ſegnities autem vt plurimum comes eſt ſtupiditatis) *quibus vero rotunda, iracundi.* Quomodo ergo iracundia cum ſtupiditate conuenit? Sed ſalua res eſt, ſi tantum-

σαρκῶδες· 38 Ὄμμα χλωρὸν, κωφόν· 39 κνῆμαι περὶ σφυρὸν παχεῖαι, σαρκώδεις, ςρογγύλαι· 40 σιαγόνες μεγάλαι, σαρκώδεις· 41 ὀσφὺς σαρκώδης. σκέλη

nosa: oculus croceus: crura circa talum grossa, carnosa, rotunda: mandibulae magnae, carnosae, lumbi carnosi, crura lon-

modo quid μέτωπον sit, definiamus: sic autem Arist. l. l. μέτωπον ἐςὶ τὸ μὲν ὑπὸ τὸ βρέγμα μεταξὺ τῶν ὀμμάτων, *Frons est sub sincipite posita inter id ipsum et oculos.* Iam uero duplex est rotunditas frontis, nimirum a capillis ad oculos, qualis est frontis asinorum, et deinde a tempore ad tempus, quae iracundiae signum est. Prior ad nostrum, posterior ad laudatum spectat Aristotelis locum.

38. Ὄμμα etc.) Κωφὸν non agnoscit Interpres. *Sylb.* Auerroes, *oculus pallidus, obtusus.* Follin. *Virides oculi ad videndumque ineptissimi.* Paucus siquidem humor influit, atque aciem videndi obtundit.

39. Κνῆμαι etc.) Male Interpres, *crura circa talum,* melius Follinus, *tibiae circa malleolos crassae, carnosae, atque rotundae.* Κνημὴ enim est os crassissimum interiori in parte situm, cui soli femur articulatur per διαρθρώσιν. Ipsi annexa est ἡ περονὴ sura, fines vero κνήμης καὶ περόνης inferni, qua vtrimque carne priuati et gibbi extraque prominent, σφυρὰ *malleoli* nuncupantur, ab aliis falso *tali.* Vide Galen. de ossibus, c. 22. Nimia autem tibiarum crassities, atque carnositas, ingenii defectum indicat.

40. Σιαγόνες) *Maxillae, mandibulae.* Ephes. Rufus de appellatt. partt. corp. hum. σιαγόνες dictae et παρειαὶ et γνάθοι; quarum altera superior, altera inferior est. Et Auctor Εἰσαγωγῆς, ἢ Ἰατροῦ, σιαγόνες ad mentum vsque descendunt, et hic in mucronem desinunt.

41. Ὀσφὺς σαρκ.) Follin. l. l. reddit, *lumbi impense corpulenti,* quasi in graeco fuisset σφόδρα, siue ἄγαν, sed non opus hasce adiicere particulam, per se enim patet.

σκέλη μακρά· [42] τράχηλος παχύς· [43] πρόσωπον σαρκῶδες, ὑπόμακρον ἱκανῶς· τὰς δὲ κινήσεις καὶ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφαινόμενον, κατὰ τὰς [44] ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει.

Ἀναιδοῦς σημεῖα, [45] ὀμμάτιον ἀνεπτυγμένον καὶ

ga, collum grossum, facies carnosa, sublonga satis: motus autem, et figuram, et morem, qui apparet in facie, secundum similitudines accipit.

Inuerecundi signa. Oculus apertus, et

42. Τράχηλος.) *Crassa ceruix*, Follin. At crassa ceruix est eodem Aristotele autore, signum iracundiae, vnde mallem τὸ παχὺς pro synonymo vocis σαρκώδες habere.

43. Πρόσωπον) Ea pars apud Iul. Pollucem dicitur πρόσωπον, quae fronti subest. Aristot. L. III. c. 1. in fine, de hominis tantum facie πρόσωπον vsurpari asserit, subnectens caussam, διὰ γὰρ τὸ μόνον εἶναι ὀρθὸν τῶν ζώων, μόνον πρόσωθεν ὄπωπε, καὶ τὴν φωνὴν εἰς τὸ πρόσω διαπέμπει. *Nam vnus animalium homo erectus est, solus prospicit anteuersus; vocemque anteuersus mittit.* Carnosa autem facies, et longa, ob materiae efformandae quantitatem, et caloris debilitatem, animi agilitati ingenioque aduersa est. Mores autem e facie cognoscere docet peculiaris doctrina προσωποσκοπία, et medici morborum etiam signa ex facie colligentes habent suam προσωποσκοπίαν, de qua egit Quellmalzius peculiari dissertatione. Lips. 1758.

44. Ὁμοιότητας) Hanc vocem cum Cam. probat Interpres, *secundum similitudines accipit*, atque ita etiam infra est, ἐπειδὴ γὰρ τὰ ὁρώμενα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς ὁμοιότητας. Leon. et Ilingr. parum conuenienter habent ὠμοπλάταις Sylb. Aldus legit ὠμοπλάτας, et Follinus, sic enim: *verumtamen motus corporis ac habitum, praeterea vniuersos faciei gestus, scapulas retorquet stupidus.* Auerroes tamen ὁμοιότητας mauult.

45. Ὀμμάτιον etc.) Oculis facile affectiones corpo-

καὶ λαμπρόν· 46 βλέφαρα ὕφαιμα, καὶ παχέα· μικρὸν ἔγκυρτος· ὠμοπλάται ἄνω ἐπηρμέναι. Τῷ σχήματι μὴ ὀρθὸς, ἀλλὰ μικρῷ προπετέστερος. 47 Ἐν ταῖς κινήσεσιν ὀξύς. 48 Ἐπίπυῤῥος τὸ σῶμα· τὸ

ſplendidus, palpebrae ſanguineae, et craſſae, et parum curuus, muſculi ſcapularum ſurſum eleuati, figura non recta, ſed parum prona. In motibus autem acutus, rubeus cor-

ris communicantur, et propter pellucidatem ſunt velvti gemmae, in quibus et vitia et ſordes maxime apparent. Follinus melius quam Interpres expreſſit Ariſtotelis ſenſum: *Hominis impudentiam declarant ſimul expanſi et ſplendidi oculi, palpebrae rubicundae et corpulentae.* Nam τὸ ἀναπτύσσειν proprie de expanſione veſtis vel telae vſurpatur, et τὸ ἀτενὲς quod Ariſt. L. I. c. 10. hiſt. animal. de iisdem adhibet oculis, ſimul includere videtur. Ergo eiuſmodi oculus intelligitur, qui irretorto et aperto adſpectu in aliquem fertur, et conſcientiam bene factorum ſimulare ſtudet. Τὸ λαμπρὸν autem, non ſolum eſt indicium amoris illiciti, ſed et, neque iniuria, impudentiae, quae amores conſequitur, de qua Ouid. de arte amandi L. II. v. 721. ſqq. *Adſpicies oculos tremulo fulgore micantes vt Sol in liquida ſaepe refulget aqua.*

46. Βλέφαρα) Haec oculorum tegumenta ſunt partes membranoſae, et vt plurimum tenuiſſima cute conſtantes, ideoque inter omnia animalia frequentius homo conniuet. V. Ariſt. de part. anim. L. II. c. 13. πολλάκις δ' ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὸ λεπτοδερμότατον εἶναι, *homo* conniuet *frequentius, quoniam cutem tenuiſſimam habet.* Vnde de noſtro loco ratio poteſt reddi, nam craſſities palpebrarum ex rigiditate muſculorum moventium cutiſque orta eſt, quia irretortis oculis inuerecundi alios adſpicere ſolent.

47. Ἐν ταῖς κινήσεσιν) Auerroes, *in motibus praeceps.* Follin. autem, *in motionibus agilitas magna*, nam ὀξὺς dicitur is, qui promtus et expeditus eſt in aggre-

τὸ χρῶμα ὕφαιμον· [49] στρογγυλοπρόσωπος· [50] τὸ στῆθος ἀνεσπασμένον.

[51] Κόσμιος, ἐν ταῖς κινήσεσι βραθὺς καὶ [52] διαλεκτικός· [53] φωνὴ βραδεῖα καὶ πνευματώδης, καὶ [54] ἀσμενής· [55] ὀμμάτιον ἀλαμπὲς, μέλαν, καὶ μή-

τε

pore, color ſanguineus, facies rotunda, pectus ſurſum tractum.

Moderati ſigna. In motibus tardus, loquens tarde: vox tarda, plena, ſpiritus mitis, oculus hilaris, non ſplendidus, niger, neque

diendis expediendiſque negotiis.

48. Ἐπίπυῤῥος etc.) Follin. *corpus rutilum ſubſanguineuſque color*, quippe qui agilitatem propter celeriorem humorum influxum producit, ſimulque corpus rubore tingit.

49. Στρογγυλοπρόσωπος) Aldus dat στρογγυλοπρόσωπον. *Rotundam faciem.*

50. Τὸ στῆθος etc.) Auerroes, *pectus ſurſum contractum.* Follinus vero, *pectus reuulſum.*

51. Κόσμιος) Follin. *Modeſtus*, quod etiam eo redit, latius tamen patet vox *moderatus.* Modeſtiam autem deſcripſit Ariſtot. in magn. moral. L. II. c. 2.

52. Διαλεκτικός) Forſan, καὶ τῷ διαλέκτῳ. *Sylb.* Interpres male, *loquens tarde*, habetque Auerroem conſentientem. Melius Follin. *ad diſputationes aptiſſimus*, nam facile cedit, omniaque decenti elegantique profert ratione, et in confabulationibus idcirco gratus.

53. Φωνὴ βραδεῖα) Interpres non accurate, *vox tarda, plena* (quae vox non in Graeco) etc. Melius Auerroes: *cuius vox tarda, et plena ſpiritu, et mitis.* Follin. *cuius vox tarda eſt, ſed ſpiritus plena, facilis, atque blanda.* Ad oues enim referuntur tales, ergo haec vox iis competit.

54. Ἀσμενής) Interpres videtur legiſſe εὐμενής, dum vertit, *mitis. Sylb.* Conſentit Auerroes: Interpunctio aeque ac lectio apud Aldum haec eſt; πνευματώδης· Ἀσμενὴς ὀμμάτιον· ἀλαμπες. Sic quoque Auerroes legiſſe videtur: *oculus hilaris, non ſplendidus etc.*

τε λίαν ἀνεπτυγμένον, μήτε παντάπασι συμμεμυκὸς, σκαρδαμυκτικὸν βραδέως. Τὰ γὰρ ταχέως σκαρδαμύττοντα τῶν ὀμμάτων, τὰ μὲν δειλὸν, [56] τὰ δὲ θερμὸν σημαίνει.

[57] Εὐθύμου σημεῖα, [58] μέτωπον εὐμέγεθες, καὶ σαρκῶδες, καὶ λεῖον· τὰ περὶ τὰ ὄμματα ταπεινότερα,

valde apertus, neque omnino clausus, palpebrizans tarde. Oculorum enim, qui celeriter palpebrizant, hi quidem timidum, illi vero calidum signant

Animosi signa. Frons bene magna, et carnosa, et laeuis; quae sunt circa oculos, videntur

55. Ὀμμάτιον ἀλαμπές) Non agnoscit vocem ἀλαμπές Follinus, hunc locum reddendo: *Oculi illis sunt nigri, nec admodum adaperti, nec conniuentes omnino, sed tarde admodum concidentes.*

56. Τὰ δὲ θερμὸν) Follinus legisse videtur τὸν θρασὺν, quae literarum permutatio sane facillima fuit apud librarios, vertit enim: *hi quidem timiditatem, illi vero summam audaciam significant.* Audaces autem cum timidis aliquo modo conuenire docet Aristot. de morib. L. III. c. 10. οἱ μὲν θρασεῖς προπετεῖς, καὶ βουλόμενοι πρὸ τῶν κινδύνων, ἐν αὐτοῖς ἀφίστανται, *audaces quidem sunt praecipites, voluntque ante ipsa pericula periclitari, in ipsis autem constituti, absistunt.* Ergo Follini emendatio non adeo repudianda.

57. Εὐθύμου) Non bene hanc expressit vocem Interpres per *animosus*, nam animosus est idem ac iracundus, forte hanc significationem voci tribuere voluit, qui bono est animo, qui laetatur. Auerroes melius, *iucundi*, quem et sequitur Follinus.

58. Μέτωπον εὐμέγεθες etc.) Auerroes: *frons ingens et carnosa, et lenis, quae sunt circa oculos humiliora.* Foll. in idea iucundi hominis, p. 121. *frons magnitudine procerosa, aequalis et corpulenta, depressi oculi.* Frontem vero magnam conferre ad distinctam cognitionem, et iudicium acre Aristot. docet de partib. anim. L. II. c. 10.

τερα, καὶ [59] ὑπνωδέστερον τὸ πρόσωπον φαίνεται, μήτε δεδορκὸς, μήτε σύννουν. Ἐν δὲ ταῖς κινήσεσι βραδὺς ἔστω καὶ ἀνειμένος, τῷ σχήματι καὶ τῷ ἤθει τῷ ἐπὶ τοῦ προσώπου, μὴ [60] ἐπισπερχὴς, [61] ἀλλὰ ἀγαθὸς φαινέσθω.

[62] Τὰ ῥυτιδώδη τῶν προσώπων, καὶ ἰσχνὰ ὄμματα κατακεκλασμένα, ἅμα δὲ καὶ τὰ [63] κεκλασμέ-

humiliora, et facies ſomnolentior, neque intenſe adſpiciens, neque remiſſe: in motibus tardus erit, et remiſſus figura, et more, qui eſt in facie, non praeceps, ſed videtur bonus.

Inanimoſi ſigna Rugoſa facies, et macri oculi confracti, ſimul autem et confracta

nam ibi ſanguis fit ſincerior, dum confluentes in anteriorem cerebri partem humores et ſpiritus, refrigerium aliquod patiuntur, et diſtinctam cognitionem producendi aptiores redduntur. Senſu quoque plurimo pollent eiuſmodi homines, ſibique et aliis vitam reddere valent iucundiorem.

59. Καὶ ὑπνωδέστερον.) Auerroes: *Apparet et facies ſomnolentior.* Follin. bene: *ſomnolenta facies, nec admodum explicata, nec cogitabunda.* Itaque ſomnolentior facies diſtinguit iucundum a laſciuo, nec admodum explicata, a leuitatis macula laborante, nec cogitabunda, a melancholico.

60. Μὴ ἐπισπερχὴς) Auerroes, *non praeceps.* Follin. *minime celer.* Ἐπισπερχὴς enim is dicitur, qui impulſu quodam in aliquid fertur, qui abſque omni conſilio agit, ſine praeuia deliberatione.

61. Ἀλλὰ ἀγαθός) Follin. *ſed ſemper modeſtus*, qui nihil agit, quod ipſi taedium, moerorem, aut dedecus affert.

62. Τὰ ῥυτιδώδη etc.) Ante τὰ ῥυτιδώδη Interpres inſerit ἀθύμου σημεῖα, ſic enim vertit: *Inanimoſi ſigna, rugoſa facies. Sylb.* Follin. verb. ἀθύμου σ. non agnoſcit, Auerroes autem, *Triſtis ſigna.*

63. Τὰ κεκλασμένα) Repetitionem iſtam τὰ κεκλασμένα

κλασμένα τῶν ὀμμάτων, δύο σημαίνει, τὸ μὲν μαλακὸν καὶ θῆλυ, τὸ δὲ κατηφὲς καὶ ἄθυμον. Ἐν τῷ σχήματι ταπεινὸς, καὶ ταῖς κινήσεσιν [64] ἀπηγορευκώς.

[65] Κιναίδου σημεῖα, [66] ὄμμα κατακεκλασμένον· γονύκροτος· ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιά·

oculorum duo significant, hoc quidem molle, et femininum, illud vero demissum, et pauidum: in figura humilis, et motibus remissus.

Signa cinaedi. Oculus confractus, genu flexibilis, inclinatio capitis ad dextram, motus

τῶν ὀμμάτων agnoscit etiam Interpres, *confracta oculorum.* Paulo planior ergo sententia fuerit, si praeced. v. ante ἄμα periodicam distinctionem collocemus: vt praecedentia adiectiua referantur ad ἀθύμου σημεῖα. *Sylb.* Aldus in margine notauit, quosdam habere κατακεκλασμένα, vti paulo ante. Totum autem locum Foll. sic vertit: *Porro facies rugosa, ac macilenta, praeterea distorti oculi, atque reuulsi duo nobis significant. Illud quidem molle ac effeminatum, hoc vero sollicitum ac triste. Tale autem sortitur homo, qui forma quidem humili est, in motu autem remissus.*

64 Ἀπηγορευκώς) *Remissus*, qui in omnibus motibus gestibusque se ostendit omni spe destitutum. Eiusmodi animi dispositionem in Niobe eleganter depinxit Ouid. Metam. L. VI. Fab. 1. v. 159. sqq. — *Diriguitque malis; nullos mouet aura capillos. In vultu color est sine sanguine: lumina moestis Stant immota genis: nihil est in imagine viuum: Ipsa quoque interius cum duro lingua palato Congelat, et venae desistunt posse moueri, Nec flecti ceruix, nec brachia reddere gestus, Nec pes ire potest.*

65. Κιναίδου.) Aldus dat κιναίδους. Dicti autem sunt autore Perotto in Corn. Cop. p. 844. ἀπὸ τοῦ κινεῖν τὰ αἰδοῖα, hoc est, a virilibus manu tractandis. Ob-

ξιά· 67 αἱ φοραὶ τῶν χειρῶν ὕπτιαι καὶ ἔκλυτοι· καὶ 68 βαδίσεις διτταὶ, ἡ μὲν περινεύοντος, ἡ δὲ κρατοῦντος τὴν ὀσφύν· καὶ 69 τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις· οἷος ἂν εἴη Διονύσιος ὁ Σοφιστής.

70 Πικρὸς, τὸ πρόσωπον 71 σεσηρώς· μελανόχως·

manuum ſupini, et diſſoluti, et ambulationes duplices. Haec quidem circumclinantis alia vero tenentis lumbos, et oculorum circumſpectiones, qualis vtique fuerit Dionyſius Sophiſta.

Signa amari. Facie remiſſus, nigri colo-

ſcoenum hominum genus, deteſtandumque, quod e diametro oppoſitum eſt mulierculis tribadibus. In more autem cinaedis erat poſitum, pudenda iuuenum ac adoleſcentum eo potiſſimum agitare conſilio, vt excitarent eorum in ſe libidinem. Omne etiam ſuum ſtudium in id impendebant, vt quaererent, qui virilis membri magnitudine reliquos antecelleret, atque tam deteſtando ſpectaculo, tamquam ſpecie aliqua pulcerrima, oculos ſaepenume oblectabant.

66. Ὄμμα κατακεκλασμένον) *Oculus confractus*, qualis eſt triſtium, ſed et laſciuorum. Talem oculum viuidis pingit coloribus Ouid. in Ep. Helenae ad Parid. Ep. 17. v. 77 ſq. *Tu modo me ſpectas oculis laſciue proteruis Quos vix inſtantes lumina noſtra ferunt.*

67. Αἱ φοραὶ τῶν χ.) *Motus manuum diſſoluti et ſupini*, mallem, *geſticulationes manuum ſupinae et ſolutae*, quum videlicet cinaedi ea ſollicite remouerint, quae motum manuum impedirent.

68. Βαδίσεις διτταὶ) *ambulationes duplices*, hoc eſt, eiuſmodi ingreſſus, qui produnt duplex illorum munus, de quo Ariſtoteles ſtatim.

69. Τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις) *Oculorum circumſpectiones*, id eſt, oculi huc et illuc mobiles, qui ſunt ſignum inconſtantis et inquieti animi, qualis vtique propter amorum illecebras fuere cinaedi.

70 Πικρὸς) *Amarus, acerbus*, eſt is, qui iram per

χρως· ἰσχνός· τὰ περὶ τὸ πρόσωπον διεξυσμένος· τὸ πρόσωπον ῥυτιδώδης. ἄσαρκος, εὐθύθριξ, καὶ μελάνθριξ.

72 Θυμώδης, ὀρθὸς τὸ σῶμα· τῷ σχήματι εὔπλευ-

ris, macer, quae ſunt circa faciem quaſi abraſa: facies rugoſa, non carnoſus, recti crines, et nigri.

Signa iracundi. Rectus corpore, figura

D 3

longum tempus fouet. Ariſtot. de morib. L. IV. c. 11. Οἱ δὲ πικροὶ, δυσδιάλυτοι, καὶ πολὺν χρόνον ὀργίζονται. Κατέχουσι γὰρ τὸν θυμὸν, παῦλα δὲ γίνεται, ὅταν ἀνταποδιδῷ, ἡ γὰρ τιμωρία παύει τῆς ὀργῆς, ἡδονὴν ἀντὶ τῆς λύπης ἐμποιοῦσα. Τούτου δὲ μὴ γινομένου, τὸ βάρος ἔχουσι. Διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐπιφανὲς εἶναι, οὐδὲ συμπείθει αὐτοὺς οὐδείς. Ἐν αὐτῷ δὲ πέψαι τὴν ὀργὴν χρόνου δεῖ. Εἰσὶ δὲ οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς ὀχληρότατοι, καὶ τοῖς μάλιστα φίλοις. *Acerbi vero difficulter reconciliantur, et longo tempore iraſcuntur. Continent enim iram, et non, niſi vbi reddiderint, ceſſant: nam vltio his iram ſedat, dum voluptatem loco doloris inducit: quod quouſque non euenit, grauatum animum habent, quia vero id non manifeſtum: neque ſuaſione apud eos vtitur quiſpiam: et ipſi ſecum iram concoquere, non niſi mora quadam temporis poſſunt. Suntque huiuſmodi homines tum ſibi ipſi moleſtiſſimi, tum iis, qui maxime ipſis ſunt amici.* Acerbitatem autem irae eſſe ſpeciem aſſerit Seneca de ira c. 4. L. I. *etiam ſi amarum nos, acerbumque dicimus, nec minus ſtomachoſum, rabioſum, clamoſum, difficilem, aſperum, quae omnia irarum differentiae ſunt.*

71. Σεσηρὼς) Commodum vocabulum amari affectum rite explicans, ore enim aperto et hianti eſſe ſignificat, et vſurpatur potiſſimum proprie de canibus, qui rictu deducto, ita vt conſpiciantur dentes, minitantur, ſeu qui ringuntur.

72. Θυμώδης) Totum hunc locum, paulo aliter quam Interpres, ſic reddit Follin. p. 122. *Iracundus colore rutilo eſt tinctus, cui ſcapulae magnae ſunt, latae,*

εὔπλευρος, εὔθυμος, [73] ἐπίπυῤῥος· ὠμοπλάται διεστηκῆαι, καὶ μεγάλαι, καὶ πλατεῖαι· ἀκρωτηρία μεγάλα, καὶ ἐγκρατῆ· λεῖος καὶ περὶ τὰ στήθη, καὶ περὶ βουβῶνας· εὐπώγων· [74] εὐανθής [75] ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν, κάτω κατεληλυθώς.

[76] Πραῦς, [77] ἰσχυρὸς τὸ εἶδος, εὔσαρκος· ὑγρὰ σὰρξ

bene latus, animoſus, ſubrufus, ſcapulae diſtantes, et magnae, et latae, extrema magna, et fortia, laeuis et circa pectus, et circa bubones, barbatus probe, capillorum ambitus floridus, deorſum tendens.

Signa manſueti. Fortis ſpecie, bene car-

aliquoque interuallo diſtinctae, extremae autem corporis partes, magnae atque rotundae. Ceterum circa pectus et pubem eſt lenis, mento autem barbatus, atque etiam floridus, ambitum vero capillorum ad inferna habet demiſſum. Qualis autem ſit inter iratum et iracundum differentia, ex Seneca de ira, L. I. c. 4. videndum

73. Ἐπίπυῤῥος) Hic color conciliatur corpori ex pulſu iracundi, qui eſt altus, magnus, vehemens, celer, creber, ſpiratio ipſa redditur vehementior, tremit labium interius, et apud quoſdam totum corpus, quae omnia indicio ſunt affluxum ſanguinis ad exteriores partes non ſolum fortiorem eſſe, ſed eas quoque rubore tingere.

74. Εὐανθής) *Floridus*, nimirum propter influxum et circulationem humorum ad radices capillorum, quo humectantur et nutriuntur.

75. Ὁ περίδρομος τῶν τρ.) Vulgatam lectionem etiam expreſſit Interpres: *capillorum ambitus floridus, deorſum tendens.* Polemo, κεφ. ιε. omittit εὐανθής. Sic enim: ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν κάτω βλέπων *Sylb.* Vulgatam lectionem quoque ſequutus eſt Auerroes.

76. Πραῦς etc.) Follinus hunc totum locum ſic reddit: *Manſuetus ingenio fortis eſt, et corpulentus, humida atque copioſa carne redundans, proceroſa tametſi, nec immoderata praedi-*

σὰρξ καὶ πολλή· εὐμεγέθης καὶ σύμμετρος, [78] ὕπτιος τῷ σχήματι· ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν ἀνεσπασμένος.

[79] Ἐίρων· πίονα τὰ περὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὰ περὶ τὰ ὄμματα ῥυτιδώδη· ὑπνῶδες τὸ πρόσωπον τῷ ἤθει φαίνεται.

Μικρόψυχος, [80] μικρομέλης, μικρογλάφυρος, ἰσχνὸς, μικρόμματος, καὶ μικροπρόσωπος· οἷος ἂν εἴη [81] Κορίνθιος ὁ Λευκάδιος.

[82] Φιλό-

nosus, caro humida, multa, bonae magnitudinis, et commensuratus, figura curuus, cursus capillorum sursum vulsus.

Eorum, qui sunt aliorum reprehensores. Oculi sunt rugosi, somnolenta facies de more videtur: quae circa faciem sunt, et oculos, pinguia.

Pusillanimi. Paruorum membrorum, et paruorum articulorum, macer, et paruorum oculorum, et paruae faciei, qualis fuerit Leucadius Corinthius.

D 4

tus magnitudine, verum figura corporis resupina. At capillorum caesaries mansueto reuulsa est.

77. Ἰσχυρὸς τὸ εἶδος) Auerroes, *grauis specie*, id est, qui vultu et gestibus, animi grauitatem, qui ira non facile afficitur, prae se fert. Πρᾳότης enim ἐστὶ μεσότης περὶ ὀργάς. *Mansuetudo enim circa iram mediocritas est.* v. Aristot. de morib. L. IV. c. 11. et L. II. c. 7.

78. Ὕπτιος) Auerroes: *figura curuus.*

79. Εἴρων) Auerroes, *simulator.* Cuius characterem ad viuum descripsit Theophrastus in charact. eth. peculiari capite.

80 Μικρομέλης) Paruitas membrorum, et reliquarum partium, de quibus hic ser-

[82] Φιλόκυβοι, γαλεαγκῶνες καὶ [83] ὀρχησαί.

[84] Φιλολοίδοροι, [85] οἷς τὸ ἄνω χεῖλος μετέωρον· καὶ [86] τὰ εἴδη προπετεῖς, ἐπίπυῤῥοι,

Ἐλεή-

Ludi amantes Iusto breuiorem cubitum habent, gaudent victoria.

Amatores contumeliarum. Quibuscumque est superius labium eleuatum, et specie proni sunt et rubicundi.

mo, materiae penuriam in his partibus ostendit, ex qua ad pusillanimitatem potest coniici. Hanc pusillanimitatem describit Aristot. de vitiis et virtut. c. 4. et 6.

81. Κορίνθιος etc.) Camot. Κορίνθιος ἢ Λευκάδιος. Interpres nobiscum, *qualis fuerit Leucadius Corinthius. Sylb.*

82. Φιλόκυβοι) Nimium late Interpres, *ludorum amatores*, melius Auerroes: *Talorum amatores.*

83. Ὀρχησαί) Aldus dat ὀρχισαί, falso, ex operarum errore. Interpr. *gaudent victoria.* Auerroes *gaudentes parta victoria.* Neuter recte, nam ὀρχηστὴς est, *qui gaudet saltatione.*

84. Φιλολοίδοροι) Leon. et Isingr. φιλόδωροι, sed φιλολοίδοροι agnoscit praeter Interpr. etiam Polemo, κεφ. ιϛ' et autor ipse infra repetit c. 6. *Sylb.* Aldus vitiose φιλοίδωροι. Auerroes interpretatur *amatores munerum*, et cum Aldo lectionem agnoscit eamdem, notat tamen in margine, quosdam legere, *controuersiarum*

85. Οἷς τε ἄνω χεῖλος) Efformatio haec labiorum pendet ab efformatione ossis mandibulae superioris. Ergo elatum os superioris mandibulae, qua parte dentes inseruntur, gingiuas elatas facit, labrumque latum et prominens, illi namque suprema parte incumbit: ossis vero illius eminentia robur significat efformatricis virtutis, proindeque spirituum et caloris innati copiam, viresque robustas. Figurae autem partium elatae audaciam et superbiam conciliant, quae vtique in φιλολοιδόρους cadunt.

86. Τὰ εἴδη προπετεῖς) Ita potest accipi vt paulo post γλαφυροὶ τὰ εἴδη, itidemque Interpres vertit, *specie proni*. Polemo habet, καὶ κάτω

Ἐλεήμονες, [87] ὅσοι γλαφυροὶ, καὶ λευκόχροοι, καὶ λιπαρόμματοι, καὶ τὰ ῥινία ἄνωθεν διεξυσμένοι, [88] καὶ ἀεὶ δακρύουσιν. Αὐτοὶ οὗτοι καὶ [89] φιλογύναιοι, καὶ θηλύγονοι, καὶ περὶ τὰ ἤθη [90] ἐρωτικοὶ, καὶ ἀειμνήμονες, καὶ εὐφυεῖς, καὶ ἔνθερμοι. Τούτων δὲ σημεῖα εἴρηται. Ἐλεήμων, ὁ σοφὸς, καὶ δειλὸς,

Misericordes sunt, quicumque sunt albi coloris, et puri, et habent oculos quasi pingues, et nares deorsum distantes, et semper plorant Iidem etiam amatores sunt mulierum, et gignitores feminarum, et circa mores interrogabundi; et semper memores, ingeniosi et calidi: horum autem signa dicta sunt. Misericors, et sapiens, et timidus,

προπετής *Sylb.* Auerroes, *et forma proni.*

87. Ὅσοι γλαφυροὶ, καὶ λευκόχροοι) Interpr. *quicumque sunt albi coloris et puri.* Auerroes, *quicumque pulcri ac albi coloris.* Vterque potestatem vocis γλαφυρὸς non expressit, vt plurimum enim de venustate formae adhibetur.

88 Ἀεὶ δακρύουσιν) Propter hanc caussam adeo ex catalogo virtutum eliminare iubet misericordiam Seneca de Clem. L. II. c. 5. *Ergo quemadmodum, ait, religio deos colit, superstitio violat: ita clementiam, mansuetudinemque omnes boni praestabunt, misericordiam autem vitabunt. Est enim vitium pusilli animi, ad speciem alienorum malorum succidentis. Itaque pessimo cuique familiarissima est. Anus et mulierculae sunt, quae lacrimis nocentissimorum mouentur, quae si liceret, carcerem effringerent.*

89. Φιλογύναιοι) Videlicet propter animum, qui facile moueri, flectique potest, in sexum sequiorem amore feruntur.

90. Ἐρωτικοὶ) Interpr. legit ἐρωτητικοὶ, *interrogabundi*, parum ad rem. *Sylb.* Auerroes bene: *et circa mores in amorem propensi.*

λὸς, καὶ κόσμιος. Ἀνελεήμων, ἀμαθὴς καὶ ἀναιδής.

Ἀγαθοὶ φαγεῖν, [91] οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς

et moderatus. Immisericors, et insipiens, et inuerecundus.

Signa voracis. Voraces sunt hi, quibus id,

91. Οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ etc.) Voracitas vel ex morbo, vel ex praua consuetudine originem trahit, et variis nominibus appellatur, bulimus, fames canina, malacia, pica, etc. Causa vt plurimum latet in ventriculo, si robustus et satis valens est, gastricusque humor acris, salsus, ac irritans deprehenditur. Fermenti quoque stomachici magnus et nimius vigor aliquid conferre potest. Porro cita ciborum distributio et nouorum assumtio, orta ex mala ventriculi et intestinorum conformatione, vermes, alimenta, chylumque consumendo et ventriculum rodendo, et aliae res hoc malum procreare possunt. Exemplum a vermibus est apud Alex. Trallian L. III. c. 3. Mulier enim, quum multa et immodica assumeret, omniaque concoqueret, medicamento purgante accepto, factaque euacuatione, vermem longitudinis duodecim cubitorum vel plurium eiecit, quo facto anxia et irrequieta rabidaque ciborum conquieuit appetitio. Sic quoque Gelasimus apud Plaut. Stich. Act. II. Sc. I. v. 1. sq. bulimo laborauit; dicit enim: *Famem fuisse suspicor matrem mihi, Nam postquam natus sum, satur numquam fui.* Et Horat. Epist. L. I. ep. 15. v. 37. sqq. de Moenio voraci cecinit: *Ingluuies, et tempestas, barathrumque Macelli Quidquid quaesierat ventri donabat auaro, Exhaustisque bonis patinas coenabat omasi, Pinguis et agnini, tribus vrsis, quod satis esset.* Athen. Dipnos. L. X. c. 1. 2. Thessalios, Pharsalios, Boeotos, Aegyptios, Athletas voraces fuisse scribit, simulque voracitatem Herculis, Vlyssis et aliorum commemorat. Ex Posidonio quoque refert, Theagenem bouem deuorasse, quod tamen omnem excedit fidem. Plura oc-

πρὸς τὸ στῆθος μεῖζόν ἐστιν, ἢ τὸ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν αὐχένα.

[92] Λάγνος, λευκόχρως, καὶ [93] δασὺς, εὐθείαις θριξὶ καὶ παχείαις, καὶ μελαίναις· καὶ [94] οἱ κρόταφοι δασεῖς εὐθείαις θριξί· [95] λιπαρὸν τὸ ὀμμάτιον καὶ μάργον.

Φίλυπνοι,

quod est ab vmbilico ad pectus, maius est, quam quod inde est vsque ad collum.

Signa luxuriosi. Qui est albi coloris, et pilosus, rectis capillis, et crassis, et nigris, et tempora pilosa, oculus pinguis et lasciuus.

currunt exempla et recentioribus temporibus hominum voracium, quae commemorare non libet. De notissimo autem polyphago et allotriophago Vuitebergensi conf. Viri Cel. Georgii Rud. Boehmeri differt. Vuitebergae habitam Anno CIƆ IƆ CC L VII.

92. *Λάγνος*) *Luxuriosus, libidinosus, ganeo.* Suidas et Hesych. exponunt, *effusus ac praeceps in Venerem.*

93. *Δασύς*) *pilosus.* Auerroes, *hirsutus.* Pilos ex cute oriri, quum humor ex ea exhalat et euaporat, docet Aristot. de generat. animal. L. V. c. 3. vbi et de pilorum varietate differit. Cur vero luxuriosi pilis quam plurimis praediti sunt, ratio est in promtu; humidior enim vitae ratio his producendis quam maxime apta est, et calor magnus cum humore, qui viget in corpore.

94. Κρόταφοι) *Tempora.* Rufus Eph. L. I. c. 4. partes a lateribus sincipitis positae, κόρσαι et κρόταφοι appellantur.

95. *Λιπαρὸν τὸ ὀμ.*) Galen. in com. 5. in Hipp. Epid. VI. videtur τὸ πῖον generis loco τοῦ λιπαροῦ καὶ γλυκέος accipere, sed πίων et λιπαρὸς saepe synonyma sunt. vide Arist. probl. 23. ὅτι πίων ἐστὶ ὁ ὀφθαλμὸς σαρκὸς δὲ οὐθέν, *quia opimus oculus, nec carnis quidquam in se continet.* Hoc loco autem per λιπαρὸν illa vberior pinguedo intelligitur, quae caua oculi, (ὑποφθαλμία) explet, ita vt non intra orbitam desideant, sed spiri-

Φίλυπνοι, οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες, καὶ [96] γυπώδεις, καὶ θερμοὶ, [97] εὐεκτικὴν σάρκα ἔχοντες, καὶ γλαφυροὶ τὰ εἴδη, καὶ δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν-

Μνήμο-

Signa ſomnolenti. Amatores autem ſomni ſunt, qui habent ſuperiora maiora: (*curuipedes,*) calidi, habentes carnem boni habitus, eleganti ſpecie, hirſuti circa ventrem.

tuum, optima ſanitate turgeſcentium, copia eleuentur. Luxurioſus enim quoad habitum imaginem ſani refert.

96. Γυπώδεις) Commation iſtud, καὶ γυπώδεις, non agnoſcit Intp., apud Polemonem Κεφ. ιθ'. eſt ὑπνώδεις *Sylb.* Auerroes autem expreſſit illam vocem, *curuipedes.* Mallem vel ex Polemone reſtituere ὑπνώδεις, vel legere γυροὶ ποσί. Curui autem pedes vel a morboſo ſtatu fiunt, v. c. in rachitide, vel ex ſiccitate, qua inaequaliter partes in ſeſe contrahuntur.

97. Εὐεκτικὴν σάρκα etc.) Lucem haec capiunt ex Hippocr. Somnolentos conuiviorum amicos, carnoſos, bona concoctione praeditos, et vigiliarum inimicos dicit eſſe, vnde ipſis bona corporis diſpoſitio et elegans ſpecies eſt. En loca: de priſca medicina: S. I. p. 13. οἱ μὲν γὰρ ἀριστήσωσι — εὐθὺς βαρέες, καὶ νωθροὶ τὸ σῶμα, καὶ τὴν γνώμην, χάσμης τε καὶ νυσταγμοῦ. *Si enim pranſi fuerint, — ii continuo graues, totoque corpore et mente ſegnes euadunt cum oſcitatione, ſomnolentia.* Et de aere, loc. et aqu. S. III. p. 78. καὶ οἱ ἄνθρωποι σαρκώδεες εἰσὶ, καὶ ἀναρθροὶ, καὶ ὑγροὶ, καὶ ἀταλαίπωροι· καὶ τὴν ψυχὴν κακοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Τό τε ῥάθυμον καὶ τὸ ὑπνηρὸν ἐστιν ἐν αὐτέοισιν. Ἔς τε τὰς τέχνας παχέες, οὐ λεπτοὶ οὐδ' ὀξέες. *Homines carnoſi ſunt, articulis non diſcreti, humidi, labores non ferentes, ac vt plurimum praui animi. Quin etiam ſegnes ſunt et ſomnolenti, et ad artes craſſi, neque ſubtiles, neque acuti.* Tandem de rat. vict. in morb. ac. S. IV. p. 61. ἀγρυπνίη ἰσχυρὴ πόματα καὶ σιτία ὠμὰ καὶ ἀπεπτότερα ποιέει. *Vehemens vigilia potus cibosque, tum crudos, tum incoctiores*

Μνήμονες, [98] οἱ τὰ ἄνω ἐλάττονα ἔχοντες, καὶ [99] γλαφύρα, καὶ [100] σαρκωδέστερα.

ΚΕΦ.

Signa memoris. Qui habent ſuperiora minora, ſcita, et carnoſa magis.

reddit. Vnde ſomnolenti, vigilias angue peiores ac cane fugiendo, non ſolum vi oppoſiti, bona concoctione gaudent, ſed et corpus nutriendo admodum reddunt formoſum.

98. Οἱ τὰ ἄνω ἐλάτ. etc.) Ratio huius aſſerti patet ex oppoſito, in Ariſtotele, de anima, L. III. c. 2. in fine. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες, καὶ οἱ νανώδεις, ἀμνημονέστεροι τῶν ἐναντίων, διὰ τὸ πολὺ βάρος ἔχειν ἐπὶ τῷ αἰσθητικῷ, καὶ μήτ' ἐξ ἀρχῆς τὰς κινήσεις δύνασθαι ἐμμένειν, ἀλλὰ διαλύεσθαι, μήτ' ἐν τῷ ἀναμιμνήσκεσθαι ῥᾳδίως εὐθυπορεῖν. *Sunt autem et ſuperiora maiora habentes, et nanis ſimiles, minus memoratiui, quam contrarii: propterea quod grauitatem multam habent in ſenſitiuo, et quia neque a principio motus poſſunt immanere, neque in reminiſcendo facile recte procedunt.* Plura huc ſpectantia vide in Cel. et Exp. Erneſti Platneri, de vi corporis in memoria Spec. I. et Spec. II. Lipſ. 1767.

99. Γλαφύρα) Auerroes, *pulcra*, id eſt, bene compoſita.

100. Σαρκωδέστερα) Hac voce innuit temperatiora eſſe debere ignem et aquam, ſiue humidum et ſiccum, in memoria valentibus: quam temperaturam vtique reperimus in carnoſioribus. Vide Hippocr. de vict. rat. L. I. S. IV. p. 17. Ἐκ τούτων δὲ ἡ ψυχὴ συγκρηθεῖσα, φρονιμωτάτη καὶ μνημονικωτάτη. *Ex his autem, vbi contemperationem animus habuerit, prudentia et memoria maxime valet.*

ΚΕΦ: δ΄.

[1] Ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα συμπαθοῦσιν ἀλλήλοις.

Δοκεῖ δέ μοι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα [2] συμπαθεῖν ἀλλήλοις· [3] καὶ τῆς ψυχῆς ἕξις ἀλλοιουμένη, συναλλοιοῖ τὴν τοῦ σώματος μορφήν· πάλιν τε ἡ τοῦ

CAP. IV.

De signis particulariter.

Videtur autem mihi anima et corpus compati ad inuicem, et animae habitus alteratus simul alterat corporis formam, et iterum for-

1. Ὅτι etc.) Auerroes hic incipit Cap. VII. cum epigraphe: *Inueniendorum Signorum methodus.*

2. Συμπαθεῖν) Iam ab initio libelli simile quid prodidit autor, ex quo mutuum animum inter et corpus intercedere commercium colligitur; et veteres philosophos habet consentientes, quorum tamen iam commemorare nolo placita. Tamen quae de hac harmonia dicit Lucret. de rerum nat. L.IV. v. 345. sqq. apponam; *Ex ineunte aeuo sic corporis atque animaei Mutua vitales discunt contagia motus. Maternis etiam in membris, aluoque reposta; Discidium vt nequeat fieri sine peste maloque: Vt videas, quoniam coniuncta'st causa salutis, Coniunctam quoque naturam consistere eorum* et v. 334. sqq. *Nec sine vi quidquam vlterius sibi posse videtur* Corporis *atque animi seorsum sentire potestas: Sed communibus inter eos conflatur vtrimque Motibus accensus nobis per viscera sensus*, et v. 557. sqq. *Denique corporis atque animi innata potestas Inter se coniuncta valent, vitaque fruuntur. Nec sine corpore enim vitales edere motus Sola potest animi per se natura, nec autem Cassum anima corpus durare, et sensibus vti.*

3. Καὶ τῆς ψ.) Pro vulg. ψυχὴ legit etiam Interpres ψυχῆς; *quando enim animae est contristari. Sylb.* Sic et Auerroes: *quoniam enim inest animae tristari et laetari.* Ald. inserit ἡ, καὶ ἡ τῆς ψ.

τοῦ σώματος μορφὴ ἀλλοιουμένη, συναλλοιοῖ τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν. Ἐπειδὴ γάρ ἐστι ψυχῆς, τὸ ἀνιᾶσθαι τε καὶ εὐφραίνεσθαι, [4] καταφανὲς ὅτι οἱ ἀνιώμενοι σκυθρωπότεροί εἰσι, καὶ οἱ εὐφραινόμενοι, ἱλαροί. [5] Εἰ μὲν οὖν ἦν τῆς ψυχῆς λελυμένης, ἔτι τὴν ἐπὶ τοῦ

ma corporis alterata ſimul alterat animae habitum. Quando enim animae eſt triſtari et laetari, manifeſtum eſt quod triſtes obſcurae faciei ſunt, gaudentes autem hilaris. Siquidem igitur anima diſſoluta, formam, quae eſt

4. Καταφανὲς ὅτι etc.) Vultu affectus prodi certum eſt. Qua de re multi veterum egregie praecepe-runt. v. c. Cicero de orat. L. III. c. 59. *Animi imago vultus eſt, indices oculi. Nam haec eſt vna pars corporis, quae, quot animi motus ſunt, tot ſignificationes, et commutationes poteſt efficere. Oculi ſunt quorum tum intentione, tum remiſſione, tum coniectu, tum hilaritate, motus animorum ſignificemus apte. Oculos natura nobis, vt equo et leoni ſetas, caudam, aures, ad motus animorum declarandas dedit.* Et Seneca in Hercule Oetaeo v. 704 ſq. — *Licet ipſa neges; vultus loquitur quodcumque tegit.* Et in Agamemn. v. 124 ſq. — *Quid tacita verſas? Licet ipſa ſileas, totus in vultu dolor eſt.* Ac in Thyeſt. v. 329 ſqq. — *Multa, ſed trepidus ſolet Detegere vultus; magna volentem quoque Conſilia produnt.* Tibullus quoque L. III. El. 7. v. 3. ſq. *Nec bene mendaci riſus componitur ore, Nec bene ſollicitis ebria verba ſonant.* Atque Ouid. Metam. L. II. Fab. I. v. 447. *Heu quam difficile eſt crimen non prodere vultu.* Sed haec ſufficiant.

5. Εἰ μὲν οὖν etc.) Leon. et Iſing. εἰ μὲν οὖν ἔτι τῆς ψυχῆς λελυμένης, τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος μορφὴν οὖσαν, ἣν μ. nullo plane ſenſu. Noſtra et Camotii lectio Interpretis quoque conſenſum habet; *ſiquidem etc.* vſque *contigerit. Sylb.* Aldus dat: εἰ μὲν οὖν ἦν τῆς ψυχῆς λελυμένης, τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος μορφὴν, ἣν μὲν κ. τ. λ. Sententia haec aſſerto innititur Ariſtot. animam ſe habere ad corpus, vt artifex ad in-

τοῦ σώματος μορφὴν μένειν, ἣν μὲν ἂν καὶ οὕτως ἡ ψυχή τε καὶ τὸ σῶμα συμπαθῇ· οὐ μέντοι συνδιατελοῦντα ἀλλήλοις. Νῦν δὲ καταφανὲς, ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρῳ [6] *ἕπεται· μάλιστα μέντοι ἐκ τοῦδε δῆλον γένοιτο. Μανία γὰρ δοκεῖ εἶναι περὶ ψυχήν. Καὶ οἱ ἰατροὶ φαρμάκοις* [7] *καθαίροντες τὸ σῶμα,*

in corpore, adhuc exſiſtere contigerit, ſane et ita anima et corpus compatibilia forent, quamuis conferentes ad inuicem non forent. Nunc autem manifeſtum, quod vtrumque ſeſe conſequitur. Maxime id ex hoc manifeſtum fit: Mania videtur eſſe circa animam, et medici medicinis purgantes corpus,

ſtrumentum, et ſeruus ad dominum, vnde dicit Eudemior. L. VII. c. 10. τὸ, τε γὰρ σῶμά, ἐστιν ὄργανον σύμφυτον, καὶ τοῦ δεσπότου ὁ δοῦλος, ὥσπερ μόριον καὶ ὄργανον ἀφαιρετόν, τὸ δ' ὄργανον ὥσπερ δοῦλος ἄψυχος. *Corpus enim eſt inſtrumentum congenitum, et ſeruus domini velut particula, et inſtrumentum ſeparabile; inſtrumentum autem velut ſeruus inanimatus.* Itaque ſeparatione facta et compaſſio tollitur. Igitur haud iniuria quaerit Seneca ep. LXXXVIII. *quid facturas ſit animus, quum per nos aliquid facere deſierit: quomodo libertate ſua vſurus, quum ex hac effugerit cauea; an obliuiſcatur priorum, et illic noſſe ſe incipiat, poſtquam de corpore abductus in ſublime ſeceſſit.*

6. Ἕπεται) Vide quae diximus ad Cap. I. p. 5. not. 5.

7. Καθαίροντες) Cf. Hippocr. de affect. S. V. p. 85. τούτοισι τοῖσι φαρμάκοισιν ἀποκαθαίρονται, ὧδε χρῆσθαι — ὅσοι δὲ μαλαγχολῶσι τὰ ὑφ' ὧν μελαίνα χολὴ καθαίρεται. *In his, vt ea repurges medicamentis, ad hunc modum vtendum. — Melancholicis exhibeto, a quibus bilis atra repurgatur.* Vide et Aretaeum de cauſſ. et not. diut. aff. L. I. c. 5. de curat. diut. morb. L. I. c. 5. Alex. Trall. L. I. c. 17. Paul. Aegin. de re med. L. III. c. 14. Oribaſ. Synopſ. L. VIII. c. 7. Aetium, Tetr. II. Serm. II. c.

μα, καὶ διαίταις τισὶ [8] πρὸς αὐτὸ χρησάμενοι, ἀπαλλάττουσι τὴν ψυχὴν τῆς μανίας. Ταῖς δὴ τοῦ σώματος θεραπείαις, καὶ ἅμα ἥ τε [9] τοῦ σώματος μορφὴ λέλυται, καὶ ἡ ψυχὴ μανίας ἀπήλλακται. Ἐπειδὴ οὖν ἅμα ἀμφότερα λύονται, δῆλον ὅτι συνδιατελοῦσιν ἀλλήλοις. Συμφανὲς δὲ καὶ [10] ὅτι

et diaetis vtentes in ipſis, permutant animam a mania. Curationibus autem corporis, ſimul et corporis forma ſoluitur, et anima a mania permutatur. Quoniam igitur vtraque ſoluuntur, palam fit, quoniam conferunt ad inuicem. Manifeſtum inſuper eſt,

9. 10. 11. Actuar. de meth. medendi L. IV. c. 2.

8. Πρὸς αὐτὸ) Cam. πρὸς αὐτοῖς: ſicut etiam Interpres: *et diaetis vtentes in ipſis. Sylb.* Auerroes: et *victibus nonnullis vtentes in ipſis permutant animum a mania.*

9. Τοῦ σώματος μορφὴ λέλυται) Interpres, λυέται, *ſoluitur. Sylb.* Conſentit Auerroes. Videlicet in anima cauſa princeps maniae eſt, ſed corpus ſimul patitur, quod potiſſimum conſpicere licet in illa manias ſpecie, λυκανθρωπία dicta, qua homines lupinam quamdam naturam induentes, nocte intempeſta hac illacque circumcurſitant, atque in monumentis ſolitudinibuſque oberrant, luporum in morem: interdiu vero reuertuntur, et ad ſe redeuntes domi reſident. His pedes cruraque cruenta ſunt, quod in lapides et ſpinas impingant, oculi linguaque ſqualent, ſiti enecantur, et debiliter intuentur. Nihilo tamen ſecius purgantibus curantur, quia Actuar. autore de meth. med. L. I. c. 16. *Horum omnium cauſa eſt infeſtantis humoris tum qualitas, tum quantitas: ad haec locus, quem dum propius accedit, animae ibidem actionem prorſtat et excitat.* Hoc de morbo docte et eleganter diſſeruit Ill. ac Exper. Chriſti. Godof. Grunerus, in Antiqq. Morbb. p. 229. ſqq.

[10] ὅτι ταῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς ὅμοιαι αἱ μορφαὶ τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται. Ὥς τέ ἐςιν ἅπαντα ὅμοια ἐν τοῖς ζώοις, τοῦ αὐτοῦ τινος δηλωτικά. [11] Παρὰ δὲ καὶ ὧν διαπέπρακται τὰ ζῶα, τὰ μὲν ἴδια ἑκάςου γένους πάθη τῶν ζώων [12] ἐςὶ, τὰ δὲ κοινά. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἰδίοις ἔργοις τῆς ψυχῆς, ἴδια τὰ πάθη κατὰ τὸ σῶμα· ἐπὶ δὲ τοῖς κοινοῖς, τὰ κοινά. Κοινὰ μὲν οὖν ἐςιν, [13] ὕβρις τε, καὶ

quod virtutibus animae, ſimiles corporis formae fiunt: quare erunt omnia ſimilia in animalibus, eiuſdem cuiuſpiam declaratiua. Multa autem animalia ſunt, et quae operantur: hae quidem propriae paſſiones vniuscuiuſque ſexus animalium ſunt, aliae vero communes. In propriis igitur operibus animae, propriae paſſiones ſecundum corpus, in communibus autem communes. Communes qui-

10. Ὅτι ταῖς δυνάμεσι) Non hoc ſolum in virtutibus, ſed et affectibus conſpicuum fit, ſic enim Ariſt. de anima, L. I. c. 1. T. 14. Ἔοικε δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς πάθη πάντα εἶναι μετὰ σώματος, θυμὸς, πραότης, φόβος, ἔλεος, θάρσος· ἔτι χαρὰ, καὶ τὸ φιλεῖν τε καὶ μισεῖν· ἅμα γὰρ τούτοις πάσχει τὸ σῶμα. *Videntur autem et animae paſſiones omnes eſſe cum corpore, ira, manſuetudo, timor, miſericordia, confidentia, adhuc gaudium, et amare et odiſſe: ſimul enim cum his aliquid patitur corpus.*

11. Παρὰ δὲ) Pro παρὰ Leonic. et Camot. habent τὸ μὴ. ſing. margo τομή. Interpres neſcio quae veſtigia ſequutus vertit: *multa autem animalia ſunt* — vſque *communes. Sylb.* Aldus quoque τὸ μὴ δε καὶ ὧν. Auerroes: *declaratiua: hae vero minime. Et quibus animalia operantur, hae quidem etc.*

12 Ἐςὶ, τὰ δὲ κ.) Aldus ἐςὶ δὴ κοινά. Auerroes: *illae vero communes.*

13. Ὕβρις) Mallem vertere, *petulantia*, proueniens potiſſimum ex nimia nutritione, ſeque poſt paſtum de-

καὶ [14] ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔκστασις. Τῶν μὲν οὖν λοφούρων [15] ἢ οὐ λοφούρων, κοινόν ἐστιν ὕβρις· τῶν δὲ ὄνων τε καὶ συῶν, ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια [16] ἕξις. Ἴδιον δ' ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν κυνῶν, [17] τὸ λοίδορον·

dem funt, iniuria, et qui eft circa Venerea exceffus: laceratarum, et vilium, communis eft iniuria: porcorum, et afinorum habitus, qui eft circa Venerea: mafticando coeunt. Proprium autem eft, in canibus quidem con-

E 2

clarans: ratio, cui nitor, eft in fqq. verbis ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔκστασις, quae fequitur haud raro petulantiam, et ὕβρις de petulantibus quoque dicitur animalibus.

14. Ἡ περὶ τὰ ἀφροδ. etc.) Circa Venerea exceffus. Eleganter fane; exprimit enim amoris vehementiam, qua quis toto prae amore corpore tremit, et ipfius nimium vfum praeterque naturae ordinem. Sic quoque occurrit ἔκστασις de extraordinario grauique fomno apud LXX. Interpp. Gen. II. 21. et XV. 12. et refpondet Hebr. תַּרְדֵּמָה grauis, praeternaturalis fomnus.

15. Ἡ οὐ λοφούρων) Leonic. pro ἢ οὐ λοφούρων, habet ἢ λοθούρων: itidemque prior editio Aldi: Cam. ἢ νοθούρων: Bud. ἢ μοθούρων poffet etiam νωθούρων admitti: quod Hefychius et adiectiue exponit, ὁ δυνάμενος συγγίνεσθαι, et fubftantiue ὄνος. *Sylb.* Λόφουρα autem funt animalia, fetas in ceruice erectas habentes in modum criftae, et caudam, feu quae criftas habent et caudam. Auerroes reddit, *iumentorum et non iumentorum.* Interpres quomodo legerit, *laceratarum, et vilium* vertendo, vix augurari poteft, forte μοθώνων, *hominum vilium.*

16. Ἕξις) Ἕξις hic pro πτόησις videtur pofitum, vt infra apud Polem. I. Κεφ. ϛ'. καὶ εἰς ἀφροδίσια ἐπτοημένον ἄνδρα δηλοῦσιν; nifi forte ἔκστασις legendum, vt paulo ante. *Sylb.* Auerroes habet cum Interpr. *habitus*, et ad marginem notat verba: *mafticando coeunt.*

17. Τὸ λοίδορον) Interpr. *contumeliofum*, mallem, *impetum faciens*, ficuti λοιδορία

δοςον· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, [18] τὸ ἄλυπον. Ὡς μὲν οὖν τὸ κοινόν τε καὶ τὸ ἴδιον χρὴ διελέσθαι, εἴρηται. Δεῖ μέντοι πρὸς ἅπαντα πολλῆς [19] συνηθείας, εἰ [20] μέλλοι τὶς αὐτὸς ἔσεσθαι [21] ἱκανὸς περὶ τούτων ἕκαστα λέγειν. Ἐπειδὴ γὰρ τὰ ὁρώμενα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς ὁμοιότητας, τάς τε ἀπὸ τῶν ζώων, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πράξεων γινομένας, καὶ [22] ἰδέαι τινὲς ἄλλαι ἀπὸ θερμοτήτων καὶ ἀπὸ ψυχροτήτων γίνονται. Ἔστι δὲ τούτων ἔνια τῶν ἐπιφαινομένων, ἐπί τε τοῖς σώμασι, μικραῖς διαφοραῖς κεχρημένα, καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσα-

tumeliofum: in afinis autem non trifte. Quomodo igitur commune quidem et proprium conuenit diftingui, dictum eft. Opus autem eft multa confuetudine, fi quis debet effe fufficiens ad dicendum fingula de his. Quoniam enim ea, quae videntur in corporibus, dicuntur referri ad fimilitudines, quae fiunt ab animalibus, et ab actibus; et differentiae quidem aliae a caliditate et frigiditate fiunt. Sunt enim horum quaedam apparentium in corporibus parua differentia vtentia, et eodem no-

et σκῶμμα impetum in aliquem verbis, et morfum notat.

18. Τὸ ἄλυπον) Auerroes, *indolens*.

19. Συνηθείας) Συνήθεια hoc loco eft, exercitatio multa; et inde acquifitus habitus, ftudium ex fimilitudinibus animantium proprium et commune eruendi atque inueniendi.

20. Μέλλοι) Rectius indicat. μέλλει. *Sylb*.

21. Ἱκανὸς) Interpr. et Auerroes, *fufficiens*. Mallem, *fatis inftructus, aptus*.

22. Ἰδέαι) Auerroes reddit proprietates, quafi legerit ἰδιότητες fiue τὰ ἴδια, in

προσαγορευόμενα· οἷον αἵ τε ἀπὸ [23] Φόβων ὠχρότητες, καὶ ἀπὸ πόνων. Αὗται γὰρ ὀνόματί τε τῷ αὐτῷ [24] κέχρηνται, καὶ διαφορὰν μικρὰν ἔχουσι πρὸς ἄλληλας. Μικρᾶς δὲ οὔσης τῆς διαφορᾶς, οὐ ῥάδιον γινώσκειν, ἀλλὰ ἢ ἐκ τῆς [25] συνηθείας τῆς μορφῆς τὴν ἐπιπρέπειαν εἰληφότα. Ἔστι μὲν οὖν καὶ τάχιστος καὶ ἄριστος ὁ ἀπὸ τῆς ἐπιπρεπείας. Καὶ ἔστι γε οὕτως τούτῳ χρώμενον, πολλὰ διαγινώσκειν· καὶ οὐ μόνον καθόλου χρήσιμόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν σημείων ἐκλογήν. Ἕκαστον γὰρ τῶν ἐκλεγομένων, καὶ πρέπειν δεῖ τοιοῦτον,

mine appellata: vt pallores, qui fiunt a timoribus, et qui a laboribus: hi enim eodem nomine vtuntur, et differentiam paruam habent inter se: parua autem differentia existente, non facile est cognoscere, sed ex consuetudine formae, apparentem quidem assumere conuenientiam oportet. Est autem optimus modus et citissimus, qui est ab apparente conuenientia: et contingit ita eo modo vtentem multa cognoscere: et non solum vniuersaliter vtile est, sed ad electionem signorum singularium. Electorum etiam quodque decere oportet tale, vt quod

margine autem notauit ἰδέαι. Interpres, *differentiae.*

23. Φόβων) Auerroes: *terroribus*, sane admodum emphatice, et rei, de qua agitur, conuenienter.

24. Κέχρηνται) Non minus conuenienter legeris, κέκληνται. *Sylb.*

25. Συνηθείας τῆς μορφῆς.) Adiectio τῆς μορφῆς firmat nostram interpretationem not. 19.

τον, οἷον τὸ ἐκλεγόμενον θέλει. Ἔτι τε καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων, [26] καὶ τῷ συλλογισμῷ, ᾧ δεῖ χρῆσθαι, ὅπου ἂν τι τύχῃ, προστιθέντας τοῖς προσοῦσι, τὰ προσήκοντα· οἷον εἰ ἀναιδής τε εἴη καὶ μικρολόγος, καὶ κλέπτης ἂν εἴη καὶ ἀνελεύθερος· καὶ κλέπτης μὲν [27] ἑπομένως τῇ ἀναιδείᾳ, τῇ δὲ μικρολογίᾳ ἀνελεύθερος. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων ἑκάστου, δεῖ τοῦτον τὸν τρόπον [28] προσαρμόζοντα, τὴν μέθοδον ποιεῖσθαι.

ΚΕΦ.

eligitur, vult. Amplius autem secundum electionem signorum, et syllogismo, quo vti opus est, vbicumque contingat, conuenientibus adiungentes conuenientia: vt si inverecundus erit, et paruiloquus, et fur vtique erit, et illiberalis: et fur quidem consequens inuerecundiam, et paruiloquium illiberalis. In talibus igitur quibusque oportet hoc modo secundum conuenientiam fieri methodum.

26. Καὶ τῷ συλλογισμῷ) Alius est modus inuestigandi naturas hominum, videlicet aliam ex vna propensione in homine colligendi, eamque beneficio Dialectices, syllogismo facto, deducendi. Quod exemplo inverecundi illustratur, sic sexcenta addi possent, nam v. c. qui est libidini deditus est, luxuriosus, prodigus, hilaris, liberalis etc.

27. Ἑπομένως) Fortasse rectius ἑπόμενον. Interpres sane vertit, *consequens. Sylb.* Auerroes quoque agnoscit ἑπόμενον.

28 Προσαρμόζοντα etc.) Interpres, *secundum conuenientiam fieri methodum.* Auerroes autem, *congruentem fieri methodum.*

ΚΕΦ. έ.

[1] Τοῦ τῶν ζώων γένους διαίρεσις εἰς ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, πρὸς τὸ φυσιογνωμονεῖν, παρδάλεως καὶ λέοντος παράδειγμα.

Νῦνι δὲ πρῶτον πειράσομαι τῶν ζώων διελέσθαι, ὁποῖα αὐτῶν προσήκει διαλλάττειν, πρὸς τὸ εἶναι ἀνδρεῖα καὶ δειλὰ, καὶ δίκαια καὶ ἄδικα. Διαιρετέον δὲ τὸ τῶν ζώων γένος εἰς δύο [2] μορφὰς, εἰς ἄῤῥεν

CAP. V.

Distinctio maris et feminae ad physiognomoniam.

Nunc autem primum tentabo genera animalium distinguere, et quae ipsorum conuenit permutari, vt sint fortia, et timida, et iusta, et iniusta. Distinguendum autem animalium genus in duas formas, in

1. Τοῦ τῶν ζ.) Auerroes hic incipit C. VIII. inscriptum: *Passionum, Habituumque in animalibus distinctio, ex masculini femininique generis comparatione.* Interpres legisse tantum videtur, διαίρεσις εἰς ἄῤῥεν καὶ θῆλυ πρὸς τὸ φυσιογνωμονεῖν. Graeca autem inscriptio vertenda: *Distinctio animalium quoad genus in masculinum atque femininum, physiognomonizandi causa, exemplo pardalis ac leonis declarata.*

2. Μορφὰς) Recte Interpres et Auerroes *formas*, nam μορφὴ et Latinorum *forma*, de forma totius corporis, de speciei integritate vsurpatur, v. Hippocr. de aere aqu. et loc. S. III. p. 77. Ἔνεισι δὲ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ φῦλα διάφορα ἕτερα ἑτέροις — καὶ τὰς μορφὰς, καὶ τὰς ἀνδρείας. *Sunt et in Europa gentes, tum forma, tum magnanimitate differentes;* et Cicero de officiis L. I. c. 35. *Principio corporis*

ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, προσάπτοντα τὸ πρέπον ἑκατέρα μορφῇ. Ἔςι δὲ ὅμοια. [3] Ἐπιχειροῦμεν οὖν τρέφειν τῶν θηρίων (τὰ) [4] προσηνέςερα· καὶ μαλακώτερα

masculinam et in femininam, adiungentem passiones conuenientes vnicuique formae. Sunt enim similia. Et quae conamur nutrire ferarum, mansuetae magis, et molliores

nostri magnam natura ipsa videtur habuisse rationem, quae formam nostram, reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promtu.

3. Ἐπιχειροῦμεν) Leonic. et Ising. ἐπιχειρῶν μὲν οὖν τρέφει: Interpres nobiscum: *conamur nutrire. Sylb.* Aldus quoque Leon. et Ising. retinet lectionem. Auerroes itidem, *conamur.*

4. Προσηνέςερα etc.) Malim cum articulo τὰ προσην. *Sylb.* Nos τὰ cum Du Vallio vncinis inclusimus. Τὰ enim deest apud Aldum et Sylb. Quod autem mansuetae magis molliores que feminae maribus sint, ex frigiditate corporis deducendum. Liceat ad Aristot. L. IV. c. 1. de generatione animalium prouocare, vbi dicit Ἔτι εἰ πᾶσα πέψις ἐργάζεται θερμῷ, ἀνάγκη καὶ τῶν ζώων τὰ ἄῤῥενα τῶν θηλέων θερμότερα εἶναι. Διὰ γὰρ ψυχρότητα καὶ ἀδυναμίαν, πολύαιμα κατὰ τόπους τινὰς τὸ θῆλυ μᾶλλον. *Item, si omnis concoctio calore efficitur, mares quam feminas esse calidiores necesse est. Ob frigiditatem enim, et impotentiam femina sanguine abundat quibusdam sui corporis locis.* Consentientem habet Hippocr. de natura pueri S. III. p. 17. καὶ τούτῳ αἰσθάνεται τῆς γυναικὸς τὸ σῶμα. Ὑγρότερον γάρ ἐςιν ἢ τὸ τοῦ ἀνδρός. *Id quod mulier sensu percipit, quum vira sit longe humidior.* Cf. de vict. rat. L. I. S. IV. p. 17. Sed Hippocr. his repugnare videtur de morb. mulier. L. I. S. V. p. 153. θερμότερον γὰρ τὸ αἷμα ἔχει ἡ γυνή· καὶ διὰ τοῦτο θερμοτέρη ἐςὶ τοῦ ἀνδρός. *Calidiorem enim sanguinem habet mulier, ideoque viro calidior est.* Sed salua res est, nam humiditas et mollities carnosarum partium hanc temperat caliditatem, atque sanguinis quoque copia mensibus imminuitur. Ne-

κώτερα ψυχὰς τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων, ἧττόν τε ῥωμαλεούμενα, [5] τάς τε τροφὰς, καὶ τὰς χειροηθείας μᾶλλον προσδεχόμενα. Ὥς τε τοιαῦτα ὄντα, εἴη που ἂν [6] ἀθυμότερα τῶν ἀῤῥένων. Καταφανὲς

ſecundum animas feminae maribus ſunt, minus autem fortes: verum nutrimenta, et aſſuetudinem manuum recipientes magis. Quare exiſtentes tales, erunt alicubi minus iracundae

E 5

que argumentum pro abundantia ac caliditate ſanguinis a quibuſdam allatum ex fluxu menſtrui ſanguinis, aliquam habere poteſt vim, quum iam a Philoſopho noſtro in verbis locum ſupra laudatum ſeqq., eneruatum ſit abque diſcuſſum. Ergo feminae ſunt frigidiores maribus, et minus habent caloris innati et ſpirituum. Illaque frigiditas cauſa eſt, cur multo facilius maribus manſueſiant, animumque emollire ſuum patiantur, et minus fortes ſint.

5. Τάς τε τροφάς) Nam propter naturae infirmitatem inediam diu non posſunt ferre, neque vti capti ferarum mares abſtinent a nutrimentis, et manibus tractari ſe permittunt; non ſolum vt manſueſiant, ſed etiam vt in artibus proficiant, in quibus bruta inſtituuntur. Hanc vim autem nutrimenta habere, ſi inter homines verſantur ferae, non ſolum probat experientia, ſed et Seneca, de ira L. III. c. 8. *Quae res*, ait, *quantum poſſit*, *intelliges*, ſi *videris feras quoque conuictu noſtro manſueſcere: nullique immani beſtiae vim ſuam permanere, ſi hominis contubernium diu paſſa eſt. Retunditur omnis aſperitas, paulatimque inter placida dediſcitur.* Totum autem hunc locum ſic explicat Ariſt. hiſt. anim. L. IX. c. I. μαλακώτερόν τε γὰρ τὸ ἦθός ἐστι τὸ τῶν θηλειῶν, καὶ τιθασσεύεται θᾶττον, καὶ προσίεται τὰς χεῖρας μᾶλλον, καὶ μαθηματικώτερον. *Sunt enim feminae moribus mollioribus, miteſcunt celerius et manum facilius patiuntur. Diſcunt etiam, imitanturque ingenioſius.*

6. Ἀθυμότερα) *Minus iracundae.* Iracundia quidem,

φανὲς δὲ τοῦτο ἐξ ἡμῶν πού ἐστιν· ὅτι ἐπὰν ὑπὸ θυμοῦ κρατηθῶμεν, 7 δυσπαραπιστότεροί τε, 8 καὶ μάλιστα ἐῤῥώμεθα πρὸς τὸ μηδαμῇ μηδὲν 9 εἶξαι· ἐπὶ τὸ βιάζεσθαι δὲ καὶ πρᾶξαι φερόμεθα, πρὸς ὃ ἂν

maribus. Manifeftum autem id ex nobis alicubi eft: quoniam quum ira vincimur, difficulter prudentes, et maxime fortes fumus ad nihilum veniendum: ferimur autem ad violentiam inferendam, et patrandum

vt et reliqui affectus proprie in animalia praeter hominem non cadunt. Infignis eft locus apud Senecam de Ira L. I. c. 3. *Dicendum eft, feras ira carere, et omnia praeter hominem. Nam quum fit inimica rationi, nufquam tamen nafcitur, nifi vbi rationi locus eft. Impetus habent ferae, rabiem, feritatem, incurfum: iram quidem non magis, quam luxuriam. Et in quasdam voluptates intemperantiores homine funt. Non eft quod credas illi, qui dicit: Non aper irafci meminit, non fidere curfu Cerua, nec armentis incurrere fortibus vrfi. Irafci dicit, incitari, impingi. Irafci quidem non magis fciunt, quam ignofcere. Muta animalia humanis affectibus carent, habent autem fimiles illis aliquos impulfus.* Igitur quoque de minoribus impulfibus ex frigidiori temperie ortis locus nofter eft explicandus, quos impulfus, fi affectus nominare velis, per me licet. Parallelus eft loc. ap. Arift. hift. anim. L. IX. c. 1. ἀθυμότερα δὲ τὰ θήλεα πάντα ἀῤῥένων.

7. Δυσπαραπιστότεροί τε) Conuenientius fortaffe δυσπαραπειστότεροι, *minus nos perfuaderi ac feduci patimur. Sylb.* Firmat hanc coniecturam lectio et interpretatio Auerrois, *difficillime perfuafibiles.*

8. Καὶ μάλιστα ἐῤῥώμεθα) Leonic. et Camot. μάλιστα ὁρώμεθα: Interpres nobiscum: *maxime fortes fumus. Sylb.* Auerroes Leonic. et Camot. habet lect., vertit enim: *et maxime refpicimus, ne quidquam vfquam eueniat.*

9. Εἶξαι) Leon. et Ifingr. εἶναι pro εἶξαι. *Sylb.*

ὃ ἂν ὁ θυμὸς [10] ὁρμήσῃ. Δοκεῖ δέ μοι καὶ [11] κακουργότερα γίνεσθαι τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων, καὶ προπετέστερά τε, [12] καὶ ἀνελεύθερα, καὶ ἀναλκέστερα. Αἱ μὲν οὖν γυναῖκες καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς τρεφόμενα, καὶ πάνυ που φανερὰ ὄντα. Τὰ δὲ περὶ τὴν ὕλην, πάντες ὁμολογοῦσιν οἱ νομεῖς τε καὶ

ad quodcumque ira impulerit. Videntur autem mihi magis malefica fieri feminea mafculis, et proteruiora, et minus defenſiua. Feminae igitur et quae circa nos nutriuntur, valde manifeſta ſunt. Quae vero ſunt circa ſiluam, omnes confitentur paſtores, et

10. Ὁρμήσῃ) Leonic. et Iſingr. ἁρμόσῃ. *Sylb.* Aldus quoque ἁρμόσῃ. Auerroes ὁρμήσῃ, *ad quodcumque ira impulerit.* Si ἁρμόσῃ retinetur, ſenſus eſt, *ad quodcumque ira apta eſt pronaque.* Sed haud dubie ὁρμήσῃ vera lectio. Nam de impetu, de appetitu, qui et de feris dici poteſt vſurpatur apud Cicer. de offic. L. I. c. 29.

11. Κακουργότερα etc.) Commentarii loco eſſe poſſunt, quae Ariſtot. hiſtor. anim. L. IX. c. I. profert: ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσι τὰ θήλεα μαλακώτερα καὶ κακουργότερα, καὶ ἧττον ἁπλᾶ, καὶ προπετέστερα. *Et in ceteris ſunt procul dubio molliores, verum malitioſiores, aſtutiores, inſidioſioreſque feminae.* Auerr. autem locum noſtrum ſic reddit: *Videntur autem mihi magis malefica fieri feminea maſculis, et proteruiora, petulantiora, et illiberaliora, et debiliora.* Ratio autem haec eſt, quia appetitum magis ſequuntur quam maſculi; et idcirco facilius vincuntur et feruntur ad paſſiones animi, et proteruiam, tamen in exſequendis actionibus malis debiles ſunt propter roboris et virium defectum.

12. Καὶ ἀνελεύθερα) Commation iſtud, καὶ ἀνελεύθερα, nec Camot. agnoſcit, nec Interpres. Non abſurde forte legeris καὶ ἀμελεστέρα, vt infra apud Adam. L. II. c. I. τὴν πᾶσαν ὄψιν τοῦ σώματος μαλακωτέραν, ἀμελεστέραν. *Sylb.* Auerroes retinet ἀνελεύθερα, at ἀμελεστέρα melius, quum non adeo curis afficiantur feminae, vt viri.

καὶ θηρευταὶ, ὅτι τοιαῦτά ἐστιν οἷα προείρηται. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε δῆλον, ὅτι ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ γένει θῆλυ, ἄῤῥενος [13] μικροκεφαλώτερόν ἐστι, ([14] καὶ) [15] στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτραχηλότερον, καὶ [16] τὰ στήθη ἀσθενέστερα ἔχει, καὶ ἀπλευρότερά ἐστι,

venatores, quod talia ſunt, qualia ſunt dicta. At vero et hoc manifeſtum eſt, quod ſingularium in vnoquoque genere, femina mare minoris capitis, et anguſtioris faciei, et ſubtilioris colli ſit: et pectora imbecilliora ha-

13. Μικροκεφαλώτερον) Minus vere, vt patet etiam ex Adam. L. II. c. 1. τὸ θῆλυ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔχει τοῦ ἄῤῥενος κεφαλὴν μικροτέραν. *Sylb.* Aldus vitioſe, μικροκεφαλοφρώτερον. Veritatem rei declarat Ariſtot. de part. anim. L. II. c. 7. Ἔχει δὲ τῶν ζώων ἐγκέφαλον πλεῖστον ἄνθρωπος, ὡς κατὰ μέγεθος, καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ἄῤῥενες τῶν θηλειῶν. *Homo inter omnia animalia plurimum cerebri habet, ſcilicet proportione ſui corporis, et inter homines mares plus quam feminae.* Et paulo poſt, καὶ ῥάφας δὲ πλείστας ἔχει περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ ἄῤῥεν πλείους τῶν θηλειῶν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅπως ὁ τόπος εὔπνους ᾖ, καὶ μᾶλλον ὁ πλείων ἐγκέφαλος. *Iuncturas etiam plurimas in capite homo habet, et mas plures, quam femina; eadem de cauſa, vt locus ſpirantior ſit: et amplius in quo plus cerebri habetur.* Hoc autem propterea neceſſe eſt, quod mas ad operationes, quibus ſe dat, maiori copia indiget ſpirituum. Ergo κατ᾽ ἀναλογίαν id, quod de homine dicit, ad cetera referendum eſt animantia.

14. Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a Leonic. et Camot. editt. *Sylb.*

15. Στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτρ.) Facies nimirum anguſta et ceruix reſpondens proportioni capitis.

16. Τὰ στήθη etc.) *Pectora imbecilliora habent, et minorum coſtarum ſunt.* Interpres cum Auerroe ſic interpretatur. Mallem interpretari, *pectus anguſtius*, quam imbecillius. Nam imbecillitas facile recipit iniurias; et quamquam mulier debilior viro, tamen morbis pe-

ἐςι, [17] τά τε ἰσχία καὶ τοὺς μηροὺς περισαρκότερα τῶν ἀῤῥένων. [18] Γονύκροτα δὲ, καὶ τὰς κνήμας λεπτὰς

beant et minorum laterum ſunt, femora autem magis carnoſa maribus, genua mollia, et

ctoris non eſt magis obnoxia. Vnde anguſtius pectus exprimit verba Ariſtotelis, non tantum propter caloris debilitatem, ſed etiam ratione conformationis, quae reliquis corporis partibus conueniens eſſe debet. Quod et Galenus in L. de arte ab initio aſſerit: ὑγιεινὸν ἐςιν ἁπλῶς σῶμα, τὸ ἐκ γενετῆς εὔκρατον μὲν ὑπάρχον, τοῖς ἁπλοῖς καὶ πρώτοις μορίοις· σύμμετρον δὲ, τοῖς ἐκ τούτων συγκειμένοις ὀργάνοις. *In vniuerſum autem corpus eſt ſanum, quod per generationem bona temperie eſt, et ex ſimplicibus et principibus partibus conſtat. Proportio autem in organis ex iis ſtructis conſpicitur.* Iam vero femina frigidior eſt maſculo, caput habet minus, ergo quoque pectus neceſſario habet anguſtius, proindeque infirmiora latera, quum latera fortia eſſe nequeant, niſi pectus exſtiterit robuſtum, et amplum, in feminis autem eſt debile et arctum.

17. Τά τε ἰσχία καὶ τοὺς μ.) Interpr. *femora autem magis carnoſa maribus.* Auerroes, *coxendices autem, et coxas magis carnoſas maribus.* Prouida vero natura mulieribus coxas carnoſiores conceſſit maribus, quia foetui portando partes carnoſiores ſunt aptiores, et quia ſedentariam vitam, curae rerum domeſticarum adaptatam, quamplurimae viuunt, cui molliores res ſunt accommodandae, vt a dolorum ſenſu ſint liberae v. Galen. de vſu part. L. III. c. 3.

18. Γονύκροτα etc.) Auerroes bene, *Genua autem flexibilia, et crura gracilia habent.* Mollia, etiam dici poſſunt ex Hom. Il. I. v. 501. Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθίζετο, καὶ λάβε γούνων Σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἄν ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα. *Ipſo in conſpectu ſedit, laeuaque prebendens Molle genu, dextra mulcebat ſupplice mentum.* Hominis genubus quamdam ineſſe religionem Plin. H. N. L. XI. c. 45. aſſerit, quia ipſis ineſt vitalitas. Vnde et ſua, quod proci norunt, non deſtituuntur gratia.

λεπτὰς ἔχοντα, [19] τοὺς δὲ πόδας κομψοτέρους· [20] τήν τε τοῦ σώματος μορφὴν [21] ἡδίω μάλις' ἂν ἢ γενναιοτέραν. [22] Ἀνευρότερα δὲ καὶ μαλακώτερα, ὑγροτέραις σαρξὶ κεχρημένα. Τὰ δὲ ἄῤῥενα, τούτοις ἅπασιν ἐναντία, τὴν Φύσιν ἀνδρειοτέραν καὶ δικαιοτέραν εἶναι [23] γένει, τὴν δὲ τοῦ Θήλεος [24] δειλοτέραν καὶ ἀδικωτέραν.

Τούτων

crura ſubtilia habeant, Pedes vero pulcriores et formam totius corporis molliorem, quam fortiorem. Minus neruoſa autem ſunt, et molliora, praedita humidioribus carnibus. Maſculina autem his omnibus contraria habentia, natura ſunt fortiore, et iuſtiore genere; femina autem eſt timidior et iniuſtior natura.

19. Τοὺς δὲ πόδας κ.) *Pedes vero pulcriores.* Reſpicitur partim ad exiguitatem atque tenuitatem, reliquis corporis partibus conuenientem: ſic enim Plinius H. N. L. XI. c. 45. (111.) *Pedes homini maximi*, proportione molis, *feminis tenuiores in omni genere*, partim ad molle vitae genus, et inde prouenientem debilitatem.

20. Τὴν δὲ τοῦ σώματος etc.) *Et formam totius corporis molliorem, quam fortiorem.* Μορφὴ h. l. ad duo referri debet, 1) ad carnes formam conſtituentes, 2) ad humorum n—uram. Mollior eſt feminis habitus corporis, propter molliores carnes et humiditatem abundantem. Sanguinis autem frigiditas gratum colorem conciliat faciei, quae gratia ac venuſtas allicit viros ad amorem.

21. Ἡδίω μάλις') Fortaſſis congruentius ἡδίω μᾶλλον ἢ γενναιοτέραν. *Sylb.* Quoſdam ſic legere in margine Du Vallius notat.

22. Ἀνευρότερα etc.) Molliores contingunt feminis carnes ob copiam ſanguinis, minus autem neruoſae; et proinde languidae ſunt ob remiſſiorem calorem; ipſis enim minor eſt caloris et ſpirituum copia.

23. Γένει) Γένει agnoſcit etiam Interpres, *natura ſunt*

Τούτων οὕτως ἐχόντων, φαίνεται τῶν ζώων ἁπάντων [25] λέων τελεώτατα μετειληφέναι τῆς τοῦ ἄῤῥενος ἰδέας. Ἐςὶ γὰρ ἔχων ςόμα [26] εὐμέγεθες· τὸ δὲ πρόσωπον [27] τετραγωνότερον, οὐκ ἄγαν ὀςῶδες, [28] τὴν ἄνω τε γένυν οὐ προεξεςηκῆαν, ἀλλὰ ἰσοῤῥοπουσαν

His ita se habentibus, videtur leo omnium perfectissimum in assumendo maris formam. Leo enim habet os magnum, faciem autem quadratam, non valde osseam, superiorem mandibulam non eminentem: sed aequa-

fortiore, et iustiore genere. Structura paulo conuenientior fuerit, si scribas λέγε. De sexus differentia et morum proprietate prolixe Philosophus disserit etiam initio L. IX. hist. animal. *Sylb.* Auerroes habet etiam, *genere.*

24. Δειλοτέραν) Timidior femina propter frigiditatem, iniustior propter astutiam atque petulantiam.

25. Λέων) Auerroes margini apposuit haec: *De Leone, omnium animalium formam perfectissime assumente.* Leo ideo refertur ab Arist. in hist. anim. L. I. c. 1. ad ζῶα ἐλευθέρα, καὶ ἀνδρεῖα, καὶ εὐγενῆ, *animalia liberalia, fortia, et nobilia.* Vnde Plinius, L. VIII. c. 16. 17. *Leoni praecipua generositas, tunc quum colla armosque vestiunt iubae.* Ceterum Follin. in spec. nat. hum. haec verba non vertit, sed παραφράζει sic, c. 9. p. 27. *Inter omnia animalia, leo ex ipsa masculi idea felicissimam sibi fortem accepit.*

26. Εὐμέγεθες) Auerroes, *os ingens.* Follin. l. c. *vastum enim os habet.* Quum per se leo sit calidum animal, ex amplo ore coniectare licet, ipsam naturam, plenis vt buccis aerem trahat, quo caliditas inflammetur, instrumentum hoc ei concessisse.

27. Τετραγωνότερον) Auerroes comparatiuo gradu, recte; *quadratiorem.*

28. Τὴν ἄνω τε γ.) Follin. c. 9. p. 27. reddit: *superiorem maxillam non ad interiora protensam, sed ex aequo inferiori correspondentem.*

πουσαν τῇ κάτω· [29] ῥῖνα δὲ παχυτέραν ἢ λεπτοτέραν· χαροποὺς ὀφθαλμοὺς, ἐγκοίλους, οὐ σφόδρα περιφερεῖς, οὔτε ἄγαν προμήκεις· μέγεθος δὲ μέτριον, [30] ὀφρὺν εὐμεγέθη· μέτωπον τετράγωνον, ἐκ μέσου ὑποκοιλότερον· [31] πρὸς δὲ τὰς ὀφρῦς καὶ τὴν ῥῖνα [32] ὑπὸ τοῦ μετώπου, οἷον νέφος

liter pendentem deorſum: naſum autem magis craſſum, quam ſubtilem, oculos charopos, concauos, non valde rotundos, neque valde protenſos: magnitudinem vero moderatam, ſupercilium magnum: frontem quadratam ex medio ſubcauam: ad ſupercilia autem, et naſum ſub fronte velut nubes

29. Ῥῖνα δὲ etc.) Follin. l. l. *Habet naſum magis craſſum, quam tenuem, formidabiles oculos, atque concauos, nec oblongos pluſquam rationi conueniat.* Perottus in cornu cop. p. 527. propter oculos et calorem Leonem comparari cum ſole ſcribit: *Quemadmodum enim leo impetu, ac calore cetera praeſtat animalia, ſic ſol cetera ſidera. Leo pectore, ac priore corporis parte validus eſt, poſterioribus partibus degenerat: ſic ſolis potentia prima diei parte ad meridiem increſcit, et prima parte anni a vere in aeſtatem mox elangueſcens deducitur: vel ad occaſum, qui diei; vel ad hiemem, quae anni videtur eſſe pars poſterior. Idemque ſemper oculis patentibus ac igneis cernitur, quemadmodum ſol patenti, atque igneo oculo terram perpetuo cernit, infatigabilique conſpectu.*

30. Ὀφρὺν εὐμ.) Auerroes preſſe ſequitur verba: *ſupercilium ingens.*

31. Πρὸς δὲ τ. etc.) Paulo aliter Foll. l. l. *Ceterum commoderata praeditus magnitudine, ſupercilia magna, frontem quadratam, circaque mediam regionem, veluti in nebulam quamdam degenerat.*

32. Ὑπὸ τοῦ μετώπου.) Forſan rectius, ὑπὸ τῷ μετώπῳ Sylb. Foll. legiſſe videtur, ὑπὸ τῷ μέσῳ τόπῳ, et permutatio facilis fuit in μετώπῳ, vel ὑπὸ τῇ μέσῃ χώρᾳ, vertit enim *circa mediam regio-*

φος ἐπανεστηκός. [33] Ἄνωθεν δὲ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα ἔχει τρίχας ἐκκλινεῖς, [34] οἷον ἂν ἄσυλον· [35] κεφαλὴν μετρίαν, τράχηλον εὐμήκη, [36] παχὺν, σύμμε-

superstat: supra frontem, iuxta nasum, habet pilos inclinatos: caput moderatum: collum bonae longitudinis, grossum, innodatum,

nem. Iam et τόπος et χώρα de partibus humani corporis vsurpantur, sic Hippocrates de locis in homine librum confecit, et apud Latinos regionis vox occurrit v. c. regio epigastrica etc.

33. Ἄνωθεν δὲ τ. etc.) Gesnerus κατὰ ῥῖνα non *iuxta nasum* cum vet. interpr. vertit, sed *e regione nasi*. *Sylb.* Follin. l. c. *Siquidem desuper ad ipsas nares pilos habet decliues.*

34. Οἷον ἂν ἄσυλον) Commation istud Interpres non habet; nec suspicione profecto caret, sicut et ἀνατεῖλον infra c. VI. οἱ τοῦ μετώπου τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ ἀνατεῖλον ἔχοντες: quod de eodem leone ibidem vsurpatum, Interpres vertit *eleuatum*. Haud scio an verior scriptura sit οἷον ἀνάσιλλον: sicut scilicet apud Hesych. ἀνάσιλλον est τρίχωμα τὸ διὰ τοῦ μετώπου ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἐστραμμένον: Etymolog. ἀνεστραμμένον, et ἀνασεσιλλῶσθαι, ἐστραμμένας ἔχειν τὰς τρίχας. Ita enim locus e loco videtur corrigendus apud Lexicographum. Ἀνάσιλλον ergo scil. τρίχωμα erunt hic pili sursum versus erecti: quales Germanica lingua *contrasetas* appellat, Itali et Galli *contrapilos*. *Sylb.* Auerroes ἄσυλον bona fide vertit: *habet pilos inclinatos, velut asylum.* Follin. non vertit haec verba, ergo in exemplari eius haec defuerunt verba, et fortasse fuerunt glossema, quod irrepsit in textum.

35. Κεφαλὴν etc.) Follin. reddit: *Habet praeterea Leo caput magnitudine commoderatum, ceruicem oblongam, sed crassitie mediocrem, pilisque flauis decoratam, nec horridis, nec reuulsis.*

36. Παχὺν, σύμμετρον) Vulgatam lectionem etiam agnoscit Interpres, *grossum, moderatum*. Cam. legit πάχει σύμμετρον. Gesn. παχὺν συμμέτρως, *moderate crassum*: ne sibi autor videatur contradicere. *Sylb.* Auerroes, *crassum, commensuratum.*

σύμμετρον, [37] θριξὶ ξανθαῖς κεχρημένον, οὐ Φριξαῖς, οὔτε ἄγαν ἀπεστραμμέναις· [38] τὰ περὶ τὰς κλεῖδας, [39] εὐλυτώτερα μᾶλλον, ἢ [40] συμπεφραγμένα. [41] Ὤμους ῥωμαλέους, καὶ στῆθος νεανικὸν, καὶ τὸ μετάφρενον πλατὺ, καὶ εὔπλευρον, καὶ

crinibus flauis, non planis, neque valde crispis: quae ſunt circa iuncturam ſpatularum ſpatioſa magis, quam coniuncta: ſcapulas fortes, et pectus iuuenile: et metaphrenon la-

37. Θριξὶ ξ.) Qui iubam efficiunt, de quibus Plin. l. c. *armoſque veſtiunt iubae.* Θρὶξ hic eſt pro χαίτῃ vt Ariſt. hiſt. anim. L. IX. c. 44. οὐλοτριχώτερον dicit.

38. Τὰ περὶ τὰς κλεῖδας) Auerroes: *Quae ſunt circa humerorum claues, ſpatioſa magis, quam coniuncta.* Follin. vero: Quae ad *clauicularum ſpectant regionem, agilia potius, quam impedita ſortitur.* Κλεῖδες autem ſunt clauiculae, iuncturae, omoplatam cum ſterno coniungentes. Vide Galen. de oſſibus ad Tyronem c. 15. et de vſu partium L. XIII. 12. et Ruf. Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 10. σφαγὴ quoque ab Ariſtot. in hiſt. animal. L. I. c. 14. appellatur. Sunt qui cum Celſo L. VIII. c. 8. *iugulum* appellant, quia ea vox a iungendo profecta videtur.

39. Εὐλυτώτερα) Aldus dat εὐλυτότερα, male.

40. Συμπεφραγμένα) Vocabulum ſatis commodum coniunctionem hanc apte exprimens, *ſepto cinctas, commiſſura iunctas.*

41. Ὤμους etc.) Auerr. *Humeros fortes, et pectus iuvenile, et metaphrenon latum: robuſtis coſtis, robuſtoque dorſo abunde praeditum.* Follin. autem, *vegetum humeris, validum pectus, thoracem vaſtum, validis coſtis, ac tergora circumvallatum.* Tranſlatio Follini magis placet, nam τὸ νεανικὸν, *robuſtum* bene reddit, iuuenes enim in flore aetates conſtituti robore valent. Μετάφρενον vero ex ſententia veterum eſt τὸ μεταξὺ τοῦ νώτου καὶ ὀσφύος, κατὰ τὴν τῶν νεφρῶν πρόσφυσιν, *pars inter dorſum et lumbos media, qua renes adiacent.* Cf. Eph. Rufus in Nomencl. L. I. c. 11.

καὶ εὔνωτον ἐπιεικῶς. [42] *Ζῶον ἀσαρκότερον τὰ ἰσχία, καὶ τοὺς μηρούς·* [43] *σκέλη ἐρρωμένα καὶ νευρώδη, βάσιν τε νεανικὴν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀρθρῶδες καὶ νευρῶδες, οὔτε λίαν σκληρὸν, οὔτε λίαν ὑγρόν.* [44] *Βαδίζον δὲ βραδέως, καὶ μεγάλα διαβαῖνον, καὶ διασαλεῦον ἐν τοῖς ὤμοις, ὅταν πορεύηται.* Τὰ *μὲν*

tum, robuſtis lateribus fultum: femora non carnoſa, nec coxas: crura fortia, et neruoſa, greſſum iuuenilem, et totum corpus articulatum et neruoſum, neque valde humidum, neque durum: ambulat autem tarde, magnifice incedens, et mouens ſe in ſpatulis quum am-

42. Ζῶον ἀσαρκότερον) Aldus dat ἀσαρκώτερον. Auerroes, *coxendices non carnoſas, nec coxas.* Maiori cura reddit Follin. *Eſt animal macilentum, ſi coxas femoraque reſpicias.*

43. Σκέλη etc.) Auerroes cum Interprete conſentit. Follin. contra: *Crura habet robuſta atque neruoſa, firmiſſimam etiam habet baſin, et vniuerſum corpus ad amuſſim neruoſum et articulatum, nec durum, nec humidum cum exſuperantia.* Male Interpres βάσιν νεανικὴν *greſſum iuuenilem*, cui Ariſtoteles contradicere videtur βαδίζον βραδέως. Itaque βάσις hic eſt *planta pedis.*

44. Βαδίζον δὲ etc.) Auerr. *Ambulans autem tarde, et magnifice incedens, et ſe in humeris, quum ambulat, quatiens.* Follin. vero, *Incedit quidem tarde, ſed magna occupat interualla, ac dum ingreditur, humeros ipſos commouet.* Μεγάλα διαβαῖνον nihil aliud eſt, quam quod Ariſtot. in hiſt. anim. L. II. c. 1. dicit: κατὰ σκέλος δὲ βαδίζουσιν ὅ τε λέων, καὶ αἱ κάμηλοι ἀμφότεραι — τὸ δὲ κατὰ σκέλος ἐστὶν, ὅτε οὐ προβαίνει τῷ ἀριστερῷ τὸ δεξιὸν ἀλλ' ἐπακολουθεῖ. *Gradiuntur pedatim leones: et genus camelorum vtrumque. — Pedatim autem incedere eſt quum pes ſiniſter non tranſit dextrum, ſed ſubſequitur.*

μὲν οὖν περὶ τὸ σῶμα τοιοῦτον· [45] τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν, δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυχον καὶ φιλόνικον, καὶ πρᾶυ καὶ δίκαιον, καὶ φιλόστοργον πρὸς ἃ ἂν ὁμιλήσῃ.

[46] Ἡ δὲ πάρδαλις τῶν ἀνδρείων εἶναι δοκούντων,

bulat. Talis eſt ſecundum ea, quae ſunt circa corpus. Quae autem circa animam, datiuum et liberale, magnanimum, et amans victoriae, et manſuetum et iuſtum, et amans eorum, cum quibus verſatur.

Pardalis autem fortibus eſſe viſis, femineae

45. Τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχήν.) Leon. et Camot. περὶ τὴν κεφαλὴν δεκτικόν. Noſtram et Camotii ſcripturam probat etiam Interpres, *circa animam, datiuum et liberale.* Rectius in Organo 197. 11. ὁ λέων, ἀνδρεῖον καὶ μεταδοτικόν, quod probat etiam Geſn. in leonis deſcriptione 652, 34. Idem Geſn. ibidem mavult ἐλευθέριον cum Interprete, ſed ἐλεύθερον tamen eidem leoni ſic tribuitur in hiſt. anim. L. I. 6. φιλόνικον pro vulg. φιλόνεικον probat idem Interpres, quum vertit, *amans victoriae. Sylb.* Aldus quoque κεφαλὴν δεκτικὸν et φιλόνεικον dat. Auerr. *Quae autem circa animam ſuſceptiuum*, (δεκτικὸν) *et liberale, magnanimum, et amans victoriae etc.* Notat tamen in margine: Translationem antiq. habere datiuum, δωτικόν. Follin. bene, *Quantum vero ad animam refert, animal eſt diſciplinae capax, rixoſum, mite, iuſtum ac beneuolum illis, quibuſcum contraxit conſuetudinem.* Vide Plin. L. VIII. c. 16. (17. 18.) Mallem tamen φιλόστοργον reddere, *amiciſſimum ſuorum.*

46. Ἡ δὲ πάρδαλις.) Πάρδαλις et πάνθηρ ſunt voces vtrique ſexui promiſcue communes. Vide Bochart. L. III. de animal. c. 8. p. 800. et 801. Varietate macularum pantherae ſiue pardeles diſtinguuntur. Plin. L. VIII. c. 23. Gloſſae, *Varia*, ποικίλη, πάρδαλις. Plautus hoc vocabulum pantherarum proprium eſſe dicit in Epidico, Act. I. Sc. I. v. 15. ſq. EP. *Quid ais? per-*

τῶν, [47] θηλυμορφότερόν ἐστιν, ὅτι μὴ κατὰ τὰ σκέλη· τούτοις δὲ συνεργεῖ, καὶ τί ἔργον ῥώμης ἀπεργάζεται. [48] Ἐστὶ γὰρ ἔχον πρόσωπον μικρὸν, στόμα

formae magis eſt, niſi ſecundum crura: his autem operatur, et aliquod opus fortitudinis facit. Habet faciem paruam, os magnum,

petuon' valuiſti? TH. *Varie.* EP. *Qui varie valent, Caprigenum dominum, non placet mihi, neque pantherinum.* Cf. Theophraſt. de cauſ. plant. L. VI. c. 5. alios. In margine Auerroes haec habet: *De Pardali, omnium animalium femineam formam maxime oſtendente.*

47. Θηλυμορφότερόν ἐστιν, ὅτι etc.) Follin. c. II. quo, *idea ſexus feminei exemplo Pardalis exhibetur*, ita: *Pardalis inter animalia fortia maxime effeminatum eſt. Quandoquidem crurum ratione aliis omnibus in functionibus eſt inferior. Nam quod obſecro robuſtum opus abſoluit.* Alio prorſus ſenſu Interpr. et Auerr. *Pardalis autem inter ea, quae videntur, femineae formae magis eſt, niſi ſecundum crura, his autem operatur, et aliquod opus fortitudinis facit.* Τὸ θηλυμορφότερον minus recte ad animum, de quo infra Ariſtot., tranſtulit, Follin. reddens *maxime effeminatum*, quum ex Ariſtot. hiſt. anim. L. I. c. I. Panthera inter omnia animalia animoſior ſit, dicit enim: ἀθυμότερα δε τὰ θήλεα πάντα τῶν ἀῤῥένων, πλὴν ἄρκτος καὶ πάρδαλις· τούτων δὲ ἡ θήλεια δοκεῖ εἶναι ἀνδρειοτέρα· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσι τὰ θήλεα μαλακώτερα. *Sed feminae omnes minus, quam mares ſunt animoſae, excepta panthera et vrſa: feminae in his generibus videntur animoſiores, quum in ceteris ſint procul dubio molliores.* Probo tamen interpretationem Follini, quae incipit a voce, *Quandoquidem* etc. Sic enim interpunxit, et recte, ὅτι μὴ κατὰ σκέλη τούτοις (ſcilicet ἀνδρείοις ex ſuperioribus, omiſſa tamen particula δὲ,) συνεργεῖ, καὶ τί ἔργον ῥώμης ἀπεργάζεται; quae interpunctio optime conuenit cum hiſtoria naturali pantherae.

48. Ἐστὶ γὰρ ἔχον etc.) Auerroes: *Habet enim fa-*

μα μέγα, ὀφθαλμοὺς μικροὺς, ἐκλεύκους, ἐγκοίλους, αὐτοὺς δὲ [49] περιπολαιοτέρους· [50] μέτωπον προμηκέστερον, πρὸς τὰ ὦτα περιφερέστερον, ἢ ἐπιπεδώτερον· τράχηλον μακρὸν ἄγαν, καὶ λεπτόν· στῆθος ἄπλευρον, καὶ μακρὸν νῶτον· ἰσχία σαρκώδη καὶ μηρούς· τὰ δὲ περὶ τὰς λαγόνας καὶ γαστέρα, ὁμαλὰ μᾶλλον· [51] τὸ δὲ χρῶμα ποικίλον, καὶ

oculos paruos, albos, concauos, eoſdem autem ſuperficiales: frontem longam, aures rotundas magis quam planas, collum longum valde, pectus expers laterum, et longum dorſum: femora carnoſa, et coxas: quae vero ſunt circa ilia, et ventrem laeuia magis. Color autem varius, et totum non

ciem paruam, os magnum, oculos paruos, albos, concauos, ipſoſque circumuagantes magis. Follin. *Habet enim faciem exiguam, os magnum, oculos paruos albicantes, concauos et tornatiles.*

49. Περιπολαιοτέρους) Rectius opinor ἐπιπολαιοτέρους. *Sylb.* Recte, nam ἐπιπολ. optime conuenit cum ἐγκοίλ. *exſtantes*, prominentes, Interpr. non male. *ſuperficiarios*, id eſt, qui ſuperficiem excedunt.

50 Μέτωπον etc.) Auerroes: *Frontem longiorem, verſus aures rotundam magis, quam planam, collum longum valde, et gracile: pectus expers coſtarum, et longum dorſum, coxendices carnoſas, et coxas: quae vero ſunt circa ilia et ventrem, leuia magis.* Follinus autem, *Magis oblongam, nec circa aurium regionem ſphaericam magis, quam latam, admodum prolixum, ac tenuem ceruicem, languidum pectus, prolixum dorſum, coxas et femora corpulenta. Etenim quae in regione ventris, iliorumque ſunt, magis plana ſortitur pardalis.*

51. Τὸ δὲ χρῶμα ποικίλον etc.) Auerroes, *Color autem varius, et totum inarticulatum et incommenſuratum eſt*; et Follin. *Colorem etiam obtinet varium inaequalem omnino, ac immodera-*

καὶ ὅλον ἀναρθρόν τε καὶ ἀσύμμετρον. Ἡ μὲν οὖν τοῦ σώματος ἰδέα τοιαύτη· τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν, [52] μικρὸν καὶ ἐπίκλοπον, καὶ ὅλως εἰπεῖν δολερόν. [53] Τὰ μὲν οὖν ἐκπρεπέστερα μετειληφότα ζῶα,

articulatum, et absque mensura est. Forma corporis talis est. In his autem quae secundum animam, pusillum est, et fraudulentum, et omnino dicere, dolosum. Animalium igitur, quae

tum. Commentarii loco Plinii verba esse possunt, in H. N. L. IV. c. 17. (23.) *Panthera et tigris macularum varietate prope solae bestiarum spectantur: ceteris vnus ac suus cuiusque generis color est. Leonum tantum in Syria niger. Pantheris in candido breues macularum oculi. Ferunt odore earum mire sollicitari quadrupedes cunctas, sed capitis toruitate terreri. Quamobrem occultato eo, reliqua dulcedine inuitatas corripiunt. Sunt qui tradant, in armo iis similem lunae esse maculam, crescentem in orbes, et cauantem pari modo cornua. Nunc varias, et pardos, qui mares sunt, appellant in eo omni genere, creberrimo in Africa Syriaque. Quidam ab iis pantheras candore solo discernunt: nec adhuc aliam differentiam inueni.*

52. Μικρὸν) Agnoscit μικρὸν etiam Interpres, *pusillum est.* Gesn. 942, 20. mauult *improbum*, sed fortasse non minus apte legeris πικρὸν, *asperum et saeuum*, de qua commutatione supra quoque dictum ad cap. II. n. 31. p. 31. *Sylb.* Auerroes etiam habet μικρὸν, nam sic reddit: *In his autem, quae circa animam, pusillum est, et furax, et in summa dolosum.* Consentit Follin. *Si vero animae constitutionem requiras, demissum animal est, furax (fugax* ap. Follin. vitiose*) et fraudulentum.* Similia fere habet Arist. in hist. anim. L. IX. c. 1. τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων κακουργότερα, καὶ ἧττον ἁπλᾶ, καὶ προπετέστερα, *verum feminae maribus malitiosiores, astutiores, et insidiosiores sunt.*

53. Τὰ μὲν οὖν etc.) Structurae ordo est, ζῶα οὖν τὰ

ζώα, τῶν δοκούντων ἀνδρείων εἶναι, τῆς δὲ τοῦ ἄῤῥενὸς ἰδέας, καὶ τῆς τοῦ θήλεος, εἴρηται. Τὰ δ᾽ ἄλλα ὅσα τυγχάνει, ῥάδιον ἤδη μετιέναι. Ὅσα δὲ πρὸς τὸ Φυσιογνωμονῆσαι, συνιδεῖν ἁρμόττει ἀπὸ τῶν ζώων, ἐν τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ῥηθήσεται.

ΚΕΦ. ς΄.

Περὶ ἐκλογῆς τῶν σημείων τῆς κατὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ δὲ ἐκλογὴ τῶν σημείων ἡ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὧδε λαμβάνεται.

[1] Ὅσοις οἱ [2] πόδες εὐφυεῖς τε καὶ μεγάλοι, [3] διηρ-

videntur fortia, conuenientia assumta animalia, masculinae formae et femininae dicta sunt. Alia autem qualia sunt, facile est vtique pertransire. Quaecumque autem ad physiognomizandum inspicere conueniet ab animalibus, in electione signorum dicetur.

CAP. VI.

De electione signorum in hominibus.

Electionem autem signorum, quae est secundum homines, sic accipitur.

Quibuscumque pedes bene nati, magni,

μετειληφότα τὰ ἐκπρεπέστερα· id est, quae praedita sunt maiori ἐκπρεπείᾳ, in quibus decentior forma et gestus apparent. *Sylb.* Auerroes aeque ac Interpr. obscure: *Animalia igitur, quae videntur fortia, conuenientiora transsumta, masculinae formae et femininae, dicta sunt.*

1. Ὅσοις etc.) Auerroes hic incipit c. IX. inscriptum:

3 διηρθρωμένοι τε καὶ νευρώδεις, ἐῤῥωμένοι τὰ περὶ τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν γένος. 4 Ὅσοι δὲ

articulati, et neruosi, fortes sunt: secundum ea, quae sunt in anima, reducentur ad masculi-

De Passionum, Habituumque signis, a corporis partibus sumtis. In margine, *De Pedibus.*

2. Πόδες εὐφυεῖς τε καὶ μεγάλοι) Interpr. *bene nati et magni*, male; melius Auerroes, *bene formati et m.* τὸ εὐφυὲς enim notat in magnitudine pedis tamen proportionem adesse debere. Vi. Aristot. de part. anim. L. IV. c. 10. ὁ δὲ ἄνθρωπος πόδας μεγίστους ἔχει τῶν ζώων, ὡς κατὰ μέγεθος· εὐλόγως. Μόνον γὰρ ἕστηκεν ὀρθόν. *Homini pedes omnium maximi proportione magnitudinis merito: solus enim erectus est.* Pedis ipsius descriptionem suppeditat Arist. hist. anim. L. I. c. 15. Galen. de ossibus, c. 24. 25. de vsu part. L. II. c. 9. III. c. 8. Ruf. Ephes. in Nomencl. L. I. c. 16. et alii. Magnus autem requiritur, vt corpori portando par sit, quae magnitudo a caloris innati et spirituum copia pendet. Bene formatus autem, vt non solum corpori pulcritudinem conciliet, sed etiam firmitatem in stando, qua curuipedes βλαισοί, cruribusque diuaricantes non gaudent. Talem esse debere ducem Archilochus praecipit, in versibus a Galen. laudatis L. III. art. 38. et 87. — οὐ μέγαν φιλέω στρατηγὸν, οὐδὲ διαπεπλεγμένον, Ἀλλ' ὅς μικρὸς τ' ᾖ, καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν Ῥοικὸς, βεβηκὼς, δ'. ἀσφαλέως ποσὶ καρδίας Πλέως. — — *Nolo ducem longum, passisque cruribus, Sed corpore is compactior sit, pede obtortus, robore integer.*

3. Διηρθρωμένοι δὲ καὶ νευρώδεις) *Et articulati et neruosi.* Quid per has voces indicetur docet Galen. de ossib. in Prooem. ἄρθρος ἐστὶ σύνταξις ὀστῶν φυσική, *articulus est ossium naturalis compositio.* Articuli autem duae sunt differentiae, διάρθρωσις, *dearticulatio*, et συνάρθρωσις, *coarticulatio.* Diarthrosis est ossium structura, quorum motus euidens, atque tres complectitur species, ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν et γίγγλυμον, quorum explicationem exhibet Gal. l. l. Συναρθρώ-

δὲ τοὺς πόδας μικροὺς, στενοὺς, ἀνάρθρους ἔχουσιν, ἡδιούς τε ἰδεῖν ἢ ῥωμαλεωτέρους, μαλακοὶ τὰ περὶ ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος. 5 Οἷς τῶν

num genus. Quicumque autem pedes parvos, ſtrictos, inarticulatos habent, delectabiliores autem viſu, quam fortiores, molles ſunt: Secundum ea, quae ſunt in anima, referuntur ad femininum genus. Quibus

σις vero oſſium compoſitio eſt, quae neque validum, neque manifeſtum, ſed obſcurum difficilemque habent motum. Ad vocem autem νευρώδεις notandum, tres eſſe neruorum apud veteres differentias eodem Galeno autore, nerui enim appellantur τὰ ἐξ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου πεφυκότα· τὰ δὲ τινὰ συνδετικά. Τούτων δὲ ἡ γένεσις ἐκ τῶν ὀστῶν. Ἡ τρίτη δ᾽ αὐτῶν διαφορὰ καλεῖται μὲν τένων· ἐκφύεται δὲ ἐκ μυός. *Qui ex cerebro, itemque ex dorſi medulla originem ducunt, voluntarii nerui: qui ex muſculis tendines: qui ex oſſibus ligamenta a nobis appellantur.* Itaque omnes muſculorum tendines cum ligamentis, τένων et ἀπονεύρωσις, et in ambulando et in ſtando molem corporis ſuſtinentes, hoc loco intelliguntur; Praecipue *tendo Achillis*, quippe qui admodum robuſtis tendinibus fuiſſe fertur.

4. Ὅσοι δὲ τοὺς πόδας μ.) *Pedes paruos*, vel *tenues* vertere potes; quos Plin. L. XI. c. 43. (105.) tribuit feminis: *Pedes*, ait, *homini maximi, feminis tenuiores in omni genere.* στένους, *ſtrictos*, vel natura, vel arte, pedes nimirum conſtringendo, ne nimiam in molem creſcant; quibus artibus deditae feminae, et ἀνάρθρους *inarticulatos*; non ſic verterem, potius *tenuibus articulis.* Omnia haec, ſigna de coloris innati et ſpirituum debilitate ſunt. Ceterum Mich. Scotus in Phyſiogn. Part. II. c. 23. docet ſympathiam eſſe pedis cum femineo genitali: *Si pes fuerit*, inquit, *longus, ſtrictus; et macer, ſignificat vuluam longam. ſtrictam, et macram; et e conuerſo. Item menſura medii pedis nudi eſſe menſurae longitudinis vulvae totius vnicuique: vnde dixit quidam: ad formam pedis tu noſces vas mu-*

τῶν ποδῶν οἱ δάκτυλοι καμπύλοι, ἀναιδεῖς· καὶ ὅσοις ὄνυχες [6] καμπύλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνεις, [7] τοὺς γαμψώνυχας. [8] Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμπεφραγμένα ἐστὶ, δειμαλέοι· ἀναφέρεται

pedum digiti curui, inuerecundi, et quibus vngues curui, referuntur ad aues curuorum vnguium. Quibus pedum digiti coniuncti ſunt, ſtercoroſi, referuntur ad or-

lieris. Verba autem ἡδίους δὲ ἰδεῖν, nulla indigent interpretatione, quum bona proportio pedum poſt hominum memoriam, partem venuſtatis, elegantiae ac pulcritudinis conſtituerit.

5. Οἷς τῶν ποδῶν οἱ δ.) Follin. c. 24. prop. 88. p. 216. optime hanc propoſitionem hunc in modum explicat: *Curuatura digitorum pedis a ſiccitate pendet: nam quae exſiccantur, incuruantur, quod comprimantur partes ſiccatae, trahantque aliae alias inaequaliter, quod ſiccitas in omnibus partibus peraeque non dominetur. Itaque eo pacto incuruantur in podagra ab humore exſiccante digiti manuum, et pedum. Calor autem et ſiccitas audaciae cauſam eſſe probauimus in ſuperioribus: Audaces autem ſunt imprudentes. Vera ergo propoſitio.*

6. Καμπύλοι) Aldus dat καμπύλαι, perperam.

7. Γαμψώνυχες) Sub auibus curuorum vnguium intelligit aquilam, et qui ad eius referuntur genus, ſic enim in hiſt. anim. L. III. c. 10. in fine: τῶν δ' ἐχόντων (ὄνυχας,) τὰ μὲν εἰσὶ εὐθυόνυχα, ὥσπερ ἄνθρωπος· τὰ δὲ γαμψώνυχα, ὥσπερ καὶ τῶν πεζῶν λέων, καὶ τῶν πτηνῶν ἀετός. *Inter ea, quae habent vngues, haec aut rectis vnguibus ſunt, vt homo; aut aduncis, vt inter pedeſtria leo, inter volatilia aquila.* V. Gal. de vſu part. L. III. c. 5.

8. Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δ.) Nota hic τὰ δάκτυλα, et paulo ante, οἱ δάκτυλοι. *Sylb.* Auerr. aliter quam Interpr. reddit: *Quibus pedum digiti coniuncti ſunt, timidi: referuntur ad coturnices ſtrictorum pedum in lacubus degentes.* Interpres legit θυσαλέος, *ſtercoroſus.* Sed praeferenda Auerr. lectio, quia

ϱεται ἐπὶ τοὺς 9 ὄϱτυγας τοὺς στενόποδας τῶν λιμναίων.

10 Ὅσοις τὰ πεϱὶ τὰ σφυϱὰ νευϱώδη τε καὶ διηϱθϱω-

tygas ſtrictorum pedum in lacubus degentes.

Quibuſcumque ea, quae circa talos ſunt,

omnes libri typis exſcripti, quotquot vidi, habent δειμαλέοι. et quia naturae horum animalium conuenit.

9. Ὄϱτυγας τοὺς στενόποδας) Hanc lectionem etiam agnoſcit Interpres, *ad ortygas ſtrictorum pedum.* Sed verior ſcriptura eſſe videtur ὄϱνιθας τοὺς στεγανόποδας: qua de re monuit etiam Geſnerus in Coturnice, 345, 48: vbi συμπεφϱαγμένους vertit, *arcte coniunctos*, velut conſepitos. Paluſtres autem aues στεγανόποδας eſſe, indicant haec in hiſt. animal. 39, 24. τὰ δὲ πλωτὰ, στεγανόποδά ἐστι, et rurſum L. VIII. ç. 3. καὶ ὅσοι μὲν στεγανόποδες, ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι ποιούμενοι τὴν πλείστην διατϱιβήν. *Sylb.* Omnes fere Interpretes hunc locum mirum in modum deprauarunt. Argiropylus vertit, *ortygas*, quae ſignificant *coturnices.* Lacuna *coturnices*, cum reliquis, at illae in paludibus non degunt. Ergo Sylburgii emendatio recipienda, quam et Bapt. a Porta ſequutus eſt in Phyſiogn. L. II. c. 48. atque intelligit aues gregales, et addit: frigidi vero, timidi ſunt iudicati. Hae autem habent pedes membrana coniunctos, quod nulli hominum contingit, niſi monſtroſis. Igitur quum hac ratione noua ſuboriri poſſet dubitatio, addit verba Ariſtot. ſic accipienda eſſe, non cohaerere digitos pedum ad extremum vſque, ſed in principio diuiſionis, quod certe in pluribus conſpicitur. Inquit enim: *In multis amicis obſeruaui digitos, in quibus intercipiens membrana fere, vſque ad primos articulos occuparet, et timidiſſimos deprehendi.* Ratio autem huius effectus videtur eſſe caloris penuria, quae per humoris copiam imminuitur, et frigiditatem aeque ac timiditatem inducit. Humiditatis ſiquidem copia efficit, vt haec ſubnaſcatur cuticula, quam et artis ope producere valemus.

διηρθρωμένα, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν γένος. [11] Ὅσοι τὰ σφυρὰ σαρκώδεις καὶ ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος.

[12] Ὅσοι τὰς κνήμας ἔχουσιν ἠρθρωμένας τε καὶ νευρώδεις καὶ ἐῤῥωμένας, [13] εὔρωστοι τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. [14] Ὅσοι δὲ τὰς κνήμας λεπτὰς

neruosa et articulata, fortes secundum animam, referuntur ad masculinum genus. Quicumque autem sunt talis carnosi, et inarticulati, molles secundum animam, referuntur ad femininum genus.

Quicumque crura habent articulata, et neruosa, et robusta, fortes secundum animam, referuntur ad masculinum genus: quicumque

10. Ὅσοις τὰ περὶ τὰ σφ.) Auerroes ad marginem habet: *De Talis pedum.* Ratio est huius relationis, quia caliditas in eiusmodi hominibus praeualet.

11. Ὅσοι τὰ σφυρὰ etc.) Ratio in promtu est, quia tales sunt humidioris frigidiorisue temperiei ac naturae.

12. Ὅσοι τὰς κνήμας,) Auerroes ad margin. habet: *De Cruribus.* Eiusmodi autem intelligit crura, quae ex ossibus solidis, firmisque constant musculis, et cum reliquis partibus corporis proportione conueniunt. Haec quidem fortitudinem indicant ob vigorem totius corporis.

13. Εὔρωστοι) Aldus vbique dat εὔῤῥωστοι.

14. Ὅσοι δὲ τὰς κνήμας) Auerroes, *crura gracilia.* Aristotelem ipsum audiamus, huius rei reddentem causam in Probl. sect. IV. probl. 32. Ibi enim aues libidinosas esse dicit, quia semine abundant, et in hominibus, qui claudi, ad quos et gracilia crura referri debent, quia ipsa gracilitas vitium est, eadem fieri asserit: Διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ οἱ ὄρνιθες λάγνοι, καὶ οἱ χωλοί. Ἡ γὰρ τροφὴ ἀμφοτέροις, κάτω μὲν ὀλίγη, διὰ τὴν ἀναπη-

λεπτὰς [15] καὶ νευρώδεις ἔχουσι, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ [16] τοὺς ὄρνιθας. Ὅσοι τὰς κνήμας [17] περιπλέους σφόδρα ἔχουσιν, οἷον ὀλίγον διαῤῥηγνυμένας, [18] βδελυροὶ καὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

Οἱ [19] γονύκροτοι, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

Οἱ

crura ſubtilia, neruoſaque habent, luxurioſi, referuntur ad aues. Quicumque crura ſuperflua habent, et ſunt parum diſrupta, odibiles et inuerecundi, referuntur ad apparentem decentiam

Qui ſunt ſecundum genua plani, cinaedi, referuntur ad apparentem conuenientiam.

ρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἄνω τόπον ἔρχεται, καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται. *Fit etiam ratione communi, vt aues et claudi homines ſalaces nimirum ſint: alimentum enim vtriusque, ſeorſum quidem exiguum profluit, propter vitium cruris: in ſublime vero affatim affertur, atque in ſemen conuertitur.*

15. Καὶ) Coniunctio καὶ deeſt apud Aldum et Sylb.

16. Τοὺς) Articulum τοὺς Aldus non habet.

17. Κνήμας περιπλέους) Auerr. *Quicumque crura valde ſuperflua habent.* Mihi haec interpretatio, vt et Interpretis, nimium recedere ab autoris videtur verbis, ſiquidem mallem. περιπλέους σφόδρα *admodum craſſa*, διαῤῥηγνυμένας autem *parum diſtantes* vertere.

18. Βδελυροί) Βδελυρὸς dicitur, qui turpiſſimis moribus praeditus eſt, quibus ſibi odia et inimicitias hominum parit. Eius imaginem expreſſam exhibet Theophraſt. in character. ethic. c. 10.

19. Γονύκροτοι) Leon. et Camot. γονύκρατοι, minus apte. Videntur autem γονύκροτοι dici, quibus genua in greſſu tam arcte coeunt, vt propemodum collidantur, et complodantur: vt ſatis declarat Polemonis et Adamantii paraphraſis, Pol.

Οἱ [20] τοὺς μηροὺς ὀςώδεις καὶ νευρώδεις ἔχοντες, εὔρωςοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. [21] Οἱ δὲ τοὺς μηροὺς ὀςώδεις, καὶ περιπλέους ἔχοντες, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θηλῦ.

[22] Ὅσοι

Qui habent coxas offeas, et neruofas, fortes funt, referuntur ad mafculinum genus: qui habent coxas offulentas, et fuperfluas, molles funt, et referuntur ad femininum genus.

L. I. Κεφ. κβ'. Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, γυναικεῖοί τε καὶ θηλυδρίαι, et Adam. L. II. Κεφ. κ. Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, ὥσπερ συγκρούειν, γυναικεῖοι, καὶ θηλυδρίαι. *Sylb.* Aldus et Du Vallius, et vulgg. dant γονύκρατοι. Auerr. γονύκροτοι habet, *qui genu flexiles*, quibus genua trepidant; explicantur etiam βλαισοί. Etymol. explicat ὁ τοὺς πόδας ἐπὶ τὰ ἔξω διεστραμμένος, quique literae λ fimilis eft, et βλαισὸς in Etymol. eft, ὁ βεβλαμμένον τὸ ἴσον τῶν ποδῶν. Interpres cum Follino, *genua plana*, prop. 84. p. 112. Foll. ibi eam defendere videtur, ita tamen vt verae propius accedat lectioni, ita enim fcribit: *Genua autem plana ex rotulae planitie fiunt. Non eft plana in omnibus, fed leuiter extuberans: Extuberatio illa deprimi poteft in puerulis frequenti rotulae applicatione ad rem duram et planam: vel fi natura tales efficiat; rotula aptos fignificat ad incumbendum. Cinaedi vero nefarie incumbunt, aut pronantur: Ergo eft decens conuenientia.* De cinaedis v. C. III. p. 51. n. 65.

20. Οἱ τοὺς μ.) Auerroes in marg. *De Coxis.* Eiusmodi autem coxae, quales hic defcribuntur, fanum robuftumque denotant, et cui fortitudo et conftantia propria funt.

21. Οἱ δὲ τοὺς μηροὺς etc.) Follinus: *Qui femora habent prolixa, atque corpulenta, admodum molles funt; nam et id ad feminarum refertur ordinem:* fed vox *prolixa*, μακρούς, non eft in Graeco, neque in libris impreffis Arift., quotquot ad manus fuere, inueni; quare pro gloffemate habeo. Explicat autem haec verba hunc in modum: *Femora illa referri ad feminas pro-*

[22] Ὅσοι δὲ [23] πῦγα μὲν ὀξεῖαν ὀςώδη ἔχουσιν, εὔρωςοι· ὅσοι δὲ [24] σαρκώδη ([25] καὶ) πίονα ἔχουσι,

Quicumque pecten osseum, et acutum habent, sunt fortes: Qui carnosum, et pingue,

babile non est, quibus nates, et femora crassa fuere concessa; de moribus ergo intelligendum, non de charactere: Prolixitas autem illa cum macie siue ossium abundantia, debilitatem formatricis, tum etiam nutricis potestatis, ostendit, vnde mores feminei, et mollities.

22. Ὅσοι) Auerroes ad marg. habet: *De Natibus.*

23. Πῦγα) Forma πὺξ in h. l. et πυγὴ apud al. nates, clunes, notat, et Pollux affirmat et τὰ πυγαῖα dici. Alias γλουτοὶ audiunt. Illa autem pars ex Aristot. in hist. anim. L. I. c. 13. sic vocatur, τοῦ δὲ διεξοδικοῦ, τὸ μὲν, οἷον ἐφ' ἕδραν ὂν γλουτός, *Partis vero excretoriae, quo subditum quasi stragulum est, nates appellatur:* Cf. Ephes. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 15. Homini sunt nates carnosissimae, v. Aristot. in hist. anim. L. II. c. 1. ὁ δὲ ἄνθρωπος τοὐναντίον, σαρκώδη γὰρ ἔχει σχεδὸν μάλιςα τοῦ σώματος τὰ ἰσχία, καὶ τοὺς μηροὺς, καὶ τὰς κνημάς. *At homo contra; quippe qui nullam fere sui corporis partem, tam carnosam habet, quam nates, femora, tibias.* Tandem hominem inter omnia animalia, solum nates habere Aristot. docet de part. animal. L. IV. c. 10. Ὁ δ' ἄνθρωπος ἀκερκὸν μέν ἐςι, ἰσχία δ' ἔχει, τῶν δὲ τετραπόδων οὐδέν. *Homo vnus cauda vacat, nates habet: quod nulli quadrupedum datum est.* Rationem simul subdit, quia solus animalium erectus est. Igitur, vt facile sustinere superiora posset, natura corpulentiam superiori corpori demsit, inferiori addidit. Itaque nates carnosas fecit, et femora, et suras; sed nates vel ad corporis requiem vtiles reddidit. Auerroes: *Quicumque nates acutas osseas habent, sunt fortes. Quicumque vero carnosa, pinguia habent, molles. Quicumque autem habent modicam carnem veluti desiccatam, mali moris sunt,* etc.

24. Σαρκώδη) Sanguinis humorumque copia, quae calorem infringit, et emollit corpus, producit copiam carnis, vnde eiusmodi homines vtique molles sunt.

ἔχουσι, μαλακοί. [26] Ὅσοι δὲ ἔχουσιν ὀλίγην σάρκα, οἷον ἀπομοργνυμένην, κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς πιθήκους.

[27] Οἱ ζωνοὶ, φιλόθηροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας

habent, molles. Qui autem habent modicam carnem, ſiccam, deſiccatam, mali moris ſunt: referuntur ad ſimias.

Quicumque autem bene lumboſi ſunt, amatores ferarum: referuntur ad canes et

25. Καὶ) Incluſa καὶ, addita ex Interpr. *carnoſum et pinguem*. *Sylb.* Auerroes non agnoſcit, neque Aldus.

26. Ὅσοι δὲ ἔχουσιν etc.) Follin. prop. 83. p. 111. ſic reddit: *Qui paucam admodum habent carnem, eamdemque veluti oſſibus concidentem, aſtuti et callidi ſunt, et referuntur ad ſimias.* Scholia his adnexa apponere libet, quia bene rem exprimunt: *Carnis paucitas*, ait, *penuriam arguit, quae a calore ſicco humidum diſſipante, et exhauriente, naſcitur, tales ergo exiſtunt callidi ac ſicci, vehementer bilioſi, et atrabiliarii, debiles ergo. Aſtutia vero illos neceſſario comitatur. Quo enim minus viribus poſſunt, aſtutiam ſibi comparant, ad neceſſaria conquirenda, ſimia autem, quam ſit aſtuta, omnes norunt.* Bene ἀπομοργνυμένην *exhauriente* reddidit, nam haec vox de abſterſione, et rebus, quae auferuntur ſaepe vſurpatur.

27. Οἱ ζωνοί) Auerroes ad marginem, *De Lumbis.* Vocem ipſam tranſfert, *qui lumboſi*, at Interpr. legiſſe videtur εὔζωνοι, *bene lumboſi*, vt et Follin. qui ſic tranſfert: *Qui circa lumbos ſunt egregie compacti, maxime venatione oblectantur, quod refertur ad leones et canes.* Ζωνὴ autem, obſeruante Erotiano in Expoſ. voc. Hippocr., pro ὀσφύς ponitur. Ὀσφύς autem eſt pars totius ſpinae quinque vertebris omnium craſſiſſimis maximiſque compacta, inter dorſum et os ſacrum mediis. Nominis rationem reddit Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 10. τῶν δ' ὄπισθεν, διάζωμα μὲν, ἡ ὀσφὺς, ὅθεν καὶ τοὔνομα ἔχει. *Partem poſteriorem lumbi pari ſtructura praecingunt, vnde nomen* ὀσφὺς *in-*

λέοντας καὶ τοὺς κύνας. Ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς φιλοθηροτάτους [28] ζωνοὺς ἔχοντας.

[29] Οἷς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν [30] λαπαρὰ, [31] εὔρωστοι·

leones. Videbit vtique aliquis, et canes valde venaticos lumbosos esse.

Quibus ea, quae sunt circa ventrem, pinguia,

ditum est. Expressit haec Virg. Georg. L. III. v. 79 sqq. *Nec vanos horret strepitus: illi ardua ceruix, Argutumque caput, breuis aluus, obesaque terga Luxuriatque toris animosum pectus:* — Amatores autem venationis esse fortes viros, ob analogiam, quae venationi cum bello intercedit, ac cum victoria, subsumendum est.

28. Ζωνοὺς ἔχοντας) Camot. ζωνοὺς ὄντας, vt Interpr. quoque, *lumbosos esse.* Pro eodem apud Adamantium est εὔζωνοι, L. II. Κεφ. ιδ. τὸν δὲ εὔζωνον, φιλόθηρα ἐννόει et Polem. εὔξοον. L. I. Κεφ. κά. τὸν δὲ εὔξοον ἄνδρα, φιλόθηρα νόει. *Sylb.* Du Vallius in MS. testatur esse ζωνοὺς ὄντας pro εὐζωνούς.

29. Οἷς τὰ π.) Auerroes habet in margine: *De ventre.* Follinus prop. 85. p. 105., vim infert verbis, atque male hunc locum explicat, primum enim vertit, *quibus venter obesus est,* quod ne Aristoteles quidem cogitauit, sed, *quibus ea, quae sunt circa ventrem:* regiones autem circa ventrem, et venter valde differunt. Secundo, non concoquere possum ipsam interpretationem inde enatam, nam dicit λαπαρὸς non *obesus,* sed *crassus* verti debere, sed quibus argumentis penitus desidero. Nihilo tamen minus sic ait. *Crassi vero ventre possunt esse carnosi, aut pingues. Crassus venter debet intelligi carnosus, et firmus propter lacertos, et musculos abdominis firmiores, quibus similes reliquos vniuersi corporis musculos concludendum est: Lacertosi autem fortes copia sanguinis, moderati calidi et spirituum.* Largior crassum ventrem debere intelligi, et tamen vocem λαπαρὸς verto pinguis, nam pingues partes circa crassum quoque ventrem esse possunt, et vere sunt, et hoc ipse Aristoteles concessurus est.

30. Λαπαρὰ) Leon. et Isingr. λιπαρὰ: itidemque

ϛοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Ὅσοι δὲ μὴ λαπαροὶ, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν [32] ἐπιπρέπειαν.

[33] Ὅσοις [34] τὸ νῶτον εὐμέγεθές τε καὶ ἐῤῥωμένον, εὔρωϛοι τὰς ψυχάς. ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν.

bene fortes: referuntur ad maſculinum. Quicumque autem non pingues, molles: referuntur ad indecentiam.

Qui ſpinam magnam et bene fortem habent, fortes ſunt anima: referuntur ad ma-

ſequent. v. λιπαροὶ, quam ſcripturam licet Interpres quoque ſequutus ſit, ego tamen cum Camotio λαπαροῦ vocabulum malui: vt apud Polem. L. I. Κεφ. κβ. γαϛέρες λαπαραὶ καὶ σαρκώδεις, et Adam. L. II. Κεφ. ιβ. Γαϛέρες λαγαραὶ, εὐρωϛίαν ψυχῆς etc. *Sylb.* Auerr. habet etiam λιπαρά.

31. Εὔρωϛοι) Aldus dat εὔπαρωϛοι, falſo.

32. Ἐπιπρέπειαν) Aldus dat ἀπρέπειαν. Et ſic Auerroes quoque et Interpres legerunt.

33. Ὅσοις.) Auerroes habet in margine: *De Dorſo.*

34. Νῶτον) Νῶτον autem pars poſterior corporis a ceruice vſque ad μετάφρενον dicitur, vide Ruf. Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 15. Auerr. vertit, *dorſum ingens*, Interpr. *ſpina* quaſi pro ῥάχις ſit νῶτον, quae ſignificatio interdum obtinet. Foll. prop. 79. p. 99. ſic reddit: *quibus dorſum magnum eſt, atque robuſtum, animae vim validam obtinent; et referuntur ad mares; qui vero dorſum habent anguſtum ſimul et imbecillum, molles ſunt, ac effeminati.* Ariſtoteles nomine dorſi totam intelligit ſpinalem medullam cum muſculis adhaerentibus, et magnitudinem ſimul oſſium et muſculorum eximiam, qua corpus robuſtum oneribuſque magnis geſtandis aptum redditur. Animae autem vis valida eſt in corpore robuſto ac ſano, propter functiones rite peractas et circulationem humorum aequam.

ῥεν. Ὅσοι δὲ τὸ νῶτον στενὸν καὶ ἀσθενὲς ἔχουσι, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ.

35 Οἱ δὲ εὔπλευροι, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Οἱ δὲ ἄπλευροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. 36 Ὅσοι δὲ ἐκ

sculinum. Qui autem spinam strictam et imbecillem habent, molles, referuntur ad femininum genus.

Quicumque autem robustis lateribus, fortes sunt secundum animam: referuntur ad masculinum genus. Qui autem non bene costati, molles sunt secundum animam: referuntur ad femininum genus. Quicumque

35. Οἱ δὲ εὔπλευροι etc.) Follin. prop. 87. p. 108. sic transfert: *Qui robustis muniuntur lateribus, plurimum valent animae facultatibus: quod ad masculos refertur, qui vero languidis ac imbecillis, languidam habent animae vim: quod ad feminas est referendum.* Tale vero dorsum, talia latera, robur corporis et bonam indolem notant, neque Follinus reprehendendus, qui in Oratore perfecto eiusmodi robur ad gestus edendos et vocem intendendam requiri statuit: quibus quidem amplitudo pectoris, et libera amplaque respiratio quam maxime necessaria esse videtur.

36. Ὅσοι δὲ) Auerroes, *Quicumque autem ex costis circumtumidi sunt.* Bene exprimit περιόγκοι, et sic quoque Follin. prop. 88. p. 108. *Quicumque costarum latera habent praetumida ac tamquam inflata, impense loquaces sunt, atque vaniloqui, quod ad boues vel ranas referuntur.* Ex principiis physiologicis omnis res potest definiri. Scilicet latera talibus tument, siue, si mavis, sunt elatiora ampliora que, propter amplitudinem costarum et organorum respirationis negotio inservientium firmitatem, qua fit, vt non solum liberior respiratio fiat, sed etiam circulatio sanguinis celerior

ἐκ τῶν πλευρῶν περίογκοί εἰσιν, οἷον πεφυσημένοι, λάλοι καὶ μωρολόγοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς, καὶ ἐπὶ τοὺς βατράχους.

[37] Ὅσοι δὲ ([38] τὸ) ἀπὸ τοῦ [39] ὀμφαλοῦ πρὸς τὸ

ex lateribus circumducti ſunt, ſicut inflati, loquaces, et ſtultiloqui, referuntur ad boues, vel ranas.

Quicumque autem maius habent quod ab

procedat, totum corpus vividius reddens, et linguae volubilitatem concedens. Vnde loquacitas, et vaniloquium demum proueniunt.

37. Ὅσοι) Auerroes habet in margine: *De Vmbilico.*

38. Τὸ) Incluſus articulus τὸ, deeſt apud Aldum.

39. Ὀμφαλοῦ) Ὀμφαλὸς *vmbilicus*, ſic media illa cavitas, quae eſt inter ἐπιγάστριον et ὑπογάστριον dicitur. Cutis, quae eam circumdat γραῖα, *vetula*, appellatur, quod ea corrugata ſenectam adeſſe ſignificat. Vide Epheſ. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 12. Pars illa organica duobus venis totidemque arteriis conſtat, et in medio οὐραχὸν habet. Dicitur etiam πρότμησις, διὰ τὸ πρῶτον τέμνεσθαι ἐν τοῖς βρέφεσιν, primum enim in infantibus ſecari ſolet. Partes, ex quibus conſtat, ſunt ἀκρομφάλιον et μεσομφάλιον ſummum et medium locum occupantes, γραῖα ſiue γραῦς, de qua modo dictum, et γαγγαμών, ſiue locus ad vmbilicum circumiectus, quem σαγήνην vocant, quod illic in modum ſagenae aut retis nervi implicentur. Ariſtot. in hiſt. anim. L. VII. c. 8. ſic definit: ὁ δὲ ὀμφαλὸς ἐστι κέλυφος περὶ φλέβας, ὧν ἡ ἀρχὴ ἐκ τῆς ὑστέρας ἐστί· τοῖς μὲν οὖν κοτυληδόνας, ἐκ τῶν κοτυληδόνων· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσιν, ἀπὸ φλεβός· *Vmbilicus autem velut putamen eſt circa venas, quarum origo ab vtero eſt, aut acetabulis, ſi habentur, aut venae commiſſa eſt.* Vſum autem deſcriptum reperies apud Eumdem de gener. anim. L. II. c. 4. Διὸ ἐκ τῆς καρδίας τὰς δύο φλέβας ἡ φύσις πρῶτον ὑπέγραψεν· ἀπὸ δὲ τούτων, φλεβία ἀπήρτηται πρὸς τὴν ὑστέραν, ὁ καλούμενος ὀμφαλός.

τὸ [40] ἀκροστήθιον μεῖζον ἔχουσιν, ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀκροστηθίου πρὸς τὸν τράχηλον, βοροὶ καὶ ἀναίσθητοι.

vmbilico eſt vſque ad extremum pectoris, eo, quod eſt ab extremitate pectoris vſque ad collum, voraces et inſenſibiles. Vo-

Ἔστι γὰρ ὁ ὀμφαλὸς φλέψ, τοῖς μὲν μία, τοῖς δὲ πλείους τῶν ζώων. Περὶ δὲ ταύτας κέλυφος δερματικὸν ὁ καλούμενος ὀμφαλὸς, διὰ τὸ δεῖσθαι σωτηρίας καὶ σκέπης τὴν τῶν φλεβῶν ἀσθένειαν. Αἱ δὲ φλέβες, οἷον ῥίζαι πρὸς τὴν ὑστέραν συνάπτουσι, δι' ὧν λαμβάνει τὸ κύημα τροφήν. Τούτου γὰρ χάριν ἐν ταῖς ὑστέραις μένει τὸ ζῶον, ἀλλ' οὐχ ὡς Δημόκριτός φησιν, ἵνα διαπλάττηται τὰ μόρια κατὰ τὰ μόρια τῆς ἐχούσης. *Quocirca ex corde primum venas illas duas natura deſcripſit, de quibus venulae dependent in vterum, ex quibus, qui vmbilicus vocatur, conſtat. Vmbilicus enim vena in aliis ſimplex, in aliis multiplex eſt: quam venam putamen cuticulare ambit, quod vmbilicus vocatur, quoniam venarum imbecillitas tutelam operimentumque deſideret. Venae autem quaſi radices contingunt ad vterum, per quas alimentum haurit foetus. Eius enim rei gratia animal in vtero manet, non, vt Democritus ait, vt membra formentur ſecundum membra parentis.* Gal. de vſu part. L. X. c. 4. vmbilicum medium corporis locum tenere aſſerit, adverſus Ariſtotelem cordi medium aſſignans locum. Sed Caſp. Hoffmannus in Comm. p. 338. conciliat Ariſtotelem cum Galeno hoc modo, vt dicat eſſe vmbilicum in medio arithmetico non geometrico, cf. Vitruu. Architect. L. III. c. 1.

40. Τὸ ἀκροστήθιον) Incluſus articulus τὸ additus ex Polem. I. Κεφ. ιθ'. οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ χωρίον ἄχρις ἄκρου στήθους, et Adam. II. Κεφ. ιγ'. ὁπόσοις τὸ ἀπὸ τ. ὀ. ſimilis locus eſt ſupra p. 58. l. 3. *Sylb.* Lat. *extremum pectoris,* id eſt, ſeptum tranſuerſum et cartilago xiphoidea; ſicque Foll. prop. 86. p. 106. *Qui regionem, quae inter vmbilicum ſeptumque tranſuerſum interiacet, maiorem habent ea, quae inter collum ſeptumque tranſuerſum vallatur, edaces ſunt atque ſtupidi.* Exacta quidem proportio in omnibus partibus corporis ſani requiritur,

τοι. Βοροὶ μὲν, ὅτι τὸ [41] τεῦχος μέγα ἔχουσιν, ᾧ δέχονται τὴν τροφήν· [42] ἀναίσθητοι δὲ, ὅτι [43] στενότερον

races quidem, quoniam ventrem magnum habent, quo appetunt cibum: Insensibiles au-

quae tamen non regulis mathematicis conueniens esse debet, vti visum est Elsholzio in anthropometria, aut pictoribus, qui secundum spithamas corpus metiri, atque inde proportionem aestimare solent.

41. Τεῦχος) Hesych. explicat ἀγγεῖον. Auerroes et Interpr. *ventrem.* Amplitudo autem et expansio oesophagi, qua fit, vt ingens alimentorum copia in eodem possit contineri, iure ad causas voracitatis refertur. Anatomica inspectio hac in re nos firmat; Diemerbroeckius enim in Anat. L. I. c. 7. commemorat: Schenkium in guloso ventriculum decem cantharos continentem, et Spigelium quatuordecim libras capientem vidisse. In medicastro quodam, eiusmodi farinae homine, obseruauit simili modo auctum ventriculum Schurigius, cuius Chylolog. c. 5. p. 375. consule. Gerh. Blaesius quoque in obseruu. anatt. p. 112. sq. narrat, se in famelici corpore dissecto, intra cor et diaphragma oesophagum dilatatum, et singularem quasi ventriculum constituentem, inuenisse. Amplitudo tamen non semper causa voracitatis est, sed interdum aliae adsunt, vel etiam concurrunt. Nimia autem copia alimentorum, non solum superflua censenda, sed et sanitati aduersa, quum pariat in ductibus obstructiones, et magnam vaporum copiam, quae totum systema neruorum afficit, atque debilius reddit.

42. Ἀναίσθητοι) Interpr. *Insensati*, Auerroes, *insensibiles*; Follin. *stupidi*, quae omnes interpretationes eodem redeunt.

43. Στενότερον τὸν τόπον) Vulgatam scripturam στενότερον retinui: licet alibi rectius legatur σενώτερον, per ω. *Sylb.* Aristoteles organa sensus circa cor, quod ventriculo satis propinquum est, constituere videtur, quod ex alio loco patet de iuuent. et senect. vita, et morte et respiratione, c. 3.

νότερον τὸν τόπον ἔχουσιν αἱ αἰσθήσεις, [44] συνενωμένον τε τῷ τὴν τροφὴν δεχομένῳ, ὥς τε [45] τὰς αἰσθή-

tem, quia anguſtum locum habent ſenſus, atque in arctum redactum, ab eo, qui recipit cibum;

ὡς ἀνάγκη καὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ τῆς θρεπτικῆς ψυχῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν ἀρχὴν εἶναι τοῖς ἐναίμοις· — ἀλλὰ μὴν τό γε κύριον τῶν αἰσθήσεων ἐν ταύτῃ, τοῖς ἐναιμοις πᾶσιν· ἐν τούτῳ γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πάντων τῶν αἰσθητηρίων κοινὸν αἰσθητήριον. *Quare neceſſe eſt, et ſenſitivae animae in corde principium eſſe ſanguine praeditis. — At vero quod principale ſenſuum in hoc, in ſanguinem habentibus omnibus. In hoc enim neceſſarium eſſe omnium ſenſoriorum commune ſenſorium.* Sane, ſi Ariſtoteles noſtris vixerit temporibus, diceremus ipſum ſpolia opima ex quorumdam noſtratium philoſophorum ſcriptis deportaſſe. Sed tamen addit et haec verba: διὰ τί δ' αἱ μὲν τῶν αἰσθήσεων φανερῶς συντείνουσι πρὸς τὴν καρδίαν, αἱ δ' εἰσὶν ἐν κεφαλῇ. Διὸ καὶ δοκεῖ τισιν αἰσθάνεσθαι τὰ ζῶα διὰ τὸν ἐγκέφαλον. *Propter quod autem hi quidem ſenſuum manifeſte tendunt ad cor, illi autem ſunt in capite, quapropter et videmus quibuſdam ſentire animalia propter cerebrum.* Igitur duplicem ſenſuum ſedem ſtatuit, quorumdam, videlicet guſtus et olfactus, in motu cordis, reliquorum in cerebro. Iam ex his colligimus: homines voraces eſſe cachecticos, obſtructis laborare ductibus, bono chylo deſtitui, craſſo fluido neruaeo praeditos eſſe, et propterea torpore membrorum, hebetudine ſenſuum, atque adeo ſtupiditate affici. Accedit et hoc, voraces neque contentioni ſtudiorum, quae ingenium et intelligentian acuunt, ſe dare, neque laborioſos eſſe; ſecundum tritum illud: *plenus venter non ſtudet libenter.*

44 Συνενωμένον) Camot. συνεζωσμένον. Poſſemus etiam legere συνηνωμένον, non multum diuerſa ſignificatione. *Sylb.* Follin. legiſſe videtur cum Cam. συνεζωσμένον, vertit enim: *vallatur.*

45. Τὰς αἰσθήσεις βεβαρύνθαι) *Senſus grauentur.* Simile quid de repletione eſt apud Hippocr. de vict. rat. S. IV. p. 37. Φράσσουσι τοὺς πορoὺς τοῦ πνεύματος, πολλῆς

αἰσθήσεις βεβαρύνθαι, διὰ τὰς τῶν σιτίων πληρώσεις ἢ ἐνδείας.

[46] *Ὅσοι δὲ τὰ στηθία ἔχουσι μεγάλα καὶ διηρθρωμένα, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν.*

[47] *Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον ἔχουσι μέγα καὶ* [48] *εὔσαρκον,*

ita vt ſenſus grauentur propter repletiones ciborum, aut indigentiam.

Quicumque autem pectus magnum habent, et articulatum, fortes ſunt ſecundum animam: referuntur ad maſculinum genus.

Quicumque autem metaphrenon habent

ἐννεούσης τῆς πλησμονῆς. *Spiritus meatus opplent, quum multa inſit repletio,* quibus oppleris et ſenſus turbantur. Sylb. notat Camot. habere in ſeq. copulatiue καὶ ἐνδείας.

46. Ὅσοι δέ etc.) Camot. habet τὰ στήθη vt ap. Pol. I. Κεφ. ιθ'. στήθη μεγάλα, et Adam. II. Κεφ. ιγ'. στήθη μ. *Sylb.* Auerroes ad marginem habet, *De Pectore.* Vertit vero: *Quicumque autem pectus magnum habent, et dearticulatum, fortes* etc. Calor enim diſtendit atque expandit, animoque fortitudinem conciliat, quae, ne in ferociam tranſeat, aeris refrigerio per pulmones temperatur.

47. Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον) Auerroes ad marginem: *De Metaphreno.* Quae pars ſub μεταφρένῳ ſit intelligenda non diſtincte ſatis ex veteribus poteſt explicari: vi etymi τὸ μετὰ τὰς φρένας innuitur. Igitur eſt ea pars ſpinalis medullae, quae a collo pertingit ad lumbos, conſtituitque partem poſteriorem thoracis, quam Latini *dorſum* appellarunt. Totam ſiquidem ſpinam in quatuor partes diuidunt, ceruicem videlicet, dorſum, lumbos, et os ſacrum. Vide Ruf. Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 11. et Noſtr. p. 82. n. 41.

48. Εὔσαρκον) Aldus dat ἄσαρκον, ex operarum errore, particulam εὐ cum ἀ con-

σαρκον, καὶ [49] ἀρθρῶδες, [50] εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Ὅσοι δὲ ἀσθενὲς καὶ ἄσαρκον καὶ ἄναρθρον, μαλακοὶ τὰς ψυχάς. ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοις δὲ [51] τὸ μετάφρενον κυρτόν

magnum, et bene carnoſum, et articulatum, fortes ſunt ſecundum animam: referuntur ad maſculinum. Quicumque autem imbecille, et non carnoſum, et inarticulatum, molles ſunt ſecundum animam: referuntur ad femininum. Quibuſcumque au-

fundentium, nam vi oppoſiti infra, debet eſſe εὔσαρκον, Auerroes quoque habet, *bene carnoſum.*

49. Ἀρθρῶδες) Aldus dat ἀρθρώδεις, vitioſe.

50. Εὔρωστοι) Intelligit hic animae vim vitalem et animoſam: tales enim habent pectus magnum, et bene compactum, a copia caloris et ſpirituum, a qua robur facultatis vitalis, quae a ſanguine pendet, vide Senec. de benef. L. IV. c. 6. *Vnde ſanguinem, cuius curſu vitalis continetur calor.*

51. Τὸ μετάφρενον κυρτόν etc.) Cam. κυρτὸν ἐπὶ σφόδρα. *Sylb.* Varia ſunt ſpinae vitia curuitatem producentia, quae recenſebimus. Primo: λόρδωσις, quum vertebrae eius, loco motae in anteriorem partem conuerſae ſunt, vel incuruatio in anteriora, quum homo vitioſa dorſi ſpina ſemper capite prono eſt, vide Erotian. in Exp. voc. Hipp. voce λορδωτόν. Secundo: κύφωσις, *gibboſitas*, etiam κύρτωσις et ὀπισθοκύφωσις appellata, quum vertebrae loco motae ſunt et in poſteriorem partem conuertuntur, quod a caſu, ictu, et tuberculis duris, anteriorem thoracis partem diſtendentibus, pulmonemque prementibus aliquando contingit v. Galen. ad aphor. Hipp. VI. 46. Tertio, σκολίωσις in latus diſtorſio, quae et ὕβωμα dicitur, quum vertebrae loco mouentur et in latus inclinant; tandemque, σεῖσις, quum vertebrae quidem in ſuo loco manent, ſed earum compago dimouetur v. Gal. com. in L. de artic. III. T. V. p. 287. a. Κύφωσιν

κυρτόν ἐςὶ σφόδρα, οἵ τε [52] ὦμοι πρὸς τὸ ςῆθος συνηγμένοι, [53] κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι [54] ἀφανίζεται τὰ ἔμπροσθεν προσήκοντα φαίνεσθαι. Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον ὕπτιον ἔχουσι, [55] χαῦνοι καὶ [56] ἀνόητοι. ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς

tem metaphrenon curuum eſt valde, muſculique ad pectus coacti, mali moris ſunt: referuntur ad apparentem conuenientiam, quia pereunt antrorſum conuenientia videri: Quicumque autem metaphrenon eminens habent, et glorioſi, et non intelligentes: re-

praecipue intelligere Ariſt. docent verba, ὅ τε ἀφανίζεται etc. quia videlicet in parte pectoris antica non apparent ea, quae conuenienter ac decenter adſpiciuntur, quales ſunt mammae ornamento feminis datae, pectoriſque elatio venuſta, quae facit ad ſplendorem geſtus.

52. Ὦμοι πρὸς τὸ ςῆθος etc.) Hanc lectionem etiam reſpexiſſe videtur Interpres, dum vertit: *in arctum redactum. Sylb.* Follin. *muſculique ad pectus coacti*, legiſſe videtur μύες. Auerroes vero vulgatam retinuit, *humeri ad pectus contracti.*

53. Κακοήθεις) *Mali moris ſunt.* Male compactum pectus debiles et effeminatos arguit, quam quidem imbecillitatem quum celare nitantur giberoſi, ad aſtutiam et vafritiem contendunt, quae ipſis propriae quaſi, experientia conformante, eſſe ſolent.

54. Ἀφανίζεται) Camot. ἀφανίζονται. *Sylb.* Conſentit Interpr. At Auerroes legiſſe videtur: φαίνονται, reddit enim: *quia apparent ea, quae antrorſum, conuenientia videri.*

55. Χαῦνοι) Ab omnibus fere vertitur, *glorioſi.* Mallem, *ſuperbi*, nam gloria etiam bono ſenſu accipitur, et Latinorum *ſuperbus* optime reſpondet τῷ χαύνῳ, quod de rebus dicitur, quae hiatibus quibuſdam ita diducuntur, vt laxiores fiant, ac de inflatis, tumidis, quae bene conueniunt in ſuperbos. Atqui pectore qui ſunt eminenti, et viribus animi

τοὺς ἵππους. [57] Ἐπεὶ δὲ οὔτε κυρτὸν σφόδρα δεῖ εἶναι, οὔτε κοῖλον, τὸ μέσον ζητητέον τοῦ εὖ πεφυκότος.

[58] Ὅσοις

feruntur ad equos. Quoniam autem neque curvum vehementer oportet esse, neque concauum metaphrenon, medium quaerendum bene nati.

et corporis pollere sibi persuadent, et spirituum copia potissimum imaginationis vim afficit. In pectore siue corde nasci superbiam Plin. L. XI. c. 37. asserit: *Superbia alicubi conceptaculum, sed hic sedem* (in oculis) *habet. In corde nascitur, huc subit, hic pendet.*

56. Ἀνόητοι) Auerroes melius quam Interpr. *insipientes*, nam ἀνόητος idem est ac ἄφρων, qui a rationis tramite aberrat longissime. Dispositio animi vero talis e superbia generatur, quod apparet ex eo, quia interdum ex superbia, et ex idea fixa quidam sibi maniam contrahere solent.

57. Ἐπεὶ δὲ οὔτε κ.) Follin. prop. 83 p. 104. reddit: *Qui metaphrenon mediocriter constitutum habent, sunt bene nati.* Auerr. "Quum autem neque curuum vehementer esse oportet, neque concauum, quaerendum," (excidit procul dubio vox, *medium*, seu mediocre) *bene formati.* At non ad formam corporis, sed ad animum transferendum. Ergo mallem Follinum sequi, atque *bene nati* explicare *de animo ingenuo*, qui dotes a natura concessas virtutis cultu et artium liberalium institutis polit atque perficit. Nec sine causa vsus est vocabulo μέσον ζητητέον, quod omnino de virtute explicandum, ita enim Aristot. de morib. L. II. c. 9. Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ ἠθικὴ μεσότης, καὶ πῶς, καὶ ὅτι μεσότης δύο κακιῶν τῆς μὲν, καθ' ὑπερβολὴν· τῆς δὲ, κατ' ἔλλειψιν· καὶ ὅτι τοιαύτη ἐστὶ διὰ τὸ στοχαστικὴ τοῦ μέσου εἶναι τῇ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς πράξεσιν. *Virtutem igitur moralem mediocritatem esse, atque id quomodo: mediocritatemque esse duorum vitiorum, quorum alterum per excessum, alterum per defectum sit, nec non eiusmodi eam esse, quod medii coniectrix est, quod in*

[58] Ὅσοις [59] αἱ ἐπωμίδες ἐξηρθρωμέναι, καὶ οἱ ὦμοι, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. [60] Ὅσοις δὲ οἱ ὦμοι ἀσθενεῖς, ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. [61] Ταῦτα λέγω ἅπερ περὶ ποδῶν καὶ μηρῶν,

Ὅσοις

Quibuſcumque ceruix articulis eminentibus, et ſcapulae, fortes ſunt ſecundum animam: referuntur ad maſculinum: quibus ceruix imbecillis, et inarticulata, molles ſunt ſecundum animam: referuntur ad femininum. Haec dico, quae dixi de pedibus et coxis.

affectibus actionibuſque exiſtit.

58. Ὅσοις) Auerr. ad marg. habet: *De Ceruice et Humeris.*

59. Αἱ ἐπωμίδες) Auerr. et Interpr. *Ceruix articulis eminentibus.* Rufus autem Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 1. partes, quae a tendine ad humeros pertineant, ἐπωμίδες dici affirmat, hoc loco autem hae partes ſimul articulos et ceruicem includunt. Follin. *Qui craſſam habent ceruicem, robuſtam animi vim obtinent.* Rationem reddit, quae noſtram firmat interpretationem: prop. 70. p. 93. *Craſſa ceruix,* inquit, *efficitur ex oſſium illius craſſitie, tum ex muſculorum magnitudine, qui collo adhaerent, illudque conſtituunt: ſaepiſſime autem oſſium craſſitiem et muſculorum ſignificant, robur naturae efformantis, et miniſtri illius caloris.*

60. Ὅσοις δὲ οἱ ὦ.) *Auerroes: Quibuſcumque autem ceruix et humeri imbecilles, et inarticulati, molles ſunt ſecundum animam.* De ceruice nihil in Graeco, ergo ex antecedenti propoſitione huc tralatum. Follin. *Qui vero tenuem, languidam, et imbecillem, referuntur ad feminas.* Sed languidam, ἀτονούς, non eſt in Graeco, niſi in ἄναρθροι hanc ineſſe notionem forte crediderit.

61. Ταῦτα) Hanc vocem etiam agnoſcit Interpres, *haec dico:* ſed rectius fortaſſe ταὐτὰ λέγω καὶ περὶ μηρῶν, καὶ περὶ ποδῶν Sylb.

Ὅσοις [62] ὦμοι εὔλυτοί εἰσιν, ἐλεύθεροι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται δέ [63] ἀπὸ τοῦ φαινομένου, ὅτι πρέπει τῇ φαινομένῃ μορφῇ ἐλευθεριότης. [64] Ὅσοις δὲ

Quibuſcumque autem ſcapulae bene ſolutae ſunt, liberales ſunt ſecundum animam: referuntur ad apparentem, quia conuenit apparenti formae liberalitas. Quibus vero

Aboolit Benroiſt quoque, *haec dico.* Aldus, ταῦτα λέγω ἅπερ περί. Quam quidem lectionem, librorum manu exaratorum auctoritate, firmari in margine notat Du Vallius.

62. Ὦμοι) Ὦμος dicitur totum illud, quod in articulatione brachii cum omoplata apparet ſenſibus. Ariſtoteles autem vt plurimum pro ſcapula, aut articulo humeri vſurpat, vnde non mirum, ſi Interpr. et Follin. reddant *ſcapulae*, et Auerroes *humeri*. Foll. verſio eodem propemodum reddit: *Quibuſcumque ſcapulae ſunt latae, magnae et diſtantes, liberales ſunt.* Nam ſi latae ſunt, ſunt etiam bene ſolutae. Pendet vero illa latitudo, tum a latitudine partis ſuperioris pectoris, nimirum coſtarum primarum, tum etiam a longitudine clauicularum, quae quo longiores ſunt omoplatae, eo magis diſtantes deprehenduntur. Itaque largi ſcapulis etiam largi manibus, quia viribus corporis ſui confidunt, rebusque terrenis non maiorem tribuant vim, quam quae ipſis competat, ideoque in bonis ſibi conceſſis diſtribuendis felicitatis ſuae aliquam ponant partem. Videndum tamen ne liberalitas peruerſa fiat, qualis Caligulae fuiſſe memoriae proditum eſt.

63. Ἀπὸ τοῦ φ.) Camot. ἐπὶ τὸ φαινόμενον: vt Interpr. quoque vertit, *ad apparentem*, *Sylb.* Quam lectionem Cam. MSS. firmari in margine notauit Du Vallius.

64. Ὅσοις δὲ οἱ ὦ.) Follin. *Quibus vero ſtrictae, et contractae ſcapulae, illiberales.* Auerroes et Interpr. magis ad verbum *conuulſae*, id eſt, ſpaſtice contractae.

δὲ οἱ ὦμοι δύσλυτοι, συνεσπασμένοι, ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

[65] Οἷς τὰ περὶ τὰς [66] κλεῖδας εὔλυτα, αἰσθητικοί. Εὐλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας, εὐκόλως τὴν κίνησιν τῶν αἰσθήσεων [67] δέχονται. [68] Οἷς δὲ τὰ περὶ τὰς κλεῖδας [69] συμπεριπεφραγμένα

difficulter ſolubiles, conuulſae, illiberales: referuntur ad apparentem conuenientiam.

Quibuſcumque autem ea, quae ſunt circa clauem colli, bene ſolubilia, ſenſibiles: nam bene ſolubilibus exiſtentibus, quae ſunt circa clauem, facile motum ſenſuum recipiunt. Quibus vero, quae circa claues ſunt,

65. Οἷς) Auerroes notat in margine: *De iis, quae ſunt circa clauem colli.*

66. Κλεῖδας) Auerroes et Interpr. *clauem*. Foll. *Quibus clauiculae agiles ſunt, acumine ſenſuum valent, nam quum clauiculae facile ſoluantur, facile ſenſuum ſpecies excipiunt.* Illa oſſa tortuoſa et inaequalia, ſternum cum omoplatis ligantia, facile moueri poſſunt, muſculorum mollitie moderata. Mollities autem bonam temperiem indicat. Muſculos reliquaſque clauiculae partes adnatas deſignari, colligendum eſt ex verbis τὰ περὶ τὰς κλεῖδας Acumen autem ſenſuum ex mollitie partium muſculoſarum prouenire docet Ariſt. de anima, L. IX. c. 2. οἱ μὲν γὰρ σκληρόσαρκοι, ἀφυεῖς τὴν διάνοιαν· οἱ δὲ μαλακόσαρκοι, εὐφυεῖς. *Duri enim carne, inepti, molles autem carne bene apti,* (acuti ingenii). Itaque agilitas clauicularum agilitatem ſenſuum producit, agilitas ſenſuum ingenii perſpicaciam, iudiciique acumen.

67. Δέχονται) Camot. compoſ. παραδέχονται. *Sylb.* Lectio haec ex ſequenti παραδέχεσθαι a librario conficta.

68. Οἷς δὲ etc.) Follin. prop. 76. p. 98. *Quibus clauiculae difficulter commouentur, animo ſunt obtuſi, clauiculis namque difficile commotis, qui fieri poteſt, vt ſenſus in percipiendis rebus ſenſibilibus non intelligant?*

69. Συμπεριπεφραγμένα) Ca-

μένα ἐστιν, ἀναισθήτοι. Δυσλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας, ἐξαδυνατοῦσι τὴν κίνησιν παραδέχεσθαι τῶν αἰσθήσεων.

70 Ὅσοι τὸν 71 τράχηλον παχὺν ἔχουσιν, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ λεπτὸν, ἀσθενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Οἷς τράχηλος 72 παχὺς καὶ πλέως, θυμοειδεῖς· ἀνα-

conclusa sunt, insensibiles: difficulter enim solubilibus existentibus his, quae circa clavem, impotentes sunt recipere motum sensuum.

Qui collum grossum habent, fortes sunt secundum animam, referuntur ad masculinum, qui autem habent subtile, imbecilles sunt: referuntur ad feminas. Quibuscumque collum grossum, et carnosum, iracundi:

mot. συμπεφραγότα: Interpr. *conclusa. Sylb.* Interpres sequutus est Auerroem. Συμφράσσειν bene expressit Cicero de Fato c. 5. *obstructa et obdurata*; stupiditatisque notam esse affirmat.

70. Ὅσοι) Auerroes ad marg. habet: *De Collo.*

71. Τράχηλον) Totam illam partem τῆς ῥάχεως capiti proxime subditam et annexam, spondylisque septem constantem, τράχηλον medici nominare solent. Αὐχὴν quoque et δειρή interdum appellatur, cf. Ruf. Eph. in Nomencl. L. 1. c. 9. et Galen. de ossibus c. 7. 8. Vocem παχύν Follin. vertit, *crassum*; λεπτόν vero *tenuem*, Auerroes, *gracilem.* Et ossium et musculorum crassities et tenuitas hic in censum venit.

72. Παχὺς καὶ πλέως) Πλέος, more communi Interpres vertit, *carnosum. Sylb.* Aldus habet πλέον. Auerroes reddit, *crassum et carnosum.* Porta, *crassum et plenum.* Crassities et plenitudo carnosarum partium docet, eas esse compactas, firmas, duras. Ex duritie autem carnis colli ad duritiem cordis Physiognomones concludunt, quippe quum cor

ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς θυμοειδεῖς ταύρους. [73] Οἷς δὲ εὐμεγέθης, μὴ ἄγαν παχὺς, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [74] Οἷς λεπτὸς, μακρὸς,

referuntur ad iracundos tauros. Quibuſcumque autem eſt bene magnum, non valde groſſum, magnanimi: referuntur ad leones. Qui-

aeque ſit muſculoſa pars. Cordis vero duritiem ex caloris abundantia, quae illud ſiccioris naturae efficit, prouenire, iidem docent; ex qua demum illa pertinacia, quae iracundia dicitur, originem trahit. De irae vero et iracundiae differentia conſulendus Seneca de ira, L. I. c. 4.

73. Οἷς δὲ εὐμ.) Auerroes reddit: *Quibus autem eſt ingens, non valde craſſum, magnanimi.* Follin. prop. 72. c. 94 paulo aliter: *Quibus ceruix non eſt admodum craſſa, ſed oblonga et proceroſa, hi ſunt magnanimi.* Quam quidem interpretationem ſic firmare nititur: *Hanc eſſe genuinam textus verſionem, probatur ex his, quae Ariſtoteles tradidit de Leone principio huius operis. Quum inquit: Leonis ceruicem eſſe oblongam, craſſitie mediocrem. Magnanimitas eſt excelſi atque inuicti animi magnitudo et robur, atque firmitas ad res magnas gerendas. Haec autem virtus debilibus non innaſcitur, ſed robuſtis: robur autem corporis ſignificatur mediocri craſſitie et longitudine ceruicis, in quibus robur efformatricis, craſſitiei autem mediocris firmitas adiungatur eſt neceſſe, quo cordis mediocris quantitas ſignificatur, vt ſuperius oſtenſum eſt, ad magnanimitatem neceſſaria, referri autem ad leones apertum eſt ex colli charactere, et virtutis genere, licet in leone ferocitas dicatur non virtus, quia ratione non regatur.*

74. Οἷς λεπτός) Auerroes: *Quibus eſt longum, gracile.* Follin. *Quibus ceruix eſt praetenuis et prolixa, timidi.* Anima videlicet ex neruorum colli ac muſculorum tenuitate, imbecillitatem conſequuta eſt, quae timorem producit. Timoris autem deſcriptionem habes in Theophraſti Char. eth. c. 3.

κρὸς, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. 75 Οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν, ἐπίβουλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λύκους. 76 Οἷς τὰ 77 χείλη λεπτὰ, καὶ 78 ἐπ' ἄκραις ταῖς

bus est longum, subtile, timidi sunt: referuntur ad ceruos. Quibus autem breue valde, dolosi, et insidiatores: referuntur ad lupos. Quibus sunt labia subtilia, et in extre•

75. Οἷς δὲ βρ.) Vox *Dolosi*, quam Auerroes et Interpr. habent, non est in Graeco, neque apud Follin. prop. 74. p. 95. sic enim: *Quibus ceruix est breuiuscula, sunt insidiatores* etc. Operae pretium est verba transscribere ipsius, interpretationis loco: *Vnius*, ait, *animalis vna proprietas est, omnes vero lupo attribuunt voracitatem, fame namque obsessum terram vorare tradunt: Insidias autem, et astutiam vulpi, vt colligere est ex fabulis Aesopi, in quibus saepe lupus a vulpe delusus dicitur: suas quin etiam astutias vnum quodque animal habet, quibus alios aut decipit ad victus, aut alterius rei commoditatem. Quare quum vorax sit, plures insidias animalibus reliquis parare facile existimauerim. Sed voracitas caussa insidiarum. An qui lupo ceruice est similis, sit etiam par moribus; si ad colli breuitatem voracitas sequitur, voraces, quia multa vorant ex bona obliguriunt, ad edulia comparanda astutiis pleni sunt. Verum quae similitudo colli breuis ad hepatis vastitatem, ex quo voracitas. An qui collo sunt breui, hepate magno existunt? Breuis ceruix crassa esse solet, quod enim detrahitur longitudini, latitudini adiungitur. Magnum autem iecur excedit latitudine, quare si proportio seruetur membrorum aliqua in corporibus, quum ceruix est, vt hepar latum sit, probabile videtur.*

76. Οἷς τὰ χ.) Auerroes habet in margine: *De Labiis*, et τὰ χείλη λεπτὰ reddit, *labia gracilia*. Interpretatio Follini prop. 62. p. 84. sic se habet: *Labia tenuia eadem laxa iuxta labiorum angulos: ita vt partes superiores cadant super inferiores, ii magnanimi sunt: quod nimirum ad leones refertur; id etiam videre licet in procerosis simul ac robustis canibus.*

ταῖς συγχειλίαις χαλαρὰ, [79] ὡς ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι τὸ πρὸς τὰς συγχει-

mitatibus laxa, ita, vt ſuperius labium ad inferius protendatur ad coniunctionem labiorum,

77. Χεῖλη) Labia, ſic dicta haud dubie παρὰ τὸ χέειν λόγους: *quod ſermonem emittant et fundant.* Oris extremitates muſculoſae, ipſum viciſſim claudentes aperientesque, hoc nomine inſigniuntur. Variae partes labiorum variis gaudent nominibus; ſic πρόχειλον eſt, quod in labiis prominet, μέσαξ et λογεῖον ſecundum Poll. eſt labiorum ſectio, quae τὸ στόμα efficit, προστόμιον ſiue προστομὶς labiorum mutuus congreſſus: φίλτρον cauitas, quae ſuperiori, et τύπος et νύμφη quae inferiori labro ineſt. Muſculi quibus conſtant, ſunt vel *communes* vel *proprii*. *Communes* ſunt ſemiorbiculares, ſupraſemiorbiculares, buccinatores, zygomatici maiores. *Proprii labii ſuperioris*, zygomatici minores, canini, inciſores laterales, inciſores medii. *Proprii labii inferioris*, triangulares, collaterales triangularium, quadratus, inciſores inferiores, platiſmamyoides ſiue cutanei. De quibus omnibus fuſius Winslowius in Expoſ. anat. corp. hum. T. IV. P. II. Tract. de capite p. 252. In numero autem variant Anatomici, Galenus de vſu part. L. XI. c. 16. quatuor tantum agnoſcit.

78. Ἐπ' ἄκραις συγχειλίαις) Nullus interpretum vocem συγχειλίαις expreſſit, qua notantur extremitates, quibus iunguntur labia, in quibus conſpirant arcteque cohaerent. At paulo inferius *ad coniunctionem labiorum* reddiderunt.

79. Ὡς ἐπὶ τοῦ) Interpres videtur legiſſe, ὡς τὸ ἄνω χεῖλος πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι πρὸς τὰς συγχειλίας, *ita vt ſuperius labium ad inferius protendatur ad coniunctionem labiorum*, vt paulo poſt, καὶ τὸ ἄνω τοῦ κάτω προκρέμωμενον, et apud Pol. I. Κεφ. ιϛ. χεῖλη χαλαρὰ ὡς ἐπιβεβλῆσθαι τῷ κάτω τὸ ἄνω, et ap. Adam. II Κεφ. κζ'. ὡς ἐπιβλῆσθαι τοῖς κάτω τὰ ἄνω. *Sylb.* Auerr. Interpretis agnoſcit lectionem.

συγχειλίας, [80] μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ εὐρώςων κυνῶν. Οἷς τὰ χείλη [81] λεπτὰ σκλήρα, [82] κατὰ τοὺς κυνόδοντας τὸ ἐπανεςηκὸς, οἱ οὕτως ἔχοντες, [83] εὐγενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς.

magnanimi ſunt, referuntur ad leones. Videbit vtique aliquis hic et in magnis et in fortibus canibus, quibus labia ſubtilia, dura, circa dentes caninos ſupereminentia. Qui ita habent, ignobiles: referuntur ad ſues.

80. Μεγαλόψυχοι) Labiorum quidem elegantem et modeſtam compoſitionem, quae in competente iuxta nutum animi motione muſculorum conſiſtit, boni habitus ſignum eſſe ſatis conſtat. Sed quomodo ſtructura labiorum poſſit magnitudinem animi declarare, non ſtatim patet. Forte hoc modo: Siccitas et calor coarctant atque membra reddunt firma, hinc tenuitas. Laxitas autem hoc loco idem eſt ac propenſio in longitudinem, ad quam abundans materia requiritur. Ergo ſiccitas et calor materiam illam abundantem verſus exteriora propulſant, atque adeo illa longitudo propendens teſtimonium perhibet, adeſſe internam caliditatem atque ſiccitatem. Vbi autem calor et ſiccitas, ibi robur naturae; vbi robur naturae, ibi magnitudo animi.

81. Λεπτὰ, σκλήρα etc.) *Gracilia et dura, circa d. etc.* Similitudo deſumta eſt a conformatione partium. Os enim prominens ſues refert, et aliquam imperfectionem formatricis virtutis prodit, atque adeo aliquid ignobile, vel potius, quod externo decoro, venuſtati faciei, aduerſatur.

82. Κατὰ τοὺς κυνόδοντας.) Interpres legit, κατὰ τοὺς κυνόδοντας ἐπανεςηκότας, *circa dentes caninos ſupereminentia.* Adamant. infra II. Κεφ. ιζ'. ὅσοις κατὰ τοὺς κυνόδοντας κορυφοῦται τὰ χείλη, itidemque Polemo I. Κεφ. ιά. iiſdem verbis. *Sylb.* Interpr. ſequitur Auerroes, *circa dentes caninos ſupereminentia.*

83. Εὐγενεῖς.) Interpres legit ἀγενεῖς, *ignobiles. Sylb.* Et Auerroes facit cum In-

ὑς. [84] Οἱ δὲ χείλη παχέα ἔχοντες, [85] καὶ ἄνω τοῦ κάτω προκρεμώμενον, μωροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς

Qui autem groſſa labia habent, et ſuperius inferiori propendens, fatui: referuntur ad

terprete, cuius etiam vera lectio eſt.

84. Οἱ δὲ χείλη) Aldus inſerit τὰ, οἱ δὲ τὰ χείλη. Folſin. prop. 63. p. 85. ſic reddit totum hunc canonem: *Quicumque craſſa ſortiuntur labra, ſed inferiore ſuperius magis demiſſum, ſtulti, referuntur ad aſinos.*

85. Καὶ ἄ. ω κ.) Aldus inſerit τὸ, καὶ τὸ ἄνω. Προκρεμώμενον, eſt, *demiſſum, propendens, prominens.* Non mirum, ſi labrum ſuperius demittitur, quum pendulum eſt; tamen in quamplurimis hoc, ob venuſtatem faciei, natura minime voluit fieri. Itaque ſi fit in homine praeter naturae ordinem, cauſa in abundantiam humoris, a quo emollitae carnes extenduntur, et demittuntur, eſt referenda. A copia autem humiditatis oritur fatuitas. Quae, ſi morbus eſt, ex Paulo Aegin. L. III. c. 11. vel ex ſiccitate, vel ex humiditate originem trahit: αἰτίαν δὲ ἔχουσιν (μωρώσις καὶ μνήμης ἀπώλεια) καὶ νῦν, τὴν συςάσαν δυσκρασίαν. Ἀλλ' εἰ μὲν ὑγρὰ μόνον εἴη, καὶ τε μνήμης καὶ τοῦ λογισμοῦ κάκωσιν οἴσει, νωθρότητάς τε καὶ καταφορὰς, καὶ ὕπνους μακροὺς καὶ βαθεῖς. Εἰ δὲ μετὰ ψυχρότητος, κάρους τε καὶ ληθάργους. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ξηρότης μόνη μὲν ἀγρυπνίας ἐπάγει, μετὰ δὲ θερμότητος, παραφροσύνας τε καὶ φρενιτίδας. Συνίςανται δὲ αὗται αἱ δυσκρασίαι, ποτὲ μὲν κατὰ τοὺς χυμοὺς, ποτὲ δὲ κατὰ τὰς ἐγκεφάλου κοιλίας ἢ κατὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἀγγεῖα, ἤγουν κατὰ τὴν παρεσπαρμένην ὑγρότητα, κ. τ. λ. *Cauſam vero habent communem*, (fatuitas et memoriae amiſſio) *conſiſtentem ac conſtituentem ipſas intemperiem. Verum ſi haec humida ſolum fuerit, et memoriae et rationis vitiationem inducet, et torpores, et in ſomnum delationes, et ſomnos longos et profundos: ſi vero cum frigiditate, ſopores et lethargos: eodem modo etiam ſiccitas, ſola quidem vigilias inducit, cum caliditate vero deliria et phrenitidas: Conſiſtunt autem hae intemperaturae quandoque in humori-*

τοὺς ὄνους τε καὶ πιθήκους. Ὅσοι δὲ τὸ ἄνω χεῖλος, καὶ [86] τὰ οὖλα προεστηκότα ἔχουσι, [87] φιλολοίδοροι. ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς [88] κύνας.

[89] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν παχεῖαν ἔχοντες, [90] ῥάθυμοι·

asinos. Quicumque autem superius labium et gingiuas praeeminentia habent, amatores sunt contumeliarum: referuntur ad canes.

Quicumque autem nasum extremum grof-

bus, quandoque in cerebri ventriculis, aut in ipsius vasis, aut in dispersa humiditate etc.

86. Τὰ οὖλα) *Gingiuae*, sic dicuntur τὰ περὶ ὀδόντας περιέποντα σαρκία, carunculae dentibus circumpositae, quarum connexio χαλινὸς vocatur. Vide Ruf. Ephes. in Nomencl. L. I. c. 8. Gingiuae autem ossis mandibulae superioris sequuntur efformationem, elatum igitur os mandibulae gingivas elatas, labrumque latum ac prominens facit, vnde audax superbia, qua, quum partibus corporis alios superant, excellentiores se tales homines esse credunt; si vero ab aliis se despici intelligant, ad conuitia et maledicta confugiunt, quibus iniurias propellere studeant.

87. Φιλολοίδοροι) Auerroes et Interpr. *amatores sunt contumeliarum*. Follin. prop. 64. p. 86. *ad conuitia, ad maledicendum proni.*

88. Κύνας) Zootomia docet canes eiusmodi labra gingiuasque non habere, vnde Aristotelis verba de moribus sunt accipienda, quibus mordendo latrandoque iniurias remouent.

89. Οἱ δὲ τὴν ῥ.) Auerroes in marg. habet: *De Naso.* Et sic reddit: *Qui autem nasum extremum crassum habent, segnes*; Follin. prop. 52. *Qui pinnulas narium sortiuntur crassas, pigri admodum sunt, referuntur ad boues.* Bene, nam πτερυγία intelliguntur, quod apposita vox ἄκρα docet. De nasi partibus vide Eph. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 4. Gal. de vsu partt. L. XI. c. 17. de ossibus c. 4. et alios.

90. Ῥάθυμοι) De iis potissimum haec dicitur vox, qui leues tantummodo amant labores, qui omnem contentionem fugiunt, et tan-

θυμοί· ἀναφέρεται [91] ἐπὶ τοὺς βοῦς. [92] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα [93] ἀκρόθεν παχεῖαν ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. [94] Οἱ τὴν ῥῖνα ἄκραν [95] (ὀξεῖαν)

ſum habent, rathymi ſunt, id eſt, facilem animum habent ad concupiſcendum, referuntur ad boues. Qui autem naſum in extremitate groſſum habent, inſenſibiles ſunt, referuntur ad ſues. Qui naſum extremum acu-

dem in oppoſitione τοῦ φιλόπονου, *ſegnes, pigri*. Dispiciendum autem, quomodo pigritiae ſignum pinnulae narium eſſe poſſint? Muſculi ſcilicet interni et externi exigui, cartilagini naſi adhaerentes, apti potiſſimum ſunt, ad claudendam et dilatandam extremam narium partem; quae pars ſi craſſa deprehenditur, carnoſitatem et mollitiem indicat, et molles neruos muſculoſque arguit, qui lentum efficiunt motum ſanguinis, humorum, et totius corporis, et inde pigritia oritur.

91. Ἐπὶ τοὺς βοῦς) Boues ſunt ſignum laboris, vnde in inſcriptionibus, BOS ARATOR. Quomodo vero pigritiem adumbrare poteſt? Procul dubio propter tarditatem greſſuum.

92. Οἱ δὲ τὴν ῥ.) Follin. prop. 54. p. 74. *Qui nares superiori parte denſas habent, ſenſibus ſtupidi ſunt.* Denſitas carnis vero difficulter ſenſus recipiendo, obtuſum efficit ſenſum, atque ſtupiditatem procreat; ſues autem propter craſſitiem corporis non ſubtilibus ſenſibus pollere, ſatis conſtat.

93. Ἀκρόθεν) Interpres pro ἀκρόθεν habet, *in extremitate. Sylb.* Et ſic Follin. quaſi ἐν ἄκρῳ ſiue ἐν ἀκρότητι legendum.

94. Οἱ τὴν ῥ.) Auerroes: *Qui naſum extremum acutum habent, ſaeue iraſcibiles ſunt.* Follin. *Qui nares habent oblongas, et in acutum deſinentes, iracundi ſunt.* Vterque cum Interpr. poteſtatem vocis δύσοργητοι bene expreſſerunt. Acutis autem naribus ſunt plerumque macilenti homines praediti, calore ac bile abundantes, vnde iracundia.

[95] (ὀξεῖαν) ἔχοντες, δύσοργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. [96] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα περιφερῆ ἔχοντες, [97] ἄκραν μὲν, ἀμβλεῖαν δὲ, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [98] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν λεπτὴν ἔχοντες, ὀρνιθώδεις. [99] Οἱ ἐπίγρυπνον ἀπὸ τοῦ

tum habent, difficulter irafcibiles funt: referuntur ad canes Qui nafum habent rotundum, et obtufum, magnanimi: referuntur ad boues. Qui vero nafum extremum fubtilem habent, auiculares. Qui habent a fron-

95. Ὀξεῖαν) Inclufum ὀξεῖαν, additum eft ex Interpr. *Qui nafum extremum acutum habent.* *Sylb.* Deeft quoque in Aldina editione.

96. Οἱ δὲ τ. ῥ.) Foll. *Qui extremas nares habent rotundas pariter ac obtufas, magnanimi.* Belle commentatur idem Follinus: *Rotunditas narium robur facultatis efformatricis demonftrat: rotundum enim maius fpatium continet, maioremque molem: maius autem difficilius efformatur, ad quod praeftandum opus eft facultate vegetiori: cum rotunditate vero, firmitas requiritur, ad robur corporis, vt ad leonem referatur.*

97. Ἄκραν) Pro ἄκραν Polemo et Adamantius infra in paraphrafi habent ἁδρὰν. Pol. I. Κεφ. ή. ῥινὸς τὸ ἄκρον ἁδρὸν, et Adam. II. Κεφ. ιή. ῥινὸς τὸ ἄκρον, ἁδρὸν, qua de re monuit etiam Gefner. in Leone, 646. 26. *Sylb.* ἁδρὰν. lectionem effe MS. commemorat Du Vallius in margine. Hefych. interpretatur, *multus, craffus, magnus, abundans.*

98. Οἱ δὲ τὴν ῥ.) Follin. *Qui extremas narium habent praetenues, auium naturam participant.* Natura autem eas loquaces reddidit, quae tenuitati debetur, et carnis priuationi, vnde minores aues loquaciores maioribus. Vide Ariftot. in hift. anim. L. IV. c. 9. πολύφωνα δ᾽ ἐστὶ, καὶ λαλίστερα, τὰ ἐλάττω τῶν μεγάλων. *Garrulae, loquacioresque funt auium minores.*

99. Οἱ ἐπίγρυπνον) Forte rectius ἐπὶ γρυπὸν, diuife. *Sylb.* Et fic Aldus dat. Follin: *Qui nafum habent ad-*

τοῦ μετώπου εὐθὺς ἀγομένην, [100] ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κέρακας. [101] Οἱ δὲ γρυπὴν ἔχοντες, καὶ τοῦ μετώπου διηρθρωμένην, [102] μεγαλόψυχοι·

te mox curuum, inuerecundi sunt: referuntur ad ceruos. Quicumque autem aquilinum habent, articulatum a fronte, magnanimi;

vncum prope frontem, impudentes sunt. Qui, vt videtur, ἐπίγρυπον legit, quae lectio vera. Duplicem nasi aduncitatem esse experientia docet, nam illa est vel à fronte parum remota, vel prope frontem, ita vt aduncitatem inter et frontem adsit cauitas aliqua, et haec posterior huius loci est. Certum est eiusmodi nasum ab ossium nasi parte suprema extuberante et elata, et humoris crassioris influxu fieri. Alia praeterea est nasi aduncitas, proueniens ex contemtu et subsannatione, qua contrahimus sursum nares et nasum, qui ad latera dilatatur corrugaturque.

100. Ἀναιδεῖς) *Impudentes.* Homines hoc vitio imbuti neminem solent reuereri, igitur procaciter, petulanter ac turpiter agunt, sibique omnia licere existimant. Ergo impudentia ex imaginatione peruersa oritur, quae ex spirituum in cerebro existentium copia et crassitie fit, qui humores, si in conformatione iam adsunt, nasum distorquere et aduncum reddere possunt.

101. Οἱ δὲ γρυπὴν ε.) *Qui autem aquilinum habent.* Forma ab aquilarum rostris sumta est, quae curua sunt, atque senescentibus illis magis incuruantur, v. Arist. in hist. anim. L. IX. c. 32. γηράσκουσι δὲ τοῖς ἀετοῖς τὸ ῥύγχος αὐξάνεται τὸ ἄνω, γαμψούμενον αἰεὶ μᾶλλον, καὶ τέλος λιμῷ ἀποθνήσκουσι. *Senescentibus aquilis rostrum superius accrescit, incuruaturque subinde magis magisque, vt demum fame intereant.*

102. Μεγαλόψυχοι) *Magnanimi.* Animi magnitudo ex spirituum copia, atque calore naturali, naturae beneficio procreatur. At vnum fere eumdemque nasum impudenti et magnanimo tribuit, qui tamen

χοι ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀετούς. [103] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα [104] ἔγκοιλον ἔχοντες, τὰ πρὸ τοῦ μετώπου περι-

referuntur ad aquilam. Quicumque naſum concauum habent, et frontem rotundam, et

non conueniunt inter ſe, vnde quomodo conciliatio inſtituenda? Audiamus Foll. prop. 58. p. 78. *Magnanimi ergo ab impudentibus disſimiles ſunt, eo quod magnanimitas virtus ſit, quippe excelſi atque inuicti animi magnitudo, ad res magnas gerendas; inuerecundia vero vitium verecundiae honeſtae oppoſitum. Ioh. Bapt. a Porta ex aquilae innatis moribus per ſimilitudinem conformationis reddit rationem propoſitae quaeſtionis ſuo more; nos ex principiis naturalibus hominis, eo pacto efformati, ducendam exiſtimamus, quum ex illis propenſiones et inclinationes ortum ducant, quod certe hac in re perarduum iudicamus, praeſertim quum a ſimilibus cauſis non ſoleant naſci effectus diſſimiles. Maguanimitas vero, licet ab inverecundia ſit maxime differens, tamen inuerecundus habet aliquid ſimile magnanimo, quod vt magnanimus ſe dignum magnis honoribus propter virtutem putat: ita inverecundus nullo ſe poſſe dedecore affici autumat, quare ſe honore dignum putat. Verum quaenam cauſa erit differentiae opinionis verae et falſae in mente, quum eadem ſit fere conformatio, differens tantum partis loco: cur ergo elatio in principio naſi orta erit cauſa falſae opinionis, et inuerecundiae, in medio vero naſo, cum cauitate in principio; verae opinionis honeſtae et magnanimitatis. Virtutes ſunt habitus: tamen ex Ariſt. L. II. c. 7. magnorum moralium, principium ad virtutem magis videtur affectio probe affecta, quam ratio. Erunt ergo magnanimus et inuerecundus in affectione naturali differentes, vt vnus naturaliter feratur ad honeſtatem, alter ad dedecora et inboneſta. An nulli magnanimi naturae inſtinctu, ſed omnes inuerecundi et elati, fierique progreſſu aetatis, vt dignoſcendo boneſta et verecunda, fiant magnanimi, nemoque ſit magnanimus, quam prius fuerit impudens, quod iſta quae vulgus cenſet boneſta, ille contemnat ad maiora tendens? An propoſitiones hae*

περιφερῆ, τὴν δὲ περιφέρειαν ἄνω ἀνεςηκῆαν, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας. [105] Οἱ δὲ σιμὴν ἔχον-

rurſum eminens rotundum, luxurioſi: referuntur ad gallos. Qui vero ſimum, luxu-

ſola experientia probandae, ob ſimilitudinem ab animalium conformatione deſumtam? His non obſtantibus adunci naſis magnanimi ſunt, et vulgo ex Caeſarum genere orti feruntur, atque apud quaſdam gentes magnum illis decus tributum. Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19. refert: *Naſum quoque morum facere indicium multi arbitrantur. Ideo Perſae adunco naſo, quos grypos vocant, praecipue honorant, quod talem ſuiſſe Cyrum crederent.*

103. Οἱ δὲ τ.) Diſſentit Auerroes ab Intp. paululum, reddendo: *Qui autem naſum concauum habent, et quae ante frontem rotunda, circumferentiam autem ſuperiorem erectam, luxurioſi.* Follin. prop. 59. p. 80. *Qui nares concauas habent, et ex frontis regione rotundas: ſi modo talis circumferentia ſuperiora reſpiciat, laſciui.*

104. Ἔγκοιλον) *Concauum.* Non naturalis cauitas naſi vſque ad oſſa ethmoidea intelligitur, quippe quae in omnes cadit homines, ſed praeternaturalis, quae maiori caloris quantitate eſt dilatata: Caliditas vero ardentes incendit in pectore flammas, libidinoſoſque reddit homunculos.

105. Οἱ δὲ σιμὴν ἔχοντες) *Qui vero ſimum habent.* Hoc vitium naſi in partis ſuperioris narium compreſſione cernitur, quae vocatur ἔκλειψις τῆς ῥινός, *diminutio naſi*, et fit partim in pueris recens natis, in quibus oſſa teneriora deprimuntur facile, quare ab obſtetricibus naſi partes laterales pollice et indice apprehenduntur, et comprimuntur, ne ſimitas maneat, ſunt enim Ariſt. Probl. S. XXXIV. 10 τὰ παιδία πάντα σιμά: partim quibus ſuperiores primores dentes diſcedunt, v. Hipp. Ep. VI. S. I. p. 256. Ὅσοις ὀστέον ἀπὸ ὑπερῴης ἀπῆλθε, τουτέοισι μέση ἵζει ῥίς. Οἷσιν δὲ ὅθεν οἱ ὀδόντες ἄκρη σιμοῦται. *Quibus ex palato os diſceſſit, iis mediis deſidit naſus. Quibusdam vero qua ex parte den-*

ἔχοντες, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς [106] ἐλάφους. Οἷς δὲ οἱ [107] μυκτῆρες ἀναπεπταμένοι, θυμώδεις·

riosi: referuntur ad ceruos. Quibuscumque nares sunt apertae, iracundi: refe·

tes procedunt, summus nasus simus efficitur. Itaque duplex differentia σιμοτήτος est, vna quae in medio nasi contingit, de qua Iul. Pollux, c. 4. ἐπὶ δὲ τοῦ σιμοῦ φαίης ἂν ὡς ἐστιν ἡ ῥὶς ἐκ μέσων κοίλη, Autor Medici c. de externi nasi affectionibus, insanabilem hunc pronuntiat morbum. ἀλλὰ κἂν ἐξ ὑπερώας μέση ἵζει ἡ ῥὶς, ὥς φησι, σιμοῦται, ἀθεράπευτος, *Verum si ex palato medius desidit nasus, vt inquit, simus euadit, et insanabilis est*; altera, si summus nasus simus et latus fit, tunc ea pars, ad quam inciforum dentium pertingunt extrema, subsidit et deprimitur, interdum etiam excidunt dentes primores. Quomodo nasi simosis fiat docet Arist. l. l. et ex crassitudine demonstrat: ἡ δὲ παχύτης μετὰ σκληροτήτος· σκληρὸν δ' ὂν τὸ αἷμα, θερμόν· ἡ δὲ θερμότης, οὐ ποιεῖ περίττωσιν· τὸ δὲ ὀστοῦν, ἐκ περιττώματος· ὁ δὲ χόνδρος, ὀστοῦν· εὐλόγως ἂν ἔκλειψιν εἴη τοῦ μορίου. *Crassitudo non sine duritia constat, et durus sanguis calidior est, et calor materiam excrescere inutilem minus patitur, et os ex vacante materia consistit, et cartilago non nisi os est, merito diminutio nasi consequitur.* Quae quum ita sint, vtique crassities materiae dilatationem impedit, quia autem illa crassitudo in pueris mollis est, simosis potest tolli, non aeque in adultis, nam sanguis est crassus, et partes ex eo efformatae praedurae. Illa autem densitas ac durities fit ex calore, qui simul stimulat totum corpus ad libidinem.

106 Ἐλαφους) *Ceruos.* Cum ceruis fit comparatio propter libidinem v. Arist. in hist. anim. L. VI. c. 29. ταῦτα δὲ ποιεῖ τὸ ζῶον, διὰ τὸ φύσει λάγνον εἶναι, καὶ διὰ τὴν παχύτητα. *Haec ideo ceruo accidunt, quia salax animal suapte natura est, atque etiam quia pingui abundat.* Conciliari autem cum nostro potest Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19. qui dicit: *simos vero mites facere, et gratiosos.* Si enim simi libidinosi sunt, vere

μώδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, τὸ ἐν τῷ θυμῷ γινόμενον.

108 Οἱ τὸ 109 πρόσωπον σαρκώδεις ἔχοντες, ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. 110 Οἱ τὰ πρόσωπα

-runtur ad passionem, quae fit in ira.

Quicumque faciem carnosam habent, rathymi, id est, facile concupiscibiles sunt: referuntur ad boues. Qui faciem maci-

etiam mitibus ac gratiosis moribus ad libidinem allicere ac incitare student. *Fistula dulce canit, volucres dum decipit auceps.*

107. Μυκτῆρες) Hoc nomine insigniuntur cauitates nasi ab vtroque intersepti latere, per quas spiritum trahimus, atque odores percipimus; Ephes Ruf. in Nomencl. L. I. c. 4. μυξωτῆρας appellat. Follin. prop. 61. p. 83. transfert: *Qui narium foramina habent expansa, iracundi, ad illum refertur affectum, qui cum animi impetu nascitur.* Nares apertae exaestuantia praecordia produnt, quo enim calidius est cor, eo maior respiratio, quo maior respiratio, eo maiora et ampliora organa respirationis esse debent. Calidum autem cor quum commouet iras, patulas requirit nares. Belle Virgil. Georg. III. v. 85. *Collectumque premens voluit sub naribus ignem*, qui ruborum ori conciliat, et Seneca de ira, L. I. c. I. *multus ore toto rubor exaestuante ab imis praecordiis sanguine.* Plura nasus suppeditat signa, v. c. irrisionis, de qua Alex. ab Alex. l. l. *In eodem naso irrisionis sedes est, quare nasuti et habere nasum irrisores dicti*, et morborum quoque de quibus Quellmalz. in diss. laudata §. 8. *de naso, vt signo.*

108. Οἱ τὸ πρ.) Auerroes ad marg. *De Facie.*

109. Πρόσωπον σαρκώδες etc.) Nimia videlicet carnis moles in facie conspicua, calorem et spiritus retardat, efficitque, vt omnes functiones lento procedant gradu, hinc eiusmodi homines sunt ῥάθυμοι, sec. Auerr. *Segnes*, Sec. Foll. *tardi.* De ipsa voce supra egimus p. 118. n. 90.

110. Οἱ τὰ πρόσ.) Auerr. *Qui faciem macilentam ha-*

σωπα ἰσχνὰ ἔχοντες, ἐπιμελεῖς· οἱ δὲ σαρκώδη, 111 δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους, καὶ τοὺς ἐλάφους. 112 Οἱ μικρὰ τὰ πρόσωπα ἔχοντες, μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ 113 αἴλουρον καὶ πίθηκον.

lentam habent, folliciti. Qui autem carnofam, timidi: referuntur ad facies afino et cervo fimiles. Qui valde paruam habent, pufillanimi: referuntur ad catum et ad fimiam.

bent, accurati. Foll. *Qui facie funt macilenti, agiles funt et diligentes.* Egregie Follin. nam ἐπιμελὴς vtramque fignificationem admittit. Macies autem naturalis ex ficcitate caloris oritur, et agiles reddit homines, quum non inutili graventur carnis pondere. Ipfi fpiritus quoque funt agiliores, vnde diligentia venit. Sed cafu fortuito illa macies indicat timiditatem, invidiam, aufteritatem, triftitiam, feueritatem, morofitatem, quia vel ficcitas vel frigiditas nimia eft, quae aegram efficit concoctionem, proindeque haud bonam nutritionem. Itaque non mirandum, fi quidam ftudiis dediti macilenta facie et moribus aufteris, triftibufque effe deprehendantur.

111. Δειλοί) *Timidi*, ob eamdem rationem fupra n. 106. prolatam.

112. Οἱ μικρὰ τ. π.) Pro τὰ πρόσωπα Leonic. et Ifing. habent νῶτα. Interpres legit λίαν, ἄγαν, σφόδρα, *qui valde paruam habent. Sylb.* Cum Interprete communem facit caufam Auerroes. At Follin. preffe fequitur verba: *Qui faciem habent exiguam, pufillanimes.* Lectionem νῶτα ex MS. effe Du Vallius in margine annotavit. Paruitas autem faciei cerebrum minus iufto arguit, et calorem cordis minus refractum, atque adeo cerebrum ipfum magis excalefactum et exficcatum. Ex qua difpofitione praeceps iudicium, animi inconftantia, timiditafque provenit.

113. Ἀίλουρον) *Catum.* De hac voce Euagr. L. VI. c. 24. αἴλουρος κάτταν ἡ συνήθεια λέγει, *confueto more pro fele cattam dicimus*, cf. Gerh. Ioh. Vofs. de Idol. L. III. c. 74.

κον. Οἷς τὰ πρόσωπα μεγάλα, [114] νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ βοῦς. Ἐπεὶ δὲ οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα δεῖ εἶναι, ἡ [115] μέση ἕξις εἴη ἂν τούτων ἐπιεικής. [116] Οἷς δὲ τὸ πρόσωπον φαίνεται μικροπρεπὲς, [117] ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

[118] Οἷς τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες προ-

Quibus facies magna, tardi: referuntur ad asinos, et ad boues. Qui vero neque paruam, neque magnam, oportet esse medios: habitus vtique horum medius erit conueniens. Quibus autem facies videtur paruifica, illiberales sunt: referuntur ad apparentiam.

Qubus autem ab oculis tanquam vesiculae

114. Νωθροί) *Tardi, pigri.* Tarditas illa et in gressibus et in omnibus actionibus conspicitur, et vtraque νωθρότης nuncupatur. Caussa autem tarditatis est, phlegmatis copia et nimia materiae quantitas.

115. Μέση ἕξις) *Medius habitus*, id est, facies quae medium locum occupat, mediocris. Aristotelis placitis haec loquendi ratio accommodatissima est.

116. Οἷς δὲ τὸ π.) Auerr. *Quibus autem facies videtur parum decens, illiberales sunt, referuntur ad apparentem conuenientiam.* Quae interpretatio vulgatae praeferenda, nam quid *paruifica* sit, non facile quis intelligit. Mihi videtur sic optime τὸ πρόσωπον μικροπρεπὲς verti posse: *facies quae sordidum et squalidum hominem designat, deformem*, variis v. c. coloribus tincta, cui inest δυσπρέπεια.

117. Ἀνελεύθεροι) *Illiberales*, concluditur videlicet ab externa forma ad interiorem animi conditionem.

118. Οἷς τὰ) Malim οἷς δὲ ἀπὸ τ. *Sylb.* Sic et Auerr. et Interpr. legisse videntur. Auerroes in margine habet: *De Oculis.* Follin. satis accommodate, prop. 51. p. 72. *Quibus palpebrae*

προκρέμανται, οἰνόφλυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. 119 Ἐπὶ γὰρ τοῖς σφόδρα ἐμπεπτωκόσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες ἐφεστήκασι, φίλυπνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. 120 Ἐπεὶ τοῖς ἐξ ὕπνου ἀνεστηκόσιν ἐπικρέμανται τὰ ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς. 121 Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς ἔχοντες,

dependent, amatores vini ſunt: referuntur ad paſſionem. Quibus vehementer cadunt, quae ante oculos apparent, vt veſiculae, amatores ſomni, referuntur ad paſſionem, item ex ſomno ſurgentibus dependent, quae ſunt in oculis. Quicumque oculos paruos ha-

tamquam veſicae appenduntur, temulenti: ad ebrietatem refertur. Ex natura βλεφάρων hoc ſatis patet, quae ſunt membranae ex muſculis fere membranaceis conſtantes, quae natura ſua ſiccae ſunt, et difficulter extendi dilatarique poſſunt. Itaque humore impleri atque inflari debent, vt veſicam forment. Cui rei vini potio potiſſimum inſeruit, qua humorum potiſſimum copia verſus ſuperiora cogitur, atque annexas partes perquam facile occupat.

119. Ἐπὶ γὰρ etc.) Leon. et Camot. ἔτι γάρ. Fortaſſe legend. ἔτι δ' ὅσοις ἐμπεπτ. Sic certe Interpr. *quibus vehementer cadunt, quae ante oculos apparent vt veſiculae Sylb.* Conſentit cum Intp. Auerroes. Follin. autem prop. 52. p. 73. *Quibus ea, quae in circuitu oculorum ſunt, admodum concidentia videntur, et vt veſiculae, ſomnolenti, et referuntur ad ipſum ſoporem.* Diffluentes nimirum humore ſoporoſi ſunt, et abundantia humoris inducit ſoporem, et affectus molles, animumque luxuriantem indicat.

120. Ἐπεὶ τοῖς ἐξ ὑ.) *Item ex ſomno ſurgentibus dependent*, etc. Dependentia illa quoque humidam corporis temperiem deſignat.

121. Οἱ τοὺς ὀφθ.) *Qui oculos exiguos habent.* Ex natura oculi hoc colligendum, quae ſecundum Ariſtot. de gen. anim. L. II. c. 6. in frigiditate et humi-

τες, μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, καὶ ἐπὶ πίθηκον. [122] Οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι, νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. [123] Τὸν ἄρα εὖ φύντα, δεῖ μήτε μικροὺς, μήτε μεγάλους ἔχειν [illegible] τοὺς

bent, pusillanimi: referuntur ad apparentiam, et simiam. Quicumque vero habent oculos magnos (tardi) referuntur ad boues. Igitur bene natum oportet neque magnos,

ditate consistit. Τὸ, τε ὄμμα ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, et inde magnitudo et paruitas, διὰ δὲ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τοῖς ὄμμασιν οἱ ὀφθαλμοὶ μεγάλοι φαίνονται, *oculi grandes propter humorem in ipsis contentum apparent.* Itaque paruitas oculorum ex humoris penuria proficiscitur. Porta scribit: *Oculos exiguos habentes esse callidos ac vafros,* quod animalia paruis oculis praedita, vt vulpes et torpedo, et alia, sint astuta et vafra. Conciliandus autem sic est, astutia numquam apud magnanima reperitur, sed apud animalia debilibus praedita viribus, quae, quod viribus efficere nequeunt, astu consequi student. Quicumque vero non est magnanimus, quicumque se viribus destitui sentit, pusillo est animo.

122. Οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι) Follin. *Qui oculos ingentes habent, pigri.* Vox νωθροὶ neque apud Auerroem, neque apud Interpr. legitur, neque vulgg. editt. habent. Ergo procul dubio incuria operarum, et editorum negligentia excidit. Magnitudo vero ex humoris abundantia progreditur, quae facultati robustae et mouenti aduersa est. Nam corpora magna difficulter mouentur, et ex difficili motu tarditas oritur.

123. Τὸν ἄρα εὖ φύντα etc.) Auerroes, *Igitur bene formatum,* Interpr. *bene natum.* Follin. *Qui vero felicissima fruitur corporis habitudine, oportet vt nec impense magnos, nec paruos sortiatur oculos.* Vide Aristot. in hist. animal. L. I. c. 10. τῶν δὲ ὀφθαλμῶν, οἱ μὲν μεγάλοι· οἱ δὲ μικροί· οἱ δὲ μέσοι βέλτιστοι *Sunt oculorum, alii magni, alii parui, alii modici, qui optimi habentur,* et paullo post τὸ δὲ μέσον, ἤθους βελτίστου σημεῖον. *Modicus tamen*

τοὺς ὀφθαλμούς. [124] Οἱ δὲ κοίλους ἔχοντες, κακοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ πίθηκον. [125] Ὅσοι ἐξόφθαλμοι,

neque paruos habere oculos. Qui vero concauos habent, malefici: reducuntur ad simiam. Quicumque habent oculos emi-

situs nota est optimorum morum. Iustam enim ac moderatam indicat temperiem.

124. Οἱ δὲ κοίλους) *Qui vero concauos habent, malefici.* Τὰ κοῖλα, *sunt caua oculorum,* Ephes. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 4. orbes illos, qui oculis circumsunt, sic distinxit: τὸ δὲ ἄνω βλεφάρου τὸ ἐπιπολῆς κοῖλον, τὸ δὲ ἀναλογοῦν τούτῳ τὸ κάτω ὑπόκοιλον, *Quidquid superiori palpebrae est superficiei, cavum, quod autem huic respondet infra; subcauum.* Cavorum istorum subsidentium profunditas; deficientis roboris vitalis indicium certissimum est, atque mutationes corporis, et animi dispositio tuto ex ea colligitur. Infirmitatem quum notat, maleficam mentis compositionem, qua variis illicitisque artibus exsequimur, quae per vires non possumus, quoque designabit. Opponitur huic conditioni oculi caui tumor apud eumdem Ruf. Eph. l. c. ὁ δὴ ἀνοιδίσκει ἐν δὲ ὑδέροις καὶ ἄλλως πονηρᾶς γινομένης τῆς ἕξεως, ἐπὶ δὲ χρονίοις αἱμοῤῥοΐσι καὶ ἐπὶ γυναικὸς χρονίῳ ἰχῶρι, *illud cauum etiam intumescit et in hydropisi, et aliter male euenientibus constitutionibus, hinc in diuturnis haemorrhoidibus, et longo feminarum fluxu.*

125. Ὅσοι ἐξόφθαλμοι etc.) Follin. prop. 46. p. 68. *Quicumque sunt oculis prominentibus, stupidi, ad decentem venustatem asinosque referuntur.* Stupiditas proprie cognitionis defectum et tarditatem innuit, atque ibi reperitur, vbi propter materiae copiam, animi facultates debilitantur, siquidem vnius facultatis vehemens contentio in operando alias facultates obtundit. Nerui potissimum in consensum veniunt, quibus sensus percipimus, nam secundum Aristot. in hist. animal. L. III. c. 5. οὐ λαμβάνοι δὲ οὐδὲν νάρκη, ὅπου μὴ νεῦρόν ἐστι τοῦ σώματος, *Pars corporis nulla stupore tentatur, quae neruo caret.* Itaque si corpus neruorum ope stuporem sentit, id in animo

θαλμοὶ, ἀβέλτεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειάν τε καὶ ὄνους. Ἐπεὶ δὲ οὔτε ἐξόφθαλμον, οὔτε κοιλόφθαλμον δεῖ εἶναι, [126] ἡ μέση ἕξις ἂν κρατοίη. [127] Ὅσοις ὀφθαλμοὶ μικρὸν ἐγκοιλότεροι, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [128] Οἷς δ' ἐπὶ πλεῖον, πρᾳεῖς. ἀναφέρεται [129] ἐπὶ τοὺς βοῦς.

[130] Οἱ

nentes, fatui: referuntur ad apparentiam, et asinos. Quoniam autem neque eminentium oculorum, neque concauorum oportet esse, medius vtique habitus praestabit. Quibuscunque autem oculi sunt parum concaui, magnanimi: referuntur ad leones. Quibus vero plus mansueti: referuntur ad boues.

quoque contingat necesse est. Vbi autem obtusio neruorum, ibi facultatum animi debilitas.

126. Ἡ μέση ἕξις) *Medius habitus* etc. Haec verba illustrantur ex iis quae diximus n. 123. Concauitas enim maleficentiam, intumescentia morbos, prominentia stupiditatem ostendit.

127. Ὅσοι ὀφθαλμοὶ etc.) Follin. *Quibus oculi sunt parum depressi, m.* Mallem tamen cum Auerroe et Interpr. *parum concaui*, quia hoc proprium est verbum, et τῷ ἐγκοίλῳ respondet. v. Viri Ill. et Exp. Trilleri Emend. in Celsum, p. 753. ed. Viri Excell. Kraufii. Tales oculi videndi acie propter spiritus vnitos et collectos instructi sunt, et fiunt a siccitate, quae animosos reddit homines.

128. Οἷς δὲ ἐπὶ) Follin. *Quibus magis depressi.* Sed retinenda vulgata. Itaque *magis concaui oculi* vi oppositi temperiem caloris, quae mansuetudinem parit, indicant.

129. Ἐπὶ τοὺς) Artic. τοὺς deest apud Aldum.

[130] Οἱ τὸ μέτωπον μικρὸν ἔχοντες, ἀμαθεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. [131] Οἱ δὲ μέγα ἄγαν ἔχοντες, νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. [132] Οἱ δὲ περιφερὲς ἔχοντες, ἀναισθητοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς

Quicumque frontem paruam habent, indisciplinabiles: referuntur ad sues. Qui autem magnam valde, tardi: referuntur ad boues. Qui rotundam habent, insensati: re-

130. Οἱ τὸ μέτωπον) Auerr. ad marginem habet: *De fronte.* Foll. pr. 30. p. 54. *Qui frontem habent exiguam, imperiti.* Parua autem frons videtur exiguam cerebri continere substantiam, exiguosque spiritus animales, quum vero defectus spirituum et defectum rationis arguit, coniectu facile est, imperitos atque inertes fore tales homines. Accedit hoc, in parua fronte ob tegumentum capillorum, sanguinem calidiorem magis agitari, Aristot. autore de part. anim. L. II. c. 10. Ἐκκόπτει γὰρ ἡ τῆς ἐν τῷ αἵματι θερμοτήτος κίνησις τὴν αἰσθητικὴν ἐνεργείαν. *Sanguinis enim calidioris agitatio officium sentiendi intercipit ac refringit*, quo facto transpiratio magis intercipitur, quae tamen sentiendi facultati inseruit. Igitur sensus debiliores et iudicandi facultas hebes fiunt. En natales imperitiae!

131. Οἱ δὲ μ.) Foll. pr. 31. p. 56. *Qui autem habent impense vastam, torpidi, referuntur ad boues, vaccas.* Haud dubie art. τοὺς in exempl. Foll. defuit. Vastum cerebrum et vasta frons nimium dispersos continet spiritus, et plus iusto ii perfrigerantur. Hinc tarditas ad cognoscendum et iudicandum, aeque ac segnities.

132. Οἱ δὲ περιφ.) *Qui frontem rotundam* etc. Equidem mallem vertere *gibbosam, altam et rotundam*, nam anterior frontis pars cum temporibus non efficit orbem, neque ab oculis ad capillos est exacta rotunditas. Stupiditatem autem talem frontem indicare, ex similitudine cum fronte asini colligitur.

τοὺς ὄνους. 133 Οἱ μικρότερον ἐπίπεδον ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. 134 Οἱ δὲ

feruntur ad aſinos. Qui autem minus planam habent, ſagaces: referuntur ad canes.

I 3

133. Οἱ μικρότερον ἐπίπεδον ἔ.) Laborare mihi hic locus videtur, cuius prius hemiſtichium minus recte ab Auerroe et Interpr. eſt expreſſum, et poſterius deprauatum. Equidem verto: *qui ſuperficiem frontis habent minorem, ſunt ſagaces.* Minorem autem intelligit ratione rotunditatis, quam ſi appellare vis *planam*, non refragabor; hac tamen conditione, vt ad conuexitatem planities verſus tempora et os caluariae vergat. Igitur eiuſmodi frons capillos verſus non adeo inſignes efficit angulos, qui iudicii et ſagacitatis indices ſunt. Quum enim hac in parte caluariae os tenuius eſt, quam frontis, et illud ibi quum eſt detectum, magis patent ſpiritus anteriores perfrigerationi, ſincerioreſque idcirco redduntur, atque ſincerius iudicium efficiunt. Ergo ſagacitas vtique de talibus dici poteſt, quae canibus propria eſt ex Sen. ep. 76. *In cane ſagacitas prima eſt, ſi inueſtigare debet feras.* Deprauationem poſterioris hemiſtichii vidimus in voce ἀναισθητοί. Sylburgius teſtatur Leon. legere αἰσθητικοί; quod epitheton ad praecedentia quidem videtur congruere: ſed ad ſequentia non item. Hiſt. animal. L. I. 8. paulo aliter frontis ſigna explicantur. Hucuſque Sylb. Auerroes et. Interpr. αἰσθητικοί habent; et ſane librarii aut operae, vt et in ſqq. αἰσθητικοί et ἀναισθητοί inter ſe permutarunt. Obſtat tamen locus Ariſtotelis, ſiue potius repugnare tantum videtur, L. I. c. 8. καὶ οἷς μὲν πλατὺ, ἐκςατικοί, *quibus lata frons, mente moueri idonei.* Mihi ſic videtur hic locus cum noſtro conciliandus, latam frontem a plana eſſe diuerſam, ergo non poteſt huc trahi. Interim fingamus vtrumque locum ratione formae frontis conuenire, tamen aderit repugnantia propter reliqua verba, quae duplicem ſenſum admittunt. Hoc ſiquidem poſſunt modo verti: *quibus lata frons*

δὲ τετράγωνον σύμμετρον τῷ μετώπῳ ἔχοντες, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [135] Οἱ δὲ συννεφὲς ἔχοντες, ([136] αὐθάδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ ταῦρον,

Quicumque quadratam et moderatam frontem habent, magnanimi: referuntur ad leones. Quicumque autem collectam habent, adu-

proni sunt ad iracundiam, quam propensionem non solum vox ἐκστατικοὶ exprimit, sed eam canibus quoque peculiarem esse experientia docet: vel sic reddenda sunt, cum Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19. *frons lata*, *mente flexibiles designauit*, vel *f. l. furiosos*, *ad maniam pronos*, siue *maniacos* notat, et quis ignorat canes rabie infestari? Sagacitas autem nimia, iudiciique perpetua contentio aeque ac iracundia maniam producere valent. Itaque si hac ratione dissensus non tollitur, tunc coniectura forte restituendus locus, et pro αἰσθητικοὶ, ἐκστατικοὶ reponendum.

134. Οἱ δὲ τετράγ.) Auerr. *Qui vero quadrangulum commensuratum fronti habent*, *magnanimi*. Follin. *Qui frontem habent ad amussim quadratam*. Plurimum quidem quadrata frons continet cerebri, proindeque copiam spirituum, quae non solum distinctam cognitionem gignit, sed et magnitudinem animi, generositatemque parit, atque praestantis ingenii ac iudicii, prudentiaeque in rebus agendis est indicium.

135. Οἱ δὲ συννεφὲς) Aldus dat συνεφὲς vitiose. Et Auerroes et Interpres: *Qui autem collectam habent*. Non satis accurate.

136. Αὐθάδεις etc.) Haec verba inclusa, ex Camotio addita, agnoscit etiam Interpres: sed cum confusione nescio qua. Videtur ergo συννεφὲς hic dici *corrugatum*, rugis ceu nubibus obductum: ἀτενὲς vero *exporrectum*, seu γαληνὸν *serenum* vt in sqq. Gesn. quoque in Cane sic legit, 185, 40. et lectionem istam postulant etiam sequent. ὅτι οἱ κύνες ἐπειδὰν θωπεύωσι, γαληνὲς τὸ μέτωπον ἔχουσιν. *Sylb.* Inclusa quoque desunt apud Aldum, sed Du Vallius et vulgg. habent. Talis frons *cogitabundum*, *morosum* ac

ταῦρον, καὶ λέοντα. Οἱ δ' ἀτενὲς ἔχοντες,) κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ γιγνόμενον πάθος. Ἴδοι δ' ἄν τις ἐπὶ τῶν κυνῶν, ὅτι οἱ κύνες ἐπειδὰν θωπεύωσι, [137] γαληνὲς τὸ μέτωπον ἔχουσιν. Ἐπειδὴ οὖν ἤτε συννεφὴς ἕξις αὐθάδειαν ἐμφαίνει, ἤτε γαλήνη κολακίαν, ἡ μέση ἂν τούτων ἕξις εὐαρμόςως ἔχοι. Οἱ σκυθρωπὰ μέτωπα ἔχοντες, [138] δυσάνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ἀνιώμενοι, σκυθρωποί εἰσιν. Οἱ δὲ [139] κατηφεῖς, ὀδύρεται· ἀνα-

latores, referuntur ad passionem, quae fit. Id in canibus videbit quispiam, qui quum blandiuntur, contractam habent frontem. Quicumque autem nebulosam, audaces: referuntur ad taurum et leonem. Quando autem nebulosus habitus, audaciam significat: tranquillitas autem, adulationem: medius habitus vtique horum bene decenter se habet. Quicumque tristem habent frontem, moesti: referuntur ad passionem, quoniam moesti tristem habent faciem. Qui vero demissam, la-

seuerum notat, ipsa forma ex contractione musculorum frontis oritur, quae a siccitate humorumque crassitie fit. Sed frons morosa est senibus etiam propria, v. Virg. Aen. VII. v. 415 sqq. — *In voltus sese transformat aniles. Et frontem obscenam rugis arat.*

137. Γαληνές) Nota γαληνὲς, et mox seq. voc. γαλήνη. Interpr. videtur legisse ἀτενὲς, vt supra, vertit enim, *qui cum blandiuntur, contractam*, (potius *exporrectam, explicatam*) *habent frontem. Sylb.* Et sic Auerroes quoque.

138 Δυσάνιοι) *Moesti.* Hic affectus marcescere corpora facit, atque siccitate contrahit cutem. Vide quae diximus p. 13. n. 32.

139. Κατηφεῖς) *Demissam.* Simile quid est apud Virgil.

ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὀδυρόμενοι κατηφεῖς.

140 Οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ δὲ μικρὰν, αἰσθητικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. 141 Οἱ τὰς

mentabundi ſunt: referuntur ad paſſiones, quia lugentes demiſſae ſunt frontis.

Quicumque autem magnum habent caput, ſenſati: referuntur ad canes. Qui vero parvuum, inſenſati: referuntur ad aſinos. Qui

Aen. IV v. 4. ſq. — *haerent infixi pectore vultus, Verbaque: nec placidam membris dat cura quietem.*

140. Οἱ τὴν κεφ.) Leon. et Ifingr. contrario modo: οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες, αἰσθητικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ μικρὰν, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Itidemque Interpres: *Qui habent m. c. etc.* Mihi Camotii lectio viſa eſt magis conſentanea. Nec multum diſcrepant quae Polemo, I. Κεφ. β'. Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον ἄνδρα κατηγορεῖ, et Adam. II. Κεφ. κβ'. Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον κ. τ. λ. Sed rurſum illi alteri lectioni videtur patrocinari quod legitur in hiſt. anim. XX, 7. τὸ λοφούρων γένος πάνυ μικρὰν ἔχει τὴν κεφαλὴν, e quo genere aſinum etiam eſſe docet eadem hiſtoria, XI. 16. *Sylb.* Et hanc eſſe lectionem MS. notat in margine Du Vallius. Auerroes quoque conſentit cum Interpr. et habet in margine, *De Capite.* Follin. prop. 34. p. 57. *Qui magnum caput ſortiuntur, pollent ſenſu plurimo, qui vero paruum, ſenſibus ſunt obtuſi, referuntur etc.* Magnum ſiquidem caput multum cerebri habet, in quo ineſt facultas ſentiendi vegeta, et caloris et ſpirituum abundantia. Magnum autem caput hoc loco intelligitur, quod proportionem corporis non excedit. In paruo contra capite eſt paucitas ſpirituum. Vide aliam differentiam ap. Hippocr. Epid. II. S. VI. p. 133.

141. Οἱ τὰς κ.) Follin. pr. 34. p. 57. *Et qui caput inſtar pyramidis habent faſtigiatum, impudentes haben-*

τὰς κεφαλὰς [142] φοξοὶ, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς γαμψώνυχας.

[143] Οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες, πιθηκώδεις· οἱ δὲ

habent capita pineata, inuerecundi: referuntur ad habentes vngues curuos.

Quicumque aures paruas habent, ſimiales

tur, et referuntur ad aues curuorum vnguium. Perexigua eiuſmodi capiti ineſſe creditur cerebri ſubſtantia, quae impudentiae eſſe cauſa poteſt, nullum dedecoris metum, nec famae propriae ac honoris rationem habentis. Corui et coturnices tali capite ſunt praediti. Homerus Therſitem impudentiſſimum eiuſmodi capite inſtructum aſſerit Iliad. β. v. 216. ſqq. — αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε. Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα, τὼ δέ οἱ ὤμω, κυρτὼ ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε. Αὐτὰρ ὕπερθεν, Φοξὸς ἔην κεφαλὴν, Ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη. Ἔχθιστος δ' Ἀχιλλῆϊ μάλιστ' ἦν ἠδ' Ὀδυσῆϊ. Τὼ γὰρ νεικείεσκε, τότ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι δίῳ Ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα. *Turpiſſimus vero vir ad Ilium venit. Strabus erat, clauduſque altero pede, at ei humeri Curui in pectus contracti, ceterum deſuper Acuminatus erat capite. Rarus autem deſloruit capillus. Infenſiſſimus vero Achilli potiſſimum erat, et Vlyſſi, Hos enim vituperabat, tunc rurſus Agamemnoni generoſo acute clamando loquebatur conuicia.* Legimus tamen Periclem acuminato fuiſſe capite, et fecundiſſimo ingenio, et ſumma prudentia, autoritate et eloquentia, vnde *Olympius* dictus, quod tonare in concionibus ac fulmen ciere videretur. Quod exemplum vtique a regula aberrat.

142. Φοξοὶ) Cam. λοξοὶ, vt infra apud Polem. I. Κεφ. β'. λοξότης κεφαλῆς, et Adam. II. Κεφ. κβ' λοξοὶ δὲ τὰς κεφαλὰς ἄνδρες. Interpres nobiſcum vertit *pineata. Sylb.* λοξὸς autem dicitur de rebus obliquam ſphaeram repraeſentantibus.

143. Οἱ τὰ ὦτα) Auerr. habet in margine: *De auribus* Foll. prop. 35. p. 19. *Qui aures habent exiguas, moribus imitantur ſimiam;*

δὲ [144] μεγάλα ὀνώδεις. Ἴδοι δ᾽ ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς ἀρίστους μέτρια ὦτα ἔχοντας.

[145] Οἱ ἄγαν [146] μέλανες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς

ſunt. Quicumque autem magnas, aſinini. Videbit vtique aliquis et canum optimos moderatas aures habere.

Qui valde nigri, timidi: referuntur ad Ae-

qui vero proceroſos, aſinos. Cuius quidem haec ratio eſſe videtur, vt ſuperflua materia magnas aures aeque ac vecordiam et teporem, deficiens vero paruas, atque idcirco vigilantiam laborisque ſtudium producat. Hanc diuiſionem aurium vide etiam ap. Noſtr. in hiſt. anim. L. I. c. 11. καὶ ἢ μεγάλα, ἢ μικρὰ, ἢ μέσα· ἢ ἐπανεστηκότα σφόδρα, ἢ οὐδὲν, ἢ μέσον· τὰ δὲ μετὰ βελτίστου ἤθους σημεῖον· τὰ δὲ μεγάλα καὶ ἐπανεστηκότα, μωρολογίας καὶ ἀδολεσχίας. *Item aliae maiores, aliae minores, aliae mediocres, et aut nimium, aut parum, aut mediocriter arrectae. Notam morum optimorum habent, quae mediocres. At quae magnae arrectaeque vltra modum, ſtultitiae indices ſunt, aut loquacitatis.*

144. Μεγάλα) Aldus vitioſe, μεγάλοι.

145. Οἱ ἄγαν μ.) Auerr. hic incipit Cap. X. inſcriptum: *De Paſſionum, Habituumque ſignis, a communibus quidem generibus deſumtis, membris tamen particulariter applicatis.* Ad marginem habet: *De Coloribus.*

146. Μέλανες,) *Nigri.* Ille color conciliatur corpori ab humore atra bile infarcto, et apud eas reperitur nationes, quae loca concaua, herboſa ac aeſtuoſa habitant, quaeque ventis calidis magis quam frigidis perflantur, et aquis vtuntur calidis, v. Hippocr. de aq. aere et loc. S. III. p. 77. Aethiopum autem nigredo ex pigmento eſt, quod reticulo Malpighiano et cuticulae interſunditur. Alia tamen eſt coloris natiui in nigrum conuerſio, de qua Gal. ad Hipp. Epid. L. IV. aph. 46. et quae ad morbos pertinet.

τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ Αἰθίοπας. Οἱ [147] δὲ λευκοὶ ἄγαν, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Τὸ δὲ πρὸς ἀνδρείαν συντελοῦν χρῶμα, μέσον δεῖ τούτων εἶναι. [148] Οἱ ξανθοὶ, εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [149] Οἱ πυῤῥοὶ ἄγαν, πανοῦργοι· ἀνα-

gyptios, et Aethiopas: valde autem albi, timidi ſunt, referuntur ad mulieres. Colorem autem, qui confert ad fortitudinem, medium horum oportet eſſe. Flaui, magni animi ſunt: referuntur ad leones. Rubei

147. Λευκοὶ) *Candidi.* Vnde oriantur docet Hipp. de nat. pueri S. III. p. 21. vide quae diximus p. 24 n. 15.

148. Οἱ ξανθοὶ) *Qui flauo ſuffunduntur colore.* Foll. egreg e hunc canonem explicat; *Fuſcus quippe color,* inquit, *eiuſmodi naturalis ſiccitatis eſt indicium. Auicenna ſcripſit:* fuſcum colorem ſignificare caliditatem, in qua audacia et robur. *Fuſci ergo homines robuſti. Id probari poteſt ex populis hoc colore tinctis, qui robore corporis praeſtant, quales ſunt Arabes et Iapponenſes ſecundum hiſtoricos, qui de eorum colore naturali et magnanimo late paſſim multa commemorant.* Tales homines ἐρυθρόχολους *ſanguineos bile mixtos* appellare poſſumus.

149. Οἱ πυῤῥοὶ) Paululum recedit ab Auerroe et Interpr. Foll. prop. 28. p. 53. *Qui fuluo ſunt colore, pluſquam rationi conueniat, exſecrandi, atque exitioſi, referuntur ad vulpes.* Sed hic color in rubrum quoque vergit. Oritur enim a praedominio bilis, et participat de caliditate et ſiccitate ſpiritibus mobilitatem conciliantibus. Iam haec mobilitas reddit homines verſipelles, inconſtantes, iracundos, aſtutos et fraudulentos. Duplicem tamen ſtatuit Hipp. differentiam Epid. L. II. S. V. p. 122. Ὁκόσοι πυῤῥοὶ, ὀξύῤῥινες, ὀφθαλμοὶ σμικροὶ, πονηροί. Ὁκόσοι πυῤῥοὶ, σιμοὶ, ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, ἐσθλοί. *Qui fuluo ſunt colore, aduncis naribus, et paruos oculos habent, ii maligni ſunt. Qui vero fului, ſimi, et grandioribus ſunt oculis, boni.*

ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας. [150] Οἱ δὲ ἔνωχροι, καὶ τεταραγμένοι τὸ χρῶμα, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, τὸ ἐκ τοῦ φόβου γιγνόμενον. [151] Οἱ δὲ μελίχλωροι, ἀπεψυγμένοι εἰσί. Τὰ δὲ ψυχρὰ, δυσκίνητα· δυσκινήτων δὲ ὄντων τῶν κατὰ τὸ σῶμα, εἶεν ἂν βραδεῖς. [152] Οἷς τὸ χρῶμα ἐρυθρὸν, ὀξεῖς· ὅτι πάντα τὰ κατὰ τὸ σῶμα ὑπὸ κινήσεως

ἐκθερ-

valde, aſtuti: referuntur ad vulpes. Pallidi, colore turbati, timidi ſunt: referuntur ad paſſionem, quae fit ex timore. Qui autem ſunt mellei coloris, ſunt frigidi: frigida autem mobilia difficulter: mobilibus autem difficulter exiſtentibus iis, quae ſunt iuxta corpus, erunt vtique tardi. Quibus color ruber eſt, acuti ſunt, quoniam omnia, quae ſunt ſecun-

150. Οἱ δὲ ἔνωχροι) *Pallidi, colore turbati.* Hic color ex muco viſcido ſanguini admixto prouenit, quem λευκὸν φλέγμα veteres appellarunt, et λευκοφλεγματιοῦντας, qui ob pituitam pallent, nec tument. Varium quid pallido internitet, quod χλωρὸν *flauum* aut *viride* dicitur, quemque ſtatum Aret. de morb. chron. L. I. c. 13. vocat χροιὴ χλοηβάφους, *quantum ad colorem, inſtar herbae tinctos.* Igitur ſanguis cum bile remixtus et ad cutem transfertur, atque laeſis inde functionibus timor in animo locum occupat.

151. Οἱ δὲ μελίχλωροι) *Qui vero mellei coloris.* Gloſſ. vett. *fuſcum* explicant. Aeque is ex flaua fit bile, quae ſeponitur in totum corpus, atque prauam humoribus diſpoſitionem affert, et ſanguinis circulationem reddit tardiorem.

152. Οἷς δὲ τὸ χρ.) *Quibus color ruber eſt, acuti ſunt.* Notat is caliditatis et ſanguinis redundantiam. Color ille in cute efflorescens laetum quid et iucundum ſignificat, et εὐχροιὰ σώματος, *bonam corporis quoad colorem conſtitutionem* indicat. Iuſta adeſt humorum temperies, naturaliſque pinguedo ſubcutanea, totius

ἐκθερμαινόμενα, ἐρυθραίνεται. [153] Οἷς δὲ τὸ χρῶμα φλογοειδὲς, μανικοί. [154] Ὅτι τὰ κατὰ τὸ σῶμα σφόδρα ἐκθερμανθέντα, φλογοειδῆ χροιὰν ἴσχει· οἱ δὲ ἄκρως θερμανθέντες, μανικοὶ ἂν εἴησαν. [155] Οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη ἐπιφλεγές ἐστι χρῶμα,

dum corpus, a motu calefacta erubescunt. Quibus color flammeus est, maniaci: quia ea, quae sunt in corpore vehementer calefacta, flammeum colorem habent. Qui autem sunt extreme calefacti, maniaci vtique sunt. Quibus autem est flammeus color circa pe-

cutis similis explicatio, musculorumque bonus motus.

153. Οἷς δὲ τὸ χρ. φλ.) Follin. prop. 29. p. 54. ita interpretatur: *Quibus color inflammatus atque igneus est, insani, omnes siquidem corporis partes, si impendio calidiores reddantur, flammeum colorem acquirunt, qui vero ad extremum calefactionis perueniunt, merito furiosi dicuntur.* Inflammatio totius corporis ἐξερύθρους facit homines, et natiuum ruborem insolito intendit modo, indicatque magnam adesse aestuationem. In eresypelate, pleuritide, tussi, vomitione febribusque, aliis rubor ille status morbosi signum est. Mens autem ab hac inflammmatione turbatur, vnde deliria ingruunt; et si maior gradus caloris transit ad cerebrum, meningesque afficit, furore corripitur homo. Cassandram illam, Priami ac Hecubae filiam, ferunt flammeo fuisse colore et oculis lucentibus, proindeque maniacam.

154. Ὅτι τὰ) Τὰ post οἷς, vel expungendum, vel elliptice accipiendum pro κατὰ τά: Sylb.

155. Οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη) Et Auerroes et Interpres consentiunt. Affectus autem ex caliditate et siccitate cordis prouenit. Sic enim Seneca, de ira, L. I. c. 1. *Flagrant et micant oculi, multus ore toto rubor, exaestuante ab imis praecordiis sanguine*, qui non solum pectus rubore tingit, sed et pulsum celerem et durum reddit v. Gal. de arte

μα, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. Τοῖς γὰρ ὀργιζομένοις ἐπιφλέγεται τὰ περὶ τὰ στήθη. Οἷς τὰ περὶ τὸν τράχηλον, καὶ τοὺς κροτάφους αἱ φλέβες κατατεταμέναι εἰσὶ, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι [156] τοῖς ὀργιζομένοις ταῦτα συμβαίνει. Οἷς τὸ πρόσωπον [157] ἐπιφοινίσσον ἐστιν.

ctus, difficilis irae ſunt: referuntur ad paſſionem. Iratis namque ſuperaccenduntur ea, quae circa pectus. Quibus autem circa collum et tempora venae diſtenſae ſunt, difficilis irae: referuntur ad paſſionem, quia iratis haec accidunt. Quibus facies ſupereru-

med. T. III. p. 149. Θερμῆς καὶ ξηρᾶς καρδίας οἱ σφυγμοὶ σκληροὶ, καὶ μεγάλοι, καὶ ταχεῖς, καὶ πυκνοί. Καὶ αἱ ἀναπνοαὶ μεγάλαι τὲ καὶ ταχεῖαι καὶ πυκναί. Καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον εἰς τάχος ἐπιδιδόασιν καὶ πυκνότητα, συναυξηθέντος ἀνάλογον τῇ καρδίᾳ τοῦ θώρακος. — Εἰς δὲ τὰς πράξεις ἕτοιμοι, καὶ θυμικοὶ, καὶ ταχεῖς, καὶ τυραννικοὶ τοῖς ἤθεσι, καὶ γὰρ ὀξυθυμοὶ καὶ δύσπαυστοι. *Calidi et ſicci cordis pulſus duri, magni, veloces et frequentes. Reſpirationes magnae, veloces, et frequentes, et quae multo magis ad velocitatem et frequentiam vergant; thorace eadem proportione aucto, qua cor caliditate — Promti ad actiones, iracundi, celeres, impudentes et mores tyrannicos habentes, etenim ſunt in iram praecipites, et non facile placabiles.* Omnes autem colores ſic deſcribit Alex. ab Alex. L. II. c. 19. *Plato vero homines rubicundos dixit animoſos, nigriores, viriles: albos, Deo deuotos, mellei coloris et decoloris vultus, nimium amatores. Tam etſi communi fertur adagio, iracundiſſimos eſſe flauos, rubenteſque.*

156. Τοῖς ὀργιζ.) Hoc fit propter celeriorem ſanguinis circulationem, et Senec. l. 1 *intumeſcentiam* appellat: *Magnaſque minas agens, foeda viſu et horrenda facies deprauantium ſe, ac intumeſcentium.* Et Cic. de offic. I. c. 29. *Iratorum omnium vultus, voces, motus, ſtatuſque mutantur.*

157. Ἐπιφοινίσσον) Hanc

ἐςὶν, αἰσχυντηλοί εἰσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς αἰσχυνομένοις ἐπιφοινίσσεται τὸ πρόσωπον. Οἷς αἱ [158] γνάθοι ἐπιφοινίσσουσιν, οἰνόφλυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς μεθύουσιν ἐπιφοινίσσουσιν αἱ γνάθοι. Οἷς δὲ [159] οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφοινίσσουσιν, [illegible] [160] ἐκςα-

beſcens eſt, verecundi ſunt: referuntur ad paſſionem, quia verecundatis ſupererubeſcit facies. Quibus genae ſupererubeſcunt, amatores ſunt vini: referuntur ad paſſionem, quia ebriis ſupererubeſcunt genae. Quibus autem oculi ſupererubeſcunt, extra ſe

vocem ipſe Ariſtot. aeque ac rem explicat Probl. S. XI. 33. per ἐξέρυθροι γίνονται, atque ex cordis calore deducit; τοῖς δὲ αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται τὸ θερμὸν πρὸς τὸ πρόσωπον. Σημεῖον δὲ ὅτι ἐξέρυθροι γίνονται. *Calor in pudore affectis ſeſe effert ad faciem. Cuius indicium eſt, quod plenius erubeſcunt.* Et 53. οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι ἐρυθριῶσιν· ἡ δὲ ἀγωνία αἰσχύνη τίς ἐςιν. *Quos enim pudwit erubeſcunt: trepidatio autem pudor quidam eſt.* Pudor autem a natura homini datus eſt tamquam cuſtos conſeruandae dignitatis ac exiſtimationis ſuae, v. Cic. de Offic. L. I. c. 35.

158. Αἱ γνάθοι ἐπιφ.) *Genae ſupererubeſcunt.* Proprie in genis eſt ſedes pudoris; quare pueris rubere genua probitatis ſignum eſt. v. Alex. ab Al. gen. dier. L. II. c. 19. ſi autem nimius rubor, irae ſignum, qui fit ex calore ſanguinis aucto et ad ſuperiora aſcendente. Vide Seneca, de ira L. II. c. 20. *Quidam ebrii effervescunt, quidam ſicci. Neque vlla alia cauſa eſt, cur iracundiſſimi ſint flaui atque rubentes: quibus talis natura color eſt, qualis fieri ceteris inter iram ſolet: mobilis enim illis agitatuſque ſanguis eſt.*

159. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφ.) *Quibus autem oculi ſupererubeſcunt etc.* Idem Seneca de ira, L. I. c. 1. *Flagrant et micant oculi,* qui ſunt κάτοπτρον τῆς ψυχῆς. Ratio huius effectus eſt ap. Ariſt. Probl. S. XXXI. 3. et S. XXXII. 8. et Autor Hi-

160 ἐκστατικοὶ ὑπὸ ὀργῆς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὑπὸ ὀργῆς ἐξεστηκότες, ἐπιφοινίσσονται τοὺς ὀφθαλμούς. 161 Οἷς δὲ ὀφθαλμοὶ ἄγαν μέλανες,

feruntur ob iram: referuntur ad paſſionem, quia, qui ab ira efferuntur, erubeſcunt oculis. Quibus autem oculi valde nigri, timidi:

eroſ. liberatae cant. IV. *Horrida maiestas ferocitate vultus terrorem auget. — Rubent oculi veneno infecti, et micat ſcintillans acies inſtar ſtellae crinitae male ominatae.*

160. Ἐκστατικοί) Aldus dat vitioſe, ἐκσακτικοί.

161. Οἷς δὲ ὀφθ.) *Quibus autem oculi valde nigri.* Empedoclis ſententiae fauet Ariſtot. qua nigros oculos ex caloris interioris abſentia fieri arbitratur, ſic enim Probl. S. XIV. 14. ὄμματα μέλανα δὲ, διὰ τοῦ ἐντὸς θερμοῦ ἀπουσίαν, et apud nationes verſus meridiem habitantes quam maxime reperiri ſcribit. Et de gen. anim. L. V c. I. Τὰ μὲν οὖν ἔχοντα τῶν ὀμμάτων πολὺ τὸ ὑγρὸν, μελανόμματά ἐστι, διὰ τὸ μὴ εὐδίοπτα εἶναι τὰ πολλά. *Itaque qui multum humoris continent, nigri ſunt, quoniam humoris copia transſpici ſatis non poteſt.* Omnes autem cauſas nigri coloris commemorat Galen. de arte med. T. III. p. 148. b. μέλας δ' ὀφθαλμὸς, ἢ διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ κρυσταλλοειδοῦς, ἢ διὰ τὸ ἐν βάσει θέσει, ἢ ὅτι λαμπρόν τε καὶ αὐγοειδὲς, ἀκριβῶς οὐκ ἔστιν, ἢ ὅτι τὸ λεπτὸν ὑγρὸν, ἤτοι πλέον, ἢ οὐ καθαρόν ἐστιν, ἢ διὰ τινὰ τούτων, ἢ διὰ πάντα πέφυκε γίνεσθαι. *Niger autem oculus fit, vel ob parvitatem humoris cryſtallini, aut propter profundum ſitum, vel quoniam ſplendidus et fulgidus exquiſite non eſt, vel quoniam humor aqueus aut ſuperabundat, aut eſt impurus. Singulae cauſae oculum* (ſeu iridem) *nigrum faciunt, omnes autem nigerrimum.* Itaque ſi humores in oculo abundant, etiam in reliquis abundabunt corporis partibus. Vbi autem abundantia humoris, ibi caliditatis abſentia, et vbi caliditatis abſentia, ibi timor. Ergo nigri oculi timorem ſignificant.

λανες, δειλοί. Ἡ γὰρ ἄγαν [162] μελαίνη χρόα, ἐφάνη δειλίαν σημαίνουσα. Οἱ δὲ μὴ ἄγαν μέλανες, ἀλλὰ κλίνοντες πρὸς [163] τὸ ξανθὸν χρῶμα, εὔψυχοι. Οἷς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ [164] γλαυκοὶ, ἢ λευκοὶ, δειλοί· ἐφάνη γὰρ τὸ λευκὸν χρῶμα δειλίαν σημαῖνον. Οἱ δὲ μὴ γλαυκοὶ, ἀλλὰ [165] χαροποὶ, εὔψυ-

niger enim color valde, videtur timiditatem significare. Qui autem non sunt valde nigri, sed declinant ad flauum colorem, boni animi sunt. Quibus autem oculi glauci, aut albi, timidi sunt: visus est enim albus color timiditatem significare. Qui autem non sunt glauci, sed charopi, boni

162. Μελαίνη) Nota Ion. μελαίνη, pro communi μέλαινα. *Sylb.*

163. Τὸ ξανθὸν) *Flauum colorem.* Quoniam autem flauus color ex nigro est temperatus, et sufficientem adesse arguit caliditatem, merito signum bonae temperiei et boni animi esse potest.

164. Γλαυκοὶ, ἢ λευκοὶ) *Glauci oculi et albi.* Colorem oculorum admodum colorem corporum imitari, atque qui albo corpore caesios habere oculos, quia τοῦ γὰρ λευκοῦ τοῦτο ἐγγὺς τὸ χρῶμα, statuit Aristoteles, et caussam reddit hanc: καθάπερ οὖν τῶν πρὸς ἄρκτον οἰκούντων, γλαυκὰ ὄμματά ἐστι, τῷ τὸ ἐντὸς θερμὸν κωλύεσθαι διεκπίπτειν, διὰ τὸ ἐκτὸς ψυχρόν. *Ergo quaemadmodum qui aquilonem versus positi sunt, oculis caesiis ideo nascuntur, quod calor interior effluere a frigore exteriori vetatur.* v. Probl. S. IV. 14. Temperies autem colorem dilutum non saturum facit, atque imbecillitatem arguit. Nero eiusmodi oculos habuisse fertur, qui timidus fuit. De glaucis oculis v. Gal. de arte med. p. 149. b. Anacreon, od. κη v. 20. dicit βλέμμα γλαυκόν, cf. animaduu. V. Cel. Fischeri ad illum locum.

165. Χαροποὶ) Vide quae diximus p. 37. n. 12.

εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ λέοντα καὶ ἀετόν. Οἷς δὲ [166] οἰνωποί, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας. Οἷς δὲ [167] πυρώδεις, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ [168] ὠχρόμματοι, ἐντεταραγμένους ἔχον-
τες

animi sunt: referuntur ad leonem, et aquilam. Qui autem vino colore similes sunt, stolidi sunt: referuntur ad capras. Quibus ignei sunt oculi, inuerecundi: referuntur ad canes. Qui autem oculos discoloratos ha-

166. Οἰνωποί) Agnoscit etiam οἰνωποί Interpres, sed rectius cum Gesnero 276, 51. legemus αἰγωποί: sicut de gener. anim. L. V. 304, 6. ἔνια δ' αἰγωπά, καθάπερ τὸ τῶν αἰγῶν αὐτὸ πλῆθος: at hist. animal. L. I. 13. 25. τὸ αἰγωπὸν dicitur esse, ἤθους τοῦ βελτίστου σημεῖον, καὶ πρὸς ὀξύτητα ὄψεως κράτιστον. Adamant. infra II. Κεφ. κέ. pro οἰνωποί habet μαρμαρύσσοντα ὄμματα. *Sylb.* Interpr. lectionem sequitur etiam Auerroes. Et sic legisse videtur in Physiogn. Alex. ab Alex. gen. dier. L. II. c. 19. *Refert vero Aristoteles, ait, caprinos oculos et modice conniuentes, aut paruos, marum praestare indicium optimorum.* Et tunc mendum est in voce μάργοι.

167. Πυρώδεις) Cam. πυρρώδεις. *Sylb.* Du Vallius πυρρώδεις MSS. autoritate firmari ad margin. notat. Et sic quoque Foll. prop. 50. *Quibus oculi ignei sunt, lasciui et libidinosi.* Luxuriam autem spendor et luciditas oculorum significat, et oritur ex copia sanguinis in venas tunicae coniunctiuae confluente. Eiusmodi oculos suae amicae pingere iubet Anacr. od. κή 18. τὸ δὲ βλέμμα νῦν ἀληθῶς Ἀπὸ τοῦ πυρὸς ποίησον. *Oculos plane ardentes fac illi*, V. Cel. Fischeri Obseru. ad. h. l.

168 Ὠχρόμματοι) *Discoloratos*, siue *diuersi coloris*, qui diuersimode variant in iride, sic v. c. grana quaedam diuersi coloris a reliqua iride, veluti grana milii conspiciuntur, quaeque vel sanguineum, vel caeruleum, vel alios referunt colores. In quibusdam loco granorum circuli sunt, qui iridem ab albo, a pupilla etc. seiungunt; atque diuersos faciunt colores. Inaequa-

τες τοὺς ὀφθαλμοὺς, δειλοί: ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος· ὅτι οἱ φοβηθέντες, ἔνωχροι γίνονται χρώματι οὐχ ὁμαλῷ. Οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς 169 στιλπνοὺς ἔχοντες, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ κόρακας.

170 Οἱ δασείας ἔχοντες τὰς κνήμας, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς τράγους. 171 Οἱ δὲ περὶ τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν ἄγαν δασέως ἔχοντες, οὐδέποτε

bent, et turbatos, timidi: referuntur ad paſſionem, quia qui timuerint, pallidi fiunt colore non aequaliter. Quicumque oculos lucentes habent, luxurioſi: referuntur ad gallos et coruos.

Qui tibias piloſas habent, Venerei ſunt: referuntur ad hircos. Qui autem ea, quae ſunt circa pectus, et ventrem, valde piloſa habent,

lem autem humorum arguunt temperiem, ex qua timiditas commode poteſt colligi.

169. Στιλπνοὺς.) *Lucentes.* De lucentibus oculis eadem ratio locum habet, quam adduximus not. 167.

170. Οἱ δασείας etc.) Auerroes habet ad marginem: *De Piloſitate in quacumque corporis parte.* De κνήμαις diximus p. 45. n. 39. et p. 93. n. 14. Coll. prop. 13. n. 39. tibiarum nomine etiam coxas intelligere Ariſtotelem cenſet, quia, ſi crura villoſa, pubeſque hirſuta, genitalia multum generant ſeminis, vnde ſalacitas.

171. Οἱ δὲ περὶ) Locus hic valde laborare videtur. Lacuna enim aequiuocationem in verbis. οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελ. ſuſpicatur, quia homines ſunt ſociabiles. Et Ioh. Bapt. a Porta habet *pectus et aluus*, quae ob piloſitatem mente leues, inſtabiles, et imbecilles notant. Sed nihil mutandum. Qui enim pectoris et ventris regionem habent hirſutam ſunt feruidae humidaeque naturae, ac libidinoſi ſicut aues.

ποτε πρὸς τοῖς [172] αὐτοῖς διατελοῦσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας, ὅτι [173] ταῦτα τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν δασυτάτην ἔχουσιν. [174] Οἱ τὰ στήθη ψιλὰ ἄγαν ἔχοντες, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Ἐπειδὴ οὖν οὐδὲ ἄγαν δασέα δεῖ εἶναι, οὔτε ψιλὰ, ἡ μέση ἕξις κρατίστη. Οἱ τοὺς ὤμους δασεῖς ἔχοντες, οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν. ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. Οἱ [175] τὸ νῶτον δασὺ ἔχοντες ἄγαν, [176] ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ

numquam in eiſdem perſeuerant: referuntur ad aues: quia eae pectus et ventrem valde piloſa habent. Qui pectora habent valde nuda, vel non piloſa, inuerecundi ſunt: referuntur ad mulieres. Quoniam igitur non oportet valde piloſa eſſe, neque nuda, medius habitus eſt optimus. Quicumque humeros piloſos habent, numquam in eiſdem perſeuerant: referuntur ad aues. Qui dorſum habent piloſum valde, inuerecundi ſunt,

172. *Αὐτοῖς*) In Leoniceni editione inter τοῖς et αὐτοῖς hoc ſcholion inculcatum eſt, μή ποτε θέλῃ ἀνθρώποις, quo ſignificatur videndum eſſe, ne forte pro αὐτοῖς legendum ſit ἀνθρώποις, ſed τοῖς αὐτοῖς eſt etiam infra, *de humeris*. *Sylb* Aldus etiam habet hoc ſcholion, et Follinus.

173. Ταῦτα) Quum ταῦτα ſubaudiendum τὰ ζῶα, ad ὄρνιθας enim melius quadrat οὗτοι. *Sylb.*

174. Οἱ τὰ στήθη) Foll. prop. 15. p. 41. ita vertit: *Qui pectus habent admodum glabrum, impudentes*, videlicet hoc accidit propter frigiditatem cordis. Ratione autem impudentiae, nec iniuria, Follinus defendit mulieres l. l.

175. Τὸ νῶτον) Leon. et Cam. τὸν νῶτον, et tamen neutro genere δασὺ: vt duplex hic ſit lectio, τὸν νῶτον δασὺν, et τὸ νῶτον δασὺ. *Sylb.* Vtraque forma occurrit, praeprimis apud Poetas.

176. Ἀναιδεῖς) Hanc vo-

ἐπὶ τὰ θηρία. [177] Οἱ δὲ τὸν αὐχένα ὄπισθεν δασὺν ἔχοντες, [178] ἐλεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [179] Οἱ δὲ ἀκρογένειοι, εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ [180] συνόφρυες, δυσ-

ἄνιοι

referuntur ad beſtias. Quicumque autem collum retro piloſum habent, liberales ſunt: referuntur ad leones. Qui autem mentum habent acutum, boni animi: referuntur ad canes. Quicumque habent ſuper-

cem Porta vertit *aſperi*, quia beſtiae impudentes non dici poſſunt. Ergo tantummodo propter dorſum hirſutum cum beſtiis componuntur, et aſperitas habet comitem impudentiam.

177. Οἱ δὲ τὸν αὐχ.) Foll. prop. 17. p. 43. reddit: *Qui colli poſteriorem partem hirſutum, liberales.* Pili in ea ſicca regione oſſibuſque magnis firmata, caloris et abundantiae humorum ſignum praebent; eiuſmodi homines liberales eſſe, exinde patet, quia ſibi ſuiſque viribus fidunt, neque metu in vlla torquentur re, adeoque auaritiae non ſolum infenſi, ſed ſua natura ad liberalitatem proni.

178. Ἐλεύθεροι) Camot. ἐλευθέριοι; de qua ſcriptura ſupra quoque dictum p. 84. n. 45. *Sylb.* Quam Cam. lectionem MS. auctoritate firmari notat Du Vallius ad marginem.

179. Οἱ δὲ ἀκρογ.) Follin. *Qui mentum habent prolixum, animoſi.* Quidam legendum eſſe ſuſpicantur οἱ δὲ περὶ τὸ γένειον δασεῖς, inter quos principem occupat paene locum Porta, his potiſſimum fulti rationibus: Ariſtoteles primo ad canes refert; qui acutum mentum non habent, 2) agit de pilis, non de menti figura aut amplitudine. Barba vero fortis animi eſt indicium, et quo denſior, prolixiorque barba, eo maior virilis cenſendus animus; et canes ſunt animoſi, nam Cicero Verr. IV. 29. inquit: *Canum tam fida cuſtodia, tamque odium in externos, et tam incredibilis ad inueſtigandum ſagacitas narium, tanta alacritas in venando;*

ἄνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν τοῦ πάθους ὁμοιότητα. Οἱ δὲ τὰς ὀφρῦς κατεσπασμένοι πρὸς τῆς ῥινὸς, 181 ἀνεσπασμένοι δὲ πρὸς τὸν κρόταφον, εὐήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς σῦς. 182 Οἱ φριξὰς τὰς τρίχας ἔχοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ

cilia coniuncta, tristes sunt: referuntur ad similitudinem passionis. Qui supercilia divulsa habent ante nasum, et extensa vsque ad tempora, fatui sunt: referuntur ad porcos. Qui erectos pilos habent in capite, timidi: re-

vnde ferri omnino lectio οἱ δὲ περὶ etc. potest.

180. Συνόφρυες.) Συνόφρυες legitur etiam apud Polem. I. Κεφ. ϛ. οἱ δὲ σφόδρα συνόφρυες, apud Adam. vero II. Κεφ. κϛ'. ἀποφρύες. Mentio huius superciliorum physiognomoniae fit etiam in hist. anim. L. I. c. 13. *Sylb.* Intp. *Supercilia coniuncta.* Sic tribuit Anacreon amicae suae od. κη'. v. 16. Τὸ λεληθότως σύνοφρυν, *supercilia leui discrimine iuncta.* De superciliis eorumque differentia, vide Aristot. in hist. anim. L. I. c. 9. et Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19.

181. Ἀνεσπασμένοι etc.) *Inflexi iuxta tempora.* Arist. in hist. anim. L. I. c. 9. ait αἱ δὲ πρὸς τοὺς κροτάφους, μώρου καὶ εἴρωνος, et tamen hoc loco est εὐήθεις. Conciliari autem hoc modo possunt haec loca, in historia anim. de superciliis ad tempora, in hoc, supercilia diuulsa ad nasum, etc. Ergo hic est mixtum superciliorum genus: Ergo propositio vera.

182. Οἱ φριξάς.) Follin. prop. 22. p. 46. '*Qui capillos horridos habent, timidi.* Interpres, *erectos.* Vterque non male, sic Virg. Aen. L. III. v. 47. sq. *Tum vero ancipiti mentem formidine pressus obstupui, steteruntque comae, et vox faucibus haesit,* et L. IV. v. 279. sq. *At vero Aeneas adspectu obmutuit amens, Adrectaeque horrore comae, et vox faucibus haesit.* Erecti autem sunt capilli propter frigiditatem externarum partium, quia coarctatis poris rigent. Vide Arist. de gen. anim. L. V. c. 3.

ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι καὶ οἱ ἔκφοβοι γιγνόμενοι, φρίσσουσιν. [183] Οἱ τὰς τρίχας σφόδρα οὔλας ἔχοντες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. [184] Ἐπειδὴ οὖν αἵ τε φρῖξαι, καὶ οἱ σφόδρα οὖλαι δειλίαν ἀναφέρουσιν, [185] αἱ ἄκρουλοι ἂν εἶεν πρὸς εὐψυχίαν ἄγουσαι· ἀναφέρεται δὲ καὶ ἐπὶ τὸν λέοντα. [186] Οἱ τοῦ μετώπου τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ [187] ἀνατεῖλον

feruntur ad passiones: quia timentibus eriguntur. Qui capillos multum crispos habent, timidi referuntur ad Aethiopas. Quoniam igitur rigentes, et vehementer crispi timiditatem ferunt, qui in extremitate sunt crispi, ad bonum animum referuntur: referuntur autem et ad leonem. Qui id frontis, quod est ante caput, eleuatum ha-

183. Οἱ τὰς τρ.) *Qui capillos multum crispos habent.* Caussam crisporum capillorum suppeditat Arist. l. 1. Αἰθίοπες δ' οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς, οὐλότριχες· καὶ γὰρ αὐτοὶ ὑγροὶ, καὶ ὁ περὶ αὐτοὺς ἀὴρ ὑγρός. *Aethiopes contra, qui loca incolunt calida, crispi sunt pilo: siccum est enim cerebrum eorum, et aer ambiens.* Aliae sunt etiam causae, v. c. obliquitas meatus, per quem pilus egreditur, conformatrix virtus assimilans liberos parentibus, etc. Si autem nimius e corpore discedit calor, frigiditas succedit, quae timiditatem procreat.

184. Ἐπειδὴ οὖν) Auerr. *Quia igitur et erecti et vehementer crispi.*

185. Αἱ ἄκρουλοι) Ἄκρουλοι agnoscit etiam Interpr. *in extremitate crispi.* Erectorum autem et crisporum temperies bonam temperaturam efficiens, bonam naturam denotat.

186. Οἱ τοῦ μετώπου) *Qui frontem eleuatam habent.* Hanc ni fallor, Alex. ab Alex. gen. dier. L. II. 19. *latam* dicit, quae *mente flexibiles* designat.

187. Ἀνατεῖλον) De ἀνατεῖλον supra dictum, p. 81. n. 34. *Sylb.*

ςεῖλον ἔχοντες, ἐλευθέριοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς προσπεφυκυίας ἔχοντες τὰς τρίχας ἐπὶ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα, [188] ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν [189] ἐπιπρέπειαν, ὅτι δουλοπρεπὲς τὸ φαινόμενον.

[190] Μακροβάμων καὶ βραχυβάμων, εἴη ἂν νωθρεπιθέ-

της

bent, liberales ſunt, referuntur ad leones. Qui in capite adnatos habent capillos ad frontem iuxta naſum, ſunt liberales: referuntur ad decentem apparentiam.

(*Qui longi ac tardi greſſus ſit, vtique tar-

188. Ἀνελεύθεροι) Aldus dat ἐλευθέριοι, et ſic etiam Auerr. et Interpr. *liberales.* Adnati ſiquidem capilli partes contegentes et caliditatem cerebri fouent.

189. Ἐπιπρέπειαν) Auerr. hanc vocem h. l. vertit, *apparentem decentiam.*

* Vncinis incluſa non habet Interpr. et Auerroes ad marginem notauit, partem hanc non eſſe in antiqua tranſlatione, ſuſpicaturque eam Graeco codici additam, neque iniuria, nam ſcribendi genus ab ingenio Ariſtotelis recedit.

190. Μακροβάμων etc.) Conuenientius Iïngr. καὶ βραδυβάμων: vt declarat in ſeqq. aduerbium βραδέως: quamquam Camot. et Leon. pro eo quoque habent βραχέως Interpres hunc locum de inceſſu omiſit. *Sylb.* Du Vallius quoque βραδυβάμων habet, at Aldus βραχυβάμων, et pro βραδέως in ſqq. βράχεως. Longitudo autem greſſuum reſpectu corporis accipienda, et notat robur facultatis mouentis et ſuſtinentis corpus. Si enim corpus mouetur, corpus vnico quieſcentis cruris fulcro ſuſtinetur: quod difficilius eſt, quam duobus cruribus ſuſtineri: quo vero longius alterum crus proiicitur, eo amplius creſcit difficultas, vt robuſtiore ad id opus ſit potentia. Tarditas contra oritur ex deſiderio remiſſo, quod fit vel ex rerum contemtu, et notat magnanimum, et cogitabundum, vel ex animi frigiditate, et eſt ſocordis et pigri ſignum. Itaque lon-

της τελεστικός· ὅτι τὸ [191] μακρὰν βαίνειν, ἀνυστικόν. Τὸ βραδέως δὲ, μελλητικόν. Βραχυβάμων, βραδυβάμων νωθρεπιθέτης, [192] οὐ τελεστικός· ὅτι τὸ βραχέα βαίνειν καὶ βραδέως, οὐκ ἀνυστικόν. Μακροβάμων, [193] ταχυβάμων, οὐκ ἐπιθετικὸς, τελεστικός· ὅτι τὸ μὲν τάχος [194] εὐτελεστικόν· ἡ δὲ μακρότης, οὐκ ἀνυστικόν. [195] Βραδυβάμων, ταχυβάμων, [196] ἐπιθετικος, οὐ τελεστικός.

[197] Περὶ

ditate molestus, perfectiuus: quondam longe progredi efficax, tarde vero cogitabundum. Qui breuis, ac tardi gressus, tarditate molestus, non perfectiuus: quoniam breuiter tardeque progredi minime efficax. Qui longi ac celeris gressus, minime molestus, perfectiuus. quoniam celeritas perfectiuum, longitudo vero non inefficax. Qui breuis et celeris gressus, molestus, non perfectiuus.)

K 5

gitudo gressuum perfectiuum designat, qui opera absoluit, et tarditas cuncta bundum, qui non absque consilio agit. Ergo temperies ex his bona est.

191. Μακρὰν β.) Rectius μακρὰ βαίνειν, vt apud Homerum, μακρὰ βιβάς: et apud Adam. II. Κεφ. κζ'. οἱ μακρὰ βαίνοντες, sic certe seq. v. βραχέα βαίνειν. Sylb. Aldus habet μακρά, quocum consentit Du Vallius; in margine tamen notat μακρὰν β. esse in MS.

192. Οὐ τελεστικός) Non perfectiuus. Breuiter enim tardeque ingredi ad perficienda opera minime efficax est.

193. Ταχυβάμων) Celeris gressus. Celeritas gressuum concitatum spirituum impulsum, concitatumque animum notat; atque siccitatem caliditatemque temperiei, ac hominem expeditum.

194. Εὐτελεστικόν) Pro εὐτελεστικόν legendum vel ἐκτελεστικόν, vel diuise ἐπὶ τελεστ

[197] Περὶ δὲ χειρὸς καὶ πήχεως καὶ βραχίονος φορᾶς, αἱ τοιαῦται ἀναφέρονται. [198] Οἱ δὲ τοῖς ὤμοις ἐπισαλεύοντες ὄρθοις ἐκτεταμένοις, [199] γαλεαγκῶνες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. Οἱ τοῖς ὤμοις ἐπανασαλεύοντες [200] ἐκκεκυφότες, μεγαλόφρονες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας.

[201] Οἱ

De manus, et cubiti et brachii motu, eadem referuntur. Qui humeris rectis, tensis, insultant, galeangones: referuntur ad equos. Qui scapulis mouentur curui, sunt elati: referuntur ad leones.

κόν. *Sylb.* Et Du Vallius ad marginem notat quosdam habere vel ἐκτελ. vel ἐπιτελ.

195. Βραδυβάμων etc.) Fortasse legendum, ταχυβάμων, βραχυβάμων: vt prius ἐπιθετικὸν, posterius vero οὐ τελεστικὸν, significet: quo respicere videtur quae Adamant. habet, II. Κεφ. κζ'. *Sylb.*

196. Ἐπιθετικὸς) Auerroes ad marginem notat, quosdam habere, *non molestus.* Negatiua videtur praeferenda, quamquam in nullo codice graeco reperiatur, nam qui celeris gressus, non est molestus tarditate.

197. Περὶ δὲ) Forsan περὶ δὴ, vel περὶ οὖν: Seq. gen. φορᾶς agnoscit etiam Interpr. vt cum αἱ τοιαῦται subaudiendum videatur φυσιογνωμονίαι. Interpres vertit, *eadem referuntur*, τὰ αὐτὰ ἀναφέρεται. *Sylb.*

198. Οἱ δὲ τοῖς ὠ.) Auerroes ad marginem habet: *De Membrorum motibus.*

199. Γαλεαγκῶνες) Leon. γαλεαγῦνες: Corrupte: vt patet etiam ex Interprete, qui Graecam vocem retinuit. Supra quoque eadem vox ab autore vsurpata est, p. 56. l. 1. Apud Galen. vero in Lex. Hippocr. proparoxytonôs scriptum γαλεάγκωνες, sicque appellari dicuntur, οἱ σμικρὸν μὲν καὶ ἄτροφον ἔχοντες τὸν βραχίονα, τὰ δὲ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ὀγκωδέστερα ὥσπερ αἱ γαλαῖ. quae vocabuli significatio parum huc videtur congruere. Adamant. in paraphrasi II. Κεφ. κζ', pro eo habet αὐθάδεις καὶ ὑβρισταί. vt fere aliquis

201 Οἱ δὲ τοῖς ποσὶν ἐξεστραμμένοις πορευόμενοι, καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις, ἀναφέρονται ἐπὶ τὰς γυναῖκας.

202 Οἱ δὲ τοῖς σώμασι περικλώμενοι καὶ ἐντριβόμενοι, κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. Οἱ ἐγκλινόμενοι εἰς τὰ δεξιὰ ἐν τῷ πορεύεσθαι, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

203 Οἱ εὐκινήτους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὀξεῖς, ἅρπα-

Qui pedibus inuerſis ambulantes, et cruribus, feminini: referuntur ad mulieres.

Qui vero corporibus circumtorquentes ſe, et fricantes: adulatores ſunt: referuntur ad paſſiones. Inclinati autem ad dextram in ambulando, cinaedi ſunt: referuntur ad apparentem decentiam.

Quicumque oculos habent bene mobiles,

malit γαυροαλαζόνες. *Sylb.* Aldus corruptam retinet lectionem.

200. Ἐκκεκυφότες) Forſaſſe rectius ἐγκεκυφότες. *Sylb.* ἐπαναςαλεύοντες autem vertendum, *ſurſum mouentes*, quique affectato modo incedentes, magna ſpirant.

201. Οἱ δὲ) *Qui pedibus et cruribus inuerſis ambulant.* Forte propterea hos femininos appellat, quia haec figura ad Veneris exercitium apta eſt. In deſcriptione cinaedi idcirco vox γονύκροτος adhibetur ſupra p. 51.

202. Οἱ δὲ τοῖς σώμασι) *Qui vero corporibus ſe circumtorquentes* etc. Ex his geſtibus actioni alicui conuenientibus recte ad propenſionem in eiuſmodi actionem colligimus, et ſic, animum huc vel illuc inclinat adulator, quomodo ipſi videtur proficuum, fricat ſe potiſſimum in fronte, vt conſilia ſibi animus ſuggerat accommodata ſuae conditioni, atque in varias formas chamaeleontis ſe transmutat more.

203. Οἱ εὐκινήτους etc.) Follin. pr. 40. p. 62. red-

ἁρπαστικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἱέρακας. [204] Οἱ σκαρδαμύκται, δειλοί· ὅτι ἐν τοῖς ὄμμασι [205] πρῶτα τρέπονται· [206] Οἱ κατιλλαντιωρίαν τε, καὶ οἷς τὸ

acuti, rapaces: referuntur ad accipitres. Qui palpebrizant, timidi: quia in oculis prima mouentur. (*Qui demissum adspectum: et

dit; *Qui oculos habent volubiles, ingeniosi atque rapaces.* Plures sunt causae volubilitatis oculorum, vel enim illa oritur a robusta facultate animali mouente, vel ab humore vnctuoso, quo lubrici redduntur, vel a mobilitate musculorum plurium, quibus oculus praeditus est, vel ab imaginatione, quae celeritate praestat apud ingeniosos et acutos, qui propter caloris et spirituum copiam omnia arripiunt, ac ingenio comprehendunt: vnde ingenium et rapacitas de iis dici potest.

204. Οἱ σκαρδαμύκται) Aldus habet σκαρδαμύτται, cf. quae diximus de hac voce p. 39, n. 18. Follin. prop. 41. p. 64. sic reddit: *Qui frequenter admodum conniuent, timidi, quandoquidem in oculis primum.* Quicumque saepe palpebras mouent, conniuere dicuntur, ac claudunt oculos, quo ab iniuriis defendatur oculus. Qui autem claudit oculum, timet iniurias; ergo iure timiditatis signum in talibus inest oculis.

205. Πρῶτα) Leon. et Camot. πρῶτοι: sed πρῶτα agnoscit etiam Interpres, *prima mouentur. Sylb.* Aldus quoque habet πρῶτα.

* Haec etiam pars vncinis inclusa, vt Auerroes notat ad marginem, in antiqua deest translatione, forteque et ipsa graeco textui est addita.

206. Οἱ κατιλλαντιωρίαν) Κατιλλάντωρίαν corruptum videtur e duplici scriptura κατιλλάἰζοντες, et κατιλλώπτοντες. *Sylb.* Follin. prop. 42. p. 64. vertit: *Qui gratiose diffuseque intuentur, ad decentem venustatem, atque ad feminarum genus referuntur.* Duplex vero oculi motus distinguendus, alter per se oculi, alter ob palpebras, quae alterno ac cito motu nunc pupillam aperiunt, nunc claudunt: oculi vero proprium est, vt vel defi-

τὸ ἕτερον βλέφαρον [207] ἐπιβέβηκε τοῖς ὀφθαλμοῖς, κατὰ μέσον τῆς ὄψεως ἑστηκυίας, καὶ οἱ ὑπὸ βλέφαρα τὰ ἄνω τὰς [208] ὀψίας ἀνάγοντες, μαλακόν τε βλέποντες, καὶ οἱ τὰ βλέφαρα ἐπιβεβληκότες, ὅλως τε πάντες οἱ μαλακόν τε καὶ διακεχυμένον βλέποντες, [209] ἀναφέρονται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ τὰς γυναῖκας. [210] Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ συχνοῦ

quibus altera palpebra immittitur in oculis per medium fixi adſpectus: et qui palpebras ſuperiores tarde reducunt, molliterque intuentur: et qui palpebras immittunt: in vniuerſumque omnes, qui molliter diffuſeque ſpectant, referuntur ad apparentem decentiam, et ad feminas.) Qui oculos frequen-

xus et immotus ſpectet, vel huc et illuc voluatur, et modo in hanc, modo in illam reſpiciat partem. Hic poſterior oculi motus eſt efficacia quaedam, quae oculos et animos ex aduerſo proſpicientium penetrat, amoriſque feruidioris eſt indicium. Eiuſmodi oculum Anacr. od. κη. v. 21. βλέμμα ὑγρὸν vocat, quod egregie atque docte V. Cel. Fiſcherus in Obſeruatt. explicat, *oculus paetus, petulanter et laſciue mobilis.*

207. Ἐπιβέβηκε) Leon. et Camot. ἐπιβέβληκε. *Sylb.* Et ſic Aldus quoque.

208. Τὰς ὀψίας) Rectius τὰς ὄψεις, ſeu τὰς κόρας. Interpres hunc aphoriſmum omiſit. *Sylb.* Du Vallius ad marginem notat, eſſe hanc lectionem in quibuſdam exemplaribus.

209. Ἀναφέρονται) Et ſic quoque Aldus legit; Du Vallius vero et vulgg. ἀναφέρεται. Ad ſeqq. verba notat Sylburg. haec: infra mutato commatum ordine legitur, τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

210. Οἱ τοὺς ὀφθαλμ.) Melius reique conuenientius hunc canonem expreſſit Follin. prop. 43. p. 65. *Qui tarde, hoc eſt, per magna interualla oculos mouent, in eiſque habent albedinis notam, cogitabundi.* Oculos

συχνοῦ χρόνου κινοῦντες, ἔχοντές τε βάμμα [211] *λευκώματος ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῷ, ὡς προσεστηκότας, ἐννοητικοί· ἂν γὰρ πρός τινι ἐννοίᾳ σφόδρα γένηται ἡ ψυχή,* [212] *ἵσαται καὶ ἡ ὄψις.*

[213] *Οἱ μέγα φωνοῦντες βαρύτονον, ὑβρισταί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους.* [214] *Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ἀπὸ βαρέος*

ti tempore mouentes, tincturam albuminis in oculo velut immotam habent, intellectiui. Si enim in quopiam intellectio vehementer fiat, in ea ſtat et viſus.

Qui voce admodum magna vociferantur grauiter, iniurioſi: referuntur ad aſinos. Quicumque autem vocant a gra-

fixos, *defixos*, nominare poteris, quippe qui in eodem perſeuerant obtutu. Intenti autem et rigentes fiunt oculi ex palpebra, quum ipſa aperta manet, et ἀτενεῖς ab Ariſt. in hiſt. an. L. I. c. 10. dicuntur. Hanc intentionem contemplatio rei egregiae efficit, et animum notat meditabundum.

211. Λευκώματος) Λευκώματος pro vulgg. λευκόμματος probat etiam Interpr. *tincturam albuminis. Sylb.*

212. Ἵσαται καὶ ὄψις) Interpr. *in ea ſtat et viſus.* Auerr. *anima ſtat et viſus*, et ſic videtur interpunxiſſe γένηται; ἡ ψυχὴ ἵσαται κ. ὄ. quae lectio magis arridet, nam anima in rem aliquam, quum cogitamus, intenditur.

213. Οἱ μέγα φωνοῦντες) Auerroes ad marginem habet: *De Voce.* Aldus dat, μεγαφφωνοῦντες, vitioſe. De differentiis vocis v. Ariſtot. de gener. anim. L. V. c. 7. Vox intenſa fit ex robore impellentis aeris, et grauis ex lata trachea arteria; dilatatio autem a calore innato oritur, calor autem innatus cauſa petulantiae atque iniuriarum fieri poteſt.

214. Ὅσοι δὲ φ.) Follin. prop. 66. p. 89. ſic reddit: *Qui in principio vocem grauem proferunt, in fine autem acutam, calamitoſi ſunt, atque queruli, referuntur ad boues, et ad vocis venuſta-*

βαρέος ἀρξάμενοι, τελευτῶσι δὲ εἰς ὀξὺ, δυσθυμικοὶ, ὀδυρταί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς, καὶ ἐπὶ τὸ πρέπον τῇ φωνῇ. 215 Ὅσοι δὲ ταῖς φωναῖς ὀξείαις, μαλακαῖς, κεκλασμέναις διαλέγονται, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας, καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. 216 Ὅσοι βαρύτονον φωνοῦσι μέγα καὶ

vi incipientes, et finiunt in acutum, iracundi, et lugentes: referuntur ad boues, et ad decentiam vocis. Quicumque autem vocibus acutis, mollibus, ac ruptis loquuntur, cinaedi: referuntur ad mulieres, et ad decentiam. Quicumque grauiter vocant, magnum

tem. Acuta vox fit ex angusta et coarctata trachea, qua parum aeris inspiratur. Grauitas autem signum amplitudinis arteriae et desiderii concitati est. Mixta ergo eiusmodi vox et iracundum, querulum, calamitosumque notat.

215. Ὅσοι δὲ ταῖς φ.) Foll. prop. 67. p. 90. vertit: *Qui acute, blande atque etiam comte sermocinantur cinaedi, ad mulieres referuntur et ad decentem venustatem.* Laeuigata trachea arteria, et aequalis efficit blandam vocem, quae aequalitas et laeuigatio ex temperata cum siccitate fit humiditate, eiusmodi vocem blandam *naturalem* nominare poteris, quae modestiam et venustatem indicat: at vox blanda etiam est *affectata*, qua vtuntur homines mollis animi, et lenociniorum, turpiumque congressuum amici, quae ad hunc canonem pertinet.

216. Ὅσοι βαρύτονον) Βαρύτονον et πεπλεγμένον probat etiam Interpres, sed quum in vulgg. editt. sit βαρύκοινον Gesnerus in Cane, 224, 38. ex Adamant. II. Κεφ. κθ'. legi posse annotat, ὅσοι βαρὺ καὶ κοῖλον φωνοῦσι, μεγαλόφρονες. Verumtamen quum etiam paulo ante praecedat, οἱ μέγα φωνοῦντες, βαρύτονον, ne bis de eadem vocis differentia videatur agi, haec verba μέγα καὶ πεπλεγμένον, tamquam differentias vocis, relinqui censet, et mox subiici, μεγαλόφρονες, aut simile quid. *Sylb.* Aldus dat quoque, βαρύκοι-

καὶ πεπλεγμένον, ἀναφέρονται ἐπὶ τοὺς εὐρώστους κύνας, καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. [217] Ὅσοι μαλακὸν ἄτονον φωνοῦσι, πρᾳεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς [218] οἶς. [219] Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ὀξὺ καὶ ἐγ. εκ, αγὸς, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας.

[220] Οἱ μικροὶ ἄγαν, ὀξεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μικρὸν τόπον κατεχούσης, καὶ αἱ κινήσεις ταχὺ

ac perplexum: reducuntur ad fortes canes, et decentiam. Quicumque molliter sine contentione vocant, mansueti: referuntur ad oues. Quicumque vocant acute, et fortiter, iracundi: referuntur ad capras.

Parui valde, acuti sunt, motu (latione) enim sanguinis paruum locum continente, motiones

νον. Grauitas vero et magnitudo vocis indicium est copiae caloris natiui, vnde fortitudo.

217. Ὅσοι μαλακὸν) Hic canon de voce *naturali* blanda, de qua n. 215 diximus, accipiendus est.

218. Οἰς) Rectius forsan, τὰς οἶς, Attice, nam οἰς est potius Ionicum. *Sylb.*

219. Ὅσοι δὲ φ.) Neque Interpres, neque Follin. sensum autoris assecuti sunt. Foll. enim prop. 59. p. 92. reddit: *Qui acutam validamque vocem emittunt, edaces, referuntur ad capras.* At μάργοι non sunt *edaces*, sed *vesani*, *petulantes*: acuta siquidem vox ex arcta intensaque arteria emittitur, et fortis ex concitato motu, qui calorem cordis aeque ac vigorem denotant.

220. Οἱ μικροὶ) Auerroes notat ad marginem: *De paruis corpore et magnis*. Foll. prop. 6. p. 33 breuiter vertit: *Parui corpore, ingeniosi.* Porta, *praecipites*, huiusque rationem ipsum addere Aristotelem scribit: *Etenim sanguinis interna latione, exiguum occupante locum, subito motiones perueniunt eo, vbi gignitur cogitatio.* Coarctata enim in toto quasi corpore est anima, magisque vis innati spiritus colligitur, et mem-

ταχὺ ἄγαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. [221] Οἱ δὲ ἄγαν μεγάλοι, βραδεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μέγαν τόπον κατεχούσης, αἱ κινήσεις βραδέως ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. [222] Ὅσοι τῶν μικρῶν ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶν, ἢ καὶ χρώμασιν, [223] ἢ καὶ διὰ θερμότητα τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, [224] οὐδὲν ἀποτέλουσιν. Οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μικρῷ

quoque valde velociter accedunt ad ſapere. Qui autem ſunt valde magni, tardi: motu (latione) enim ſanguinis magnum locum continente, motus tarde accedunt ad ſapere. Quicumque autem paruorum ſiccis carnibus vtuntur, aut et coloribus, aut quae per caliditatem corporibus ſuperfluunt, nihil perficiunt. Exiſtente enim motu in paruo

bra parua penetrat, et ad commune ſenſorium defertur, atque mentem, vt celerius res propoſitas capiat, mouet.

221. Οἱ δὲ ἄγαν etc.) Foll. prop. 7. p. 34. vertit: *Rurſus qui corporis magnitudine ſunt proceroſa, maxime ingenio tardi ſunt.* Nam ſpiritus propter magnitudinem nimiam corporis diſſipantur, atque tarditatem ingenii producunt.

222. Ὅσοι τῶν μικρῶν etc.) Foll. prop. 8. p. 35. vertit: *Qui parua ſunt corporis magnitudine, ac ſiccam ſortiuntur carnem, ingenio tardi ſunt.* Paruitas nimirum corporis, ſiccitas carnis, et colores acres caliditatem ſignificant, qua fit tanta motuum velocitas, omnibus cauſis in eam conſpirantibus, vt ſpiritus per ſtrictos et arctos meatus celeriter ferantur ad imaginationis ſedem, et efficiant, vt tales numquam in eodem maneant iudicio.

223 Ἢ καὶ) Pro poſteriori ἢ καὶ Interpres legit, ἢ ἃ, *aut quae per cal.* alioqui non incommode pro duabus iſtis particulis poſſet ſubſtitui vna, οἷα, *qualia*: ſicut infra idem Interpres legit, χρώμασιν ἃ διὰ ψυχρ. ἐγγ. *aut coloribus, qui propter frigiditatem innaſcuntur. Sylb.* Du Vallius habet ἃ διὰ, et in margine notat MS. lectionem eſſe ἢ ἃ διὰ.

μικρῷ καὶ ταχείας, διὰ τὸ πυρῶδες, οὐδέ ποτε κατὰ ταὐτόν ἐστι τὸ φρονεῖν, ἀλλὰ ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλων, πρὶν τὸ ὑπερέχον περᾶναι. [225] Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι, ἢ καὶ χρώμασιν, διὰ ψυχρότητα ἐγγίνονται, οὐδὲν ἐπιτέλουσιν. Οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας [226] διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ [227] συνανύει ἀφικνουμένη ἐπὶ τὸ φρονοῦν. [228] Ὅσοι δὲ τῶν μικρῶν ὑγραῖς

et veloci propter igneum, numquam secundum idem est sapere: sed aliud in alio prius quam excedens perficiat. Quicumque magnorum humidis carnibus vtuntur, aut coloribus, qui propter frigiditatem innascuntur, nihil perficiunt: existente enim motu (latione) in magno loco et tardo, per frigiditatem non permittit aliquid accedere ad sapere. Quicumque autem paruo-

224. Οὐδὲν ἀποτέλουσιν) *Nihil perficiunt*, hoc est: ad sapientiam rectamque cognitionem non pertingunt.

225. Ὅσοι δὲ τῶν μ.) Foll. pr. 9. p. 21. sic: *Quicumque ex procerosis humidas carnes sortiuntur, si ob magnam generentur frigiditatem, inutiles prorsus sunt ad actiones.* Vastitas dissipat spiritus, et humiditas frigus inducit, vnde segnities, et tarditas corporis pariter ac animi.

226. Διὰ) In Aldina edit. praep. διὰ deest.

227. Συνανύει) Leonic. post συνανύει addit τί. *Sylb.* Du Vallius quoque addit τί sed vncinis inclusum. In Aldina vero deest.

228. Ὅσοι δὲ τῶν μ.) Foll. pr. 10. p. 26. interpretatur hunc in modum: *Quicumque ex paruis humidam carnem sortiuntur, quamuis ob frigiditatem corporis ipsis accidat, valde operosi sunt.* Notandum Follin. nullo in loco, vbi χρώμασι legitur, hanc vocem reddidisse, quum potissimum hoc in loco vv. χρώμασι διὰ ψυχρότητα indigeant explicatione, ego verto: *coloribus hebetibus, ac frigiditatem indicantibus.* Deinde γίνονται ἐπιτελεστικοί, minus recte, *valde operosi sunt*, ne-

ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ, καὶ [229] χρώμασι διὰ ψυχρότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοί· οὔσης γὰρ τῆς κινήσεως ἐν μικρῷ, τὸ δυσκίνητον τῆς [230] κράσεως συμμετρίαν παρέσχε τὸ πρῶτον ἐπιτελεῖν. [231] Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ [232] χρώμασι, διὰ θερμότητα γίνονται ἐπιτελεστικοὶ καὶ [233] αἰσθητικοί. Τὴν γὰρ τοῦ μεγέθους [234] ὑπερβολὴν,

rum humidis carnibus vtuntur, et coloribus propter frigiditatem, fiunt perfectiui. Existente enim motu in paruo, difficulter mobile complexionis commensurationem praebuit primum perficere. Quicumque autem magnorum duris carnibus vtuntur, et coloribus per caliditatem, fiunt perfectiui, et sensitiui: magnitudinis enim superabundan-

que Interpres assequitur Aristotelis mentem, *fiunt perfectiui*; potius sensus est: *recte se habent ad motus mentis et ad cognitionem.* Nam velocitas motus ex paruo corpore a contraria humiditate et frigiditate temperatur, atque ita adaptatur, vt mentis operationibus et cognitioni se plane dedat talis homo.

229. Χρώμασι) Du Vallius mauult, χρώμασιν, ἃ διὰ ψυχρότητα γίνονται, ἐπιτ. vt supra.

230. Κράσεως) Interpr. vertit *complexionis*, Auerroes, *temperamenti.*

231. Ὅσοι δὲ τῶν μεγ.) Follin. prop. 11. p. 76. reddit: *Quicumque vero ex magnis, squalida carne sunt praediti, a calore producta, operosi homines, sensuumque acumine valent.* Verum enim vero ξηραὶ σαρκὲς non sunt *squalidae carnes*, sed *exsiccatae, adustae*, et verba χρώμασι διὰ κ. τ. λ. verto: *et coloribus acribus caliditatem significantibus, hi recte se habent ad motus mentis, et ad sapientiam.* Hac ratione iusta mediocritas consequitur tarditate ex alto corpore proficiscente, per siccas carnes coloresque acres temperata.

232. Χρώμασι) Aldus dat χρήμασι vitiose. Du Vallius monet et hic scribendum χρώμασιν, ἃ διὰ θερμότητα γίνονται ἐπ'.

233. Αἰσθητικοὶ) Post

βολὴν, σαρκῶν τε καὶ χρώματος, ἡ θερμότης ἠκέσατο· ὥς τε [235] σύμμετρον εἶναι πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγέθεσιν ὑπερβάλλοντα τῶν σωμάτων, ἢ σμικρότησιν ἐλλείποντα, ὡς τύχοντα, ἐπιτελεστικά ἐστι, καὶ ὡς ἀτελῆ, εἴρηται. Ἡ δὲ τούτων μέση φύσις πρὸς τὰς αἰσθήσεις κρατίστη καὶ τελεστικωτάτη, οἷς ἂν ἐπιθῆται. Αἱ γὰρ κινήσεις [236] οὐ διὰ πολλοῦ οὖσαι, ῥαδίως ἀφικνοῦνται [237] πρὸς

tiam (excessum), et carnium, et coloris, caliditas acquisiuit: quare commensuratum esse ad perficiendum. Excedentia igitur corporum magnitudinibus, aut paruitudinibus deficientia, quomodo perfecta sunt, et quomodo imperfecta, dictum est. Media autem natura horum ad sensus optima et perfectissima, quibus vtique supponitur inesse. Motus enim non multi existentes facilius ad mentem accedunt, nec

αἰσθητικοί in Camot. edit. repetitur aetiologia supra addita, οὔσης γὰρ κ. τ. λ. parum conuenienter. *Sylb.* Aldus sic eam inseruit: οὔσης γὰρ τῆς τε φορᾶς ἐν μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ συνανύει τι ἀφικνουμένη ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Ὅσοι δὲ ἐπὶ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ, καὶ χρώμασι διὰ θερμότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοὶ καὶ αἰσθητικοί. Interpres quoque habet: *Existente enim latione in loco magna et tarda propter frigiditatem, nihil conducet accedens ad sapere. Qui vero magni duris carnibus vtuntur, et coloribus propter caliditatem, sunt perfectiui et sensitiui.* Resecandum hunc locum tamquam spurium, et interpolatum a librario vel a sciolo, existimauimus, quamquam et Auerroes habeat. Neque in Sylburgii, neque Du Vallii editione exstat.

234. Ὑπερβολὴ) Interpr. *superabundantiam.* Auerr. *excessum.*

235. Σύμμετρον) Interpr. *commensuratum:* Auerr. *commensurata sit*, refert enim ad magnitudinis vocem.

236. Οὐ διὰ πολλοῦ) Intp. legit, οὐ πολλαὶ οὖσαι, *non multi existentes.* *Sylb.* Du Vallius etiam improbat Interpretis lectionem.

237 πρὸς τὸν νοῦν. Οὖσαί τε οὐ κατὰ μικρὸν, 238 ὑπερχωροῦσιν. Ὥς τε τὸν τελεώτατον πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν τε ἃ ἂν προθῆται, καὶ αἰσθάνεσθαι μέλλοντα, μέτριον δεῖ εἶναι τὸ μέγεθος.

239 Οἱ ἀσύμμετροι, πανοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, καὶ τὸ θῆλυ. Εἰ γὰρ οἱ ἀσύμμετροι, πανοῦργοι, οἱ σύμμετροι δίκαιοι ἂν εἴησαν, καὶ ἀνδρεῖοι. Τὴν δὲ τῆς συμμετρίας ἀναφορὰν, πρὸς 240 τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν 241 ἀνοιστέον, ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν τοῦ ἄῤῥενος ἰδέαν, ὥς περ ἐν ἀρχῇ διηρέθη. Καλῶς δ' ἔχει καὶ πάντα τὰ σημεῖα,

enim paulatim exiſtentes procedunt: quare perfectiſſimam, et ad perficiendum quae fuerint propoſita, et ad ſentiendum, oportet moderatam eſſe magnitudinem.

Incommenſurati, aſtuti, vel doloſi, referuntur ad paſſionem, et ad feminam. Si enim incommenſurati ſunt, aſtuti ſunt, commenſurati vtique erunt ſimul et iuſti, et fortes. Relationem autem commenſurationis ad corporum bonam motionem, et bonam natiuitatem reducere oportet, ſed non ad formam maris, ſicut in principio dictum eſt. Bene ſe habet au-

237. Πρὸς τὸν νοῦν) *Ad mentem*, id eſt, ad ingenium et promtitudinem actionum.

238. Ὑποχωροῦσιν) Interp. legit: προχωροῦσι: *nec etiam paullatim exiſtentes procedunt. Sylb.*

239. Οἱ ἀσύμμετροι) Malim, οἱ δὲ οἱ ἀσύμμετροι. *Sylb.* Auerroes habet ad marginem: *De commenſuratis et incommenſuratis.*

240. Τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν.) *Corporis dexteritatem, bonamque mobilitatem, et generationem bonam.* Dexteritas motionum nimirum *ſignum*, et generatio bona *cauſa* eſt.

241. Ἀνοιστέον) Aldus αἰνιστέον, vitioſe.

μεῖα, ὅσα προείρηται, ἀναφέρειν ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, καὶ εἰς ἄῤῥεν, καὶ εἰς θῆλυ. Ταῦτα γὰρ τελεωτάτην διαίρεσιν διῄρηται, καὶ ἐδείχθη ἄῤῥεν θήλεος δικαιότερον, καὶ ἀνδρειότερον, καὶ ὅλως εἰπεῖν, ἄμεινον. Ἐν ἁπάσῃ δὲ τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ, ἕτερα ἑτέρων σημεῖα μᾶλλον δηλοῦσιν ἐναργῶς τὸ ὑποκείμενον. Ἐναργέστερα δὲ τὰ ἐν ἐπικαιροτάτοις τόποις ἐγγινόμενα. Ἐπικαιρότατος δὲ τόπος, ὁ περὶ τὰ ὄμματά τε καὶ τὰ μετώπον, καὶ κεφαλὴν καὶ πρόσωπον· δεύτερος δὲ, ὁ περὶ τὰ στήθη καὶ ὤμους· ἔπειτα, περὶ τὰ σκέλη τε καὶ τὰς πόδας· τὰ δὲ περὶ τὴν κοιλίαν, ἥκιστα. Ὅλως δὲ εἰπεῖν, οὗτοι οἱ τόποι ἐναργέστατα σημεῖα παρέχονται, ἐφ' ὧν καὶ φρονήσεως πλείστης ἐπιπρέπεια γίνεται.

tem et omnia ſigna, quaecumque praedicta ſunt, referre ad apparentem conuenientiam, et in maſculum et feminam. Haec enim perfectiſſima diuiſione diuiſa ſunt, et demonſtratum eſt, quod maſculus eſt femina iuſtior, et fortior, et, vniuerſaliter dicere, melior. In omni autem electione ſignorum, alia aliis ſignis magis declarant manifeſte ſubiectum. Manifeſtiſſima autem, quae in principalibus locis fiunt Principaliſſimus autem locus eſt, qui circa oculos, et frontem, et caput, et faciem. Secundus autem, qui eſt circa pectus, et ſcapulas Conſequenter circa crura, et pedes: qui autem circa ventrem, minimus. Omnino autem, vt ſic dicam, iſta loca manifeſtiſſima ſigna praebent, in quibus et ſapientiae plurimae decor apparet.

II POLE-

II

POLEMONIS

PHYSIOGNOMONICON

GRAECE ET LATINE.

ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ

[1] ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ

ΤΟ Α.

α. Εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τὸ φυσιογνωμονεῖν ἐςὶ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα τοὺς μαθόντας ὠφελοῦν. Οὔτε γὰρ

POLEMONIS

PHYSIOGNOMONICON

LIB. I.

I. Si quid aliud vtilitatem affert, certe physiognomoniae ſtudium multis magniſque com-

L 5

1. Φυσιογν.) Poſt Ariſtotelis Phyſiognomonica ceteros quoque Phyſiognomonicorum ſcriptores viſum eſt ſubiicere; multa enim quae ab Ariſtotele breuius, vel obſcurius dicta ſunt, ab iſtis prolixius et dilucidius traduntur: non pauca ab iiſdem adduntur, quae ab Ariſtotele ſunt omiſſa. Quoniam ergo nulla fere ſuperiorum editionum reperiuntur exemplaria, ne conferendi deeſſet occaſio, hic eis locum tribuendum eſſe cenſui, praeſertim quum hac ratione ad iuſtam magnitudinem perduci poſſe videretur. Porro, vt inſtitutum proſequar, Polemonis vnum tantummodo exemplar habui, Romanum ſcilicet: idque pleriſque in locus ita corruptum, vt verae lectionis veſtigia pene prorſus ſint obliterata, nec aliunde quam ex Ariſtotele, Adamantio et veriſimilibus coniecturis, recta ſcriptura poſſit erui. In multis etiam dictio adeo eſt impura, vt non Polemonis Athenienſis, ſed hominis ſemibarbari eſſe videatur. In nonnullis tamen Adamantii exemplaribus eſt integrior: quae potiſſima cauſa fuit, cur eum librum in hoc contubernium receperim, nec ob foedas maculas plane reiecerim. *Sylb.* Emendatiorem ſane Sylburgii cura habemus Polemonem, ſed

γὰρ ² παρακαταθήκην δοίη τις ἂν, οὔτε γαμετὴν ἑαυτοῦ πιςεύσειεν, ³ ἢ δι᾽ ὅλου ἤ τι κειμήλιον, οὐδεμὴν Φιλίας τινὸς κοινωνήσειέ τινι, εἰ ἀσελγείας, ἢ ἀπιςίας, ἢ ἄλλης κακουργίας σημεῖον Φέροιτο. Πάντων ⁴ (γὰρ) ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀνθρώπων, ⁵ ὥς περ εἴ τινος πεταπαίτου, ἢ θεοπετάςου, καὶ ὀξυτάτης μαντίας, τῶν συγγνωριζομένων ἔθος τε καὶ ⁶ βίου πρό-

modis discentes afficit. Neque enim aliquis vel depositum committet cuidam, neque eius fidei vxorem suam tradet, vel omnino thesaurum, neque cum eiusmodi homine arcto amicitiae vinculo se iunget, si intemperantiae, aut malae fidei, aut alius prauitatis notam is prae se ferat. Omnibus enim, vt breuiter complectar, hominibus, qui tamquam aliquo praesagio non reprehendendo, diuinitus dato, atque perquam subitaneo, simul mores et insti-

tamen multis adhuc in locis laborare videtur, quae vitia vix possunt absque codicibus manu exaratis emendari.

2. Παρακαταθήκην) *Depositum*, *fideicommissum*, et sic Glofs. vett.

3. Ἢ δι᾽ ὅλου) Rectius ἢ δι᾽ ὅλου κειμήλιον: vt etiam Nicol. Petreius vertit, *vel omnino thesaurum*. Adamantius I. Κεφ. ά. οὔτέ τι κειμήλιον, quoque habet. *Sylb.* Vulgatam ed. Rom. tuetur.

4. Γὰρ) Inclusa γὰρ ex Adamantio l. l. addita est. *Sylb.* Deest in Rom. ed.

5. Ὥς περ etc.) Legendum opinor: ὥς περ ἔκ τινὸς ἀπταίςου, ἢ θεοπέμπτου, καὶ ὀξυτάτης μαντείας. *Sylb.* Felici sane coniectura restitutus est locus a Sylburgio, nam πεταπαίτου est vox nihili: forte πεδανοῦ quoque legi posset, *firmo*, *certo*, vt interpretatur Hesychius.

6. Βίου πρόθεσιν) *Instituta vitae*, haec duo inuoluunt et culturam, et vitae genus, quae mutant homines, sic Hor. Ep. L. I. ep. 1. v. 39. *Nemo adeo ferus est, vt non mitescere possit. Si modo culturae patientem commodat*

πρόθεσιν, διὰ τούτων δεικνύντων, [7] ὡς Φυσιογνωμονηθήσεται μὲν, τὰς τῶν χρηστῶν τελείας αἱρεῖσθαι, τὰς δὲ τῶν πονηρῶν κακίας Φυλαττέσθαι ὑποτομαῖς ἐν τοῖς μεγίστοις ἡ τῶν μεγίστων ἐπίσκεψις, ἢ ὠφελεῖν εἴωθε τοὺς εἰδότας, δῆλον ὡς πάσῃ σπουδῇ τὴν τύχην εἰσμανθάνειν προσήκει. Καὶ τὰ μὲν [8] ἐπὶ τοσούτον προειρήσθω, τῷ γνωμονεῖν. Καὶ χρὴ οὕτως [9] ἐν ταῖς ἡλικίαις, καὶ [10] τοῖς γένεσι [illegible] τῶν

tuta vitae cognouerunt, per haec demonſtrantibus phyſiognomonem eſſe peritum, quomodo proborum amicitiam praeferre, et malorum aſtutias, antequam periculoſae fiant, cavere teneamur. Quare, qui haec probe perſpiciunt, in maximis rebus ex magnorum conſideratione vtilitatem capere conſueuerunt. Itaque fit manifeſtum, maxime conuenire, vt omni ſtudio ac opera hanc perfecte addiſcamus artem. Et haec quidem de tali praemonita ſunto. Oportet autem ſic phyſiognomoniam tractare reſpectu aetatum, et ipſarum

aurem. Et de vitae genere canit v.45. ſqq *Impiger extremos curris mercator ad Indos Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignes.*

7. Ὡς φυσιογν.) Legendum opinor: ὁ φυσιογνώμων ἐπίσταται· ὡς τὰς μὲν τῶν χρηστῶν φιλίας αἱρεῖσθαι, τὰς δὲ τῶν πονηρῶν κακίας πρὸ πείρας φυλάττεσθαι. Ἐπειδή περ οὖν ἐν τοῖς μεγίστοις ἡ τῶν μεγίστων ἐπισκέψις, ὠφελεῖν εἴωθε τοὺς εἰδότας, δῆλον ὡς πάσῃ σπουδῇ τὴν τέχνην ἐκμανθάνειν προσήκει. *Sylb.*

8. Ἐπὶ τοσ.) Legendum: ἐπὶ τοσοῦτον προειρήσθω· φυσιογνωμονεῖν δὲ χρὴ οὕτ. *Sylb.*

9. Ἐν ταῖς ἡλ.) *Reſpectu aetatum.* De aetatum moribus belle Horat. de arte poetica v. 156. ſqq. et Ariſtot. Rhetor. L. II. c. 12. 13.

10. Τοῖς γένεσι) *Et nationum.* Clima, ſitus, ſoli differentia, ventus etc. mores mutant v. Vitruu. L. VI.

τῶν ἀνθρώπων, ἔςι γὰρ πολλῶν εἴδη ἐπιχώρια ἄλλα ἄλλοις, τὸ μέν τοι κατὰ γένος ἐ μέγα σημεῖον, ἀλλ' ἐδὲ τὸ ἐπιχώριον· τὸ δέ παρὰ ἡλικίαν, καὶ ἀλλόφυλον τινὶ πρόσον, τοῦτο δὴ πλεῖον συμβάλλεται σημεῖον. Ἐν δὲ τοῖς κατὰ φύσιν οὖσιν [11] ἑκάςῳ εἰδέσθαι διαφόροις, [12] τὰ πολλὰ τῶν σημείων λελέξεται. Ἔςι δὲ καὶ κατὰ γένη ἀνθρώπων φυσιογνωμονία. Πολλὰ γὰρ ἐπίκοινα σημεῖα, [13] καὶ ἔθος ἑκάςου, καὶ πολλὰ ἑκάςου εἰπεῖν σημεῖα ῥαδίως,

nationum, in quas homines diuisi sunt. Multis enim formae sunt indigenae, aliae aliis, et secundum genus quidem haud magnum existit signum, sed neque indigenum. Quod vero et propter aetatem et propter exterae nationis mores cuidam inest, hoc magis signum ad coniectandum aptum est. In differentiis vero, quae vnicuique formae secundum naturam insunt, multa simul sunt eligenda ac componenda. Datur vero etiam physiognomonia, quae versatur circa nationum indolem, multa nimirum in vnaquaque gente communia reperiuntur signa, et multa facilius dicenda sunt vniuscuiusque signa,

c. 1. Strabo, L. IV. ab initio, Arist. sect. XIV. prob. 15. Hippocr. de aere, aq. et loc. p. 65. 71. sqq.

11. Ἑκάςῳ εἰδέσθαι) Fortasse legendum ἑκάςῳ εἴδει. *Sylb.*

12. Τὰ πολλὰ) *Multa simul signa sunt eligenda ac componenda.* Quo plura enim coniungimus signa, eo maior nascitur certitudo.

13. Καὶ ἔθος ἑκ.) Nescio an rectius, κατὰ ἔθνος ἕκαςον. *Sylb.* Altera quidem lectio ferri quoque potest, praestat vero Sylburgii ob antecedens κατὰ γένη.

ῥαδίως, καὶ οὐκ εἰς τῶν κατὰ ἄνδρας σημείων ἐπίγνωσιν· καὶ τάδε εἰρήσεται. Ὅτι γὰρ ἑνὶ ἑκάστῳ σημεῖον ἑκάστου δύναται, τοῦτο καὶ τοῖς πλείοσι τὸ αὐτὸ δύναται. [14] Τῶν ἐθῶν δὲ, τὰ μὴ ἐπίκοινα σημεῖα, ἐξ ὧν τὸ γένος ἀπὸ Φυσιογνωμονιῶν, οὐ μόνον καὶ [15] Αἰθίοψιν, ἀλλὰ καὶ Σκύθαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κατα γένη, ὡς καὶ ἐν ὑστέρῳ λεχθήσεται. [16] Ἰδία δὲ ἀνδρὶ ἑκάστῳ μεγάλα τὰ διάφορα

quae non ad cognitionem ſignorum circa viros ſpectant, de quibus iam dicemus. Quoniam autem in vnoquoque idem ſignum praeſtat hoc, illud quoque neceſſario idem praeſtabit in pluribus. Nationum quoque ſunt ſigna communia, ex quibus totius gentis phyſiognomonia deducitur, et non Aethiopum ſolum, et Scytharum, ſed aliorum quoque hominum ſecundum nationes, provti in ſequentibus dicemus. Apud vnumquemque autem virum ſigillatim magna eſt

14. Τῶν ἐθῶν etc.) Rectius ex Adamant. I. Κεφ. α. τῶν ἐθνῶν δὲ, τὰ μὲν ἐπίκοινα σημεῖα, ἐξ ὧν τὸ γένος ἅπαν φυσιογνωμονεῖται, οὐ μόνον δὲ Αἰθ. κ. τ. λ. *Sylb.*

15. Αἰθιόψιν ἀ. κ.) De hoc modo argumentandi iam Ariſtot. ſupra p. 10. vide quae diximus ibi nota 25. et p. 138. n. 146. Mores autem diuerſarum nationum deſcripſit Vitruuius l. l. Noſtris quoque temporibus haec quoque vim ſuam obtinet obſeruatio, quum diverſitas nationum et morum diuerſitatem, teſte experientia, producit.

16. Ἰδία δὲ etc.) *Apud vnumquemque* etc. Autor innuit his verbis viris eſſe propria ſigna, ſed etiam alia, quae differentiam efficiant. De propriis, quae virili aetati qua tali conueniunt, fuſius egit Ariſtot. Rhet. L. II. c. 14. Differentiam tamen haud exiguam inducunt, temperamentum

διάφορα τῶν σημείων. Καὶ γὰρ ἔγνωκε μᾶλλον κατὰ ἄνδρα [17] ἴδιον διαφέρειν, ἢ κοινῶς κατὰ ἔθνος. [18] Οὖ τὸ κατὰ ἄνδρα φυσιογνωμονεῖν ἀκρεφνέστερον καὶ ἀτρεκέστατον σημεῖον, αἱροῦν τὰ μέγιστα δοκιμώτατα, καὶ ἄλλοις ἄλλο μᾶλλον ἐπείσθη, ἀλλὰ μᾶλλον δυνάμει προέχει. Μέγιστον δέ καὶ ἡ ἐκ τῶν σημείων μίξις τὸ διάφορον ἀπεργάζεται ἐν τῇ τέχνῃ. Τὰ γὰρ πάλαι ἤθη καὶ

signorum differentia. Perspicitur autem proprium viri magis differre, quam quod communiter nationis est. Cuius quidem viri physiognomoniae signum euidentissimum et certissimum est, quod maxima et satis probata tollit; et quamquam vni prae altero magis sit fidendum, tamen huic maior vis tribuenda. In arte autem ipsa maximam differentiam mixtio signorum efficit. Antegressi siquidem

peculiare personae, disciplina, vitae genus, aliaeque res, et ea omnia probe sunt respicienda, ne in iudicio forendo nosmetipsos decipiamus.

17. Ἴδιον διαφέρειν) Adam. L. I. c. I. ἰδίᾳ διαφ. *Sylb.* Quae lectio vera esse videtur propter sequens κοινῶς.

18. Οὖ τὸ κ. ἄ.) Adam. l. l. sic: οὕτω τὸ κατ' ἄνδρα φυσιογνωμονεῖν, ἀκραιφνέστατον καὶ ἀτρεκέστατον. (seu ἀκριβέστατον καὶ ἐντρεχέστατον) Τῶν δὲ σημείων αἱροῦ τὰ μεγάλα καὶ δοκιμώτατα. καὶ ἄλλοις ἄλλων μᾶλλον πεῖθου. Ἀλλὰ γὰρ ἄλλων δυνάμει προέχει. Μέγιστον δὲ ἡ τῶν σημείων μίξις τὸ δ. ἀπ. *Sylb.* Itaque sensus multo planior fit hac ratione: *Sic id quod ad viri physiognomoniam spectat, praebet euidentissimum et certissimum signum. (Siue maxime accuratum et conuenientissimum) Ex signis vero elige maxima et probabilissima, et quibusdam prae aliis confide. Nam quaedam virtute alios praeeunt. Maximum vero constituit mixtio signorum, etc.*

καὶ [19] βουλεύματα τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς μίξεως τῶν σημείων κατανοεῖται. Συμβαίνει δὲ καὶ [20] μετάστασιν γενέσθαι τισὶ τοῦ εἴδους, [21] περὶ τὸ καθεστηκὸς χαίρουσιν, ἢ λυπουμένοις, ἢ θυμωθεῖσιν, ἢ φοβουμένοις, ἢ ἐπὶ νηστείᾳ, ἢ ἐπὶ πλησμονῇ, ἤ τινι ἐπιθυμίᾳ· ἢ σκεπτομένοις, ἢ ὁρῶσιν, ἢ ἀκούουσιν. Καὶ πᾶν μὲν ἐν ταῖς τοιαύταις [22] συντυχίαις, οὐ τρέπεται τὸ εἶδος, [23] ἀλλὰ δὲ ἀκίνητον μένει τῶν σημείων. [24] Ὁπόσον δὲ καὶ μεθίσαται, οὐκ ἴσον πᾶσι

mores ac propenſiones hominum ex ſignorum perſpiciuntur mixtione. Contingit vero etiam, vt in quibuſdam formae fiat mutatio ſi propter ea quae eueniunt, vel laetantur, aut contriſtantur, aut ſi ſunt animo conſtanti, aut timent, aut ſi ieiuni, aut ſaturi ſunt, aut alia quadam cupiditate tenentur, aut contemplantur aliquid, aut vident, aut audiunt. Quaecumque autem hoc modo accidunt, formam ipſam non peruertunt, ſed ſunt quoque ſigna, quae manent perpetuo. Quodcumque vero mutatur, non ſimilem in omnibus ſubibit

19. Βουλεύματα) *Propenſiones*; dictae mihi videntur ob analogiam, quia, ſicuti conſilia, latent in animo: poſſes etiam vertere, *latentes affectus.*

20. Μετάστασιν) *Mutationem*, poſſet etiam reddi *transformatio.* Medici quoque μετάστασιν de morbis dicunt, quum ex parte vna in alteram materia peccans tranſit, atque mutationem facit. Adamantius l. l. habet ἐνστάσεις, *vehementes commotiones.* Vtraque lectio rem bene exprimit.

21. Περὶ τὸ καθ.) Adam. l. l. παρὰ τὸ καθεστ. *Sylb.*

22. Συντυχίαις) *Quae accidunt.* Bene, nam vehementia affectuum non neceſſario ineſt humanae naturae, ſed accedit et iterum tranſit.

23. Ἀλλὰ δὲ ἀκιν.) Adam. l. l. ἀλλὰ καὶ ἔστιν ἃ ἀκίνητα μένει. *Sylb.*

πᾶσι μεταςήσεται, ἀλλὰ τῆς [25] οἰκίας Φύσεως ἑκάςῳ ἐγγύς. Χρὴ δὲ ἐννοεῖν ὡς ὁποῖα ἐμπαθῶς ἑκάςῳ σημεῖα ἐπιγίνεται, [26] τὰ αὐτὰ, εἴ τις [27](ἐν γένει) ἔχει, μάλιςα τὸ πάθος αὐτῷ [28] ἐνίδρυται, ὅ περ ὑπὸ τῶν σημείων δηλοῦται. Οἷον, ἐὰν σημεῖα ἔχῃ ὁποῖα τοῦ βουλευομένου, Φροντιςὴν, καὶ εὔβουλον τοῦτον λέγε. Ἕτερος ἐὰν ἔχῃ σημεῖα τοῦ δόλου, ἢ ἀπάτην τινὰ τυρεύοντος, [29] καὶ μὴ παρὼν ἐςὶ, καινὸν αὐτὸν ὁρᾷς δόλον, ὅτι ἀρτύνει τινὶ τοῦτον ἀπο-

mutationem, ſed eam potiſſimum, quae vniuscuiuſque propriae naturae proxime accedit. Oportet tamen probe conſiderare, quomodo quaecumque ſigna vnicuique in affectu contingant, ipſa enim, ſi quis a natura et ortu habet, maxime affectum illum ipſi ineſſe docent; qui per haec indicatur ſigna; qualia ſunt, ſi quis habet ſigna, quae conueniunt prudenti ac deliberanti, eum quoque prudentem ac probum conſultatorem dices. Alius vero, qui prae ſe fert ſigna machinantis dolum aut fraudem aliquem, etſi, eo tempore, quo ipſum conſpicere tibi licet, non adaptet alicui dolum, tibi tamen apparebit

24. Ὁπόσον) Adam. l. l. Ὁπόσα δὲ κ. τ. λ. *Sylb.*

25. Οἰκίας φύσεως) *Propriae naturae.* Mihi videtur his vocibus ἰδιοσυγκρασία denotari.

26. Τὰ αὐτὰ) Adam. l. l. τοιαῦτα habet. *Sylb.*

27. Ἐν γένει) Haec verba abſunt ab eodem Adamantio. *Sylb.*

28. Ἐνίδρυται) *Ineſſe docent*, et quidem ita, vt firmus quaſi ſit, et infixus.

29. Καὶ μὴ παρὼν ἐςι,) Ex Adamant. l. l. κἂν μὴ, παρ' ὂν καιρὸν αὐτὸν ὁρᾷς, δόλον τότε ἀρτύνῃ τινι. *Sylb.* Emendatio illa euidentiam maximam autoris conciliat verbis.

ἀποφαίνου δολερόν. Τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἀθυμουμένου τὶς ἔχων σημεῖα, κἂν μηδεμιᾷ τότε [30] συνέλθῃ ὀργῇ, ὀργίλον αὐτὸν νομίζε. Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν παραφυλάξεις ὁμοίως. Ὁπόσοις γε μὴν γυναικεῖον εἶδος ἐπιπρέπει, ἔν τε τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις, τὰ μὲν εἰς [31] ἡδυπάθειαν, καὶ ἀφροδίτην εἰσὶ γυναικεῖοι, τολμηροὶ δὲ καὶ ἀναιδεῖς, καὶ πανουργίαις καὶ ἀπιστίαις καὶ ἀπάταις χαίροντες. Καὶ γὰρ ταῦτα γυναικεῖα. Οἱ δὲ

dolosus Ita se quoque res habet cum eo, qui signa habet meticulosi, cui si occasio desit vt incitetur ad iram, eum iracundum censebis. In aliis quoque affectionibus hoc aeque obseruabis. Quicumque autem forma muliebri sunt condecorati, et in oculis, et in aliis partibus, quum muliebres sint proni ad voluptates resque venereas, existimabis eos audaces, et impudentes, et gaudentes malis artibus, diffidentiis et dolis: haec enim omnia in muliebres cadunt. Qui ve-

30. Συνέλθῃ ὀργῇ) Rectius συνέχηται ὀργῇ. *Sylb.*

31. Ἡδυπάθειαν) *proni ad voluptates*, siue potius ad delicias, oblectationesque, ad vitam mollem, delicatam, otiosam, sic enim describit Xenoph. in Cyrip. c. 7. τὸ δ' ἀπόνως βιοτεύειν, ἡδυπάθειαν. Aristot. vero Eudem. L. I. c. 4. tria genera vitae dicit esse, τρεῖς ὁρῶμεν καὶ βίους ὄντας - πολιτικὸν, φιλόσοφον, ἀπολαυστικόν. Ciuile vitae genus ex eius sententia versatur circa actiones honestas, quae a virtute proficiscuntur, philosophicum circa prudentiam, veritatisque contemplationem, et voluptuarium corporis voluptates expetit, conuiuia, spectacula, choreas, concentus musicos, ludos etc.

32. Γηραιοῦ) Conuenientius plurium num., γηραιῶν: vel γηραιὸν, ex eodem Adam.

δὲ νέοι ὄντες, εἶδός τε ἔχοντες [32] γηραιοῦ, οὗτοι δειλοὶ, καὶ δύσκολοι, καὶ ὑπόπται, καὶ φειδωλοὶ, καὶ εὐλαβεῖς, καὶ ἄβουλοι· [33] καὶ ὀρέγονται τοῦ ποιοῦνται, ἄλλο τε δὲ ὑπὸ φόβου οὐ κινοῦσιν.

β. ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΗΣ.

[1] Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον ἄνδρα κατηγορεῖ καὶ ἀσύνετον. Κεφαλὴ μείζων τοῦ συμμέτρου,

ro iuuenes ſunt, et formam ſenilem prae ſe ferunt, hi quidem ſunt timidi, et moroſi, et ſuſpicioſi, et parci, et circumſpecti, et conſilii inopes, et ad agendum mouentur, alias vero a timore non mouentur.

II. De capite.

Caput admodum paruum, ſtupidum virum ac imprudentem arguit. Caput minus quam apta

J. l. *Sylb.* Quidam autem iuuenes ſenilem formam nanciſcuntur; vel ob atrae bilis refrigerium, quod efficit ſecundum Ariſtot. Probl. XXX. 1. ἀθυμίας παντοδαπὰς, vel ob nimium Veneris exercitium, καὶ μετὰ τὰ ἀφροδίσια οἱ πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται. Frequens enim concubitus ex Celſo L. I. c. 1. *corpus ſoluit*, cutem emaciat, et tempeſtiuam prouocat ſenectam.

33 Καὶ ὀρ.) Adamant. I. Κεφ. β'. καὶ ποτὲ μὲν ὀρέγονται, κ. τ. λ. *Sylb.*

1. Κεφαλὴ μ.) Vide ſupra Ariſtot. p. 136. n. 140. In vniuerſum notandum Gal. de vſu part. L. IX. c. 17. diſtinguere inter *figuram* capitis *naturalem*, quae ſphaerae inſtar eſt, vtrimque ſcilicet a temporibus leuiter depreſſa, et *figuras* non *naturales*, quarum quatuor differentiae 1) quum eminentia anterior periit ſalua poſteriore, 2) quum eminentia poſterior periit ſalua anteriore, 3) quum periit vtraque et 4) quum tempora eminent, depreſſis occipite

μέτρου, [2] εὐαίσθητον μὲν, ἀνδρεῖόν τε, καὶ ἀνελεύθερον ἄνδρα κατηγορεῖ. [3] Κεφαλὴ πάνυ μεγάλη, δυσαίσθητον, καὶ σφόδρα ἀμαθῆ ἄνδρα δηλοῖ. [4] Λοξότης κεφαλῆς, ἀναίδειαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. Οἱ πάνυ ὑψηλὰς κεφαλὰς ἔχοντες, αὐθάδεις ἄνδρες. [5] Οἱ τὰ ὄπισθεν τῶν κοίλων ταπεινὰ ἔχοντες, ἄψυχοι ἄνδρες εἰσίν. [6] Ὅσοι δὲ τὰ

requirit proportio, bonis quidem ſenſibus praeditum, ſed mollem, atque illiberalem arguit virum. Caput valde magnum, ſenſu hebetem, et valde ignarum virum denotat. Obliquitas capitis, viri arguit inuerecundiam. Qui admodum altis ſunt praediti capitibus, inſolentes viros ſignificant. Quibus cauitates poſteriores ſunt depreſſae, viri ſunt inanimoſi.

et ſincipite. Cf. de arte med. L. III. p. 148. a.

2. Εὐαίσθητον μ.) Vide Adam. II. Κεφ. κβ'. εὐαίσθητον μὲν, ἄνανδρον, δὲ καὶ ἀνελεύθερον. *Sylb.* Ex quo loco haud dubie Polemonis emendanda ſunt verba.

3. Κεφαλὴ πάνυ μ.) *Caput valde magnum.* Exceſſus ſcilicet magnitudinis ceſſare facit ingenium, cui ſtupor ſuccedit. Locorum enim capacitas et amplitudo diſſipant calorem, quo facto animales actiones vel imminuuntur, vel vitiantur.

4. Λοξότης κ.) *Obliquitas capitis.* Vide quae diximus ſupra ad Ariſtot. p. 137. not. 142. cf. et Gal. de oſſibus c. I. et quae ibi de hac voce diſſerit Caſp. Hoffmann. in commentario.

5. Οἱ τὰ ὄπισθ.) Poſſes etiam reddere τὰ κοῖλα, *prominentias*; hae prominentiae depreſſae arguunt imbecillitatem, quia principium voluntarii motus in cerebello reſidens, propter depreſſionem frigiditate laborat, v. Galen. de arte l. l.

6. Ὅσοι δὲ etc.) Ratio huius aſſerti latet in temperata caliditate et frigiditate, et robore facultatis motricis.

τὰ παρ' ἑκατέρα τῆς κεφαλῆς κοῖλα ἔχουσι, δολεροὶ καὶ παλίγκοτοι. [7] Κεφαλὴ μέση, [8] χθαμαλὴ ἠρέμα, εὖ μεγέθους ἔχουσα καὶ ὀρθότητος, [9] καλλίων ἐςὶ πασῶν τῶν κεφαλῶν, εἴς τε εὐαισθησίαν, καὶ μεγαλόνοιαν.

γ. ΠΕΡΙ ΧΡΟΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΧΩΝ.

Οὐκ αὐτοτελές ἐςι φυσιογνωμονῆσαι τὰ [1] ἀπὸ τῶν χροιῶν καὶ τριχῶν σημεῖα. Ὅθεν οὐδὲ κατὰ ἔθνη ἀποφαίνεσθαι [2] οἷός τις ἐςιν ἀπὸ τοῦ ἔθνους, διὰ

Quicumque vero caua in vtraque parte capitis habent, dolosi et iracundi. Mediocre caput, complanatum paulatim, iustam habens magnitudinem, et rectum, inter omnia capita optimum est, et ad bonos sensus, et ad mentis praestantiam refertur.

III. De coloribus et capillis.

Signa autem physiognomonica ex coloribus et capillis sumere non est incongruum. Vnde non solum ex nationum moribus demonstrandum, ex qua quis sit natione, quum

7. Κεφαλὴ μ.) *Mediocre caput* propterea optimum censetur, quia spiritus sinceri ac puri sunt in eo, nec ob affluxum terrenae materiae copiosiorem opprimuntur, liberiusque organa permeare valent.

8. Χθαμαλὴ) *Complanatum*, non multum assurgens, sed in mediocritate continens se, sic v. c. Hom. Il. ν'. v. 683. τεῖχος χθαμαλώτατον, *murum non in altum aedificatum* nominat, χθαμαλὴ autem pro χαμαλὴ est, et littera θ. πλεονάζει.

9. Καλλίων) Edit Rom. habet καλίων, vitiose.

1. Ἀπὸ τῶν χροιῶν) Vide supra Aristot. p. 23. not. 12.

διὰ τὸ ἐπιμεμῖχθαι [3] (αὐτοὺς) ἀλλήλοις τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, καὶ Σύρους μὲν ἐν Ἰταλίᾳ, Λίβυας δὲ ἐν Θράκῃ, καὶ ἄλλους ἀλλαχοῦ [5] διεσπάρθαι. Ὡς ἐπιτοπολὺ, οἱ μὲν [6] ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκοῦντες, εὐήλικές εἰσι, λευκοὶ, σιμοὶ, παχυσκελεῖς, [7] περι-πλη-

inter se nationes permixtae sunt: Syri enim in Italia, Libyes in Thracia, et alii in aliis regionibus dispersi degunt. Qui enim vt plurimum regiones inhabitant septemtrionales, bonae sunt staturae, albi, depressis naribus, cru-

2. Οἷός τις) Adamant. II. Κεφ. κγ'. ὅς τις ἀπὸ τοῦ δὲ τοῦ ἔθνους. *Sylb.*

3. (Αὐτοὺς) Inclusum αὐτοὺς abest ab Adamantio, nec aptum hic profecto locum habet. *Sylb.*

4. Λίβυας) Edit. Rom. habet Λόβιας, vitiose.

5. Διεσπάρθαι) Romana sic interpungit, διεσπάρθαι ὡς ἐπιτοπολύ. Οἱ μ. κ. τ. λ.

6. Ὑπὸ τὴν ἄρκτον) Arist. supra p. 26. habet ὑπὸ ταῖς ἄρκτοις. In vniuersum numerus plurium magis in vsu atque vero consentaneus est, quum duo sunt signa caelestia, nimirum vrsa maior, siue Cynosura, et vrsa minor, siue Helice. Sed numerus singulus etiam autoritate nititur Homeri Odyss. ε. v. 273. sq. Ἄρκτον θ' ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν. Ἥτ' αὐτοῦ τρέφεται καὶ Ὠρίωνα δοκεύει Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν ὠκεανοῖο. *Vrsamque quam et currum cognomento vocant, Quae ibidem vertitur atque Orionem obseruat. Sola vero expers est lauacrum Oceani.* Homerum autem defendit Arist. de arte poet. c. 25. καὶ τὸ, ait, Οἴη δ' ἄμμορος, κατὰ μεταφορὰν· τὸ γὰρ γνωριμώτατον μόνον. *Et illud, sola* expers, *secundum translationem dictum, quod enim notissimum solum est.* Alii quoque Homerum sequuti sunt. Mores vero et propensiones ex situ regionum fusius describit Ptolem. de iudic. L. II. c. 2. ex astrologorum sententia omnia definiens, quae commemorare non est otii nostri.

7. Περιπληθεῖς etc.) In

πληθεῖς σαρκὶ λαγαρᾷ, προγάστορες, ἁπλοϊκοὶ, θυμώδεις, [8] ὀλιγόβουλοι, θερμοὶ, καὶ δυσμαθεῖς. ([9] οἱ δὲ ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ, μελανότριχες, οὐλότριχες, μελανόφθαλμοι, λεπτοσκελεῖς, εὐμαθεῖς,) πολυγνώμονες, [10] κουφόνοες, ψεῦσαι, [11] κερδαλέοι, ἐπίκλοπα νοήματα ἔχοντες. [12] Ἧσσον δὲ καὶ μᾶλλον ἑκάτεροι αὐτῶν ἑκάστου τούτων ἔχοντες, ὅσον προσεχεῖς ἀλλήλοις εἰσὶν, ἢ πάλιν διαστήματι πλείονι κεχωρισμένοι τῆς μεσημβρίας, ἢ τῆς ἄρκτου. Τὰ δὲ μέσα τῆς οἰκήσεως, μέσην ἔχει τὴν ἰδέαν, καὶ

ribus craſſis, ingentes. laxis carnibus, ventre prominenti, non verſuti, iracundi, non admodum prudentes, calidi, et indociles: (qui vero verſus meridiem, ſunt capillis nigris, criſpis, oculis nigris, tenuibus cruribus, dociles) animo inconſtantes. leues, mendaces, aſtuti, vafra ingenia habentes. Vtrique autem magis vel minus ſingulare de his ipſis habent, quatenus ſibi inuicem vel proxime accedunt, vel interuallo maiori a ſeptemtrione, aut meridie ſunt diſiuncti. Quae autem media interiacet regio, mediocrem producit for-

exemplari eſt, περιπληθεῖς, σαρκίᾳ λαγαρᾷ: parum congruenter. *Sylb.*

8. Ὀλιγόβουλοι.) Rom. ed. exhibet ὀλυγέβουλοι, vitioſe.

9. (Οἱ δὲ etc.) Incluſa haec verſa addita ſunt ex Adamantio. *Sylb.* Editio Rom. non habet. Vide Ariſt. ſupra p. 16. n. 16.

10. Κουφόνοες) Edit. R. κουφόνεες, falſo.

11. Κερδαλέοι etc.) In exemplari eſt κερδαλαῖοι, ὀψίκλοπες, mendoſe. *Sylb.*

12. Ἧσσον δὲ κ.) Perperam Romana editio habet: εἰσὶ δὲ καὶ μαλακώτεροι. Αὐτῶν ἑκάστου τ. ἑ. *Sylb.*

καὶ συμμιγῆ τά τε σημεῖα, καὶ τὰς γνώμας. [13] Οἱ δὲ ἑῷοι, καὶ ἑσπέριοι καὶ μεσημβρινώτεροι εἰσὶν, αὐτοὶ ἐν αὐτοῖς διαφέρουσιν. Ἔχουσι γὰρ διαφορὰν Λίβυες, [14] οἱ τὰ ἀκρὰ τῆς Λιβύης τὰ ἑσπερία νεμο-

mam, et ſigna ex his permixta, et animi ſenſa. Orientales autem et occidentales magis ad meridionales vergunt, atque illi inter ipſos differunt. Nam Libyes etiam, qui fines Libyae incolunt, et plagas occidentales

13. Οἱ δὲ ἑῷοι) *Orientales etc.* Differentiam harum nationum Ariſt. Polit. L. VII. c. 7. indicat: τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη, καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην, θύμου μέν ἐστι πλήρη, διανοίας δὲ ἐνδέστερα καὶ τέχνης. Διόπερ ἐλεύθερα μὲν διατελεῖ μᾶλλον· ἀπολίτευτα δὲ, καὶ τῶν πλησίων ἄρχειν οὐ δυνάμενα. Τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν, διανοητικὰ μὲν καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχήν· ἄθυμα δέ· διόπερ ἀρχόμενα καὶ δουλεύοντα διατελεῖ. Τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος ὥσπερ μεσεύει κατὰ τοὺς τόπους, οὕτως ἀμφοῖν μετέχει. Καὶ γὰρ ἔνθυμον καὶ διανοητικόν ἐστι· διόπερ ἐλεύθερόν τι διατελεῖ, καὶ βέλτιστα πολιτευόμενον· καὶ δυνάμενον ἄρχειν πάντων, μιᾶς τυγχάνον πολιτείας. *Nam quae frigidas regiones incolunt gentes, et quae per Europam animo quidem abundant, ingenii vero et artificii parum habent: quapropter in libertate magis perſeuerant, diſciplinam vero reipublicae diffiulter recipiunt, ac finitimis dominari non poſſunt. Quae vero Aſiam incolunt, ingenio et arte abundant, ſed animoſitatem non habent, propter quod et parere dominantibus, et ſeruire perſeuerant. At Graecorum genus, vt mediam regionem locorum ſortitum eſt, ſic enim amborum particeps, nam et animoſum et ingenioſum eſt. Ex quo fit, vt libertate degat, et diſciplinam reipublicae optime recipiat, et vnius reipublicae conſtitutionem ſortitum, omnibus imperare poſſit.*

14. Οἱ δὲ ἄκρα) Rom. ed. καὶ τὰ ἄκρα τῆς Λιβύης τὰ Ἱσπάνια νεμομένων, καὶ Ἰβήρων ὡς εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν καθιστῶντες. *Sylb.*

νεμομένοι, καὶ Ἰβήρων οἱ εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν καθήκοντες, καί τοι ἀμφότεροι [15] (ἑσπέριοί) εἰσιν· ἀλλ᾽ οἱ μὲν Λίβυες, Αἰθιοψὶν [16] ὅμοιοι, [17] οἱ δ᾽ εἰσὶ Κρῆτες, ὡς [18] (γὰρ) ἐν βραχεῖ δηλῶσαι, ἡ μὲν μεσημβρία, [19] ξηρότητι, καὶ θερμότητι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κέκραται· ἡ δὲ ἄρκτος, ὑγρότητι καὶ ψυχρότητι. Τὰ δὲ ἄλλα χωρία, καθόσον τούτων ἑκάτερα πλησιάζει, καὶ τῆς κράσεως μεταλαμβάνει, καὶ φύει τά τε ἄλλα, καὶ ἀνθρώπους, κατὰ λόγον τῆς οἰκείας κράσεως, [20] τά τε εἴδη, καὶ τὰ ἤθη παρεχόμενα. Πλὴν ἡ αἰτία τοῦ ποικί-

et Iberorum regiones, et qui maris extrema accolunt, vtrique occidentales ſunt. Et Libyes quidem cum Aethiopibus conueniunt. Hi vero ſunt Cretenſes, vti paucis manifeſtum faciam. Meriodionalis enim plaga, quam maxime ſiccitate ac caliditate mixta eſt, ſeptemtrionalis vero humiditate et frigiditate. Aliarum autem regionum, quatenus harum alterutra propior eſt, et de temperie participat, alia quoque producit, et homines, ſecundum rationem habitationis propriae formas ſuas et mores aſſumentes. Cauſa tamen

15. Ἑσπέριοι) Ἑσπέριοι additum ex Adam. II. Κεφ. κγ΄. *Sylb.*

16. Ὅμοιοι) Ed. R. ὅμιοι, οἱ δὲ κ. τ. λ.

17. Οἱ δ᾽ εἰσὶ) Rectius ex Adam. l. l. leges, οἱ δ᾽ Ἴβηρες Κελτοῖς. *Sylb.*

18. Γὰρ.) Coniunct. γὰρ addita ex Adam. l. l.

19. Ξηρότητι etc.) V. Ariſtot. Probl. XIV. 1. Vitruu. L. VI. 1. Auicenna L. I. can. 1.

20. Τὰ δὲ εἴδη) Formae et mores mutantur propter ambientis aeris qualitatem, quae tamen non penitus τὸ ἴδιον tollere poteſt.

ποικίλους εἶναι πολλοὺς λέληθε, εἰ μὴ διὰ τὸ πολλοὺς ἀπὸ ἄλλων ἐθνῶν εἰς ἕτερα μετελθόντας κατοικῆσαι. Δῆλον [21] (δὲ) ἀπὸ τῶν προλεγομένων σημείων. [22] Ἡ μέλαινα χροιὰ, δειλίαν, καὶ πολυμηχανίαν· [23] ἡ δὲ ξανθὴ καὶ λευκὴ, δύναμιν καὶ θυμὸν λέγει. Τὸ δὲ πάνυ λευκὸν ἄκρατον, ἀνανδρίαν σημαίνει. [24] Πυῤῥὸν δὲ σῶμα, [25] πανωλεθρίαν, καὶ πολυτρόπου τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. [26] Χροιὰ δὲ ἀνατετραμμένη ὑπόχλωρος, δειλίας μεστὸν δείκνυσι, καὶ κακομηχανίας, εἰ μὴ ὑπὸ [27] νόσου γένοιτο. Τὸ δὲ [28] μεγαλόχλωρον καλού-

μενον

quod multi varii deprehendantur, multos latet, nisi in eo quaerenda sit, quod permulti ex aliis gentibus ad alias commorationis gratia migrauerint. Quod quidem ex ante dictis apparet signis. Niger color, timorem et calliditatem, fuluus vero et albus fortitudinem et iram designat. Admodum albus contra, intemperantiam, et ignauiam manifestat. Corpus autem rubrum, perditum ac versipellem arguit virum. Color vero luteus, aliis interspersis, timoris plenum demonstrat, et fraudes, nisi sit a morbo productus. Color autem, qui vocatur intense

21. Δὲ) Coni. δὲ addita est ex Adam. l. l. *Sylb.* In Rom. deest.

22. Ἡ μέλαινα) Vide Arist. supra p. 138. n 146.

23. Ἡ δὲ ξανθὴ καὶ λευκὴ) Vide supra p. 139. n. 147. 148.

24. Πυῤῥὸν) Vide supra p. 139. n. 149.

25. Πανωλεθρίαν) Concinnius, πανωλεθρίαν, καὶ πολυτροπίαν. *Sylb.*

26. Χροία) Vide supra p. 140. n. 150.

27. Νόσου) *Morbo*, quip-

μένον χρῶμα, δειλὸν, γαστρίμαργον, ὀργίλον, [29] γλωσσαλγίαν ἄνδρα σημαίνει. Το δὲ Φλογῶδες χρῶμα, σημαίνει τὸν ἄνδρα [30] κατήγορον εἶναι· [31] τὸ πράως ἐρυθρὸν, εὐφυῆ, καὶ ὀξυκίνητον, καὶ εὐμαθῆ ἄνδρα κατηγορεῖ. Ταῦτα μὲν περὶ παντὸς τοῦ σώματος.

δ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΩΠΟΥ.

Μέτωπον [1] στενὸν, οὐκ ἐλάχιστον ὑπάρχει σημεῖον

luteus, timidum, gulosum, iracundum et maledice loquacem virum significat. Flammeus color significat, virum esse criminosum. Leuis rubor, ingenuum, facile mobilem, atque docilem arguit. Et haec quidem de toto dicta sunto corpore.

IV. *De fronte.*

Frons coarctata, non exiguum est signum stu-

pe qui peculiari nomine χλωρώσις appellatur.

28. Μεγαλόχλωρον) Ex μεγαλόχρωρον minori mutatione fieri posset μελανόχλωρον; sed Adam. II. Κεφ. κέ. μελίχλωρον, itidemque supra ap. Aristot. p. 140. *Sylb.* cf. quae ibi n. 151. dicta sunt.

29. Γλωσσαλγίαν) Nota γλωσσαλγίαν masculino genere vsurpatum. *Sylb.* Mallem ex Adam. γλωσσάλγον substituere. Γλωσσαλγία autem proprie notat morbum, *dolorem linguae:* Sed hoc loco, *petulantiam linguae, pruritum loquendi* innuit.

30. Κατήγορον) *Criminosum.* Mallem, *delatorem, qui deferendis accusandisque aliis operam suam impendit, et prae desiderio suam exsequendi propensionem, inceditur et flagrat:* quales fuere apud veteres Romanos *quadruplatores.*

31. Τὸ πράως ἐρ.) Aristot. p. 140. χρῶμα ἐρυθρὸν nude posuit, vide ibi not. 152.

1. Στενὸν) Apud Aristot.

μεῖον [2] (μόνον) ἀμαθίας. Μέτωπον [3] μέγα, νωθρὸν ἄνδρα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σημαίνει. [4] Μέτωπον μακρὸν, εὐαισθησίαν καὶ εὐμαθείαν τοῦ ἀνδρὸς μαρτυρεῖ. Μέτωπον [5] χθαμαλὸν, οὐκ ἐπαινετοῦ ἀνδρὸς σημεῖον. [6] Μέτωπον κυρτὸν, ὑψηλὸν, καὶ περιφερὲς, ἀναισθητὸν καὶ ἀναίσχυντον ἄνδρα δηλοῖ.

piditatis tantum. Frons magna, vt plurimum, ignauum designat virum. Frons longa testatur de felici ingenio et solertia viri. Frons depressa, viri non adeo laudabilis signum est. Frons conuexa, alta et rotunda, virum sensu destitutum et impudentem manife-

supra, p. 131. est μικρὸν vide ibi n. 130.

2. (Μόνον) Μόνον abest ab Adam. II. Κεφ. ιθ'. *Sylb.* Romana editio agnoscit.

3. Μέγα) Vide Arist. supra p. 131. not. 131.

4. Μέτωπον μακρὸν) *Frons longa*, id est, eiusmodi frons, cuius superior pars est detecta, vbi non pili statim sunt adnati. Confluens autem sanguis libere in hanc partem propter perfrigerium sincerior, atque ad ingenii et cognitionis praestantiam plurimum confert.

5. Χθαμαλὸν) In exemplari est, χαμηλὸν: corrupte. *Sylb.* Χθαμαλὸν est oppositum praecedentis formae, notatque *frontem in altum non assurgentem*, quam Aristot. p. 135. κατηφὴς appellat. Χθαμαλὸς autem de rebus dicitur, quae non ad magnam eucehuntur altitudinem; sic Hom. Odyss. μ'. v. 101. sq. Charybdim describens, dicit: Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει Ὀδυσσεῦ Πλησίον ἀλλήλων, καί κεν διοϊστεύσειας. *Alterum vero scopulum humiliorem videbis Vlysses, prope ad inuicem, et sane iaculo attingeres.* Cui opponitur Scylla v. 49. Ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει Ὀξείῃ κορυφῇ. *Hic quidem altum caelum attingit acuto vertice.* Depressa vero frons signum est animi abiecti et spurci.

6. Μέτωπον κυρτὸν) Ea de fronte valent, quae ad vocem φοξὸς diximus supra p. 137. n. 142.

λοῖ. [7] Μέτωπον τραχὺ, οὐκ ἀγαθὸν ἄνδρα δηλοῖ. [8] Μέτωπον ὥς περ [9] λόφου, καὶ ὀρύγματος ἔχον ἐν ἑαυτῷ, πανοῦργον, καὶ ἄπιστον ἄνδρα κατηγορεῖ. Ἐνίοτε δὲ καὶ μωρὸν, καὶ μανιώδη, ἣν καὶ τῶν ἄλλων [10] ἔχῃ σημεῖα. Μέτωπον [11] τετράγωνον, καλὸν σημεῖον κατὰ λόγον τοῦ πρώτου εἴδους. Ἄριστον γὰρ καὶ συνετὸν, καὶ μεγαλόνουν, καὶ ἀνδρεῖον σημαίνει. [12] Μέτωπον καταφερὲς, αὐθάδη ἄνδρα

ſtat. Frons aſpera, virum improbum prodit. Frons inaequalis, quae ſcilicet foſſulas quasdam et monticulos habet, hominis impoſtoris ac fraudulenti praebet argumentum. Quidam vero fatuum et maniacum notari aſſerunt, ſi alia quoque habeat ſigna. Frons quadrata bonum ſignum eſt ex ratione primae formae. Nam probum, ingenio et iudicio praeſtantem, magnanimum et fortem notat virum. Frons decliuis ſuperbum in-

7. Μέτωπον τρ.) *Frons aſpera* dicitur a duritie ſubiectae carnis et cutis, quae animi virtuti reſiſtit, atque impudentiam producit, vnde, *os durum.*

8. Μέτωπον ὥς περ.) *Frons inaequalis.* Illa frontis inaequalitas non ex oſſe frontis, ſed ex toris muſculorum, qui robur muſculorum deſignant, procedit. Frontis autem muſculi eo potiſſimum munere funguntur, vt fronti pro arbitrio varias tribuant figuras, nunc eam contrahendo, nunc explicando. Variare vero frontem pro arbitrio, verſipellis eſt hominis. Ariſt. p. 135. ἀτενὲς habet.

9. Λόφου) Rectius Adam. 1. l. λόφους καὶ ὀρύγματα ἔχ. *Sylb.*

10. Ἔχῃ) Edit. Rom. ἔχει.

11. Τετράγωνον) Cf. Ariſtot. ſupra p. 134. et not. 134.

12. Μέτωπον καταφερὲς) *Frons decliuis*, in qua videlicet ſpiritus multi coarctati reſident, ſuperbiam producentes.

ἄνδρα δηλοῖ. [13] Μέτωπον πάνυ τετράμμενον, ἀμέριμνον ἄνδρα σημαίνει. [14] Μέτωπον ῥυσὸν, φροντιστὴν δηλοῖ.

ε. ΠΕΡΙ ΤΡΙΧΩΝ.

[1] Οὐλόθριξ ἀνὴρ, πάνυ δειλὸς, καὶ βδελυρός ἐστιν. Ὁ δὲ [2] εὐθύθριξ, ἀχρειότερος, καὶ ἀνοητότερος. Ἄριστον δὲ σημεῖον, τὸ [3] μέσον τούτων ἔχον. [4] Σκληρὰ θρὶξ, θηριώδη ἄνδρα δηλοῖ. Οὕτως

dicat virum. Frons valde lata, virum alienum a curis, et frons rugofa cogitabundum produnt.

V. *De pilis.*

Qui crifpis pilis eft, valde timidus, et admodum impudens eft. Erectos vero habens, ineptior atque ftultior. Optimum autem fignum efficiunt, qui medii inter hos funt. Durus pilus ferum notat hominem. Sic

13. Μέτωπον π. τ.) *Frons valde lata*, mallem *exporrecta*, quae hilaritatis fignum eft, et huc referri iure poteft.

14. Μέτωπον ῥυσὸν) Arift. p. 134. συννεφὲς vocat cf. n. 136.

1. Οὐλόθριξ) Arift. fupra p. 151. Οἱ τὰς τρίχας σφόδρα οὔλας ἔχοντες, vide ibi not. 183. Notandum tamen hic particulam intendendi ad δειλὸς, in Arift. ad οὔλας ἔχοντες referri, eodem tamen fenfu manente, vnde tranfpofitionem illam temere factam fufpicor, vel fic interpungendum οὐλόθριξ ἀνὴρ πάνυ, δειλός.

2. Εὐθύθριξ) Apud Arift. l. l. φρίξαι rigentes, erecti, v. p. 149 n. 182.

3. Τὸ μέσον) Ariftot. l. l. habet αἱ ἄκρουλοι ἂν εἶεν πρὸς εὐψυχίαν ἄγουσαι, vide ibi n. 135.

4. Σκληρὰ θ.) Vide Arift. p. 35. c. 3. et ibi not. 3.

τως γὰρ καὶ τῶν θηρίων καὶ [5] Φίλων τις κακοήθη τοῦτον λέγει καὶ δολίον. Τὸ δὲ μέσον τῶν τριχῶν, ἐπαινετοῦ σημεῖον. [6] Μαλακαῖς δὲ πάνυ θριξὶ τετριχῶσθαι, γυναικεῖον δηλοῖ τὸ ἦθος. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάνυ σκληραὶ τρίχες, οὐκ ἀγαθόν. Ἀγριότητα γὰρ τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Τὸ δὲ μέσον

enim ſe res apud animalia habet, nam Philo quidam huiuſmodi hominem peruerſis moribus et doloſum eſſe contendebat. Medius capillus, laudabile ſignum perhibet. Admodum autem molles pili, muliebres mores deſignant. At tamen neque adeo duri debent eſſe pili, quippe qui ſaeuum arguunt virum.

5. Φίλων) Interpres quoque Φίλων pro proprio nomine accipit: *nam Philo quidam huiuſmodi hominem peruerſis moribus et doloſum eſſe contendebat.* Sed procul dubio mancus eſt locus: ac talis quaepiam requiri videtur lectio; οὕτω γὰρ καὶ τῶν θηρίων τὰ σκληρότριχα, ἀνδρεῖα μὲν, θυμώδη δὲ ὥς περ κάπρος, καὶ ἄρκτος, καὶ γλάνος. Φίλων δὲ τις κακοήθη ταῦτον λέγει καὶ δόλιον. Glanum autem ſiue hyaenam duripile ac vafrum eſſe animal, docet Ariſtot. hiſt. anim. L. VIII. c. 5. ſed incerta haec coniectura eſt. *Sylb.* Forte ille eſt Philo Heracleota, qui librum de rebus mirabilibus ſcripſit, atque inde fortaſſe ſunt ea miranda, quae Aelianus var. hiſt. L. XII. c. 37. de galli gallinacei, graculi, et apum amore erga hominem prodit; vel Φίμων ſubſtituendus, qui augur fuit, de quo Auguſt. Niphus, de auguriis, L. I. c. 19.; vel parua mutatione legendum, Φιλωνίδα δὲ κακοήθη τοῦτον λέγω κ. δ. videlicet tunc alluditur ad Philonida illum Melitenſem, qui, quia erat praegrandi corpore; ceterum inſulſus et indoctus, abiit in proverbium: *indoctior Philonide.*

6. Μαλακαῖς) Vide Ariſt. ſupra p. 25. et p. 38. n. 16. in vtroque loco illis *timiditatem* tribuit.

μέσον τούτων, ἀρίστου ἀνδρὸς σημεῖον. [7] Μέλαινα κόμη, δειλὸν, καὶ πολυκερδῆ δηλοῖ. [8] Ἡ δὲ ξανθὴ καὶ ὑπόλευκος, ὁποία Σκυθῶν, [9] σκαιότητα δηλοῖ, ἤγουν κακότητα καὶ ἀγριότητα. Τὸ δὲ πράως ὑπόξανθον, εἰς εὐμάθειαν, καὶ ἡμερότητα, καὶ εὐτυχίαν [10] τείνει. [11] Πυῤῥότης δὲ ἄκρατος κατὰ τὸ τῆς ῥοιᾶς ἄνθος, οὐκ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς τὸ σημεῖον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γὰρ αὐτῶν τὰ ἤθη ἐστὶ θηριώδη. [12] Σκέλη τετριχωμένα πάνυ θριξὶ πυκναῖς

Medii qui interſunt, optimi viri indicium ſunt. Niger pilus timidum, et admodum quaeſtuoſum virum prodit. Fuluus autem et ſubalbus, qualis eſt Scytharum, ſtupiditatem manifeſtat, ſiue malitiam, et feritatem. Quod autem ſub fuluo colore leniter tinctum eſt, ad docilitatem, manſuetudinem, et felicem ſtatum tendit. Rubedo autem modum excedens, floribus balauſtiorum ſimilis, non boni viri ſignum eſt, quia vt plurimum mores eorum hominum ſunt ferini. Crura pilis denſis et

7. Μέλαινα) De nigro colore v. Ariſtot. ſupra p. 138. n. 146.

8. Ἡ δὲ ξανθὴ) Vide Ariſtot. p. 139. n. 148. poſſes etiam reddere *mellei coloris*, de quo Ariſt. ſupra p. 140.

9. Σκαιότητα) Varro de Lingua lat. L. VI. verſus finem σκαιὸν, *ſcaeuam*, *ſaevam*, *ſiniſtrum* explicat, vndo *ſcaeuum omen*, turpe dicitur.

10. Τείνει) Edit. Rom. τίνει, vitioſe.

11. Πυῤῥότης) Vide Ariſtot. ſupra p. 141. not. 153.

12. Σκέλη) Vide Ariſt. ſupra p. 147. n. 170. Differentiam autem hic facit τὸ πάνυ, nam apud Ariſtot. δασεῖς κνῆμαι *Venereos* indicant. Indociles autem et feroces eſſe poſſunt Venerei, quia nimius amor a contentione ſtudiorum retinet, et

κναῖς, καὶ μεγάλαις, δυσμαθῆ, καὶ ἀγριώτερον σημαίνουσιν. [13] Ὅσοι δὲ ὀσφύας καὶ μηροὺς τῶν ἄλλων χωρὶς μελῶν πολύτριχας ἔχουσι, λάγνοι ἄνδρες εἰσί. [14] Γαστὴρ καὶ στῆθος ἐπὶ πολὺ ἐὰν κομᾷ, κουφόνουν τὸν ἄνδρα, καὶ [15] ἀλλοπρόσαλλον εἶναι, καὶ ἀσθενῆ δηλοῦσι. Στέρνα δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τετριχωμένα θριξὶ δασείαις, θερμοβούλους, καὶ εὐψύχους ἄνδρας σημαίνει. [16] Εἰ δὲ ὤμους καὶ μετάφρενα τετριχωμένα ἴδῃς, παρείκαζε τούτους τοῖς ὀρνέοις ἐν ταῖς ψυχαῖς. Ὡς ὑψηλὰ

magnis obſita, indocilem et ferociorem indicant hominem. Quicumque autem lumbos et femora, membris tamen aliis exceptis, multis pilis tecta habent, libidinoſi ſunt. Venter et pectus multis cinctum comis, ſignum perhibent viri inconſtantis, ſeque ab alio ad aliud tranſferentis, et imbecillis. Pectora autem in medio ſterni hirſuta habentes calidos ſenſibus et admodum animo bono praeditos denotant viros. Si autem humeros et metaphrena conſpicis villoſa, tales cum auibus ex animi diſpoſitione comparare poteris. Nam

neruos debilitat; feroces vero ſunt Venerei propter libidinis nimium pruritum, facileque, ſi ipſis denegatur exſtinctio libidinis, ad furorem adiguntur, vnde et morbus ἐρωτομανία oritur.

13. Ὅσοι δὲ ὀσφ.) Alio nomine ab Ariſt. ἡ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν ſupra p. 26. vocatur, cui loquacitas tribuitur, ob relationem ad aues, ſed et quoad libidinem aeque ad aues referrendi ſunt tales.

14. Γαστὴρ καὶ στῆθος) Vide ſupra Ariſtot. p. 147.

15. Καὶ ἀλλοπρόσαλλον) Ariſtot. l. l. habet: οὐδέ ποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν, *numquam in iiſdem perſeuerant*, quod eodem redit.

16. Εἰ δὲ etc.) Vide ſupra Ariſtot. p. 148.

ὑψηλὰ γὰρ τὰ νοήματα, καὶ [17] (οὐ) σταθερὰ δείκνυται αὐτῶν τὰ βουλεύματα. Τὸ δὲ [18] πᾶν [19] σῶμα δασύτριχες τριχὶ στερεᾷ, καὶ καταπύκνῳ, βραδὺν ἄνδρα δηλοῖ, Καὶ τοῦ μετώπου δὲ, εἰ ἡ εἰς τὸ μέσον [20] ἐπικαταβαίνουσα ῥὶς τετρίχωται, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν οὔ, μεγαλοψυχίας καὶ πλη-

[illegible] ρους

eos alta mente eſſe, et eorum conſilia non eſſe perpetua indicant. Cuicumque autem corpus totum hirſutum eſt, denſis et rectis capillis, illi tarditas ineſt. Frons autem ſi pilis vſque ad medium obſita eſt, vbi ad naſum vergit, in alterutra autem parte nulli conſpicui ſunt pili, indicium magni eſt animi

17. (Οὐ) Incluſum οὐ additum ex Adamantio, II. Κεφ. κϛ'. μετάρσια γὰρ νοήματα, καὶ οὐ στερεὰ δ., atque ita eſt etiam ſupra, p. 147. οὐδέ ποτε πρὸς τοῖς etc. *Sylb.* οὐ in edit. Rom. quoque deeſt.

18. Πᾶν σῶμα) *Corpus totum qui hirſutum habet, tardus.* Tarditas nimirum ex duabus cauſis fit, 1) quia ab internis partibus humores ad externas trahuntur magis, vt nutriendis inſerviant pilis, vnde ob depauperationem humorum in internis lentus motus humorum fit, qui corpori concilliat torporem et tarditatem. 2) quia hirſuti vt plurimum ſunt voraces, quod et Hippocrates confirmat, de ſalubri vict. rat. S. IV. p. 5. τὰ δὲ τῶν εἰδέων δασύτερα καὶ τὴν ἀδδιφαγίην δέχεται, καὶ τὰς ταλαιπωρίας μᾶλλον ὑπομένει καὶ χρονιώτεραι γίγνονται αὐτέοισιν αἱ εὐεξίαι. *At hirſuti magis corporis habitus, voracitatem admittunt, laboreſque magis ſuſtinent, diutiuſque in bona corporis habitudine perſeverant.* Si autem ſunt voraces valde nimium replentur, nimium autem repleti ad actiones et contentiones ſunt inepti atque naui.

19. Σῶμα δασύτρ.) Rectius Adamantius II. Κεφ. κϛ'. σῶμα δεδασύνθαι τριχὶ, vel ſaltem legendum [illegible]. *Sylb.*

20. Ἐπικαταβαίνουσα) Non minus aptum ὑποκαταβαίνουσα. *Sylb.*

ρους δυνάμεως ἐστὶ σημεῖον. [21] Τριχὲς ὀρθαὶ ἑστῶσαι, δειλίαν καὶ κακομηχανίαν τοῦ ἄνδρος σημαίνουσιν. [22] Ὅσοις τῶν ὀφρύων τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥίνα κατανεύει, τὰ δὲ ἐφ' ἑκάτερα, εἰς τοὺς κροτάφους χωρεῖ, τούτους εἰς τοὺς χοίρους εἴκαζε. Τοιοῦτοι γὰρ τῇ γνώμῃ, καὶ τῇ ψυχῇ ὑπάρχουσιν. Οἱ δὲ σφόδρα [23] συνόφρυες, ἀνιαροί. Πρέπει γὰρ αὐτοῖς ἡ λύπη.

ς. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

[1] Ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ λάμποντες ὡς ὕδωρ, χρηστὰ ἤθη ἀνδρὸς σημαίνουσιν. Εἰ δὲ [2] τὰς κόρας τῶν ὀφθαλ-

et fortitudine repleti. Pili recti et ſurſum ſtantes, ſignum praebent timidi et inſidioſi viri. Quibuſcumque autem ſupercilia ab vna parte ſuper naſum ſunt coniuncta, ab altera vero ad tempora vſque pertingunt, ii porcis ſunt comparandi. Tales enim et ſecundum ſenſum, et ſecundum animi diſpoſitionem ſunt. Qui vero valde coniunctis praediti ſunt ſuperciliis, moeſti ſunt, iis enim conuenit triſtitia.

VI. De Oculis.

Oculi paeti, lucentes vt aqua, probos viri indicant mores. Si autem pupillae in ocu-

21. Τριχὲς ὀρθαὶ) *Pili recti.* Ab Ariſtot. p. 149. φριξαὶ τρίχες appellantur.

22. Ὅσοις τῶν ὀφ.) Ariſt. p. 150. habet κατεσπασμένοι πρὸς τῆς ῥινὸς, ἀνεσπασμένοι δὲ πρὸς τὸν κρόταφον, εὐήθεις κ. τ. λ.

23. Συνόφρυες,) v. Ariſt. p. 149. et 150. not. 180. pro ἀνιαροὶ habet idem δυσάνιοι.

1. Ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ) Vide Ariſt. ſupra p. 43.

2) Τὰς κόρας.) Tales ni-

ὀφθαλμῶν ἔχουσι πλατείας, κακοήθεις ἄνδρας σημαίνουσιν. Εἰ δὲ μακρὰς τὰς κόρας ἔχουσι, κακομηχάνους ἄνδρας δηλοῦσιν. Ὄφεις γὰρ, καὶ ἰχνεύμονες, πίθηκοί τε, καὶ ἀλώπεκες, καὶ ὅσα ἄλλα λεπτὸν ἐμβλέπουσι, κακομήχανα. Τούτων οὖν τῇ κακομηχανίᾳ, καὶ οἱ τοιούτους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ἀναφέρονται. Ὅσοι δὲ ἀνίσους τοὺς [3] τροχοὺς τῆς κόρης ἔχουσιν, ἀνόητοι ἄνδρες. Εἰ δὲ πρὸς τῷ σημείῳ τούτῳ καθέζεται αὐτῶν τῷ μετώπῳ νέφη, ἢ κυανᾶ, ἢ χλωρὰ, ἢ [4] ἑτερόχροια τοὺς τοιούτους [5] δαίμων βλάψει παντοίαις βλάβαις· μή σε

lis ample collocatae reperiuntur, male moratos esse tales notat. Quibus autem pupillae in longum sunt productae, pro astutis hominibus habendi. Nam serpentes, ichneumones, simiae et vulpes, et quotquot argute adspiciunt, astuti censentur. Itaque his quoad astutiam adnumerantur, qui eiusmodi habent oculos. Quicumque autem inaequales habent circulos pupillae, sunt imprudentes. Si vero in ipsa fronte conspicua sit nubes cyanei, aut pallidi, aut alius coloris, illis multis noxis daemon detrimento erit, neque ef-

N 2

mirum pupillae, defectum virtutis arguunt formatricis, atque adeo debilitatem, quae multarum fraudum artifex iure dici mereretur.

3. Τροχοὺς) Τροχοὶ orbes oculorum possent significare, hoc loco autem sunt *circuli, circumferentiae pupillam circumdantes*, paulo post appellantur κύκλοι.

4. Ἑτερόχροια) Romana editio habet ἑτερόχλοια.

5. Δαίμων) Varias significationes haec vox admit-

σε λάθῃ. Εἰ δὲ τὰ νέφη ταῖς ὀφρύσιν ἐπικάθηνται, οἱ δὲ κύκλοι τὰς κόρας [6] ἐπακολουθοῦσι κατὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ, ἄνομοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, καὶ ἄνομα ἔργα τελέσουσιν, ἢ φόνους συγγενῶν, ἢ μίξεις, ἢ [7] βρώ-

fugere poterit. Si autem nubes insident superciliis et circuli sequuntur pupillas semper secundum idem, illi sunt iniusti viri, et iniusta opera peragunt, aut consanguineos trucidant, aut illegitimos coitus exercent, aut cibos

tet, quas omnes recensere superuacuum, et a nostro consilio nimis alienum foret. Duplicem tantum significatum adiicere liceat, qui h. l. obtinere potest. Nam primum ex sententia Platonicorum Noster est explicandus, qui trinas fecerunt Deorum species, ex quibus vnus est summus, primus et solus deus: alteri medii, quos caelicolas vocant, tertii, qui diis sunt minores, caelicolis maiores. Daemones autem ministros Deorum, custodes autem hominum putarunt, v. Alex. ab Alex. L. V. c. 4. Hos daemones iterum distinxerunt in Saturninos, Iouiales, Martiales, Solares, Venereos, quibus regiones ac prouincias peculiares assignarunt; ex qua assignatione demum differentias regionum nasci putarunt. Crediderunt enim maxime regionis loca differe, in quibus inspiratio quaedam diuina, et quae daemones sortiti sunt, qui habitantes propitii vel contra suscipiunt. Qualis autem daemon, talis etiam gubernatio. Vide Platon. de Legg. L. VI. in fine. Sed altera sententia, de genio malo magis probatur, quum in aliis quoque rebus se superstitiosum prodat autor. Quale autem commercium intercedat daemoni cum descripta hac forma, ego cum ignarissimis ignoro, neque ad Iudaeorum Cabbalam confugere cupio.

6. Ἐπακολουθοῦσι) Haec vox in obeundi seu ambiendi significatione reperitur etiam paulo post, infra legitur: Τὰ δὲ ὡς ταφρὸς βαθεῖα καὶ κενὴ περιακολουθεῖ, vsitatius περιθέουσι, Adam. I. Κεφ. β'. δεῖ ἐπισκέψασθαι εἰ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιθέουσιν. Sylb.

[7] βρώσεις ἀνόμους, καὶ [8] εἰδωλοθύτους, ὁποῖα τὰ θύματα [9] Πέλοπος ἐν πόλει Μυκήνῃ, [10] Οἰδίπο-

comedunt vetitos et de idolorum ſacrificiis, qualia ſunt ſacrificia Pelopis in vrbe Mycene,

7. Βρώσεις ἀνόμους) *Cibos vetitos*, autorem qui Chriſtianum iudaizantem produnt.

Εἰδωλοθύτους) Haec vox chriſtianam magis, quam ethnicam Philoſophiam reſipit: vnde non immerito ſuſpicetur aliquis, hunc librum aut Attici Polemonis non eſſe, aut a recentiore aliquo magna ſui parte, tranſformatum. *Sylb.* De εἰδωλοθύτοις cf. 1 Cor. VIII. 1. X. 19. et Act. XV. 20. interdictum ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος cf. v. 29. quae apud Noſtrum, μίξεις, βρώσεις ἀνόμους, καὶ εἰδωλοθύτους egregie illuſtrat.

9. Πέλοπος) Pelops fuit Tantali, Phrygiae regis et Taygetes, filius, cuius pater, quum Deos in terris peregrinantes hoſpitio excepiſſet, vt certo aliquo argumento eorum experiretur diuinitatem filium ſuum epulandum appoſuit; a cuius eſu, quum Dii ceteri abſtinuiſſent, ſola Ceres humerum eius abſumſit. Quem, quum Iupiter deinde ad vitam revocaſſet, eburneum humerum ei reſtituit; quo humero poſt eiuſdem Pelopis mortem varia morborum perſanabantur genera, et multiplicia edebantur miracula, v. Plin. H. N. L. XIX. c. 3. Ouid. Met. L. VI. Fab. 8. Virgil. Georg. L. III. v. 7. Tibull. I. 4. v. 58.

10. Οἰδίποδος) Oedipus Laii Thebanorum et Iocaſtae filius. Pater illum, cognito ex Apollinis oraculo, filium ſibi vitae inſidias ſtructurum fore, eum paſtori necandum tradidit, qui vero miſericordia motus, quum nollet manus inferre regiae ſtirpi, neque mandatum detrectare auderet, perforatis gladio plantis, vimineque traiecto ex arbore ſuſpendens, fore arbitratus, vt inedia moreretur. Quum vero Phorbas, Polybi Corinthiorum regis paſtor, illuc iter faceret, audito vagitu, eo accurrens, puerum ſeruauit, et reginae obtulit, quae in-

ποδός τε Λαΐου ἐν Θήβαις, [11] ὃς κατὰ ῥῆμα τοῦ [12] Θρακὸς λέγεται γενέσθαι. Καὶ ἐὰν οἱ κύκλοι τῶν ὀφθαλμῶν ἀεὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπακολουθοῦσιν, οἱ τοιοῦτοι πεπλανημένοι. Ὅσοι δὲ ἀναστρεφομένους περὶ τὴν κόρην τοὺς κύκλους ἔχουσι, [13] συνδεδεμένους τῆς κινήσεως, τούτοις δέδοται ἔργα ἄνομα, ἅπερ αὐτῶν ἡ ψυχὴ μαινομένη ποιήσει κακαῖς βουλαῖς, ὥσπερ ἐλαυνομένη δαίμονι [14] οὐκ ἀγαθῷ. Ἀπεχθῆ-

Oedipodis Laii in Thebis, qui dicitur ex mandato Thracis hoc fecisse. Et si circuli oculi semper sese secundum id ipsum mouent, tales censentur fraudulenti. Quicumque autem contortos circa pupillam circulos habent connexosque cum motu, his tribuuntur impiae actiones, quae insana mens ipsorum ob praua consilia exsequitur, quasi a malo daemone insti-

scia, filii loco, educauit, et a pedibus ex vulneribus tumentibus Οἰδίπους dictus. Grandior deinde natus factus, quum se non Polybi filium esse audisset, patrem quaerere statuit, et consulto oraculo accepit, se in Phocide patrem inuenturum. Quo quum venisset orta inter Phocenses seditione Laium, tumultus reprimere conantem, interfecit. Postea Thebas intrauit, et quoniam Polybi filius credebatur, Iocostam matrem inscius in vxorem duxit, et ex ea quatuor filios genuit. Tandem, quum se matrem sibi coniugio copulasse et patrem occidisse intellexisset, dolore percitus, sibi in poenam oculos eruit. Fusius haec fabula narratur a Sophocle et Seneca in Oedipo.

11. Ὃς) Fortasse rectius ὡς, *sicut*. *Sylb.*

12. Θρακὸς) Thracis autem nomine Orpheusne significetur, an alius quispiam, mihi certe non constat. *Sylb.*

13. Συνδεδεμένους τῆς etc.) Forsan συνδεδεμένης τῆς κινήσεως. *Sylb.*

14. Οὐκ ἀγαθῷ. Απ.) In edit. Rom. est haec inter-

Ἀπεχθήσονται τούτων ἕνεκεν, ἄλλα καὶ ἄλλα φρονοῦντες, [15] οὐδὲν τελειοῦσιν, ἀλλὰ πάντα ἀναστρέφουσι. Τούτων οἱ ὀφθαλμοὶ οἴδασιν εἶναι κατήγοροι τῶν κρυφίων. Τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σημεῖα, [16] εἴδωλά ἐστι τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ παθημάτων. Ὅσοι [17] πεπηγότας καὶ ἐξεστηκότας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν, ἀτόπους σημαίνουσιν ἄνδρας. Οἱ μὲν [18] ὑγρότεροι τῶν τοιούτων ὀφθαλμῶν, δειλοὺς

gata: Quarum causa infensi sunt, alia atque alia cogitantes nihil perficiunt, sed omnia peruertunt. Oculi his accusatores reconditarum in animo rerum esse videntur. Signa siquidem in oculis sunt imagines animi affectuum. Quicumque autem fixos, intentosque constantes habent oculos, insolentes viri esse solent. Qui vero humidioribus sunt oculis,

punctio: οὐκ ἀγαθῷ, ἀπεχθήσονται.

15. Οὐδὲν τελειοῦσιν) Aut coniunctio aliqua deest, aut diuise legendum, οὐ δὲ τελειοῦσιν, et pro οἴδασιν in sqq. aptius fortassis εἰώθασιν εἶναι. *Sylb.*

16. Εἴδωλα ἐστὶ) Cf. Clem. Alex. Paedag. III. 11. qui ex Matth. dicit: Λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὀφθαλμὸς φησὶν ἡ γραφή, δι' οὗ καταφαίνεται τὸ ἔνδον, φωτὶ τῷ φαινομένῳ καταυγαζόμενα et Plin. H. N. XI. 37. *Neque vlla ex parte maiora animi indicia cunctis animalibus, sed homini maxime, id est, moderationis, clementiae, etc.* breui post: *Profecto in oculis animus inhabitat. Ardent, intenduntur, humectant, conniuent. Hinc illae misericordiae lacrimae. Hos quum osculamur, animum ipsum videmur attingere.*

17. Πεπηγότες) Certe convenientius leges πεπηγότες καὶ ἐστηκότες ὀφθαλμοὶ ἀτόπους σημ. ἄνδρας, vt apud Adam. I. Κεφ. γ'. πεπηγότες ὀφθαλμοὶ πάντες ἄτοποι. *Sylb.* Tales oculi feroces sunt, et de iis

λοὺς σημαίνουσιν ἄνδρας· οἱ δὲ ξηρότεροι, πλήρεις ταραχῶν· οἱ δὲ [19] ὠχρότεροι, [20] μανικοὺς ἄνδρας. Ὅσοι δὲ τὰς [21] ὀφρῦς ἐγείρουσι, καὶ τὸ πνεῦμα ἀνασπῶσι, δύσβουλοι ἄνδρες, ὠμόφρονες, κακονοήτοι, [22] παλίγκοτοι. Ὀφθαλμοὶ ἑστηκότες [23] ὑπέρυθροι μεγάλοι, γαστρίμαργον, καὶ λάγνον τὸν ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Ἐὰν [24] (δὲ) τῶν τοιού-
τωυ

timidi censentur. Qui contra ficcioribus, consternationum pleni sunt Pallidiores autem oculi insanos designant. Quibuscumque supercilia sunt elata, et quae magna spirant, et mala consilia suggerunt, crudeles, maleuoli et iracundi sunt. Oculi fixi, subrubri et magni, gulosum et lasciuum virum denotant. Si autem eiusmodi ocu-

dicitur στάσις τῶν ὀμμάτων, *fixitas et immobilitas oculi.*

18. Ὑγρότεροι) *Humidiores*, videlicet eam ob causam timiditatem notant, quia animum et affectus reddunt molles, ac effeminatos.

19. Ὠχρότεροι) Vide Hippocr. de prisca medic. S. I. p. 13. qui ὀφθαλμοὺς ὠχροτέρους iis tribuit, qui ex inedia impotentes fiunt, tremore et animi defectione corripiuntur ac tenebricosa vertigine, et irascuntur vehementer et moerent. Fit hic color ex malignitate atrae bilis et sanguinis copia.

20. Μανικοὺς) Μανικοὶ hoc loco iidem sunt ac μελαγχολικοὶ, de quibus Hippocr. Aphor. S. VI. aphor. 21.

21. Ὀφρῦς ἐγείρουσι) Altum supercilium proprie arrogantibus tribuitur hominibus, quippe qui, vt satisfaciant propensionibus, omnia tentant.

22. Παλίγκοτοι) Edit. Rom. παλίσκοτοι, vitiose.

23. Ὑπέρυθροι) Hos oculos supra Arist. p. 146 πυρώδεις vocat, v. not. 167.

24. (δὲ) Inclusa δὲ, addita, ex Adamantio I. Κεφ. γ'. ἐὰν δὲ καὶ τῶν τοιούτων κ. τ. λ. *Sylb.*

τῶν ὀφθαλμῶν [25] κάτω ὁρῶνται, σημεῖον ὅτι ἡ ἀναίδεια τὸν ἄνδρα ἔχει, ἄδικόν τε ὄντα, καὶ πλεῖστον ἀμήχανον. [26] Ὀφθαλμοὶ μικροὶ ἑστῶτες, φιλοχρήματον, καὶ πᾶν κέρδος ἐπινοοῦντα ἄνδρα σημαίνουσιν. Εἰ δὲ καὶ τὸ πᾶν σῶμα ἅμα τοῖς σημείοις τούτοις [27] πρόσεστι, ὀργίλον ἄνδρα, καὶ βίαιον δηλοῖ. Εἰ δὲ καὶ τὸ μέτωπον ἅμα ταῖς [28] ὀφρύσι σπᾶ εἰς τὸ μέσον, κερδαλεώτατον ἄνδρα σημαίνει. [29] Γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς πεπηγότας ἀλαμπεῖς ἔχοντι, μηδὲ

li deorſum ſpectant, ſignum praebent, eiusmodi virum eſſe inuerecundum, iniuſtum, et in malis prorſus ſingularem. Parui oculi et fixi, auarum et omne lucrum appetentem hominem indicant. Si vero totum ſimul corpus cum his conuenit ſignis, iracundum et violentum indicat virum. Si vero vna cum ſuperciliis frons attollitur in medium, lucri cupidiſſimum ſignificat virum. Caeſios vero oculos, defixos, et non ſplendentes qui habet,

25. Κάτω ὁρῶνται) Apud eumdem Adamant. l. l. mox eſt, τὰ κάτω ἀποσχίζονται. *Sylb.*

26. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ) Paruis oculis Ariſtot. p. 128. puſillanimum tribuit, qui et auaris proprius eſt.

27. Πρόσεστι) Pro πρόσεστι Adam. l. l. habet καθέλκεται. *Sylb.*

28. Ὀφρύσι) De ſuperciliorum differentia et indiciis confer, ſi placet, Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 9.

29. Γλαυκοὺς) *Caeſios.* Caeſeitatem recte definit Ariſtot de gen. anim. L. V. c. 1. ἀσθένεια δ' ἐστὶν ἡ γλαυκότης. Infirmitas autem aſtutos inſidioſoſque reddit homines. Accedit hoc loco defixio oculorum et ſplendoris abſentia, quae maleuolum notant hominem. Sed βλέμμα γλαυκὸν etiam

μηδέ ποτε [30] *φιλίαν συνάψῃς,* [31] *μηδὲ γείτονα ἔχῃς. Δολερὸς γὰρ οὗτος, καὶ εἰς τὰ δεινὰ ἀγρυπνῶν, καὶ ἐπὶ συμφοραῖς ἑτέρων. Φεῦγε ἐκ τοῦ τοιούτου, μηδὲ ἐν ὁδῷ πορευθῇς μετ᾽ αὐτοῦ.* [32] *Ὀφθαλμοὶ κινούμενοι, ὡς ταραχώδεις ὑπάρχοντες, ὑπονοητὴν καὶ ἄπιστον ἄνδρα δηλοῦσιν. Οἱ δὲ μεγάλοι τῶν ὀφθαλμῶν, κινοῦντες τὰ βλέφαρα ἐπὶ πλεῖστον,* [illegible] [33] *ἀνί-*

cum eo neque amicitiam pangas, neque in vicinia cum eo ſis; fraudulentus enim eſt, et mala quaeuis meditatur, et aliorum infortunium. Fuge illum, et ne cum eo quidem aliquod fac iter. Mobiles oculi, et turbulenti quaſi exiſtentes, ſuſpicioſum et infidum manifeſtant virum. Magni autem oculi, quorum palpebrae mouentur admodum, infir-

pulcritudinis et iuuenilis aetatis nota eſt, et tribuitur Mineruae ſaepiſſime apud Homerum, vbi γλαυκῶπις dicitur, ſic in Hymno in Min. v. 1. Παλλάδ᾽ Ἀθηναίην κυδρὴν θεὸν ἄρχομ᾽ ἀείδειν Γλαυκῶπιν, πολύμητιν, *Palladem Atticam inclytam incipio canere Caeſiam, multi conſilii,* et Il. ε΄. v. 565. Ὣς φάτο, γήθησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη. *Sic dixit, laetata eſt vero dea caeſia Minerua,* et innumeris aliis in locis, vide et Ciceronem de nat. deor. L. I. c. 30. Ergo in loco noſtro differentia in reliquis, quae cum caeſeitate iunguntur, collocanda eſt.

30. Φιλίαν) Cautione enim opus eſt, *et vtendum quaſi equis tentatis amicitiis aliqua parte periclitatis moribus amicorum. V.* Cicero in Laelio, c. 17.

31. Μηδὲ) Romana editio legit μὴ δὲ diuiſim et in ſequenti. μὴ δὲ ἐν ὁδῷ. Cetera interpungit γείτονα ἔχῃς, δολερὸς κ. τ. λ.

32. Ὀφθαλμοὶ κινούμενοι) Tarde ſe mouentes oculi habent notam boni intellectus ex Ariſt. p. 157. hoc loco autem mutationem infert ſignificatus τὸ ταραχῶδες.

[33] ἀνίσχυρον σημαίνουσιν ἄνδρα περὶ τὴν ψυχικὴν ἰσχύν. Οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ταχὺ κινοῦντες, τὰ [34] βλέφαρα δὲ οὐχ ὁμοίως, θαῤῥαλέοι, καὶ τολμητίαι οἱ τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν ἄνδρες. Ἡ δὲ τόλμη αὐτῶν ἐν δεινοῖς. Οἱ δὲ [35] βραδυκίνητοι ὀφθαλμοὶ, νωθροὺς καὶ βραδεῖς δηλοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀργοὺς, καὶ δυσαισθήτους. Ὀφθαλμοὶ πάντα θεωροῦντες [36] ἀχλυώδη, ματαίου ἀνδρὸς καὶ ἀκο-

mum virum quoad animi robur indicant. Quicumque autem oculos celeriter mobiles habent, at palpebras non ſimiliter mobiles, eiuſmodi homines ſunt animoſi et audaces: potiſſimum in rebus grauibus conſpicua fit eorum audacia. Qui contra oculos tarde mobiles habent, ſtupidi tardique ſunt homines, item rudes, et ſenſu hebetes. Oculi omnia videntes quaſi nebulis obducta, vanum et li-

33. Ἀνίσχυρον) Mallem, qui corporis non valet viribus, vi oppoſiti, nam qui animo vigent, corporis robore vt plurimum deſtituuntur.

34. Τὰ βλέφαρα δὲ οὐχ) Mallem vertere, *palpebras rigentes*, hae enim ſunt audaciae indices, calorem enim demonſtrant.

35. Βραδυκίνητοι) *Tarde mobiles*, humorum tardum motum declarant aeque ac ſpiſſitudinem, quae ſtupiditatem ac ruditatem producunt.

36. Ἀχλυώδη) Ἀχλὺς proprie eſt oculi morbus, quem Autor Εἰσαγ. T. IV. p. 9. ſic definit: ἀχλύς ἐστὶ περὶ ὅλον τὸ μέλαν ἀπὸ ἑλκώσεως ἐπιπολαίου οὐλὴ λεπτοτάτη ἀέρι ἀχλυώδει παραπλησία, et Aetius L. VII. c. 25. ἀχλὺς ἐπιπόλαιός ἐστιν ἕλκωσις ἐπὶ τοῦ μέλανος γιγνομένη, παραπλησία ἀχλυώδει ἀέρι τῷ χρώματι κυανῷ, πολὺν τόπον ἐπέχουσα τοῦ μέλανος, ὅταν δὲ ἐπὶ τῆς κόρης γένηται, οὐ ῥαδίως ὁρῶσιν. Ἀχλὺς *eſt ſuperficiaria vlceratio in oculi nigro orta, aeri caliginoſo affinis, colore coerulea, magnam nigri partem occu-*

ἀκολάστου κατηγοροῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [37] μεγάλοι, σημαίνουσιν ἀποπληξίαν τοῦ ἄνδρος, καὶ ματαιότητα, γαστριμαργίαν τε, καὶ οἰνοφλυγίαν, καὶ λαγνείαν· καὶ μάλιστα εἰ τρέμουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ [38] ὑπότρομοι γλαυκοὶ, ἀναιδεῖς, ἀπίστους καὶ ἀδίκους ἄνδρας σημαίνουσιν, εἰς τὰ ἀλλότρια κακὰ φρονοῦντας, καὶ ἀπὸ συμφορᾶς ζῶντας. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ, [39] χαροποὶ, μέλανες, τὰ αὐτὰ σημαίνουσι· παρ' ὅσον οἱ μὲν χαροποὶ, ἐμπληκτό-

bidinosum denotant virum. Magni oculi significant apoplexiam viri, et vanitatem, helluationem et vinositatem, aeque ac salacitatem, et praecipue si oculi tremunt. Pusilli oculi et tremori quasi succussi, glauci, indicant impudentes, infidos ac iniustos viros, qui meditantur quomodo malis alios afficiant, et qui de damnis aliorum vitam sustentant suam. Pusilli oculi, charopi, nigri, idem praebent signum; nisi quod charopi

pans. Quum vero in pupilla exstiterint, non facile vident. Hoc loco est eiusmodi oculi conditio morbosae analoga, ex nerui optici infirmitate proficiscens.

37. Μεγάλοι) Non ex natura magni, sed ex intumescentia oculorum, quae fit ex humoribus ad oculos defluentibus, v. Hippocr. de gland. S. III. p. 55. ἄλλος ῥόος ἐπ' ὀφθαλμοὺς, καὶ οἰδέουσιν αἱ ὄψιες, *Fluxio alia in oculos, in qua oculi intumescunt:* Vnde apoplexia, reliqua autem indicia ex nimia agitatione et motu humorum ad superiores partes sunt deducenda.

38. Ὑποτρόμοι) *Tremore ac terrore succussi* oculi, non sunt signum naturale, sed aliunde assumtum.

39. Χαρόποι) Aliter de charopis statuit Arist. supra p. 145.

ἐμπληκτότερον ἄνδρα· οἱ δὲ μέλανες δυσοργητότερον, καὶ ἀναίσχυντον [40] (ἐκ τοῦ ἀθέου σημείου.) Ὀφθαλμοὶ κλυζόμενοι [41] κυμαίνοντες ἑαυτοὺς, [42] ἐπαφρόδιτον, καὶ ἐμπαθῆ ἄνδρα δηλοῦσιν, οὔτε δὲ ἄδικον, οὔτε κακοῦργον, οὔτε ἄμουσον, οὔτε φημὶ φαῦλον, τὸ τοιοῦτο σημεῖον. Ὀφθαλμοὶ [43] μικροὶ μικρὰς τὰς κόρας ἔχοντες, ἀνελεύθερον, καὶ φιλοχρήματον, καὶ πανοῦργον ἄνδρα σημαίνουσιν. Ὀφθαλμοὶ γλαυκοὶ ξηρότεροι, ἄτομα ἤθη τοῦ ἄνδρος κατηγοροῦσι. Χολῇ γάρ ἐστιν ὁ τοιοῦτος [44] βεβαμμένος. [45] Κυάνεοι ὀφθαλμοὶ, ἐπειδὰν ὑγρότεροι

ſtupidiorem hominem deſignant: nigri vero iracundiorem et impudentem (videlicet ex impio ſigno.) Oculi humidi fluctuantes, venuſtum, et commotum virum indicant, neque tamen iniuſtum, neque maleficum, neque rude, neque prauum hoc appello ſignum. Parui oculi pupillis praediti paruis, monſtrant virum illiberalem, auarum et maleficum. Glauci oculi ſiccioreſque: improbos mores viri arguunt. Eiuſmodi enim felle tinctus eſt. Oculi coerulei, quoniam hu-

40. (Ἐκ τοῦ ἀθ.) Incluſa haec verba Adamantius non agnoſcit: nec, etiamſi σημαίνουσι legas, τοῦ ἀθέου mentio magnopere huc videtur congruere. *Sylb.* Haec verba edit Rom. agnoſcit.

41. Κυμαίνοντες) Adam. I. Κεφ. γ'. κυμαίνοντες ἐν αὐτοῖς. *Sylb.*

42. Ἐπαφρόδιτον) Hic locus procul dubio laborat; ex Adam. forte corrigendus, qui habet l. l. εἰς ἀφροδίσια καὶ εὐπάθειαν ἐπτοηνται. Itaque reponendum arbitror, ἀφροδισιαστικὸν καὶ εὐπαθῆ ἄνδρα, leui mutatione.

43. Μικροὶ) Parui oculi puſillanimo tribuuntur ab Ariſtot. p. 55. et ex illis illiberalitas et auaritia et maleficentia rite deducitur

44. Βεβαμμένος) Rom. edit.

τεροι καὶ κρείττονές εἰσι τῶν ἄλλων κοινῶν ὀφθαλμῶν, [46] δολερὸν ἄνδρα κατηγοροῦσιν. Ὅσοι δὲ ὀφθαλμοὶ κυάνεοι, ὑγροὶ ὄντες, [47] εὐσταθεῖς εἰσὶ καὶ μεγάλοι, ἄριστα ἤθη τοῦ ἀνδρὸς δηλοῦσι, θυμώδεις δὲ καὶ οὗτοί εἰσιν. Ὅσοι δὲ ἀσθενῶς τὰ κύκλα ἔχοντες τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ εἰσὶν [48] ὑπολευκότεροι, ἀδύνατοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, καὶ δειλοὶ ὑπάρχουσιν.

midiores et meliores ſunt, aliis oculis vulgaribus, fraudulentum arguunt virum. Quibus vero oculi coerulei, humidi ſunt, ſimulque ſtabiles et magni, optimorum morum indicia praebent, tales enim viri animoſi ſunt. Quibus porro orbes oculorum ſunt infirmi et ſubalbidiores, tales eſſe cenſentur impotentes

habet βεβλαμμένος, minus recte.

45. Κυανέοι) *Coerulei coloris*, qualis ſaphiri gemmae, glaucus videlicet color ſed admodum ſaturus, praeſtantiam et ipſe naturae ſignificat, et in mediocritate obſcuritatis et claritatis conſiſtit. Ipſi Porta probae indolis tribuit notam ex hoc ipſo loco.

46. Δολερὸν) Δολεροῦ mentio nulla eſt apud Adam. I. Κεφ. έ. et male profecto ea vox quadrat ad praeced. κρείττονες. *Sylb.* Mallem ἀδόνητον *conſtantem*, *inconcusſum virum*, *qui numquam diſſimulat*, *qui neque ſimulatione*, *neque prauitate ſe a cultu probitatis virtutiſque abduci patitur*; vel etiam, ἐλεύθερον καὶ ἐλεήμονα. Nam humiditas oculorum de beneficis liberalibuſque etiam dicitur.

47. Εὐσταθεῖς) Ad duo reſpicitur hac voce, primum ad bonam conſtitutionem, quae et εὐεξία nuncupatur, et deinde ad rectam proportionem collocationemque, firmitatem ipſis conciliantem, huic in ſequentibus opponitur τὸ ἀσθενές.

48. Ὑπολευκότεροι) *Subalbidiores*, Ariſtot. ſimpliciter λευκοὺς vocat p. 145.

σιν. Ὀφθαλμοὶ [49] ἀσθενεῖς, γίνονται μὲν ἐν τοῖς χαροποῖς μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς γλαυκοῖς. Τέως δὲ περὶ τῶν γλαυκῶν ἀσθενῶν ὁ λόγος. [50] Ψηφίδες οὖν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, [51] κυάνεαι δὲ παρὰ ταῖς κόραις, (ὅμοιοι) κατὰ μέγεθος κέγχρου, ἕτεραι δὲ [52] ξανθαὶ, ἶσαι ταῖς ἄλλαις. Τούτων ἐν [53] σίχῳ οὐσῶν

et timidi. Infirmitate autem laborant oculi magis penes charopos, aut etiam in glaucis. Sed hucusque de infirmitate et glaucedine oculorum. Orbes vero in oculis coerulei quidem circa pupillas, et similes quoad magnitudinem milio, reliqui vero rufae, simileſque aliis qui circum circa sunt, et

49. Ἀσθενεῖς etc.) Glaucos oculos asserit aeque ac charopos laborare infirmitate, quia ille color fit a carentia coctionis, et caloris imbecillitate, et a materiae humidae, quae inest, ratione, vnde et Hippocr. Epid. L. II. S. V. p. 122. tradit ὑδρωπιώδεες χαροποὶ, φαλακροὶ ἔασιν, *Aqua inter cutem laborantes, caesios habent oculos, et defluuium capillorum patiuntur:* qui quidem morbi infirmitatem naturalem pro causa agnoscunt. Ceterum An. Foesius χαροπὸν idem esse ac Latinis *rauum*, id est, colorem obtusum nigrum et fuluo mixtum, mediumque inter fuluum et caesium, copiosius in nota ad hunc locum probat.

50. Ψηφίδες) *Circuli*, siue *globuli*, quibus Iris variatur. Sunt enim in aliquibus grana quaedam, velut grana milii diuersi coloris ab iride, κεγχροὶ etiam dicti. Talia grana his sanguinea, aliis coerulea, aliis aliorum colorum sunt. Quibusdam grana non sunt, sed plures circuli ψηφίδες et κεγχροὶ etiam appellati, interdum enim iris ab albo seiungitur circulo diuersi coloris, tum ab iride, tum ab albo, et pupilla alio rursus circulo disiungitur ab omnibus alterius coloris.

51. Κυάνεαι) Adam. κυάνεαί εἰσι παρὰ ταῖς κ. Seq. ὅμοιοι non agnoscit Adam. *Sylb.* At in K. est ὅμοιοι.

52. Ξανθαὶ) In exemplari

οὐσῶν ἐν παραλλήλῳ, ὡς ὅρμος περιακολουθεῖ τὴν κόρην, Οἱ τοιοῦτοι ὀφθαλμοὶ, δολερὰ ἤθη καὶ ἐπίκλοπα τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσιν. Εἰ δὲ ἀσθενεῖς καὶ μικροί εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, κερδαλεώτερον, καὶ [54] *δουλοπρεπῆ, φιλοχρήματόν τε, καὶ πλέον διανοούμενον, ἕτερα λέγοντα καὶ ἄλλα ποιοῦντα κρυφῇ. Καὶ ἐν τούτοις χαίρει κἂν μηδέν* [55] *εἴη αὐτῷ τὸ διάφορον. Καὶ ἁπλῶς ὅσα κακὰ, πάντα* [56] *ἐπικερδῆ ποιεῖν ὀρέγεται, ἔν τε τῷ κρυπτῷ, ἔν τε τῷ φανερῷ· πλὴν πάλιν, ὅσον ὑπὸ δειλίας κωλύεται.*

e regione collocati, et quaſi cingulum pupillam circumambientes, eiuſmodi oculi, inquam, mores fraudulentos et vafros denotant. Si autem oculi ſunt debiles et parui, quaeſtuoſiorem, atque illiberaliter auarum, et valde aſtutum, alia dicentem, aliaque facientem latere ſub his virum docent. In his laetatur potiſſimum, neque in vlla vſpiam re differentiam facit, ſed in vniuerſum omnia mala, quae lucrum afferunt, appetit, et in occulto aeque ac aperto, exceptis tantum iis, quae ex timore patrare non debet.

eſt ξανθαὶ οὖσαι, parum congruenter. *Sylb.*

53. Στίχῳ) Στίχος eſt hoc loco, *rotunda ſuperficies.*

54. Δουλοπρεπῆ, φιλοχρ.) Edit. Rom. habet δουλοπρεπῆ, χρημάτον. Seq. πλέον διανοούμενον, mallem reddere, *admodum aſtutias cogitans, malis ſtudens artibus.*

55. Εἴη) Pro εἴη rectius ſubiunctiue legemus ᾗ: et mox ἐπὶ κέρδει vt Adam. I. Κεφ. ε. καὶ τὰ πάντα ἐπὶ κέρδει ποιεῖν ὀρέγονται. *Sylb.*

56. Ἐπικερδῆ π.) Haec illuſtrant bene, quae Salluſt. in Catil. c. 10. dicit: *Auaritia fidem, probitatem, ceteraſque artes bonas ſubuertit; pro his ſuperbiam, crudelitatem, Deos negligere, omnia venalia habere edocuit.*

λύεται. Ἀσθενὴς γάρ ἐςι κατὰ τοὺς λαγοὺς ὁ τοιοῦτος ἀνήρ· ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος τῶν ὀφθαλμῶν ὅμοιόν ἐςιν. Ὀρθὴ [57] ςάσις ὀφθαλμῶν, ἄριςον ἄνδρα δηλοῖ. Ὀφθαλμοὶ [58] ἄνω ἐςαλμένοι ματαιοσύνης καὶ ἀποπληξίας σημεῖον, ἢ [59] νόσου τῆς ἱερᾶς καλουμένης, γαςριμαργίας τε, καὶ λαγνείας,

καὶ

Talis ſiquidem vir infirmitate ſicut lepus laborat, quia ratione oculorum huic ſimilis eſt. Recte conſtituti oculi optimum notant virum. Oculi ſurſum ſtantes, fatuitatis, apoplexiae, et morbi ſic dicti ſacri ſignum praebent, ſimulac guloſitatis et libidinis, ebrietatiſque. Si

57. Στάσις) Non ex medicorum ſententia h. l. haec vox accipienda eſt, qui *fixitatem immobilitatemque* deſignant cum alternis oculi contorſionibus, in epilepticis familiaribus.

58. ἄνω ἐςαλμένοι) Hippocr. de morbo ſacro haec explicat S. III. p. 88. τὰ ὄμματα διαςρέφονται, *oculi pervertuntur*.

59. Νόσου τῆς ἱερᾶς) Edit. Rom. habet, νόσους τῆς ἱερᾶς, vitioſe: nominis vero rationem reddit Hippocr. de morbo ſacro, S. III. p. 84. φύσιν δὲ αὐτῇ καὶ πρόφασιν οἱ ἄνθρωποι ἐνόμισαν θεῖον εἶναι, ὑπὸ ἀπειρίης καὶ θαυμασιότητος, ὅτι οὐδὲν ἔοικεν ἑτέρῃσι νούσοισι. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἀπορίην αὐτοῖσι τοῦ μὴ γινώσκειν, τὸ θεῖον αὐτῇ διασώζεται. Κατὰ δὲ τὴν εὐπορίην τοῦ τρόπου τῆς ἰήσεως, ἰῶνται. Ἀπολύονται γὰρ ἢ καθαρμοῖσιν, ἢ ἐπαοιδῇσιν. Εἰ δὲ διὰ τὸ θαυμάσιον, θεῖον νομιεῖται, πολλὰ τὰ ἱερὰ νουσήματα ἔσται, καὶ οὐχὶ ἕν. *Homines vero ex imperitia et admiratione ei naturam quamdam et cauſam diuinam ineſſe cenſuerunt, quod nulla in re reliquorum morborum ſimilis eſſet. Et per conſilii inopiam quod morbum non cognoſcunt, illi diuinitatem aſſerunt, per facile parabilem vero curationis modum ei medentur, quum expiationibus ab eo liberentur. Quod ſi ideo diuinus eſſe cenſeatur, quod admirabilitatem quamdam habeat, multi morbi futuri ſacri ſunt, et non vnus.*

καὶ οἰνοφλυγίας. Εἰ δὲ καὶ σὺν τούτοις τοῖς σημείοις τρόμος ἐνῇ, οὐ μακρὰν ἐστιν ἐπιληψίας. Εἰ δὲ [60] ὠχροί εἰσιν, ὠμὸν καὶ ἀπάνθρωπον τὸ φρόνημα σημαίνουσι, καὶ [61] δειλόφθονον, καὶ μιαιφόνον. Εἰ [62] ὑπέρυθροι δὲ πέλονται καὶ μεγάλοι, ἄνδρα φιλοπότην, καὶ φιλόκωμον σημαίνουσι, φιλογύναιον, φιλόκυνον, ἄσχημα φθεγγόμενον, [63] κρατὺν, καὶ μάταιον. Ὀφθαλμοὶ κάτω ἐστραμμένοι,

ἢ

autem cum his ſignis coniunctus eſt tremor, non longe abeſt epilepſia. Si vero ſunt pallidi, ſaeui et inhumani animi indicium eſt, et occulte inuidi, ſeque caede contaminantis. Si autem ſupra modum rubri et in ſubfuſcum vergunt, magnique ſunt, notant bibaculum, amicum commiſſationum, amatorem ſexus ſequioris, canum amicum, turpiloquum vehementer et vaniloquum. Oculi verſus in-

60. Ὠχροὶ) *Pallidi*, color ille videlicet arguit inaequalem humorum temperiem, et idcirco affectuum peſſimorum praebet indicium. Ariſtot. ὠχρόμματοι dicuntur p. 146.

61. Δειλόφθονον) Rectius fortaſſe φιλόφονον, *Sylb.*

62. Ὑπέρυθροι) *Supra modum rubri.* Ariſtot. dicit ἐπιφοινίσσουσιν, et iracundiae ſignum eſſe prodit p. 143. ſq. ſed quae huc ſpectant, πυρώδεις appellat p. 146. vide ibi not. 167.

63. Κρατὺν) Verius κράκτην, ſeu κεκράκτην. *Sylb.* Haec emendatio optime huc quadrat, et notat *in loquendo vehementiam*, quum damnat Clem. Alex. Paedag. L. II. c. 7. τό τε γὰρ φθέγμα γεγωνὸς τῆς προφορᾶς, μανιωδέστατον. — Τὸ δὲ αὐθαδείας τεκμήριον. *Elatus enim clamor elatae pronunciationis res eſt inſaniſſima, — et arrogantiae indicium.* Et Quinct. XI. 3. vocem hanc dicit *nonnumquam ebriorum aut comeſſantium licentiae ſimilem*, quae iis propria eſt.

ἢ [64] δεσμένοι, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄνω ἐστραμμένοις δηλοῦσι, περισσότερον δὲ, ὅτι θυμὸν ἄγριον σημαίνουσι, καὶ ὀργὴν μὴ [65] μαλασσομένην· ἐὰν δὲ ὁ μὲν εἷς ὀφθαλμὸς ἄνω χωρῇ, ὁ δὲ ἕτερος κάτω, καὶ ἔτι [66] τρόμος ἐν αὐτοῖς ἐνῇ, καὶ αἱ ὀφρύες [67] συμμύονται, καὶ τὸ μέσον πλέον τραχὺ, καὶ πυκνὸν ἀναφαῖνον αὐτοὺς, οὗτος ὁ ἀνὴρ εἰς τέλος ἤλασεν ἐπι-

feriora conuerſi, ſiue occidui, ea ipſa notant quae ſurſum ſtantes, magis vero propterea, quia animum inurbanum, et iram non mitigandam denotant. Si autem oculorum alter ſurſum tollitur, alter vero deorſum ſpectat, et in ipſis trepidatio eſt, et ſupercilia conniuent, et medium valde confragoſum et denſum conſpicitur in illis, eiuſmodi vir tan-

64. Δεσμένοι) Adam. I. Κεφ. ε. δυόμενοι. *Sylb.*

65. Μαλασσομένην) Hoc vocabulum ſatis apte de mitigatione irae dictum, nam eſt vox medica, quae adhibetur de tumoribus emolliendis, ſi indurauerint, per remedia malactica. Irae autem a Sen. L. I. c. 1. de ira, *intumeſcentia*, tribuitur: *foeda*, inquit, *viſu et horrenda facies deprauantium ſe et intumeſcentium.* Et Virg. Aen. VI. v. 467. ſqq. *Talibus Aeneas ardentem, et torua tuentem Lenibat dictis.*

66. Τρόμος) *Trepidatio et tremor oculorum* fit, quia cerebrum et nerui afficiuntur in epilepſia, et ſicuti de cerebro dicit Hippocr de morbo ſacro III. p. 93. τὸν ἐγκέφαλον εἶναι τὸν ἑρμηνεύοντα τὴν ξύνεσιν, *Cerebrum intelligentiae indicem et nuncium eſſe*, ſic quoque motus praeternaturales a neruis in oculis exiſtentes praedicunt epilepſiam.

67. Συμμύονται) Congruentius συμμύωνται: quamquam infra ſimilis eſt diuerſitas modi, pag. 223. l. 7. μαρμαρύσσωσιν οἱ ὀφθαλμοί. *Sylb.*

ἐπιληψίας. Ὀφθαλμοὶ [68] περιτετραμμένοι, εἰ μὲν εἰς τὰ δεξιὰ χωροῦσι, μωρὸν σημαίνουσιν, εἰ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ, λάγνον. Εἰ δὲ [69] περίβλεποι ὄντες εἰς τὸ ἐντὸς ὡς ἐπὶ τὴν ῥίνα, ἐπιχαρῆ, καὶ ἀφροδισιαστὴν, καὶ [70] φιλητὸν ἄνδρα, καὶ ἐρωτικὸν σημαίνουσιν. Εἰ δὲ [71] ξηρότεροί εἰσιν, καὶ ἀνεῳγμένοι, μὴ ἐνυπάρχοντος τρόμου, νόσον σημαίνει, οὐχὶ δὲ εἰς ἀφροδίτην κεχαρισμένον, οὐδὲ χάρισιν, ἢ ἔρωτι.

dem conuulſiones epilepticas patitur. Oculi huc et illuc volubiles, ſi verſus dextram directi ſunt partem, fatuum, ſi vero verſus ſiniſtram, libidinoſum ſignificant virum. Si vero ad interiores partes, veluti ad naſum directi ſunt, laetum, venereum, baſiatorem, et amatorem denotant. Si vero ſicciores ſunt, et aperti, neque trepidatio ipſis ineſt, morbum deſignant, non autem in Venerem inclinantem,

68. Περιτετραμμένοι) Rectius παρατετραμμένοι. *Sylb.* Eſt is *obliquus* aſpectus, qui quoque *limus* dicitur, quia limis fit oculis, ex cupiditate naſcitur, quum vel pudore impeditur, vel pudorem praetendit. Hoc aſpectu femellae vt plurimum vtuntur, vt amatores irretiant.

69. Περίβλεποι) Rectius παραβλῶπες, vt Adamant. I. Κεφ. ϛʹ. *Sylb.* Quo nomine *Strabones*, et ex naturae vitio, et ex affectus deſiderio appellantur. V. Alex. ab Alex. L. I. c. 9. *Strabones, Paeti et Caeci, ex oculorum vitio cognomenta inuenere; tametſi paetos habere oculos laudi plerumque datum ſit: ſunt enim ad laſciuiam proniores.*

70. Φιλητὸν) Rectius φιλητὴν, aut φιλητικόν. *Sylb.*

71. Ξηρότεροι) Sicciores oculos et apertos morborum eſſe indicia Hipp. ait in coac. praen. S. II. p. 109. ὑποβλέποντες ἐν τοῖσιν ὕπνοισιν, *ſuſpicientes in ſomnis*, ſeu *ſemiapertis dormientes oculis*, et κακὸν δὲ καὶ ἐξαιρόμενον (ὄμμα) οἷον ἄχνη, *malum eſt oculus exſiccatus, veluti ſpuma, aut flos aquae.*

τι. Ἐντροπὴ γὰρ αὐτοὺς προείληφε καὶ δίκη. Εἰ δὲ τρόμος ἔνεστι σὺν [72] δάκρυσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, πάντολμον ἄνδρα σημαίνουσιν. Οἱ χαροποὶ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ τῶν μελάνων χωρίζονται, πολλὰ γὰρ αὐτῶν τὰ εἴδη. Καὶ οἱ μὲν [73] μέλανες ὀφθαλμοὶ, ἄνανδρα ἤθη, καὶ δειλίαν, καὶ ἀπιστίαν δηλοῦσιν· οἱ δὲ [74] χαροποὶ, τοιοῦτοί εἰσι τῷ εἴδει. Ἡ μὲν γὰρ χρόα ἐπιπρεπὴς αὐτοῖς τῷ εἴδει μέλαινα. Καὶ ἐὰν ὦσι κέγχροι ἐν τοῖς μέλασι πυῤῥαὶ, ἢ λευκαὶ, ἢ ἐπιλευκότεραι, ἄλλαι δὲ χρυσοειδεῖς, καὶ ἄλλαι τῶν ὠχρῶν μεμιγμέναι τῷ πυῤῥῷ, ἢ τοῦ μέλανος τούτοις. Εἰσὶ δὲ καὶ [75] αἱματώδεις [76] κέγχροι, καὶ

neque gratiofum, neque amantem. In conuerfione enim ipforum et iuftum quid deprehenditur Si autem trepidatio adeffe inuenitur cum lacrymis, audax admodum vir denotatur. Oculi charopi diftinguuntur a nigris, quorum multae funt formae. Siquidem nigri oculi mollem virum, fimulque timiditatem ac diffidentiam declarant, et tales funt charopi quoad formam. Color enim illos decens niger quoad formam eft. Et fi funt in nigris grana miliaria rubra, aut alba, aut fubalbida, alia vero aurei coloris, et alia cum pallore commixta et rubro, aut in nigro his funt. Sunt vero etiam grana fanguine refer-

72. Συν δάκρυσι) Cf. Virgil. Aen. L. VI. v. 468. *lacrymasque ciebat.* Proprie lacrymae figna funt mifericordiae, fed etiam vehementioris irae, et audaciae.

73. Μέλανες) Vide fupra Arift. p. 144.

74. Χαροποὶ) Vide fupra Arift. p. 145.

75. Αἱματώδεις κ.) *Grana fanguine referta*, duplicis

καὶ τοῖς μέλασιν. [77] Ἄλλοι δὲ τῷ μὲν κέγχρῳ εὐφοροῦσιν εἰς τὰ εἴδη τῶν ὀφθαλμῶν· πάντες δὲ τοῦ τροχοῦ τὴν ἔξω μέλαιναν φοροῦντες τὴν ἐπὶ ταύτῃ πυῤῥά. Ἕτεροι δὲ ὑπολευκότερα ἔχουσι τὰ πυῤῥὰ ἐν τοῖς μέλασι, τὰ μὴ πάνυ πυῤῥά· [78] ὅτι ἀπὸ μακρόθεν καὶ τὸ μέλαν ἐπιτρέχει, γενναίων ἀνδρῶν τα ἤθη σημαίνει, καὶ συνετῶν, [79] ἀλάλων, καὶ

ta, et in nigris Alii contra non referunt formas miliarias oculorum. Omnes ſiquidem in externa orbis circumferentia nigrum colorem referunt, et in illa rubrum. Alii vero habent ſubalbida, et rubra in nigris, non autem valde rubra. Quibuſcumque autem e longinguo quaſi nigrum decenter ineſt, ii ingenuorum, prudentum, taciturnorum et

illa ſunt generis, vel perpetuo adſunt, vel tantum ad tempus, ſi prius ex vitio naturae formantis, ſi poſterius per extrauaſationem quamdam, per reſorptionem abſumenda.

76. Κέγχροι, καὶ etc.) Melius κέγχροι ἐν τοῖς vt paulo poſt, πυῤῥὰ ἐν τοῖς et apud Adamant. l. Κεφ. ζ' κέχροι ἐν τ. μ. *Sylb.*

77. Ἄλλοι etc.) Haec ex eodem Adamantio ſic legemus rectius: Ἄλλοι δὲ κεγχρωτὰ μὲν οὐ φοροῦσι τὰ εἴδη τῶν ὀφθαλμῶν· παντὸς δὲ τοῦ τρόχου τὴν ἔξω ἴτην μέλαιναν φοροῦντες, τὴν ἐπὶ ταύτῃ πυῤῥάν. *Sylb.*

78. Ὅτι ἀπο μ.) Rectius ſic legendum: ὅσοις ἀπὸ μακρόθεν τὸ μέλαν (μόνον) ἐπιπρέπει. *Sylb.*

79. Ἀλάλων) Mallem reddere, parum loquentium. Hoc enim a prudente et bono exigit Clem. Alex. Paedag. II. c. 7. οὔτε μακρολογητέον, οὔτε πολυλογητέον, οὔτε ἀδολεσχητέον, *nec prolixo vmquam ſermone eſt vtendum, nec multum loquendum, nec nugandum.* Ex Solonis enim ſententia ὁ λόγος εἴδωλον τῶν ἔργων *oratio eſt ſimulacrum operum*; et paulo poſt laudatus Clem. addit, οὐκ ἐκ μόνων τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐκ λόγων ἄνθρωπος

καὶ μεγάλων ἐν ψυχαῖς. [80]Ὅσοις δὲ τὰ πυῤῥὰ ταῦτα, καὶ μὴ [81]κεγχρωτὰ εἴη, ἀλλὰ τετράγωνα, ὑπολάμπει ὥσπερ πῦρ, καὶ παρὰ τούτοις κέγχροι ὠχραὶ [82]ταῖς πυρώδεσι μεμιγμέναι εἰσὶ, καὶ ἕτεραι γλαυκαὶ, [83]ὡς αἱματώδεις καὶ κυανεαὶ [84]περιθεοῦσι τὰς κόρας, [85](οὗτοι κάκιστοι.) μεγάλοι δὲ ὀφθαλμοὶ, καὶ [86]στίλβοντες κινούμενοι, δεδορκότες, καθάπερ θυμούμενοι βλέπουσιν ἄνθρωποι, καὶ τὰ βλέφαρα αὐτῶν ἀνοίγονται, πάντες οὗτοι ἄχρηστοι ἄνδρες.

magnanimorum prae ſe ferunt imaginem. Quibuſcumque autem tales rubores non ſunt miliaris, ſed quadratae figurae, et ſplendentes ſicut ignis, inſuperque grana milii pallida rubris ſunt intermixta, et alia caeſia, vt ſanguinea et coerulea, circumdant pupillas, hi ſunt peſſimi Oculi magni, ſplendentes, mobiles, et aſpectum habentes hominum iracundorum, apertis ſimul palpebris, tales viri ſunt inuti-

κρίνεται, *non ex ſolis factis, ſed etiam ex operibus homo iudicatur.* Alias ἀκαλία eſt vel aetati infantili propria, vel vitium naturae, vel ex morbo orta. Suſpicor tamen in textu eſſe in hoc vocabulo vitium, nempe pro ἀλάλων reponendum εὐλάλων, quod et magnanimis et prudentibus competit..

80. Ὅσοις) Mixtum hoc loco commemoratur genus, πυρῶδες et ὠχρόχρωματον appellatum ab Ariſtot. p. 146.

81. Κεγχρωτὰ) Rom. ed. dat κέγχροτα.

82. Πυρώδεσι) In exemplari eſt πυῤῥώδεσιν, vt apud Adamantium quoque, I. Κεφ. ζ'. *Sylb.*

83. Ὡς αἱματώδεις) Idem Adamant. l. l. ἴτυες δὲ αἱματώδεις καὶ κ. *Sylb.*

84. Περιθεοῦσι) Rom. ed. habet περιθεωροῦσι.

85. (Οὗτοι κάκιστοι) Incluſa verba ex Adam. l. l. addita ſunt. *Sylb.*

86. Στίλβοντες) Ariſt. p. 147. σιλπνοὺς nuncupat.

ἄνδρες. Τῶν γὰρ λύκων, καὶ συῶν ἀγρίων τὰ τοιαῦτα. [87] Εἰ καὶ ὑπολάμπει ἔσω ὡς πῦρ, καὶ πρὸς τούτοις κέγχροι ὠχραὶ ταῖς πυῤῥώδεσι μεμιγμέναι εἰσὶ, καὶ ἕτεραι γλαυκαὶ, καὶ ἁπλῶς καθῶς ἀνωτέρω εἴρηται, καθάπερ οἱ λύκοι, καὶ οἱ ἄγριοι σύες τὰ σημεῖα ἔχοντες, εἰσὶν ἄνδρες ὠμότεροι, ἀγριώτεροί τε, καὶ ἁρπακτικώτεροι. Ἐν δὲ τοῖς χαροποῖς ὀφθαλμοῖς, [88] ὅσον εἰσὶν αἱ κέγχροι, μείζονες δὲ αἱ κέγχροι οὖσαι, ἢ ἐλάττονες, ἡμερώτερα ἤθη δηλοῦσιν. Ὠχροὶ ὀφθαλμοὶ, [89] δολερωτέρους σημαίνουσιν ἄνδρας. Οἱ δὲ αἱματώδεις, ἀβουλοτέρους καὶ [90] θερμῶς τελοῦντας ὅπερ νομίσουσιν. [91] Ὅσοι δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ κέγχροις χαροποῖς, ἀλλ' εἰσὶ

les. Lupi enim et apri tales oculos habent. Nam si externe lucent vt ignis, et cum his grana pallida immixta sunt rubris, et reliqua glauca, et in vniuersum, vt supra dictum est, habentes signa quemadmodum lupi et apri, eiusmodi inquam sunt viri crudeliores, ferociores atque rapaciores. In oculis charopis autem si sunt grana, et quidem minora, siue pauciora, modestos indicant mores. Fulvi oculi, dolosos significant viros. Sanguine autem repletos habentes, inconsulto et feruide perficientes, quae arbitrantur. Quicumque autem oculos habent non granis charo-

87. Εἰ καὶ) Malim, εἰ δὲ ὑπολάμπει. *Sylb.*

88. Ὅσον εἰσὶν αἱ κ.) Rectius ex Adam. ἴσαι ἂν ὦσιν αἱ κέχροι *Sylb.*

89. Δολερωτέρους) Adam. I. Κεφ. ζ', habet δειλοτέρους, quod melius conuenit cum Aristotele, p. 146.

90. Θερμῶς τελοῦντας) Adamant. θερμότεροι. *Sylb.*

91. Ὅσοι δὲ ὀφθαλμοὶ) Mi-

εἰσὶ [92] πεποικιλμένοι τισὶ τοιούτοις τὸ μέγεθος καὶ τὴν χροιάν. Τούς τε μέλαινας ὀφθαλμοὺς, ἢ καὶ πυῤῥοὺς ἔχουσιν ἐν ὑγροῖς ὀφθαλμοῖς καὶ οὐ φαίνεται ἄλλο σημεῖον ἄτοπον, ἄνδρα δηλοῦσι μεγαλόνουν, δίκαιον, συνετὸν, εὐφυῆ, [93] πέρα δὲ τοῦ μετρίου [94] παιδεραστήν. Εἰ δὲ χλωρόν ἐστιν ἐπὶ τῷ μέλανι τῶν τοιούτων ὀφθαλμῶν, δολερὸν, ἄδικον, κλέπτην ἀργύρου, γυναιξί τε [95] αἰσχρῶς καὶ ἀσώ-
τως

pis, ſed vario colore tinctos, his talis magnitudo et talis color competit. Qui vero oculis nigris praediti ſunt, aut humidos et rubentes habent, et non aliud conſpicitur ſignum minus aptum, viros produnt magnanimos, iuſtos, prudentes, et ingenuos; Supra mediocritatem vero ſi ſunt, amatorem puerorum notant. Si autem flauum ineſt in nigro talium oculorum, ſignificat doloſum, iniuſtum, pecuniarum furem, et qui turpiter

re corruptus eſt aphoriſmus, quapropter eum apud Adamant. lege l. l. *Sylb.*

92. Πεποικιλμένοι) *Variis coloribus diſtincti et bene compoſiti.*

93. Πέρα) Edit. Rom. περὶ dat, vitioſe.

94. Παιδεραστὴν) *Amore puerorum correptum, flagrantem*, qualis Anacreon fuit Bathylli amore irretitus.

95. Αἰσχρῶς καὶ ἀσώτως ὁμιλοῦντα) Prima voce denotatur homo *leuiſſimus* et tam perfrictae frontis, qui omnem decoxit pudorem, ſeque proſtituit, ac omnium contemtui exponit, altera vox notat *perdite prodigum*, de cuius ſalute nulla ſpes, vel parua ſpes eſt. Sic Lucas in comm. c. XV. v. 13. καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως, quae fuſius explicantur v. 30. ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, quae idem indicant quod h. l. αἰσχρῶς καὶ ἀσώτως ὁμιλοῦντα.

τως ὁμιλοῦντα. Εἰ δέ τισιν ὅλοι εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοὶ ὅμοιοι τῇ χρόα τῆς 96 ῥοιᾶς, καὶ ξηρότεροι, 97 ματαιότητα τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσιν· ἐν δὲ ὑγροῖς, μεγαλόνοιαν, καὶ ἀνδρείαν, καὶ 98 εὐθυλογίαν, καὶ 99 ὀρθο-

et prodige cum mulieribus viuit. His autem ſi toti oculi colori malorum granatorum ſunt ſimiles, ſimulque ſicciores, tunc inſipientiam et vanitatem arguunt. Si vero humidiores, magnanimitatem, fortitudinem, re-

96. Ῥοιᾶς) Cf. Dioſcor. L. I. c. 127. et quae de eo dicit Andr. Matthiolus in comment. p. 193. ſq. Plin. H. N. L. XXIII. c. 6. et XIII. c. 19. aſſerit: *Flos balauſtium vocatur, et medicinis idoneus, et tingendis veſtibus, quorum color inde nomen accepit.* Et Marcell. Empir. c. 17. *Florem mali granati, quo coriarii vtuntur.* De colore ergo, quum planta non eſt incognita, nulla eſt dubitatio.

97. Ματαιότητα) Duas res haec vox indicare videtur 1) ἀκαιρίαν, ſi quis neque loci neque temporis rationem habere ſolet, v. Cicero de offic. L. I. c. 40. 2) ἀταξίαν, ſi quis vita non eſt diſpoſita, ſi altius adſpirat quam decet, ſi euagatur latius, ſi neque ordinem, neque elegantiam, neque prudentiam in ſubſidium vocat, ſi conſilia peruerſa captat, vti ex ſequentibus patet.

98. Εὐθυλογίαν) *Rectum compoſitumque ſermonem*, qui opponitur τῇ λαλίᾳ et γλωσσαλγίᾳ. Morum enim character hominum ſermo eſt, et ex Clem. Alex. Paedag. II. 7. οὐκ ἐκ μόνων τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐκ λόγων ἄνθρωπος κρίνεται, *non ex ſolis factis, ſed ex verbis iudicatur homo.* Et Cicero de offic. L. I. c. 37. in oratione vocis indice duo commendat, quae εὐθυλογίαν conſtituant, *vt clara ſit vox, et ſuauis.* Claritas ex Quinct. inſt. orat. L. II. c. 8. in eo conſiſtit, vt omnes audiantur litterae, et tanta cum lenitate, vt nullius aures offendant. Suauitas ex Cic. de orat. L. III. c. 9. ſic deſcribitur: *tuus ſonus et tua ſuauitas illa delectat, hanc dico ſuauitatem, quae*

[99] ὀρθοβουλίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι· ταχύτερον δὲ εἰς ὀργὴν, καὶ εἰς ἀφροδίσια ἔργα ἐπτοημένον ἄνδρα δηλοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ κοῖλοι πάνυ, οὐκ ἐπαινετοί. Ὅσοι δὲ κοῖλοι ὄντες ὥσπερ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ, εἰ δὲ μὴ ὑποκινοῦνται, καὶ μεγάλοι εἰσὶν, οὐ πονηροὺς ἄνδρας σημαίνουσιν, εἰ μή τι ἄλλο παρακολουθήσει σημεῖον. Τὴν γὰρ κοιλότητα ἥ τε [100] ἰκμὰς καὶ τὸ μέγεθος παραμυθεῖται. Ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, καὶ μικροὶ, [101] ἤθη δόλου σημαίνουσιν, ἐπίβουλον ἀνθρώποις, ζήλῳ καὶ φθόνῳ τετηκότα. Ξηρό-

ctum compositumque sermonem, atque consilium aptum arguunt: praeterea vero virum, qui celerrime irascitur, atque vehementi amore in res venereas agitur, indicant. Admodum caui oculi non sunt laudandi. Quicumque ad modum aquae in vase caui sunt, nisi submouentur, simulque magni sunt, non prauos designant viros, nisi aliud accedat signum. Nam cauitatem humor et magnitudo compensat. Oculi caui et parui, mores fraudulentos indicant, et qui insidias aliis struunt, et prae odio ac inuidia marcescunt.

exit ex ore, quae quidem vt apud Graecos Atticorum, sic in Latino sermone, huius est vrbis maxime propria.

99. Ὀρθοβουλία) *Consilium aptum*, quod versatur circa honestum, et vtile, quod ad vitae commoditatem, iucunditatemque, ad facultates rerum et copias, ad opes et potentiam, quibus nos possimus iuuare et alios, conducit; v. Cicero de off. L. I. c: 4.

100. Ἥ τε ἰκμὰς) In exemplari est, ὅτε ἰμὰς: perperam *Sylb.*

101. Ἤθη δόλου) Congruentius ἤθη δόλια, et mox ἐπίβουλα ἀνθρ. ex Adam. I. Κεφ. ά. *Sylb.*

Ξηρότεροι δὲ, καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις κακοῖς [102] ἀπίστιαν καὶ ἱεροσυλίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσιν. Οἱ μὲν οὖν [103] ἀτενεῖς ὀφθαλμοὶ, χρηστότερα ἐμφαίνουσιν ἤθη· οἱ δὲ ὑποῤῥέοντες, δολερώτερα. Εἰ δὲ τῇ ἁβρότητι ὑποῤῥέοιεν, μωρότερα. Οἱ ὀφθαλμοὺς [104] ἐξέχοντας ἔχοντες, οὐκ ἐπαινετοὶ ἄνδρες. Οἷς μὲν [105] οἴδημα περίκειται κύκλῳ, τὰ δὲ ὡς τάφρος βαδεῖα, καὶ στένη περιακολουθεῖ, δολερὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Οἱ δὲ ([106] πάντες,) ἀνεστηκότες, [107] λεοντείαν, καὶ ματαιότητα, καὶ μανίαν τῶν ἀνδρῶν

Sicciores ſi praeter mala nominata etiam inveniantur, perſidiam ac ſacrilegium arguunt. Igitur in oculis intentis optimi mores fiunt conſpicui. Qui vero ſenſim mouentur, mores perditos innuunt. Si vero luxurioſe moventur, virum fatuum notant. Quibus oculi eminent, non ſunt laudandi. Quorum vero intumeſcentia circumferentiam circumdat, et profunditates ſicut foſſa, et anguſtiae circumvallatae ſunt, hi fraudulenti cenſentur. In quibus contra omnia erecta ſunt, haec arguunt ferociam, inſipientiam et furorem

102. Ἀπίστιαν) Rom. editio dat ἀπίστοις.

103. Ἀτενεῖς) Cf. ſupra Ariſt. p. 46. not. 45.

104. Ἐξέχοντας) Ariſtot. ſupra p. 130. ἐξοφθαλμοὺς appellauit, v. ibi n. 125.

105. Οἴδημα) *Intumeſcentia.* Non morboſum ſtatum notat, ſed naturalem, quo multi habent oculos exſertos, et vltra orbitam prominentes. Hippocr. in prae not. S.II. p. 4 ἐξίσχοντας nuncupat, *oculos tumidiores factos*, quibus ὀφθαλμοὶ ἐγκοίλοι, alte intra orbitam demerſi opponuntur.

106. (Πάντες) Incluſum πάντες non agnoſcit Adam. I. Κεφ. θ'. *Sylb.*

107. Λεοντείαν) Forſan

δρῶν κατηγοροῦσιν. [108] Προπήδησις ὀφθαλμῶν αἱματωδῶν, οἰνοφλύγων ἀνδρῶν, καὶ γαστριμάργων σημεῖον. Εἰ δὲ γλαυκοί εἰσιν οὗτοι, ἀδίκους καὶ ἀσυνέτους εἶναι νόει τοὺς ἄνδρας. Εἰ δὲ καὶ τὰ βλέφαρα αὐτῶν κρατοῦνται, πλείονα τὴν ἄνοιαν αὐτοῦ σημαίνουσιν. Εἰ δὲ οἰδοῦντες εἰσὶ ξηρότεροι, πατροφόνοι τε, καὶ μιαιφόνοι, παιδοφθόροι τε, καὶ [109] φαρμακοὶ, καὶ τὰ ὅμοια τούτων. Εἰ δὲ ὑψηλοί

virorum. Profilientes oculi fanguine referti, vinolentorum et guloforum indicia funt. Si autem glauci funt tales, fubfumimus viros iniuftos ac infipientes. Infuper fi palpebrae funt continuae, maiorem infipientiam innuunt. Si vero tumidi oculi ficciores funt, parricidae, et homicidae, et paedicones magi funt, et qui cum his conueniunt. Si au-

λαγνείαν Adam. l. l. μαργοσύνην. *Sylb.* Vel legendum λεωργείαν, *audaciam, temeritatem.*

108. Προπήδησις) *Profilientes*, id eft, *mobiles affidue et ex cauitate prominentes*, nam qui profiliunt, in altum tolluntur, Hippocr. in Progn. S. II. p. 4. ἀναιωρεύμενους καὶ ἐξίσχοντας appellat.

109. Φαρμακοὶ) *Magi, venefici.* Hebr. חָשַׁף nominare folent, et omne genus magicorum ludibriorum fub hac comprehendunt voce, *venenarios, diuinatores, praeftigiatores, fomniorum interpretes*, et LXX. reddidere φαρμακοὺς. Ex. XXII. 18. Ex. VII. 12. Graeci tamen diftinguunt, ἐπαοιδὸς eft *incantator*, μάντις *ariolus*, φαρμακὸς fiue φαρμακεὺς *venenarius*, et γόης, *quicumque impoftor.* Quam diftinctionem Polemo admittere quoque videtur, quum addit, καὶ τὰ ὅμοια κ. τ. λ Hanc ob artem apud vett. nobilitata fuit Circe, vide Ariftoph. in Plut. v. 302. Ἐγὼ δὲ τὴν Κίρκην γε, τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν, Ἣ τοὺς ἑταίρους τοῦ Φιλωνίδου ποτ' ἐν Κορίνθῳ Ἔπεισεν. „At ego omnibus modis Circem imitabor,

ὑψηλοί εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, μεγάλοι καὶ λαμπροὶ, καὶ [110] εὐλαβεῖς, καὶ ὑγρὸν βλέποντες, δικαίους, συνετοὺς, φιλομαθεῖς, ἔρωτος πλήρεις ἄνδρας δηλοῦσιν· ὅποιος ἦν [111] Σώκρατης ὁ φιλόσοφος. Ὀφθαλμοὶ τοῦ προσώπου πολὺ ἐξέχοντες, μικροὶ πάνυ καὶ πυῤῥοὶ, οὐ φρενήρη ἄνδρα, ἀλλὰ παρειμένον καὶ τὴν γλῶτταν, καὶ τὸ σῶμα δηλοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [112] σκοτεινοὶ, οὐ πολύφρονας σημαίνουσιν ἄνδρας· ξηροὶ δὲ ὄντες, [113] ἀνωτέρους δηλοῦσιν ἄνδρας. Εἰ δὲ μικροί εἰσι θολεροὶ, ἐπιβούλους, κακοτέχνους τε, καὶ [114] προβούλους σημαίνουσιν ἄνδρας.

tem oculi ſunt elati, magni, et lucentes, et circumſpicientes, humidoque aſpectu, hi iuſtos, intelligentes, litterarum amicos, et mulieroſos viros manifeſtant, qualis fuit Socrates philoſophus. Oculi eminentes in facie admodum, ſimulque valde parui et rubri, inſipientem indicant virum, qui et linguae et corporis cauſa contemnitur. Oculi tenebricoſi, non valde prudentes produnt viros. Quum vero ſicci ſunt, ſuperiores viros denotant. Si vero parui ſunt, ſubdolos, inſidioſos, fraudulenter impios, et prauos conſultores in-

quae venenis ex arte confectis ſocios Philonidae mutauit in foedos ſues.,,

110. Εὐλαβεῖς.) Adam. l. l. εὐαγεῖς. *Sylb.*

111. Σώκρατης) Aliam imaginem Socratis repraeſentat Cicero de Fato c. 5. ſed ex aliis ſignis. V. Fr. Menzii diſſ. de Socrate nec officioſo marito, nec bono patre familias.

112. Σκοτεινοὶ) *Tenebricoſi, obſcuri,* notantes et animum obſcurum hebetemque eſſe.

113. Ἀνωτέρους) Adam. habet ἐπιςοτέρους. *Sylb.*

114. Προβούλους) Adam. habet κακιμβούλους. *Sylb.*

δρας. Ὀφθαλμοὶ σκοτεινοὶ ὑγροὶ, αὐτάρκως μεγέθους ἔχοντες, εὐσταθεῖς, φροντιστὰς, [115] πολυθεάμονας, εὐμαθεῖς τε καὶ εὐλαβεῖς, καὶ δειλοὺς, καὶ φειδομένους ἄνδρας δηλοῦσιν. Οἱ δὲ [116] αὐχμώδεις, δολεροὺς, ἀπίστους τε, καὶ ἀκολάστους δηλοῦσιν. Οἱ [117] εὐφεγγεῖς ὀφθαλμοὶ, ἄριστοί εἰσιν, εἰ μὴ ἄλλό τι ἀντιλέγει σημεῖον. Ἐὰν [118] μαρμαρύσσωσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ φῶς ἐν αὐτοῖς ἐστιν, ἐν γλαυ-

dicant. Oculi obſcuri, humidi, idonea praediti magnitudine, conſtantes, prudentes, multarum rerum intelligentes, ingenioſos, et circumſpectos, ſed etiam timidos et parcos denotant viros. Aridi autem oculi, doloſos, perfidos et intemperantes indicant viros. Oculi egregium ſplendorem habentes, optimi ſunt, niſi aliud quodpiam ſignum contraria doceat. Si oculi nitent vt marmor, et ipſis

Forte legi poſſet προεπιβουλοὺς *inſidiatores*, vel κακοβούλους *prauis conſiliis alios perdentes.*

115. Πολυθεάμονας) *Multarum rerum intelligentes*, magna doctrinae copia variaque inſtructos.

116. Ἀυχμώδεις) Rectius ex eodem Adamantio, I. Κεφ. ιά ἀχλυώδεις, *Sylb.* Vide de hac voce ſupra p. 203. not. 36. vel ἀχνώδεις. Ἄχνη autem eſt, ſi tenues ſordes in oculis reſiccatae et concretae, veluti lanuginem aut aquarum ſpumam repraeſentant, Heſ. σκοπὰν et ἀοράσίαν interpretatur.

117. Εὐφεγγεῖς) *Egregium ſplendorem habentes*; *pulcre ſplendentes*; ſic quoque φέγγος ὀμμάτων paſſim occurrit. Anacr. od. κή. vocat τὸ βλέμμα νῦν ἀληθῶς ἀπὸ τοῦ πυρὸς ποιήσον; ſingularem pulcritudinem prae ſe ferens, aut *plane ardens*, vt reddidit Vir Cel. Fiſcherus, ſic et λάμπειν de oculis vſurpatur in Matt. com. c. XVII. 2. ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἥλιος.

118. Μαρμαρύσσωσιν) *Oculi nitent vt marmor*, radios ſplendoris vibrant. v. Athen. L. XIII. c. 17. ἣν τὰς δε

γλαυκοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ αἱματώδεσι, θερμὸν ἐν ἑκάςῳ πράγματι, καὶ πάντολμον τὸν ἄνδρα δηλοῦσιν, ὡς ἐγγὺς μανίας εἶναι. Εἰ δὲ ἐν χαροποῖς εἴη ἡ μαρμαρυγὴ, δειλίαν σημαίνει. Πᾶν γὰρ χρῆμα οὗτοι φοβοῦνται, [119] καὶ πίπτουσι, καὶ πάντα ὑπονοοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ δὲ μέλανες μαρμαρύσσοντες, κακίςους, καὶ δολίους, καὶ κακομηχάνους σφόδρα δηλοῦσιν ἄνδρας. [120] Εἰ δὲ οἱ τοιούτους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες [121] ὑπογελῶσιν, εἰς ἀκρό-

ſimul lux ineſt, glauci videlicet et ſanguine repleti, calidum in vnaquaque re et omnia audentem notant virum, qui adeo maniae propinquus eſt. Si autem in charopis nitor deprehenditur, indicium timiditatis eſt Tales quippe omne negotium auerſantur, rediguntur in anguſtias, et in omnibus ſuſpicioſi ſunt. Nigri autem et nitentes oculi, peſſimos, et doloſos admodumque inſidioſos declarant viros. Si autem homines eiuſmodi oculis prae-

Θεοξείνου ἀκτῖνας προσώπου μαρμαιζούσας δράκης. Morbi quoque indicium eſt, ſi quidquam ſplendicans ante oculos obuerſatur, nam Hipp. S. II. Praedict. L. II. p. 91. quibus καὶ μαρμαρυγῶδές τι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν φαινόμενον, eſſe deprehenditur et ſanguinem e naribus profluere, aut lienem tumidum eſſe, affirmat.

118. Πίπτουσι) Rectius πτήσσουσι, ſeu πτώσσουσι; ex Adam. I. Κεφ. ιγ'. *Sylb.* Senſus eſt, *terrore percutiuntur*, vel *horrore corripiuntur*.

120. Εἰ δὲ) Rom. edit. omittit εἰ, et ſic verba collocat οἱ δὲ τοιούτους.

121. Ὑπογελῶσιν) Poſt hanc vocem Rom. edit. inſerit coniunct. δὲ. Hilaris ac ridens aſpectus cum ſplendore coniunctus improbitatis ſignum eſt, nam ſplendor ab igneo calore natus calidius cerebrum indicat, ex quo hic affectus, quem omnes improbant.

ἀκρότητα πάσης κακίας ἐλθεῖν ἀνάγκη αὐτούς. Ὀφθαλμοὶ ἔνυγροι [122] γοργὸν βλέποντες, θυμώδεις, ἰσχυροὺς, μανικοὺς, [123] τραχυλόγους, ταχυέργους, ἀπρονοήτους, ἀτόλμους, καὶ πρὸς τὸ λέγειν· [124] ὅμως κάκιστοί εἰσιν οἱ ἄνδρες οὗτοι. Οἱ δὲ ξηροὶ ὀφθαλμοὶ, κακίστους καὶ ἀνόμους κατηγοροῦσιν ἄνδρας. Εἰ δὲ μικρότεροί εἰσι, καὶ [125] κοῖλοι, χείρους εἰσίν· ὅμως καὶ φρόνημα ἔχοντες, ἐπίβουλοι, [126] κρυψίνοοι, τὸν σκοπὸν καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν ὑποκρύπτοντες, πάντων δὲ ἐπιθυμοῦντες, ἢ ἐπι-

diti ſubrident, apud illos neceſſario malitia ſummum attingit gradum. Oculi madentes, et torui, animoſos, fortes, furioſos, aſpere loquentes, celeres in agendo, imprudentes, et formidoloſos in loquendo denotant. Simili modo tales viri ſunt peſſimi. Sicci oculi peſſimos et iniuſtos arguunt viros. Minores autem ſi ſunt et caui, peiores ſunt. Simul autem ſi ingenio pollent, ſunt inſidioſi, ac ſui animi occultant ſenſa, conſilia cogitataque celant, et omnia cupiunt, aut vi-

122. Γοργὸν) Toruus aſpectus, qui fit ex obliquo, qualis Didonis fuit apud Virg. Aen. L. VI, v. 467. *Talibus Aen. ardentem, et torua tuentem Lenibat dictis.*

123. Τραχυλόγους) Legendum videtur ταχυλόγους, ſicvt Adamant. I. Κεφ. ιγ'. εὐθυεπεῖς. *Sylb.* Vel etiam ταχυγλώσσους ex Hippocr. de morb. vulg. L. II. S. VI. ab initio; ταχύγλωσσοι, μελαγχολικοὶ; vel τραχύστομοι, barbare atque conſuſe loquentes.

124. Ὅμως κάκιστοι) Legendum ὅμως οὐ κάκιστοι, ſicvt idem Adam. habet I. I. ἄκακοι. *Sylb.*

125. Κοῖλοι) Vide Ariſt. ſupra, p. 130. n. 124.

126. Κρυψίνοοι) Edit. Rom. κρυψόνοοι, vitioſe.

ἐπιθυμηταὶ ἄνδρες ὄντες. Εἰ δὲ ἐπὶ τοιούτοις ὀφθαλμοῖς [127] σχοινίον ἐςὶν ἐννεῦον, [128] ὀφρύες τε τραχεῖαι, βλέφαρα ὀρθά, θυμόν τε, καὶ δύναμιν, ἀβουλίαν τε, καὶ κακίαν, καὶ εὐτολμίαν τοῖς ἀνδράσι σημαίνουσιν. Ὅσοι δὲ τὸ ἐπισχοίνιον οὕτως ἔχουσιν ὡς εἴρηται, τά τε βλέφαρα, καὶ τὰς ὀφρὺς, τὸ

ri ſunt appetentes. Si vero in eiuſmodi oculis veſiculae quaſi appenſae, et nutantes, et ſupercilia hirſuta, palpebrae rectae ſunt, tunc iram, et robur, temeritatem et malitiam, atque audaciam deſignant. Quicumque autem veſiculas ſic appenſas habent, vt dictum eſt, palpebraſque ac ſupercilia,

127. Σχοινίον) Pro σχοινίον legitur infra ἐπισχοίνιον. Vera ſcriptura eſt, ἐπισκύνιον: quo vocabulo etiam Homerus vtitur Il. ρ́. de leone: πᾶν δὲ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται, ὄσσε καλύπτον: vbi Euſtathius ſic nominari ſcribit τὸ ἐπιδέρμιον ὃ ἐπιχαλᾶται τοῖς τῶν λέοντων ὀφθαλμοῖς, καὶ καλύπτει αὐτούς: *cuticulam, qua laxata ſeu demiſſa, leones oculos obducere ſolent*: videri autem vocabulum derivatum ἀπὸ τοῦ σκύζεσθαι: quoniam in ira potiſſimum eam cuticulam oculis obducant, ne viſis ictibus extimeſcant. Theocr. Idyll. XXXI. Herculi quoque ἐπισκύνιον tribuit: Τοῖον ἐπισκύνιον βλοσυρῷ ἐπέκειτο προσώπῳ, ac Ruff. Epheſ. De partibus hum. corporis — αἱ δὲ ἔσχαται τοῦ μετώπου ῥυτίδες, ἐπισκύνιον· ὅπερ ἐπάγομεν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἣν πρὸς ἑαυτοὺς φροντίζωμέν τι ἢ αἰδώμεθα. Idem ibidem addit, alios ἐπισκύνιον nominare τὸ ὑπὸ τὰς ὀφρύας σαρκῶδες. *Sylb.* Interpr. *veſiculae quaſi appenſae*; ſunt ex Ariſt. ſupra p. 128.

128. Ὀφρύες τε τραχεῖαι) Mallem, *ſupercilia confragoſa, contracta, ſeuera.* Duos enim motus ſuperciliorum agnoſcit Cic. de off. L. I. c. 41. *remiſſionem* et *contractionem*, quibus tertium motum addit Quinct. L. XI. c. 3. *deductionem*, nam dicit: *Ira contractis, triſtitia deductis, hilaritas remiſſis oſtenditur.*

τὸ δὲ βλέμμα αὐτῶν τραχὺ, [129](καὶ) πικρὸν ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάρχει, χείρονα ταῦτα τῶν ῥηθέντων σημεῖα. Ὅσοις ὀφθαλμοῖς [130]ἡδονὴ καὶ γέλως ἐνοικεῖ, οὐ πολύ εἰσιν ἐπαινετοί. Εἰσὶ γὰρ τὰ ἐν τούτοις δολεροὶ, κρύπτοντες τὸν νοῦν, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν, κακομήχανοί τε καὶ κακοῦργοι. Ὅσοι δὲ ἅμα τῷ γέλωτι [131]ὑποβλέπουσιν, [132]καὶ ξηροί εἰσιν ἅμα, κακίστων ἀνδρῶν τὸ σημεῖον. Ὀφθαλμοὶ κοῖ-

oculi ipſorum autem confragoſi, et ſeueri inde facti ſunt, deteriora haec praebent ſigna, vt iam dicta. In quorum oculis voluptas et riſus inhabitat, non ſunt laudandi. Nam doloſi ſunt praeterea, et celantes ſenſa animi, mala molientes et operantes. Quicumque autem ſimul cum riſu limis aſpiciunt oculis, qui ſicci aeque ſunt, peſſimos adumbrant viros.

129. Καὶ) Incluſa καὶ ex Adamantio addita eſt. *Sylb.*

130. Ἡδονὴ καὶ γέλως) *Hilaritas et riſus.* Non in vniverſum riſus eſt improbandus, ſed immodicus tantum, qui arrogantiae, proteruiae ac contemtus aliorum ſignum eſt. Vnde Plato de Legib. L. III. c. 10. praecipit: Ἀλλὰ μὲν οὐδὲ φιλογέλωτας δεῖ εἶναι. Σχεδὸν γὰρ ὅταν τὶς ἐφίῃ ἰσχυρῷ γέλωτι, ἰσχυρὰ καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιοῦτον. *Sed neque in riſum nimium profuſos nos eſſe oportet. Nam effuſum riſum mutatio ſequitur.* Quid quod riſus ita debet eſſe temperatus, *vt laetitia et triſtitia nimia compreſſa honeſto in habitu ſe contineant* ex Platonis ſententia de LL. L. V. c. 8. καὶ ὅλην, ait, περιχάρειαν πᾶσαν ἀποκρυπτόμενοι καὶ περιωδυνίαν, εὐσχημονεῖν πειρᾶσθαι. Riſus enim nimius, et animi, et iudicii levitatem prodit.

131. Ὑποβλέπουσιν) *Limis oculis aſpiciunt*, quales ſunt cupidorum, contemtorum et iratorum.

132. Καὶ ξηροὶ) Haec tranſponuntur ſic in edit. Rom. εἰσὶν καὶ ξηροὶ ἅμα.

κοῖλοι γέλωτα ἔχοντες, κακόν τι βουλεύεσθαι τὸν ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Εἰ δὲ ἀνεῳγμένους καὶ [133] σεσηρότας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντές εἰσί τινες, αἱ πράξεις αὐτῶν εἰς ἄνομα ἔργα συντελοῦνται. Τοὺς δὲ πάνυ [134] ἀνεῳγμένους καὶ γελῶντας ὀφθαλμοὺς ἔχοντας ἄνδρας, ἐπιβουλοτέρους μαρτυροῦσιν. Εἰ δὲ ξηροί εἰσιν, ἄκακα μὲν ἤθη, καὶ κακῶν ἀπάθειαν δηλοῦσι, μάταιοι δὲ, καὶ ἄστοργοι, καὶ ἀκόλαστοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. Ὀφθαλμοὶ [135] μειδιῶντες ἅμα ὑγρό-

Oculi caui ridentes innuunt virum mali quid moliri. Apertos vero ſi quidam habent oculos ac hiantes, illorum actiones ad iniuſtitiam tendunt. Qui vero valde apertos et ridentes oculos nanciſcuntur, inſidioſos deſignant viros. Si vero ſicci ſunt, produnt quidem mores non prauos, et malorum affectuum carentiam, ſunt tamen tales vani, amoris naturalis expertes, et libidinoſi. Oculi ſubridentes cum

133. Σεσηρότας) *Hiantes*, Σαίρειν enim dicitur de hominibus, qui ſunt ore hianti et dentibus renudatis, ita vt ridere videantur, v. Theocr. Idyll. VII. v. 12. καί μ' ἀτρέμας εἶπε σεσαρὼς Ὄμματι μειδιόωντι; apud Noſtrum ad oculos quoque transfertur.

134. Ἀνεῳγμένους) *Apertos*, aperti autem oculi hoc loco ſunt, non ex explicatione, quae fit in palpebra, ſed in pupilla ipſa, eiuſque obtutu.

135. Μειδιῶντες) *Subridentes*, modicum nam ac decentem lenemque notat riſum, v. Hom. hymn. 8. in Vener. v. 2. ſq. Ἐφ' ἱμερτῷ δὲ προσώπῳ Αἰεὶ μειδιάει, καὶ ἐφ' ἱμερτὸν φέρει ἄνθος, *amabili autem facie Semper ſubridet et amabilem fert florem.* Et Il. Ψ'. v. 555. ſq. μείδησεν δὲ ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς, χαίρων Ἀντιλόχῳ. *Riſit autem pedibus fortis diuus Achilles Gratulans Antilocho.* Et probe tenenda Ouid. de arte am. L. III. v. 283. ſq. verba: *Sint modici rictus, ſint par-*

ὑγρότητι, βλέφαρα ἀνειμένα, [136] μέτωπον μακρὸν, τὰ ἀμφότερα λαγαρὰ ἤθη δηλοῦσι· δίκαιοι, ἥμεροι, εὐσεβεῖς, φιλόξενοι, συνετοὶ, εὔβουλοι, εὐμαθεῖς, ἔρωτος πλήρεις τοὺς ἄνδρας μαρτυροῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [137] σκυθρωπάζοντες ἅμα ὑγρότητι, πτερνιστὴν ἢ φιλοτέχνην ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Ἐὰν δὲ

humiditate, palpebrae mobiles in longa fronte haec ambo laxos mores notant: iuſti, manſueti, benefici, hoſpitum amici, prudentes, bene conſulentes, dociles, ac pleni amoris ſunt viri. Oculi auſteri ac humidi, virum ſupplantantem, aut artium amicum deſignant.

vae vtrimque lacunae. Et ſummos dentes ima labella degat.

136. Μέτωπον μακρὸν) Ambigua et ſoloeca eſt lectio. Rectius ex Adam. I. Κεφ. ιβ'. μέτωπον μαλακὸν, τὰ ἀμφὶ βλέφαρα λαγαρὰ, τὰ ἤθη δικαίους, ἡμέρους, et ſic deinceps poſitis ſcilicet accuſatiuis pro nominatiuis. *Sylb.*

137. Σκυθρωπάζοντες) Duplicem obtutum notat haec vox, *moroſum et auſterum*, et *ſeuerum*. Per humiditatem h. l. et auſteritas, et ſeueritas temperatur. Et hi duo ſignificatus h. l. admittendi ratione φιλοτέχνιας, ſeueritas quidem ob humiditatis coniunctionem, qualis in Attico fuit, de quo Corn. N. c. 15. in eius vita: *Eius comitas non ſine ſeueritate erat, neque grauitas ſine facilitate: vt difficile eſſet intellectu, vtrum eum amici magis venerentur, an amarent.* Alter ſignificatus ad πτερνιστὴν *ſupplantatorem* pertinet, πτερνίζειν autem idem eſt ac ὑποσκελίζειν *ſuppoſito pede aliquem in terram deiicere*, quod de pugilibus vſurpatur: hoc loco notat *aliquem inſidioſe circumuenire*, et crudelitas humiditate, quae aſtutiam produxit, temperata eſt. Et in bono ſenſu ſupplantare de μετοδείαις occurrit. Cic. de offic. L. III. c. 10. *Contendere debet quam maxime poſſit, vt vincat, ſupplantare eum, qui cum certet, ac nullo modo manu pellere debet.*

δὲ συμβῶσι, καὶ αἱ ὀφρύες εἰσὶ [138] κεχαλασμέναι, καὶ τὸ μέτωπον χαλαρὸν ἅμα τῇ σκυθρωπότητι, πιστοῦ ἀνδρὸς τὰ σημεῖα, εὐσεβοῦς τε, καὶ εὐβούλου, καὶ σωφρονος. Ξηροὶ δὲ ὀφθαλμοὶ [139] λυπηρὸν βλέποντες, φιλοφροσύνης εἰσὶ πλήρεις. Εἰ δὲ τὸ μέτωπον εἴη τραχὺ, καὶ βλέμμα ἀτενὲς, βλέφαρα ὀρθὰ, [140] ἀγριοβουλον ἄνδρα σημαίνουσι, πᾶν ἔργον ποιῆσαι σπεύδοντα, καὶ οὐδὲν τῶν κακῶν φειδόμενον, ἀλλ' ὥσπερ ὑπ' ἀνάγκης ἐλαυνόμενον,

Si vero conniuent, et palpebrae ſunt tuberculis obſitae, et frons valde laxa cum auſteritate, haec ſigna ſunt viri fidi, benefici, prudentis et ſapientis. Sicci vero oculi triſti aſpectu, comitate pleni ſunt. Si autem frons eſt ſcabra, oculi fixi, et palpebrae rectae, tunc indicat virum valde prudentem qui omne opus perficere ſtudet, et nihil malis remittit, niſi a neceſſitate cogatur, et ſic vide-

138. Κεχαλασμέναι) *Tuberculis obſitae*, poſſes etiam reddere *laxae*. Sed χαλασμέναι ὀφρύες ſunt palpebrae χάλαζα laborantes, quae oritur ex humore lento ibi concreto. Ergo ὀφρύες κεχαλασμένοι, ſunt palpebrae, in quibus tubercula parua mobilia ſunt, quae digito huc vel illuc impelluntur, conduntur que aliquando ſub cute, nonnumquam ſub cartilagine κριθαῖς ſimilia, ſed non eiuſdem figurae. Grandini ſunt quoad figuram rotundam et pellucidam ſimilia et ex iis, ſi diſſecantur, humor emanat ſimilis oui candido, v. Gal. in Iſag. T. IV. p. 8.

139 Λυπηρὸν) Eſt etiam ſic apud Adamant. I. Κεφ. ιε. alioqui maluerit fortaſſe aliquis λιπαρὸν. *Sylb.* Praeſerrem tamen λιπαρὸν, quia *pulcrum obtutum cum ſiccitate coniunctum* indicat, qui comitati conuenit.

140. Ἀγριοβούλον) Mallem vel ἀριστόβουλον, vel ἀνδρέβουλον propter ſequentia. nam ἀγριοβούλον mihi ſuſpecta vox videtur.

μενον, οὕτω πᾶν τὸ αὐτῷ δοκοῦν πληροῦν σπεύδοντα. Ὀφθαλμοὶ [141] συγκλειόμενοι, καὶ πάλιν ἐπανοιγόμενοι, ἐπίβουλον καὶ ἐπίτριπτον ἄνδρα σημαίνουσι. Καὶ εἰ μὲν ὑγροί εἰσι, φροντιστὴν καὶ φιλοτέχνην. Εἰ δὲ [142] τρόμος αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ ἅμα ὠχρότης, μανίαν ἢ ἐπιληψίαν δηλοῦσι νοσεῖν τὸν ἄνδρα. Ὅσοις δὲ ὀφθαλμοῖς [143] ἡ τάσις ἐστὶν ἀεὶ, εἰ μὲν πρὸς τὸ συγκλείεσθαι ὑποῤῥέοιεν, καὶ εἰς τὸ ἄνω χωροῦσιν, ἀκόλαστον, μάταιόν τε, καὶ μαινόμενον ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Εἰ δὲ καὶ ὑγροὶ ὄντες, εἰσὶ καὶ ὀρθοὶ, καὶ συγκλείονται μετὰ μεγέθους, καὶ τοῦ [144] εὐλαμποῦς, καὶ μετώπου λείου, εὐλα-

βῆ

tur ipſi omne feſtinanter implendum eſſe. Oculi vero ſe claudentes, et rurſum aperientes, inſidioſum et perditum notant virum. At ſi humidi ſunt, prudentem ac artium amicum. Si autem ſimul tremunt, ac pallidi ſunt, mania et epilepſia laborantem indicant virum. Quibuſcumque autem oculi ita ſemper ſunt extenſi, vt ad claudendum ſe vergant, et ad ſurſum tollendum, hi libidinoſum, vanum ac inſanum oſtendunt virum. Verum ſi ſunt humidi et erecti, et clauduntur, ſi vna magni ſunt et ſplendentes, et frons laeuigata eſt,

P 4

141. Συγκλειόμενοι) Ariſt. p. 156. habet σκαρδαμύκται, et timiditatis facit notam.

142. Τρόμος) Hippocr. de hoc motu voce ὑποστρέφεσθαι vtitur in Progn. S. II. p. 4.

143. Τάσις) *Extenſio* illa ex humiditate oculi eſt deducenda, quae molles affectus indicat.

144. Εὐλαμποῦς) Mallem, *Egregium ſplendorem emittentes*, qui neque irati, neque libidinoſi, ſed bene va-

βῆ ἄνδρα σημαίνουσιν, εὔβουλόν τε, καὶ φιλομαθῆ· [145] γλυκύνουν τε, καὶ ἐρωτικὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Εἰ δὲ ξηροί εἰσι, [146] θρασὺν, κακομήχανόν τε, καὶ ἄδικον σημαίνουσιν. Ὁ δὲ τὸ μέτωπον ἔχων τραχὺ, ὀφρῦς τε [147] συντετραμμένας, [148] βλέφαρα σκληρὰ, πεπηγότα, ἀγριώτερος τὸν θυμὸν, τολμᾶν ἑτοιμότερος, [149] χαυνούμενος τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ταῖς

tunc indicant circumſpectum, prudentem et litterarum amantem virum: ſed etiam notant animo hilarem et amatorem. Si autem ſunt ſicci, proteruum, et malorum artificem, et iniuſtum ſignificant. Qui autem habet frontem aſperam, ſupercilia concurrentia, palpebras rigidas atque fixas, talis vir eſt quoad animum ferocior, ad audendum paratior, propter

lentis et corporis robore inſtructi prae ſe ferunt imaginem.

145. Γλυκύνουν) *Animo hilarem*, mallem, *qui oblectationibus deditus eſt*, quae et animum et corpus afficiunt, v.c. ludis ſcenicis, iocis, libris laſciue conſcriptis, ſaltationibus, et quae hilaritati, voluptatique inſeruiunt. Forte γλυκύνοις non iniuria delicatulos noſtra aetate, comas vnguento bene olente, puluereque gratiſſimum odorem ſpargente conſpergentes, et totum corpus balſamo et aquis odoriferis illinentes deſignant.

146. Θρασὺν) Haec vox h. l. in primario ſuo ſignificatu accipitur, *temerarium audacem*, et ſic Ammon, de diff. voc. etiam dicit. Θράσος μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἄλογος ὁρμή.

147. Συντετραμμένας) Rectius συνεστραμμένας ex Adam. I. Κεφ. ιϛ'. *Sylb.* *Collecta*, vel etiam *contracta*, quae ſeueritatem indicant.

148. Βλέφαρα σκλ.) *Palpebras rigidas*, quae ex ſiccitate fiunt nimia, nam natura ſua palpebrae ſunt membranae ex pericranio deductae, et muſculis exilibus conſtantes, adeoque ſiccae; quae ſiccitas modum excedens rigiditatis cauſa fit.

149. Χαυνούμενος) Eodem

ταῖς τιμαῖς· [150] πειθόμενος δὲ ἐν δώροις ὁ τοιοῦτος ἀνήρ. Ὅσοι δὲ τὰ βλέφαρα οὐκ ἔχουσιν ὀρθὰ, οὐδὲ τὰς ὀφρῦς ἀκλινεῖς, ἀλλὰ τρόμος αὐτοῖς ἔνεστι, καὶ ὄμμα ἅμα καὶ τὸ βλέμμα ὑποκινεῖται, οὗτοι, ἀνδρόγυνοι ὄντες, ἄνδρες εἶναι βιάζονται. Ὀφθαλμοὶ πυκνὰ [151] ἐπιμεγαλα ἀνοιγόμενοι, καὶ ἅμα ἱστάμενοι ὡς νοοῦντες, τὴν αἰτίαν αὐτῶν δηλοῦσι, καὶ τὴν ἔννοιαν. Δηλοῖ καὶ αὐτοὺς τὸ ξηρὸν, τὸ ὑγρὸν, τὸ λαμπρὸν, τὸ μαλακὸν, τὸ ἔκλαμπρον, [illegible] τὸ

laudes et honores inflatus, et omnem ſpem in donis collocat. Quicumque autem neque palpebras rectas habent, neque ſupercilia deflexa, ſed iis ineſt trepidatio, ita vt oculus ſimul et obtutus moueatur, eiuſmodi ſunt androgyni, qui ſe viros eſſe cogunt. Oculi creberrime et valde aperti, et ſimul ſtantes, ſicut cogitabundi, eamdem cauſam produnt, et cogitationes. Manifeſtat quoque illos, ſiccum, humidum, ſplendidum, molle, lucidum, obſcurum,

P 5

ſenſu vtitur Plutarch. de liberor. educ. c. 12. Χαυνοῦνται γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων καὶ θρύπτονται. *Inflantur laudum encomiis nimiis atque corrumpuntur.*

150. Πειθόμενος) *Omnem ſpem in donis collocat*, ſcilicet a natura ſibi conceſſis, ex Stoicorum placito· *Sapientis felicitatem pendere ex ſe ipſo, non a rebus externis et fortuitis, eumque in ſe omnia poſita habere.* V. Cic. Parad. II. c. 1. *Nemo poteſt non beatiſſimus eſſe, qui eſt totus aptus ex ſeſe, quique in ſe vno ponit omnia*; et ad Fam. L. V. ep. 13. *Quam laudem ſapientiae ſtatuo eſſe maximam, non aliunde pendere, nec extrinſecus, aut bene, aut male viuendi rationes ſuſpenſas habere.*

151. Ἐπιμέγαλα) Rectius ἐπὶ μέγα, Adam. I. Κεφ. ιζ'. *Sylb.*

τὸ σκοτεινὸν, τὸ μέγα, τὸ μικρὸν, τὸ κοῖλον, τὸ ὑψηλὸν, τὸ ἀτενὲς, καὶ [152] τὰ ἄλλα ἄττα ἐπὶ τούτοις πολλάκις εἴρηται. Ὅσοι οὖν ἀεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνεωγμένοι εἰσὶ, [153] σκοτεινοὶ ὄντες, καὶ ὑγροὶ, φροντιστὰς δηλοῦσιν ἄνδρας. Εἰ δὲ πρὸς τούτοις [154] ἥμερον βλέπουσι καὶ χρηστοὺς σημαίνουσιν. Ὀφθαλμοὶ ἐκπεπετασμένοι ξηροὶ, μαρμαρύσσοντες καθαρὸν καὶ λάμποντες, ἀναισχύντους καὶ παντόλμους δηλοῦσιν ἄνδρας. Ὀφθαλμοὶ [155] σκαρδάμυκτοι,

magnum, paruum, cauum, altum, et fixum, aliaque, de quibus iam dictum est saepius. Igitur quibuscumque oculi semper sunt aperti, et obscuri aeque ac humidi, prudentes habentur viri: Si vero mansueto insuper sunt obtutu, simul frugales notant. Oculi explicati, sicci, splendentes pure, et lucentes, impudentes et omnia conantes indicant viros. Oculi

152. Τὰ ἄλλα) Ed. Rom. τ' ἄλλα habet.

153. Σκοτεινοὶ) *Obscuri*, id est, nubili cum tristitia, ex retractione, qua in profundum recedit repraesentatio animi.

154. Ἥμερον) *Mansuetum*, vel retractum aspectum, qui oritur ex affectuum cohibitione.

155. Σκαρδάμυκτοι) Legendum vel σκαρδαμύκται, vel σκαρδαμυκτικοί. Adam. I. Κεφ. ιή. habet σκαρδαμύττοντες. *Sylb.* Plin. signum timiditatis quoque nictationem statuit, H. N. L. XI. 37. (54) *Plerisque vero naturale, vt nictari non cessent, quos pauidiores accepimus* cf. Arist. hist. anim. L. I. c. 9. Nictationum autem officium in genis, quas ea de causa natura dedit, ceu vallum quoddam visus et prominens munimentum contra occursantia animalia, aut alia fortuito incidentia. Crebriorum autem nictationum causa est cutis mollities, quae genis obducta est, v. Arist. de part. anim. L. II. c. 13.

μυκτοι, δειλίας κατήγοροί εἰσιν. Ἐπίβουλοι δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι, καὶ δόλον κρύπτοντες· ἢ κακόν τι κρυπτὸν ἀρτύουσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. Αὐτοὶ δὲ οὗτοι, [156] διάστροφοι, ἢ ὕπωχροι ὄντες, μωρίαν δηλοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [157] ἀσκαρδάμυκτοι, δεινὸν βλέποντες, κακόν τι μηχανᾶσθαι τὸν ἄνδρα κατηγοροῦσι. Πρᾴως δὲ ἑστῶτες, καὶ νοτίδος ἐνούσης, φροντιστὴν ἄνδρα, φιλομαθῆ, ἐρωτικὸν, ἥμερα ἤθη κεκτημένον σημαίνουσι. Ὅσοι δὲ ἀσκαρδαμύκτοι ὄντες, ὠχροὶ, ἢ [158] φοινικοῖ φαίνονται, ἅμα ξηρότητι,

conniuentes, arguunt timiditatem. Verum tales quoque ſunt inſidioſi, et fraudem celantes, vel malum aliquod latens ornantes. Verumtamen ii ipſi ſi ſunt obliqui et ſubpallidi, fatuitatem produnt. Oculi non conniuentes, truci viſu, arguunt aliquem malum aliquod parare. Si autem facile eriguntur et humiditas ipſis ineſt, virum prudentem, docilem, amabilem, et modeſtis moribus praeditum declarant. Quicumque autem non ſunt conniuentes, pallidi, aut rubri apparentes,

156. Διάστροφοι) *Obliqui* nimirum neruos valde affici declarant.

157. Ἀσκαρδάμυκτοι) *Non conniuentes*, ἀσκαρδαμύσσειν eſt, inconniuenter aſpicere et oculis eſſe fixis et inconcluſis, quod fit a duriore palpebra, quae calidioris et ſiccioris naturae nota eſt. Sic Caius habuit rigentes v. Suet. in Calig. c. 50. et Plinius commemorat in Caii principis ludo *duo fuiſſe gladiatores, qui contra comminationem aliquam non conniverent, et ob id inuicti. Tantae hoc difficultatis eſt homini.* Sub finem pro σημαίνουσι ed. Rom. habet σημαίνει.

158. Φοινικοῖ) In exemplari eſt φοινικοὶ: minus apte. Φοινικοῖ petitum ex Adam. I. Κεφ. κή. atque ita paulo poſt ἐπιφοινίσσουσι. *Sylb.*

τι, κακίαν, καὶ μάχην, καὶ [159] ὀργὴν, ἢ δαιμονικὴν κακότητα, ἢ μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Εἰ δὲ τοιοῦτοι ὄντες, αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς [160] περιδινοῦνται, μανίᾳ καρτερᾷ συνέχονται. [161] Ἡ κύστις [162] ὀφθαλμοῦ κατώθεν προσκειμένη, οἰνόφλυγας, καὶ ὑπνηλοὺς ἄνδρας σημαίνει. Εἰ δὲ καὶ ἄνω οὐχὶ κάτω πρόσκειται μόνον, ὁμοίως σημαίνει. Ὅσοι ὀφθαλμοὶ [163] ὑποφοινίσσουσιν, εἰ μὲν ἅμα ξηρότεροι,

ſimul cum humiditate, malitiam, et contentionem, et iram, aut malitiam daemoniacam, aut fatuitatem oſtendunt. Si autem hi oculi in gyro inuicem circumaguntur, violenta corripiuntur mania. Si veſicula oculi deorſum eſt directa, vinoſos et ſomnolentos viros declarat. Si autem ſurſum tantum, non autem deorſum directa eſt, idem aeque ſignificat. Quibuſcumque oculi ſubrubri ſunt, et quidem

159. Ὀργὴν) Idem in vniverſum de ἀσκαρδαμύκτοις dicit Hippocr. Epid. L. II. S. VI. ἀσκαρδαμύκται, ὀξύθυμοι. *Qui inconniuentibus oculis intuentur, irae ſunt admodum praecipites.*

160. Περιδίνουνται) Parum recte in eodem exemplari περιδένυνται. *Sylb.* Praecipue in conſenſum trahuntur nerui optici, qui ſic in mania inflectuntur ac contorquentur, vt ſpiritibus animalibus denegetur tranſitus.

161. Ἡ κύστις) Vide Ariſt. ſupra p. 127.

162. Ὀφθαλμοῦ κ.) Adam. habet l. l. ὀφθαλμοῖς κάτω προσκ. *Sylb.*

163. Ὑποφοινίσσουσιν) Supra apud Ariſtot. p. 143. eſt ἐπιφοινίσσουσι, *ſupererubeſcunt, ad purpureum colorem vergunt*, vehemens ira hac voce indicatur de qua Perſ. Sat. III. v. 116. *Nunc face ſuppoſita, ferueſcit ſanguis, et ira, Scintillant oculi: diciſque faciſque quod ipſe Non ſane eſſe hominis, non ſanus iuret Oreſtes*

ξοι, πολλὴν ὀξγὴν ἔχειν τὸν ἄνδξα κατηγοξοῦσιν· εἰ δὲ ὑγξότεξοι, οἰνόφλυγα σημαίνουσι. [164] Γλαυκότης ὀφθαλμῶν, ἀγξιώτεξον ἄνδξα δηλοῖ. Γλαυκὰ γὰξ τῶν [165] ἀλόγων ζώων τὰ πλείονα· τὰ δὲ ἥμεξα μελανώτεξα που εὐξήσεις. Τῶν δὲ γλαυκῶν τὸ μὲν λίαν λευκὸν, δειλόν· τὸ δὲ χολῶδες, ἄγξοικον ὄντα δηλοῖ. Τὸ δὲ ταῖς ἐλαίαις κατὰ τὴν χξοιὰν ὅμοιον, δυνατὸν ἄνδξα δηλοῖ. Τοῦ γε μὴν μέλανος, τὸ μὲν [166] πάνυ μέλαν, δεινόν τε, καὶ δολεξόν· τὸ δὲ [167] ὑπέξανθον, ἰσχυξόν τε, καὶ μεγαλόψυχον. Τὰ μαξμαξύσσοντα ὄμματα [168] μεγαλο-

ſimul ſicciores, indicant magnam viri iracundiam: ſi vero humidiores, vinoſitatem. Oculi glauci ferocem virum manifeſtant. Plurima enim animalia ratione carentia glaucos habent oculos: vbinam vero mitiora et nigriora inuenies. Inter glaucos vero, ſi valde albus eſt, timidum; ſi vero fuluus eſt, inurbanum eſſe declarat. Similis vero quoad colorem oleae, potentem virum prodit. At vero quoad nigrum, ſi valde niger eſt, nefarium et inſidioſum; ſubflauus, fortem et magnanimum. Oculos conniuentes et alte

164. Γλαυκότης) Vide ſupra Ariſtot. p. 145. not. 164.

165 Ἀλόγων ζώων) Plin. H. N. L XI. c. 37. (53.) ſpeciem animalium ponit: *Et equorum quibuſdam glauci.* Et (54.) *Diuo Auguſto equorum modo glauci fuere.*

166. Πάνυ μέλαν) Paulo aliter Ariſt. p. 145.

167. Ὑπεξάνθον) Ariſtot. p. 145. vocat ἄγαν μέλανες κλίνοντας πρὸς τὸ ξανθὸν χξῶμα.

168, Μεγαλοχξοίας) Rectius μελανοχξοίας: et mox κλεπτοσύνας. Apud Adam. I. Κεφ. ιγ'. certe μέλανες eſt, κλεπτοσύνης autem vocabulum apud eundem legitur L. II. Κεφ. ιη'. *Sylb.*

γαλοχροίας ἔχοντα χαίροντα ἄνδρα εἰς κλεψοσύνας σημαίνει. [169] Ὀξεῖς ὀφθαλμοὶ, ταραχώδεις, ἅρπαγας σημαίνουσιν. Οἱ δὲ λεπτοὶ ὄντες, τὰ βλέφαρα ἐπιβάλλοντες, [170] ἀνδρόγυνον τὸν τοιοῦτον σημαίνουσιν. Οἱ δὲ τὸ ἕτερον τῶν βλεφάρων [171] ὑποβάλλοντες, καὶ ἀνατρεπόμενοι ἀμαυρότητα, πράως τε, καὶ [172] μαλακῶς βλέποντες, [173] φανταστὴν, καλλωπι-

coloratos qui habet, eſſe cenſetur vir qui furacitatibus delectatur Acuti oculi trementes, raptores indicant. Exigui oculi immiſſi ſub palpebris, androgynum indicant. Qui vero vnam palpebrarum attollunt, et conuertendo alteram obſcurant, facile et molliter videntes, viſiones concipientem, nimii

269. Ὀξεῖς) Ariſt. vocat εὐκινήτους ὀφθαλ. κ. τ. λ. p. 155. vide not. 203.

170. Ἀνδρόγυνον) Quem et ἑρμαφρόδιτον vocant, de quo multae exſtant fabulae quas non apponimus, ne crambem bis coctam recoquere videamur, h.l. notat mollem.

171. Ὑποβάλλοντες) Apud Adam. l. Κεφ. κ'. ἐπιβάλλοντες καὶ ἀνατρεπόμενοι ἅμα ὑγρότητι. *Sylb.* Neque enim video, quid per ἀμαυρότητα deſignare voluerit, quae ſtatum morboſum, totiuſque in oculo lucis impedimentum notat, et non cum ſequentibus conuenit.

172. Μαλακῶς) Adam. habet l. l. μαλθακῶς.

173. Φανταστὴν) Reponendum cenſeo φανταστικὴν, pro barbara et inuſitata voce φ. Notat vero: *Viſiones habentem.* Viſiones autem fiunt vel ope nerui optici et imaginationis nimiae, vel per effuſionem humiditatis, quae poſterior cauſa huc referenda eſt, firmans ſimul Sylb. lectionem ſupra ὑγρότητι. Haec effuſio efficit vt v. c. videamus volitantes ante oculos quaſi muſcas, vel ſaltantes formicas, et interdum ſingula gemina conſpiciuntur, qualis fuit morbus شقى, cuius meminit Abenzoar Lib. I. cap. I. tr. 8.

λωπιστὴν, καὶ μοιχὸν τὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Ἕτεροι δὲ καὶ 174 τὰ μέσα τῶν βλεφάρων συμμύουσι καὶ καθέλκουσι, τὰ δὲ ἀμφοτέρωθεν ἀνασπῶσι καὶ ἅμα ὡς φοβούμενοι. Μοιχοὶ καὶ αὐτοὶ δηλονότι εἰσὶν οἱ ἄνδρες.

ζ. ΠΕΡΙ ΩΤΩΝ.

[1] Ὦτα μεγάλα, ἀναίσθητον ἄνδρα σημαίνει. [2] Ὦτα δὲ μικρὰ, κακοήθη καὶ πανοῦργον ἄνδρα δηλοῦσιν. Ὦτα μικρὰ ἑστηκότα, καὶ ὥσπερ κυνῶν ὑπάρχοντα, μωρὸν ἄνδρα κατηγοροῦσιν. Ὦτα [3] τετράγωνα,

cultus ſtudioſum et adulterum notant. Alii vero, qui mediis palpebrarum conniuent, et diducunt, eaque ab vna ad alteram partem attollunt ſicut timidi, eiuſmodi viri, vti conſtat, adulteri ſunt.

VII. De auribus.

Aures magnae, virum ſenſu deſtitutum notant. Aures paruae, paruis moribus praeditum et maleficum produnt. Exiguae aures arrectae ſicut canum, fatuum arguunt. Aures

174. Τὰ μέσα) Huic obtutui et motui palpebrarum, rectus obtutus, palpebrarum recta motio opponitur, quam commendat Salomo Prou. IV. 25.

1. Ὦτα μεγ.) Eiuſmodi Ariſtot. p. 138. tribuit aſinis, ſtupiditatiſque facit indices. Alex. ab Alex. L. II. c. 19. idem innuit: *Magnas auriculas ſtultum deſignare voluerunt, et loquacem.*

2. Ὦτα δὲ μ.) Tales ſimiales vocat Ariſt. p. 137.

3. Τετράγωνα) Hanc vocem non addit Ariſt. p. 138. ſed tantum ὦτα μέτρια, et in hiſt. anim. L. I. c. 11. μέσα appellat.

γωνα, μέγεθος αὔταρκες ἔχοντα, ἀνδρεῖον, καὶ καλὸν μαρτυροῦσι τὸν ἄνδρα. [4] Ὦτα διαγεγλυμμένα, συνετὸν ἄνδρα δηλοῦσιν. Ὦτα διάγλυφα καὶ [5] στρογγύλα, εἰ καὶ λίαν εἰσὶν, ἀμαθῆ δηλοῦσιν. Ὦτα στενὰ καὶ μακρὰ, [6] βάσκανον καὶ κακοήθη ἄνδρα κατηγοροῦσι.

η. ΠΕΡΙ ΡΙΝΩΝ.

Ῥινὸς τὸ ἄκρον λεπτὸν ὑπάρχον, [1] ἐπιζέειν τοῦ ἀνδρὸς

quadratae magnitudinis ſufficientis, fortem et probum indicant virum. Aures caelatae, prudentem virum notant. Caelatae et rotundae, ſunt ſigna valde indocilis viri. Coarctatae et longae aures, faſcinatorem et maleficum arguunt.

VIII. De naſis.

Tenuis ſi naſi extremitas eſt, ferventem viri

4. Ὦτα διαγ.) *Aures caelatae*, quae ſcilicet ratione externi habitus ſic conſpiciuntur conchae mytuli ſimiles. Prudentem autem virum notare poſſunt, quia ad ſonos recipiendos ſunt aptiſſimae, et organum bene conſtitutum ſenſorium aeque ac internos ſenſus rectos arguunt.

5. Στρογγύλα) Adam. II, Κεφ. κά. Τὰ δὲ ἀδιάγλυφα καὶ στρογγ. *Sylb.* Praeferenda vtique haec lectio et hanc ob cauſam, quia experientia teſte per compreſſionem, quae fit in infantili aetate per faſcia, caelatura interdum perit, et torpor his partibus inducitur.

6. Βάσκανον) *Faſcinatorem*, poſſes etiam reddere *obtrectatorem*, *inuidum*. Magis tamen probatur prior interpretatio ob autoris in ſuperſtitionem propenſum animum, quem aliis ex locis cognoſcere licet.

1. Ἐπιζέειν etc.) *Feruen-*

δρὸς τὴν ὀργὴν σημαίνει. Παχὺ δὲ καὶ χθαμαλὸν, [2] μιαρὸν ἄνδρα δηλοῖ. [3] Ῥινὸς τὸ ἄκρον ἁδρὸν, καὶ ἀμβλὺ, καὶ στρογγύλον, καὶ καρτερὸν, ἀνδρείου καὶ μεγαλοψύχου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Ὥσπερ λεόντων γὰρ τὸ σημεῖον, καὶ κυνῶν τῶν γενναίων. [4] Ῥὶς μακρὰ καὶ λέπτη, ὀρνιθῶδες. Τοιαῦτα γὰρ καὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἤθη. Τῆς ῥινὸς τὸ πρὸς τὸ μέτωπον εἰ [5] διώρθωται, καλὸν, καὶ ἀνδρεῖον, καὶ συνετὸν ἄνδρα σημαίνει. Τὸ δὲ ἐναντίον τούτου, θηλυδρίαν καὶ ἀμαθέστερον σημαίνει τὸν ἄνδρα. Εὐθύ-

iram notat. Craſſus et complanatus, flagitioſum manifeſtat Naſi extremitas craſſa, obtuſa, rotunda et magna, viri fortis et magnanimi ſignum eſt: ſicuti et leonum et canum generoſorum eſt indicium Naſus longus et ſubtilis, auibuſque ſimilis, tales quoque mores indicat. Si naſi extremitas vſque ad frontem recta procedit, fortem et prudentem indicat virum. Si autem contraria eſt directio, effeminatum et indocilem.

tem etc. Alia de eiuſmodi naſo profert Ariſt. ſupra, p. 120. vide not. 98, et acuto naſo, et quidem recte, ſignum irae difficilioris inesse ſcribit.

2. Μιαρὸν) Μιαρὸν pro μικρὸν repoſui ex Adam. II. Κεφ. ιά: ſi quis μικρὸν malit, fruatur ſuo iudicio. *Sylb.* Μικρὸν eſt in Rom. ed.

3. Ῥινὸς τὸ ἄκρον) *Naſi extremitas*, quae hic de extremitate dicuntur, de circumferentia accipit Ariſtot. p. 120. vide ibi not. 97.

4. Ῥὶς μακρὰ) Mallem ex Ariſt. ῥὶς ἄκρα, v. p. 121. not. 98.

5. Διώρθωται) *Recta procedit*, vtitur etiam hac voce Ariſt. p. 121. et vocem γρυπὴν ſimul apponit.

Εὐθύτης ῥινὸς, γλώττης ἀκρασίαν τινὰ λέγει. Ῥὶς ἡ μείζων, [6] καλλίονα δηλοῖ ἄνδρα. Εἰ δὲ πάνυ μικρὰν βλέπεις, παλιμβούλου κατηγόρημα ἀνδρός ἐστιν. [7] Οἱ δὲ γρυπὴν ῥίνα ἔχοντες, μεγαλόνοες ἄνδρες. [8] Οἱ δὲ σιμοὶ, λάγνοι, καὶ μοιχοὶ ἄνδρες. [9] Μυκτῆρας ἀνεωγμένους βριαροὺς οἱ ἔχοντες, θυμώδεις καὶ δυνατοὶ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ταύρων, καὶ τῶν λεόντων. Οἱ δὲ [10] πεφραγμένοι, μωροὺς δηλοῦσι. [11] Σκολιαὶ πάνυ ῥίνες, σκολιὰ καὶ τὰ νοήμα-

Rectitudo nasi linguae intemperantiam significat. Paruus nasus meliorem prodit virum. Si autem valde paruum conspicis nasum, ille inconstantiae argumentum est Qui naso sunt adunco, magnanimi censentur. Quicumque simi, libidinosi et adulteri. Nares apertas et elatas habentes, animosi et fortes sunt, quomodo id in tauris et leonibus fit. Qui autem obturatas habent, fatui sunt. Admodum tor-

6. Καλλίονα) Hoc vocabulum pro ἀμείνονα vsurpatum, vt patet ex Adam. II. Κεφ. ιη΄ Sylb. Verterem, *apte et composite loquentem*, qui linguae suae temperat, ob relationem videlicet ad praecedentia.

7. Οἱ δὲ γρ.) Vide Arist. p. 121. et not. 101.

8. Οἱ δὲ σιμ.) Cf. Arist. p. 123. et ibi not. 105.

9. Μυκτῆρας) Vide Arist. p. 124. et p. 125. not. 107. loco ἀνεωγμένους habet Arist. ἀναπεπταμένους, et vocem βριαροὺς omittit, quam minime verterem *elatas*, sed *crassioris texturae*.

10. Πεφραγμένοι) *Obturatas*, id est, ad latera dilatatas corrugatasque, quas etiam nasum aduncum nominare solemus, qui subsannatoribus proprius est.

11. Σκολιὰ) *Tortuosae*, id est, nares detortae ad dextram sinistramque partem, tales homines ad alios cum indignatione quadam detestandos proni sunt.

νοήματα, καὶ τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνδρῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δηλοῦσιν.

θ. ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Πνεῦμα [1] τὸ ἀεὶ ἀνατρέπον ὡς ἄπνουν, [2] Φροντιστοῦ ὑπάρχει ἀνδρός. Τὸ δὲ [3] ποταπὴ ἡ Φροντὶς, παρὰ τῶν ὀφθαλμῶν μάθε τὸ ἀκριβές. [4] Εἰ δὲ

tuoſae nares, perplexe ſentientes cogitanteſque viros vt plurimum indicant.

IX. *De Reſpiratione.*

Reſpiratio ſemper lenis, et quaſi exanimis, virum notat meditantem. Qualis autem ſit meditatio ex oculorum obtutu accurate collige-

Q 2

1. Τὸ ἀεὶ ἀνατρ.) Pro τὸ ἀεὶ ἀνατρέπον Adam. II. Κεφ. κη. habet τὸ λίαν ἀτρεμοῦν, quomodo etiam mox ſequitur, εἰ δὲ ἀτρεμὲς ᾖ: ſed hoc ipſum quoque membrum ex Adamantio ſic legeris rectius: εἰ δὲ ἀτρεμὲς ὂν, ἐπὶ πολὺ ἀθρόως ἐπίοι. *Sylb.* Πνεῦμα vero hoc in capite idem eſt ac ἀναπνοὴ, quam Galenus peculiaribus libellis deſcripſit, de vſu inſpirationis, de cauſis, et de difficultate Libris III. quae extant T. III. Opp. p. 85 — 106. Duplex eſt differentia inſpirationis 1) *lenis*, ἀβίαστος apud Gal. de cauſis p. 88 b. quae in bene valentibus nullaque vehementi agitatione motus cernitur, ac ſolo peragitur diaphragmatis motu, et 2) βίαιος, *coacta*, quae accidit in exercitationibus paulo vehementioribus, in qua protinus omnes etiam ſcapularum partes ſimul attolli videntur, fit etiam in morbis nonnullis.

2. Φροντιστοῦ,) *Meditantis.* Cauſa latet in eo, quia meditantes corpus non mouent.

3. Ποταπή) *Qualis ſit*, v. c. an profunda, ſeria, iucunda etc.

4. Εἰ δὲ ἀτρ.) Vide ſupra obſ. 1.

δὲ ἀτρεμὲς ᾖ, καὶ ἐπὶ πολὺ ἀθρόως λέγει, ὥσπερ [5] ἐκ παλιῤῥοίας καὶ πλημμυρίδος, λύπῃ τινὶ συνέχεται. Εἰ δὲ κεφαλῆς ἅμα ἐπικινουμένης ἐπιστενάζει, μετανοεῖν ἔοικε [6] κακόν τι ποιῶν, ἢ ἰδών. Ἐὰν [7] (δὲ) δεδορκὼς τοῖς ὀφθαλμοῖς ταῦτα (ποιῇ,) [8] προβουλεύει κακὰ μᾶλλον ἢ μετανοεῖ. [9] Πνεῦμα ἰὸν σχολῇ, καὶ ἀκτυπὶ χωροῦν, τὴν δύναμιν καλὴν

re poteris. Si autem immota eſt, et multa interdum celerrime effert, quaſi ex refluxu et inundatione humiditatis, triſtitia aliquem teneri indicat. Si autem ſimul capite inclinato ingemiſcit aliquis, videtur de male factis, aut viſis moerore affici. Si autem intenſis haec fiunt oculis, mala deliberantem magis, quam moerentem notant. Reſpiratio facilis quiete et indeſinenter procedens, boni roboris

5. Ἐκ παλιῤῥοίας) Rom. editio exhibet καὶ πολυῤῥοίας.

6. Κακόν τι) *Male factis*, qualem Iuuen. Sat. VI. v. 266. ſqq. ſic deſcribit: *Quum ſimulat gemitus occulti conſcia facti; Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat, Vberibus ſemper lacrimis.*

7. (Δὲ etc.) Incluſa ex Adamantio ſunt addita, apud quem etiam danti caſu legitur, δεδορκόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς. *Sylb.*

8. Προβουλεύει) Perperam in exemplari erat, προβουλεύει καὶ μᾶλλον εἰ μετ. *Sylb.* Talis animi ſtatus in Vlyſſe depingitur ab Hom. qui dolo occultabat animum, v. Odyſſ. T. v. 209. ſqq. Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς θυμῷ μὲν γοόωσαν, ἑὴν ἐλλέαιρε γυναῖκα. Ὀφθαλμοὶ δ᾽ ὡσεὶ κέρα ἕστασαν ἠὲ σίδηρος Ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι, δόλῳ δ᾽ ὅγε δάκρυα κεῦθε. *At Vlyſſes animo quidem lugentem ſuam miſerabatur vxorem. Oculi autem tamquam cornua ſtabant vel ferrum Tacite in palpebris, dolo autem hic lacrimas occultabat.*

9. Πνεῦμα ἰὸν) Adam. l. l. πνεῦμα λεῖον, σχολῇ καὶ ἀκτ χ. *Sylb.* Forte pro ἀκτυπὶ ſubſtituendum ἀκμητὶ, *ſine laſſitudine.*

λὴν ἔχειν δηλοῖ. Ὅταν δὲ [10] ὑποβρύχῃ καὶ μεγάλα [11] ἀναπνῇ, ἀγριότητα καὶ οἰνοφλυγίαν δηλοῖ. Ὁπόσοις δὲ τὰ [12] ἄσθματα ἀεὶ [13] καθάπερ εἰσδρομοῦν τὸ πνεῦμα ἐλαύνεται, ἄβουλοι, κακόθυμοι, πανεπίθυμοι, παντολόγοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ὑπάρχουσιν. Ὅσοι δὲ ὑψηλὸν ἐμπνέουσι, καὶ αὐτοῖς [14] πυκνόν τε καὶ ἐλαφρὸν τὸ πνεῦμα ἐν ταῖς ῥισὶν ἐμπνεῖ,

ſignum praebet. Si autem profunda magnaque reſpiratio eſt, inurbanitatem et vinoſitatem indicat. Quibuſcumque autem anhelitus ſemper in aeris inſpiratione contingunt, illi ſunt conſilii inopes, mali animi, omnia concupiſcentes, et multiloqui viri. Quicumque autem alte inſpirant, illiſque frequenter et parum naribus ſpiritus ducitur, hi

10. Ὑποβρύχῃ κ. μ.) *Profunda magnaque*, quae nimirum fit ex nimia celeritate in loquendo et agendo, cuius effectus Cicero de off. L. I. c. 36. tradit: *quae quum fiunt*, ait, *anhelitus mouetur, vultus mutantur, ora torquentur*, quae belle inurbanitatem, ac vinoſitatem deſcribunt.

11. Ἀναπνῇ) Nota ἀναπνῇ contra grammat. obſeruationes contractum. *Sylb.*

12. Ἄσθματα) *Anhelitus.* Non intelligitur hoc loco morbus, ſed affectus analogus affectui eorum, qui velociter cucurrerunt, et reſpirando pinnas narium mouent, quas in ſpirando contrahunt, exſpirando dilatant. Homines tales Phaedr. L. II. Fab. 5. v. 1. ſqq. deſcribit: *Eſt ardelionum quaedam natio Trepide concurſans, occupata in otio Gratis anhelans, multa agendo nihil agens Sibi moleſta et aliis odioſiſſima.*

13. Καθάπερ εἰσδ.) Adam. l. l. habet καθάπερ ἐκ δρόμου, rectius. *Sylb.*

14. Πυκνόν τε) *Frequenter* etc. Haec frequentia et paucitas ex cordis palpitatione, et pulſu paruo et depreſſo oritur v. Gal. de cauſ. ſympt. L. II. c. 5. Ac-

ἐμπνεῖ, δειλία καὶ ἀθυμία ἐν τούτοις ἐςί· γίνονται δὲ ἀνδρόγυνοι, ὅταν τἄλλα σημεῖα τούτοις συμμαρτυρῇ.

ι. ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΥ.

[1] Παρειαὶ [2] σαρκώδεις, ῥαθυμίαν καὶ οἰνοφλυγίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Παρειαὶ [3] λεπταὶ πάνυ, κακοή-

sunt timidi et pusillanimes, sunt autem androgyni quoque, si cum illis alia conueniunt signa.

X. *De malis atque facie.*

Malae carnosae socordiam vinositatemque viri arguunt. Malae admodum graciles,

cedit tremor vocis et suppressio, ex alta quoque et molesta respiratione prouениens.

1. Παρειαὶ) Pars faciei, quae ab oculis ad mentum vsque protenditur παρειὰ dicitur. Aristot. p. 143. γναθοὺς appellat, quae proprie notat partem faciei τοῖς μήλοις subiectam. Et μῆλον partem faciei inter nasum et aurem sub oculo leuiter eminentem constituit. At Pollux haec vocabula pro synonymis habet. Sic et Latini *genas* et *malas* promiscue vsurpant v. Plin. H. N. L. XI. 37 (59) *Infra oculos malae homini tantum, quas prisci genas vocabant*; et sententiae confirmandae causa prouocat ad LL. XII. Tabb. vbi Tab. X. lege 2. de iure sepulcrorum c. 4. dicitur: *Mulieres genas ne radunto; neue lessum funeris ergo habento.*

2. Σαρκώδεις) *Carnosae.* Distingui debent malae carnosae ex naturae beneficio, quae ob propinquitatem ex cerebri calore extolluntur ac turgent ad dignitatem oris, et ad robur musculorum faciei, et notant naturam validam; carnosae autem praeternaturales, ex calore naturali et intense tumidas, et carnosas efficiunt malas.

3. Λεπταὶ) *Graciles*, ma-

κακοήθειαν καὶ πανουργίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Παχεῖαι γνάθοι, ἐὰν εἰσὶ [4] διεστηκότες τῶν ὀφθαλμῶν, βάσκανον ἄνδρα δηλοῦσι. Παρειαὶ [5] στρογγύλαι, δόλιον ἦθος δηλοῦσι τὸν ἄνδρα ἔχειν. Παρειαὶ μακραὶ, [6] φλύαρον καὶ ματαιολόγον δηλοῦσι. [7] Πρόσωπον τὸ πᾶν σαρκῶδες ὑπάρχον,

prauos mores et malitiam declarant. Crassae malae si ante oculos prominent, fascinatorem indicant. Rotundae malae virum designant moribus praeditum fallacibus. Longae malae produnt nugatorem et vaniloquum virum. Facies vniuersa carnosa, promti,

cilentae: Rursus hic distinguendum inter naturales macilentas, quae ex siccitate excedente et frigiditate exuberante proueniunt, et maciem aliunde ortam, v. c. a studiorum contentione, cura rerum gerendarum, quae accuratum hominem designant. Naturalis macilentia huius est loci.

4. Διεστηκότες) Congruentius, ἐὰν ὦσι διεστηκυῖαι, vel ὅσαις διεστήκασιν, vt Adamant. habet II. Κεφ. κ΄. *Sylb. Prominentes*, quae ex laxitate videlicet et carnositate fiunt.

5. Στρογγύλαι) *Rotundae*, hanc quidem formam habent naturalem, vnde μῆλα dicuntur περιφερέστερα. Alia autem est rotunditas praeternaturalis, et morbosa ex tumore orta, quam κύκλον vocat Hipp. Epid. L. V. p. 233, et Foes. in notis affirmat et proprie μῆλα vocari ab Hippocrate τοὺς κύκλους προσώπου. Praeternaturalis ergo tumorem animi et prauitatem indicabit.

6. Φλύαρον) *Nugatorem*, duo complectitur haec vox 1) res agere liberali homine indignas, quorsum spectat illiberale, petulans, flagitiosum, obscoenum genus iocandi, 2) verborum obscenitas, turpitudini rerum adiecta.

7. Πρόσωπον τὸ π.) Vide Arist. p. 125. et not. 109.

χον, εὐπαθοῦς καὶ ἡβῶντος ἀνδρός. [8] Πρόσωπον ἄσαρκον, Φροντιςοῦ καὶ ἐπιβούλου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. [9] Πρόσωπον λίαν μέγαν, μωρίαν καὶ ἀμαθείαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. [10] Εἰς γὰρ τὸ πρόσωπον μάλιςα ἐπιφαίνεται μεγαλοπρέπειά τε, καὶ ἀνελευθερία, καὶ εὐηθεία, καὶ κακοήθεια. Ἔςι γὰρ καὶ ἀνιαρὸν πρόσωπον, καὶ σπουδῆς πλῆρες, καὶ παιδείας, καὶ εὐβουλίας, καὶ ἀπονοίας· καὶ ἀμειδὲς, καὶ ὀδυρτικὸν, καὶ ἐγρήγορον· καὶ τὰ ἄλλα, ὡς ἕκαςα ἔχει Φύσεως καλῆς, ἢ Φαύλης, Φαίνεται πάνυ, καὶ ὁποῖον πάθος προσέοικε τούτῳ [11] πρὸς

et vegeti viri imaginem exhibet. Facies macilenta prudentis et insidiosi viri signum est. Facies admodum magna, fatuitatem et stupiditatem viri arguit. In facie siquidem maxime conspicitur magnificentia et illiberalitas, morum probitas aeque ac improbitas. Nam facies et grauitatem, seueritatemque, docilitatem, consilii rectitudinem, et dementiam prae se fert: aeque ac tristitiam, querimoniam, vigilantiam, aliasque, prouti vniuscuiusque natura admodum bona vel praua esse conspicitur, qualisque potissimum affectus ta-

8. Πρόσωπ. ἄσ.) V. Arist. p. 126. qui habet ἰσχνὸν, eique tribuit ἐπιμελείαν.

9. Πρόσ. λίαν μ.) V. Arist. p. 127.

10. Εἰς γὰρ τὸ πρ.) Vide Arist. in hist. anim. L. I. c. 9. Cicero de LL. L. I. p. 303. *Et is, qui appellatur vultus, qui nullo in animanti esse, praeter hominem, potest, indicat mores: cuius vim Graeci norunt, nomen omnino non habent.* Vide quae Turnebus ad hunc locum disserit.

[11] πρὸς φυσιογνωμονεῖν. Καὶ περὶ παρειῶν εἴρηται ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ αὖθις εἰρήσεται. Παρειῶν [12] σπασμοὶ καὶ προσώπων, εἰ μὲν ἐπὶ συγναῖς ὄψεσιν εἶεν, μωρίαν δηλοῦσιν· εἰ δὲ ἐπὶ φαιδραῖς, μοιχείαν κατηγοροῦσι τοῦ ἀνδρός. Πρόσωπα αὐτὰ καθ' αὑτὰ [13] ἐρυθρὰ, τραχεῖς ἄνδρας δηλοῦσιν· εἰ δὲ μόναι αἱ παρειαὶ [14] τοιαῦται εἰσὶν, οἰνόφλυγας δηλοῦσι.

ια. ΠΕΡΙ

li insit aptus ad physiognomoniam. De malis supra quoque dictum est, et statim dicetur. Spasmi malarum et facierum, si in tristitia affectis faciebus fiunt, fatuitatem indicant, si vero in hilaribus, adulterii argumenta sunt. Facies ipsae si seorsim rubrae sunt, agrestes viros, si autem malae tantummodo ita se habent, vinosos viros notant.

Q 5

11. Πρὸς φυσιογ.) Convenientius πρὸς τοῦτο φυσιογνωμονεῖν, vel κατὰ τοῦτο, vt Adam. II Κεφ. α'. *Sylb.*

12. Σπασμοὶ) *Spasmi*, idem sunt ac παρασπάσματα τὰ ἐν προσώποισι, ap. Hipp. Praed. L. II. S. II. p 52. distorsiones ac peruersiones, quum faciei et malarum partes in obliquum distorquentur et contrahuntur.

13. Ἐρυθρὰ) Hic intelligitur ἀνθηρὸν ἐρύθημα, *floru-lentus rubor, moderatus, ac veluti efflorescens*, qui ex sanguinis pellucentis fit copia.

14. Τοιαῦται) Hic rubor ἐρύθημα ἐπὶ γνάθων ap. Hippocr. in Praen. S. II. p. 9. dicitur, et febris signum est propter sanguinis intensum motum, qui quoque in vinosis est hominibus. Vide Aristot. p. 143. not. 158.

ια. ΠΕΡΙ ΣΤΟΜΑΤΟΣ.

Στόμα μήτε προπετὲς, μήτε πάνυ χθαμαλὸν, ([1] ἐπαίνει· τὸ μὲν γὰρ προπετὲς, ἀνοίας, καὶ ματαιολογίας, καὶ θρασυτήτος· τὸ δὲ χθαμαλὸν,) [2] δειλίας καὶ παλιμβουλίας σημεῖον. Μικρὸν στόμα, γυναικεῖον ἦθος τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ· μεῖζον δὲ στόμα, ἀνδρείου σημεῖον. Ἡ δὲ ἐπὶ πολὺ [3] ἀνατομὴ τοῦ στόματος, [4] παντόμωρον, ὠμόφρονα, καὶ ἀνόσιον ἄνδρα δηλοῖ. Τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν [5] κυνῶν

XI. De ore.

Os neque prominens, neque valde depressum, (laudandum; prominens enim insipientiae, et vaniloquentiae, et audaciae; depressum vero) timiditatis et inconstantiae est signum. Paruum os virum arguit morum muliebrium, maius vero os, fortis signum est. Si autem valde fissum est, stultissimum, crudelem et impium virum notat. Talia

1. (Ἐπαίνει etc.) Inclusa addita sunt ex Adamant. II. Κεφ. ιζ'. *Sylb.* Ex similitudine cum animalibus signa in hoc canone desumta sunt, quae argumenta parum sunt efficacia.

2. Δειλίας) Rom. edit. habet σαλίας, vitiose.

3. Ἀνατομὴ) Hoc loco est incisio, quum os striis, scissurisque notatum est, quod ex ariditate fieri solet, apud Latinos vocatur tale os *siccum*, sic enim Catullus in Amicam Formiani, 43. v. 4. *Nec longis digitis, nec ore sicco* esse scribit, et ab ore eius siccitatem venustati inimicam abesse cupit.

4. Παντόμωρον) Pro παντόμωρον Adam. II. Κεφ. ιζ'. habet πάνυ βορὸν; alioqui convenientius esset παντόμωμον. *Sylb.* Haec coniectura firmatur ex Mart. L. XII. ep. 44. *Crine ruber, niger ore, breuis pede, lumine laesus*

[5] κυνῶν στόματα. Ὅσοις κατὰ τοὺς κυνόδοντας [6] κορυφοῦνται τὰ χείλη, κακόθυμοι ἄνδρες, ὑβρισταὶ, κράκται, ἐπίβουλοι. Τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν στόματα. Ὅσοις δὲ τὸ στόμα πρόκειται ἐπὶ πολὺ, [7] τὰ δὲ χείλη εἰσὶ παχέα, καὶ στρογγύλα, καὶ ἀνασεσυρμένα εἰς τὸ ἔξω, ὡς χοίρων τούτων τὰ ἤθη, καὶ τὰ ἔργα, τῷ ἐπιβεβλῆσθαι ἀφρονέστερον. Εἰ δὲ τὸ κάτω χεῖλος προέχει, ἄκακα μὲν τὰ ἤθη, ματαιότερα δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ καὶ [8] χυδαιό-

enim ora canes habent. Quibuſcumque labia circa dentes caninos attolluntur, malo praediti animo, contumelioſi, clamoſi et inſidioſi viri ſunt. Quibuſcumque os valde prominet, et labia ſunt craſſa, rotunda, atque ad extra protracta, eorum mores ſunt aeque ac opera, ſicuti porcorum, et ad exſequendum inepti. Si autem labium inferius prominet, non malos quidem mores, at va-

Rem magnam praeſtas, Zoile, ſi bonus es. Nam nigredo fit ex ſiccitate, et Zoili omnia carpunt.

5. Κυνῶν) Pro vulg. κρειῶν repoſui ex eodem Adam. l. l. κυνῶν. *Sylb.* Κρειῶν agnoſcit Rom. Tale os iis tribuit Ariſt. in hiſt. anim. L. II. c. 7. τῶν μὲν γὰρ ἐστι τὰ στόματα ἀνερρωγότα, ὥσπερ κυνὸς, *Aliis enim os reſciſſum, ut canibus*, ἀνερρωγότα apud Noſtrum ἀνατομὴ dicitur.

6. Κορυφοῦνται) Mala indicatur conformatio, quae fit, ſi in dentitione ſuper priorem, qui interdum non excidit, increſcit alius. Ariſtotel. habet ἐπανεστηκότας, p. 116. v. not. 82.

7. Τὰ δὲ χ.) Tranſpoſitis vocibus ſic exhibet edit. Rom. πολὺ δὲ τὰ χείλη. Paulo aliter de his labiis ſentit Ariſtot. ſupra p. 117.

8. Χυδαιότερα) Mallem *profuſos*, *confuſos*, *non bene compoſitos*, χυδαῖος enim de confuſione, profuſione, magna copia dicitur, v. LXX. Intpp. in Ex. I, 7.

δαιότερα. Στόμα μικρὸν προέχον ἔξω, κακοήθη ἄνδρα καὶ ἐπίβουλον σημαίνει. Στόμα [9] μυλλὸν, καὶ ἔμβοθρον, φθονερὸν, κακοήθη, καὶ ἀκόλαστον ἄνδρα σημαίνει.

ιβ. ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

Φθέγγεσθαι [1] βαρὺ πάνυ καὶ σαθρὸν, ἀνόητον καὶ ὑβριστὴν, καὶ γαστρίμαργον ἄνδρα δηλοῖ. Ἠχὴ [2] κακοηχεστέρα καὶ βληχωδεστέρα, ἀναίσθητον ἄνδρα

nos vt plurimum et viles indicat. Os paruum ad extra prominens, virorum prauorum morum et insidiatorem prodit. Os curuum et depressum, inuidum, male moratum, atque proteruum notat virum.

XII. De voce.

Admodum grauiter et debiliter loqui, insipientem, iniuriosum, et gulosum manifestat virum. Soni male sonantes et balatorii, insen-

9. Μυλλὸν) Pro μυλλὸν apud eumdem Adamantium l. l. legitur κοῖλον. *Sylb.*

1. Βαρὺ πάνυ etc.) Τὸ βαρὺ ad expressionem, τὸ σαθρὸν ad oppressionem literarum referendum est: vtrumque reprehendit Cicero de orat. L. III. c. 11. *Nolo exprimi litteras putidius, nolo obscurari negligentius: nolo verba exiliter exanimata, nolo inflata, et quasi anhelata grauius. Putidum* autem explicat c. 12. *aspere, vaste, rustice, biulce loqui,* quibus opponit, *presse, aequaliter, leniter.* Hoc loco est temperies modulationis vocis, mox *aspere,* mox *leniter.*

2. Κακοηχεστέρα) *Male sonantes.* Mihi videtur hic innui τάραχος λόγων, qui in confusis, balbutientibus aliisque abruptis, et detortis vocibus inest, cuius

δρα δηλοῖ. [3] *Ὅσοις δὲ ἀπὸ βαρέος ἀρξαμένοις φθόγγου* [4] *εἰς ὀξυτέλευτον, καὶ τραχεῖς τε, καὶ δύσθυμοι ὑπάρχουσιν.* [5] *Ὀξὺ δὲ καὶ αὐχμηρὸν φθέγμα, ποικιλίας σημεῖόν ἐστιν. Εἰ δὲ ὀξὺ, καὶ μαλακὸν, καὶ* [6] *εὐκαμπὲς φθέγγοιτο, ἀνδρογύνου ἐστι σημεῖον.* [7] *Ὅσοι δὲ κοῖλον βοῶσι, καὶ ἀκαμπὲς ἠχοῦσι, γενναῖα τούτοις τὰ ἤθη, καὶ μεγαλόνοια τούτους κοσμεῖ, καὶ δικαιότης.* [8] *Ὅσοι δὲ μαλα-*

ſibilem notant virum. Quicumque autem a graui incipiunt atque in acutum finiunt, feroces et grauiter affecti ſunt animo. Loquela acuta et depreſſa ſignum eſt ſuauis varietatis vocis. Si autem quis acute, molliter et flexibiliter loquitur, androgynus eſt. Quicumque cauo quaſi ore vocant, flexibilibuſque ſonis, iis ſunt mores ingenui, et magnanimitas et iuſtitia ipſis decori eſt. Quicumque au-

oppoſitum Cl. Alex. commendat. paedag. II. 7. *λέγων ἐπεὶ τέλος ἡμῖν ἡ ἀταραξία. Nobis enim finis eſt ſermonum, ſine tumultuatione et perturbatione agere.*

3. *Ὅσοις δὲ*) Vide Ariſt. p. 158. not. 214.

4. *Εἰς ὀξυτ.*) Rectius ex Adam. II. *Κεφ. κθ'. εἰς ὀξὺ τελευτᾷ ἡ ἠχὴ τραχ.* *Sylb.*

5. *Ὀξὺ δὲ καὶ*) Hoc appellat Cic. de off. I. 37. *preſſe loqui*, et *leniter*, ita clare, vt omnes audiantur literae, et tanta lenitate, vt aures non offendantur. V. Quinct. II. 8. *Non ſatis eſſe preſſe tantum dicere, aut ſubtiliter, aut aſpere, non magis quam phonaſco acutis tantum, aut mediis aut grauibus ſonis, aut horum etiam particulis excellere.*

6. *Εὐκαμπὲς*) Apud Ariſt. eſt p. 159 *κεκλασμένον.*

7. *Ὅσοι δὲ κοῖλον*) Vide Ariſtot. p. 159. et ibi not. 216.

8. *Ὅσοι δὲ μ.*) Iuſta vocis modulatio muſici habitus eſſe videtur, qualis hic praecipitur, et de qua Cic. off. I. c. 37. dicit: *ſine conten-*

μαλακόν τι, καὶ βαρὺ φθέγγονται, ἀγαθὰ καὶ τούτοις τὰ νοήματά εἰσιν. Οἱ δὲ [9] κλαγγηδὸν ἐκβοῶντες ὀξύ τι, καὶ ὀρνίθειον, οὗτοι μάταιοι, καὶ χαῦνα, καὶ ὑψηλὰ νοοῦσι. [10] Ἀσθενὴς δὲ φωνὴ, καὶ ἅμα ὑποκλαίουσα, φιλοκερδῆ, καὶ λυπηρὸν, καὶ πᾶσιν ὑπονοούμενον σημαίνει. Ὅσοι δὲ ἐν ῥινὶ φθέγγονται, ψευθεῖς, κακοήθεις, [12] φθονεροὶ, δεινοὶ εἰς

tem molliter ac grauiter loquuntur, ii egregio ingenio sunt praediti. Qui vero cum clangore efferunt verba, et acute, auiumque more, tales sunt vani, superbe atque elate cogitantes. Imbecillis vox simulque flebilis, lucri cupidum et tristem, omnibusque suspectum significat. Quicumque autem per nasum loquuntur, mendaces, male morati, in-

tione vox nec languens, nec canora.

9. Κλαγγηδὸν) *Cum clangore.* Eiusmodi intelligit vocem, quae deflectit in deforme canticum et robusta est clamore dilatato, quod posterius per ἐκβοῶντες indicatur, prius autem effeminatam et scenicam pronunciationem designat. De his v. Quinct. XI. 3. *Quodcumque ex his vitiis magis tulerim quam quo nunc maxime laboratur in causis omnibusque scholis cantandi: quod inutilius sit, an foedius nescio. Quid enim minus oratori conuenit, quam modulatio scenica, et nonnumquam ebriorum, aut comessantium licentiae similis.*

10. Ἀσθενὴς) *Imbecillis* vox, infirmitatem pulmonis et exspirationis, inspirationisque prodit.

11. Ἐν ῥινὶ) *Per nasum* eloquuntur multi, vel ex mala consuetudine, vel ex morbo, si videlicet partes loquutioni dicatae laesae sunt, prior huius loci est.

12. Φθονεροὶ) Sic legendum esse pro vulgari φονεροὶ declarat βασκανοὶ apud Adam. II. Κεφ. κθ'. *Sylb.* Ed. Rom. dat φανεροὶ.

εἰς βλάβην ἄλλων. ([13]Σφοδρὸν) καὶ ὑπόσαθρον φθέγγεσθαι, ὀργίλον, βίαιον, ἄνομον, καὶ μισάνθρωπον δηλοῖ. Ὀξὺ δὲ καὶ ἀσθενὲς, δειλίας καὶ βασκανίας σημεῖον. [14]Ταχὺ δὲ, ἀβούλευτον, καὶ [15]ἀνόσιον δηλοῖ. Τὸ βραχὺ φθέγγεσθαι, ἀργίας καὶ δειλίας σημεῖον. Οἱ [16]χαλεπῶς φθεγγόμενοι, κακοὶ, ἀνόητοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσίν. [17]Εἰ δέ τι ἄλλο καὶ φωνὴν, πρὸς τῶν ἄλλων ζώων ἑκάστῳ, ὅστις ὅμοια φθέγγοιτο, ἀναφέρειν χρὴ ἕκαστον, καὶ διαι-

vidi, et praecipites ad damna aliis inferenda. Vehementer et debiliter loqui, iracundum, violentum, iniquum et homines odentem indicat. Acuta et infirma vox, timiditatis et faſcinationis ſignum eſt. Celer autem, inconſultum ac ſceleratum indicat. Breuiloquentia eſt ſocordiae timiditatiſque ſignum. Qui difficulter loquuntur; mali et inſipientes vt plurimum ſunt. Si vero alio loquitur modo, et ſi quis ſimilia voce aliorum animantium more prodit, talem referre debemus, atque

13. Σφοδρὸν) Incluſum hoc vocabulum additum ex eodem Adamant. I. I. *Sylb.* Edit. Rom. non habet.

14. Ταχὺ) *Celer*, eiuſmodi lingua recte effrenis nuncupatur, qualem habuit Therſites apud Hom. Il. β′. v. 212. ſq. *Θερσίτης δ᾽ ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα. Ὃς ῥ᾽ ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε, πολλά τε ᾔδη. Therſites vero adhuc ſolus immoderate verboſius crocitabat, qui quidem verba mentibus ſuis inornataque plurima norat.*

15. Ἀνόσιον) Forſan rectius ἀνόητον, ſicut ſcilicet Adam. habet II. Κεφ. κθ′. ἀνοίας σημεῖον. *Sylb.*

16. Χαλεπῶς) *Difficulter* loqui ſolent homines ex organorum vitio.

17. Εἰ δέ τι) Rectius εἰ δέ τι καὶ ἄλλο φωνεῖ, πρὸς ἕκαστον τῶν ἄλλων ζώων, ᾧ ἄν τις ὁμ. φθ. *Sylb.*

διαιρεῖν [18] εἰς τὸ ὅμοιον ἦθος. Καὶ γὰρ χοίρων, καὶ πιθήκων, καὶ ὄνων, καὶ ἵππων τινὲς, καὶ ἀγέλαι προβάτων, καὶ ἄλλων ζώων, ὁμοίας φωνὰς ἀφιᾶσιν. Εἰδέναι [19] δὴ λοιπὸν καθόλου προσήκει, ὡς ἐν κινήσει, καὶ φωνῇ, καὶ χροιᾷ, καὶ μεγέθους, καὶ μελῶν ἁρμονίᾳ, [20] τὸ μέσον τούτων εὔχρηστον, ὡς τὸ πολύ. Τὸ δὲ ἐναντίον, βαρὺ ὑπάρχει.

ιγ. ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΙΩΝ.

Οἱ μακρὰ [1] γένεια ἔχοντες, [2] πολὺ κακοὶ, λαλοῦντες

ei adſcribere mores ſimiles. Nam porcorum, ſimiarum, aſinorum, equorum, et ouium gregalium, aliorumque animantium ſimiles hi promunt voces. Videre autem debemus an reliquum in vniuerſum conueniat, ſicut in motu, voce, colore, magnitudine, et membrorum harmonia, medium enim horum optimum vt plurimum: ſi vero aliter, graue eſt.

XIII. De mentis.

Qui habent longum mentum, valde praui, mul-

18. Εἰς τὸ ὅμοιον ἦθος) *Mores ſimiles.* Vetuſtiſſimum ſane fuit phyſiognomoniae principium ex ſimilitudine cum aliis animantibus ad hominum mores colligere.

19. Δὴ λ. καθόλου) Pro δὴ et καθόλου in exemplari eſt δεῖ et καθότι, parum apte. *Sylb.*

20. Τὸ μέσον) In voce *medium* belle Clem. Alex. Paedag. II. c. 7. ſic exprimit: Ἄμφω οἱ διαλεγόμενοι τὸ φθέγμα τὸ σφῶν ἢ συμμετρίᾳ παραμετρούντων. *Vterque qui diſſerit vocem ſuam metiatur iuſta proportione et moderatione.*

1. Γένεια). De mento V.

τες πολλὰ περὶ τὸ χρέος, καὶ [3] ὑπογλωσσότεροί εἰσιν. Οἱ δὲ μικρογένειοι, τὰ [4] πάντα μάλιςα κακοὶ ἄνδρες, ἐπίβουλοι. Καὶ γὰρ οἱ [5] ὄφεις τοιοῦτοι εἰσί. Γένυσιν ἐὰν τοῖς [6] σπανοῖς ςρογγύλου σχῆμα ἀναφύῃ, ἄνανδρον καὶ γυναικῶδη τὸ σημεῖον λέγει. Γένυς κατὰ τὸ ἄκρον ἐσχισμένη, ὡς [7] δικόρυφος γενέσθαι, εἰ μὲν ἐπὶ πολὺ τὸ [8] σχίσμα, δολερὸν ἄνδρα σημαίνει· εἰ δὲ αὔταρκες

ta loquentes de aere alieno, et loquaciores ſunt Qui paruo mento ſunt, quam maxime ſunt praui et inſidioſi viri. Nam et ſerpentes ſunt tales. Mento raro ſi rotunditatis adnata eſt forma, mollis et effeminati ſignum eſt. Mentum in extremitate ſciſſum, quaſi duas partes efficiens, et quidem ſi fiſſura eſt magna, inſidioſum virum, ſi autem eſt

Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 11. et Galen. in Iſag. c. 10.

2. Πολὺ κακοὶ) Rectius, οὐ πάνυ κακοὶ, λαλοῦντες δὲ πολλὰ παρὰ τὸ χρέων. *Sylb.*

3. Ὑπογλωσσότεροι) Sunt hi, qui veteribus dicuntur, *linguaces*, *lingulacae*, *linguoſi*, *locutuleii*. V. Caſaub. ad Theophr. char. eth. c. περὶ λαλίας.

4. Πάντα μάλιςα) Rectius, τὰ πάντα, μάλιςα δὲ ὠμοὶ, καὶ ἐπίβουλοι, ex Adam. II. Κεφ. ιζ'. *Sylb.*

5. Ὄφεις) *Serpentes*, ſic ratione morum ſunt v. Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 1. τὰ δὲ ἀνελεύθερα καὶ ἐπίβουλα, οἷον οἱ ὄφεις, *aliae illiberales, inſidioſaeque vt ſerpentes.*

6. Σπανοῖς ςρογγύλου) Adamant. l. I. habet γένυϊ τῇ κάτω εἰ πάνυ ςρογγ. *Sylb. Rotundum mentum in inferiori parte*, id eſt, mentum bene compoſitum, et ſpecie pulcra. Anacr. od. 28. v. 26. τρυφερὸν γένειον, *mentum delicatum* appellat v. ibi Cel. Fiſcheri Animaduu.

7. Δικόρυφος) Ariſtoteles διγενείους, *qui mento bipartito ſunt*, vocat, in hiſt. anim. L. III. c. 11.

8. Σχίσμα) Σχίσμα pro

R

κες τὸ σχίσμα τοῦ γενείου ἐστὶν, εἰς ἀφροδίτην, καὶ [9] χάριτας φέρει τὸ σημεῖον.

ιδ. ΠΕΡΙ ΧΕΙΛΩΝ.

[1] Χείλη χαλαρὰ ὡς ἐπιβεβλῆσθαι [2] τῷ κάτω τὰ ἄνω, μεγαλόνοιαν, καὶ ἀνδρείαν δηλοῦσι. Τῶν γὰρ λεόντων τοιαῦτα τὰ χείλη. Τὰ γὰρ [3] λεπτὰ χείλη, ἐπὶ τὸ μεῖζον αὐτῶν στόμα ἐπιτείνεται. Εἰ δὲ [4] ἐπὶ μικροῖς στόμασι λεπτά εἰσι χείλη, δειλὸν, ἄνανδρον, καὶ δολερὸν σημαίνουσι.

ιε. ΠΕΡΙ

modica, notat virum pronum in Venerem et oblectationes.

XIV. De labiis.

Labia laxa, ita vt inferius ſuperiori reſpondeat, magnanimitatem et fortitudinem indicant, leones enim talia labia habent. Tenuia enim labia, in magno ipſorum ore extenduntur. Si autem in ore paruo tenuia conſpiciuntur labia, indicant timidum, effeminatum, et inſidioſum virum.

vulg. σχῆμα recte ſubſtitutum eſſe, oſtendit vox διαιρέσεως apud Adam. II. Κεφ. ιζ. *Sylb.* Rom. edit. habet σχῆμα.

9. Χάριτας) Duplicem admittit haec vox ſenſum, nam ſignificat 1) *oblectationes*, quibus aliquis deditus eſt, 2) *gratiam*, qua quis in conſuetudine cum aliis vtitur; neuter ſenſus Polemoni verbis aduerſatur.

1. Χείλη χαλαρὰ) Vide Ariſt. p. 114. et 115. ibique notas 77. 78. 79.

2. Τῷ κάτω) Congruentius plural. τοῖς κάτω, ex Adam. II. Κεφ ιζ. vbi etiam plenior eſt loci lectio. *Sylb.*

3. Λεπτὰ) Haec vox ab initio cap. excidiſſe videtur, vbi ex Ariſtotele reſtituenda: χείλη λεπτὰ καὶ χαλαρὰ, κ. τ. λ.

4. Ἐπὶ) Romana editio habet ἔτι.

ιε. ΠΕΡΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ.

Τράχηλος [1] πάνυ λεπτὸς, δειλὸν, καὶ κοκοήθη ἄνδρα σημαίνει, εἰ καὶ μακρὸς ὑπάρχει. Ὁ δὲ παχὺς ἅμα καὶ [2] εὐμήκης, θυμικὸν ἄνδρα, καὶ μεγαλαυχὸν, καὶ αὐθάδη σημαίνει. Ὁ δὲ [3] μήκους μετρίου, καὶ πάχους μετρίου ἔχων, ἔτι δὲ εὐπαγὴς, καὶ ἰσχυρὸς ὁ τράχηλος, σημαίνει ἰσχυρὸν, εὐμαθῆ, καὶ εὐφυῆ πρὸς ἀρετὴν ἄνδρα. Ὁ δὲ τοιοῦτος τράχηλος, ἐνίοτε καὶ ἀσθενῆ, καὶ πανοῦργον, καὶ κακομήχανον σημαίνει ἄνδρα. Ὅτεις δὲ ὁ τράχηλος [4] τοῖς νεύροις κατατείνεται, κακοὶ οἱ τοιοῦ-

XV. De collo.

Collum admodum tenue, timidum et male moratum virum denotat, praeprimis ſi longum eſt. Craſſum vero et decore procerum, iracundum, oſtentatorem, et ſuperbum denotat virum. Si autem mediocriter longum et craſſum eſt, et ſimul compactae et robuſtae conſtitutionis, notat fortem, docilem et ad virtutis cultum virum aptum. Alias vero etiam eiuſmodi collum et infirmum, ad malas actiones, et fraudes pernicioſas aptum indicat virum. Quibuſcumque autem collum neruis

1. Πάνυ λεπτὸς) Vide Ariſtot. p. 112. ἀσθένειαν eiusmodi collo tribuit, et convenit cum Noſtro, nam ex infirmitate timiditas et pravi mores oriuntur.

2. Εὐμήκης) Ariſt. p. 112. habet πλέως, quod idem notat.

3. Μήκους μετρίου) Concinnius, μήκους τε καὶ πάχους μετρίως ἔχων. *Sylb.* Apud Ariſt. p. 113 eſt εὐμεγέθης.

4. Τοῖς νεύροις κατατείνεται)

τοιοῦτοι. Εἰ δὲ καὶ [5] ἄλλα συμβαίνουσι, μωραίνουσι, καὶ μωρίας οἱ ἄνδρες ἐπιλαμβάνονται. Καὶ οἱ μέγαλα δὲ [6] ἀγγεῖα πεπλεγμένα περὶ τὸν τράχηλον ἔχοντες, [7] ἄφωνοι. [8] Οἱ δὲ τραχεῖαν, καὶ εὐφυῆ τὴν σάρκα τοῦ τραχήλου ἔχοντες, δειλοὶ ἄνδρες. [9] Ὅσοις δὲ τῶν ἐπαυχενίων σπόνδυλοι τραχεῖς [10] εἰσὶ, πολὺ τῶν ἄλλων εἰσὶ τραχύτεροι ἄνδρες.

continetur, tales ſunt praui. Si autem et alia conueniunt, inepte agunt, et corripiuntur tales fatuitate. Et qui magna habent vaſa collo intexta, illi voce deſtituti ſunt. Qui vero duram et bene conſtitutam carnem in collo habent, timidi ſunt. Quibuſcumque autem vertebrae conſtituentes ceruicem aſperae, multo ferocio-

Neruis continetur. Senſus eſt; quodcumque collum conſtrictum, gracile atque imbecillum eſt, prauitatem indicat, quae ope motuum imbecillium oritur, et principium vertebrarum ac neruorum motiuorum continet, quos ſua nuditate nequaquam fovet. Κατατείνειν h. l. idem eſſe videtur ac παρασπᾶν apud Hipp. de morbo ſacro S. III. p. 89. ἢ γὰρ τὸ ςόμα παρασπᾶται, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ αὐχὴν, *aut enim os contrahitur, aut oculus, aut ceruix.*

5. Ἄλλα) Huc pertinent, ſi venae male afficiuntur, ſi graciles ſunt, ſi pauca pituita affluit, etc. de quibus Hippocr. l. l.

6. Ἀγγεῖα) *Vaſa*, quae videlicet ſub gula et in gulae confinio ſunt, et ad collum tendunt, quae, ſi ſunt magna et rigida, vocem efficiunt impeditam.

7. Ἄφωνοι) Pro ἄφωνοι Adam. II. Κεφ. ις'. habet σκαιοὶ. *Sylb.* Melior haec lectio, nam magnitudo vaſorum maius ſpatium occupat, atque ſtupiditatem infert.

8. Οἱ δὲ τρ.) Rectius legerimus, οἱ δὲ παχεῖαν καὶ ὑπερφυῆ τὴν σ. *Sylb.*

9. Ὅσοις δὲ τῶν) Aphoriſmus de ceruicis vertebris, plenior et planior apud Adamant. II. Κεφ. ις'. eſt. *Sylb.*

10. Εἰσὶ) Editio Rom. dat ὦσι.

δρες. Οἱ δὲ [11] σκληροὶ τράχηλοι, ἀμαθεῖς ἄνδρας σημαίνουσιν. Οἱ δὲ [12] ὑγροὶ τράχηλοι, ἄνδρας εὐμαθεῖς σημαίνουσι. [13] Παχὺς αὐχὴν ὑπερλοφίας, ἀμαθῆ σὺν ὕβρει τὸν ὄντα μαρτυρεῖ. Τράχηλος πεπηγὼς [14] ἀκλινὴς, κακὸν, αὐθάδη, καὶ ἀμαθῆ ἄνδρα μαρτυρεῖ. [15] Τράχηλοι δὲ ἀσθενεῖς γίνονται διὰ μωρίαν, οἷς καὶ τὰ ἄλλα σήμεῖα συμβαίνει.

res sunt aliis viris. Dura colla indicant indociles viros. Colla mollia, dociles viros designant. Obesum collum cum elatione, indocilem et petulantem notat. Collum compactum, et rigidum, malum, insolentem, et indocilem manifestat virum. Colla ob fatuitatem fiunt gracilia, conspirantibus aliis signis.

11. Σκληροὶ) *Dura*, quae nota insensibilis habitus est, ac proinde signum indocilitatis esse potest. Alia est σκληρότης τραχήλου, quae fit ex plethora et ceruicis musculorum phlegmone, de qua Hippocr. in coac. praenot. 261. et quae ex morbo fit.

12. Ὑγροὶ) *Mollia*, *laxa*, bonam humorum temperiem notant.

13. Παχὺς αὐχὴν) Adam. τραχὺς αὐχὴν ὥσπερ λοφιά. Ibidem mox sensus postulat τὸν ἔχοντα. *Sylb.*

14. Ἀκλινὴς) *Rigiditas*, quae a neruorum musculorumque compressione, et inde orto torpore deducenda est.

15. Τράχηλοι δὲ ἀσθενεῖς) Adamant. l. l. τισὶ δὲ τράχηλοι ἀκλινεῖς γίνονται. *Sylb.* Haec emendatio assensu omnium digna censenda; et prior lectio repudianda; nam 1) propter fatuitatem non fiunt colla gracilia, 2) neque aliorum signorum harmonia cum fatuitate producit gracilitatem colli necessario. At rigiditas fieri potest et in musculis et neruis, quum in fatuitate afficiantur nerui, et humores propter nimiam agitationem incalescentes, per vasa transeuntes illa sicciora reddant.

νει. Ἄλλοι δὲ, ἀκλινεῖς τραχήλους ἔχοντες, οἷον [16] ἀκκίζουσιν αὐτοὺς, καὶ τείνουσι τέχναις, καὶ πόνοις μεγάλοις, πάνυ κεκλασμένους ὄντας· οὗτοι δὲ, ἀνδρόγυνοι ὄντες, διορθοῦσιν αὐτούς· [17] Φαντάζονταί τε τὴν ἀναίδειαν ἀποκρύπτειν, καὶ ἀκολασίαν. Κατηγοροῦσι δὲ αὐτῶν, [18] χειλῶν σπασμὸς, καὶ ὀφθαλμῶν [19] προτροπὴ, καὶ ποδῶν παράχωρα, καὶ ὀσφύων κινήσεις, καὶ [20] χειρῶν λύσεις, καὶ φωνῆς κραυγή.

Alii autem rigida habentes colla, si convertendo et tendendo variis artificiis et laboribus difficilioribus mouere ſtudent, admodum ſunt detorti; Si autem androgyni ſunt, rurſus ea in rectum deducunt ſtatum: exiſtimant enim hac ratione impudentiam et incontinentiam celare. Prodit autem eos labiorum ſpaſmus, oculorum deflexio, pedum titubatio, lumborum motus, manuum diſſolu-

16. Ἀκκίζουσιν) Adam. II. Κεφ. ιγ'. οἰκκίζουσιν αὐτούς. *Sylb* Si ἀκκίζουσι retinetur, ſenſus eſt, *recuſant quae tamen cupiunt, et variis artibus conſequi ſtudent deſideria*, ſi autem οἰακίζουσιν ſubſtituatur, vertendum: *eos mobiles reddere tentant.*

17. Φαντάζονται) Adam. εἴονται pro φαντάζονται habet, et ἐπικρύπτειν pro ἀποκρύπτειν. *Sylb.* Loco τε poſt φαντάζονται ed. Rom habet δὲ.

18. Χειλῶν σπασμὸς) Sic et Hippocr. in coac. praen. S. II. p. 143. n. 240. χεῖλος συσπώμενον habet.

19. Προτροπὴ) Rectius Adamant. l. l. παρατροπὴ et mox παραφορά. *Sylb.* Quamquam et bonum ſenſum vulgaris habet, προτροπὴ enim eſt, *inuitatio ad aliquid, quae oculis fit*, et πρόχωρα, *proceſſio, motio e loco in locum.*

20. Χειρῶν λύσεις) Id eſt, *manus expeditae, liberatae, atque ad agendum idoneae.* Proprie de liberis dicitur, qui faſciis remotis liberrime artus mouere poſſunt.

κραυγή. Καὶ οἱ τράχηλοι αὐτῶν οὐ διαρκοῦσι πεπηγμένοι εἶναι, ἀλλ' ὑποτρέμουσιν, ἅτε τῆς τάσεως αὐτῶν βιαζομένης. [21] Κλάσις δὲ [22] τραχήλου, ἀνδρόγυνον δηλοῖ, εἰ καὶ τὰ ἄλλα συντρέχει σημεῖα. Τὸ δὲ [23] αὔταρκες, ἀρίστου ἀνδρὸς σημεῖον. Ἄνω ἐσταλμένος τράχηλος, ὑβριστοῦ, ἀνοήτου, καὶ ὑποχαύνου ἀνδρὸς σημεῖον· εἰ μὴ ἄρα διὰ μαλακίαν αὐτὸ ποιεῖ. Ὁ δὲ [24] ἐπικεκυφὼς τράχηλος, μωροῦ ἀνδρὸς κατηγόρημα. Οὗτος δέ ποτε καὶ φροντιστὴν δηλοῖ, καὶ φειδωλὸν, καὶ κακοήθη, καὶ μὴ ἔχοντα

tio, et vox clamosa. Si autem ceruices eorum non manent compactae, et tamen paululum trementes sunt, si cum vi quadam tenduntur. Collum enim detortum androgynum indicat, aliis simul signis concurrentibus. Recte constitutum collum, optimi viri signum est. Versus superiora eleuatum collum, iniuriosi, insipientis et inflati viri signum est, nisi ob mollitiem tale ipsi contingat. Collum versus anteriora pronum, fatui viri indicium est. Illud simul quoque prudentem, et frugalem, et

21. Κλάσις) Idem ac ἀνάκλασις, et κύφωσις, *incuruatio, inclinatio.* Tales describit Pers. Sat. 3. v. 80. sqq. *Obstipo capite et figentes lumina terram Murmura cum secum et rabiosa silentia rodunt. Atque exporrecto trutinantur verba labello.*

22. Τραχήλου) Rom. editio habet, καὶ χειλῶν.

23. Αὔταρκες) Id est, quod iustam habet proportionem cum reliquis partibus, quod bene est collocatum, et in quo duplex motus, et versus anteriora, et versus latera bene procedit.

24. Ἐπικεκυφὼς) Idem fere exprimit quod supra κλάσις τραχήλου.

ἔχοντα ἁπλότητα, [25] μηδὲ εὐθυμίαν, μηδὲ λαμπρότητα. Τράχηλος [26] εἰς τὰ δεξιὰ [27] βλέπων, κοσμίου, καὶ σώφρονος καὶ φροντιστοῦ ἀνδρός. Εἰ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ, ἀνοήτου. Εἰ δὲ ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν [28] οἷον δή ποτε ὁ τράχηλος βλέπει, οὐκ ἀγαθὸν τὸ σημεῖον. Βέβλαπται γὰρ [29] ὁ ἀνὴρ [30] τὰς φρένας.

ιϛ. ΠΕΡΙ ΦΑΡΥΓΓΟΣ.

[1] Φάρυγξ τραχεῖα, κουφόνουν, [2] πολύγονον, φλυαρὸν,

male moratum, qui neque simplicitate, neque bono animo, neque candore praeditus est, notat. Collum in dextram inclinatum partem, modestum, temperantem et prudentem significat virum: Si autem in sinistram, insipientem. Si vero ex aliis partibus collum talem praebet aspectum, non bonum signum est; vir enim ratione intellectus noxam patitur.

XVI. De pharynge.

Aspera pharynx inconstantem, fecundum, nu-

25. Μηδὲ) Rom. editio habet μὴ δὲ, diuisim.

26. Εἰς τὰ δεξιὰ) Procul dubio dextrae parti bona et fausta tribuuntur, quoniam veteres felicia, et dextra appellarunt, et bona omina dextrae tribuerunt parti.

27. Βλέπων) Improprie vsurpatum de collo, quo indicatur, *directio quae per motum ceruicis oculis conceditur.*

28. Οἷον δή ποτε) Congruentius, οἵων δή ποτε. *Sylb.*

29. Ὁ ἀνὴρ) Ed. Rom. habet, καὶ ἀνὴρ.

30. Τὰς φρένας) Alias νοῦς et διάνοια dicitur, notatur vero h. l. talem virum in morbum facile incidere, qui peculiari nomine *phrenitis* dicitur.

1. Φάρυγξ) Hoc loco pri-

ϱὸν, καὶ πϱόγλωσσον ἄνδϱα σημαίνει. [3] Εἰ δὲ ἐκτὸς τοῦ βϱόγχου σπονδύλου ἐξέχοι, σωφϱόνουν ἄνδϱα λέγει, εἰς δὲ γλῶσσαν τοῦτον οὐκ εἶναι θϱασύν. Οἱ ἔσωθεν σπόνδυλοι, ὄντες ἀδϱοὶ, καὶ ὑπότοποι τοῦ φαϱύγγος, δυσοϱγήτους, [4] ἀνιαϱοὺς, συμπότας δηλοῦσιν ἄνδϱας. [5] Κλεῖδες [6] συμπεφϱαγμέναι, οὐκ ἀγαθὴν αἴσθησιν τὸν ἄνδϱα σημαίνου.

gatorem, et garrulum indicat. Si autem extra gutturis ſpondylum eminet, temperantem indicat, talemque qui minime temerarius eſt in loquendo. Interni ſpondyli ſi magni ſunt, et ſub pharynge locati, iracundos, moroſosque conuiuas indicant. Clauiculae conſeptae, indicant virum non probo eſſe ſenſu, neque

mum et praecipuum inſtrumentum vocis intelligitur, cui larynx nomen, et comprehendit ſummam aſperae arteriae extremitatem. Fuſius de ea agit Gorraeus in defin. med. in hac voce.

2. Πολύγονον) Verius opinor, πολύλογον. *Sylb.* Quae lectio ſi recipiatur, πϱόγλωσσον explicandum, *praecipitis linguae*; ſi retineatur vulgaris, ex aſperitate vocis ratio eſt ſumenda, quippe quae in pubertate fit, et teſtimonium perhibet de aetate nubili. Ex quo colligendum, ſi cuidam haec ſit vox, illum multis liberis procreandis eſſe aptum.

3. Εἰ δὲ ἐκτὸς) Hic aphoriſmus apud Adam, rectius ſic legitur; εἰ δὲ εἷς τῶν τοῦ βϱόγχου σπονδύλων ἐξέχοι, κουφόνουν μὲν ἄνδϱα λ. *Sylb.* σπονδύλοι vero ſunt h. l. βϱόγχια, *aſperae arteriae cartilagines paene circulares*, quae σπονδύλοι a Noſtro dicuntur ob ſimilitudinem cum vertebris.

4. Ἀνιαϱοὺς) *Moroſos*, poſſes etiam *moleſtos* vertere propter antecedens δυσοϱγήτους, iracundi enim moleſti ſane ſunt conuiuae.

5. Κλεῖδες) Explicationem huius vocis vide ſupra apud Ariſtot. p. 82. n. 38. et p. 111.

6. Συμπεφϱαγμέναι) Vide Ariſt. p. 82. n. 40.

μαίνουσιν ἔχειν, οὐδ' ἀγαθόεργον εἶναι τὸν τοιοῦτον ἄνδρα. Αἱ δὲ ἐστηκῦιαι, ἀνάνδρον σημαίνουσι τὸν τοιοῦτον. Αἱ δὲ 7 σύμμετρον τῆς ἀνύσεως ἔχουσαι, συνετὸν καὶ 8 ἀνδρεῖον σημαίνουσιν.

ιζ'. ΠΕΡΙ ΩΜΩΝ.

1 Ὦμοι παχεῖς, οὐκ ἐπαινοῦσι τὸν ἄνδρα. Ὦμοι δὲ 2 λαγαροὶ, ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν σημαίνουσιν. Οἱ δὲ λεπτοὶ, καὶ ὀξεῖς τὰς 3 κορυφὰς, κακοήθη ἄνδρα δηλοῦσιν.

ιη. ΠΕΡΙ

illum bonum aliquid esse acturum. Si autem prostantes deprehenduntur, effeminatum produnt Si autem omnibus numeris absolutam habent proportionem, prudentem et fortem virum declarant.

XVII. *De humeris.*

Humeri crassi viro non sunt laudi. Humeri autem tenues, mollitiem ac timiditatem denotant. Qui autem tenues cum acutis fastigiis habent, praue moratos indicant.

7. Σύμμετρον) Rectius ex Adam. II. Κεφ. ιδ'. συμμέτρως τῆς ἀνοίξεως ἔχ. *Sylb.* Et has vocat Arist. p. 111. εὐλύτα, περὶ τὰς κλ.

8. Ἀνδρεῖον) Rom. ed. dat ἄνανδρον, vitiose.

1. Ὦμοι) Vide Arist. p. 110. not. 72. παχεῖς autem l. l. Aristot. nuncupat δύσλυτους. Homerus autem in Hymn. in Bach. et Latron. 5. v. 5. στιβαροὺς — φᾶρος δὲ περὶ στιβαροῖς ἔχεν ὤμοις Πορφύρεον. *Vestem autem circa ponderosos habebat humeros Purpuream.*

2. Λαγαροὶ) Arist. p. 109. habet ἀσθενεῖς.

3. Κορυφὰς) Κορυφὴ proprie quidem est *vertex capitis*, h. l. autem *fastigium, extuberatio scapulae.*

ιη. ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΩΝ.

Ἐὰν ἐπιμήκεις ὑπάρχουσιν αἱ [1] ὠλέναι, ὡς καταϰρέμασθαι τὰς χεῖρας ἄχρι τῶν γονάτων, ὀξέος καὶ ἰσχυροῦ ἀνδρὸς τὸ τοιοῦτον σημεῖον ὑπάρχει. [2] Κολοβαὶ δ' ἂν ὦσι, ὡς μὴ ἀφικνεῖσθαι εἰς γόνατα, καὶ ἐν τῷ [3] ἐσθίειν συναντᾶν ταῖς χερσὶ τὴν κεφαλὴν ἀναγκάζεσθαι, κακοθελεῖς, κάκιστοι, εἰς τὸ κακὸν ὑποχαίροντες, καὶ τούτων [4] ἐπιχειροῦντες, καὶ φθονεροί. [5] Καρτεραὶ ὠλέναι καὶ πήχεις, ἀγκῶνές τε ἀρθρώδεις, ἀρίστου ἀνδρὸς σημεῖον· τὰ δὲ

XVIII. De manibus.

Si oblonga ſunt brachia, et dependent ad genua vſque, acuti et robuſti viri indicia ſunt. Si autem ſunt truncati, neque pertingunt ad genua, et in comedendo ſimul cum ipſis manibus ad caput coguntur, mala cupientes, peſſimos, de malis gaudentes admodum, ipſosque adeo adiuuantes et inuidos viros notant. Brachia robuſta et vlnae, et cubiti articulati, optimi viri indicia ſunt, qui au-

1. Ὠλέναι) *Brachia.* Alias a quibuſdam ὠλένη dicitur *cubitus*, ſiue os inter duos articulos ἀγκῶνα et καρπὸν medium, quod alii πῆχυν nominant. Longitudinem autem, aeque ac muſculorum robur, ad fortitudinem conducere veteres exiſtimarunt. Tales habuiſſe Artaxerxem Longimanum hiſtoria docet.

2. Κολοβαὶ) *Truncati*, imbecillitatem quippe naturae et roboris abſentiam notantes.

3. Ἐσθίειν) Rom. edit. habet ἐλθεῖν.

4. Ἐπιχειροῦντες) Aptius τούτῳ ἐπιχαίροντες ex Adam. II. Κεφ. ιέ. *Sylb.*

5. Καρτεραὶ) *Robuſta*, ſcilicet quoad muſculos; ita tamen, vt et articulatio inſit, vt ex ſequentibus pateat, neque robur pugilum prae ſe ferant.

δὲ [6] ἐξίτηλα, ἀνάνδρου σημεῖον. Τὰ δὲ [7] πολὺ σαρκώδη, ἀμαθοῦς τε καὶ ἀναισθήτου ἀνδρὸς σημεῖον. Χεῖρες ἁπαλαὶ καὶ μαλακαὶ, εὐφυῆ ἄνδρα σημαίνουσι. Χεῖρες πάνυ κολοβαὶ, [8] μανίας ὑπάρχουσι σημεῖον. Εἰ δέ εἰσι παχεῖαι, καὶ μὴ βαρεῖαι. Στεναὶ καὶ λεπταὶ χεῖρες, ἀπιςότατον δηλοῦσιν ἄνδρα. Παχεῖαι χεῖρες [9] κοντοὺς ἔχουσαι δακτύ-

tem ſunt emoti, mollis ſignum perhibent. Admodum carnoſi, indocilis et inſenſati viri indicium praebent. Manus tenerae et molles, ingenuum notant virum. Manus admodum mutilae, maniae ſigna ſunt. Si vero ſunt craſſae, et non robuſtae, anguſtae aeque ac tenues, maxime perfidum virum manifeſtant. Craſſae manus curuos habentes

6. Ἐξίτηλα) Mallem reddere *imbecilles*, *infirmi*, opponuntur enim ταῖς καρτεραῖς.

7. Πολὺ σαρκώδη) *Admodum carnoſae*, Recte quidem multum carnis indocilem notat.

8. Μανίας) Adamant. II. Κεφ. ιέ. καὶ μιαρίας ſ. σημεῖον ὑπάρχουσι. *Sylb.* Vel etiam μωρίας ex eodem Adamantio. Forte μανίας poſſet retineri, ſi κολοβαὶ χεῖρες per ναρκὴν χειρῶν ex Hipp. coac. praen. L. II. p. 128. n. 161. explicentur, et quae de epilepticis et apoplecticis dicitur, qui quidem manuum ſentiunt ſtuporem et torporem, neruorum propagine ac ſpina dorſi humoris affluxum ex poſteriore cerebri parte ſentiente; vnde etiam propter imbecillitatem neruorum tremor.

9. Κοντοὺς) Haec vox legitur quoque apud Adam. l. l. neſcio an verius ſit κυρτούς. *Sylb.* Emendatio haec conuenit bene cum ſqq. ἄπλ. etc. nam animalia curvorum vnguium non ſunt tantum rapacia, ſed et vt plurimum voracia.

δακτύλους, ἄπληϛον ἄνδρα δηλοῦσι. [10] Μικραὶ δὲ πάνυ χεῖρες, πανοῦργον, καὶ κλέπτην δηλοῦσιν.

ιθ. ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΟΥΣ.

[1] Οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ χωρίον ἄχρις ἄκρου ϛήθους καταμεσούμενον, μεῖζον εὑρίσκεται τὸ ἐντεῦθεν ἄχρι τῆς ἐκφύσεως τοῦ τραχήλου, τουτέϛι τῆς ζεύξεως, μωρούς, καὶ γαϛριμάργους ἄνδρας λέγε. Στήθη μεγάλα [2] ἀρθρώδη, ἐπαινεῖν χρή. Ἀνδρείου γὰρ ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Τὰ δὲ ἀσθενῆ ϛήθη,

digitos virum insatiabilem produnt. Admodum paruae manus, maleficum ac furem denotant.

XIX. De pectore.

Quibus regio vmbilicalis vsque ad extremitatem pectoris maior esse inuenitur, quam pars ad extremum colli, id est vbi collum adnexum est, hos dicas insipidos et gulosos viros. Pectora magna et articulata sunt laudanda, fortis enim viri sunt indicium. Pectora vero

10. Μικραὶ) *Paruae.* Nititur forte hoc assertum quorumdam veterum anatomicorum obseruatione, qui asseruere, in nonnullis famosis furibus quos secuerint, defuisse primum musculum internorum manus, vnde paruitas.

1. Οἷς τὸ) In exemplari mutila haec est lectio οἷς δὲ ἀπο τοῦ μακροῦ ϛ. nostra scriptura petita est ex Adam. II. Κεφ. ιγ'. nec non ex Aristot. p. 58. et 101. *Sylb.* In loco Aristotelis et rationes simul videbis additas.

2. Ἀρθρώδη) Hanc vocem pro vulgari ἀνδρώδη reposui ex Adam. l. l. *Sylb.* Aristot. p. 105. habet διηρθρωμένα, εὔρωϛοι τὰς ψυχάς.

στήθη, μικρόψυχον ἄνδρα καὶ ἀσθενῆ [3] σημαίνουσιν. Πολύσαρκα δὲ στήθη, ἀμαθῆ καὶ δειλὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Ὅσοις δὲ ἀδρανεῖς οἱ [4] μαστοὶ ἐκκρέμανται, καὶ ὅλον τὸ στῆθος μέγα καὶ [5] πλατυσάρκον λαγαρὸν, μοιχοί τε καὶ οἰνόφλυγες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες.

κ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΦΡΕΝΟΥ.

[1] Μετάφρενον ἰσχυρὸν, [2] ἀρίστου ἔνι ἀνδρός· [3] τὸ δὲ ἀσθενὲς καὶ μικρὸν, δειλοῦ, καὶ μικροψύχου

τὸ

imbecilla, pusillanimum et imbecillem virum denotant. Valde carnosa pectora, indocilem et timidum virum designant. Quibuscumque autem vbera flaccida dependent, et totum pectus magnum, ample carnosum, et laxum est, tales sunt moechi et vinosi.

XX. De metaphreno.

Metaphrenon robustum, optimum virum manifestat. Infirmum autem et paruum, timidi et

3. Σημαίνουσιν) Romana editio habet, σημαίνει.

4. Μαστοὶ) Vide Suidam Tom. II. p. 481. et Ammon. de different. vocab.

5. Πλατυσάρκον) Quia videlicet propugnaculum quoddam et tegumentum cordis est, v. Aristot. de part. anim. L. IV. c. 10. Gal. de vsu part. L. VII. c. 22. et Franc. Guil. Mencelii diss. de structura mammar. §. 18.

1. Μετάφρενον ἰσχυρὸν) Aristot. p. 105. habet μέγα, καὶ εὔσαρκον, καὶ ἀρθρῶδες.

2. Ἀρίστου ἔνι) Fortasse rectius ἀρίστου ἐστὶ ἀνδρός. *Sylb.*

3. Τὸ δὲ ἀ) Arist. p. 106. habet ἀσθενὲς, καὶ ἄσαρκον, καὶ ἄναρθρον.

τὸ σημεῖον. Σάρξ δὲ [4] ἐπαυξήσασα τὸ μετάφρενον καὶ μεγαλύνασα, ἀνόητον ἄνδρα σημαίνει. Εἰ δὲ στενοτάτη ἐπαυξήσει τοῖς μεταφρένοις σάρξ, μωρὸν ἄνδρα σημαίνει. Μετάφρενον [5] πλατὺ, μεγαλόνουν ἄνδρα δηλοῖ. Τὸ δὲ πράως στρογγύλον, συνετὸν καὶ [6] χαρίεντα, καὶ εὐχάριστον. Μετάφρενον [7] κυρτὸν, καὶ ὦμοι εἰς τὸ στῆθος ἐπικεκλιμένοι, κακοήθη, καὶ βάσκανον ἄνδρα σημαίνουσιν. Εἰ δὲ καὶ τὸ σῶμα ἐπικεκλασμένον φαίνεται πρὸς τοῖς

pusillanimi indicium est. Caro vero inflata et metaphrenum amplum reddens, insipientem denotat virum. Si autem metaphrenorum caro arcte accreta est, fatuum significat virum. Metaphrenum latum, magnanimum notat virum. Leuiter rotundum autem, prudentem, venustum atque gratiosum prodit. Metaphrenum incuruatum, et humeri versus pectus inclinati, male moratum et fascinatorem notant. Si autem simul cum his corpus ap-

4. Ἐπαυξήσασα) Legendum videtur ἐπευρύνασα, vel ἐπαυξήσασα, vt paulo post Adamant. II. Κεφ. ιγ'. habet ἐπιπεφυκυῖα μεταφρένοις. *Sylb.*

5. Πλατὺ etc.) Aristot. p. 105. sq. μέγα, καὶ εὔσαρκον, καὶ ἀρθρῶδες appellat, et εὐρωστίας signum esse tradit.

6. Χαρίεντα) Belle describit χαρίεντας Arist. mor. L. IV. c. 14. οἱ δὲ ἐμμελῶς παίζοντες εὐτράπελοι προσαγορεύονται, οἷον εὔτροποι· τοῦ γὰρ ἤθους αἱ τοιαῦται δοκοῦσι κινήσεις εἶναι. Ὥσπερ δὲ τὰ σώματα ἐκ τῶν κινήσεων κρίνεται, οὕτω καὶ τὰ ἤθη. *At qui apte et moderate iocantur, faceti et versatiles dicuntur, quasi ad versionem apti: morum enim huiuscemodi videntur esse motiones: atque vt corpora, ita etiam mores ex motionibus iudicantur.*

7. Κυρτὸν) Arist. habet p. 107. κυρτὸν σφόδρα, οἵ τε ὦμοι πρὸς τὸ στῆθος συνηγμένοι, κακοήθεις. De hoc autem vitio cf. p. 106. not. 51.

τοῖς εἰρημένοις, [8] κακοέκτον ἄνδρα κατηγορεῖ, φθονερόν τε, καὶ φιλάργυρον, καὶ φειδωλόν. Τὰ δὲ στέρνα [9] ὑπερυθριῶντες, ζέειν ἔνδον τὴν ὀργὴν ἀναγγέλλει· ὥσπερ καὶ τὸ τὰς τῶν αὐχένων φλέβας καὶ τὰς περὶ τοὺς κροτάφους, οἰδούσας ἔχειν, ἐμφανεῖς εἶναι, ὡς αἱματώδη ἔχειν τὴν χροιάν.

κα. ΠΕΡΙ ΚΥΦΟΤΗΤΟΣ.

[1] Κυφὸς ἀνὴρ, οὐκ ἀγαθὸς, εἰ μὴ ὑγρομελία ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἢ καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα, ἃ προσήκει. Τὸν δὲ [2] εὔξοον ἄνδρα, φιλόθηρα νόει. Οὕτω γὰρ καὶ τὸ σημεῖον μαρτυρεῖ [3] τοιοῦτό δε.

κβ. ΠΕΡΙ

paret inclinatum virum inclinantem ad mala, inuidum, pecuniarum amicum et parcum indicant virum. Sterna vero subrubra annunciant iram intus feruere, sicut et venae colli ac temporales intumescentes conspiciuntur, et sanguineum nanciscuntur colorem.

XXI. De gibbositate.

Gibbus vir, non bonus, nisi habeat membra tenera, aut alia signa, quae conueniant. Qui autem erecta figura est ornatus, amatorem venationis indicat. Sic enim et hoc signum illud quoque indicat.

8. Κακοέκτον) Mallem levi mutatione κακόεργον.

9. Ὑπερυθριῶντες) Romana edit. dat ὑπενθριῶντες, vitiose. Quae hic de sterno dicuntur, pectori Arist. tribuit p. 41. Ergo hic pars pro toto posita est.

1. Κυφὸς) *Gibbus.* Fusius de variis gibbositatibus ad Arist. p. 106. not. 51. egimus.

2. Εὔξοον) Adam. II. Κεφ. ιά. habet εὔζωνον: vt Aristot. quoque p. 97. *Sylb.* Interpr. εὔξοον retinuit, quod proprie

κβ. ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΩΝ, ΓΑΣΤΡΟΣ, ΟΣΦΥΟΣ, ΓΟΝΑΤΩΝ, ΙΣΧΙΩΝ, ΚΝΗΜΩΝ.

[1] Πλευραὶ λεπταὶ, ἀσθενῆ, ἄνανδρον, καὶ δειλὸν σημαίνουσι τὸν ἔχοντα. Αἱ δὲ πάνυ σκληραὶ καὶ σαρκώδεις, ἀμαθῆ σημαίνουσιν ἄνδρα. Αἱ δὲ [2] περιφανεῖς, καὶ πλήρεις ὥσπερ οἰδοῦσαι, κακοήθη, καὶ φλύαρον ἄνδρα μαρτυροῦσι. [3] Γαστέρες λαγαραὶ, [4] εὐρωστίαν ψυχῆς [5] καὶ φιλοφροσύνην σημαί-

XXII. De lateribus, ventre, genubus, lumbis et cruribus.

Latera tenuia et infirma qui habet, effeminatus et timidus censetur. Dura et carnosa, indocilem manifestant virum. Quae autem in conspectum incurrunt et plena sunt, quasique tumida, malorum morum et nugatorem indicant. Ventres laxi animam bene sanam

idem est ac εὔξεστος, *bene rasus, eleganter scalpendo aut dolando politus*, quod transferendo ad corpus notare potest *talem, qui bona corporis statura praeditus est*. Contorta tamen, si ret neutor vulgaris lectio, fit explicatio.

3. Τοιοῦτό δε) Sensus postulat τοιοῦτον εἶναι. *Sylb.*

1. Πλευραὶ λεπταὶ) Arist. supra p. 100. ἄπλευρους nuncupat, et esse μαλακοὺς asserit.

2, Περιφανεῖς) Adam. II. ἀφ'. περιφερεῖς. *Sylb.* Interpr. vulgarem lectionem sequutus, qua sensus non facile potest extricari. Aristoteles, ni fallor, tales nominat ἐκ τῶν πλευρῶν περιόγκους; οἷον πεφυσημένους p. 101.

3 Γαστέρες λαγαραὶ) Mendum in voce λαγαραὶ suspicor ex Aristot. p. 98. vbi est λαπαραὶ, et pro γαστὴρ habet κοιλία.

4. Εὐρωστίαν) Rom. edit. habet ἀρωστίαν, vitiose.

5. Καὶ φιλοφροσύνην) Adamant. l. l. habet μεγαλοφροσύνην *Sylb.*

σημαίνουσιν. Αἱ δὲ [6] ἰσχναὶ πάνυ καὶ κεναὶ, δειλίαν, κακοήθειαν, γαστριμαργίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Γαστέρες λαγαραὶ καὶ σαρκώδεις, εἰ μὲν μάλθακαί εἰσι, καὶ ἔξω κρέμανται, ἀνόητον, οἰνόφλυγα, καὶ ἀκόλαστον δηλοῦσιν ἄνδρα. Εἰ δὲ σκληρᾷ σαρκὶ συμπεπηγυῖα ἡ γαστὴρ ὑπάρχει, κακοήθη, γαστριμάργον ἐμφαίνει τὸν ἄνδρα. [7] Ὀσφὺς ὀστώδεις ἰσχυρὰ, ἀνδρείας σημεῖον ὑπάρχει. [8] Σαρκώδης δὲ καὶ μαλακὴ ὀσφὺς, γυναικεῖα ἤθη τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. Ἡ δὲ εἰς ὀξὺ ἀπαγομένη ὀσφὺς, γυναικώδη, ἀκόλαστον, καὶ δειλὸν τὸν ἄνδρα κατηγορεῖ.

et comitatem designant. Si vero admodum graciles et vacui sunt, timiditatem, morum prauitatem, et gulositatem indicant. Ventres laxi et carnosi, si simul molles sunt, et simul ad exteriora propendent, insipientem, vinosum et intemperantem notant virum. Quicumque autem dura carne compactum habet ventrem, prauorum morum ac gulosus esse videtur. Lumbi carnosi et robusti fortitudinis sunt signum. Carnosi ac molles lumbi, muliebres mores viri designant. Si autem in acutum sunt deducti lumbi, effeminatum, intemperantem et timidum declarant. Dor-

6. Ἰσχναὶ πάνυ) *Graciles*, fiunt autem vel ex imbecillitate naturae, vel ex inedia, vel variis artificiis, et exercitiis corporis, v. c. per thoraces, saltationes, cursus nimios etc.

7. Ὀσφὺς ὀστώδης) Aristot. p. 35. appellat in vniuersum, ὀστᾶ ἰσχυρά

8. Σαρκώδης) Molliores enim et carnosiores lumbos in feminis esse voluit natura, quia pariendis liberis sunt aptiores.

τηγορεῖ. [9] Νῶτος πλατὺς, στερεὸν, καὶ γενναῖον ἄνδρα σημαίνει· εἰ δὲ ἐναντίως, τὰ ἐναντία. Οἱ [10] τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, γυναικεῖοί τε καὶ [11] θηλυδρίαι. [12] Ἰσχία παχέα γυναικεῖον ἄνδρα σημαίνει. Ἰσχία ὀστώδη, ἀνδρείαν μαρτυροῦσιν ἑκάστῳ αὐτῶν. Λεπτὰ δὲ ὀλιγόσαρκα, ὥσπερ [13] εἰστετηκότα, πανούργου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Τοιαῦτα γὰρ καὶ τὰ τῶν πιθήκων. [14] Κνῆμαι εὖ ἔχουσαι μεγέθους, διηρθρωμέναι, [15] στερεᾶς γέννας ἄνδρα δηλοῦσι, καὶ εὐφυῆ. [16] Ἁπαλαὶ δὲ καὶ ἄναρθροι, δειλὸν

ſum latum, firmum, ingenuum notat virum. Si vero aliter eſt, contrarium. Genua vergentia ad intra, ſunt mollium et effeminatorum ſignum. Lumbi craſſi produnt virum mulieroſum. Lumbi oſſei fortitudinem indicant. Tenues et paucae carnis, et ſicut in marcorem redacti, maleficum virum indicant: eiuſmodi enim ſunt ſimiarum. Crura bene collocata et recta, virum manifeſtant ingenue natum, et robuſtae ſobolis. Crura vero tenera et inarticulata, timi-

S 2

9. Νῶτος) Vide Ariſtot. p. 99. et ibi not. 34.

10. Γόνατα ἔσω) Sunt eadem cum γονύκροτοις, de quibus ad Ariſtot. p. 94. not. 19. egimus.

11. Θηλύδριαι) In exemplari eſt, θηλύδριοι, parum viitate: θηλυδρίαι vero tum alibi legitur, tum apud Adam. II. Κεφ. η. *Sylb.*

12. Ἰσχία) Vide Ariſtot. p. 37. not. 10.

13. Εἰστετηκότα) Rectius ἐκτετηκότα. *Sylb.* Verterem: *quaſi tabe confecta, exſiccata.*

14. Κνῆμαι εὖ ἔχουσαι) Paulo aliter Ariſtoteles, p. 93.

15. στερεᾶς γέννας) Rectius ex Adamantio, l. l. στερεαὶ, γενναῖον ἄνδρα δηλοῦσι. *Sylb.*

δειλὸν καὶ ἀνανδρότερον κατηγοροῦσι. Λεπταὶ δὲ πάνυ, δειλὸν καὶ κακοήθη σημαίνουσιν ἄνδρα. Αἱ δὲ νευρώδεις κνῆμαι, ἀκολασίας πολλῆς μετέχουσιν. Ὅσαι δὲ τῶν κνημῶν [17] πλησίον εἰσὶ, κατὰ τὸ μέσον [18] παχεῖαι οὖσαι, βδελυροὺς, καὶ ἀναιδεῖς, καὶ ἀσώτους ὡς τὰ πολλὰ δηλοῦσι. Κνημῶν δὲ καὶ πτερνῶν παχύτης, δουλοπρεπῆ ἄνδρα καὶ ἀμαθῆ. Ὅμοια δὲ ταῖς κνήμαις, καὶ περὶ [19] μηρῶν λέγε. Σφυρὰ [20] διηκριβωμένα στερεὰ, γενναῖον ἄνδρα δηλοῦσι. Τὰ [21] μαλακὰ δὲ καὶ λεῖα σφυρὰ,

dum et effeminatum indicant. Admodum gracilia crura, timidum ac prauis moribus praeditum ſignificant. Crura neruoſa omnem intemperantiam indicant. Quaecumque autem cruribus proxime adſunt, ſi in medio ſunt craſſa, proteruos, impudentes et prodigos quam maxime manifeſtant. Craſſitudo autem crurum et calcaneorum, illiberalem et indocilem virum indicat. Quae de cruribus dicta ſunt, ſimiliter ad femora tranſferenda. Malleoli accurate ſtructi et firmi, ingenuum produnt virum. Si autem ad teneritatem

16. Ἁπαλαὶ) Ariſt. p. 94. habet, λεπτὰς καὶ νευρώδεις.

17. Πλησίον εἰσὶ) Rectius πλήρεις εἰσὶ ex Adamant. II. Κεφ. ζ'. *Sylb.* Ariſtot. p. 94. περιπλέους σφόδρα nuncupat.

18. Παχεῖαι) Rom. editio exhibet παχεῖς.

19. Μηρῶν) Cf. Ariſtot. ſupra, p. 95. not. 20. 21.

20. Διηκριβωμένα) Ariſtot. habet διαρθρωμένα p. 92. et εὐρώστους indicare ſcribit. Sed διηκρ. iuſtam proportionem, ſummum et exactum ſtudium in efformatione indicat, vnde totus quoque homo a Seneca de benef L. VI. 23, dicitur, *non tumultuarium et incogitatum opus.*

21. Μαλακὰ) Ariſtot. σαρκώδεα καὶ ἀναρθρέα p. 93. appellat.

σφυρὰ, ἄνανδρον σημαίνουσι. [22] Λεπτὰ δὲ καὶ πάνυ σφόδρα, δολίου καὶ ἀκολάστου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Παχέα δὲ σφυρὰ, καὶ [23] κολοβώδεις δακτύλους, καὶ πτέρνας παχείας, καὶ πόδας σαρκώδεις, καὶ κνήμας παχείας ὅσοι φύουσι, μωραίνουσιν, [24] ἐξηχοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ δαιμονίζονται. [25] Πόδες νευρώδεις, ἀρθρώδεις, γενναῖα ἤθη ἀνδρὸς, καὶ ἀνδρίαν σημαίνουσιν, ὁποῖος ἦν καὶ Ἡρακλῆς. [26] Ἁπαλοὶ δὲ πόδες καὶ σαρκώδεις, τοιαῦτα καὶ τὰ ἤθη παρέχονται, τουτέστιν ἁπαλοὺς ἄνδρας, καὶ

ἐν

admodum vergunt, effeminatum significant. Tenues autem sunt signum valde dolosi et intemperantis viri. Crassi autem malleoli et imperfecte elaborati, digitique, ac femora crassa, carnosique pedes, atque crura crassa a natura si quibusdam sunt, ii fatui fiunt, et vt plurimum clamosi, aut in furorem aguntur. Pedes neruosi et articulati, liberalis viri mores ac fortitudinem designant, qualis videlicet Hercules fuit. Molles vero et carnosi pedes, tales quoque mores produnt, hoc est, viros

22. *Λεπτὰ δὲ καὶ πάνυ σφόδρα*) Melius Adamant. l. l. *λεπτὰ δὲ πάνυ δειλοῦ καὶ ἀκ. σ.* *Sylb.* Vulgaris si retinetur lectio, quam Rom. tuetur, vox *σφόδρα* haud dubie mendosa est, mallem *σφυρά*.

23. *Κολοβώδεις*) Romana edit. dat *κολέβώδη*. Imprimis *κολοβώδη* notat rem, quae in extremitate truncata et fracta est, tota tamen re adhuc manente, bene Intp. *imperfecte elaborata.*

24. Ἐξηχοῦσιν) *Clamosi sunt*, id est, ebriorum et commessantium more vociferantur, quia ob fatuitatem nerui sunt affecti.

25. Πόδες νευρώδεις) Vide Arist. p. 89. et not. 2. 3.

26. Ἁπαλοὶ) Paulo vberior descriptio huius canonis est ap. Arist. p. 90.

ἐν τούτοις συνεῤχομένους [27] σημεῖον. Πόδες [28] κολοβοὶ καὶ παχεῖς, θηριώδους ψυχῆς εἰσὶ σημεῖα. Οἱ δὲ πάνυ μακροὶ, πολυπράγμονος καὶ κακομηχάνου εἰσὶν ἀνδρός. Μικροὶ δὲ πόδες καὶ λεπτοὶ, πανοῦργον ἄνδρα σημαίνουσιν. Πόδες [29] κυρτοὶ, [30] οἱ κατώθεν κοῖλοι, κακὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ μαλακὰ ἔχοντες, καὶ ἕως τῶν σφυρῶν βαίνοντες, πανοῦργοι οἱ τοιοῦτοί εἰσιν ἄνδρες.

κγ. ΠΕΡΙ

delicatos, in quos hoc cadit ſignum. Pedes imperfecte formati et craſſi, ferocis animi ſunt indicia. Si autem admodum ſunt longi, ardelionis et fraudulenti hominis ſunt indicia. Parui autem et graciles pedes, verſipellem manifeſtant. Pedes curui, et verſus ſuperiora excauati, prauum hominem declarant. Similiter et qui languidos habent, et in malleis incedunt, malefici ſunt viri.

27. Σημεῖον) Etiamſi σημείοις legas, tamen ne ſic quidem ſatis conſtat ſententia. *Sylb.*

28. Κολοβοὶ) Supra erat κολοβώδεις. Imperfectio autem h. l. vel ad curuitatem, vel ad breuitatem, vel in vniuerſum ad proportionis abſentiam ſpectat.

29. Κυρτοὶ) *Curui* ſunt pedes vel ex mala formatione, vel ex praua conſuetudine nutricum, mature ad eundum infantes aſſuefacientium, vel ex morbis v. c. rachitide, vel ex impuritatibus.

30. Οἱ κατώθεν) Adam. II. Κεφ. ἑ. οἱ τὰ κάτω ὁμαλὰ ἔχοντες, καὶ ὡς τοῖς σφυροῖς βαίνοντες. Apud Ariſt. in hiſt. anim. l. XVIII. 13. ſic legitur hic aphoriſmus: τοῦ δὲ ποδὸς ὅσοις μὲν τὸ ἐντὸς παχὺ, καὶ μὴ κοῖλον, ἀλλὰ βαίνουσι ὅλῳ, οὗτοι πανοῦργοι: ſic fere infra quoque apud Noſtr. L. II. c. vlt. *Sylb.*

κγ. ΠΕΡΙ ΔΑΚΤΥΛΩΝ.

Οἱ τοὺς δακτύλους [1] συμφυεῖς ἔχοντες, [2] μάχλοί εἰσι, συῶν δίκην. Εἰ δὲ [3] συνεςαλμένους ἔχουσι τοὺς δακτύλους, πανοῦργοι καὶ κακοήθεις ἄνδρες εἰσί. Δακτύλοι μακροὶ πάνυ ὄντες καὶ λεπτοὶ, ἀνοητοτέρους ἄνδρας σημαίνουσιν. Δάκτυλοι παχεῖς κολοβοὶ, τολμητὴν, ἀπρονοήτον, καὶ θηριώδη ἄνδρα δηλοῦσιν. Οἱ πολὺ δὲ μακροὶ καὶ λεπτοὶ, ἀνοητοτέρους καὶ ὑποχαυνοτέρους, καὶ φλυαρωτέρους ἄνδρας σημαίνουσιν. Οἱ δὲ εὐμεγέθεις καὶ εὐειδεῖς δακτύλους ἔχοντες, ἄριςοι ἄνδρες. [4] Ὄνυχες πλατεῖς,

XXIII. De digitis.

Digitos qui habent coalitos, libidinosi sunt suum more. Qui autem coarctatis praediti sunt digitis, malefici homines prauorumque morum esse censentur. Longi admodum digiti et graciles, indociliores designant viros. Digiti crassi et mutili, audacem, imprudentem et ferocem virum denotant. Si autem sunt admodum longi et graciles, magis indociles, inflatiores, et nugatores viros denotant. Iusta autem magnitudine et formosas qui habent, optimi viri sunt. Vngues

1. Συμφυεῖς) Arist. p. 91. habet συμπεφραγμένους. De digitis autem v. Arist. de part. anim. L. II. c. 10.

2. Μάχλοι) *Libidinosi*. Ita Suid. μάχλόν τινα βιώσασα βίον de eo dicit, qui totam suam vitam libidinibus, voluptatibusque consumit.

3. Συνεσταλμένους) *Coarctatis*, *contractis*, quales ex spasmis fiunt, vel ex podagra, chiragraue, aut etiam naturae consuetudinisque vitio.

4. Ὄνυχες) Haec diuinatio ex vnguibus posset ὀνυχομαντία appellari. Physio-

τεῖς, [5] λευκοὶ, ὑπόξανθοι, εὐφυῆ δηλοῦσιν ἄνδρα· οἱ δὲ ςενοὶ, καὶ προμήκεις, καὶ κυρτοὶ, ἀναίσθητον καὶ θηριώδη ἄνδρα σημαίνουσιν· οἱ δὲ σφόδρα [6] σκολιοὶ, ἄρπαγα δηλοῦσιν ἄνδρα. Μικροὶ πάνυ

lati, albi, fubrubri, ingenuum virum declarant. Coarctati vero, prominentes et curti, infenfibilem et ferocem virum denotant. Si autem valde funt tortuofi, rapacem manifeftant.

gnomones enim ex latitudine, magnitudine, paruitate, conuexitate, albis punctulis in vnguibus, hinc et illinc fpariis, diuinare folent. Haec autem ab ὀνυχομαντία, apud veteres celebrata, diuerfa eft, quippe quae fiebat oleo et fuligine, in vnguem pueri alicuius impolluti illitis, folique conuerfis: confici enim ex mixtione olei, fuliginis, et radiorum folarium imagines rerum expetitarum, opinio erat, quaeque ita verfabatur ante oculos, vt, ex hac mixtura in vngue reddi ac refulgere viderentur. Vide Cafp. Peucer de praecip. diuination. gener. c. de magia, p. 300. fq. Phyfiognomones vero ex vfu vnguium in ceteris animalibus oracula fua defumferunt: vfum autem vnguivm belle defcribit Ariftot. de part. animal. L. IV. c. 10 Εὖ δὲ καὶ τὸ τῶν ὀνύχων μεμηχάνηται. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ζῶα ἔχει καὶ πρὸς χρῆσιν αὐτούς· τοῖς δ' ἀνθρώποις, ἐπικαλυπτήριον. *Vngues etiam recte natura molita eft: quippe quae ceteris animalibus eos vel ad vfum alium dederit, homini operimenti tantum gratia excogitarit.*

5. Λευκοὶ etc.) *Albi*, vt plurimum vngues cutis fequuntur colorem v. Arift. in hift. anim. L. III. c. 9. καὶ τὰ χρώματα — τῶν ὀνύχων — — κατὰ τὴν τοῦ δέρματος καὶ τῶν τριχῶν ἀκολουθεῖ χρόαν, vnde et de Aethiopibus eodem capite afferit, διόπερ τῶν μελάνων ἀνθρώπων, ὥσπερ Αἰθιόπων — — οἱ ὄνυχες, μέλανες, ὥσπερ καὶ τὸ πᾶν δέρμα. *Quamobrem hominum nigrorum, vt Aethiopum — vngues nigri modo fuae cutis apparent.*

6. Σκολιοὶ) *Tortuofi*, quales folent effe auium γαμψώνυχων, ad quarum fimili-

νυ ὄνυχες [7] μέλανες, πανοῦργον ἄνδρα σημαίνουσιν. Οἱ δὲ στρογγύλοι ὄνυχες, [8] πάνυ μοιχοὺς ἄνδρας σημαίνουσιν. Προείρηται μὲν ὅτι τῶν ἄλλων τὰ πολλά [9] μοι ἀξιόλογα, εἰ μόνον τις καθ' ἕκαστον ἐφ' ἑαυτοῦ σκοπήσει, μάλιστα δὲ ὄνυχες.

ΟΡΟΙ

Si ſunt rotundi valde, adulteros indicant. Ante autem indicatum eſt, quod multa alia non commemoratione digna ſint, ſi autem quis ſeorſim tantum illud conſiderabit, maxime hoc fiet ratione vnguium.

S 5

tudinem quoque huic formae rapacitas tribuitur

7. Μέλανες) Si videlicet cutis nigredo abeſt, v. not. 4. aliter enim ſe res habet in Aethiopibus.

8. Πάνυ) Haec vox apud Adam. II Κεφ. γ'. in priori commate ponitur. *Sylb.*

9. Μοὶ) Pro μοὶ requiritur negatiua μὴ ſeu οὐ, vt apud Adam. II. Κεφ. γ'. *Sylb.*

ΟΡΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΙΔΕΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ
ΤΟ Β.

α. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΑΝΔΡΕΙΟΥ.

[1] Εἶδος ἀνδρείου· ὄρθιον τὸ πᾶν σχῆμα, πλευραὶ καὶ [2] ἄρθρα τοῦ σώματος πάντα ἐῤῥωμένα, ὀστᾶ μεγάλα, κόμη σκληρὰ, κοιλία πλατεῖα, [3] κοίλη, ὦμοι καρτεροὶ, ὠμοπλάται [4] εὐρεῖαι διεστηκυῖαι, στέρ-
να

DESCRIPTIONES FORMARVM
HVMANARVM
EX IPSIVS
POLEMONIS PHYSIOGNOMONICIS
LIB. II.

I. *De fortis forma.*

Forma fortis. Vniuerſa figura corporis erecta, coſtae et artus omnes corporis robuſti, oſſa magna, pili duri, venter amplus et cauus, humeri robuſti, armi lati et diſtantes, ſterna robu-

1. Εἶδος) In quamplurimis imaginibus repraeſentandis Polemo cum Ariſtotele conuenit, differentias autem indicabimus.

2. Ἄρθρα) Ariſt. p. 36. ἀκρωτήρια ἰσχυρὰ.

3. Κοίλη) Adam. II. Κεφ. λά. κοῖλοι ὦμοι, καρτεραὶ ὠμοπλάται, πλευραὶ διεστηκυῖαι. Sylb. Ariſt. pro κοίλη habet προσεσταλμένη. Apud eumdem ὦμοι καρτεροὶ deſunt.

4. Εὐρεῖαι) Ariſt. πλατεῖαι

να ῥωμαλέα, καὶ μετάφρενα, [5] ἰσχία σκληρά, σκέλη σαρκώδη, περὶ τὰ σφυρὰ καρτερία, πόδες ἀρθρώδεις, χρῶμα [6] ὀξύτερον, [7] βλέμμα ὑγρὸν, ὀφθαλμοὶ οὐ μεγάλοι, οὐδὲ ἀνεωγμένοι, οὐδὲ πάλιν ἠσφαλισμένοι. Ὀφρύες οὐ τεταμέναι, μέτωπον [8] τέλειον, [9] οὐ μήν γε ὀλίγον· Φωνὴ ἀπηνεστέρα, ἰσχυρὰ, μεγάλη· πνεῦμα εὐσταθές. Τοιοῦτος μὲν ὁ ἔμψυχος, καὶ καρτερικὸς, καὶ ταῦτα αὐτοῦ τὰ σημεῖα.

β. ΠΕΡΙ

ſta aeque ac metaphrena, coxae durae, crura carnoſa et circa malleolos robuſta, pedes articulati, color acutior, lumen lubricum, oculi neque magni, neque aperti, neque econtrario muniti. Supercilia non tenſa, frons perfecte magna, et tamen non parua, vox ſaeva, fortis, magna, reſpiratio conſtans. Tali eſt animo praeditus, et fortis, et haec eius ſigna.

καὶ διεστ. κ. τ. λ. Addita στέρνα ῥωμαλέα, καὶ μετάφρενα deſunt apud eumdem.

5. Ἰσχία) Ariſtot. p. 37. ἰσχίον προσεσταλμένον, et in fine ἰσχίον οὔτε λεῖον, οὔτε παντάπασι ῥυτιδῶδες. Deſunt reliqua a v. σκέλη vſque ἀρθρώδεις.

6. Ὀξύτερον) Ariſt. p. 37. αὐχμηρότερον

7. Βλέμμα etc.) Ariſt. p. 37. ὄμμα χαροπὸν, οὔτε λίαν ἐπτυγμένον, οὔτε παντάπασι συμμύον. Nihil de ὀφρύσι legitur apud Ariſtot.

8. Τέλειον) Adamant. l. l. μέτωπον οὔτε λεῖον, οὔτε τραχύ. Sylb. Ariſt. p. 38. ὀξὺ, εὐθὺ, οὐ μέγα. Reliqua de voce et reſpiratione ad partes reſpirationi dicatas ibi transferuntur, p. 36.

9. Οὐ μήν γε) In exemplari eſt, οὐ μήν τε. Si quis μήν γε nolit, reponat μὴν δὲ Sylb.

β. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΔΕΙΛΟΥ.

Εἶδος δειλοῦ ἐστιν οὕτως· τρίχες αὐτοῦ μαλακαὶ, [1] τὸ πᾶν σχῆμα ἀνειμένον, τράχηλος μακρὸς, [2] τὸ χρῶμα μέλαν ἢ ὠχρὸν, τὰ ὄμματα [3] ταραχώδη, βλέφαρα ταχυκίνητα· [4] τῷ δὲ τῆς ἀναπνοῆς φυσήματι ἀσθενής· [5] σκέλη λεπτὰ, ὀφρὺς μακρὰ, στέρνα ἀσθενῆ, χεῖρες μακραὶ, φωνὴ [6] λιγυρὰ, μαλακή. Ταῦτα ὑπάρχουσι σημεῖα δειλοῦ.

γ. ΠΕΡΙ

II. *De forma timidi.*

Forma timidi haec eſt, pili molles, tota figura remiſſa, collum longum, niger color aut fuſcus, oculi turbarum pleni, palpebrae celeriter mobiles, reſpectu autem inſpirationis debilis inflatio, crura tenuia, ſupercilia longa, infirma ſterna, manus longae, vox canora, mollis. Haec ſunt ſigna timidi.

1. Τὸ πᾶν σχῆμα) Ariſt. p. 38. τῷ σώματι συγκεκαθικὸς, οὐκ ἐπισπερχές.

2. Τὸ χρῶμα) Ariſt. p. 39. περὶ τὸ πρόσωπον ὕπωχρος.

3. Ταραχώδη) Ariſt. ἀσθενῆ, καὶ (εἰ) σκαρδαμύττει.

4. Τῷ δὲ τῆς ἀν. etc.) Haec apud Ariſtot. non leguntur. Hanc autem debilem inſpirationem pauoris effectum comitemque eſſe docet Cicero de off. I. 36. praecipiens, *ne in perturbationes atque exanimationes incidamus.* Igitur per vocem φυσήματι, haud dubie notare vult eam timidi conditionem, qua omnis inſpiratus aer retinetur ad tempus in pulmonibus, et reſpiratio tarda eſt, voxque ipſa reprimitur.

5. Σκέλη λ.) Ariſt. p. 39. τὰ σκέλη μικρὰ, καὶ χεῖρες λεπταὶ καὶ μακραί. Reliqua ab ὀφρὺς vſque ἀσθενῆ deſunt apud Ariſtot.

6. Λιγυρὰ) Mallem reddere *ſtridula*, quippe quae quam maxime huic competit affectui, alias *canora*, *iucunda*, contextu ſic iubente, reddi poteſt.

γ. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΕΥΦΥΟΥΣ.

Τὸν εὐφυῆ τοιοῦτον εἶναι νόει· εὖ μεγέθους ἔχοντα, [1] λευκὸν, ὑπέρυθρον, [2] οὐ πάνυ οὖλον, οὐδὲ εὐθύτριχον, [3] τὸ πᾶν σῶμα ὄρθιον, τὰ ἄρθρα [4] ἀπολελυμένα ἀλλήλων, [5] σὰρξ μετρία ἁπαλὴ, σκέλη καὶ μηροὶ εὐτραφεῖς, σφυρὰ καρτερὰ, ποδῶν καὶ χειρῶν ἄρθρα γενναῖα, [6] δάκτυλοι ἁπλοὶ, εὐμήκεις, διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων· ἐπηρμένα πρόσωπα καὶ σαρκώδη,

III. De forma ingenioſi.

Ingenioſum talem eſſe ſcias. Iuſtam habet magnitudinem, albus et ſubruber eſt, non admodum mollis, neque crinis erectus, vniverſo corpore erectus, articuli inter ſe probe ſeiuncti, carne mediocriter molli, crura et femora bene nutrita, malleoli robuſti, articuli pedum ac manuum validi, digiti ſimplices, bonae longitudinis, a ſe inuicem diſtincti, pro

1. Λευκὸν) Ariſt. p. 42. τὸ σῶμα λευκέρυθρον, καὶ καθαρόν.

2. Οὐ πάνυ οὖλον) Ariſtot. p. 43. τριχωμάτιον μὴ λίαν σκληρὸν, μηδὲ λίαν μέλαν.

3. Τὸ πᾶν σῶμα ὀρ.) Exceptiones naturam facere docet Sen. ep. 66. *natura voluit oſtendere, poſſe ingenium fortiſſimum et beatiſſimum ſub qualibet cute latere.*

4. Ἀπολελυμένα) Ariſt. p. 42. εὔλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς.

5. Σὰρξ μετρία, ἁ.) Rectius μετρίως ἁπαλὴ, Adam. I. Κεφ. λγ'. *Sylb.* Ariſt. p. 40. σὰρξ ὑγροτέρα, καὶ ἁπαλωτέρα, οὐκ εὐεκτικὴ, οὐ δὲ πιμελώδης σφόδρα. Contracte et conciſe Polemo loqui voluit. Quod reliquum eſt, Ariſtoteles ſuperiores, et Polemo inferiores partes fuſius deſcribunt.

6. Δάκτυλοι ἁπλοὶ) Adam. l. l. δάκτυλοι ἁπαλοί: *Sylb.*

κώδη, οὐ μὴν λεπτά· [7] ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, χαροποί. Τὸ ἐν αὐτοῖς ἦθος [8] γεγηθός.

δ. ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ἀναισθήτου σημεῖα ταῦτα· ἢ λευκὸς πάνυ, ἢ πάνυ μέλας· σαρκώδης, [1] προγάστωρ, [2] παχυσκελής· τὰ δὲ ἄρθρα μικρὰ συνδεδεμένα, καὶ κλεῖδας συμπεφυκυίας ἔχων, τράχηλον [3] κολοβὸν, παχὺν, [4] ἄκρα τέλεια, [5] παρειὰς σαρκώδεις,

na facies et carnoſa, non macra, oculi humidi, boni ſplendoris, charopi. Moribus ipſi ſunt laetis.

IV. *Inſenſati ſigna.*

Haec ſunt inſenſati ſigna. Neque admodum albus, neque admodum niger, carnoſus, ventroſus, craſſis cruribus eſt. Articulos paruos et coarctatos, clauiculaſque coalitas habet, collum decurtatum, craſſum, extremitates perfectas,

7. Ὀφθαλμοὶ) Ariſtot. p. 43. ὄμμα χαροπὸν, ὑγρόν.

8. Γεγηθός) *Eximiam* inprimis intelligit *laetitiam*, qualis apud Hom. Odyſſ. O. v. 159. — οἱ δὲ ἰδόντες Γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσσὶ θυμὸς ἰάνθη, *hi autem videntes Laetati ſunt, et in omnibus mentibus animus laetatus eſt.*

1. Προγάστωρ) *Cui venter prominet*, vel ob pinguedinem, vel ob voracitatem. Feminis quoque ob partus frequentiam interdum eiusmodi venter eſt.

2. Παχυσκελὴς) Ariſt. p. 44. τὰ σκέλη σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα, et p. 45. σκέλη μακρά.

3. Κολοβὸν) Hanc vocem omittit Ariſtot. p. 46.

4. Ἄκρα τέλεια) Adam. II. Κεφ. λδʹ. ἄκρα ἀτελῆ. *Sylb.*

5. Παρειὰς) Ariſt. p. 45. σιαγόνες μεγάλαι, σαρκώδεις.

δεις, [6] μέτωπον στρογγύλον, [7] βλέμμα συμφυὲς καὶ [8] χανές.

δ. ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Ἀναισχύντου μὲν σημεῖα τάδε· ὀφθαλμοὶ ἀνεπτυγμένοι, λαμπροὶ, βλέφαρα [2] εἰσπεπετασμένα, παχέα· παχύπους, παχύριν, ἀντίον ὁρῶν, ἄνω τείνων ἑαυτὸν, [3] πυῤῥὸς τὴν χροιὰν, τὴν φωνὴν ὀξύς.

ς. ΚΟΣΜΙΟΥ

malas carnofas, frontem longam, oculum infitum et hiantem.

V. *Impudentis signa.*

Impudentis autem figna haec funt: oculi aperti, fplendidi, palpebrae explicatae, craffae, pedes tumidi, nafus craffus, e regione videns, ipfumque furfum tendens, ruber colore, voce acuta.

6. Μέτωπον) Arift. p. 44. μέτωπον μέγα, περιφερὲς, σαρκῶδες.

7. Βλέμμα etc.) Ariftot. p. 45. ὄμμα χλωρὸν, κωφόν.

8. Χανές) Adam. l. l. ἀχανὴς pro καὶ χανές. *Sylb.* Suidas et Hefych. interpretantur ἀχανὴς, ὁ λίαν χάσκων, *qui immani hiatu os diducit,* quod fi transfertur ad oculos, *diductionem magnam* notabit. Oculi explicationem nonnulli vocant hanc affectionem, qua fimul hilaritate nitefcit; et quae infenfatorum fignum vtique effe poteft, quum non facile ab aduerfis afficiantur.

1. Ἀναισχύντου) Ariftot. p. 46. Ἀναιδοῦς. Αἰδὼς tamen et αἰσχύνη proprie differunt; de qua cf. Ammon. de different voc. vide Lamb. Velthufii diatr. de pudore et dignitate naturali hominis, p. 12.

2. Εἰσπεπετασμένα) Adam. II. Κεφ. λε. ἀναπεπετασμένα. *Sylb.* Et fic Interpres, Ariftot. p. 47. habet ὕφαιμα.

3. Πυῤῥός) Arift. p. 47. Ἐπίπυῤῥος το σῶμα· τὸ χρῶμα ὕφαιμον.

ϛ. ΚΟΣΜΙΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Σημεῖα δὲ κοσμίου ταῦτα· [1] βαρὺ φθέγγεται, [2] βραχὺ δέ· καὶ [3] τὰ βλέφαρα κινεῖ μέσως, οὔτε συνεχῶς, οὔτε διὰ χρόνου· [4] χαροπὸς, ὑγρὸν δὲ ὁρῶν, οὐ λαμπρόν· ἐρυθήματος ὑπόπλεως. Τοιοῦτον οὖν τὸν κόσμιον [5] στοχάζου.

ζ. ΕΥΘΥΜΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Τὸ μέτωπον αὐτοῦ [1] χθαμαλὸν, λεῖον, σαρκῶδες, καὶ τὸ πᾶν πρόσωπον σαρκωδέστερον· τὸ δὲ εἶδος [2] ὑπνη-

VI. Moderati ſigna.

Moderati vero ſigna haec ſunt: grauiter et breuiter loquitur, palpebras mediocriter movet, neque frequenter, neque longo interiecto tempore: charopus eſt, viſus eſt lenis, non ſplendens, plenus rubore. Igitur talem coniecta moderatum.

VII. Animoſi ſigna.

Frons eius non in altum eleuata, laeuis, carnoſa, vniuerſumque corpus carnoſius: forma

1. Βαρὺ φθ.) Ariſt. p. 48. φωνὴ βραδεῖα καὶ πνευματώδης.

2. Βραχὺ δὲ) Adam. II. Κεφ. λϛ΄. βραχὺ βαίνει. *Sylb.*

3. Τὰ βλέφαρα) Diſtinctius hunc canonem profert Ariſtot. p. 49.

4. Χαροπὸς etc.) Aliter haec tradit Ariſt. p. 48.

5. Στοχάζου) Eleganter hoc loco στοχάζεσθαι de coniectura e moribus facienda vſurpatur.

1. Χθαμαλὸν) Ariſt. p. 49. habet εὐμέγεθες.

[2] ὑπνηλόν· ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, [3] ὡς δεδορκότες· [4] κίνησις σχολαία, φωνὴ ἠπία.

η. ΑΝΙΑΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Πρόσωπον ἰσχυρὸν, [1] μέτωπον ῥυσὸν, [2] ὀφρύες [3] ἐκπεπετασμέναι, βλέφαρα ἐντεταμένα· κινεῖται ὥσπερ [4] ὑπέρινοι.

θ. ΑΝ-

autem somnolenta, humidi oculi, bene splendentes, quasi rigide aspicientes, motus tardus, vox lenis.

VIII. Inanimosi signa.

Facies robusta, frons rugosa, supercilia explicata, palpebrae incisae, quasi nimium euacuatae.

2. Ὑπνηλὸν) Aristot. p. 50. μὴ ἐπισπερχὴς, πρόσωπον tamen ei tribuit ὑπνωδέστερον.

3. Ὡς δεδορκ.) Arist. p. 50. haec ad faciem, sed paulo alio sensu transfert: πρόσωπον μήτε δεδορκὸς, μήτε σύννουν.

4. Κίνησις σχολαία) Arist. p. 50. ἐν ταῖς κινήσεσι βραδὺς ἔστω καὶ ἀνειμένος. De voce nullam facit mentionem. Pro σχολαία editio Romana dat, σχολιά.

1. Μέτωπον) Arist. p. 50. haec ad faciem transfert, τὰ ῥυτιδώδη τῶν προσώπων.

2. Ὀφρύες) Aristot. l. l. ἰσχνὰ ὄμματα καταχεκλασμένα.

3. Ἐκπεπετασμέναι) Adam. II. Κεφ. τή. ὀφρύες ἀπεστραμμέναι. Sylb.

4. Ὑπέρινοι) *Nimium euacuatae.* Difficultate quadam implicitus hic locus est, nam quid sint palpebrae incisae atque nimium euacuatae, non statim primo obtutu cognoscitur; mihi videntur notari palpebrae, quae ob humiditatis carentiam collapsae, tenuitatemque nactae sunt. Aliam ὑπ. significationem obtinet apud medicos, nam Erot. in Lex. Hipp. interpretatur eam per ὑπερκαθαιρόμενος. V. infra. p. 301. n. 7.

θ. ΑΝΔΡΟΓΥΝΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ὑγρὸν βλέπει καὶ ἰταμὸν [1] ὁ ἀνδρόγυνος, καὶ [2] δονεῖται τὰ ὄμματα, καὶ περιτρέχει· μέτωπον σπᾷ, καὶ παρειάς· αἱ ὀφρύες οἰδαίνουσι κατὰ χώραν, [3] τράχηλος κέκλιται, ὀσφὺς οὐκ ἀτρεμεῖ· κινεῖται πάντα τὰ μέλη ἅλματι· [4] γονάτων κρότος, καὶ [5] χειρῶν φαίνεται· ὡς ταῦρος [6] περιβλέπει εἰς ἑαυτὸν, καὶ καταβλέπει· φωνεῖ λεπτὸν, κράζει δὲ λιγυρὰ, σκολιὰ πάνυ, καὶ πάνυ ἔντρομα.

ι. ΠΙ-

IX. *Signa androgyni.*

Androgynus petulanter et laſciue videt, oculoſque agitat et circummouet. Frontem et malas contrahit. Supercilia turgent e regione, collum inclinatur, coxa non manet immota. Omnia membra mouentur ſaltu. Genua et manus crepitare videntur. Circumſpicit vt taurus circa ſe, et deorſum aſpicit. Tenuem ſonum edit et iucunde clamat, ac tortuoſe et tremule.

1. Ὁ ἀνδρογυνὸς) Ariſtot. p. 51. habet κιναίδους.

2. Δονεῖται etc.) Ariſt. l. l. ὄμμα κατακεκλασμένον.

3. Τράχηλος κέκλιται) Hoc ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιὰ appellat Ariſt. p. 51.

4. Γονάτων κρότος) Coniuncte Ariſtot. γονύκροτος.

5. Χειρῶν) Vide Ariſtot. p. 52. qui vberius de his.

6. Περιβλέπει) Vnde Ariſtoteles ipſis tribuit τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις.

ι. ΠΙΚΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Τὸ πρόσωπον σέσηρε· [1] ὠχρὸς, ἰσχνὸς, [2] παχὺ καὶ ξηρὸν βλέπων, ῥυτιδῶδες πρόσωπον ἔχων· φθέγγεται σφοδρόν· εὐθύθριξ, μελάνθριξ· [3] ἐν τῷ ἀσθενεῖν χεῖρας συγκροτεῖ, ἢ ἀνατρίβει, καὶ πολλάκις πόδας [4] ἐπιῤῥήσσει.

ια. ΠΡΑΙΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ἰσχυρὸς τὸ εἶδος, [1] σὰρξ ὑγρὰ, καὶ πολλή· καὶ εὐμεγέθης, καὶ [2] εὐσυμμετρὸς τῷ σχήματι, καὶ εὔσαρ-

X. *Signa amari.*

Faciem diducit. Pallidus ac macer eſt, hebeti et ſicco eſt viſu, faciem habet rugoſam. Vehementer ſermocinatur, rectos et nigros habet capillos. In infirmitate manus complodit et fricat, et pedibus comicorum more geſticulat.

XI. *Signa manſueti.*

Fortis ſpecie, caro humida, multa, bonae magnitudinis, et ratione formae bonam ſym-

T 2

1. Ὠχρὸς) Ariſtot. p. 52. μελανόχρως.

2. Παχὺ κ. ξ. β.) Haec deſunt apud Ariſtotelem et v. φθέγγεται σφοδρὸν, et ἐν τῷ ἀσθ. vſque ad finem, aeque non leguntur apud eumdem.

3. Ἐν τῷ ἀσθενεῖν) Adam. II. Κεφ. ι. ἐν τῷ ἀσθμαίνειν, neſcio an conuenientius ἀσχολεῖν, vel δυσχεραίνειν. *Sylb.*

4. Ἐπιῤῥήσσει) Mallem: *pedibus terram calcat prae amaritudine*, quem motum ruſticum appellare ſolemus, qui *ex inſcitia in proferendis pedibus*, ſecundum Quinct. II. c. 13. proficiſcitur.

1. Σὰρξ ὑ.) Ariſtot. iisdem fere verbis p. 54. ſq.

2. Εὐσυμμετρὸς) Ariſtot. p. 55. ſimpliciter σύμμετρος,

εὔσαρκος· [3] σάρξ μαλθακὴ τοῖς μέλεσι· τὸ βλέμμα [4] εὔσταθὲς, βραχύ κίνημα, καὶ [5] σκολιὸν, φωνὴ βαρεῖα, μαλακή· τῶν τριχῶν ὁ [6] περίδρομος [7] ἀναθρώσκων.

ιβ. Ο ΕΙΡΩΝ ΚΑΙ [1] ΕΝΑΝΤΙΟΒΟΥΛΟΣ.

[2] Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἅμα ἔχει οἷον λαγαροὺς, βλέμμα ὑπόκομψον, φωνὴν ὑφειμένην· [3] βαίνει εὐστρόφως, καὶ κινεῖται τὰ πάντα [4] εὐρύθμως.

ιγ. ΣΗ-

metriam habet, ac bene carnoſus eſt. Artuum caro mollis. Oculus bene collocatus, motus tardus et tortuoſus, vox grauis et mollis, curſus capillorum ſurſum vulſus.

XII. Reprehenſor aliorum, et contraria cogitans.

Oculos habet aeque quaſi laxos, obtutum elegantiam affectantem, vocem ſubmiſſam. Apte incedit, et decenter omnia mouet.

ſimul tamen addit, ὕπτιος τῷ σχήματι.

3. Σὰρξ μαλθακὴ) Haec verba vſque ad τῶν τριχῶν deſunt apud Ariſt. l. l.

4. Εὔσταθὲς) *Bene collocatus*, haec vox refertur partim ad motum oculi decentem, amoriſque veri plenum, partim ad conſtantiam oculi, qua ne vlla quidem affectuum vehementia ex recta ſtatione ſe dimoueri patitur.

5. Σκολιὸν) Mallem σχολαιὸν, qui motus de animi tranquillitate teſtatur.

6. Περίδρομος) Alias στεφανὴ dicitur, qua voce extremus capillorum ambitus denotatur.

7. Ἀναθρώσκων) Ariſtoteles p. 55. ἀνεσπασμένος.

1. Ἐναντιόβουλος.) Mallem ex Adam. II. Κεφ. μβ'. παλίμβολος, vel ἐναντιόλογος, vel etiam reddere v. ἐναντιόβολος, *qui omnia effata aliorum detorquet.*

2. Τοὺς ὀφθ. etc.) Adam. l. l. τὰ ἀμφὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λαγαρὰ ἔχει. *Sylb.*

3. Βαίνει εὐστρόφως) *Apte incedit*, ita vti liberali ho-

ιγ. ΣΗΜΕΙΑ ΦΙΛΟΧΡΗΜΑΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ.

Τὸν δὲ φιλοχρήματον ἄνδρα τοιοῦτον εἶναι νόει. [1] μικρομελῆ, μικρόμματον, μικροπρόσωπον· ταχὺ περιπατεῖν· ἐγκεκυφότα, ταχύφωνον, ὀξύφωνον, τὴν χροιὰν ὑποφοινίσσοντα. [2] Φιλόκαμος, καὶ οἰνόφλυξ, ἔσται δασὺς ἀνὴρ θριξὶν, εὐθυγένειος, μέλας, δασεῖαν τὴν ὑπήνην ἔχων, κροτάφους δασεῖς,

XIII. Signa auari.

Scias autem auarum talem eſſe hominem, artubus videlicet paruis, aeque ac oculis et facie parua. Celer in inceſſu, inclinatus, celeri et acuta voce, et colore ſubrubro eſt. Laborioſus eſt et vinoſus, denſoque capillo, rectus mento, niger, hirſutam habet barbam,

mini conuenit, quo de inceſſu Cl. Alex. III. 11. τὸ δὲ σεμνὸν καὶ τὸ σχολαῖον ἐκλεκτέον, οὐ τὸ βάδισμα τὸ μηλλιτικόν. „Sed honeſtus et lentus nobis eſt eligendus, non autem nimis tardus ingreſſus.„

4. Εὐρύθμως) Ni fallor haec verba non tantum *de decenti corporis motu* ſunt accipienda, ſed et de *motu ad numeros*, de quo Seneca de tranquill. c. 15. *Scipio triumphale illud et militare corpus mouit ad numeros, non molliter ſe infringens, vt nunc mos eſt; ſed vt illi antiqui viri ſolebant, inter luſum ac feſta tempora, virilem in modum tripudiare, non facturi detrimentum, etiamſi ab hoſtibus ſuis ſpectarentur.*

1. Μικρομελῆ etc.) Auaro haec ſigna cum puſillanimo ſunt communia, vide Ariſtot. p. 55.

2. Φιλόκαμος) Apud Adamant. II. Κεφ. μδ'. φιλόκυβος: fortaſſe verior lectio eſt φιλοκώμος; ſed tunc paulo poſt legendum foret φιλόκυβος. *Sylb.* Autoritate Ariſtotelis firmatur Adamantii lectio.

σεῖς, ὄμμα λιπαρὸν, καὶ ςίλβον, καὶ μαρμαρύσσον· Φιλόκωμος, Φιλόοινος.

ιδ. ΠΕΡΙ ΜΩΡΟΠΟΝΗΡΩΝ.

Γίνονται δὲ καὶ μωροπόνηροι, ([1] ἔχοντες μικτὰ σημεῖα μωρίας, καὶ πονηρίας. Κατὰ τοῦτ᾽ οὖν εἰσὶ μωροπόνηροι·) ὥσπερ τῶν θηρίων, τὰ [2] τοῦ αὐτοῦ γένους ἔχοντα, τὰ μὲν, ἥμερα, τὰ δὲ, ἄγρια ἐςί. Τούτων γὰρ καθ᾽ ἕκαςα ἐπισκοπεῖν δεῖ. Τὰ μὲν τῶν ἡμέρων, [3] εὐηθικώτερα, καὶ ταραχωδέςερα, καὶ δειλά.

tempora capillis obſita, oculum obeſum, et ſplendidum, atque micantem. Comiſſationes vero et vinum amat.

XIV. *De ſtulte malitioſis.*

Dantur vero etiam ſtulte malitioſi (mixta ſtultitiae et prauitatis ſigna habentes. Igitur propter ea ſunt ſtulte malitioſi,) more animalium quae ſecundum genera et manſueta et ferocia ſunt. Sigillatim haec conſiderare oportet. Inter manſueta quidem quaedam ſunt ineptiora, et turbulentiora ac timi-

1. (Ἔχοντες etc.) Incluſa addita ſunt ex Adamantio, II. Κεφ. μέ. *Sylb.* Apud Adamant. etiam inſcriptio eſt, περὶ ἡμέρου καὶ ἀγρίου, quae et ſequentibus magis accommodata eſt.

2. Τοῦ αὐτοῦ etc.) Legendum: τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντα: vel, τὸ αὐτὸ γένος ἔχοντα. *Sylb.*

3. Εὐηθικότερα) Romana editio et Sylburgius ſic dant, forte melius εὐηθηκότερα, hoc ſenſu, quaedam ſunt mitioris naturae, facile terrentur, timidaque ſunt. Hanc emendationem firmare videtur Ariſtot. in hiſt. anim. L. I. c. I. vbi dicit: εἰσὶ δὲ διαφοραὶ κατὰ τοὺς βίους, καὶ τὰς πράξεις, καὶ τὰ ἤθη. *Sunt*

δειλά. Ὅπερ ἂν ἐπισκέψασθαι ἔνι μάλιστα ἐπὶ [4] αἰγῶν ἀγρίων, καὶ προβάτων· ἔτι δὲ καὶ ἵππων, καὶ ὄνων, καὶ ὅσα τοιοῦτα εἴδη ἔχει. Ὅμως, τὰ μὲν ἥμερα, πραότερα καὶ λειότερα, καὶ ἠπιώτερα· τὰ δὲ ἄγρια, ξηρότερα, καὶ παχύτερα, καὶ σφοδρότερα. [5] Καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν τοῖς ἤθεσιν ἀκόλουθον. Καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων τοίνυν οὕτω χρὴ διαιρεῖν. Τὸ γὰρ [6] διπλοῦν τοῦτο τῆς ἰδέας ἐν ἀνθρώποις

da. Quod conſpicere maxime licet in feris capris et ouibus, ſimulac et equis, et aſinis, et quotquot tales habent formas. Similiter enim manſueta ſunt mitiora, leniora et faciliora; ferocia autem, duriora, craſſiora et vehementiora. Animum vero eorum mores ſequuntur. Igitur neceſſario et haec in hominibus diſtinguuntur. In hominibus enim duplex

enim differentiae, quae in morum, victuum, atque actionum ratione verſantur quibus demum ſubiungit τὰ μὲν ἥμερα, τὰ δὲ ἄγρια, quae denominatio petita eſt ex moribus.

4. Αἰγῶν ἀγρίων) In catalogo manſuetorum animalium Ariſtoteles αἶγας in vniuerſum habet, addit tamen et ferarum genus inveniri, quod tamen huc minime referendum eſt. Itaque mendum in voce ἀγρίων latet, forte non incongruentius repoſueris ἀγροβότων.

5. Καὶ τὸν νοῦν) Adam. II. Κεφ. μέ. καὶ τὰ ἤθη οὖν αὐτῶν, τοῖς εἴδεσιν ἀκολουθεῖ. Sylb. Alias ἕπονται pro ἀκολουθεῖ V. Ariſt. p. 4.

6. Διπλοῦν) Lucem capiunt haec ex Ariſt. l. l. πάντα γὰρ ὅσα ἥμερά ἐστι γένη, καὶ ἄγρια ἐστίν. Genera enim quaecumque placida ſunt, haec eadem fera quoque poſſunt reperiri, et non ſolum reperiuntur, ſed ex manſuetis per victus et locorum mutationem fera euadunt.

θρώποις φαίνεται, καθ' ἕκαστα τῶν σημείων. Δίκαιοι ([7] γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων) γίνονται. Ἄλλοι μὲν ἀγριώτερα τὰ ἤθη ἔχουσιν, ἄλλοι δὲ [8] ἡμερώτεροι· καὶ σώφρονες, καὶ ἀνδρεῖοι ὁμοίως. Τὸ δὲ διάφορον τῶν σημείων τραχύτητι, καὶ σκληρότητι, καὶ μαλακίᾳ, καὶ [9] ἀναιδείᾳ, καὶ πραότητι· [10] καὶ τὸ ὑγρόν τε καὶ ξηρὸν διαιρετέον οὕτως, [11] (καὶ) ἐπὶ ἀδικίας, καὶ ἀκολασίας. [12] Καὶ ἐν τούτοις γίνεται τοῖς σημείοις τὸ ἥμερόν τε, καὶ ἄγριον [13] προσπεφυκὸς ἔχει. Τὴν μὲν ἀγριωτέραν, ἀδικίαν, τὴν δὲ ἠπιωτέραν, δικαιοσύνην λέγε. Καὶ ἐν

conſpicitur haec forma ſecundum vnumquodque horum ſignorum. Iuſti enim (ex ſignis quidem ipſorum) fiunt. Alii autem agreſtiores mores habent, alii manſuetiores, et moderatiores, et ſimul fortes. Differentia vero horum ſignorum et in ferocia, duritie, mollitie, impudentia, et manſuetudine eſt, et humidum et ſiccum ſic etiam differentiam conſtituit inter iniuſtitiam et intemperantiam. Et in his fit ſignis et manſuetum et ferum, quod quis adnatum habet. Ferociorem iniuſtitiam, et manſuetiorem iuſtitiam dicere poteris. In

7. (Γὰρ ἀπὸ) Incluſa addita ſunt ex Adamantio l. l. *Sylb.*

8. Ἡμερώτεροι) Congruentius neutro genere ἡμερώτερα. *Sylb.*

9. Ἀναιδείᾳ) Melius ni fallor vertenda haec vox, *feritate.*

10. Καὶ τὸ ὑγρ.) Apud Adamant. dandi caſu, καὶ τῷ ὑγρῷ τε καὶ ξηρῷ διαιρετέον. *Sylb.*

11. (Καὶ) Incluſa coniunctio addita ex eodem Adamantio. *Sylb.*

12. Καὶ ἐν τούτοις) Adam. l. l. τούτοις γὰρ τοῖς σημείοις. *Sylb.*

13. Προσπεφυκὸς) Neſcio an rectius προσπεφυκός ἐστι. *Sylb.*

ἐν τοῖς ἀνδρογύνοις, οἱ μὲν πολλοὶ, ἄγριοι, οἱ δὲ ἕτεροι, τιθασσοί εἰσι. Καὶ τούτων οὐκ ὄντων τῶν σημείων, ἕτερα διαιρεῖσθαι σημεῖα μόνα οἷς εἶπον· ὁ μωροπόνηρός ἐστι τετανόθριξ, κεφαλὴν ἔχων στερεὰν, [14] λοξὴν, ὦτα ὑπερμεγέθη [15] ἐπικεκλασμένα, αὐχένα καὶ τράχηλον στρογγύλον, ([16] ἄκρα σφυρῶν) μέτωπον στέῤῥὸν, τραχύ· ὀφθαλμοὺς σκοτεινοὺς, μικροὺς, ξηροὺς, κοίλους, [17] ὑποῤῥέοντας ἀτενῶς·

androgynis quoque multi quidem ſunt feroces, alii autem manſueti. His ſignis ſic ſe non habentibus, alia ſigna ſolum diſtingui debent, de quibus dictum eſt. Stulte malitioſus eſt promiſſis crinibus, caput habens firmum, obliquum, permagnas aures reflexas, ceruicem et collum rotundum, (et extrema malleolorum) frontem rigidam, hirſutam, oculos tenebricoſos, paruos, ſiccos, cauos, fixeque

T 5

14. Λοξὴν) Vide ſupra p. 179. not. 4. et apud Ariſt. p. 137. not 142.

15. Ἐπικεκλασμένα) Poſſet etiam ſubſtitui vox ἐπικεκλιμένα, ſenſu non immutato. Ὦτα ἐπικεκλασμένα autem *aures* ſunt *reflexae, depreſſae ad latera.*

16. Ἄκρα σφυρῶν) Incluſum iſtud commation abeſt ab Adamantii codice, nec video quomodo ferri poſſit, niſi verſus finem huius canonis ante παχέα collocetur. *Sylb.*

17. Ὑποῤῥέοντας) Quid hoc loco haec vox indicet non video, quum praeceſſerit ξηροὺς: haud dubie mendoſam illam ſuſpicor, et forte rectius ὑπερορῶντας ſubſtituendum, hoc ſenſu: *fixe oculos ad maiora conuerſos, fixos in altumque ſublatos*, qualis nimirum eorum eſt conditio, qui alto alios contemnunt ſupercilio, et ob praecedens κοίλους, talis oculi motus facillime fieri poteſt.

ἀτενῶς· παρειὰς ςενὰς, ἐπιμήκεις· γένειον μακρόν· [18] ςόμα ἄθυρον, ἄκλειςον, ὡς διεσχισμένον, περίμηκες· τὸ πρόσωπον ὡς διεῤῥωγὸς φέρει· κυρτὸς, προγάςωρ, παχυσκελής· ποδῶν καὶ χειρῶν ἄρθρα περιμήκη, παχέα καὶ σκληρά· ὑπόχλωρος δὲ ὢν, ὥσπερ ὕπνου, ἢ κραιπάλης πλήρης· φωνὴ [19] βληχώδης, ἀχρεία, μικρὰ, θρασεῖα.

ιϛ. ΘΥΜΩΔΟΥΣ [1] ΣΗΜΕΙΑ ΤΑ ΔΕ ΕΙΣΙ.

Ὀρθὸς τῷ σχήματι, [2] εὔπλευρος, εὔρυθμος, ἐπίπυῤῥος· ὠμο-

intentos, malas tenues, praelongas, mentum longum, os apertum, non clausum, et quasi bipartitum, ac praelongum. Faciem fert quasi fissam. Curuus est, prominente ventre, cruribus crassis. Artus pedum ac manuum praelongos, crassos ac duros habet, subpallidus est, quasi somno et crapula oppressus. Vox est balatoria, inepta, parua, et audax.

XV. Iracundi signa haec sunt.

Rectus figura, bene latus, subrufus, scapu-

18. Στόμα ἄθυρον, ἄκλειςον) Haec verba, nisi subsumamus Polemonem duabus vocibus vnam eamdemque expressisse rem, sic sunt explicanda, vt τὸ ἄθυρον referatur ad linguae volubilitatem, sic enim ἄθυροι ῥῆτραι et ἀθύρωτον ςόμα passim pro ἀχάλινον ςόμα et pro γλῶσσα ἀκόλαςος inuenitur, τὸ ἄκλειςον autem ad labia aperta.

19. Βληχώδης) Suidas hanc vocem de ouibus balantibus dici asserit, occurrit vero etiam de vagitu infantum, hoc loco *vocem rusticam, raucam* innuit.

1) Σημεῖα) Signa θυμώδους, φιλολοιδόρου, et sequentium non sunt apud Adamantium: sed apud Aristotelem supra iisdem prope verbis leguntur, p. 53. *Sylb.*

2. Εὔπλευρος) Aristot. addit εὔθυμος.

ὠμοπλάται διεστηκυῖαι μεγάλαι, [3] καὶ ἐγκρατεῖς· λεῖος τὰ περὶ στῆθος, καὶ βουβῶνα· [4] δασυπώγων, τὰ νῶτα [5] εὐρύς. ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν κάτω βλέπων· [6] καὶ ὅσοις τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν δέρμα περιέσταται· καὶ οἱ στρογγυλοπρόσωποι· καὶ ὀφρύες οἷαι τῶν [7] στρεφνῶν· καὶ ῥινῶν κοιλότης.

ιϛ. ΦΙΛΟΛΟΙΔΟΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Τὸ ἄνω χεῖλος μετέωρον, [1] καὶ κάτω προπετές· [2] ὑπέρυ-

lae diſtantes et magnae, et validae. Laeuis et circa pectus et bubones, hiſpida et hirſuta barba praeditus, terga recta. Capillorum ambitus deorſum tendens, et quibuſcumque cutis caput tegens mutatur et facies praelonga fit, et ſupercilia quaſi ſunt auſtera, et cavitas naſi maior fit.

XVI. Amatorum contumeliarum ſigna.

Superius labium eleuatum, inferius autem

3. Καὶ ἐγκρατεῖς) Paulo aliter haec leguntur apud Ariſtotelem.

4. Δασυπώγων) Ariſtotel. εὐπώγων.

5. Εὐρὺς ὁ περίδρομος) Ariſtot. εὐανθὴς ὁ περίδρ. Rom. editio habet περίτριχος τῶν τριχῶν, vitioſe.

6. Καὶ ὅσοις) Haec non leguntur apud Ariſtot.

7. Στρεφνῶν) Rectius στρυφνῶν *Sylb.* Similes fere mutationes in Claudio contigiſſe narrat Sueton. c. 30. *Remiſſe quid vel ſerio agentem multa dehoneſtabant. Riſus indecens; ira turpior ſpumante rictu, humentibus naribus: praeterea linguae titubantia, caputque tum ſemper, tum in quantocumque actu vel maxime tremulum.*

1. Καὶ κάτω προπετές) Supra apud Ariſtotelem legitur, καὶ τὰ εἴδη προπετεῖς, p. 56. *Sylb.*

[2] ὑπέρυθροι, ἐπίπυῤῥοι· [3] ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας· ἴδῃ δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ τῶν γεγηρακότων ἵππων.

ιζ. ΛΑΓΝΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Λευκόχρως, δασὺς [2] τῇ ὑπήνῃ, εὐθείας καὶ παχείας τὰς τρίχας ἔχων· λιπαρὸν τὸ ὄμμα καὶ μάργον, σκέλη λεπτὰ, καὶ νευρώδη, καὶ [3] ὅλος ὀρνιθώδης, δασύτης σκελῶν, γαστρὸς [4] καὶ ὀμμάτων λιπαρότης. καὶ τὸ ἀνεσπᾶσθαι τὸ γένειον πρὸς τὴν ῥῖνα, καὶ περιφέρειαν κοίλην ἔχειν τὸν τόπον

τὸν

prominens; ſubrubri, rubicundi. Referuntur ad canes. Videbit vero hoc etiam quiſpiam in equis ad ſenectutem prouectis.

XVII. Signa luxurioſi.

Albi coloris eſt, et barba piloſus, rectis craſſiſque capillis, oculo pingui et laſciuo, cruribus tenuibus, neruoſis, toto habitu auicularis, cruribus hirſutis, pinguedine ventris ac oculorum inſtructus. Barba ad naſum exſurgit, et regio circa naſum et barbam habet

2. Ὑπέρυθροι) Deeſt haec vox ap. Ariſtot. et gloſſematis loco eſſe videtur.

3. Ἀναφέρεται etc.) Haec omnia non leguntur in Ariſtotele.

1. Λευκόχρως) In exemplari eſt λευκόχρωος: errore ambiguo. *Sylb.* Lectio Sylburgii eſt ex Ariſtot. p. 59.

2. Τῇ ὑπήνῃ) Deeſt apud Ariſt. l. l. et explicationis gratia haec vox addita eſſe videtur.

3. Ὅλος ὀρν.) Congruentius, opinor, ὅλως ὀρνιθώδη. *Sylb.* Haec verba, vt et σκελὴ λ. κ. ν. et reliqua non leguntur in Ariſtotele.

4. Καὶ ὀμμάτων) Mendum certe in hac voce latet, quum ſupra iam λιπαρὸν τὸ ὄμμα adfuit, forte καὶ ὀμφαλοῦ ſubſtituendum.

τὸν μεταξὺ τῆς ῥινὸς, καὶ τοῦ γενείου· οἷον εἶχε [5] Σωκράτης ὁ καλός. Καὶ οἷς ὑγροὶ οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ τοιοῦτοι λάγνοι, καὶ οἷς [6] ἡ φλέψ ἐν τῷ βραχίονι· καὶ οἱ [7] ἠρινοὶ τὰς κνήμας.

ιη. ΛΑΛΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες, καὶ γλαφυροὶ τῷ εἴδει, καὶ [1] δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν.

ιθ. ΦΙ-

circumferentiam cauam, qualem probus habuit Socrates. Quibuscumque oculi sunt humidi, hi luxuriosi sunt, quibusque vena in brachio, et candidis sunt tibiis.

XVIII. Loquacis signa

Qui superiora habent maiora, et formas venustas, quique circa ventrem hirsuti sunt.

5. Σωκράτης) Totam Socratis imaginem, qui ὁ καλὸς propter philosophiae et morum praestantiam iure dici meretur, in tabula breuiter sic delineare possumus: Deformis vultu, vertice caluus, fronte eminente, et supra oculos et genas pendula, oculis in profundo caligantibus, nasoque simus fuit v. Synesius in caluitiei encomio p. 68. Sidon. Apoll. L. IX. ep. 9. ad Faustum, Aristoph. in Nubb. I 3. 2. Max. Tyrius diss. XXIII. Theodor. Θεραπευτ. Serm. I. p. 8 Carpenterius in la vie de Socrate, alii.

6. Ἡ φλέψ) Vel subintelligendum est ex superioribus, ὑγρὰ, sed minus apte, vel vox ὀγκώδης, aut alia eiusdem significatus.

7. Ἠρινοὶ) Pro ἠρινοὶ legendum fortasse νευρώδεις, vt supra p. 276. l. 3. αἱ νευρώδεις κνῆμαι ἀκολασίας πολλῆς μετέχουσιν, vel ὑπέρινοι, *supra modum fibrosi. Sylb.*

1. Δασεῖς) Hirsutos circa ventrem ad aues refert Aristot. p. 148. quibus competit loquacitas, sic v. c. Virg. Georg. IV. v. 307. *Garrula quam tignis nidum suspendat hirundo*, et alii.

ιθ. ΦΙΛΥΠΝΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Οἱ τὰ ἄνω ἔχοντες μείζω, καὶ [1] ὑπνώδεις, καὶ θερμοὶ, καὶ εὔεικτον σάρκα ἔχοντες.

κ. ΦΘΟΝΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Οἱ τὰ ἀριστερὰ μείζω ἔχοντες, καὶ οἷς [2] αἱ ὀφρύες ἐπὶ τὰ βλέφαρα καθήκουσιν.

κα. ΕΦΥΒΡΙΣΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ὅσοις ὁ σπόνδυλος ἐξέστηκε κατὰ τὴν συναφὴν τοῦ τραχή-

XIX. *Somnolenti ſigna.*

Qui habent ſuperiora maiora, et ſomnolenti, et calidi ſunt, et facile cedentem habentes carnem.

XX. *Inuidi ſigna.*

Qui habent dextra maiora, et quibus ſupercilia deſcendunt ad palpebras.

XXI. *Petulantis ſigna.*

Quibus vertebra proſtat in coniunctione col-

1. Ὑπνώδεις) Pro ὑπνώδεις apud Ariſtotelem p. 60. legitur γυπώδεις: et mox εὐεκτικὴν pro εὔεικτον. *Sylb.* Poſſet et legi εὐεκτὸν, id eſt, carnem ſolidis fibris conſtantem, indicemque boni corporis habitus ac ſanitatis. Aliter ſe res habet, ſi de ſomnolentia apud medicos quaeritur: quale ibi ſignum praeſtat, docuit Ioh. Ehrenſ. Thebeſius in diſſ. de ſomno vt ſigno, Lipſ. 1740.

2. Αἱ ὀφρύες etc.) Conſentit cum hac ſententia Ariſtot. in hiſt. anim. L. I. c. 9. αἱ δὲ κατεσπασμέναι, φθόνου. *In totum vero demiſſa notam inuidiae habent.*

τραχήλου, [1] ὑβρισταί. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. Οἱ [2] τῶν χειλῶν τὸ κάτω τοῦ ἄνω προβεβλημένον ἔχοντες, βλάκες, μετέωροι, ἀσθενεῖς, μοχθηροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους.

κβ. ΔΕΙΛΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Οἱ τὴν ῥῖνα ἄγαν πλατεῖαν ἔχοντες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς.

κγ. ΡΑΙΘΥΜΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Οἱ τὴν ῥῖνα ἄγαν βραχεῖαν ἔχοντες, ῥάθυμοι. Ἀνα-

li, contumelioſi: referuntur ad ſues. Qui ſuperius labium inferiori productum habent, ſocordes, ſuperbi, infirmi, et improbi: referuntur ad aſinos.

XXII. *Timidi ſigna.*

Valde latum qui habent naſum, timidi ſunt: referuntur ad ſues.

XXIII. *Signa rathymi.*

Qui naſum habent valde exiguum, rathymi,

1. Ὑβρισταὶ) *Contumelioſi, proterui, petulantes, laſciue viuentes.*

2. Τῶν χειλῶν) Aphoriſmus de labiis, ad ſuperiorem librum pertinet, p. 258. *Sylb.*

1. Οἱ τὴν ῥ.) Hoc ſignum non eſt in Ariſtotelis imagine timidi, p. 38. Conuenit tamen deſcriptio, quae legitur p. 119. vbi pro ἄγαν eſt ἄκροθεν.

1. Οἱ τὴν ῥῖνα ἄγαν) Quae hoc loco leguntur ad ῥαθύμου σημεῖα nihil faciunt, ſed ſupra ponenda eſſent p. 243. *Sylb.* Reſpexit Polemo ad locum Ariſtotelis p. 118. vbi pro ἄγαν πλατεῖαν eſt, ἄκραν πλατεῖαν.

Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. [2] Οἱ τῶν ὀρνιθῶν τοὺς πλατυρύγχους τὴν εὐθεῖαν ἔχοντες, πρόγλωσσοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ, καὶ τὰς [3] ῥώνας. Οἱ τὴν ῥῖνα βραχεῖαν, καὶ [4] σιμὴν ἔχοντες, κλέπται, καὶ λάγνοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους, καὶ τοὺς ἀγρίους ὗς. [5] Ὅσοις μυκτῆρες πεπταμένοι, καὶ σιμοὶ, θυμώδεις. Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τῷ θυμῷ γινόμενον. Ἴδῃ δ᾽ ἄν τις καὶ ἐπὶ τῶν [6] γεννάδων ἵππων. Οἱ [7] τὸ πρόσωπον σαρκώδες

referuntur ad boues. Qui auium latorum rostrorum more rectum habent, garruli sunt; referuntur ad feminas et rostrata. Qui naso exiguo et simo praediti sunt, fures sunt et lasciui, referuntur ad ceruos et apros. Quibuscumque nares sunt expansae, et simae, iracundi, referuntur ad affectum, qui fit in iracundia. Videbit hoc quoque aliquis in equis generosis. Quicumque faciem carno-

2. Οἱ τῶν ὀρν.) Structura constat melius, si legamus: οἱ κατὰ τοὺς πλατυρύγχους τῶν ὀρνίθων τὴν ῥῖνα εὐθεῖαν ἔχοντες. Sed quam vera sit ea sententia doctiores viderint. *Sylb.*

3. Ῥώνας) Quid Polemo ῥώνας vocet, mihi non constat. Confer cum p. 121. *Sylb.* Forte legendum ὀνίσκους, *asellos* pisces.

4. Σιμὴν) Cf. Aristot. p. 118. sq.

5. Ὅσοις) Totum hunc canonem iisdem fere verbis habet Aristot. p. 124.

6. Γεννάδων ἵππων) Opponuntur generosis equis feri. De equis autem fusius Ioach. Camerarius de tractandis equis, siue in ἱπποκομικῷ, qui prodiit Tubingae, 1539. octonis, et Petrus a Naaldwyck in Libris II. Philippicorum, siue de equorum natura, electione, educatione, disciplina, et curatione, Lugduni 1631. quaternis editis, egerunt.

7. Τὸ πρόσωπον) Aphorismi de facie fere ad verbum supra leguntur p. 125. *Sylb.*

κῶδες ἔχοντες, ῥάθυμοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ, καὶ τοὺς βοῦς. Οἱ τὸ πρόσωπον ἄγαν ὀςῶδες ἔχοντες, ἐπίπονοι, καὶ δειλοὶ, καὶ ψυχροί. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους, καὶ πιθήκοι·, καὶ ἐλάφους. Οἱ τὸ πρόσωπον ἄγαν μικρὸν ἔχοντες, κακοῦργοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ τὸ πρόσωπον μικροπρεπὲς ἔχοντες, μικρόψυχοι, ἀνελεύθεροι. [8] Οἱ μεγάλα ἔχοντες χείλη, ἀσελγεῖς. Οἷς δὲ μεῖζον τὸ ἄνω τοῦ κάτω, ἄψυχοι. Οἷς δὲ ἔμπαλιν τοῦ ἄνω τὸ κάτω, ἐναντίον, βλάκες. [9] Κυνόδοντες δέ εἰσιν, οἷς τὰ κάτω τῶν κυνοδόντων ἐπῆρται. [10] Ἰώδεις, εἰς δὲ τοὺς τομίας κίναιδοι.

κδ'. ΤΩΙ

ſam habent, rathymi ſunt, referuntur ad feminas, et boues. Qui valde carnoſa praediti ſunt facie, operoſi ſunt, et timidi, et frigidi; referuntur ad aſinos, et ſimias, et ceruos. Qui faciem admodum exiguam habent, malefici ſunt, referuntur ad aſinos. Illiberali (ſqualida) facie inſtructi, puſillanimi, illiberales. Quibus labia magna ſunt, luxurioſi. Quibus ſuperius maius eſt inferiori, inanimoſi ſunt. Qui autem contra inferius maius ſuperiori, et vice verſa, ſocordes. Canini vero dentes ſunt, quibus inferiora caninorum attolluntur. Violacei vero inciſores, ad cinaedos.

8. Οἱ μεγάλα) Paulo aliter de labiis eorumque indiciis diſſerit Ariſtoteles p. 116. ſqq.

9. Κυνόδοντες) Pro κυνόδοντες neſcio an rectius legerimus κυνώδεις. Apud Ariſtotelem p. 116. paulo aliter haec leguntur. Sequens etiam aphoriſmi clauſula non caret mendo. *Sylb.*

10. Ἰώδεις) *Violacei*, ru-

κδ'. ΤΩΙ ΕΡΩΝΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΟΙΑΥΤΑ ΣΗΜΕΙΑ.

Ὀφθαλμοὶ [1] κοῖλοι οὐ δακρύοντες, φαινόμενοι δὲ ὡς ἂν ἡδονῆς [2] πεπλασμένοι εἰσίν· κινεῖται δὲ αὐτοῖς, καὶ τὰ βλέφαρα πυκνά. Τῶν του σώματος μερῶν συμπιπτόντων μόνοις τοῖς ἐρῶσιν [3] οὐ συμπίπτουσι. Πορνεία ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἐν [4] μετεωρισμοῖς ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις γινώσκεται. Ταῦτα ὅσα εἴρηται [5] καθάπερ ἐν γραφαῖς,

XXIV. *Amanti haec ſunt ſigna.*

Oculi caui non lacrymantes, videntur autem quaſi a voluptate effićti. Ipſis quoque palpebrae mouentur frequentius. Concidentibus partibus corporis aliis, amantibus non concidunt. Fornicatio viri et mulieris, ex elationibus oculorum et palpebris cognoſcitur. Omnia haec dicuntur, quomodo reperiuntur

biginoſi, *nigri*, *flaui*. Vel retinenda haec lećtio, vel ἰοειδεῖς, vel ἰοεῖς ſubſtituendum. Quum autem violae duplicis ſunt generis ex Theophraſto in hiſt. plant. L. VI. c. 7. vel *albae* vel *nigrae*, de candido potius colore haec accipienda ſunt verba, quia elegantiae quoque hac in re ſtudioſiſſimi ſint cinaedi. Sed non omnis difficultas, qua locus laborat, ſublata eſt.

1. Κοῖλοι) Ariſtot. p. 130. ad πίθηκους refert: οὐ δακρύοντες autem ſunt, ob ſiccitatem, per ignem, in pećtore gliſcentem, produćtam.

2. Πεπλασμένοι) Fortaſſe verius πεπλησμένοι εἶεν. *Sylb.*

3. Οὐ συμπίπτουσι) Cauſa haud dubie in eo latet, quia amantes corporibus ſaginandis operam dant, curaſque et triſtitias longiſſime remouent.

4. Μετεωρισμοῖς) Hi fiunt ex magnitudine et turgiditate oculorum, quoniam in hoc affećtu fit euaporatio ad caput.

5. Καθάπερ ἐν γραφαῖς) Rećtius apud Adamantium in

φαῖς, κἂν χροίᾳ, κἂν γραμμῇ, μόνον τύποι ἀνδρῶν εἰκασμένοι εἰσί. [6] Τά τε πολλά, καὶ πάνυ ὅσα εἴδη ἀνθρώπων, ἐκ τῶν πολλῶν τε καὶ καθ' ἕκαστον μέρος ὄντων σημείων ταῖς μίξεσιν αὐτῶν, καὶ ταῖς δυνάμεσιν, [7] ἄλλοτε πρὸς ἄλλον πειθόμενός τε, καὶ ἀπιστῶν, τεκμαίρου, ἀσφαλεστάτην εὑρίσκων τὴν [8] ἐπιστήμην.

κε. ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΣΤΡΙΑΙ.

[1] Γυναικώδεις, φιλάνδριαι, ἀκάθαρτοι, αἷς αἱ κνῆμαι

in fcriptis, fiquidem et ratione coloris et linearum, folum virorum imagines his affimilantur. Multas atque omnino quafcumque hominum imagines ex multis fignis, vnamquamque partem eorum conftituentibus, ratione mixtionum et virium, vnum ad alterum referendo, omni qua par eft fide, indicatas confpicies, et inuenies hanc fcientiam effe firmiffimam.

XXV. Meretrices.

Effeminatae, viros amantes, impurae, quibus

epilogo Libri II. ἐν γραφαῖς ἀχρόοις, γραμμῇ μόνῃ. *Sylb.* Senfus eft: Haec omnia dicuntur, quomodo in picturis non coloratis, fed lineis tantummodo diftinctis confpiciuntur.

6. Τά τε π.) Seq. v. apud eumdem Adamantium l. l. eft, τὰ δὲ πολλά. *Sylb.*

7. Ἄλλοτε) Apud Adam. l. l. eft ἄλλοις τε πρὸς ἄλλο. *Sylb.*

8. Ἐπιστήμην) Sunt qui dicant phyfiognomoniam non debere fcientiam dici, inter quos nuper aduerfus Lauaterum V. Cl. multa difputat Excell. Chrift. Bened. Funccius in prolufione de phyfiognomia, et opere phyfiognomico Lauateriano, Lipf. 1776. 4.

1. Γυναικώδεις) Vel de mollitie accipienda haec vox,

κνῆμαι πρὸς τὸ σφυρὸν παχεῖαι, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν μικρὸν ἀπεσχισμένοι, ὥσπερ τοῖς [2] στενόποσι τῶν ὀρνίθων· καὶ οἱ [3] σκαφοειδεῖς, ὥσπερ περίδρομος τῆς κεφαλῆς.

κϛ. ΠΕΡΙ ΕΥΝΟΥΧΩΝ.

Εὐνούχοις τῆς ἐκ φύσεως [1] κακίας σημεῖά ἐστι κἀκείνοις ἅπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ

crura vsque ad femora crassa, et digiti pedum parum fissu auulsi, sicuti auium pedum strictorum; et forma nauibus similis, sicuti et capitis circumclinatio.

XXVI. *De eunuchis.*

Eunuchis prauae procreationis, eadem sunt signa, quae aliis competunt hominibus; et vt

vel de astu artificiisque, quibus amantes irretire solent mulieres.

2. Στενόποσι) De στενόποσι supra dictum est ad Aristot. p. 92. *Sylb.*

3. Σκαφοειδεῖς) Nescio an rectius legendum: εἰς σκαφοειδὴς ὁ περίδρομος. *Sylb.* Si de forma vel motu corporis accipienda est vox σκαφοειδεῖς, referri debet ad inconstantiam incessus, qua huc vel illuc oberrare solent meretrices, et autor ad effatum Prou. V. 6. respexisse videtur.

1. Κακίας) Hoc loco κακία est vitiosa naturae conformatio, quae in defectu peccat. Distinguit autem eunuchos, in tales ex naturae vitio, et in egregios, id est, qui honoris causa castrati sunt, vt modulatione vocis hominibus gaudio sint, aut castitatis muliebris custodes. Contorta tamen est explicatio, igitur magis placet Sylburgii emendatio in sequente obseruatione. Sed et fiunt eunuchi interdum ex morbis, aut fulminis tactu.

τὸ πολύ εἰσιν ὠμόφρονες, δολεροὶ, κακοῦργοι· ἕτεροι δὲ ἑτέρων δόλων εἰσὶν ἐργάται. Τὸν δὲ [2] τίμιον εὐνοῦχον, ἓν μεταβάλλει· ἅμα τῇ τολμήσει βιάζεται, καὶ πλέον τῆς συγγενοῦς φύσεως, ὡς [3] μὴ ἰσχύων εἰς τὸ αὐτὸ διαμένειν.

κζ. ΠΕΡΙ [1] ΠΕΛΜΑΤΩΝ.

Οἱ στενόποδες, [2] ἠλίθιοι, δειλοί· οἱ δὲ μὴ ἔχοντες τὸ

plurimum sunt eiusdem mentis, insidiosi, malefici. Alii vero et aliorum dolorum sunt operarii. Qui vero in honore constitutus est eunuchus in vno differt, simul enim conatu audaci instigatur, et plus ingenuae naturae habet, et tamquam non robustus in eodem permanet.

XXVII. De palustribus.

Qui strictorum pedum sunt, insipientes, ti-

V 3

2. Τίμιον) Hanc vocem etiam agnoscit Interpres: *qui vero in honore constitutus est eunuchus.* Sed verior lectio est τομίαν, *sectione factum eunuchum.* Apud Adamant. II. Κεφ. β'. aphorismus hic de eunuchis legitur paulo aliter. *Sylb.*

3. Μὴ ἰσχύων) *Non robustus.* Roboris denegatio spectat ad impotentiam, quae est in eunuchis, non autem ipsis robur negatur, quum saepenumero et robustissimi esse soleant.

1. Πελμάτων) In exemplari est τελμάτων: quod sequutus Interpres vertit: *de palustribus.* Sed πελμάτων legendum esse, dictat ipsa materia: est enim πέλμα, τὸ κάτω τοῦ ποδός, teste Hesychio. *Sylb.* Ergo vertendum: de *plantis* pedum.

2. Ἠλίθιοι) Gloss. vet. ἀνόητοι, ἀναίσθητοι.

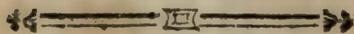
τὸ [3] ἀντίκοιλον τοῦ ποδὸς, ἀλλ' ὅλῳ βαίνοντες, πανοῦργοι, ὥσπερ καὶ τὴν ἀλώπεκα λόγος ἔχει. Οἱ βραχυδάκτυλοι καὶ παχυδάκτυλοι χειρῶν τε, καὶ ποδῶν, ἠλίθιοι. Πάντως δὲ [4] οὐ τούτους ὑπολαμβάνειν τοῦτο, ἀλλ' εἰ σῶμα μήτε βραχεῖς, μήτε παχεῖς ὦσιν· ἀμέλει δὲ οὕτως ὑπολαμβάνων. [5] Οἱ συμπεφυκότας τοὺς δακτύλους ἔχοντες, δειλοὶ, ὥσπερ οἱ κύνες εἰσίν.

midi. Qui vero non habent cauitatem pedum, sed toto incedunt pede, callidi, qualis ratio eſt apud gallum. Breuioribus qui digitis, et manuum aeque ac pedum digitis craſſioribus ſunt, inſipientes ſunt. In vniuerſum hoc iudicium non valet de illis, ſed ſi ratione corporis neque ſunt breues, neque craſſi, vtique vero ſic coniiciendum. Qui concretos habent digitos, timidi, ſicuti canes ſunt.

3. Ἀντίκοιλον) Eſt ea pars, quae τῷ κοίλῳ ποδὸς *imi pedis medio* aduerſa eſt.

4. Οὐ τούτους ὑπολ.) Neſcio an rectius οὐχ οὕτως ὑπολαμβάνειν. *Sylb.*

5. Συμπεφυκότας etc.) Ariſtot. p. 91. ſic expreſſit: Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμπεφραγμένα ἐστὶ, δειμαλέοι ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρτυγας τοὺς στενόποδας τῶν λιμναίων.

III

ADAMANTII SOPHISTAE

PHYSIOGNOMONICON

GRAECE ET LATINE.

᾿ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ. Α.

α. Τὴν φυσιογνωμονικὴν μέθοδον ἀπό τε ᾿Αριστοτέλους ἀναλεξάμενος, καὶ ταύτην [2] ἐπὶ πλέον ἢ ἐξ᾿ ἄλλων ἐρανισάμενος, [3] αὐτοῖς τε τοῖς ἔργοις ἐπιτυγχάνων, τῶν ἀνθρώπων, ἐγγυμνασαμένος, ἔγνων χρῆναι καθάπερ [4] σηκοῖς ἱεροῖς, ὡς [5] ἄγαλμα σεμνὸν

ADAMANTII SOPHISTAE

PHYSIOGNOMONICON LIB. I.

I. Methodum phyſiognomonicam ex Ariſtotele collectam, illamque ipſam vt plurimum ex aliis congeſtam, vſu et exercitatione cum hominum actionibus conuenire cognoui, atque oportere tamquam ſtatuam affabre effictam cum tabula in conſecratis templis collo-

1. ᾿Αδαμαντίου) Adamantii duo habui exemplaria impreſſa: Romanum ſcilicet et Pariſienſe, a Conr. Neobario editum. Habui etiam tertium calamo exaratum, quod Pompilius Amaſaeus, vir doctiſſimus et humaniſſimus, ad me Bononia miſit. Eorum librorum diſcrepantiam vt indicem, Amaſaei liber in titulo, pro φυσιογνωμονικῶν τὸ ἁ, habet φυσιογνωμικά: itidemque initio libri, τὴν φυσιογνωμικὴν, minus recte, vt prolixius expoſui ad Ariſtot. p. 3. not. 1. *Sylb.*

2. ᾿Επὶ πλέον) MS. ἐπιπλέον, coniuncte. *Sylb.*

3. Αὐτοῖς τε) Pariſ. αὐτήν τε: Romana αὐτῆς τε: perperam. Vera lectio αὐτοῖς τε e MS. codice petita eſt. *Sylb.*

4. Σηκοῖς ἱεροῖς) Vox ἱεροῖς redundat, nam σηκοὶ ſunt templa, fana, in quibus Deorum ſimulacra ſtatuuntur; ſi tamen reddere velis

νὸν ἐνιδρῦσαι τοῖς γράμμασι, μέγα τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐσόμενον ὄφελος· ἐπεὶ σιγώντων μέν ἐστιν ἀπόκρισις, λαλεῖ δὲ οἷον τοῖς σημείοις ἡ φύσις, τοὺς τρόπους ἑκάστου κηρύττουσα. Διὸ παραφράσαι ([6] μὲν) τὰ Πολέμωνος εἱλόμην τῷ κοινῷ τῆς λέξεως· κέρδος κοινὸν τοῖς ἐντευξομένοις περιποιούμενος· προσθεῖναι

cari, magno cum emolumento noſtro. Quamquam ne ſonum quidem edit, reſpondendo tamen loquitur, quomodo natura mores vniuſcuiuſque per ſigna prodat. Igitur ſermone populari Polemonis libellos circumſcribere conſtitui, vt harum rerum cupidis communem compararem vtilitatem; noſtraeque

ἱεροῖς, *conſecrata* per me licet.

5. Ἄγαλμα etc.) Moris erat apud veteres in templis ἀναθημάτα, imagines atque ſtatuas collocare, et inprimis grati animi teſtificandi cauſa eiuſmodi donaria inſerebantur templis ab hominibus, quibus reſponſa in illis data, aut quibus ſanitas reſtituta erat, ſic apud Strabon. L. XIV. p. 971. legimus in fano Aeſculapii ſuſpenſam imaginem Antigoni ab Apelle depictam fuiſſe, appendebantur vero etiam tabellae votiuae, de quibus v. Gruter. in Theſ. Inſcript. p. 82. n. 6. Th. Reineſ. in Syntagm. inſcript. Claſſ. I. 132. Iac. Sponius Miſcell. erudit. antiq. Sect. IV. illuſtrium virorum p. 123. et Inſcriptions antiques, qui ſont citées, ou qui appartiennent au Tom. I. du voiage de l'Italie, de Dalmatie, de Grece, et du Levante, à Amſterd. 1679. p. 365. alios. Eiuſmodi tabulae vocabantur στῆλαι v. Pauſan. in Corinthiac. c. 27. Mercurial. in arte gymn. L. I. c. 1. alii. Ergo voce γράμμασι apud Noſtrum vel ad tabulam appenſam huic ſimulacro, vel ad inſcriptionem in baſi collocatam reſpicitur.

6. (Μὲν) Incluſa μὲν abeſt a MS. *Sylb.* Romana edit. habet.

ναί τε καὶ τὰ πρὸς ἡμῶν γνώσθεντα τῇ διδασκαλία. Τῷ χρόνῳ δὲ ταῦτα γράψας, ἐτήρουν τὴν [7] ἔκδοσιν μέτα τὸν ἡμέτερον βίον, τοῖς φιλολόγοις χρήματα καλὰ παιδείας θησαυριζόμενος. Οὔτε γὰρ τῶν ἄλλων τὶ τῶν ἐκποιηθέντων ἡμῖν, προηρούμην ἀγαγεῖν εἰς τὸ μέσον, τὴν [8] κατὰ τῶν ζώντων ἐπιβουλὴν ὑφορώμενος, ἀπὸ φθόνου μὲν φυομένην, οὔχ ἥκιστα δὲ κατὰ τῶν σπουδαίων ἀκολουθεῖν εἰθισμένην. Ἐπεὶ δὲ, φίλτατε Κωνστάντιε, παρασχεῖν σοι τοῦθ' ἡμᾶς [9] προσεκάλεσω τὸ σύγγραμμα,

vero qualicumque cognitioni hac doctrina augmentum adderem. Tempori vero haec litteris mandans adaptaui, et seruaui eamdem explicandi rationem, quae iam obtinet, videlicet vt philologis largas doctrinae colligerem copias. Neque enim aliquid aliis a nobis sepositis in medium proferre praedicam, suspicientes viuentium insidias ab inuidia prognatas, quas tamen probi ne minime quidem solent sequi. Quia vero, optime Constantie, sum excitatus tibi desideranti hoc scriptum

7. Ἔκδοσιν μετὰ) Itaque his verbis excludit reliquos modos Physiognomoniam tractandi apud veteres vsitatos, de quibus fusius disserit Aristot. c. 1.

8. Κατὰ) Quoniam hic autor de se videtur loqui, pro κατὰ conuenientius legerimus παρὰ seu ἀπό. *Sylb.* Ζώντων, *viuentium* vero nomine forte *potentiores* intelligi possunt ex Sophocle in Oedipo Tyranno v. 43. vbi scholia antiqua ζῶσας exponunt per ἐνεργεστέρας, et v. 489. ζῶντα per ἰσχύοντα. Itaque ob sequentia tales hoc loco sunt potentiores intelligendi, qui ob affectus sua abuti solent potentia.

9. Προσεκαλέσω) Nota προσεκαλέσω et in sequenti membro παρακληθείς. *Sylb.*

μα, τῷ πόθῳ σου παρακληθεὶς, δέδωκα τὴν συγγραφὴν, μὴ [10] μελήσας, ἑκὼν ἀέκον τί γε θυμῷ, κατὰ τὸν Ὅμηρον εἰπεῖν. Τοσοῦτον ἄρα [11] Φιλικὴ χάρις οἶδε μεταθεῖναι κρίσιν βουλήσεως. [12] Θείων δὲ ἀνδρῶν, εἴπερ ἄλλό τι, καὶ τὸ Φυσιογνωμονεῖν εὕρημα, πλεῖστα καὶ μέγιστα τοὺς μαθόντας δυνάμενον ὠφελεῖν. [13] Οὔτε γὰρ παρακαταθήκην δοίη τις ἄν, οὔτέ τι κειμήλιον· ἢ γαμετὴν, ἢ παῖδας πιστεύσειεν, ἢ καὶ Φιλίας ἁπλῶς ἧς τινοσοῦν κοινωνήσειε,

exhibere noſtrum, hanc ſubmiſſe tibi tradidi commentationem, non curans an lubenti aut aduerſo animo ſis accepturus, vt cum Homero loquar, eam vtique reſpicias velim lenitate amabili, quum iudicio tuo benigno ſubiiciatur. Excellentium enim virorum, ſi quid aliud, certe et inuentum phyſiognomonia eſt, quae multa, et plurima diſcentibus adferre poteſt commoda. Neque enim aliquis vel cuidam committet depoſitum, neque vxorem liberoſque eius fidei committet, neque vincu-

10. Μελήσας) Non dubito quin verior ſcriptura ſit μὴ μελλήσας, *nil cunctatus. Sylb.*

11. Φιλικὴ) Hanc vocem pro vulg. φιλικῶ repoſui ex MS. *Sylb.* Rom. coniungit φιλικώχαρις.

12. Θείων) Sic ſaepe ab Homero θεῖος Ὀδυσσεὺς, et ab Virgilio *diuinus Aeneas* ob ſingulárem virtutem et animi praeſtantiam appellantur. Hoc autem loco plura innui videntur, videlicet ὑπὸ δαιμονίου ἐλαυνομένοι intelliguntur, qui inſtigantibus diis aliquid perficiunt. Phyſiognomones ideo componere videtur cum iis, qui reſpondebant de rebus futuris.

13. Οὔτε γὰρ) Haec ex Polemone ſunt tranſſcripta v. p. 169. ſqq.

σειε, τοῖς ἀπιςίας, ἢ ἀσελγείας, ἢ τινὸς κακουργίας ἐπὶ τῆς μορφῆς σημεῖα [14] προλάμποντα φέρουσιν. Πάντων γὰρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνθρώπων, [15] καθάπερ ἀπό τινος θεοπέμπτου ἀπλανοῦς μαντείας, [16] ἦθος, καὶ πρόθεσιν βίων, ὁ Φυσιογνώμων ἐπίςαται· ὡς τὰς μὲν τῶν χρηςῶν φιλίας μόνον αἱρεῖσθαι, τὰς δὲ τῶν πονηρῶν κακίας πρὸ πείρας φυλάττεσθαι· διόπερ τοῖς [17] σώφροσι προσήκει, πάσῃ σπουδῇ ταύτης τῆς τέχνης [18] ἐκπονεῖν τὴν σημείωσιν· Φυσιογνωμονεῖν δὲ, μάλιςα σκοποῦντα τὸ ἐξηλλαγμένον, [19] παρά τε τὴν ἡλικίαν καὶ [20] τὸ χωρίου

lo amicitiae arcto cum eiusmodi se iunget homine, si malae fidei aut intemperantiae, aut alius prauitatis signa formae impressa ferat. Omnium enim, vt breuiter dicam, hominum mores, vitaeque instituta tamquam praesagio quodam diuino ac fallere nescio admonitus physiognomon cognoscit: quomodo scilicet proborum tantum amicitias eligere, improborum vero prauitates caute remouere debeamus. Quare harum rerum intelligentibus conuenit, omni cura huius artis signa explicare. Quam maxime autem in physiognomonia considerandae sunt mutationes, quae ab aetate, regionumque proue-

14. Προλάμποντα) *Impressa*, id est, valde distincte conspicua in toto habitu.

15. Καθάπερ) Paulo aliter haec leguntur apud Polemonem l. l.

16. Ἦθος) Polemo habet ἔθος

17. Σώφροσι) Polemo eos appellat εἰδότας.

18. Ἐκπονεῖν) Polemo ἐκμανθάνειν, vide quae ibi monuit Sylburgius p. 171. n. 7.

ρίου εἶδος. Πολλοῖς γὰρ ἀπᾴδοντα τῆς τε ἡλικίας καὶ τοῦ ἔθνους σημεῖα πρόσεστιν· ἅτινα πρόδηλον ἔχει τὴν τοῦ εἴδους [21] κατάληψιν· προδηλοτέραν δὲ, [22] (τὰ) κατὰ πόλιν καὶ ἔθνη προσόντα σημεῖα. Ῥάδιον γὰρ, ὅλου γένους κατὰ [23] φῦλα τῶν ἀνθρώπων ἐπιγνῶναι τοὺς τρόπους. Αὐτῶν δὲ τῶν ἐθνῶν, τὰ μὲν ἐπίκοινα σημεῖα, πάνυ ὀλίγα· κατ' ἄνδρα δὲ, μάλα διαφέρει τὰ σημεῖα. [24] Αἰγυπτίοις μὲν γὰρ τοῖς πᾶσιν ἔπεστι κοινὰ σημεῖα, ἐξ ὧν τὸ γένος ἅπαν φυσιογνωμονεῖται· καὶ [25] Αἰθίοψιν, ἀλλὰ καὶ [26] Σκύ-

niunt natura. Multis enim ſigna et ratione aetatis et gentium differre in promtu eſt, et quae manifeſte formam declarant, attamen hoc multo euidentius fit in ſignis, ſi ciuitates et nationes reſpicias. Facile enim eſt totius gentis mores ex generibus hominum cognoſcere. Communia vero ipſarum gentium admodum pauca ſunt ſigna, propria autem admodum differunt. Aegyptiis quidem omnibus communia inſunt ſigna, ex quibus totum genus per phyſiognomoniam cognoſci

19. Παρά τε τ.) Fuſius haec a Polemone traduntur p. 171. ſq.

20. Τὸ χωρίου) MS. τὸ χωρίον, rectius. *Sylb.*

21. Κατάληψιν) Idem haec vox notat, quam κατάλημμα, itaque τοῦ εἴδους κατ. *formam quam quis nactus eſt*, formam a gentibus aſſumtam. Noſtrates: *der Nationalcharacter.*

22. (Τὰ) Incluſus articulus τὰ additus ex MS. *Sylb.*

23. Φῦλα τ. ἀ.) *Genus hominum.* Loquendi formula apud Homerum et Heſiodum frequenter obuia.

24. Αἰγυπτίοις) Vide Ariſtotel. p. 10. n. 25.

25. Αἰθίοψιν) Vide Polemo, p. 173. et 184.

[26] Σκύθαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κατὰ γένος, ὡς καὶ ἐν ὑστέρῳ λεχθήσεται. Ἰδίᾳ δὲ ἀνδρὶ ἑκάστῳ, μεγάλα τὰ διάφορα τῶν σημείων. Καὶ γὰρ δεῖ γνῶναι μᾶλλον κατ᾽ ἄνδρα, ὡς ἰδίᾳ διαφέρουσιν, ἢ κατὰ ἔθνη. Οὕτω το κατ᾽ ἄνδρα φυσιογνωμονεῖν, ἐντρεχέστατόν ἐστι. Τῶν δὲ σημείων αἱροῦ [27] τὰ μέγιστα, καὶ δοκιμώτατα· καὶ ἄλλοις ἄλλων μᾶλλον [28] πειρῶ. [29] Ἄλλα γὰρ ἄλλων δυνάμει προέχει. Μέγιστον αἱ μίξεις τῶν σημείων τὸ διάφορον ἀπεργάζονται ἐν τῇ τέχνῃ. Τὰ γὰρ πολλὰ ἤθη,

porest, ſed etiam Aethiopibus, et Scythis et aliis hominibus ſecundum nationes, vt in ſequentibus dicetur. Vnicuique tamen ſeorſim ſignorum differentia magna eſt; cognoſcere enim neceſſe eſt, quae in vnoquoque differentiam vel ſeorſim inferunt, vel propter nationem. Hac vero ratione phyſiognomonia, quae in ſingulis fit, conuenientiſſima eſt. Inter ſigna autem elige maxima, et quae probatiſſima ſunt. Alia tamen ſigna prae aliis magis experire. Virtute enim alia aliis praeſtant. Maximum autem diſcrimen in arte ſignorum efficit mixtio. Multi ſiquidem

26. Σκύθαις) Vide Ariſt. p. 10.

27. Τὰ μέγιστα) Ariſtoteles iam docuit p. 31. ineptum eſſe vni tantum credere ſigno, plura enim eſſe ſimul conſideranda, et ex his iudicium ferendum, vide et Polem. p. 174. ex quo haec ſunt ſumta.

28. Πειρῶ) Pro πειρῶ rectius legerimus πεῖθου, vt ap. Polem. p. 174. καὶ ἄλλοις ἄλλο μᾶλλον ἐπείσθη vt p. 307. l. 5. ἄλλοτε πρὸς ἄλλον πειθόμενός τε καὶ ἀπιστῶν. *Sylb.*

29. Ἀλλὰ γὰρ) Vide Polemo p. 174. vide quae ibi not. 18. monuimus.

ἤθη, καὶ βουλεύματα τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆς μίξεως τῶν σημείων κατανοεῖται. Συμβαίνει δὲ [30] ἐνστάσεις τινὰς γίνεσθαι τοῦ εἴδους, παρὰ τὸ καθεστηκὸς χαρὰν ἐσχηκότων, ἢ [31] λυπηθέντων, ἢ θυμωθέντων, ἢ θυμουμένων, ἢ ἐπὶ νηστείᾳ, ἢ ἐπὶ πλησμονῇ τινὶ, ἢ ἐπιθυμίᾳ· ἢ σκεπτομένων, ἢ ὁρόντων, ἢ ἀκουόντων. Καὶ πᾶν μὲν ἐν ταῖς τοιαύταις [32] συντυχίαις οὐ τρέπεται τὸ εἶδος, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ ἀκίνητα μένει τῶν σημείων. Ὁπόσα δὲ καὶ μεθίσταται, οὐκ ἴσον πᾶσι μεταστήσεται, ἀλλὰ τῆς οἰκείας φύσεως ἑκάστῳ ἐγγύς. Χρὴ δὲ ἐννοεῖν, ὡς ὁποῖα ἐν πάθει ἑκάστῳ

mores et propenſiones hominum ex mixtis colliguntur ſignis. Conuenit autem fieri quaſdam conſtitutiones firmas apud eos, qui gaudent, vel contriſtantur, vel iraſcuntur, vel animoſi ſunt, vel in ieiunio, vel in quadam abundantia, vel in affectu conſtituti ſunt; vel qui cogitant, aut vident, aut audiunt. Et totum quidem, ſi talia eueniunt, non mutat formam, ſed permanet, et ſigna non mouentur. Quaecumque vero ſubmouentur, non in omnibus aeque ſubeunt mutationem, ſed talem tantummodo, quae propriae vniuscuiuſque naturae proxime accedit. Cogitare tamen debemus, vt, qualia fiunt in vnoquo-

30. Ἐνστάσεις) Supra conuenientius μεταστάσεις p. 175. *Sylb.*

31. Λυπηθέντων) MS. λυπουμένων: vnde ſuſpicari poſſet aliquis, geminum hic fuiſſe commation, ἢ λυπηθέντων, ἢ λυπουμένων, ſicut in ſequentibus. *Sylb.* Haec emendatio conuenientior cum ſententia autoris, et curatiori eius orationis conuenire videtur ſtructurae. Vide de hoc canone Polem. p. 175.

32. Συντυχίαις) Vide Polem. p. 175. n. 22.

ϛῳ σημεῖα ἐπιγίνεται, [33] τοιαῦτα εἴ τις ἔχει, μάλιϛα τὸ πάθος [34] αὐτῷ ἐνίδρυται, ὅπερ ὑπὸ τῶν σημείων δηλοῦται. Οἷον, ἐὰν σημεῖα ἔχῃ ὁποῖα τοῦ βουλευομένου ἐϛὶ, Φροντιϛικὸν καὶ εὔβουλον τοῦτον λέγε. Ἕτερος, ἐὰν ἔχῃ σημεῖά τινα τοῦ δόλου, ἢ ἀπάτην τινὰ τυρεύοντος, [35] κἂν μὴ παρ' ὃν καιρὸν αὐτὸν ὁρᾷς, [36] δόλου τότε ἀρτύῃ τινὸς, τοῦτον ἀποφαίνου δολερόν. Τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ [37] θυμουμένου τις ἔχων σημεῖα, κἂν μηδεμίᾳ τότε [38] συνέχοιτο ὀργῇ, ὀργίλον αὐτὸν ἐρεῖς. Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

que affectu ſigna, ſi quis talia habeat eum maxime in hunc propenſum eſſe affectum, qui manifeſtatur per ſigna. Itaque ſi quis ſigna habeat, quae competunt cogitanti, recte illum meditabundum et conſultatorem dices. Alii autem ſi quaedam inſunt ſigna ab doli et fraudis artifice, et ſi eum eo tempore, quo dolum ſtruit, non videas, hunc doloſum cenſebis. Similiter cui nota iracundi eſt impreſſa, etſi tunc temporis ab hoc affectu non teneatur, eum tamen iracundum nominabis. Idem quoque in omni-

33. Τοιαῦτα) Polemo p. 176. habet τὰ αὐτά.

34. Αὐτῷ) Pro vulgari αὐτὸ repoſitum e Romana editione et libri MS. margine. *Sylb.*

35. Κἂν μὴ etc.) Polem. p. 176. καὶ μὴ παρῶν [illegible], καιρὸν αὐτὸν ὁρᾷς δόλον, ὅτι ἀρτύνει τινὶ, κ. τ. λ.

36. Δόλου τότε) Rectius δόλον τότε ἀρτύνει τινὶ, ut ſupra p. 176. *Sylb.*

37. Θυμουμένου) Polemo p. 177. ἀθυμουμένου, manifeſto errore.

38. Συνέχοιτο ὀργῇ) Polemo l. l. habet συνέλθῃ ὀργῇ.

ἄλλων παθῶν παραφυλάξεις ὁμοίως. Ὁπόσοις γὲ μὴν γυναικεῖον εἶδος [39] ἐπιτρέχει ἔν τε τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις, τὰ μὲν εἰς [40] ἡδυπάθειαν, καὶ ἀφροδίτην, εἰσὶ γυναικεῖοι· τολμηροὶ δὲ, καὶ ἀναιδεῖς καὶ πανουργίαις, καὶ ἀπάταις, καὶ ἀπιστίαις χαίροντες. Καὶ γὰρ ταῦτα γυναικεῖα. [41] Ὅσοι δὲ, νέοι ὄντες, εἶδος ἔχουσι γηραιὸν, οὗτοι δειλοὶ, καὶ δύσκολοι, καὶ [42] ὕποπτοι, καὶ φειδωλοὶ, καὶ εὐλαβεῖς, καὶ εὔβουλοι· [43] καὶ ὅσα

bus aliis obſeruabis affectibus. Quibuſcumque autem conſpicitur forma muliebris in oculis aliiſque partibus, ea videlicet, quae ſuaues affectus venereoſque prodit, hi ſunt mulieroſi. Qui autem ſunt temerarii, et impudentes, et qui maleficiis, fraudibus et infidelitatibus delectantur, ii quoque cenſendi ſunt mulieroſi. Qui vero, quum ſunt iuuenes, formam ſenilem habent, hi ſunt timidi, et moroſi, et ſuſpicioſi, et parci, et circumſpecti, at-

39. Ἐπιτρέχει) Polemo, p. 177. ἐπιπρέπει. Vtraque lectio ferri poteſt, et ἐπιπρέπει quidem, quia ad decentiam refertur, et apud phyſiognomonas ſaepe, vt vidimus, occurrit; ἐπιτρέχει vero de ſignis, quae in ſummis partibus corporis humani ſiunt conſpicua, quae per corporis ſuperficiem currunt, vſurpatur, ſic v. c. vtitur hac voce Plutarch. in ſympoſ. L. IV. probl. extr. ἃ δὴ (λεπρὰ καὶ ψωρικὰ) καχεξίας ἐγγένομενης τῷ σώματι καὶ φθορᾶς, ἐπιτρέχειν δοκεῖ τοῖς σώμασι. Vertcrem, ap. Noſtr. vt verbi magis poteſtas exprimatur, *apud quoſcumque autem occurrit forma muliebris in oculis.*

40. Ἡδυπάθειαν) Vide quae diximus de hac voce ſupra p. 177. not. 30.

41. Ὅσοι δὲ νέοι) Vide Pol. p. 177. ſq. vbi ſimul cf. not. 32.

42. Ὕποπτοι) Rectius ὑπόπτοι, ſupra p. 178. *Sylb.*

ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ, ἢ κακὰ [44] τῷ γήρᾳ πρέπεσιν, ἔχουσιν. Ὅσοι δὲ αὖ εἰς γῆρας εἴδη διαφυλάττουσι παιδικὰ, οὗτοί εἰσι [45] φιλοπαῖκται, φιλογέλωτες, κακῶν ἀμαθεῖς, [46] ἁπλοῖ. Καὶ συνελόντα εἰπεῖν, κατὰ τὸ εἶδος οὗ κέκτηνται. Γίνεται δ' ἐν ἀνθρώποις [47] εἴδη ὀρνιθοειδῆ τε καὶ θηριοειδῆ, [48] οὐ παντελῶς, ἀλλὰ τρόποις ἐξεικασμένα· τοῦ μὲν, πλέον,

que prudentes, omniaque habent vel mala, vel bona, quae fenectuti competunt. Quicumque autem ad fenectutem vfque formas iuueniles retinent, tales funt iocorum, ludorum ac rifus amantes, mala ignorantes, fimplices: et vt breui complectar, omnia infunt quae forma haec requirit. Obueniunt vero etiam in hominibus et formae ab auibus et animalibus depromtae, quae quidem non fecundum totum habitum, fed fecundum mores ipfis fimi-

X 2

43. Καὶ ὅσα etc.) Haec et fequentia non leguntur apud Polemonem.

44. Τῷ γήρᾳ) Sic pro vulgari γήρατι repofui ex MS. *Sylb.*

45. Φιλοπαῖκται) *Iocorum et ludorum amantes*, talium videlicet, quibus puerilis aetas delectatur, vel etiam in quibus iuuenes oblectationes quaerunt, quorum mores, belle defcribit Horat. de arte poetica v. 158. fqq.

46. Ἁπλοῖ) Hac voce innuit *fimplicitatem*, quae amicitiis contrahendis firmandisque aptiffima eft. De his Cicero in Laelio, c. 18. *Simplicem praeterea, et communem, et confentientem, et qui rebus iifdem moueatur, eligi par eft. quae omnia pertinent ad fidelitatem.*

47. Εἴδη τε.) Forfan rectius, εἴδη ὀρνιθώδη τε καὶ θηριώδη. *Sylb.* Conf. Ariftotelem p. 14.

48. Οὐ παντελῶς etc.) Ariftot. p. 14. ὅμοιον θηρίῳ ἀνθρωποειδὲς ἂν εὕροι, ἀλλ' προςεοικότα μέν τι.

πλέον, τοῦ δὲ, ἔλασσον τοῦ θηριοειδοῦς ἔχοντος. Εἰς [49] ὅ, τι οὖν τοῦ θηρίου ἡ μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου φέρει, [50] (καὶ εἰς ὅσον,) κατὰ τοῦτο χρὴ φυσιογνωμονεῖν αὐτόν. [51] Καὶ εἰ πολλῶν δὲ θηρίων συντρέχοιεν εἰς τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τύποι, ἀπὸ πάντων τούτων χρὴ φυσιογνωμονεῖν αὐτόν· ὅσα γὰρ εἴδη οἱ ἄνθρωποι, τοσαῦτα καὶ ἤθη κέκτηνται. Σημεῖά τε ἐστι παντὶ τῷ [52] (τοῦ) ἀνθρώπου σώματι. [53] Καὶ φωνὴ δὲ, καὶ πνεῦμα, καὶ χρόα, εἰς τὸ φυσιογνωμονεῖν συντελεῖ. Τὰ δὲ πολλὰ τῶν σημείων, καὶ τὰ σύνολα, τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐνίδρυται· καὶ ὥσπερ διὰ πυλῶν τούτων ἡ ψυχὴ διαφαίνεται. Δεῖ δὲ ἀκρι-

les ſunt, ita vt aliquis vel magis vel minus de forma animalium participet. Itaque quatenus in humana forma aliquid de animali deprehenditur, eatenus ex hoc ſigna phyſiognomonica ſunt deducenda. Et ſi multorum animalium imagines in vno eodemque occurrunt homine, ex his ſimul ſumtis iudicium phyſiognomonicum ferri debet. Quales enim hominum formae, tales etiam mores habent. Signa vero in toto corpore humano ſunt, et vox, ac reſpiratio; ac color ad phyſiognomoniam aeque confert. Multa enim ſigna et omnia in oculis collecta ſunt, ac animus tamquam per portas tranſſpicit. Neceſſario

49. Ὅ, τι οὖν) MS. ὁτιοῦν, coniuncte. *Sylb.*

50. (Καὶ εἰς ὅσον) Incluſa haec verba addita ſunt ex eodem MS. *Sylb.*

51. Καὶ εἰ πολλῶν) Vide Ariſtot. p. 17.

52. (Τοῦ) Incluſus artic. τοῦ additus ex eodem: alioqui legere poſſes, παντὶ τῷ ἀνθρώπου σώματι. *Sylb.*

53. Καὶ φωνὴ etc.) Vide Ariſtot. p. 21. ſq.

ἀκριβῶς τε, καὶ λεπτῶς ὁρᾶν τε, καὶ καταμετρεῖν τὰ ὄντα ἐν αὐτοῖς σημεῖα· [54] μικρὰ γὰρ ὄντα, μεγάλας ἔχει τὰς διαφοράς. [55] Χρὴ δὲ μὴ προλέγειν τοῦτον, ὃν μέλλεις φυσιογνωμονεῖν, ἵνα μὴ κατασκευάσῃ τοῦτον [56] μετασχηματίζων, καὶ [57] ταράξῃ τὰ σημεῖα.

β. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ [1] ΥΓΡΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, λάμποντες ὡς [2] λιβάδες, ἤθη χρηστὰ

tamen attente atque accurate videnda et dimetienda ſunt ſigna quae in ipſis conſpiciuntur, quamquam enim ſint parua, tamen magnum inferunt diſcrimen. Ei vero non debes praedicere, ſi colligere vis ſigna phyſiognomonica ab ipſo, ne ſe ad hunc praeparet actum, et formam tranſmutet, et ſigna turbet.

II. De oculis humidis.

Oculi humidi ſplendentes vt liquores, pro-

54. Μικρὰ γὰρ) Haud dubie Adamant. reſpexit ad locum Cicceron. de offic. L. I. 41. *Sic nos ſi acres ac diligentes eſſe volumus, animaduerſoreſque vitiorum, magna ſaepe intelligemus ex paruis. Ex oculorum obtutu etc..*

55. Χρὴ δὲ μὴ) MS. Χρὴ μέν τοι προλ. τ. *Sylb.*

56. Μετασχηματίζων) Formae tranſmutatio et occultationem affectuum, et interiorum actionum, et ſimulationem includit, quae multas complectitur ſpecies, de quibus Cic. ad Q. Fratrem L.VI. ep. 9. *Nimis multis ſimulationum inuolucris tegitur, et quaſi velis quibuſdam obtenditur frons; oculi vultus perſaepe mentiuntur: oratio vero ſaepiſſime.*

57. Καὶ ταράξῃ) MS. καὶ καταράξῃ: minus apte. *Sylb.*

1. Ὑγρῶν) Haec vox abeſt a Romana editione.

χρηστὰ φαίνουσι. [3] Παίδων ὀφθαλμοὶ, τοιοῦτοι. Εὐρύτης κορῶν, ἠλίθιον· [4] μικρότης δὲ, κακομηχανίαν κατηγορεῖ· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις, ὄφεις μὲν καὶ ἰχνεύμονες, πίθηκοι, καὶ ἀλώπεκες, καὶ ὅσα [5] (ἄλλα) κακομήχανα, [6] λεπτὸν ἐκδέδορκε· πρόβατα δὲ καὶ βόες, καὶ ὅσα εὐήθη, πλατὺ δέδορκεν. Ὅσα δὲ φρενῶν εὖ ἔχει, τούτων αἱ κόραι κατὰ λόγον τῶν ὀφθαλμῶν εἰσίν. Ὅσοι δὲ ἀνίσους τοὺς τροχοὺς τῶν κορῶν ἔχουσιν, [7] ἀθέμιτοι. Οἱ δ' ἴσους ἔχοντες, φίλοι δίκης. Καὶ οἱ περιδε-

bos mores indicant. Puerorum oculi tales ſunt. Rectitudo pupillarum, ſtolidum, paruitas vero aſtutiam arguit. Siquidem in aliis animalibus ſerpentes, ichneumones et vulpes, et quaecumque alia argute adſpiciunt; oues vero et boues et quaecumque manſuetorum ſunt morum, ample adſpiciunt. Quicumque mentibus ſunt probe ſani, eorum pupillae etiam hanc in oculis ſeruant rationem. Quicumque autem inaequales habent pupillae circulos, iniuſti ſunt: qui autem aequales habent, iuſtitiam amant. Et qui circulos habent cir-

2. Λιβάδες) Polemo p. 194. habet ὕδωρ. Suidas λιβὰς explicat per *fontem*, et ἔνυγρον τόπον.

3. Παίδων etc.) Haec non ſunt apud Polem. l. l.

4. Μικρότης) Polemo p. 195. μακρὰς τὰς κόρας, in alterutro loco mendum eſt.

5. (Ἄλλα) Incluſum ἄλλα additum ex MS. *Sylb.* Apud Polemonem quoque legitur.

6. Λεπτὸν ἐκδ.) Polemo l. l. λεπτὸν ἐμβλέπουσι. Alterum hemiſtichium a πρόβατα vſque δέδορκεν, explicationis ergo additum, non legitur apud Polemonem.

7. Ἀθέμιτοι) Polemo ἀνόητοι ἄνδρες. Οἱ δ' ἴσους etc. vero abſunt a Polemone.

ριδεδινημένους ταῖς κόραις τοὺς κύκλους ἔχοντες καθάπερ ἐλαυνομένους, ἀθέμιτοι. [8] Εἰ δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο ἐφίζοιτο [9] αὐτῶν τῷ μετώπῳ, οἷον [10] νέφη χλωρὰ, ἢ κυανᾶ, ἢ ἑτεροχροᾶ, ἢ ἀχλυώδη, [12] ὑπὲρ τῶν ὀφρύων φανταζόμενα, [13] (τούτων) [14] εἰς τὰ οἰκεῖα δαίμων κατασκήψας, παντοίαις ἄταις αὐτοὺς ἐλαύνει· [15] εἰ δὲ τὰ μὲν νέφη μὴ ἐφίζοιτο ταῖς ὀφρύσιν, οἱ δὲ κύκλοι τὰς κόρας περιθέοιεν, δεῖ ἐπισκέψασθαι εἰ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιθέουσιν· ὅπερ ἐστὶ δεῖγμα τοῦ [16] ἀθεμίτα [17] αὐτοὺς ἐργάζεσθαι,

cumagitantes pupillas, et quasi circumuolventes, iniusti. Si autem hoc signum insidet ipsorum fronti, et tamquam nubes pallida, cyanea, aut alius coloris super supercilia ipsorum apparet, eorum domus inuadit daemon, variis noxis eos agitans. Si autem nubes non insidet ipsis superciliis, circuli vero pupillas ambiunt, considerare oportet, an semper secundum idem ambiant; quod indicio est, eos

8. Εἰ δὲ τὸ σ.) Polemo, εἰ δὲ πρὸς τῷ σημείῳ τούτῳ καθέζεται αὐτῷ τ. μ. ν.

9. Αὐτῶν τῷ μ.) MS. αὐτοῦ τῷ μετώπῳ. *Sylb.*

10. Νέφη) MS. habet νεφέλη. *Sylb.*

11. Ἀχλυώδη) Haec vox non legitur apud Polemonem. Explicationem autem ipsius v. p. 203. n. 36.

12. Ὑπὲρ τῶν ὀφρ.) Haec non leguntur apud Polem.

13. (Τούτων) Inclusum τούτων abest a Rom. editione. *Sylb.*

14. Εἰς τὰ οἰκ.) Paulo aliter haec se habent apud Polem. sensu tamen non mutato. Cf. Luc. XI, v. 24. 26.

15. Εἰ δὲ τὰ μ.) Hunc canonem etiam aliis Polemo verbis expressit p. 196. sensu manente eodem.

16. Ἀθεμίτα) Polemo, ἄνομα ἔργα τελέσουσιν.

17. Αὐτοὺς) MS. singulariter αὐτόν. *Sylb.*

ζεσθαι, ἢ τινας φόνους συγγενῶν, ἢ μίξεις, ἢ βρώσεις [18] ἀθεμίτους, καὶ [19] Θυεστείους. [20] Εἰ δὲ ἐν τῇ κινήσει οἱ κύκλοι ἀναστρέφονται, καὶ μεταξὺ στάσιν τινὰ, ἢ κίνησιν λαμβάνουσι, τούτοις δρᾶται μὲν οὐδὲν, καταθύμια δέ ἐστιν αὐτοῖς ἔργα ἀθέμιτα· καὶ ποτὲ μὲν ὀρέγονται τοῦ ποιῆσαι, ἄλλοτε δὲ [21] ἀπὸ φόβου, ἢ [22] ὄκνου κωλύονται.

γ. ΠΕΡΙ

iniusta perficere, aut caedes propinquorum, aut coitus, aut vesci cibis vetitis, ac Thyesteis. Si autem in motu circuli sursum tolluntur, et interim stationem aliquam, aut motum assumunt, iis quidem nihil obest, delectantur vero operibus iniustis: et tunc maxime perficere appetunt, nisi arceantur per metum, aut pauorem.

18. Ἀθεμίτους) Polemo vti supra ἀνόμους καὶ εἰθωλοθύτους etc.

19. Θυεστείους) R. edit. Θυεστίους absque diphthongo. *Sylb.* Fabula, ad quam alludit, haec est: Thyesteus, filius Pelopis, Tantali nepos fuit, qui quum Atreo fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere non potuit, vxorem eius per adulterium polluit. Atreus vero ei filium epulandum apposuit. Ob quae flagitia sol ne pollueretur, retro cursum convertisse fertur. V. Claud. in Paneg. Olybr. et Prob. v. 171. *Ante Thyesteis iterum conterrita mensis Intercisa dies refugos vertetur in ortus.* Et Ouid. Metam. L. XV. Fab. 43. v. 32. *Neue Thyesteis cumulemus viscera mensis.*

20. Εἰ δὲ ἐν.) Etiam hic canon alio modo effertur a Polemone, p. 198.

21. Ἀπὸ) Supra p. 178. l. 4. ὑπὸ φόβου. *Sylb.*

22. Ὄκνου) Intensior metus hac voce innuitur v. Sophocl. in Aiac. v. 139. sq. Μέγαν ὄκνον ἔχω, καὶ πεφόβημαι Πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας. *Angor moerore, nimis stupeo Trepidantis more columbae,*

γ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ [1] ΠΕΠΗΓΟΤΩΝ.

[2] Πεπηγότες ὀφθαλμοὶ, πάντες ἄτοποι. Οἱ μὲν γὰρ ὑγρότεροι, δειλούς· οἱ δὲ ξηρότεροι, [3] μάργους· οἱ δὲ ὠχρότεροι, [4] ἐμβροντήτους σημαίνουσιν. Ὅσοι δὲ καὶ τὰς ὀφρῦς ἐγείρουσι, καὶ τὸ πνεῦμα ἀνασπῶσι, δύσβουλοι, ὠμόφρονες, [5] κακοφραδέες, [6] κενεόφρονες, παλίγκοτοι. [7] Ὀφθαλμοὶ ἑστηκότες, ὑπέρυθροι μεγάλοι, γαστριμαργίας, καὶ λαγνείας μάρτυρες. Ἐὰν δὲ καὶ τῶν τοιούτων, καὶ τὰ κάτω τῶν ὀφθαλμῶν [8] ἀποσχίζοιντο, ταῦτα κατηγορεῖ, [illegible] καὶ

III. *De oculis intentis.*

Oculi intenti ad vnum omnes ſunt inſolentes. Humidiores enim timidos, ſicciores proteruos; palliidiores autem amentes ſignificant. Quicumque autem attollunt ſupercilia, et alta ſpirant, mala conſilia fouent, crudeles, mala machinantes, vana cogitantes et iracundi ſunt. Oculi fixi, ſubrubri, magni teſtes ſunt guloſitatis et laſciuiae. Si autem talibus et oculi deorſum abſciſſi apparent, haec arguunt

X 5

1. Πεπηγότων) Hanc vocem pro vulgari ἑστηκότων repoſui ex MS. et ipſo capitis initio. *Sylb.*

2. Πεπηγότες ὀφθ.) Vide Polem. p. 199.

3. Μάργους) Pol. p. 200. πλήρεις ταραχῶν.

4. Ἐμβροντήτους) Polemo l. l. μανικοὺς ἄνδρας. Ἐμβρόντητοι autem ſunt, *qui attonitorum more ſtupore corripiuntur.*

5. Κακοφραδέες) Haec vox non eſt apud Polemonem.

6. Κενεόφρονες) Pol. habet, κακονοήτοι.

7. Ὀφθαλμοὶ) Pol. p. 200. iisdem fere verbis haec habet.

8. Ἀποσχίζοιντο) Polemo

καὶ ἀναίδειαν, ἀδικίαν, [9] ἀπληςίαν, ἀμηχανίαν. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ ἑςῶτες, φαίνουσι φιλοχρήματον, καὶ πάντοθεν κέρδη [10] περιποιοῦντα. Εἰ δὲ καὶ τὸ μέτωπον ἅμα ταῖς ὀφρύσι σπᾶη εἰς τὸ μέσον, [11] κερδαλεώτερός ἐςιν ὁ ἀνήρ. Εἰ δὲ [12] (καὶ) τὸ πᾶν σῶμα ἅμα τοῖς σημείοις τούτοις καθέλκοιτο, πρόσεςι καὶ τὸ ὀργίλον αὐτὸν εἶναι, καὶ [13] βοητήν. Γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς πεπηγότας ἀλαμπεῖς ἔχοντι, [14] μήποτε φιλίαν συνάψης, [15] μηδὲ γείτονα σχεῖν, ἢ

inuerecundiam, iniuſtitiam, auaritiam, et ſingularem malitiam. Oculi parui fixi, conſpicuum faciunt auarum, et omnis lucri cupidum. Si autem frons cum ſuperciliis ſimul verſus medium exſurgit, tunc lucri ſtudioſiſſimus talis eſt. Si autem ſimul his cum ſignis totum conſpirat corpus, indicat hoc, talem eſſe iracundum et violentum. Oculos vero caeſios, defixos et ſplendore deſtitutos qui habet, neque cum eo amicitiam contrahas, neque vicinum tibi facias, neque optes, vt te-

p. 201. κάτω δρῶνται. Ἀποσχ. forte commode *oculum fractum* notat.

9. Ἀπληςίαν, ἀμηχανίαν) Polem. p. 201. καὶ πλεῖςον ἀμήχανον.

10. Περιποιοῦντα) Polemo l. l. ἐπινοοῦντα. Περιποιεῖν *ipſam comparationem lucri*; ἐπινοεῖν *inhiationem* tantum, *appetitum* innuit.

11. Κερδαλεώτερος) Polemo habet ſuperlatiuum.

12. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a Rom. editione.

13. Βοητὴν) Romana edit. habet βητὴν, vitioſe. Polemo βίαιον. Sed neque ſcriptura Sylburgii βοητὴν ferri poteſt, forte βοητὸν *clamoſum*, qui clamoribus aliis moleſtias creare ſtudet.

14. Μήποτε) Polemo p. 202. μηδέ ποτε habet, et pro σχεῖν ibi eſt ἔχειν aptius ſtructurae verborum. vv. ἢ πολι-

ἢ πολίτην εὔξῃ. Δολερὸς γὰρ [16] αὐτὸς, καὶ εἰς τὰ δεινὰ ἀγρυπνῶν ἐπὶ συμφοραῖς ἑτέρων. Ὀφθαλμοὶ ἑστῶτες ([17] μικροὶ) ὑγροὶ, μέτωπον ἀνειμένον, βλέφαρα κινουμένα, δεικνύουσιν ἄνδρα φροντιστὴν, φιλολόγον, φιλομαθῆ. Τοῦτο μόνον πεπηγότων ὀφθαλμῶν σχῆμα βέλτιστον.

δ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ [1] κινούμενοι ταχέως, ταραχώδη, ὑπονοητὴν, ἄπιστον, [2] μελητὴν μᾶλλον, ἢ δραστήριον δηλοῦ-

cum ciuis fit: fraudibus enim ſtudet, et, vt calamitatem aliis adferat, maximopere inuigilat. Oculi fixi (parui) humidi, frons remiſſa, palpebrae mobiles, prudentem, literarum amantem et diſcendi cupidum indicant; quae quidem forma inter oculos intentos optima tantum cenſetur.

IV. *De oculis mobilibus.*

Oculi celeriter mobiles, turbulenti, ſuſpicioſum, infidum, magis curioſum, vel nauum

την εὔξῃ non leguntur. ibidem.

15. Μηδὲ) Romana editio diuiſim dat μὴ δέ.

16. Αὐτὸς) Pol. l. l. οὗτος, et poſt ἀγρυπνῶν inſerit coniunctionem καί.

17. (Μικροὶ) Incluſum μικροὶ forte ex Polemone irrepſit p. 201. l. 3.

1. Κινούμενοι ταχ.) Polemo p. 202. κινούμενοι ὡς ταραχώδεις ὑπάρχοντες.

2. Μελητὴν) Aptius μελλητὴν *cunctatorem*: contra exemplarium conſenſum. *Sylb.* Haec verba vſque ad δηλοῦσι explicationis gratia addita ſunt, nam deſiderantur in Polemone.

δηλοῦσι. [3] Καὶ οἱ μὲν μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν κινοῦντες τὰ βλέφαρα, [4] ἐπιπλεῖστον καὶ [5] ἀνάλκιδές εἰσι τὴν ψυχήν· οἱ δὲ τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ταχὺ κινοῦντες, τὰ δὲ βλέφαρα οὐχ ὁμοίως, [6] θαρσαλέοι οὗτοι· εἰσὶ δὲ τολμητίαι ἐν τοῖς δεινοῖς. [7] Εἰ δὲ βραδυκίνητοι, [8] νωθεῖς, ἀργοὶ, δυσαίσθητοι, [9] χαλεπῶς ἀρχόμενοι, δυσκατάπαυστοι. Τὸ δὲ μέσον τῆς κινήσεως, μέσα πάντων ὧν εἶπον, σημαίνει. Ὀφθαλμοὶ [10] πάντη περιθέοντες ἀχλυώδεις,

indicant virum. Qui vero vna cum oculis mouent palpebras, admodum animo decidere ſolent. Oculos autem celerrime mobiles habentes, palpebras vero non aeque, audaces ſunt, et difficilibus in rebus omnia tentant. Si autem ſunt tarde mobiles, hebetes, rudes, ſenſibus labefactati, difficulter rem aggredientes, et irrequieti ſunt. Medium vero inter haec qui tenent, etiam medium de omnibus iam prolatis ſeruant. Oculi circumquaque omnia contemplantes et nebula quaſi

3. Καὶ οἱ μὲν μετὰ) Pol. p. 202. οἱ δὲ μεγάλοι τῶν ὀφθαλμ.

4. Ἐπιπλεῖστον) Rom. edit. diuiſim ἐπὶ πλεῖστον, ſicut apud Pol. p. 202.

5. Ἀνάλκιδες) Pol. p. 203. ἀνίσχυρον σημαίνουσιν ἄνδρα περὶ τὴν ψυχικὴν ἰσχύν.

6. Θαρσαλέοι,) Polemo, l. l. θαῤῥαλέοι. Reliqua vero ſic ibi exſtant: καὶ τολμητίαι οἱ τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν ἄνδρες ἡ δὲ τόλμη αὐτῶν ἐν δεινοῖς.

7. Εἰ δὲ) Rom. ed. οἱ δὲ: ſed εἰ δὲ habet etiam MS. *Sylb.*

8. Νωθεῖς, etc.) Polemo, p. 203. νωθροὺς καὶ βραθεῖς δηλοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀργ. καὶ δυσαισθ.

9. Χαλεπῶς ἀ.) Haec in Polemone non exſtant.

10. Πάντη περιθ.) Polemo l. l. πάντα θεωροῦντες ἀχλυώδη.

δεις, [11] μαργοσύνης κατηγόροι. Ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, [12] εἰ τρέμουσιν, ἀποπληξίαν, καὶ [13] μαργοσύνην, καὶ γαστριμαργίαν, καὶ οἰνοφλυγίαν, καὶ [14] ἀργίαν [15] τεκμαίρονται. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ ὑπότρομοι γλαυκοὶ, ἀναιδεῖς, [16] ἄπιστοι, ἄδικοι, τὰ ἀλλότρια πράσσοντες κακὰ, ζῶντες ἀπὸ συμφορῶν. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ [17] ὑπότρομοι [18] χαροποὶ, ἢ μέλανες, τὰ αὐτὰ σημαίνουσι· [19] παρόσον, οἱ [illegible] μὲν

obducti, lasciuiam arguunt. Oculi magni, si trepidant, apoplexiam, et lasciuiam et heluationem, vinositatem et socordiam manifestant. Oculi parui, tremore succussi, caesii, impudentes, infidi, iniusti, aliaque mala perficientes, et ab infortuniis viuentes censentur. Oculi pusilli, tremore succussi, charopi, aut nigri, eadem significant: nisi quod charopi

11. Μαργοσύνης κ.) Pol. ματαίου ἀνδρὸς καὶ ἀκολάστου κατηγοροῦσιν.

12. Εἰ τρέμουσιν) MS. ὀφθαλμοῖς μεγάλοις τρέμουσιν, belle. *Sylb.* Polemo p. 204. in fine aphorismi haec collocat verba sic: καὶ μάλιστα εἰ τρέμουσιν οἱ ὀφθαλμοί.

13. Μαργοσύνην) Polemo substituit ματαιότητα.

14. Ἀργίαν) Polemo habet λαγνείαν.

15. Τεκμαίρονται) MS. exhibet τεκμαίρειν, belle. *Sylb.*

16. Ἄπιστοι etc.) Rom. ed. ἀπίστους, ἀδίκους, τὰ ἀλλότρια πράσσοντας κάκα, ζῶντας ἀπὸ συμφ. subaudito verbo δηλοῦσιν, aut alio consimili: Sed MS. cum Parisiensi et nostra editione consentit: eiusdemque generis loquutio est etiam sequ. capite. *Sylb.* Forte vulgaris lectio ex Polemone translata fuit, qui habet accusatiuos.

17. Ὑπότρομοι) Abest haec vox a Polemone.

18. Χαροποὶ) Paris. h. l. et paulo post χαροποιοί: nec apte, nec vsitate. *Sylb.* Sequens particula ἢ abest a Polemonis exemplari.

19. Παρόσον) Rom. edit.

μὲν χαροποὶ, ἐμπληκτότεροι, καὶ [20] ἀβουλότεροι· οἱ δὲ μέλανες, δυσοργητότεροι, καὶ ἀναίσχυντοι. Ὀφθαλμοὶ κλυζόμενοι κυμαίνοντες [21] ἐν αὐτοῖς, εἰς ἀφροδίσια, καὶ εὐπαθείαν ἐπτόηνται· οὔτε δὲ ἄδικοι, οὔτε κακοῦργοι, οὔτε [22] φύσεως φαύλης, οὔτε ἄμουσοι.

ε. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΓΛΑΥΚΩΝ.

[1] Ὁπότε γλαυκοὶ ὄντες, μικροτάτας κόρας ἔχουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, ἀνελεύθεροι, καὶ πανοῦργοι καὶ φιλοχρήματοι μᾶλλον ἢ ἄλλοι εὑρίσκονται. Γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ ξηρότεροι, [2] ἄγρια καὶ [3] ἀνώμαλα ἤθη

stupidiores atque consilii expertiores, nigri autem iracundiores et impudentiores manifestant. Oculi humidi fluctuantes, in Venerem et oblectationes inclinant; neque etiam iniusti, neque malefici, neque prauae naturae, neque rudes sunt.

V. *De oculis caesiis.*

Si oculi caesii sunt, minimasque pupillas habent, illiberales magis, malefici et auari, quam alii inueniuntur. Caesi oculi sicciores, agrestes atque rudes manifestant mores; otio

diuisim παρ' ὅσον, ex Polem. p. 204.

20. Ἀβουλότεροι) Haec vox non exstat apud Polem. p. 205.

21. Ἐν αὐτοῖς) Polemo l. l. ἑαυτοὺς ἐπαφρόδιτον καὶ ἐμπαθῆ ἄνδρα δηλοῦσιν.

22. Φύσεως φαύλης) Polemo l. l. οὔτε φημὶ φαυλόν.

1. Ὁπότε) Leuiter immutatus legitur hic aphorismus apud Pol. p. 205.

2. Ἄγρια) Hanc vocem non agnoscit Polemo l. l.

3. Ἀνώμαλα ἤθη) Rom.

ἤθη [4] κατηγοροῦσι· [5] σχολῇ μὲν βεβαμμένοι εἴσιν, ἀλλ' οὐ κυανῷ. Οἱ δὲ κυανοῖ, [6] ἐπίπαν ὑγρότεροί εἰσι. Καί εἰσιν οὗτοι πολὺ κρείττονες [7] τῶν ἑτέρων. Ὅσοι δὲ [8] ὑγροὶ ὄντες, ἐνσταθεῖς εἰσὶ, καὶ ἀλαμπεῖς, καὶ μεγάλοι, ἤθη ἄριστα ὀφθαλμῶν παρέχονται. [9] Θυμοειδεῖς δὲ, καὶ οὗτοί εἰσιν· Ὅσοι δὲ ἀσθενῆ [10] τὰ γλαυκὰ ἔχοντες, ὑπολευκότεροί εἰσιν, [11] ἀνάλκιδες, καὶ δειλοὶ [12] πάντων μάλιστά εἰσιν ὧν εἶπον. Τὰ δὲ ἄλλα, ὡς τοῖς ἄλλοις σημείοις

enim ſunt imbuti, neque coeruleo colore. Coerulei vero ſicciores omnino ſunt. Hi etiam multo meliores ſunt reliquis. Quicumque vero humidi ſunt, bene collocati, et abſque ſplendore, ac magni, mores optimos ex oculis declarant: tales enim ſtrenui ſunt. Quicumque autem infirme caeſios habent, et ſubalbidiores, infirmiores et timidiores inter omnes quam maxime ſunt, de quibus dixi. Si autem aliter ſe habent, aliis quoque in iis

editio ἄνομα ἤθη. *Sylb.* Sic quoque Polemo l. l.

4. Κατηγοροῦσι) MS. et Pariſ. ed. pro κατηγοροῦσι habent τίκτουσι. *Sylb.*

5. Σχολῇ μ.) MS. habet χολῇ γὰρ βεβαμμένοι. *Sylb.* Quae vera eſt lectio propter ſeqq. βεβαμμένοι ἀλλ. etc. et Polemonis autoritatem, ſenſuque ſic exigente.

6. Ἐπίπαν) Polemo ſubſtituit ἐπειδάν.

7. Τῶν ἑτέρων) Polemo p. 206. habet: τῶν ἄλλων κοινῶν ὀφθαλμῶν.

8. Ὑγροὶ) Polemo inſerit vocem κυάνεοι.

8. Θυμοειδεῖς) Polemo dat θυμώδεις.

10. Τὰ γλαυκὰ) Rom. ed. pro τὰ γλαυκὰ habet κύκλα, vt ſupra apud Polem. p. 206. *Sylb.*

11. Ἀνάλκιδες) Polemo p. 206. ἀδύνατοι, ſenſu non mutato.

12. Πάντων μ.) Deſunt haec verba apud Polem.

μείοις χρῶ καὶ ἐπὶ τούτων. Ὀφθαλμοὶ [13] αἴολοι, μᾶλλον γίνονται ἐν τοῖς χαροποῖς, ἢ ἐν τοῖς γλαυκοῖς. Τέως δὲ περὶ τῶν γλαυκῶν αἰόλων λέγω. Ψηφῖδές εἰσι [14] κυαναῖ περὶ τὰς κόρας κατὰ μέγεθος κέγχρου· ἕτεραι δὲ ξανθαὶ, ἴσαι ταῖς ἄλλαις· τούτων ἐν [15] ςοίχῳ οὐσῶν παραλλήλων, ὡς ὅρμος [16] παραθέει τὴν κόρην. Ο τοιοῦτοι [17] τοίνυν ὀφθαλμοὶ, δολερὰ ἤθη, καὶ ἐπίκλοπα μάλιςα ὀφθαλμῶν κέκτηνται· [18] ἀγχινοίας δὲ, καὶ συνέσεως ἱκανῶς

vtor ſignis. Oculi variegati magis exiſtunt in charopis, quam in glaucis. Interea autem de glaucis variegatis loquor. Orbes ſunt coerulei circa pupillas magnitudinis milii, ceteri vero rufi aliis ſimiles, quo, quum e regione ſunt conſtituti, cingulo quaſi circumcurrunt pupillam. Igitur eiuſmodi oculi fraudulentos et vafros mores in oculos conſpicuos posſident. Ipſi vero etiam ingenii acuminis et prudentiae apte participes ſunt; formidoloſi

13. Αἴολοι) Polemo p. 207. habet ἀσθενεῖς, et in ſeq. quoque γλαυκῶν ἀσθενῶν.

14. Κυαναῖ) Polemo, κυάνεαι παρὰ ταῖς κόραις ὅμοιοι κατὰ etc. Sylburgius in nota 51. ad Polemonis locum ſic Adamantium legere aſſerit; quare miror ipſum hanc non admiſiſſe in exemplari h. l. emendationem.

15. Στοίχῳ) Romana quoque tuetur Sylburgii lectionem ςοίχῳ, mallem tamen ex Pol. ςίχῳ, vide p. 208. not. 53.

16. Παραθέει) Rectius περιθέει, vt infra, Κεφ. ζ'. περιθέουσι τὰς κορὰς. *Sylb.* Polemo p. 208. habet περιακολουθεῖ.

17. Τοίνυν) Particula τοίνυν deeſt in Polemone, nec κέκτηνται ſatis apte hic poſitum.

18. Ἀγχινοίας) Hic canon non legitur in Polemone. Tali autem adſpectu fuiſſe Vlyſſem ex Homero diſcimus Odyſſ. N. v. 291. Κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος ὅς τ

νῶς αὐτοῖς μέτεστιν. ἄτολμοι δέ εἰσιν. Οἱ δὲ αἰόλοι ὀφθαλμοὶ, καὶ μικροὶ, οὗτοι εἶεν κερδαλεώτεροι, καὶ δουλοπρεπεῖς, [19] καὶ θῶπες τῶν εν δυνάμει, καὶ [20] φιλοχρήματοι· καὶ πράττοντές τι κρύφα, χαίρουσι, καὶ εἰ μηδὲν εἴη τὸ διάφορον, [21] κρύφα ἢ ἐκ τοῦ φανεροῦ εἰπεῖν ἢ ποιῆσαι· καὶ τὰ πάντα [22] ἐπὶ κέρδει ποιεῖν ὀρέγονται, πλὴν [23] ὅσα ὑπὸ δειλίας κωλύονται. [24] Ἀνάλκιδες γάρ εἰσι κατὰ τοὺς λα- [illegible] γωοὺς

quoque ſunt. Variegati autem oculi et parvi, quaeſtuoſiores, et illiberales, et aſſentatores eorum, qui potentia pollent, et auari ſunt. Et ſi quid perfecerunt, gaudent in occulto, ipſiſque perinde eſt, vtrum aperte, vtrum clam, aliquid aut loquantur, aut agant. Omniaque lucri cauſa patrare incitantur, praeter ea, a quibus retinentur timore. Tales ſiquidem

παρέλθοι ἐν πάντεσσι δόλοισι, *doloſus eſt et fallax, omneſque alios ſuperans aſtutia*; quae antecedentia in Adamantio belle illuſtrant. Sed eumdem porro laudat v. 297. ſq. ἐπεὶ σὺ μὲν ἐσσὶ βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἁπάντων βουλῇ καὶ μύθοισιν, *quoniam tu quidem es hominum quam optimus omnium conſilio et verbis* et v. 332. ſq. οὕνεκ' ἐπήτης τ' ἐσσὶ καὶ ἀγχίνοος καὶ ἐχέφρων, *quoniam facundus es; et ingenioſus et prudens.*

19. Καὶ θῶπες) Pol. p. 208. καὶ πλέον διανοούμενον, quem dicit Hom. l. l. v. 293. σχέτλιον ποικιλομήτιν, θῶπες enim ſunt, ποικιλομόρφοι.

20. Φιλοχρήματοι) Romana editio: φιλοχρήματοι, ἕτερα λέγοντες καὶ ἕτερα πράττοντες· καὶ ἐν τούτοις κρυφῇ χαίρουσι. *Sylb.*

21. Κρύφα ἢ ἐκ, etc.) Haec apud Polemonem aliter leguntur, ſenſu manente.

22. Ἐπὶ κερδεῖ) Romana ed. et MS. πάντα ἐπικερδῆ ποιεῖν, vt ſupra quoque apud Polem. p. 208. *Sylb.*

23. Ὅσα) Haec vox repoſita ex MS. at Rom. ed. habet ὅσον, vt ſupra ap. Polem. p. 208. *Sylb.*

24. Ἀνάλκιδες) Pol. p. 200. ἀσθενής.

γωοὺς [25] (*οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες.*) [26] *Οἷς δὲ τὸ εἶδός ἐςι τῶν ὀφθαλμῶν ὅμοιον,* (*καὶ*) *ὀρθὴ ςάσις ὀφθαλμῶν, ἄριςοι. Ὀφθαλμοὶ ἄνω ἐςαλμένοι* [27] *μαργοσύνης, καὶ ἀποπληξίας σημεῖον, ἢ νόσου τῆς ἱερᾶς καλουμένης, λαγνείας τε, καὶ γαςριμαργίας, καὶ οἰνοφλυγίας. Εἰ δὲ καὶ πρὸς τούτοις τρόμος ἐνείη,* [28] *οὐ πόῤῥω ἥκουσιν ἐπιληψίας. Εἰ δὲ ὠχροί εἰσιν,* [29] *ὠμόφρονες, ἀπάνθρωποι, καὶ δειλόφθονοι, καὶ μιαιφόνοι. Ὑπέρυθροι δὲ μᾶλλον ὄντες, καὶ μεγάλοι, γίνονται* [30] (*φιλοπόται,*) *φιλόκυβοι, φιλο-*

viri ad modum leporum ſunt timidi. In quibus vero ſimilis in oculis apparet forma, et ſimul recta conſtitutio oculorum eſt, optimi ſunt. Oculi ſurſum ſtantes veſaniae et apoplexiae indicia habent, aut morbi ſacri dicti, libidiniſque, guloſitatis ac ebrietatis. Si autem cum his ſignis coniunctus eſt tremor, epilepſia non longius remota eſt. Si autem ſunt pallidi, crudeles, inhumani, occulte invidi, et caedibus ſe polluentes ſunt. Subfuſci autem magis exiſtentes, ſi magni ſimul ſunt, bibaculos, ludorum amantes, femellarum ami-

25. Οἱ τοιοῦτοι) Haec verba et particula incluſa *καὶ* addita ſunt ex Rom. edit. *Sylb.*

26. Οἷς δὲ τὸ) MS. habet: *οἷς τὸ εἶδός ἐςι τῶν ὀφθαλμῶν ὅμοιον· ὀρθὴ ςάσις ὀφθαλμῶν ἀρίςη. Sylb.*

27. Μαργοσύνης) Romana editio *ματαιοσύνης. Sylb.* Sicuti et apud Polem. p. 209.

28. Οὐ πόῤῥω) Polemo p. 209. *οὐ μακράν ἐςιν ἐπιληψίας.*

29. Ὠμόφρονες) MS. *ὠμόφρονες, φιλόφονοι, μιαιφόνοι:* recte. *Sylb.*

30. (Φιλοπόται) et (φιλόκυναι) Haec verba incluſa addita ſunt e Romana editione. *Sylb.* Reliqua Sylburgii non agnoſcit Pol.

φιλογύναιοι, (φιλόκυνοι,) [31] ἄκοσμα φθεγγόμενοι, [32] κεκράκται, μάργοι δὲ μάλιστα. Ὀφθαλμοὶ κάτω ἐστραμμένοι, [33] (ἢ) δύομενοι, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄνω ἐστραμμένοις δηλοῦσι· περιττότερον δὲ, ὅτι [34] ἔγκοτοί εἰσι, [35] καὶ μῆνιν ἀγριὰν, καὶ ἀμείλικτον ἔχουσιν· ἐὰν δὲ ὁ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ἄνω χωρῇ, ὁ δὲ, κάτω καθέλκηται, καὶ [36] (ἔτι) τρόμος [37] ἐν αὐτοῖς εἴη, αἵ τε ὀφρύες [38] σπῶνται, καὶ ἆσθμα τραχύ, καὶ

cos, de canibus gaudentes, turpiliquos, vehementer blatterantes, et maxime libidinosos indicant. Oculi conuersi inferiora versus atque occidui, ea ipsa, quae sursum stantes, notant, magis autem propterea, quia pertinaciter sunt infesti, atque iram diuturnam, saeuam et implacabilem tenent. Si autem alter oculus sursum eleuatur, alter vero deprimitur deorsum, et in ipsis inest tremor, et supercilia diuelluntur, et respiratio

31. Ἄκοσμα) Polemo l. l. ἄσχημα.

32. Κεκράκται) Romana et Paris. habent ἀκρατεῖ. MS. καὶ κράται: e quo ego fecerim κεκράκται, tu si id nolis, lege κράκται, vt infra II. Κεφ. ιζ΄. ὑβρισταὶ. κράκται. *Sylb.* Polem. l. l. κρατύν.

33. Ἢ δύομενοι) Rom. ed. δεόμενοι minus apte. A MS. abest comma istud ἢ δύομενοι. *Sylb.* Vide supra ad Pol. p. 211. not. 64.

34. Ἐγκοτοὶ) Rom. et Par. ἔγκροτοι: parum conuenienter. *Sylb.*

35. Καὶ μῆνιν) Paulo aliter Pol. p. 211. sensu tamen non mutato.

36. Ἔτι) Addita est haec particula ex Rom. edit. *Sylb.*

37. Ἐν αὐτοῖς εἴη) Structurae lex postulat ἐν αὐτοῖς ἐνῇ. *Sylb.*

38. Σπῶνται) Rom. ed. συμμύονται. *Sylb.* Ex Polemone vulgaris est, p. 211. verba καὶ ἆσθμα τραχὺ etc. aliter sunt apud eumdem Polemonem expressa.

καὶ πυκνὸν ἀναφέρηται, οὗτος [39] (εἰς τέλος) [40] ἐλήλακεν ἐπιληψίας.

ϛ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΠΑΡΑΤΕΤΡΑΜΜΕΝΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ [1] παρατετραμμένοι, εἰ μὲν εἰς τὰ δεξιὰ χωροῖεν, μω ίαν· εἰ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ, [2] μαχλοσύνην κατηγοροῦσιν· εἰ δὲ [3] παραβλῶπες ὄντες, εἰς τὸ ἐντὸς ὡς ἐπὶ τὴν ῥίνα νεύοιεν, χάρισι καὶ Ἀφροδίτῃ, καὶ [4] ἔρωτί εἰσι φίλοι. Ἐὰν δὲ ξηρότεροι ὦσιν, καὶ

aſpera compreſſaque exiſtit, ii in fine corripiuntur epilepſia.

VI. De oculis volubilibus huc et illuc.

Oculi volubiles huc vel illuc, ſi verſus dextram vergunt partem, fatuitatem notant, ſi vero verſus ſiniſtram, propenſionem ad Venerem. Si autem ſtrabones ſunt, atque nutu ad internam naſi vergunt partem, laetitiarum Veneris, atque amorum ſolent eſſe amici. Si autem ſunt ſicciores, atque explicati, ne-

39. (*Εἰς τέλος*) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.* Forte ex Polemone tralata, p. 211.

40. Ἐλήλακεν) Romana pluraliter οὗτοι ἤλασαν. *Sylb.* Polemo ſingulo vtitur numero.

1. Παρατετραμμένοι) Polemo p. 212. περιτετραμμένοι, vide ibi Sylb. n 68.

2. Μαχλοσύνην.) Pol. habet λάγνον, p. 212. ſed ſpecialius exprimere vult Adamant. adulterium, quo ſenſu et vox μαχλοσύνη occurrit apud Hom. Il. ω. v. 30. ἥ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν, *quae ei praebuit adulterium turpe.*

3. Παραβλῶπες) Polemo l. l. περίβλεποι ὄντες

4. Ἔρωτι) MS. ἔρωσιν, vt in fine capitis. *Sylb.*

καὶ [5] ἀναπεπτάμενοι, μὴ ἐνόντος τρόμου, [6] κακοὶ καὶ πονηροὶ, οὐ μέν τοι κεχαρισμένοι χάρισιν, ἢ ἔρωσιν, [7] αἰδὼς δὲ σφᾶς [8] περιλέλοιπε, καὶ δίκη. Εἰ δὲ τρόμος [9] ἐνείη, κακοῦργοι καὶ πάντολμοι.

ζ. ΠΕΡΙ ΑΙΟΛΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

Οἱ χαροποὶ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ τῶν μελάνων χωρίζονται [1] τῷ αἰόλῳ. Πολλὰ γὰρ αὐτῶν τὰ εἴδη. Καὶ οἱ μὲν μέλανες ὀφθαλμοὶ, ἄνανδρα ἤθη, καὶ [2] φιλοκερδῆ, καὶ ἄπιστα δηλοῦσιν· οἱ δὲ χαροποὶ, [3] τοιοί-

que tremor ipsis inest, mali sunt et praui, neque oblectationibus aut amoribus tenentur, pudicitia enim et iustitia illos dereliquit. Si autem ipsis inest tremor, malefici atque audaces sunt.

VII. De oculis variegatis.

Oculi charopi variegatione potissimum distinguuntur a nigris. Multae autem ipsorum sunt formae Oculi siquidem nigri, emollitos mores, quaestus cupidos et infidos manifestant. Tales autem sunt charopi. Niger

5. Ἀναπεπταμένοι) Pol. l. l. ἀνεῳγμένοι.

6. Κακοὶ) Rom. edit. οὐ κακοὶ καὶ π. *Sylb.*

7. Αἰδὼς) Polemo p. 213. ἐντροπή. Obiter notamus errorem ab Interprete commissum, qui vertit, *in conversione*, et legit ἐν τροπῇ diuisim, quum coniunctim legi debeat ἐντροπὴ *verecundia.*

8. Περιλέλοιπε) Rom. ed. προσείληφε. *Sylb.* Quae lectio ex Polemone est, p. 213.

9. Ἐνείη) Polemo l. l. ἔνεστι σὺν δάκρυσι, vocem κακοῦργοι non agnoscit Pol.

1. Τῷ αἰόλῳ) Abest haec vox a Polemone l. l.

2. Φιλοκερδῆ) Polemo habet δειλίαν.

3 τοιοίδέ εἴσιν. 4 Εἰ μὲν χροιὰ ἐπιπρέποι αὐτοῖς μέλαινα, ὡς ἁπλῶς 5 ἰδεῖν· 6 ἐσαθροῦντι δὲ, 7 κέγχροι ἔνεισι πυῤῥαὶ οὐ σφόδρα· αἱ δὲ, λευκαὶ, καὶ ἔτι λευκότεραι· ἄλλαι δὲ 8 ὠχραὶ, καὶ ἄλλαι τοῦ ὠχροῦ τῷ πύῤῥῳ μεμιγμέναι, ἢ τοῦ μέλανος τούτοις. Εἰσὶ δὲ καὶ αἱματώδεις κέγχροι 9 ἐν τοῖς μέλασιν. Ἄλλοι δὲ κεγχρωτὰ μὲν 10 οὐ φέρουσι τὰ εἴδη τῶν ὀφθαλμῶν, παντὸς δὲ τοῦ τροχοῦ τὴν ἔξω 11 ἴτυν μέλαιναν φοροῦντες, τὴν 12 ἐπὶ ταύτης πυῤῥάν.

quidem color eos decet, ſi ſimpliciter aſpicimus; probe autem ſpeculanti milia rubra non magna ineſſe videntur. Alba vero quaedam ſunt et rurſus albidiora, et alia pallida, alia quoque pallida quibus, rubrum intertextum eſt, vel in quibus nigrum apparet. Verum etiam ſunt milia ſanguinea in nigris. Alii vero miliares oculorum non exhibent formas, totius enim orbis externi circumferentia nigra conſpici-

3. Τοιοίδέ) Rom. ed. τοιοῦτοι εἰσὶ τῷ εἴδει. *Sylb.* Et ſic habet Polemo.

4. Εἰ μὲν) Polemo dat ἡ μὲν γὰρ χρόα ἐπιπρεπὴς αὐτοῖς τῷ εἴδει μ.

5. Ἰδεῖν) Rom. et Pariſ. ed. εἰδεῖν, rectius εἰπεῖν. *Sylb.* Senſui ſatis accommodate.

6. Ἐσαθροῦντι) Rom. et Pariſ ed. εὖ ἀθροῦντι, *probe ſpeculanti. Sylb.* Hoc verbum abeſt a Polemone.

7. Κέγχροι) Haec paulo aliter leguntur apud Polemonem.

8. Ὠχραὶ) Polemo habet χρυσοειδεῖς.

9. Ἐν τοῖς μ.) Polemo, p. 214. καὶ τ. μ.

10. Οὐ φέρουσι) Polemo εὖ φόρουσι, quem tamen emendauit ibidem Sylburgius in nota 77.

11. Ἴτυν) Rom. editio ἶτιν ex errore typothetarum. Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

12. Ἐπὶ ταύτης) Rom. ἐπὶ ταύτῃ, rectius, vt ſupra quoque p. 114. l. 3. *Sylb.*

ῥάν. Ἕτεροι δὲ ὑπολευκότερα ἔχουσι τὰ πυῤῥὰ, ἐν τοῖς μέλασι τὰ μὴ πάνυ πυῤῥά. Ὁπόσοις πόῤῥωθεν τὸ μέλαν μόνον [13] ἐπιπρέπει, γενναῖα τὰ ἤθη, συνετὰ, δίκαια, [14] εὐφυῆ, μεγάλα σημαίνει. Ὅσοις δὲ τὰ πυῤῥὰ ταῦτα, πάνυ πυῤῥὰ τετράγωνα, καὶ μὴ κεγχρωτὰ ἔνι, καὶ ὑπολάμπει ἔσω ὥσπερ πῦρ, καὶ [15] πρὸς τούτοις κέγχροι ὠχραὶ τοῖς [16] πυῤῥώδεσι μεμιγμέναι εἰσὶ, καὶ ἕτεραι γλαυκαὶ, [17] ἴτυες δὲ αἱματώδεις, ἢ κυαναῖ περιθέουσι τὰς κόρας, οὗτοι κακίστοι. Μεγάλοι δὲ ὀφθαλμοὶ, καὶ στίλβοντες,

tur, et in illa rubedo. Alii vero habent subalbida rubra, in nigris contra non admodum rubra. Quibuscumque vero e longinquo solum nigrum decenter inest, indicio est; eos ingenuis, probis, iustis, generosis, ac admirandis esse praeditos moribus. Quibuscumque autem illae rubedines admodum rubrae sunt et quadratae figurae, et nihil inest pallidi, sed externe sicut ignis splendent; et praeterea milia pallida igneis sunt intermixta, aliae autem caesiae, et circumferentiae sanguineae, aut coeruleae sunt, circumdantes pupillas, tales sunt pessimi. Oculi magni,

13. Ἐπιπρέπει) Polemo p. 214. ἐπιτρέχει.

14. Εὐφυῆ) Haec vox non legitur apud Polem. qui substituit ἀλλήλων, et voci μεγάλα addidit ἐν ψυχαῖς.

15. Πρὸς τούτοις) Polemo p. 215. habet παρὰ τούτοις.

16. Πυῤῥώδεσι) Gemino ῤῥ. scriptum etiam in MS. tamquam a πυῤῥὸς non a πῦρ. *Sylb.* Et sic apud Polem. l. l.

17. Ἴτυες δὲ αἱμ.) Polemo ὡς αἱμ. vide ibi Sylburgium n. 83.

τες, κινούμενοι δεδορκότες, οἷον θυμούμενοι [18] δεδόρκασιν ἄνθρωποι, καὶ τὰ βλέφαρα σφῶν [19] ἀναπέπταται, πάντων οὗτοι χείριστοι· [20] λύκων γὰρ καὶ ὑῶν ἀγρίων τοιαῦτα εἴδη· οἱ δὲ καὶ τούτων ὠμότεροι, ἀγριώτεροι, ἁρπακτικώτεροι. Ἐν δὲ τοῖς χαροποῖς ὀφθαλμοῖς, [21] ἴσαι ἂν αἱ κέγχροι ὦσιν, ἀγριώτερα τὰ ἤθη, [22] δυσοργητότερα, καὶ ὑβριστικώτερα, καὶ μοιχιδιώτερα ἀποτελοῦσι· μείζους δὲ οὖσαι, ἢ ἐλάσσους, ἠπιώτερα σημαίνουσιν. [23] Αἱ δὲ αἱματώδεις τῶν κέγχρων ἐν τοῖς μέλασι, [24] Φαρμακώ-

ſplendentes, mobiles, fixi, et aſpectu hominum iracundia correptorum, ſimul palpebris eleuatis, hi omnium ſunt peſſimi; nam lupi et apri eiuſmodi formas habent. Hi more horum ſunt crudeliores, ferociores, atque rapaciores. Si autem in oculis charopis milia deprehenduntur ſimilia, haec mores agreſtiores, iracundiam, petulantiam et adulterium deſignant; minora autem et pauciora ſi ſunt, modeſtos indicant mores. Si autem in nigro ſunt ſanguinea milia, ve-

18. Δεδόρκασιν) Polemo βλέπουσιν.

19. Ἀναπέπταται) Polemo ἀνοίγονται, πάντες οὗτοι ἄχρηστοι ἄνδρες.

20. Λύκων γὰρ) MS. habet, λύκων δὲ κ. *Sylb.*

21. Ἴσαι) Pro ἴσαι MS. habet ἴσον, itidemque ſupra p 216. l. 8. *Sylb.* Vide ibi n. 88.

22. Δυσοργητότερα etc.) Haec apud Polemonem non leguntur.

23. Αἱ δὲ αἱμ.) MS. οἱ δ' αἱματώδεις. *Sylb.* Hic canon deeſt in Polemone.

24. Φαρμακώδεις) Sub hac voce in vniuerſum omnes, qui magicis ſtudent artibus intelliguntur, etiam ii, qui potiones mortiferas praeparabant, de quibus fuſius Ioh. Iac. Boſius in duabus

μακώδεις ἀνθρώπους μηνύουσιν· ὥσπερ αἱ ὠχραὶ, μαγγανείας, καὶ φαρμάκων ἐπιστήμονας. Οἱ μὲν οὖν ὠχροὶ, 25 δειλότεροι· οἱ δὲ αἱματώδεις, ἀβουλότεροι, (καὶ) 26 θερμότεροι. 27 Ὅσοις δὲ οὐ κέγχροι εἰσὶ χαροποὶ, ἀλλ' ἴτυς ἔνεστι πεποικιλμένη, δολερώτεροι. Εἰ δ' αἱματώδεις, τῆς ἴτυος τὸ μέγεθος, καὶ τὴν χροιὰν ἐπισκέπτου. Ἴτυς μέλαινα στενὴ, ἑτέρα δὲ 28 ἐπὶ ταύτης πυῤῥὰ ἐν ὑγροῖς ὀφθαλμοῖς, εἴ γε μηδὲν ἄλλο ἄτοπον φαίνοιτο, ἄνδρα δηλοῦσι μεγαλόνουν, συνετὸν, δίκαιον, εὐφυῆ, παιδεραστὴν 26 πέρα τοῦ μετρίου. Ἡ δὲ χλωρὰ ἴτυς

neficum notant virum, ficuti pallidiores, praeftigiarum et venenorum gnarum Itaque pallidiores quidem funt timidiores, fanguinei autem dementiores, et calidiores. Quibufcumque vero milia non funt charopa, fed circumferentia eft variegata, dolofiores funt. Si autem fanguinea totam circumferentiam occupant, ex colore rationem redde. Circumferentia nigra et arcta, et alia in illa rubra, in oculis humidis, fi nullum appareat fignum incongruum, fignificat virum magnanimum, prudentem, iuftum, generofum, puerorum amatorem, vltra mediocritatem.

differtationibus peculiaribus egit Lipf. 1736. editis: paulo poft eos appellat ipfe Polemo φαρμάκων ἐπιστήμονας.

25. Δειλότεροι) Polemo δολερώτεροι v. p 216. n. 89.

26 Θερμότεροι) Polemo θερμῶς τελοῦντας.

27. Ὅσοις) Paulo aliter hic canon legitur apud Polem. l. l.

28. Ἐπὶ ταύτης) De hoc dictum fupra not. 12. *Sylb.*

29. Πέρα) Rom. edit. παρὰ τὸ μέτριον.

ἴτυς ἐπὶ τῇ μελαίνῃ, δολερὸν, ἄδικον, κλῶπα ἀργυρίου, γυναιξὶν [30] αἰσχρῶς ὁμιλοῦντα. Ἴτυες [31] αἰόλοι, τὴν χροιὰν ταῖς ἴρισιν ἐμφερεῖς, ἐν μὲν ξηροτέροις ὀφθαλμοῖς [32] μαργοσύνην δηλοῦσιν· ἐν δὲ ὑγροῖς, μεγαλόνοιαν, καὶ [33] εὐέπειαν, καὶ ἀνδρείαν, καὶ ὀρθοβουλίαν· [34] ταχύτεροι δὲ εἰς ὀργὴν, καὶ εἰς τὰ ἀφροδίσια ἔργα [35] (πάντα) ἐπτοημένοι.

η. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΚΟΙΛΩΝ.

Κοῖλοι πάνυ ὀφθαλμοὶ, οὐκ ἐπαινετοί· ὁπόσοι δὲ

κοῖλοι

Pallida circumferentia in nigra, dolofum, iniuftum, furem nummorum et cum mulieribus turpiter viuentem. Circumferentiae variegatae colori iridis fimiles, in ficcioribus quidem oculis, petulantiam, in humidioribus autem magnanimitatem, et facundiam, et fortitudinem, et rectum confilium innuunt. Celerrime vero ad iram propenfi funt, atque ad quafcumque actiones feruntur venereas.

VIII. *De oculis cauis.*

Oculi valde caui non laudandi. Quicumque

30. Αἰσχρῶς) Polemo addit ἀσώτως.

31. Αἴολοι) Rom. editio αἴολαι. Hic canon quoque variat apud Pol. p. 218.

32. Μαργοσύνην) Polemo habet ματαιότητα.

33. Εὐέπειαν) MS. εὐθυέπειαν; et mox ἀνδρίαν fine diphthongo. *Sylb.* Polemo p. 218. εὐθυλογίαν, vide, fi placet, quae ibi diximus n. 98.

34. Ταχύτεροι) Rom. editio τραχύτεροι.

35 (Πάντα) Inclufum πάντα additum ex MS. *Sylb.*

κοῖλοι ὄντες, ὥσπερ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ [1] ὑποκινοῦνται, [2] (εἰ) καὶ μεγάλοι εἶεν, οὐ πονηροὶ, εἰ μή τι ἄλλο σημεῖον [3] κατηγοροίη. Τὴν γὰρ κοιλότητα, ἥ τε ἰκμὰς καὶ τὸ μέγεθος παραμυθοῦνται· κοίλων γὰρ, καὶ σμικρῶν, ἤθη δόλια, ἐπίβουλα ἀνθρώποις, ζήλῳ καὶ φθόνῳ τετηκότα· ξηρότεροι δὲ ὄντες, πρὸς τοῖς εἰρημένοις κακοῖς, ἀπιστίαν, καὶ [4] προδοσίαν σημαίνουσιν. Οἱ δὲ ὑποῤῥέοντες, δολερώτεροι· εἰ μέν τοι ἅμα [5] ὑγρότητι ὑποῤῥέοιεν, μωρότερα.

θ. ΠΕΡΙ [1] ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΕΞΕΧΟΝΤΩΝ.

Τῶν ἐξεχόντων ὀφθαλμῶν, οἱ οὐκ εἰσὶν ἐπαινετοὶ, τοῖς

autem caui ſunt ad aquae modum in vaſe, ſi magni ſimul ſunt, non mali cenſendi, niſi ſignum aliud accedat. Humor enim et magnitudo compenſant cauitatem. Caui enim paruique fraudulentos mores, inſidioſos, et qui marceſcant prae odio et inuidia, indicant. Sicciores vero quum ſunt, praeter mala iam dicta, perfidiam et proditionem declarant. Senſim mouentes, perditos mores: ſi autem ſimul laſciue mobiles deprehenduntur, fatuos ſignificant.

IX. De oculis eminentibus.

Oculis eminentibus praediti, laudandi non

1. Ὑποκινοῦνται) Polemo p. 219. εἰ δὲ μὴ ὑποκινοῦνται.

2. (Εἰ) Incluſa particula eſt addita ex MS. *Sylb.*

3. Κατηγοροίη) Polemo l. l. παρακολουθήσει.

4. Προδοσίαν) Polemo p. 220. ἱεροσυλίαν, intentiori ſignificatu, quippe quam proditio aliaque ſcelera ſequuntur ſponte.

5. Ὑγρότητι) Polemo l. l. ἁβρότητι.

τοῖς μὲν [2] οἴδημα περίκειται κύκλῳ, [3] τοῖς δὲ ὡς τάφρος βαθεῖα, καὶ στενὴ [4] περιθέει, δολεροὶ τὸ ἦθος· οἱ δὲ ἀνεστηκότες, [5] μαργοσύνην κατηγοροῦσιν. [6] Προπετεῖς ὀφθαλμοὶ αἱματώδεις, οἰνοφλύγων καὶ γαστριμάργων. Εἰ δὲ γλαυκοὶ οὗτοι εἶεν, ἀδίκους μὲν, ἀσυνέτους δὲ [7] ἴσθι. Εἰ δὲ [8] (καὶ) τὰ βλέφαρα [9] αὐτοὺς βαρύνει, πλείων ἡ ἄνοια. Εἰ δὲ οἰδοῦντες [10] εἶεν μικροὶ, [11] πατροκτόνοι, καὶ μη-

ſunt. Siquidem circumferentiam cingit intumeſcentia, profunda et anguſtata quaſi foſſa circumducti ſunt, et fraudulentos mores declarant. Surſum vero eleuati, veſaniam indicant. Prominentes oculi referti ſanguine, vinolentiam et guloſitatem Si autem tales glauci ſunt, iniuſtitia et inſipientia ex illis cognoſcitur. Si autem palpebrae ipſos grauant, maior eſt inſipientia. Tumidi autem oculi ſicciores exiſtentes, parricidae, ma-

1. Ὀφθαλμῶν) Romana editio habet tranſpoſitis vocibus, ἐξεχόντων ὀφθ.

2. Οἴδημα) Vide quae ad Polem. p. 220. not. 105. diximus.

3. Τοῖς δὲ ὡς) Etiamſi relatiue legas οἷς δὲ, tamen ne ſic quidem conſtabit ſtructura. Supra quoque apud Polemonem p. 220. ſimilis eſt ſtructurae perplexitas. *Sylb.*

4. Περιθέει) Polemo l. l. περιακολουθεῖ.

5. Μαργοσύνην) Polemo paulo vberius λεοντείαν, καὶ ματαιότητα, καὶ μανίαν.

6. Προπετεῖς) Polemo p. 221. προπήδησις τῶν ὀφθαλμῶν.

7. Ἴσθι) Polemo l. l. εἶναι νόει τοὺς ἄνδρας.

8. (Καὶ) Incluſa haec particula addita eſt ex MS. *Sylb.*

9. Αὐτοὺς βαρύνει) Polemo l. l. αὐτῶν κρατοῦνται.

10. Εἶεν μικροὶ) Polemo εἰσὶ ξηρότεροι.

11. Πατροκτόνοι) Rom. editio, πατροφόνται καὶ μητρο-

μητροκτόνοι, [12] παιδοκτόνοί τε, καὶ [13] φαρμακεῖς. Εἰ δὲ ὑψηλοὶ ὄντες ὀφθαλμοὶ, μεγάλοι τὲ, καὶ λαμπροὶ καὶ [14] εὐαγεῖς εἶεν, καὶ ὑγρὸν βλέποντες, δίκαιοι, συνετοὶ, φιλομαθεῖς, ἔρωτος πλήρεις· [15] οἷος ἦν ὁ φιλόσοφος Σωκράτης. Ὀφθαλμοὶ τοῦ προσώπου πόλυ ἐξέχοντες, μικροὶ πάνυ, καὶ πυῤῥοὶ, οὐ φρενήρη, ἀλλὰ [16] παρειμένον καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὴν γλῶτταν [17] εἶναί φασιν.

ι. ΠΕΡΙ

tricidae, liberorum interfectores, et venefici ſunt. Si autem oculi elati ſunt, magni et lucentes, et agiles exiſtentes, humidoque aſpectu, iuſtos, prudentes, literarum amicos ac mulieroſos in vniuerſum declarant, qualis videlicet fuit Socrates philoſophus. Oculi eminentes admodum in facie, valde parui et rubri, oſtendunt inſipientem virum, qui et corporis, et linguae cauſa contemnendus eſt.

φύνται. *Sylb.* Mendum ineſt in hac varietate lectionis a Sylburgio commiſſum, nam Romana editio πατροκτόνοι καὶ μ. quoque tuetur, forte ſic legendum: *Pariſ. editio:*

12. Παιδοκτόνοι) Polemo παιδοφθόροι.

13. Φαρμακεῖς) Vide quae de hac voce notauimus ad Pol. p. 221. not. 9.

14. Εὐαγεῖς) Polemo p. 222. εὐλαβεῖς v. ibi n. 110.

15. Οἷος) Polemo leui mutatione ὁποῖος.

16. Παρειμένον) Rom. editio dat πχρημένον.

17. Εἶναί φασιν) Polemo δηλοῦσιν.

ι. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΠΑΛΛΟΜΕΝΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ μικροὶ [1] παλλόμενοι, κακομηχάνους, καὶ δολίους· μεγάλοι δὲ, ἀνοήτους, καὶ μάργους ἐλέγχουσιν. Ὅσοι δὲ ὥσπερ [2] ἐκθρώσκοντες πάλλονται, κακοὶ οὗτοι, ἐὰν μὴ μεγέθους εὖ ἔχωσι, καὶ ὑγρὸν καὶ λαμπρὸν βλέπωσιν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ὀφθαλμοὶ, [3] (νοήματα) ἁδρὰ, ὑψηλὰ, [4] (καὶ) δραστήρια ἔργων μεγάλων παρέχονται, τόλμης καὶ μεγαλονοίας εἰς ἄκρον ἥκοντες, ὀργῆς δὲ ἀκρατεῖς, καὶ μέθης, μεγαλαυχοὶ, [5] κουφόνοι, οὐ πόῤῥω ἐπιληψίας, κλέος δὲ ἔχειν ὀρέγονται μεῖζον, ἢ κατ' ἀνθρώ-

X. *De oculis palpitantibus.*

Oculi parui palpitantes, malorum machinatores et dolosos, magni vero, insipientes et insanos notant. Quicumque vero quasi prosiliendo palpitant, hi sunt mali, nisi iustam habeant magnitudinem, et simul humido sint ac splendido aspectu. Tales enim oculi consilia matura, sublimia et efficacia ad opera magna peragenda suppeditant, et audaciae et magni animi ad summum euecti sunt indicia: in ira vero incontinentiae et ebrietatis, ostentatores inconstantes, ab epilepsia non longe remoti, magnamque inter homines

1. Παλλόμενοι) Peculiare fuit genus vaticinandi τὸ οἰώνισμα τῶν παλμῶν, de quo plura dicemus suo loco ad Melampodem.

2. Ἐκθρώσκοντες) Alias ἐξίσχοντες appellantur, de quibus vide Pol. p. 220. not. 105.

3. Νοήματα) Haec vox addita est ex MS. *Sylb.*

4. (Καὶ) Inclusa coniunctio καὶ abest ab MS. *Sylb.*

5. Κουφόνοι) MS. κουφόνους: facta contractione ex κουφόνοες. *Sylb.*

ἀνθρώπους, ὥσπερ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος. 6 Περιοιδοῦντες ὀφθαλμοὶ, ἀεργεῖς, ὠμόφρονες, γαστρίμαργοι, λάγνοι, 7 κιθάρας καὶ αὐλοῦ καὶ μουσικῆς ἥττους. Τὰ δ' ἄλλα ἐκ τῶν ἄλλων σημείων 8 τεκμαίρου. Ὀφθαλμοὶ 9 πελιδνοὶ, εἰ καὶ τὰ ἐντὸς σημεῖα ὁμολογοίη, ἄπιστοι, ἄδικοι, παντολμίαι.

ια. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΚΟΤΙΩΝ.

Ὀφθαλμοῖς 1 σκοτίοις 2 ἄτη ἐνοικεῖ· ξηρότεροι δὲ

vel appetunt gloriam, vti Alexander Macedo. Tumidi oculi, implacidos, crudeles, gulofos, libidinofos, citharae, et tibiarum et mufices deditos declarant. Reliqua autem ex aliis collige fignis. Liuidi autem oculi, fi interna fimul concordant figna, perfidos, iniuftos, et audaciam proiectam notant.

XI. *De oculis tenebricofis.*

Ardor nocendi oculis infidet tenebricofis, fi

6. Περιοιδοῦντες) *Tumidi*, mallem, vt poteftas verbi magis intelligatur, reddere, *tumidi circumquaque.*

7. Κιθάρας etc.) Mores remiffos ac defides contrahi, et homines imbelles ac ignauos ex mufices vfu effici; praefertim fi figurae harmoniarum et rhythmorum molles fuerint et remiffae, innumeris locis veterum comprobatur, et Ariftot. Polit. L. VIII. c. 5. afferit, ὅτι δυνάται ποιόν τι τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος ἡ μουσικὴ παρασκευάζειν, *quod mufica poteft animi morem aliquem facere.* Mores autem vel probi vel praui fiunt: propter probos mores ex Arift. addifcenda, propter prauos repudianda.

8. Τεκμαίρου.) Romana editio τεκμήρου, vitiofe.

9. Πελιδνοὶ) Hanc vocem pro vulgari πηλιδνοὶ repofui ex MS. *Sylb.*

1. Σκοτίοις) Polemo, p. 222. σκοτεινοὶ οὐ πολύφρονας σημαίνουσιν ἄνδρας.

2. Ἄτη) Proprie eft dea hominibus infortunia im-

δὲ ὄντες, [3] ἀπιςότεροι· εἰ δὲ καὶ μικροὶ εἶεν, δολεροὶ, ἐπίβουλοι, κακότεχνοι, [4] παλίμβουλοι. Ὀφθαλμοὶ σκότιοι, ὑγροὶ, [5] (καὶ) αὐτάρκως μεγέθους ἔχοντες, εὐςαθῆ, φροντιςὴν, πολυθεάμονα, εὐμαθῆ, εὐλαβῆ, δειλὸν, καὶ [6] ἐγγὺς φειδωλίας δηλοῦσιν. Οἱ δὲ [7] ἀχλυώδεις αὐτῶν, δολεροὶ, ἄπιςοι, ἀκόλαςοι.

ιβ. ΠΕΡΙ

ſunt ſicciores, perfidiores; ſi autem ſimul ſunt parui, ſubdolos, inſidioſos, fraudulenter impios, ac inconſtantes in conſiliis indicant. Oculi obſcuri humidi, et idonea praediti magnitudine, indicant conſtantem, prudentem, valde peritum, ingenioſum et circumſpectum, proinde et timidum. qui parſimoniae proximus eſt. Nebula autem obducti, doloſos, perfidos, intemperantes deſignant.

mittens, v. Hom. Il. ι. v. 501. ſqq. Ἡ δ' Ἄτη, σθεναρή τε, καὶ ἀρτίπος, οὕνεκα πάσας Πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν Βλάπτουσ' ἀνθρώπους. *Ipſa vero Ate robuſtaque et pedibus integra, ideoque omnes multo praecurrit, praeuenitque omnem per terram, Laedit homines.* Deinde *quoduis damnum, nocendi ſtudium,* haec vox notat.

3. Ἀπιςότεροι) Polemo l. l. ἀγνωτέρους.

3. Παλίμβουλοι) Polemo l. l. πρόβουλους v. not. 114.

5. (Καὶ) Incluſa coniunctio abeſt a MS. *Sylb.* Neque eam Polemo p. 223. agnoſcit.

6. Ἐγγὺς φ.) Polemo habet φειδομένους.

7. Ἀχλυώδεις) Polemo αὐχμώδεις. Tribuitur haec forma his moribus, quia pericula cum vitiis coniuncta non vident; de quibus Hom. Il. ε v. 123. Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν, Ὄφρ' εὖ γινώσκοις. *Nubem praeterea rurſus ab oculis ſemoui, quae prius inerat, vt bene diſcernas.*

ιβ. ΠΕΡΙ ΕΥΦΕΓΓΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

Οἱ δ' ἐναντίοι τούτοις εὐφεγγεῖς, ἄριστοι ὀφθαλμῶν, [1] εἰ μή τι ἄλλο ἀντιλέγει σημεῖον. [2] Πάντα γὰρ ἀκριβῶς ἐπισκέπτεσθαι δεῖ.

ιγ. ΠΕΡΙ ΜΑΡΜΑΡΥΣΣΟΝΤΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

Ἐὰν μαρμαρύσσωσιν [1] (οἱ) ὀφθαλμοὶ, [2] κἂν φῶς ἐν αὐτοῖς ᾖ, οὐκ ἀγαθοί· μαρμαρυγὴ γὰρ, εἰ ἐν γλαυκοῖς, καὶ αἱματώδεσιν ὀφθαλμοῖς εἴη, [3] θερμουρ-

XII. *De oculis egregrie ſplendidis.*

Opponuntur his egregie ſplendentes, quippe qui inter oculos ſunt optimi, niſi aliud ſignum aduerſetur: omnia ſiquidem accuratius ſunt conſideranda.

XIII. *De oculis nitentibus.*

Si oculi ad modum marmoris nitent, et lux in illis ineſt, non ſunt boni. Nitor ſi in glaucis ſanguineque repletis inueniatur oculis, in operibus caliditatem et audaciam proiectam

1. Εἰ μή τι ἄ.) Tranſpoſitis verbis habet Polemo, εἰ μὴ ἄλλο τι.

2 Πάντα) Haec verba abſunt a Polemone.

1. Οἱ) Articulus οἱ additus ex MS. *Sylb.* Polemo quoque hanc tuetur lectionem.

2. Κἂν) Polemo p. 223. καὶ φ. ἐ. α. ἐστιν ἐν γλαυκοῖς ὀφ.

3. Θερμουργίαν) Polemo θερμὸν ἐν ἑκάστῳ πράγματι. Θερμουργία autem innuit *facinus cum audacia temeritateque patratum*, abſque omni praeuia deliberatione, ſolum per affectuum vehementiam commiſſum.

μουργίαν, καὶ παντολμίαν δηλοῖ, ὡς ἐγγὺς μανίας [4] ἥκειν· εἰ δὲ ἐν χαροποῖς εἴη, δειλίαν· πᾶν γὰρ χρῆμα οὗτοι φοβοῦνται, καὶ [5] πτώσσουσι, καὶ πάντα ὑπονοοῦσι. Μέλανες δὲ ὀφθαλμοὶ μαρμαρύσσοντες, κάκιστοι, καὶ [6] δειλοὶ, καὶ κακομήχανοι σφόδρα. Εἰ δὲ οἱ τοιούτους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, καὶ [7] γελῷεν, [8] εἰς ἀκρότατα κακίας ἥκουσιν. Ὀφθαλμοὶ γοργὸν βλέποντες, δεινοί· οἱ μὲν [9] ὑγρὸν βλέποντες, θυμοειδεῖς, [10] ἄλκιμοι, [11] ἀριμανέες, εὐθυε-

notat, et quod quis maniae ſit propinquus. Si autem in charopis eſt, timiditatem ſignificat, tales enim omnem auerſantur laborem, terrore perculſi, et in omnibus ſuſpicioſi ſunt. Nigri autem oculi nitentes peſſimos, timidos et malorum machinatores magnos declarant. Si autem tales oculos habentes ſimul ſubrident, ad ſummum malitiae euecti ſunt faſtigium. Oculi torui, terribiles; ſiquidem ſunt humidi, ſtrenuos, robuſtos, bellicoſos,

4. Ἥκειν) Polemo loco cit. εἶναι.

5. Πτώσσουσι) Polemo πίπτουσι, vide quae p. 224. not. 118. Sylburgius monuit. Sic quoque verbo καταπτώσσειν vtitur Hom. Il. ε. v. 254. et fugam laboris per ignauiam voce οἰκνείω indicat.

6. Δειλοὶ) Pro hac voce ſupra p. 224. lin. 7. eſt δείλιοι. *Sylb.*

7. Γελῷεν) Polemo ὑπογελῶσιν.

8. Εἰς ἀκρότατα) Poſſes etiam legere εἰς ἀκρότητα. *Sylb.* Quam lectionem Polemo quoque firmat.

9. Ὑγρὸν) Polemo, p. 225. ἔνυγροι, et pro θυμοειδεῖς dat θυμώδεις.

10. Ἄλκιμοι etc.) Polemo ἰσχυροὺς, μανικοὺς, τραχυλόγους, ταχυέργους.

11. Ἀριμανέες) MS. ἀρειμανέες, diphthongôs. *Sylb.* Quae lectio vſitatior eſt. Explicat autem Adamantius

εὐθυεπεῖς, ταχύεργοι, ἀπρονόητοι, [12] ἄκομψοι, [13] ἄκακοι· εἰ δὲ [14] ξηρὸν, κάκιστοι, ἀθέμιστοι· εἰ δὲ καὶ μικρότεροι εἶεν, καὶ κοῖλοι, χείρους, ὠμόφρονες, ἐπίβουλοι, [15] κρυψίνοι, [16] παντορέκται. Εἰ δὲ ἐπὶ τοιούτοις ὀφθαλμοῖς [17] ἐπισκύνιον [18] βαρὺ θέει, καὶ ὀφρύες εἰσὶ τραχυνόμεναι, [19] βλέφαρά τε ὀρθὰ, σημαίνει [20] καὶ ἀλκὴν [21] μετὰ εὐβουλίας. Ὅσοι δὲ

graues in ſermonibus, celeres in agendo, imprudentes, ſimplices, infatigabiles: ſi autem ſunt ſicci, peſſimos iniuſtiſſimoſque declarant. Si autem minores ſunt et caui, peiores ſunt, crudeles, inſidioſi, ſenſus celantes animi, omniaque efficientes. Si autem eiuſmodi oculi cuticula craſſa obducti ſunt, et ſupercilia exaſperata, palpebrae rectae, haec omnia indicant robur cum prudentia coniunctum. Qui-

quae in vniuerſum Polemo de furore dixerat, peculiariter, per ἀρ. *qui inſania, furore bellandi agitantur.*

12. ἄκομψοι) Suidas explicat per εὐτελής Pol. ἀπρονοήτους.

13. Ἄκακοι) Ex MS. hanc vocem repoſui pro vulgari ἄκαμοι. Ἄκαμοι videtur inſolentius. *Sylb.*

14. Ξηρὸν) MS. habet ξηροὶ, *ſicci. Sylb.* Sic et Polemo, qui in ſequentibus pro ἀθέμιστοι quoque habet ἀνόμους.

15. Κρυψίνοι) MS. κρυψίνους, vt ſupra κουφίνους p 350. l. 9. *Sylb.*

16. Παντορέκται) Polemo p. 225. πάντων δὲ ἐπιθυμοῦντες.

17. Ἐπισκύνιον) Vera haec ſcriptura eſt, non ἐπισκήνιον, v. ſupra p. 226. not. 127.

18. Βαρὺ θέει) Polemo p. 226. ἐννεῦον.

19. Βλ. τε ὀρθά) Transponit Romana editio haec verba, ὀρθά τε βλέφαρα.

20. Καὶ ἀλκὴν) Haec vſque ad finem capitis paulo aliter leguntur apud Polemonem p. 226. quem conſule.

21. Μετὰ εὐβουλίας) MS. μετὰ ἀβουλίας. *Sylb.*

δὲ τὸ μὲν ἐπισκύνιον, καὶ τὰς ὀφρῦς, τὰ δὲ βλέφαρα μὴ οὕτως ἔχουσι, τὸ δὲ βλέμμα τραχὺ, καὶ πικρὸν, χείριστοί εἰσιν οὗτοι πάντων.

ιδ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΓΕΛΩΝΤΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ οἷς ἡδονὴ, καὶ γέλως ἐνοικεῖ, [1] οὐ πάντη ἀναίτιοι. Εἰσὶ γὰρ καὶ ἐν τούτοις δολεροὶ, [2] κρυψίνοι, κακομήχανοι, κακοῦργοι. Ὁπόσοι δὲ ἅμα τῷ γέλωτι ὑποβλέπουσι, καὶ ξηροί εἰσι, κάκιστοι ὀφθαλμῶν. Καὶ οἱ κοῖλοι δὲ ὀφθαλμοὶ, γέλωτα ἔχοντες, ὥσπερ [3] λοχῶντες, κακόν τι [4] τυρεύουσι.

cumque autem et tali cuticula, et ſuperciliis palpebriſque deſtituti ſunt, et oculum confragoſum ac ſeuerum habent, hi omnium ſunt deterrimi.

XIV. De oculis ridentibus.

Oculi in quibus voluptas et riſus inſidet, non prorſus inculpati. Sunt euim in illis doloſi, animum occultantes, mala machinantes perficienteſque. Qui ſimul cum riſu limis ſuſpiciunt oculis, et ſicci ſunt, peſſimi oculorum habendi. Caui autem oculi ridentes, quaſi gratiam captantes, malum aliquod ſtruunt.

1. Οὐ πάντη ἀν.) Pol. p. 227. οὐ πολύ εἰσιν ἐπαινετοί.

2. Κρυψίνοι) MS. κρυψίνοοι, incontracte. *Sylb.* Pol. κρύπτοντες τὸν νοῦν, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν.

3. Λοχῶντες) Par. et Rom. editt. λοχοῦντες, ſed λοχῶντες habet etiam MS. *Sylb.* Polemo non agnoſcit.

4. Τυρεύουσι) MS. habet τυρσεύουσι: minus conuenienter. *Sylb.* Polemo p. 228. κακόν τι βουλεύεσθαι τὸν ἄνδρα μαρτυροῦσιν.

ῥεύουσι. Καὶ εἰ [5] τὰ ἐκτὸς τῶν ὀφθαλμῶν κινοῖτο, οἷον μέτωπον, καὶ παρειαὶ, καὶ ὀφρύες, καὶ χείλη, κακὸς γέλως οὗτος. Βουλὴν γὰρ ἐπιτείνει πονηρὰν, ἢ πρᾶξιν ἄδικον σημαίνει. Κἂν μὲν πρὸς τῷ σεσηρότι, μύωσί γε, καὶ ὁρῶσιν ἀτενὲς, βουλεύονται ἔργα ἄδικα. Εἰ δὲ [6] ἀναπεπταμένους καὶ σεσηρότας ἔχοιεν, πέπρακται αὐτοῖς ἀθέμιτα ἔργα. Τοὺς δὲ καὶ [7] μεγάλα γελῶντας, [8] ἐπιβουλοτέρους καὶ κακουργοτέρους μαντεύουσιν, εἰ ξηροὶ εἴησαν· [9] εἰ δὲ ὑγροὶ

Et ſi partes externae circa oculos mouentur, quales ſunt frons, malae, ſupercilia et labia, tunc eiuſmodi riſus prauus eſt. Malum enim conſilium indicat, aut iniuſtam actionem ſignificat. Si autem ſimul hiant, et conniuent, et fixe aſpiciunt, iniuſta opera intendunt. Si vero oculos habent apertos ac hiantes, hi iniuſtas patrant actiones. Qui autem admodum ridentibus ſunt oculis, praeſagiunt inſidioſiores, et malitioſiores viros, ſi ſcilicet

5. Τὰ ἐκτὸς) MS. habet τὰ ἐντὸς, *interiora. Sylb.* Hic canon non exſtat apud Pol. et praecedentis vberior explicatio eſſe videtur.

6. Ἀναπεπταμένους) Polemo p. 228. habet ἀνεῳγμένους, et in ſeqq. pro ἀθέμιτα legit ἄνομα.

7. Μεγάλα) MS. habet μάλα. *Sylb.* Polemo l. l. πάνυ ἀνεῳγμένους καὶ γελῶντας. Talis riſus ab Homero dici videtur ἄσβεστος in Odyſſ. θ'. v. 326. ſq. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι Δολοὺς εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο. *Immenſus autem riſus excitatus eſt diis beatis Dolos inſpicientibus prudentis Vulcani.*

8. Ἐπιβουλοτέρους) Vocem κακουργοτέρους omiſit Polemo, et pro μαντεύουσιν ſubſtituit μαρτυροῦσιν.

9. Εἰ δὲ) Ei cum ſubiunctiui modi verbo ὦσιν habet etiam MS. *Sylb.*

ὑγροὶ ὦσιν, ἄκακα μὲν ἤθη, [10] μάταια δὲ παρέχονται, κακῶν ἀπαθῆ, ἀνόητα, ἄστοργα, ἀκόλαστα. Ὀφθαλμοὶ μειδιῶντες ἅμα ὑγρότητι, βλέφαρα [11] ἀνειμένα, μέτωπον μαλακὸν, [12] τά ἀμφὶ τὰ [13] (βλέφαρα) λαγαρὰ, ἤθη δηλοῦσι μεγαλοπρεπῆ, δίκαια, ἥμερα, εὐσεβῆ, φιλόξενα, συνετὰ, εὔβουλα, [14] ἔρωτος πλέα.

ιε. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΚΥΘΡΩΠΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ σκυθρωπάζοντες ἅμα ὑγρότητι, [1] φροντίζουσι, (καὶ) φλοτεχνοῦσιν. Ἐὰν δὲ [2] συμμύωσιν αἱ [3] ὀφρύες

ſicci ſunt. Contra vero ſi humidi, non pravos quidem produnt mores, at vanos tamen, nullis malis obnoxios affectibus, inſipientes, naturalis expertes amoris, libidinoſos. Oculi ſubridentes cum humiditate, palpebrae mobiles, frons remiſſa et ambae palpebrae laxae, magnificos, iuſtos, manſuetos, bene conſulentes, et amoris plenos mores declarant.

XV. *De oculis auſteris.*

Oculi auſteri et humidi, de prudentia et artium amore perhibent teſtimonium. Si autem conniuent ſupercilia tamquam laxa, et

10. Μάταια) Haec vox aeque ac ἀνόητα abſunt a Polemone.

11. Ἀνειμένα) MS. ἐνειμένα. *Sylb.*

12. Τὰ ἀμφὶ) Polemo p. 229. τὰ ἀμφότερα λ.

13. (Βλέφαρα) Haec vox addita ex eodem MS. *Sylb.*

14. Ἔρωτος πλέα) Polemo ἔρωτος πλήρεις.

1. Φροντίζουσι καὶ φ.) Polemo πτερνιστὴν καὶ φιλοτέχνην ἄνδρα μαρτυροῦσιν.

2. Συμμύωσιν) MS. συννεύωσι. *Sylb.* Polemo p. 230. συμβῶσι.

[3] ὀφρύες ὡς χαλαραὶ, καὶ τὸ μέτωπον χαλαρὸν ἅμα τῇ σκυθρωπότητι, πιστὰ τούτων ἤθη, βέβαια, χρηστὰ, εὔβουλα, [4] πινυτά. Ξηροὶ δὲ ὀφθαλμοὶ λυπηρὸν βλέποντες, [5] ἄτης εἰσὶ πλήρεις· εἰ δὲ καὶ μέτωπον εἴη τραχὺ, καὶ βλέμμα ἀτενὲς, [6] (καὶ) βλέφαρα ὀρθὰ, [7] ἄγρια βουλεύματα τούτοις. Πᾶν [8] (τε) ἔργον οὗτοι [9] ποιήσοιεν ἂν, καὶ οὐδὲν κακὸν ἀτέλεστον αὐτοῖς.

frons ſimul laxa eſt in auſteritate obtutus, talium mores ſunt probi, firmi, vtiles, prudentes et ſapientes. Sicci vero oculi triſti aſpectu, pleni damnorum ſunt. Si autem frons eſt ſcabra, oculi fixi, et palpebrae rectae, agreſtia conſilia haec innuunt. Tales ſiquidem omnem peragunt rem, et nihil mali ab iis omittitur.

3. Ὀφρύες ὡς χ.) Polemo, l. l. ὀφρύες εἰσὶ κεχαλασμέναι. Obiter notandum in Polemonis loco emendandam eſſe interpretationem, vbi vox ὀφρύες per *palpebras* reddita eſt, pro *ſupercilia*. Idem error irrepſit ibi in not. 138.

4. Πινυτά) Polemo l. l. ſubſtituit σώφρονος.

5. Ἄτης εἰσὶ πλ.) Polemo φιλοφροσύνης εἰσὶ πλ. Alteruter locus mendo laborare videtur, forte apud Polemonem φιλοχρηματοσύνη eſt legendum, quippe quae iniuſtitiam et quaeuis mala producit.

6. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a MS. *Sylb.* Neque eam agnoſcit Polemo.

7. Ἄγρια β. etc.) Paulo aliter haec a Polemone prolata ſunt.

8. (Τε) Incluſa τε abeſt a MS. *Sylb.*

9. Ποιήσοιεν) MS. ποιήσειεν. *Sylb.*

ιϛ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΥΓΚΛΕΙΟΝΤΩΝ [1] (ΚΑΙ ΜΥΟΝΤΩΝ).

Ὁπόσοι δὲ ὀφθαλμοὶ [2] πυκνὰ συγκλείονται, [3] καὶ αὖθις ὑπανοίγονται, ἐπίβουλοι οὗτοι, καὶ [4] ἐπίκλοποι· εἰ μέντοι ὑγροὶ εἶεν, φροντισταὶ, καὶ φιλότεχνοι. Εἰ δὲ τρόμος αὐτοῖς ἐνείη, καὶ ἅμα ὠχρότης, [5] μαργοσύνην, ἢ ἐπιληψίαν [6] δηλοῦσιν. Ὁπόσοις δὲ ἡ αὐτὴ [7] στάσις ἀεί ἐστιν, εἰ μὲν πρὸς τὸ συγκλείεσθαι [8] ἀποῤῥέοιεν, καὶ ἐς τὸ ἄνω [9] χωροῖεν, μαχλοσύνην [10] (καὶ μαργοσύνην) κατηγοροῦσιν. Εἰ δ' ὀρθοὶ

ὄντες

XVI. *De oculis claudentibus et conniuentibus.*

Quicumque oculi ſeſe claudunt frequenter, et rurſus aperiunt ſe, tales ſunt inſidioſi et ſubdoli: et quidem, ſi humidi ſunt, pruden- tes et artium amantes, ſi autem ipſis tremor ineſt, ſimulque pallor, inſaniam et epilepſiam indicant. Quibuſcumque autem ſemper eadem eſt oculorum ſtatio, qua vel ad claudendum ſunt proni, vel ad ſurſus tollendum, in ea indicium eſt laſciuiae et petulantiae. Si

1. (Καὶ μύοντων) Incluſa haec addita ſunt ex MS. *Sylb*. Haec verba quoque abſunt ab editione Romana.

2. Πυκνὰ συγκλείονται) Vocem πυκνὰ non agnoſcit Polemo p. 231.

3. Καὶ αὖθις ὑπ.) Polemo, l. l. καὶ πάλιν ἐπανοίγονται.

4. Ἐπίκλοποι) Polemo ἐπίτριπτον.

5. Μαργοσύνην) Polemo, μανίαν.

6. Δηλοῦσιν) MS. δηλοῖ. *Sylb*. Polemo δηλοῦσι νοσεῖν τὸν ἄνδρα.

7. Στάσις) Polemo τάσις.

8. Ἀποῤῥέοιεν) Polemo, ὑποῤῥέοιεν.

9. Χωροῖεν etc.) Polemo, χωροῦσιν, ἀκόλαστον, μάταιόν τε, καὶ μαινόμενον ἄνδρα μαρτυροῦσιν.

10. (Καὶ μαργοσύνην) Incluſa haec verba abſunt a MS. *Sylb*.

ὄντες [11] συγκλείοιντο, εἰ μὲν ὑγροὶ εἶεν μετὰ μεγέθους, καὶ τοῦ εὐλαμποῦς, καὶ μετώπου λείου, εὐλαβεῖς, εὔβουλοι, φιλομαθεῖς, καὶ [12] γλυκύθυμοι, καὶ ἐρωτικοί. Εἰ δὲ ξηροὶ εἶεν, θρασεῖς, κακομήχανοι, ἄδικοι. Ὁ δὲ [13] πρὸς τούτῳ μέτωπον ἔχων τραχὺ, ὀφρῦς [14] συνεστραμμένας, βλέφαρα σκληρὰ πεπηγότα, ἀγριώτερος τὸν θυμὸν, τολμᾶν ἑτοιμότερος, χαυνούμενος [15] μέν τοι τοῖς ἐπαίνοις, καὶ τιμαῖς, [16] πειθόμενος μέν τοι καὶ δώροις. Ὅσοι δὲ οὐχ οἷοί τε εἰσὶ τὰ βλέφαρα ἔχειν ὀρθὰ, οὐδὲ τὰς

vero recti ſunt et clauduntur, ſimulque humidi cum magnitudine ac ſplendore, et fronte laeuigata, tales circumſpectos, prudentes, literarum amicos, animo miti ac placido praeditos et amatores denotant. Si autem ſunt humidi, proteruos, mala machinantes, et iniuſtos. Qui autem ſimul fronte aſpera, ſuperciliis collectis, palpebriſque rigidis et fixis eſt praeditus, animo ferociorem, in rebus agendis audaciorem, propter laudes honoreſque admodum inflatum, et donorum appetentem notat. Quicumque autem ſic ſe non habent, neque palpebrae rectae, neque

11. Συγκλειόιντο) MS. συγκλείνειντο, errore ambiguo. *Sylb.* Paulo aliter hic canon ſe habet apud Polemonem.

12. Γλυκύθυμοι) Polemo. p. 232. γλυκύνουν, eodem fere ſenſu; nam hilaritas placidum ac mitem comitatur animum.

13. Πρὸς τούτῳ) Haec verba non agnoſcit Polemo.

14. Συνεστραμμένας) Cf. Polem. p. 232. not. 147.

15. Μέν τοι) Hae voces abſunt a Polemone.

16. Πειθόμενος μέντοι κ. δ.) Polemo p. 233. πειθόμενος δὲ ἐν δώροις.

τὰς ὀφρῦς ἀκλινεῖς, ἀλλὰ τρόμος αὐτοῖς ἔνεστι, [17] καὶ ἅμα τὸ βλέμμα ὑποκινεῖται, οὗτοι ἀνδρόγυνοι ὄντες, ἄνδρες εἶναι βιάζονται.

ιζ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΑΝΑΠΕΠΤΑΜΕΝΩΝ.

[1] Ὀφθαλμοὶ πυκνὰ ἀνοιγόμενοι ἐπὶ μέγα, καὶ ἅμα ἱστάμενοι, [2] ἤ τι νοοῦντες, ἢ μετανοοῦντες, (τὴν γὰρ ἔννοιαν αὐτῶν ὁποία ἐστὶ σημαίνει,) [3] ἀπαγορευτέοι. Τὸ ξηρὸν, τὸ ὑγρὸν, τὸ σκότιον, τὸ λαμπρὸν, τὸ μικρὸν, τὸ μέγα, [4] (τὸ) κοῖλον, ὑψηλὸν, [5] μαλ-

supercilia deflexa ſunt, ſed tremor ipſis ineſt, et ſimul oculus ſi moueatur, tales ſunt androgyni, qui ſe cogunt viri eſſe

XVII. *De oculis explicatis.*

Oculi valde et crebro ſe aperientes, ſimulque ſtantes neque cogitantium aliquid, neque alicuius rei poenitentium ſunt indices; ſed qualis ipſis inſit cogitatio ſignificant. Siccum, humidum, tenebricoſum, ſplendidum, paruum, magnum, cauum, altum, remis-

17. Καὶ ἅμα) Polemo, καὶ ὄμμα ἅμα καὶ τὸ βλέμμα ὑ. κ. τ. λ.

1. Ὀφθαλμοὶ π. ἀ.) Polemo p. 233. ὀφθαλμοὶ πυκνὰ ἐπιμέγαλα ἀν. v. ibi not. 151.

2. Ἤ τι νοοῦντες) Pol. ὡς νοοῦντες, ſeqq. ἢ μετανοοῦντες Polemo non agnoſcit.

3. Ἀπαγορευτέοι) Hac voce abſentia profundae meditationis innuitur, cogitabundi enim oculi defixi ſunt v. Meurſ. in Spicil. ad Theocr. p. 14. ad verba ἐπὶ χθονὸς ὄμματα πήξας.

4. (Τὸ) et (καὶ) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.* Paulo aliter effertur a Polemone hic canon.

[5] μαλθακὸν, ἀτενὲς, (καὶ) τἄλλα ἐπὶ τούτοις ἃ πολλάκις εἴρηται, [6] ταῦτα μνημονεύων, δυνήσῃ καὶ περὶ ὧν μὴ εἴρηται, [7] ἐξ σαυτοῦ νοῶν φυσιογνωμονεῖν. Ὅσοι οὖν ὀφθαλμοὶ ἀεὶ ἀνεῳγμένοι εἰσὶ, [8] σκότιοι μένοντες καὶ ὑγροὶ, φροντισαί. Εἰ δὲ [9] πρὸς τῷ δε ἤπιον βλέποιεν, προσέςαι καὶ χρηςοῖς εἶναι. Ὀφθαλμοὶ ἐκπεπετασμένοι ξηροὶ μαρμαρύσσοντες, [10] ἱλαρὸν, καὶ λαμπρὸν δεδορκότες, ἀναισχύντους, καὶ παντόλμους δηλοῦσιν.

ΠΕΡΙ

ſum, fixum, et alia his ſimilia, de quibus ſaepius dictum eſt, haec, quae commemoraui, produnt, et ex ipſorum animis ea per phyſiognomoniam ſunt colligenda, de quibus non dictum eſt. Itaque quibuſcumque oculi ſemper ſunt aperti, et obſcuri ſi manent ac humidi, prudentis ſunt viri indicium. Si placido inſuper ſunt obtutu, probitatem ſimul adeſſe docent. Oculi explicati, ſicci, nitentes, hilari ac lucido aſpectu, impudentes et valde audaces deſignant viros.

5. Μαλθακὸν) Polemo habet μαλακόν.

6. Ταῦτα μν. etc.) Explicationis gratia haec addita ſunt ab Adamantio, nam in Polemone non exſtant.

7. Ἐξ σαυτοῦ) MS. ἐξ αὐτοῦ κρίνων φυσιογν. Sylb.

8. Σκότιοι μ.) Polemo, p. 234. σκοτεινοὶ ὄντες.

9. Πρὸς τῷ δε etc.) Polemo p. 234. Εἰ δὲ πρὸς τούτοις ἥμερον βλέπουσι, καὶ χρηστοὺς σημαίνουσιν

10. Ἱλαρὸν καὶ λ. δ.) Pol. καθαρὸν καὶ λάμποντας.

ιη. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΚΑΡΔΑΜΥΤΤΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ [1] σκαρδαμύττοντες, δειλίας [2] κατήγοροι. [3] Εἰ δὲ καὶ ξηροὶ εἶεν, ἐπιβουλεύουσί τινι, ἢ δόλον κρύπτουσιν, ἢ κακόν τι λαθραῖον ἀρτύουσιν. Οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι, διάστροφοι, ἢ ὕπωχροι ὄντες, μωρίαν μαρτυροῦσιν. Ὀφθαλμοὶ ἀσκαρδάμυκτοι, δεινὸν [4] δεδορκότες, κακόν τι ἐοίκασι μηχανᾶσθαι. Πρᾶοι δὲ ἑστῶτες, ἢ καὶ νοτίδος ἐνούσης, φροντιστὰς, φιλομαθεῖς, ἥμερα ἤθη κεκτημένους, ἐρωτικοὺς δηλοῦσιν. Εἰ δὲ ἀσκαρδάμυκτοι ὄντες, ὠχροὶ, ἢ φοινι-

XVIII. *De oculis conniuentibus et non conniuentibus.*

Oculi conniuentes timiditatis ſunt indices. Si ſimul ſicci ſunt, inſidias ſtruunt alicui, aut dolum celant, aut malum aliquod clandeſtinum parant. Ii ipſi vero, ſi ſunt obliqui, aut ſubpallidi, fatuitatem declarant. Oculi non conniuentes, terribili obtutu aliquid mali machinari videntur. Si autem ſtatio eorum eſt lenis, ipſiſque ineſt humiditas, prudentes, dociles, modeſtis praeditos moribus, et amatores declarant. Si autem oculi non conni-

1. Σκαρδαμύττοντες) Polemo, σκαρδάμυκτοι

2. Κατήγοροι) Vox haec proparoxytonôs legitur etiam in MS. at Rom. et Pariſ. paroxytonôs habent κατηγόροι. *Sylb.*

3. Εἰ δὲ ξ.) Haec diſtinctio omittitur a Polemone p. 235. et ſqq. verba referuntur ad praecedentem canonem.

4. Δεδορκότες) Polemo βλέποντες, qui et pro ἐοίκασι habet κατηγοροῦσι.

φοινικοὶ φαίνονται ἅμα ξηρότητι, [5] ἄτην καὶ [6] μνήμην σκαιὰν, καὶ μῆνιν, καὶ φθόνου [7] προβολὴν, ἢ ἄλλην δή τινα δαιμονίαν κακότητα ἐμφαίνουσιν. Εἰ δὲ τοιοῦτοι ὄντες, αὐτοὶ ἐν αὐτοῖς περιδινοῖντο, μανίᾳ [8] κρατερᾷ συνέχονται.

ιθ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΚΥΣΤΕΩΝ.

[1] Κύστις ὀφθαλμοῖς κατώθεν προσκειμένη, οἰνόφλυγας· ἄνω δὲ, ὑπνηλούς· ἄμφω δὲ οὖσαι, ἀμφότερα σημαίνουσι.

κ. ΠΕΡΙ

vent, et pallidi et rubri coniuncta simul siccitate apparent, damnum et memoriam rudem iramque, et inuidiae praesentiam, aut aliam quamcumque daemoniacam declarant prauitatem. Si autem tales oculi in gyro circumaguntur inuicem, vehementem indicant maniam.

XIX. De vesiculis oculorum.

Vesiculae oculi deorsum collocatae, vinosos, sursum vero positae, somnolentos, si autem binae hae stationes insunt in eodem, et vinositatem et somnolentiam produnt.

5. Ἄτην etc.) Polemo, p. 236. κακίαν, καὶ μάχην, καὶ ὀργὴν, ἢ δαιμονικὴν κακότητα, ἢ μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς σημαίνουσιν.

6. Μνήμην σκαίαν) Paris. et MS. μνήμην σκαιῶν, mihi σκαιὰν cum Romana visum est conuenientius. Vise Polemonem supra, p. 238. *Sylb.* Mallem tamen μνησικακίαν, *iniuriarum memoriam*, propter sequentia.

7. Προβολὴν) MS. προσβολήν. *Sylb.*

8. Κρατερᾷ) Polemo l. l. καρτερᾷ.

1. Κύστις) Paulo aliter haec apud Pol. proferuntur, manente tamen sensu.

κ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΟΞΕΩΝ.

Οἱ ὀξεῖς ὀφθαλμοὶ, ταραχώδεις, ἅρπαγες. Οἱ [1] ἰλλώπτοντες, ἀνδρόγυνοι. Οἱ δὲ τὸ ἕτερον τῶν βλεφάρων [2] ἐπιβάλλοντες, καὶ ἀνατρεπόμενοι [3] ἅμα ὑγρότητι, πρᾴως τε καὶ [4] μαλθακῶς βλέποντες, [5] ἁβρυνταὶ, καλλωπισταί, μοιχικοί. [6] Ἔνιοι δὲ, τὰ μέσα τῶν βλεφάρων καθέλκουσι, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν ἀνασπῶσι, καὶ ἅμα [7] ἰλλώπτουσιν· οὓς καὶ

XX. De oculis acutis.

Acuti oculi trementes, indices raptorum ſunt. Strabi autem, androgyni ſunt. Qui vero alteram palpebrarum immittunt, et cum humiditate ſimul conuertunt, miti mollique ſunt aſpectu, deliciis indulgentes, nimii cultus ſtudioſos, et adulteros ſignificant. Quidam vero media palpebrarum diducentes, et ab vna ad alteram partem attollentes ſimul conniuent,

1. Ἰλλώπτοντες) MS. ἰλώπτοντες. *Sylb.*

2. Ἐπιβάλλοντες) Polemo p. 238. habet ὑποβάλλοντες.

3. Ἅμα ὑγρότητι) Polemo l. l. ἀμαυρότητα, vide ibi not. 171.

4. Μαλθακῶς) Polemo ibidem μαλακῶς.

5. Ἁβρυνταὶ, καλ.) Polemo habet φανταστὴν, et procul dubio ibi reſtituendum eſt ex noſtro ἁβρυντὴν, nam hoc verbum cum ſequenti paſſim coniunctum reperies v. c. apud Platonem in apologia Socrat. ἔγωγ' οὖν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην v. Dial. IV. ex ed. Cel. Fiſcheri p. 47. ſupra autem p. 39. dixerat κεκαλλιεπημένους λόγους — οὐδὲ κεκοσμημένους.

6. Ἔνιοι etc.) Polemo p. 239. ἕτεροι δ. κ. τ. μ. τ. β. συμμύουσι καὶ καθέλκουσι, τὰ δὲ ἀμφοτέρωθεν ἀνασπ.

7. Ἰλλώπτουσιν) MS. ἰλλώπτουσι, gemino λλ. *Sylb.*

καὶ αὐτοὺς μοιχικοὺς λέγων, [8] οὐκ ἂν ἁμάρτῃς. [9] Ὁμοίως [10] (δὲ) καὶ τοὺς τὰ μέσα (μὲν) τῶν βλεφάρων ἀνασπῶντας, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν συγκλείοντας.

hos, neque iniuria, adulteros quoque nominabis. Similiter quoque et eos, qui palpebrarum media sursum tollunt, et vtrimque claudunt.

8. Οὐκ ἂν ἁ.) Malim οὐκ ἂν ἁμάρτοις, optatiuo verbi modo. *Sylb.*

9. Ὁμοίως) Hic canon abest a Polemone.

10. (Δὲ) et (μὲν) Inclusa haec absunt a MS. *Sylb.*

ΑΔΑΜΑΝ-

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ
[1] ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ.
ΤΟ Β.

α. Φυσιογνωμονεῖν δεῖ [2] καὶ κατὰ μέρη, καὶ μέλη ἕκαστα, καὶ χροιὰν ἑκάστην, καὶ κινήσεις, καὶ [3] πνεύματα, καὶ φωνὰς, καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶ μετὰ τούτων. Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὡς ἀφ' ἑνὸς σημείου καθ' αὐτὸ, καὶ ἀπὸ δύο, οὐ χρὴ βεβαίως δοκεῖν ἀποφαίνεσθαι, ἀλλὰ [4] ἀπὸ πλειόνων, καὶ μειζόνων, τῶν ἀλλήλοις ὁμολογούν-

λογούν-

ADAMANTII SOPHISTAE
PHYSIOGNOMONICON LIB. II.

I. Oportet autem physignomonia institui et in partibus quibusque, et in singulis membris, et in colore singulo, et motu, inspiratione et exspiratione, vocibus, et in quibuscumque aliis cum his coniunctis. Videndum autem est, quod seorsim ex vno signo, aut duobus non videatur quid firmiter decerni posse, sed ex pluribus et maioribus cum aliis omnibus

1. Φυσιογνωμονικὸν) Titulus in MS. est φυσιογνωμονία δευτέρα. *Sylb.*

2. Καὶ κατὰ μ. etc.) Vide Aristotel. c. 2. p. 21. et Adam. p. 324.

3. Πνεύματα) Sub hac voce intelliguntur *respirationis differentiae*, sic enim Gal. in Lib. I. Epidem. Hippocr. hypomnem. 3. Tom. V. p. 178. b. πνεύματα δ' ὅταν εἴπῃ, τὰς περὶ τῆς ἀναπνοῆς διαφορὰς ἀκουστέον.

4. Ἀπὸ πλειόνων) Vide Arist. p. 31. Polemon. p. 174. et Adamant. ipsum p. 319.

λογούντων πάντων· [5] τὰ δὲ ἄλλα σημεῖα, πρὸς τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνακρίνεσθαι. Ταῦτα γὰρ ἐπικρατεῖ· εἰ γὰρ τὰ ἐκτὸς τούτοις ὁμολογοίη, [6] ἀψευθὴς ἔσται ἡ Φυσιογνωμονία. Τῶν δὲ ἄλλων σημείων, δυνατώτερα μὲν, τὰ πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν. οἷον μέτωπον, ῥὶς, στόμα, [7] παρειαὶ, κεφαλή· δεύτερα δὲ, τὰ ἀμφὶ τράχηλον, καὶ στέρνα· τρίτα [8] (δὲ,) τὰ ἀμφὶ ὤμους, καὶ χεῖρας, καὶ σκέλη, καὶ πόδας· ὕστατα δὲ, τὰ περὶ γαστέρα· [9] μεγίστη δὲ εἰς ἐπίκρισιν, ἡ παντὸς τοῦ ἀνθρώπου [10] ἐπιπρέπεια, ἐπὶ

πᾶσι

conſpirantibus. Alia autem ſigna ex iis in oculis examinantur. Haec enim ſunt praecipua, quibus ſi reſpondeant externe conſpicua, vtique phyſiognomonia non erit fallax. Inter reliqua autem ſigna potentiora ſunt, quae oculis propinqua, qualia ſunt ex fronte, naſo, ore, genis, et capite: ſecundo loco collocantur, quae in collo et ſterno reperiuntur: tertio vero quae in humeris, manibus, cruribus ac pedibus, et vltimo loco, quae in ventre deprehenduntur. Maximum autem ſignum decens apparentia totius homi-

5. Τὰ δὲ ἄλλα σ.) Vide Adamant ſupra p. 324.

6. Ἀψευθὴς) Sub hac conditione phyſiognomonia eſt minime fallax, ſi obſeruentur, quae monuit idem Adamantius ſupra p. 125. l. 3. ſqq.

7. Παρειαὶ) MS. habet παρειὰ ſingulariter. *Sylb.*

8. (Δὲ) Incluſa δὲ abeſt ab eodem MS *Sylb.*

9. Μεγίστη) Ex eodem MS. hanc vocem pro vulgari μέγιστα repoſui. *Sylb.*

10. Ἐπιπρέπεια) *Apparens conuenientia*, tamquam optimus et citiſſimus phyſiognomoniae modus laudatur ab Ariſtotele ſupra p. 69.

πᾶσι τούτοις φανταζομένη· ἣν ἐπὶ πᾶσι [11] (σφραγίδα πάντων χρὴ ἐφορᾶν. Τοῦτο δὲ λόγον μὲν οὐκ ἔχει ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ) τὰ καθ' ἕκαστα σημεῖα, τά τε ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοῦ, συντίθησι τὸ πᾶν εἶδος τοῦ ἀνθρώπου. Πάντων γὰρ ἀθροισθέντων, ἤδη τὸ πιστὸν φαίνεται. Τὰ δὲ μέγιστα τῆς διακρίσεως, τῆς ἐπιπρεπείας καὶ φανερώτατα, τὸ [12] τῷ ἄῤῥενι ἐοικὸς, [13] (ἢ) τῷ θήλει, καὶ τῶν ζώων τῶν ἄλλων. Ἕκαστα γὰρ ἤθη τῶν θηρίων ἑκάστου καταφανῆ ἐστι τοῖς εἴδεσιν, ἤθεσι [14] τοῖς ἐκείνοις ἕκαστα ἐοικότα· οἷον [15] λέοντος ἦθος, [16] θυμι-

nis, quae in omnibus his conspicitur, ad iudicium rite ferendum praebet, quae in omnibus tamquam sigillum est considerari debet. Quod quidem non relationem habet ex seipso, sed ex singulis signis quae in oculis sunt, et reliquis totam formam constituentibus simul sumtis. Omnibus enim collectis veritas demum apparet. Maxima autem respectu differentiae, decentis apparentiae, et quae conspiciuntur, sunt similitudo quae in mari, aut femina, aut aliis animalibus deprehenditur. Singuli siquidem animalium vniuscuiusque mores in formis apparent, quae sigillatim ipsis moribus sunt similes; qualis verbi caussa leo-

11. Σφραγίδα πάντων etc.) Inclusa haec absunt a MS. *Sylb.*

12. Τῷ ἄῤῥενι etc.) De hac distinctione supra Aristot. p. 71.

13. (Ἢ) Inclusum ἢ additum ex MS. Idem ibidem habet ἄρσενι. *Sylb.*

14. Τοῖς ἐκείνοις) Sic habet etiam MS. sed sensus postulat τοῖς ἐκείνων, vel τοῖς οἰκείοις, vt infra τὸ οἰκεῖον κέρδος. *Sylb.*

[16] θυμικὸν καὶ ἄλκιμον, καὶ τὸ εἶδος τοιοῦτον· [17] παρδάλεως δὲ, ἁβρὸν καὶ ὀργίλον, καὶ [18] λοχητικὸν καὶ ἐπίβουλον, δειλὸν ἅμα, καὶ θρασὺ, καὶ ἡ μορφὴ τούτοις ἔοικεν· [19] ἄρκτος δὲ, ὠμόφρων, δολία, σκαιά. Καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ζώοις κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπιφαίνεται τὸ οἰκεῖον [20] κέρδος· συὶ ἀγρίῳ [21] ὀργὴ ἀπρονόητος· βοὶ, σεμνότης, ἀκακία· ἵππῳ,

nis est mos generosus et fortis, et forma talis quoque est. Pardalis autem molle, iracundum, insidiosum, astutum et simul timidum et temerarium animal, hisque omnibus forma quoque respondet. Vrsa vero crudelis, dolosa, scaeua est. In aliis vero animalibus ex iis ipsis conspicitur proprius dolus, apro quidem ira imprudens, boui grauitas et simplicitas,

15. *Λέοντος*) Fusius de forma leonis Aristoteles p. 79. vide ibi annotationes.

16. Θυμικὸν) Hoc pro vulgari θυμία reposui e manuscripto codice. *Sylb.*

17. Παρδάλεως) Vide Aristotelem, p. 84. sqq.

18 Λοχητικὸν) Praeprimis de insidiis in bello structis, de μεθοδείαις vsurpatur, et hoc loco cum ἐπίβουλος iunctum, insidias admodum tectas notat, vnde quoque Hom. Odyss. Λ. v. 524. πυκινοὺς vocat ἠ μὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι, *siue aperire occultas insidias, siue concludere.*

19. Ἄρκτος) MS. ἄρκος. *Sylb.* De vrsa vero v. Arist. in hist. anim. L. VIII. c. 5. vbi eius saeuitiam sic describit: διὰ γὰρ τὴν ἰσχὺν, ἐπιτίθεται, οὐ μόνον ταῖς ἐλάφοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγρίοις ὑσὶν, ἐὰν δύνηται λαθεῖν ἐπιπεσοῦσα, καὶ τοῖς ταύροις. *Viribus enim suis confidens, inuadit non solum ceruos, sed etiam sues feros, si clam, repenteque potuerit agere et taurum.*

20. Κέρδος) Pro κέρδος aptius opinor legerimus εἶδος. *Sylb.*

21. Ὀργὴ ἀπρ.) Propterea ab Arist. in hist. anim. L. I. c. I. τὸ θυμῶδες καὶ ἐκστατικὸν

πῳ μεγαλαυχία, φιλοτιμία· ἀλώπεκι, τὸ δολερὸν καὶ ἐπίβουλον· πιθήκῳ, τὸ βωμολοχικὸν καὶ εἰρωνικόν· προβάτῳ, τὸ εὔηθες· τράγῳ, τὸ μάργον· ὑῒ, τὸ μιαρὸν καὶ γαστρίμαργον· καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἑρπετῶν τε καὶ πετεινῶν τὰ εἴδη τοῖς ἤθεσιν ἔοικεν· [22] εἰ τοίνυν ἄνθρωπος, μέρος τι ἢ μέλος θηρίῳ, ἢ ὄρνιθι ἐοικὸς ἔχει, ἀπὸ τούτων χρὴ αὐτὸν φυσιογνωμονεῖσθαι. Χαροποὺς καὶ [23] κοίλους μετρίως ὀφθαλμοὺς εἴπερ ἴδοις, λέοντος μέμνησο. εἰ πάνυ κοῖλοι, κακοήθεις εἰσὶ, καὶ πίθηκον ἐννόει· εἰ [24] ἐπίπεδοί εἰσι, βοῶν ὀφθαλμοὺς τοιούτους λέγε· εἰ

equo ſuperbia et honoris cupido, lupo dolus et inſidiae, ſimiae ſcurrilitas et ironia, oui ſimplicitas, hirco libido, porco impuritas et voracitas, et reliquis aeque reptilibus et volatilibus formae cum moribus concordant. Itaque ſi homo partem aliquam, aut membrum aliquod habet cum animali aut volucri ſimile, ex eo ipſo debet inſtitui phyſiognomonia. Charopos mediocriterque concauos ſi conſpicis oculos, eos leonis eſſe cogites. Admodum ſi caui ſunt, prauorum ſunt morum indices, et ſimiales. Si plani ſunt, tales dicas

et de part. anim. L. II. c. 4. θυμώδη τὸ ἦθος, καὶ ἐκστατικὰ διὰ τὸν θυμὸν dicitur.

22. Εἰ τοίνυν) De hoc phyſiognomoniae genere v. Ariſtot. ſupra, p. 108. ſqq.

23. Κοίλους μ.) Ariſtot. ἐγκοίλους appellat p. 80. In ſqq. πάνυ κοῖλοι ſimpliciter apud Ariſtot. p. 130. dicuntur, οἱ κοίλους ἔχοντες.

24. Ἐπίπεδοι) Non male, *plani*, quod ex oppoſito liquet. Ceterum de oculis boum Ariſtot. de gener. anim. Lib. V. c. 1. commemorat, quod ipſis ὄμματα μονόχρωμα tribuantur, ideo-

εἰ [25] προπαλεῖς εἶεν ὀφθαλμοὶ, ἀνοήτου καὶ ὑβριστοῦ, ὥσπερ ὄνου. Βελτίω δὲ τὰ ἄῤῥενα τῶν [26] θηλείων. [27] (Ὡς γὰρ) ἐπὶ πλεῖστον τὸ μὲν [28] ἄῤῥεν, γενναῖον, ἄδειλον, δίκαιον, θυμοειδὲς, φιλότιμον, ἄκακον· τὸ δὲ θῆλυ, [29] ἀγεννὲς, πικρὸν, δολερὸν, κουφόνουν, ἄδικον, [30] φιλόνεικον, θρασύδειλον· τὸ θῆλυ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἔχει τοῦ ἄῤῥενος [31] κεφαλὴν μικρο-

oculos bouinos. Si prominentes ſunt, inſipientem et petulantem, ſicut aſinum. Melius tamen eſt apud virum, quam apud mulierculas; vt plurimum enim in viro, ingenuum, ſtrenuum, iuſtum, animoſum, honoris cupidum, prauitatis expertem, in muliere vero ignobile, amarum, inſidioſum, inconſtans, iniuſtum, aemulationis ſtudioſum et timide audax indicium eſt. Mulier ſiquidem vt plurimum caput minus habet quam vir, cor-

que propter colorem μελανόφθαλμους appellat boues. Iis tribuit etiam Ariſt. ſupra p. 129. μεγαλόφθαλμοῦς, νωθροὺς et p. 131. πρᾳεῖς.

25. Προπαλεῖς) Hanc vocem habet et MS. Supra p. 348 legitur προπετεῖς et mox p. 350. agitur περὶ ὀφθαλμῶν πελλομένων. Ariſtoteles p. 130. ἐξοφθάλμους hac ſignificatione dicit. *Sylb.*

26. Θηλείων) Pro θηλείων legendum vel θηλέων, vel θηλειῶν. *Sylb.*

27. (Ὡς γὰρ) Incluſa haec addita ſunt ex MS. *Sylb.* Abſunt a Romana.

28. Ἄῤῥεν) De differentia inter marem et feminam ſupra fuſius egit Ariſtot. p. 71. ſqq. Haec autem apud Adamantium, breuiſſime expreſſit p. 78.

29. Ἀγεννὲς) Rom. et Par. ἀγενὲς, vno ν. ego MS. ſequi malui. *Sylb.*

30. Φιλόνεικον) Sic malui cum eodem MS. pro vulg. φιλόνικον. *Sylb.*

31. Κεφαλὴν μ.) Ariſtot. p. 76. μικροκεφαλώτερον.

μικροτέραν, σῶμα ἔλαττον, τρίχας μαλακωτέρας, [32] (μελαντέρας,) [33] πρόσωπον στενώτερον, ὀφθαλμοὺς στίλβοντας [34] (καὶ) μαρμαρύσσοντας, τράχηλον λεπτότερον, στήθη ἀσθενέστερα, [35] ἄπλευρα· ἰσχία καὶ μηροὺς [36] περισαρκότερα, λεπτοκνημότερα· [37] γόνυ ἄκρον, [38] χειρῶν καὶ ποδῶν ἄκρα κομψότερα· τὴν πᾶσαν ὄψιν τοῦ σώματος μαλακωτέραν, [39] ἀμελεστέραν, ἁβροτέραν, σαρκὶ ὑγρᾷ κεχρημένην,

pus infirmius, crines molliores nigriorefque, frontem anguftiorem, oculos fulgidos et nitidos, collum tenue, pectora infirmiora, latera non ftipata, coxas et femora carnofiora, crura exilia, genu praeftans, extrema manuum ac pedum eleganter conftructa. Totam corporis conftitutionem habet molliorem, negligentiorem, delicatiorem, humida carne

32. Μελαντέρας) Haec vox addita ex Romana ed. et MS. *Sylb.*

33. Πρόσωπον σ.) Arift. l. l. στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτραχηλότερον.

34. Καὶ) Inclufa καὶ abeft a MS. *Sylb.*

35. Ἄπλευρα) MS. Ἄπλευρον. *Sylb.* Conuenientius atque concinnius ob antecedens Ariftot. ἀπλευρότερα.

36. Περισαρκότερα) Hanc vocem pro vulg. σαρκότερα repofui ex Ariftot. p. 77. *Sylb.* Et pro λεπτοκνημότερα Arift. dicit τὰς κνήμας λεπτὰς ἔχοντα.

37. Γόνυ ἄκρον) Pro γόνυ ἄκρον etiam rectius apud Ariftot. legitur γονύκροτον p. 77. tum ex Polem. p. 275. tum ipfius Adamantii hoc ipfo libro Κεφ. η'. Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες. *Sylb.*

38. Χειρῶν καὶ ποδῶν) Ariftot. fimpliciter πόδας κομψοτέρους appellat, omiffa voce χειρῶν p. 78.

39. Ἀμελεστέραν) Nefcio an rectius εὐμελεστέραν, id eft κομψοτέροις καὶ γλαφυρωτέροις μέλεσι praeditam, vt fupra p. 78. *Sylb.*

μένην, ἀναρθροτέραν [40] (τε,) καὶ λεπτὸν εὐρυτέραν· φωνὴν ἰσχνοτέραν, τὸ βάδισμα μικρότερον καὶ πυκνότερον, τὰ μέλη καμπτόμενα μᾶλλον· [41] ἡ κίνησις ὑγροτέρα. Τὸ δὲ [42] ἄῤῥεν, τὰ ἐναντία τούτων φέρεται. Τοίνυν τῶν θηρίων πάντων, [43] ὁ λέων [44] ἐπιπλεῖστον τοῦ ἄῤῥενος εἴδους ἐστὶ μετέχων· ἡ δὲ [45] πάρδαλις, [46] θηλυμορφοτάτη. Τῶν [47] (δὲ) ὀρνίθων, ἀετοὶ, [48] ἀῤῥενωποί· πέρδιξ δὲ, θηλύμορφος. Τῶν

[49] γε

instructam, inarticulatiorem, et ſubtilius amplam. Ad vocem quod attinet, gracilior tenuiorque illa eſt, greſſus minores et frequentiores, membra flexiliora, et motus mollis. In viro contraria reperiuntur; vnde inter omnia animalia leo viri imaginem optime repraeſentat, pardalis autem ad formam femininam magis accedit. In auibus aquilae maſculam faciem referunt, perdices autem

40. (Τε) Incluſa τε addita eſt ex MS. λεπτὸν εὐρυτέραν quod ſequitur habet etiam MS. ſed procul dubio verior ſcriptura eſt λεπτονευροτέραν. Ariſtot. p. 78. habet ἀνευροτέρα. Viſe et initium L. IX. de hiſt. anim. vbi itidem ſexus differentia et proprietates explicantur. *Sylb.*

41. Ἡ κίνησις ὑγροτέρα) Id eſt. *motus lenis, blandus, ad alliciendum aptus.*

42. Ἄῤῥεν) MS. ἄρσεν. *Sylb.* Cf. Ariſtot. p. 78.

43. Ὁ λέων) Vide Ariſt. p. 79.

44. Ἐπιπλεῖστον) Romana editio diuiſim, ἐπὶ πλεῖστον.

45. Πάρδαλις) Vide Ariſt. p. 84. ſq.

46. Θηλυμορφοτάτη) MS. θηλυμορφότατον ſc. ζῶον. *Sylb.* Ariſtot. p. 85. comparatiuo θηλυμορφότερον vtitur.

47. (Δὲ) Incluſa δὲ addita e MS. *Sylb.*

48. Ἀῤῥενωποί) MS. ἀῤῥενωπὸν, et mox θηλυμορφότατον. *Sylb.*

[49] γε μὴν ἑρπετῶν, ὁ μὲν δράκων, [50] ἀρρενικώτατος· ἡ δὲ ἔχιδνα, θηλύμορφος.

β. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΓΕΝΕΤΗΣ ΕΥΝΟΥΧΩΝ.

Εὐνούχοις τοῖς ἐκ φύσεως, [1] κακίω σημεῖά ἐστιν, ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις· καὶ ὡς τὸ πολύ εἰσὶν ὠμόφρονες, δολεροὶ, κακοῦργοι· [2] ἕτεροι δὲ, ἑτέρων μᾶλλον. Τῶν δὲ [3] τομιῶν εὐνούχων [4] ἔνια μεταβάλλει ἅμα τῇ τομῇ. Σημεῖα δὲ τῷ πλείονι τῆς συγγενοῦς φύσεως ἐμμένει.

γ. ΠΕΡΙ

femineam. In reptilibus denique, draco virilem, et ſerpens femininam formam deſignat.

II. *De eunuchis ex natiuitate.*

Qui ex naturae vitio ſunt eunuchi, mala ſigna habent ceu prae aliis hominibus, vt plurimum enim ſunt crudeles, inſidioſi, malefici, tamen alii magis prae aliis. Quicumque autem eunuchi ſecti ſunt, aliquam mutationem ſubierunt ſectione, plurima nihilo ſecius ſigna ex congenita natura remanent.

49. Γε μὴν) Romana editio habet μέν.

50. Ἀρρενικώτατος) MS. ἀρσενικώτερος: et mox θηλύμορφον, ſc. ζῶον. *Sylb.*

1. Κακίω) Polemo p. 308. κακίας.

2. Ἕτεροι) Paulo aliter, et, ni fallor, clarius haec dicta ſunt a Pol. p. 309.

3. Τομιῶν) Vide Polem. p. 309. not. 2.

4. Ἔνια μ.) Polemo l. l. ἓν μεταβάλλει· ἅμα τῇ τολμήσει βιάζεται.

γ. ΠΕΡΙ ΟΝΥΧΩΝ.

[1] Ὄνυχες πλατέες λευκοὶ, ὑπόξανθοι, εὐφυοῦς ἀνδρός· οἱ δὲ στενοὶ, καὶ προμήκεις, καὶ κυρτοὶ, ἀναισθήτου καὶ θηριώδους. Οἱ δὲ σκολιοὶ [2] σφόδρα, [3] ἀναιδεῖς, ἅρπαγες· οἱ δὲ προσφυεῖς τῇ σαρκὶ, [4] ἐπιπλεῖον ἀναισθήτου, καὶ θηριώδους. Μικροὶ πάνυ ὄνυχες, πανουργίας σημεῖον. [5] Ὁμοίως δὲ καὶ ὠχροὶ, καὶ μέλανες, καὶ τραχεῖς. Εἰ δὲ [6] στρογγύλοι πάνυ εἶεν, λάγνων τὸ σημεῖον. Ὡς [7] προείρηται μέν τοι, οὐδὲ τῶν ἄλλων σημείων τὰ πολλὰ

III. De vnguibus.

Vngues lati, albi, ſubrubri, ingenuum produnt virum. Coarctati vero et prominentes ac curui, inſenſatum et ferinum: admodum tortuoſi, impudentes et rapaces; adnati vero carni, quam maxime inſenſatum et ferinum. Admodum parui vngues, maleficii ſunt ſigna, aeque ac pallidi, et nigri, et aſperi, ſi autem ſunt admodum rotundi, libidinoſorum ſunt ſigna. Sicuti vero iam antea dictum eſt, neque ſi permulta ex aliis ſignis ſint egregia, et

1. Ὄνυχες) Vide Polem. p. 279. et quae ibi not. 4. 5. diximus.

2. Σφόδρα) MS. ante σφόδρα diſtinguit, non poſt. *Sylb.*

3. Ἀναιδεῖς) Hanc vocem non agnoſcit Polemo p. 280. verba autem οἱ δὲ προσφυεῖς etc. non exſtant apud Polemonem.

4. Ἐπιπλεῖον) Romana editio diuiſim ἐπὶ πλεῖον.

5. Ὁμοίως etc.) Haec explicationis ergo, quum apud Polemonem non legantur, addita eſſe videntur.

6. Στρογγύλοι) Apud Polemonem loco λάγνων in ſequentibus eſt πάνυ μοιχοὺς ἄνδρας σημαίνουσιν p. 281.

7. Προειρῆται) Haec aliter

πολλὰ ἀξιόλογα, [8] εἰ μόνον τὶς καθ' ἑαυτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ σκοποῖτο· ἥκιστα δὲ, ὄνυχες.

δ. ΠΕΡΙ ΔΑΚΤΥΛΩΝ.

Ὁπόσοι δακτύλους ἔχουσι συμφυεῖς, ὑώδεις, καὶ [1] μιαροί εἰσιν· εἰ δὲ [2] συνεστραμμένους ἔχοιεν, πανοῦργοι, κακοήθεις, φιλοχρήματοι. [3] Μικροὶ δὲ πάνυ ὄντες καὶ λεπτοὶ, ἀνοητοτέρους δηλοῦσι. Δάκτυλοι [4] κολοβοὶ, καὶ παχεῖς, τολμητὴν, [5] ἀπροϊδῆ,

ſi quis ſolum ea ſeparatim in ſe ipſo conſiderat, minime vero ſeorſim vngues.

IV. De digitis.

Quicumque digitos habent coalitos, porcorum ſimiles, ſpurci quoque ſunt. Si autem concurrentes, malefici, prauorum morum et pecuniae amantes ſunt. Si admodum parui ſunt et tenues, ſtultiores produnt. Digiti mutili et craſſi, audacem, imprudentem, ac

ſe habent apud Polemonem, et vnus ex altero eſt emendandus, vt probe vidit Sylburgius nota 9. ad Polem. p. 281.

8. Εἰ μόνον κ. τ. λ.) Rectius fortaſſe, εἰ μόνον τι καθ' ἑαυτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ σκοποῖτο, vt ſupra p. 370. vel ceteris manentibus legendum καθ' ἕκαστον, et σκοποῖτο accipiendum actiue: ſicut apud Polemonem ſupra p. 281. *Sylb.*

1. Μιαροί) Polemo p. 279. μάχλοι.

2. Συνεστραμμένους) Pol. l. l. συνεσταλμένους. Ariſtoteles ſupra p. 155. de pedibus idem verbum adhibuit, ἐξεστραμμένους πόδας appellans. Mallem tamen *conuergentes* vertere, quam cum Interpr. *concurrentes.*

3. Μικροί) Polemo, l. l. μακροί.

4. Κολοβοί) *Mutili*, non ex caſu quodam fortuito, ſed ex naturae vitio.

5. Ἀπροϊδῆ) MS. ἀπροϊτον, parum recte. *Sylb.* Nam

δῆ, θηριώδη· καὶ οἱ πάνυ μακροὶ, καὶ λεπτοὶ, ἀνοητότερον. Οἱ δὲ [6] εὖ μεγέθους καὶ συμμετρίας ἔχοντες, ἄριστοι.

ε. ΠΕΡΙ ΠΟΔΩΝ.

[1] Πόδες νευρώδεις, ἀρθρώδεις, γενναῖα ἤθη, ἀνδρεῖα· ἁπαλοὶ δὲ, καὶ [2] σαρκωδέστεροι, μαλακώτερα καὶ τὰ ἤθη παρέχονται. Πόδες κολοβοὶ καὶ παχεῖς, θηριώδους [3] φύσεως σημεῖον· οἱ δὲ μακροὶ πάνυ, πολυπράγμονος, κακομηχάνου· οἱ δὲ [4] μικροὶ,

ferinum notant. Si autem ſunt admodum longi et tenues, ſtultiorem. Qui contra iuſtam habent magnitudinem, et proportionem, optimi ſunt.

V. De pedibus.

Pedes neruoſi, articulati, ingenuos mores et viriles indicant; teneri vero et carnoſiores, molliores mores producunt. Pedes mutili et craſſi, ſigna ſunt ferinae naturae, admodum vero longi ardelionum et mala perficientium,

quum ἀπρέϊτος, dicatur is, *qui ſe domi continet*, non video quomodo cum vocibus τολμητὴν et θηριώδη conveniat. Polemo ἀπρονοήτου l. l. vocat.

6. Εὖ μεγέθους) MS. parum recte habet εὐμεγέθεις. *Sylb.* Haec lectio ex Polemone l. l. eſt, qui addit καὶ εὐειδεῖς pro καὶ συμμετρίας, quod eodem redit.

1. Πόδες νευρ.) Sic quoque Polemo, p. 277.

2. Σαρκωδέστεροι) Polemo ſimpliciter σαρκώδεις et pro μαλακώτερα, τοιαῦτα τουτέστιν ἁπαλοὺς ἄνδρας.

3. Φύσεως) Polemo p. 278. ψυχῆς.

[4] μικροὶ, πανούργου. Πόδες κυρτοὶ, κάτωθεν κοῖλοι, κακοί· ὁμοίως καὶ οἱ τὰ [5] κάτω ὁμαλὰ ἔχοντες, καὶ ὡς τοῖς σφυροῖς βαίνοντες, πανοῦργοι.

ς. ΠΕΡΙ ΣΦΥΡΩΝ.

Σφυρὰ [1] διηκριβωμένα, γενναίου ἀνδρός· τά δὲ μαλακὰ καὶ λεῖα, ἀνανδροτέρου. λεπτὰ δὲ πάνυ, [2] δειλοῦ, καὶ ἀκολάστου, Παχέα δὲ σφυρὰ καὶ [3] πτέρνας τραχείας, καὶ πόδας σαρκώδεις, καὶ [4] κολοβοὺς δακτύλους, καὶ [5] κνήμας παχείας ὅσοι φοροῦ-

parui contra, verſipellis. Pedes curui et in inferiori parte caui, mali, ſimiliter quoque qui planos deorſum habent, et quaſi in malleolis ingredientes, malefici cenſendi.

VI. De malleolis.

Malleoli curatius ſtructi, generoſi ſunt viri, molles autem ac laeuigati, effeminati; admodum tenues, timidi et libidinoſi. Craſſos autem malleolos, calcaneos ſcabros, ac pedes carnoſos et mutilos digitos, craſſaque crura qui-

4. Μικροὶ) Polemo addit καὶ λεπτοί.

5. Κάτω ὁμαλὰ) Polemo, l. l. οἱ ὁμάλα ἔχοντες.

1. Διηκριβωμένα) Huius vocis explicationem ſupra ſuppeditauimus ad Polem. p. 276. not. 20.

2. Δειλοῦ) Polemo p. 277. σφόδρα δολίου.

3. Πτέρνας τρ.) Aptius πτέρνας παχείας vt cap. ſequenti πτερνῶν παχύτης; et ſupra p. 277. lin. 4. *Sylb.*

4. Κολοβούς) Polemo κολοβώδεις.

5. Κνήμας παχείας) In MS. eſt κνήμας πλατ : vt videatur ſcribere voluiſſe πλατείας. *Sylb.* Polemo, κνήμας παχείας ὅσοι φύουσι.

φοροῦσιν, ὡς ἐπὶ (τὸ) πλεῖστον [6] μεμήνασιν, ἢ μωραίνουσι.

ζ. ΠΕΡΙ ΚΝΗΜΩΝ ([1] ΚΑΙ ΜΗΡΩΝ)

Κνῆμαι [2] εὖ μεγέθους ἔχουσαι, ἠρθρωμέναι, [3] στερεαὶ, γενναίου ἀνδρὸς, καὶ εὐφυοῦς· ἁπαλαὶ δὲ καὶ ἄναρθροι, [4] δειλοτέρου καὶ ἀνανδροτέρου· αἱ δὲ λεπταὶ πάνυ, δειλοῦ καὶ κακοήθους· αἱ δὲ [5] πρὸς τούτοις νευρώδεις, καὶ ἀκολασίας πολλῆς μετέχοντος. Ὅσαι δὲ τῶν κνημῶν κατὰ τὸ μέσον [6] πλήρεις εἰσὶν,

habent, hi vt plurimum in iracundiam vergunt, vel ſtulte agunt.

VII. De cruribus et femoribus.

Crura iuſtam habentia magnitudinem, articulata, firma, generoſi et ingenui ſunt viri; tenera vero et inarticulata, timidioris et effeminatioris; admodum tenuia, timidi et prauorum morum: quae autem praeter ea ſunt neruoſa, multum de incontinentia quauis participant. Quaecumque autem crurum cir-

6. Μεμήνασιν) MS. transpoſ. comm. μωραίνουσιν ἢ μεμήνασιν. *Sylb.* Polemo p. 272. μωραίνουσιν, ἐξηχοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ δαιμονίζονται.

1. (Καὶ μηρ.) Haec incluſa abſunt a MS. *Sylb.* In Rom. ed. leguntur.

2. Εὖ μεγ.) Polem. p. 275. εὖ ἔχουσαι μεγέθους.

3. Στερεαὶ) Pol. στερεὰς γεννᾶς ἄνδρα, vide p. 275. not. 15.

4. Δειλοτέρου) Pol. p. 267. habet δειλόν.

5. Πρὸς τούτοις) MS. πρὸς τούτῳ. *Sylb.* Polemo l. l. haec verba omittit.

6. Πλήρεις) Pol. πλησίον, κατὰ τὸ μέσον παχεῖαι οὖσαι.

σὶν ὡς κύουσαι, βδελυροὺς, καὶ [7] ἀκολάστους, καὶ ἀναιδεῖς δηλοῦσιν. [8] Ὡς τὸ πολὺ δὲ κνημῶν καὶ πτερνῶν παχύτης, δουλοπρεπὲς, ἀμαθές. Ὅμοια δὲ ταῖς κνήμαις, καὶ περὶ [9] (τῶν) μηρῶν λέγε.

η. ΠΕΡΙ ΓΟΝΑΤΩΝ ([1] ΚΑΙ ΙΣΧΙΩΝ.)

Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, [2] ὥσπερ συγκρούειν, γυναικεῖοι, καὶ θηλυδρίαι. Ἰσχία παχέα, [3] γυναικεῖα· ὀστώδη δὲ, [4] ἀνδρεῖα· λεπτὰ δὲ, ὀλιγόσαρκα,

ca medium plena ſunt, quaſi grauida, proteruos, incontinentes ac impudentes manifeſtant. Quam plurimum autem craſſities crurum et calcaneorum illiberale quid ac ſtupidum deſignat. Idem et de cruribus et femoribus pronunciandum.

VIII. De genubus et lumbis.

Quicumque genua habent ad intra vergentia, atque collidentia, effeminati molleſque ſunt. Lumbi craſſi, molles; oſſei vero, fortes, tenues vero, parumque carnoſi, rugoſique

7. Ἀκολάστους) Polemo ἀσώτους ὡς τὰ πολλά.

8. Ὡς τὸ π.) Haec verba ad praecedentem canonem a Polemone referuntur.

9. (Τῶν) Incluſum, abeſt a MS. *Sylb.* Neque Polemo agnoſcit.

1. Καὶ ἰσχίων) Incluſa abſunt a MS. *Sylb.*

2. Ὥσπερ συγκρ.) Rectius ὥστε συγκρ. *Sylb.* Abſunt a Polemone p. 275.

3. Γυναικεῖα) Polemo, γυναικεῖον ἄνδρα σημαίνουσι.

4. Ἀνδρεῖα) Polemo, ἀνδρείαν μαρτυροῦσιν ἑκάστῳ αὐτῶν.

σαρκα, [5] ῥικνά, ὥσπερ ἐκτετηκότα, πανούργου πρὸς ἀνδρός. Τοιαῦτα γὰρ καὶ [6] τὰ πιθήκων.

θ. ΠΕΡΙ ΟΣΦΥΟΣ.

Ὀσφὺς ὀςώδης, [1] καρτερά, ἀνδρεῖα, σαρκώδης δὲ καὶ μαλακὴ, γυναικεία· ἡ δὲ εἰς ὀξὺ [2] ἀφιγμένη, ἀκολασίαν καὶ δειλίαν κατηγορεῖ.

ι. ΠΕΡΙ ΝΩΤΟΥ.

Νῶτον πλατὺ ςερεὸν, ἄνδρα γενναῖον, [1] θυμοειδῆ ποιεῖ. τὸ δὲ ἐναντίον, τὰ ἐναντία λέγει.

ια. ΠΕΡΙ

quasi macie consumti, malefico viro tribuuntur. Hi enim simiarum sunt.

IX. De coxa.

Coxa ossea, robusta, fortis, carnosa vero et mollis, effeminati, quae autem in acumen est eucxa, incontinentiam et timiditatem notat.

X. De dorso.

Dorsum latum et firmum, generosum et animosum efficit virum, oppositum vero contrarium significat.

5. Ῥικνά) Haec vox abest a Polemone.

6. Τὰ πιθ.) Polemo, τὰ τῶν πιθήκων.

1. Καρτερὰ) Polemo p. 274. ἰσχυρά.

2. Ἀφιγμένη) Polemo ἀπαγομένη, γυναικώδης, ἀκ. κ. τ. λ.

1. Θυμοειδῆ ποιεῖ) Haec non agnoscit Polemo, p. 275.

ια. ΠΕΡΙ ΚΥΦΟΤΗΤΟΣ.

Κυφὸς ἀνὴρ, οὐκ ἀγαθός· εἰ μὴ ὑγρομέλεια αὐτῷ, καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα [1] ἀστεῖα προσείη. Τὸν δὲ [2] εὔζωνον, φιλοθῆρα ἐννόει.

ιβ. ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΩΝ ΚΑΙ ΓΑΣΤΡΟΣ.

Πλευραὶ λεπταὶ [1] καὶ ἀσθενεῖς, ἀνανδρίαν, δειλίαν· αἱ δὲ πάνυ σκληραὶ καὶ σαρκώδεις, ἀμαθίαν· αἱ δὲ [2] περιφερεῖς, καὶ πλήρεις ὡς οἰδοῦσαι, φλυαρίαν [3] (καὶ) κακοηθείαν σημαίνουσιν. [4] (αἱ δὲ ἰσχναὶ πάνυ,

XI. De gibboſitate.

Gibboſus vir non bonus eſt; flexibilitate enim membrorum deſtitutus, et alia ſigna egregia non adſunt. Qui autem bene cinctus eſt, illum cenſeas venationis amicum.

XII. *De lateribus et ventre.*

Latera tenuia et infirma, mollitiem et timiditatem notant. Admodum dura vero et carnoſa, indocilitatem. Latera teretia et plena quaſi tumida, garrulitatem et morum prauitatem innuunt. Admodum gracilia et vacua,

1. Ἀστεῖα πρ.) Polemo p. 272. ἃ προσήκει.

2. Εὔζωνον) Pol. εὔξοον vide ibi p. 272. not. 2. et pro ἐννόει, habet νοεῖ.

1. Καὶ) Coniunctionem καὶ non agnoſcit Polemo p. 273. et ἀσθενεῖς non ad πλευρὰς refert.

2. Περιφερεῖς) Polemo περιφανεῖς, vide quae nota 2. ibi monuimus.

3. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a MS. Idem ibidem habet κακοηθίαν: minus vſitate. *Sylb.*

4. Αἱ δὲ etc.) Incluſa quae ſequuntur in eodem MS.

πάνυ, καὶ κεναὶ, δειλίαν καὶ κακοήθειαν, καὶ γαστριμαργίαν σημαίνουσι.) Γαστέρες λαγαραὶ, εὐρωστίαν ψυχῆς καὶ [5] μεγαλοφροσύνην σημαίνουσι. Γαστέρες [6] μεγάλαι σαρκώδεις, εἰ μὲν μαλθακαὶ εἶεν, καὶ ἐκκρεμεῖς, ἀναισθησίαν, οἰνοφλυγίαν, ἀκολασίαν· εἰ δὲ σκληραὶ, σαρξί συμπεπήγυῖαι γαστριμαργίαν, καὶ πανουργίαν ἐμφαίνουσι.

ιγ. ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΩΝ ΚΑΙ ΜΑΣΤΩΝ ΚΑΙ [1] ΜΕΤΑΦΡΕΝΟΥ.

Ὁπόσοις τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ χωρίον ἄχρις ἄκρου στήθους

timiditatem, morum prauitatem et gulositatem significant. Ventres laxi bonum animi statum, et magnam prudentiam declarant. Ventres magni carnosi, siquidem sunt molles et ad exteriora propendentes, stuporem, vinositatem, et intemperantiam; si autem duri et compacti carnibus; gulositatem et operum prauitatem ostendunt.

XIII. *De pectore, mammis et praecordiis.*

Quibus regio vmbilicalis vsque ad pectoris

faciunt secundum aphorismum περὶ γαστέρων; rectius, vt supra apud Polem. p. 273. *Sylb.*

5. Μεγαλοφροσύνην) Polemo φιλοφροσύνην.

6. Μεγάλαι) Polemo, p. 274. λαγαραὶ, et pro ἐκκρεμεῖς, habet καὶ ἔξω κρέμανται, ἀνόητον, κ. τ. λ.

1. Μεταφρένου) Sic pro vulgari φρενῶν reposui ex MS. *Sylb.* Rom. edit. habet φρενῶν.

ϛήθους [2] καταμετρούμενον, μεῖζον εὑρίσκεται, [3] ἢ τὸ ἐντεῦθεν ἄχρις ἐκφύσεως τοῦ τραχήλου, [4] βοροὶ καὶ γαστρίμαργοι γίνονται. Στήθη μεγάλα [5] ἀρθρώδη, ἐπαίνει· [6] λεπτὰ δὲ καὶ ἀσθενῆ, μικροψυχίαν καὶ ἀνανδρίαν δηλοῖ· πολύσαρκα δὲ, [7] ἀσυμπάθειαν καὶ σκαιότητα. Ὅσοις δὲ [8] οἱ μαστοὶ ἐκκρεμεῖς εἰσὶ, καὶ τὸ πᾶν ϛέρνον ἀμφιλαφὲς, σαρκὶ λαγαρᾷ, λάγνοι καὶ οἰνόφλυγες. Μετάφρενον [9] κρατερὸν, ἄριστον· τὸ δὲ ἀσθενὲς, καὶ [10] λεπτὸν, δειλίᾳ, καὶ μικροψυχίᾳ πρέπει· σὰρξ δὲ [11] ἐπιπεφυκυῖα μεταφρένοις ἀμφιλαφὴς, ἀναισθησίαν

extremum dimenſa, ſiue ibi pars ad extremum vſque colli, maior inuenitur, illi ſunt voraces et guloſi. Pectora magna, articulata, laudanda: tenuia autem et infirma, puſillanimitatem et mollitiem produnt Valde carnoſa, inclementiam et ſaeuitiam. Quibus mammae propendentes et totum ſternum amplum, et caro laxa eſt, libidinoſi et vinoſi. Metaphrenon robuſtum, optimum, infirmum autem et tenue, timiditatem et puſillanimitatem prodit. Caro autem copioſa metaphrenis adnata, ſtu-

2. Καταμετρούμενον) Polemo p. 296. καταμερούμενον.

3. Ἢ) Particulam ἢ omittit Polemo.

4. Βοροὶ) Polemo, μωροὺς.

5. Ἀρθρώδη) Hanc vocem pro vulg. ἀνδρώδη repoſui ex eodem MS. eademque vox vſurpatur etiam apud Noſtrum c. 15. ἀγκῶνάς τε ἀρθρώδεις. *Sylb.* Vide et ap. Polem. p. 269. not. 2.

6. Λεπτὰ) Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

7. Ἀσυμπάθειαν etc.) Pol. p. 270. ἀμαθῆ καὶ δειλὸν ἄνδρα.

8. Οἱ μαστοὶ) Pol. paulo aliter hunc canonem effert.

9. Κρατερὸν) Polemo ἰσχυρόν.

10. Λεπτὸν) Polemo μικρόν.

11. Ἐπιπεφυκυῖα) Polemo p. 271. ἐπαυρήσασα καὶ μεγαλύνασα.

σίαν κατηγορεῖ· [12] καὶ στενὴ, μωρίαν. Μετάφρενον [13] εὐρὺ, μεγαλονοίας· τὸ δὲ πράως στρογγύλον, [14] ἀγχινοίας καὶ χαρίτων σημεῖον. Κυρτὸν ὁ φέρων μετάφρενον, καὶ ὤμους εἰς τὸ στῆθος [15] ἐπικεκλασμένους, κακοήθης ἐστὶ καὶ βάσκανος· εἰ δὲ [16] (καὶ) τὸ σῶμα ἐπικεκλασμένον, φειδωλὸς καὶ φιλάργυρος.

ιδ. ΠΕΡΙ ΚΛΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΩΜΩΝ.

[1] Κλεῖδες συμπεφραγμέναι, οὐκ [2] εὐαίσθητον, οὐδὲ [3] ἐνεργὸν σημαίνουσιν· αἱ δὲ διεστηκυῖαι, ἄνανδρον·

τὸ

porem indicat, arcta vero, ſtultitiam. Metaphrenum latum animi magnitudinis ſignum. Leuiter rotundum autem, ingenii acuminis, et gratiarum ſignum. Incuruatum ferens metaphrenum, humeroſque pectus verſus inclinatos, malorum eſt morum et faſcinator. Totum vero corpus ſimul inclinatum, pecuniae amicum et parcum prodit.

XIV. De clauibus et humeris.

Claues ſepto coniunctae, non bene ſenſatum, neque actiuum ſignificant, diſiunctae contra

12. Καὶ στενὴ) MS. καὶ ἡ στενότης μωρίαν. *Sylb.*

13. Εὐρὺ) Polemo p. 271. habet πλατύ.

14. Ἀγχινοίας etc.) Polemo l. l. συνετὸν καὶ χαρίεντα, καὶ εὐχάριστον.

15. Ἐπικεκλασμένους) Polemo, ἐπικεκλιμένοι.

16. (Καὶ) Incluſa καὶ addita eſt ex MS. idem ibidem maſculino genere habet ἐπικεκλασμένος Sylb.

1. Κλεῖδες) Rom. et Pariſ. κλεῖς δὴ συμπ. minus belle. *Sylb.*

2. Εὐαίσθητον) Polemo p. 267. ἀγαθὴν αἰσθήσιν.

3. Ἔνεργον) Polemo ἀγαθοεργόν.

τὸ δὲ σύμμετρον τῆς [4] ἀνοίξεως αὐτῶν, συνετὸν καὶ ἀνδρεῖον. Ὦμοι παχεῖς, οὐκ ἐπαινετοί· [5] οἱ δὲ καρτεροὶ, ἀνδρείων ἠθῶν εἰσί. Λαγαροὶ δὲ, ἀνάνδρων [6] (τε) καὶ δειλῶν· οἱ δὲ λεπτοὶ καὶ ὀξεῖς τὰς κορυφὰς, κακοήθων· [7] εἰ δὲ παντελῶς ἄναρθροι εἶεν, μωρῶν.

ιε. ΠΕΡΙ ΩΛΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΗΧΕΩΝ ΚΑΙ [1] ΧΕΙΡΑΚΡΩΝ.

Ἐὰν ἐπιμήκεις ὦσιν αἱ ὠλέναι, ὡς κατακρεμασθείσας τὰς χεῖρας ἄχρι τῶν γονάτων [2] ἐξικνεῖσθαι,

effeminatum. Bona autem proportio in ipſarum articulatione, prudentem et fortem notat. Craſſi humeri non laudandi ſunt. Robuſti autem, morum viros decentium ſunt. Tenues vero mollium et timidorum ſunt. Qui autem tenues acute faſtigiatos habent, prauorum morum indicia perhibent, et ſi omnino inarticulati deprehenduntur, ſtultos produnt.

XV. De brachiis et cubitis et extremitatibus manuum.

Si brachia ſunt oblonga, et manus dependentes vſque ad genua, bene factorum et robo-

4. Ἀνοίξεως) Polemo p. 266. ἀνύσεως, vide ibi not. 7.

5. Οἱ δὲ καρτεροὶ) Hic canon non exſtat apud Polemonem.

6. (Τε) Incluſa τε abeſt a MS. *Sylb.*

7. Εἰ δὲ παντελῶς) Hic canon abeſt a Polemone.

1. Χειρακρῶν) MS. χειρῶν καὶ ἄκρων Sylb.

2. Ἐξικνεῖσθαι) Non agnoſcit Polemo, p. 267.

κνεῖσθαι [3] εὐπραξίας, καὶ ἰσχύος τὸ σημεῖον· κολοβαὶ [4] δὲ οὖσαι, ὡς μὴ ἀφικνεῖσθαι [5] εἰς γόνατα, καὶ ἐν τῷ ἐσθίειν συναντᾶν ταῖς χερσὶ τὴν κεφαλὴν ἀναγκάζεσθαι, κακοθελεῖς, καὶ [6] ἐπιχαιρεκάκους, καὶ φθονεροὺς δηλοῦσι. Καρτερὰς εἶναι ὠλένας, καὶ πήχεις, ἀγκῶνάς τε ἀρθρώδεις, ἄριστον· τὰ [7] γὰρ ἐξίτηλα, ἄνανδρα· τά τε πάνυ σαρκώδη, ἀμαθῆ, [8] (καὶ) ἀναίσθητα. Χεῖρες ἁπαλαὶ, καὶ μαλθακαὶ [9] εὐφυοῦς πρὸς ἀνδρός· αἱ δὲ σκληραὶ ἅμα μεγέθει, ἀνδρεῖον μὲν, δυσμαθῆ δὲ

ris ſunt ſigna. Si autem ſunt truncata, neque pertingunt ad genua, et in edendo ſimul cum manibus ad caput leuare ſe coguntur, mala cupientes, laetantes de aliorum calamitate, et inuidos declarant. Brachia robuſta, et vlnae, et cubiti articulati, optimi, emoti autem, molles ſunt. Admodum carnoſa, indocilem et inſenſatum denotant. Manus tenerae et molles, ingenuum virum, durae vero ac magnae ſimul, ſtrenuum quidem, at indocilem

3. Εὐπραξίας) Pro vulgari ἀπραξίας repoſui ex eodem MS. ſupra eſt p. 261. ὀξύτητος. *Sylb.*

4. Δὲ οὖσαι) Polemo δ' ἂν ὦσι.

5. Εἰς γόνατα) Malim cum articulo εἰς τὰ γόνατα, vt in praecedenti membro, attamen ſupra quoque articuli eſt ellipſis apud Pol. p. 267. *Sylb.*

6. Ἐπιχαιρεκάκους) Pol. εἰς τὸ κακὸν ὑποχαίροντες, καὶ τούτων ἐπιχειροῦντες, καὶ φθονεροί.

7. Γὰρ) Pol. p. 268. δὲ.

8. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a MS. *Sylb.* Polemo, τε καί.

9. Εὐφυοῦς πρὸς ἀ.) Polemo εὐφυῆ.

δὲ εἶναι δηλοῦσι. Χεῖρες πάνυ κολοβαὶ, [10] μωρίας σημεῖον· εἰ δὲ εἶεν παχεῖαι [11] καὶ μιαρίας· ςεναὶ δὲ [12] (καὶ) λεπταὶ, ἁρπακτικώταται. Παχεῖαι χεῖρες, [13] κοντοὺς ἔχουσαι τοὺς δακτύλους, κλεπτίςαται. Μικραὶ δὲ πάνυ χεῖρες, πανουργίας καὶ κλεπτοσύνης σημεῖον. [14] Λεπταῖς δὲ, καὶ σκολιαῖς χερσὶ, φλυαρίαν καὶ γαςριμαργίαν τεκμαίρου.

ις. ΠΕΡΙ

designant. Manus admodum mutilae, signum stultitiae; si autem sunt crassae, etiam proiectae audaciae. Angustae atque tenues rapacissimae. Crassae manus incuruatis digitis, furacissimae sunt. Paruae admodum manus significant calliditatem et furacitatem. Per tenues autem et tortuosas manus garrulitas et helluatio indicatur.

10. Μωρίας) Polemo, p. 268. μανίας ὑπάρχουσαι σημεῖον.

11. Καὶ μιαρίας) Polemo admodum obscure, et paene sine vllo sensu βαρεῖαι.

12. (Καὶ) MS. omittit coniunctionem καί. *Sylb.* Et pro sequenti ἁρπακτικώταται habet Pol. l. l. ἀπιςόταται.

13. Κοντοὺς) De hac voce supra dictum ad Polem. p. 286. not. 9. *Sylb.* Meursius in Gloss. p. 261. laudans hunc locum sic ait: κονδὸς siue κοντὸς *curtus.* Glossae Graecol. κονδὸς curtus. Et alibi κολοβὸς, ὁ κονδὸς *curtus.* Corona pretiosa, *Corto.* Κονδὸς μικρὸς. Anatol. Geop. L. X. εἰ δὲ καὶ τὰ κονδὰ πασσάλια τῶν κριτοφύτων, τὰ μὴ δυνάμενα καμφθῆναι, κατὰ κεφαλῆς φυτεύουσι. Adam. L. II. Achmes c. 232. εἰ δὲ κοντὰ καὶ ὑψηλὰ δίκην σφιγκουρίων, χαρὰν ἐλπίζει μεγάλην καὶ ἐλάττονα εὑρήσει ἀναλόγως.

14. Λεπταῖς) Canon hic non exstat apud Polem.

ιϛ. ΠΕΡΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ.

Τράχηλος, ὁ μὲν πάνυ μακρὸς καὶ λεπτὸς, δειλῶν καὶ κακοήθων· ὁ δὲ παχὺς ἅμα [1] μήκει, θυμικῶν καὶ μεγαλαύχων, αὐθαδῶν τε· ὁ δὲ [2] μετρίως μήκους ἔχων, καὶ πάχους, εὐπαγής τε καὶ [3] ῥωμαλέος, ἀλκίμων, εὐμαθῶν, εὐφυῶν πρὸς ἀρετήν· [4] λαγαρὸς δὲ καὶ ἀσθενὴς, πανούργων, κακομηχάνων. Ὁπόσοις ὁ τράχηλος νεύροις κατατείνεται, [5] σκαιοὶ οὗτοι. Εἰ δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα συμβαίνει, καὶ μωραίνουσι, καὶ [6] μανίας ἐπιλαμβάνονται.

XVI. De collo.

Collum admodum longum et tenue, timidorum et morum prauorum eſt. Si autem craſſum eſt vna cum proceritate, oſtentatorem et ſuperbum notat. Si autem mediocriter longum ac tenue eſt, ſimulque bene compactum et robuſtum, fortem, docilem, ingenuaeque virtutis virum prodit. Tenue vero et infirmum maleficorum et inſidioſorum eſt. Quibuſcumque collum neruis eſt circumdatum, hi ſunt ſcaeui. Quod ſi cum his concordant ſigna alia, ſtulte agunt, et a mania corripiun-

1. Μήκει) Polemo p. 259. εὐμήκης.

2. Μετρίως μ.) Pol. μήκους μετρίου, vide ibi not. 3.

3. Ῥωμαλέος) Pol. ἰσχυρός, et vox ἀλκίμων deeſt in Polemone.

4. Λαγαρὸς δὲ) Pol. ὁ δὲ τοιοῦτος τράχηλος, ἐνίοτε καὶ ἀσθενῆ etc.

5. Σκαιοί) Polemo κακοὶ, maior tamen gradus malitiae per vocem σκαιὸς indicatur, videlicet *malitia cum inſidiis coniuncta*, quam aliquis multis celat artibus, ſecundum Heſychium, qui interpretatur ἀσχιάσθαι et κατακρύπτεσθαι.

6. Μανίας) Forte legendum μανίαις ἐπιλαμβάνονται. *Sylb.* Pol. p. 260. μωρίας.

ται. Καὶ οἱ μέγαλα ἀγγεῖα [7] ἐπὶ τῷ τραχήλῳ πεπλεγμένα ἔχοντες [8] ἐμφανῆ, σκαιοί· [9] οἱ δὲ ὑπερφυῶς παχυτράχηλοι, δυσόργητοι, σκαιοὶ, ἀμαθεῖς, ὑώδεις· οἱ δὲ κολοβοτράχηλοι, θρασύδειλοι, ([10] σκαιοί). Ὅσοις δὲ τῶν [11] ὑπαυχενίων σπονδύλων [12] τραχέων ὄντων ἐξέχει πολὺ τῶν ἄλλων, ὁ κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ὠμοπλατῶν, ὅθεν ἐκφύεται ὁ τράχηλος, οὗτοι ὑβρισταί· οἱ δὲ σκληροτράχηλοι, ἀμαθεῖς. Τραχὺς αὐχὴν, [13] ὥσπερ λοφιὰ,

tur. Quibuſcumque magna vaſa collum circumambientia conſpiciuntur, hi ſcaeui ſunt. Qui intenſe craſſa colla habent, iracundi ſunt, ſcaeui, indociles, impuri. Detruncata colla habentes, audaciae timidi oſtentatores, ſcaeui ſunt. Quibuſcumque autem vertebrae conſtituentes ceruicem aſperae ſunt, multum prae reliquis praeſtant. Collum in commiſſura ſcapularum, vnde eleuatur, conſtitutum, proteruis adſcribitur. Qui dura ſunt ceruice, indociles. Durum collum, ſicut iu-

Sed μανίας vera eſt lectio, et Polemonis μωρία ex litterarum confuſione per librarios orta.

7. Ἐπὶ τῷ τραχ.) MS. habet περὶ τῷ τραχηλῷ. *Sylb.* Pol. περὶ τὸν τρ.

8. Ἐμφανῆ) Polemo ἄφωνοὶ vide ibi not. 7. vocem σκαιοὶ Polemo ignorat.

9. Οἱ δὲ ὑπερφ.) Paulo aliter hic canon apud Polemonem legitur.

10. Σκαιοί) Haec vox addita eſt ex MS. *Sylb.* Romana ed. non agnoſcit.

11. Ὑπαυχενίων) Polemo ἐπαυχενίων, reliqua apud Polemonem aliter collocata reperiuntur.

12. Τραχέων) Haec vox etiam legitur ſupra apud Pol. p. 260. *Sylb.*

13. Ὥσπερ λοφιὰ) Λοφιὰ pro λοφία ſcripſi cum MS, *Sylb.* Polemo p. 261. ὑπερλοφίας.

φιὰ, ἀμαθοὺς σὺν ὕβρει. Τράχηλον πεπηγότα, ἀκλινῆ, [14]σκαιὸν καὶ αὐθάδη· καὶ ἀμαθίαν δὲ ἀνατίθει. Τισὶ δὲ διὰ μωρίαν γίνονται ἀκλινεῖς τράχηλοι, οἷς καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα συμβαίνει. Ἄλλοι δὲ ἀκλινεῖς τραχήλους ἔχοντες, [15]οἰακίζουσιν ἑαυτοὺς καὶ τείνουσι, τέχναις, καὶ πόνοις μεγάλοις, μάλα κεκλασμένους ὄντας. Οὗτοι δὲ, ἀνδρόγυνοι ὄντες, εἶτα [16]ὀρθοῦντες αὐτοὺς, οἴονται τὴν μαχλοσύνην ἐπικρύπτειν· κατηγοροῦσι δὲ αὐτῶν, χειλῶν σπασμὸς, καὶ

ba, indociles cum petulantia notat. Collum compactum et rigidum, ſcaeuum et inſolentem deſignat, ſimulque inuoluit ſtupiditatem. Quibus vero propter ſtultitiam colla rigida fiunt, iis et reliqua ſigna vtique competunt. Alii autem rigidis ceruicibus praediti, eas mobiles reddere ſtudent, variis artibus magniſque doloribus hoc tentant, ſi ſimul valde ſunt detorti. Tales ſi ſunt androgyni, et ſimul ea erigere ſtudentes, de iis exiſtimamus, quod impudicitiam velare velint. Quorum quidem indicia perhibent, ſpaſmus labiorum, oculo-

14. Σκαιὸν) Rectius fortaſſe; σκαιῷ καὶ αὐθάδει, καὶ ἀμαθεῖ δὲ ἀνατίθει. *Sylb.* Polemo κακὸν et pro ἀνατίθει, habet μαρτυρεῖ.

15. Οἰακίζουσιν ἑαυτοὺς) Reciprocum ἑαυτοὺς ferri poteſt, vt in ſequentibus ὀρθοῦντες αὐτοὺς, alioqui legi poſſet etiam αὐτοὺς ſcil. τοὺς τραχήλους. *Sylb.* Pol. ἀκκίζουσιν, ſed οἰακίζουσιν innuit *facere vt inclinemus in aliquid,* ſic Ariſt. Ethic. L. X. c. 1. τοὺς νέους οἰακίζοντες ἡδονῇ καὶ λύπῃ.

16. Ὀρθοῦντες) Polemo compoſito vtitur, διορθοῦσιν αὐτούς· φαντάζονταί τε τὴν ἀναίδειαν ἀποκρύπτειν, καὶ ἀκολασίαν.

καὶ ὀφθαλμῶν [17] τροπὴ, καὶ ποδῶν παραφορὰ, καὶ ὀσφύος κίνησις, καὶ [18] χειρῶν ἄλυς, καὶ φωνῆς κραυγή. Καὶ γὰρ οἱ τράχηλοι αὐτῶν [19] οὐ διαρκῶς πεπηγέναι δύνανται, ἀλλ' ὑποτρέμουσιν, ἅ τε τῆς [20] ςάσεως βιαζομένης· ἡ δὲ τραχήλου κλάσις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον ἀνδρογύνου, εἰ καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα συντρέχει· τὸ δὲ αὔταρκες [21] τῆς ςάσεως καὶ τῆς εὐπηξίας, ἄριςον. Ἄνω [22] ἐςραμμένος τράχηλος, ὑβριςοῦ, καὶ ἀνοήτου, καὶ ὑποχαύνου, εἰ μὴ ἄρα διὰ μαλακίαν αὐτὸ ποιεῖ· ὁ δὲ ἐπικεκυφὼς τράχηλος, δύναται

rum conuerſio, pedum titubatio, et lumborum motus, manuum vagatio, et vocis clamoſitas. Nam ceruices eorum non ſufficienter compactae eſſe poſſunt, ſed pauliſper trementes, ſi vim aliquam in ſua experiuntur ſtatione. Vt plurimum enim detortum collum androgynorum eſt, reliquis ſic iubentibus. Recta autem conſtitutio ſtationis aeque ac bonae firmitatis, optima cenſetur. Verſus ſuperiora conuerſa ceruix, iniurioſi, imprudentis, et inflati hominis eſt, niſi ſimul hoc propter mollitiem patrat. Ceruix inclinata verſus an-

17. Τροπὴ etc.) Polemo p. 262. προτροπὴ, καὶ ποδῶν παράχωρα, vide quae ibi nota 19. monuimus.

18. Χειρῶν ἄλυς) Romana χειρῶν λύσεις vt ſupra ap. Polem. p. 262. *Sylb.*

19. Οὐ διαρκῶς) Polemo p. 263. εἰ διαρκοῦσι πεπηγμένοι εἶναι.

20. Στάσεως) Supra p. 263. legitur τάσεως. *Sylb.*

21. Τῆς ςάσεως κ.) Haec non leguntur apud Polemonem, et pro εὐπηξίας mallem εὐπηγίας, *bonae compactionis.*

22. Ἐςραμμένος) Polemo, ἐςαλμένος.

ναται μὲν μωρίαν, δύναται δὲ ἔσθ' ὅτε καὶ Φροντιστὴν, καὶ Φειδωλὸν, καὶ κακοήθη, καὶ ἔξω [23] ἀπλότητος, καὶ εὐθυμίας, [24] καὶ ἀβρότητος σημαίνειν. Τράχηλος [25] (δὲ) εἰς [26] (μὲν) τὰ δεξιὰ βλέπων, κοσμίου, καὶ Φροντιστοῦ, καὶ σώφρονος· [27] εἰς δὲ τὰ λαιὰ, μάχλου καὶ ἀνοήτου· [28] εἰς ὁπότερον δ' ἂν ᾖ μέρος ἄλλο [29] κεκλιμένος, οὐκ ἀγαθός· βεβλάφθαι γὰρ τὰς Φρένας δηλοῖ. Φάρυγξ τραχεῖα, κουφόνου ἄνδρος, Φλυάρου, [30] λαβραγόρου· εἰ δὲ [31] (εἷς)

teriora notat quidem ſtultitiam, ſed etiam inſimul prudentem, et frugalem, et malorum morum, et praeter ea ſimplicitatem, bonum animum, ac facile cedentem. Collum inclinatum in dextram partem, modeſtum, et prudentem, ac temperantem ſignificat; Si autem in laeuam partem, libidinoſum et imprudentem. In alterutram vero ſi alia pars eſt inclinata, hoc mali ominis eſt, indicat enim mentis facultates detrimentum cepiſſe. Aſpera pharynx inconſtantem, nugatorem et effuſe loquacem notat. Si autem vnus gutturis ſpondy-

23. Ἀπλοτήτος) Pariſ. ἀπότητος, Rom. πότητος. noſtrum ἀπλότητος ex MS. deſumtum eſt, legitur etiam ſupra p. 264. *Sylb.*

24. Καὶ ἀβρότητος) Polemo, μηδὲ λαμπρότητα.

25. (Δὲ) Incluſa δὲ addita e MS. *Sylb.*

26. (Μὲν) Incluſa μὲν abeſt a MS. *Sylb.*

27. Εἰς δὲ τὰ λ.) Pol. εἰς τὰ ἀριστερὰ ἀνοήτου.

28. Εἰς ὁπότερον) Paulu-lum immutata haec leguntur apud Polem. p. 264.

29. Κεκλιμένος) Sic pro vulgari κεκλισμένος repoſui ex MS. *Sylb.*

30. Λαβραγόρου) Polemo p. 264. ſq. πολύγονον — πρόγλωσσον.

[31] (εἷς) τῶν τοῦ [32] βρόγχου σπονδύλων ἐξέχει, [33] κουφόνου μὲν, οὐ μὴν θρασέος εἰς γλῶσσαν· μετέωρα δὲ [34] φρονοῦσι νοήματα· οἰνωθέντες μέντοι, ὀδυρταὶ, καχύποπτοι, δυσόργητοι, ἀνιαροὶ, συμπόται ἐγνώσθησαν.

ιζ. ΠΕΡΙ ΓΕΝΥΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΛΩΝ.

Μακρογένυες, [1] οὐ πάνυ κακοὶ, λαλίστεροι δὲ πέρα τοῦ δέοντος, καὶ ὑποχαυνότεροι. Οἱ δὲ μικρογένυες [2] κακοὶ τὰ πάντα, μάλιστα δὲ ὠμοὶ, καὶ ἐπί-

lorum prominet, inconſtantem quidem, nequaquam autem qui lingua temerarie vtitur. De ſublimibus inſuper rebus meditantur, vinoſi quidem, lamentantes, ſuſpicioſi, iracundi, moeſti, atque compotatores eſſe cognoſcuntur.

XVII. De mentis et labiis.

Qui habent longum mentum non admodum praui, loquaciores tamen magis, quam decet. Paruis mentis qui ſunt, ad omne malum proni, maxime vero immites et inſidioſi, tales

31. (Εἷς) Incluſum additum ex MS. *Sylb.* Pol. p. 265. εἰ δὲ ἐκτὸς τοῦ βρόγχου σπονδύλου ἐξέχοι, σωφρόνουν ἄνδρα λέγει, εἷς δὲ κ. τ. λ.

32. Βρόγχου) MS. habet βρόχου ſine γ. vti apud Pol. p. 265. *Sylb.* Nos ibi ſubſtituimus βρόγχου, quamquam Rom. βρόχου dabat.

33. Κουφόνου) MS. κουφονόου. *Sylb.*

34. Φρονοῦσι) Rectius fortaſſe φοροῦσι. *Sylb.* Aliter hic canon eſt ap. Pol. exaratus.

1. Οὐ πάνυ κ.) Pol. p 256. πολὺ κακοὶ, v. p. 257. not. 2. et pro ὑποχαυνοτέροι ibi eſt ὑπογλωττοίτεροι.

2. Κακοὶ τὰ πάντα) Polemo paulo aliter collocat verba, τὰ πάντα μάλιστα κακοὶ ἄνδρες, ἐπίβουλοι, omiſſa voce ὠμοί.

ἐπίβουλοι· καὶ γὰρ οἱ ὄφεις τοιοῦτοι. Γένυϊ τῇ κάτω εἰ πάνυ ϛρογγύλον σχῆμα [3] περιγράφει, ἄνανδρόν ἐϛι, καὶ γυναικεῖον· [4] τὸ δὲ ὑποτετράγωνον, ἀνδρεῖον. Γένυος τῆς κάτω τὸ ἄκρον ἐσχισμένον, ὥς τε δικόρυφον γίνεσθαι, εἰ μὲν ἐπιπολὺ τὸ [5] σχίσμα εἴη, δολερούς σημαίνει· εἰ δὲ αὐτάρκως ἡ διαίρεσις ἔχοι, εἰς ἀφροδίτην, καὶ χάριτας [6] ἔχει τὸ σημεῖον. Χείλη δὲ λεπτὰ, ἐπὶ ϛόματι μείζονι, ἐπὶ τῇ [7] συγχειλίᾳ χαλαρᾷ, ὡς ἐπιβεβλῆσθαι τοῖς κάτω ([8] τὰ) ἄνω, μεγαλονοίαν, καὶ ἀνδρείαν δηλοῖ·

enim ſunt ſerpentes. Mentum ſi deorſum admodum rotundam deſcribit formam, effeminatum prodit, et mollem; quadratam fere formam habens, fortem. Extremitas menti ſi eſt fiſſa, et quaſi in duas diuiſa partes, ſi non adeo magna fiſſura, doloſos ſignificat; ſi autem eſt modica diuiſio, ſignum inclinationis in Venerem et oblectationes eſt. Tenuia labia in ore maiori, et quidem ea regione, vbi fit labiorum coniunctio, ita, vt inferiora ſuperioribus promineant, magnanimum et fortitudi-

3. Περιγράφει) Fortaſſe convenientius περιτρέχει. *Sylb.* Rom. περιγράφῃ. Polemo mutatis verbis legit p. 257. hunc canonem.

4. Τὸ τε ὑποτ.) Hoc additamentum abeſt a Polemone.

5. Σχίσμα) MS. pro τὸ σχίσμα habet particip. ἐσχισμένα, non male. *Sylb.*

6. Ἔχει) Polemo p. 258. φέρει.

7. Συγχειλίᾳ χαλαρᾷ) Sic pro vulgari ἀχειλίᾳ χώρᾳ repoſui ex MS. apud Ariſtot. ſupra p. 114. f. l. paulo convenientius, καὶ ἐπ' ἄκραις ταῖς συγχειλίαις χαλαρά: de qua lectione etiam monuit Geſnerus in Leone, 224, 55. *Sylb.* Polemo aliter habet hunc canonem.

8. (Τὰ) Incluſ. add. ex MSS. *Sylb.*

λοῖ· λεόντων γὰρ [9] τὰ τοιαῦτα. Χείλη δὲ ἐπὶ μικροῖς στόμασι [10] λεπτότερα δεινῶς, ἄνανδρον καὶ δολερόν. Στόμα [11] μήτε ἐπίπεδον πάνυ, μήτε προπετὲς, ([12] ἐπαίνει· τὸ μὲν γὰρ προπετὲς,) ἀνοίας καὶ ματαιολογίας καὶ θρασύτητος· τὸ δὲ χθαμαλὸν, δειλίας καὶ παλιμβουλίας σημεῖον. Μικρὸν στόμα, γυναικείοις ἤθεσι καὶ εἴδεσιν ἔοικε· τὸ δὲ μεῖζον, ἀνδρεῖον. Ἡ δ' ἐπὶ πολὺ ἀνατομὴ στόματος, [13] πάνυ βορὸν, ὠμόφρονα, ἀνόητον, ἀνόσιον· τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν στόματα. Ὅσοις κατὰ τοὺς κυνόδοντας κορυφοῦται τὰ χείλη, κακόθυμοι, ὑβρισταὶ

nem notant, leones enim talia habent. Labia autem in ore paruo valde tenuia, mollem et insidiosum. Os neque admodum latum, neque prominens, laudandum. Nam prominens insipientiae, vaniloquentiae et audaciae signum est: depressum vero, timiditatis et inconstantiae. Paruum os muliebribus moribus formisque simile est, maius vero forte censetur. Si autem incisum valde os est, valde edacem, crudelem, imprudentem et impium notat virum, talia enim canum sunt. Quibuscumque labia circa dentes caninos attolluntur, male animati, contumeliosi, cla-

9. Τὰ τοιαῦτα) Pro τὰ τοιαῦτα MS. habet ταῦτα. *Sylb.*

10. Λεπτοτέρα δεινῶς) MS. habet λεπτόχειλα. Sed in ea lectione taurologia est. *Sylb.* Polemo simpliciter λεπτά.

11. Μήτε ἐπίπεδον) A Polemone haec absunt p. 250.

12. (Ἐπαίνει etc.) Inclusa absunt a MS. *Sylb.*

13. Πάνυ βορὸν) Polemo παντόμαργον et sq. ἀνόητον non agnoscit.

ὑβρισταὶ, κράκται, [14] ἐπεσβόλοι· τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν στόματα. Ὅσοις δὲ τὸ [15] πᾶν στόμα πρόκειται ἐπὶ πολὺ, τά τε χείλη ἐστὶ παχέα, καὶ στρογγύλα, καὶ [16] ἀνεστραμμένα εἰς τὸ ἔξω, ὑώδεις οὗτοι τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔργα. Τὸ ἄνω χεῖλος τῷ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι, [17] ἐμφρονέστερον. Εἰ δὲ τὸ κάτω χεῖλος προέχοι, ἄκακα μὲν τὰ ἤθη, [18] ματαιόφρονα δὲ ὡς [19] ἐπιτοπολὺ, καὶ [20] ἠλιθιώτερα. Στόμα μικρὸν προέχον ἔξω, κακοήθους καὶ ἐπιβούλου. Στόμα

[21] κοῖλον

mosi, et conuitiatores sunt, talibus quoque canes instructi sunt. Quibuscumque totum os quam maxime prominet, labia autem sunt tenuia, et rotunda, et versa ad extra, impuros hi habent mores, operaque impura patrant. Superius labium inferiori insidens, prudentis est: Si autem inferius prostat, mores quidem haud prauos, animum tamen ad vanitatem pronum vt plurimum, et stultiorem no-

14. Ἐπεσβόλοι) Polemo p. 251. ἐπίβουλοι. Explicationem autem huius vocis dat Eust. ad Hom. Il. β. v. 291. ὅς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχ' ἀγοράων, dicit enim, ἐπεσβόλος ἐστὶν, ἔπεσιν, ὡς βέλεσι, βάλλων.

15. Πᾶν) Haec vox abest a Polemone.

16. Ἀνεστραμμένα) Apud Polem. est ἀνασεσυρμένα.

17. Ἐμφρονέστερον) Polemo, qui hoc in loco haud leui laborat morbo, ἄφρονέστερον.

18. Ματαιόφρονα) Polemo, ματαιότερα.

19. Ἐπιτοπολὺ) MS. ἐπὶ πολὺ vt supra. *Sylb.*

20. Ἠλιθιώτερα) Polemo χυδαιότερα, quod eodem redit, nam ἠλίθιος dicitur, *qui sensu communi destituitur, qui omnia confuse profert et agit.*

[21] κοῖλον ὡς ἐμβοθρευόμενον, φθονερῶν, καὶ κακοηθῶν· μάλιςα δὲ, ἀκολάςων.

ιη. ΠΕΡΙ ΡΙΝΟΣ.

Ῥινὸς τὸ ἄκρον λεπτὸν, [1] ἐπαύξειν τὴν ὀργὴν μηνύει· παχὺ δὲ πάνυ καὶ χθαμαλὸν, μιαρίαν ἤθους κατηγορεῖ. Ῥινὸς τὸ ἄκρον, ἁδρὸν, καὶ ἀμβλὺ, καὶ ςρογγύλον, καὶ [2] κρατερὸν εἰ θεάσαιο, τοῖς ἔχουσιν ἀνδρείαν, καὶ [3] μεγαλαυχίαν μαρτύρει, εἰς λέοντα ὁρῶν, καὶ κυνῶν τοὺς γενναίους. Ῥὶς μακρὰ καὶ λεπτὴ [4] πάνυ, ὀρνιθῶδες. Τοιαῦτα οὖν,
καὶ

tat. Os cauum et quasi depressum, inuidorum et male moratorum est, et praeprimis proteruorum.

XVIII. De naso.

Nasi extremitas si tenuis est, indicat aliquem iram continere posse. Admodum crassa et complanata, mores sceleratos indicat. Extremitas nasi crassa, obtusa, rotunda et magna si conspiciatur, iis, qui habent fortitudinem et elatum animum inesse testatur, in leonibus siquidem hoc et generosis canibus conspicitur. Nasus longus et tenuis admodum, auicularis: et mores iidem quoque esse solent.

21. Κοῖλον) Polemo p. 252. μυλλόν, et vox μάλιςα ibi non legitur.

1. Ἐπαύξειν) Conuenientius ἐπιζεῖν, vel ὑποζεῖν vt infra Κεφ. κέ. ζέειν et supra apud Polem. p. 240. *Sylb.*

2. Κρατερὸν) Polemo, p. 241. καρτερόν.

3. Μεγαλαυχίαν) Polemo, μεγαλοψύχου.

4. Πάνυ) MS. πάλιν pro πάνυ, parum apte. *Sylb.* Abest a Polemone p. 241.

καὶ τὰ ἤθη [5] προσδόκα. Τῆς ῥινὸς τὸ πρὸς τὸ πρόσωπον διηρθρῶσθαι, καλὸν, ἀνδρεῖον, καὶ συνετόν· τὸ δὲ ἐναντίον τούτου, [6] θῆλυ, καὶ ἀμαθέστερον. [7] Ἰθύτης ῥινὸς, γλώσσης ἀκράτειαν κατηγορεῖ. Ῥὶς ἡ μείζων, [8] ἀμείνων· ἡ δὲ πάνυ μικρὰ, [9] κλεπτοσύνης, καὶ παλιμβουλίας κατήγορος. Γρυποῖς, μεγαλόνοια πρέπει· σιμοῖς δὲ, [10] λαγνεία. Μυκτῆρας [11] ἀναπεπταμένους, θυμοῦ καὶ ἀλκῆς μάρτυρας τίθεσο· [12] στενοὺς δὲ ὄντας καὶ στρογγύλους καὶ πεφραγ-

Si nasus recta ad frontem procedit, bonum, fortem, et prudentem notat; contraria vero huic directio, effeminatum et indociliorem. Rectitudo nasi linguae intemperantiam prodit. Paruus nasus, meliorem: si autem admodum paruus est, furacitatem, inconstantiamque arguit. Aduncis nasis animi magnitudo tribuitur; simis autem libido. Nares explicatas habentes, testes censeas animi praesentiae ac roboris. Coarctatae vero, rotun-

5. Προσδόκα) Non est apud Polemonem. Forte melior est lectio προσδέκητα, mores, *quos in iis prouenire praeuidemus, praeuisi* propter naturae videlicet indolem.

6. Θῆλυ) Polemo, θηλυδρίαν.

7. Ἰθύτης) Polemo p. 142. εὐθύτης, et pro ἀκράτειαν habet ἀκρατίαν.

8 Ἀμείνων) Polemo, καλλίονα δ. κ. τ. λ.

9. Κλεπτοσύνης) Haec vox abest a Polemone.

10. Λαγνεία) Polemo addit, καὶ μοιχοί.

11. Ἀναπεπταμένους) Polemo, ἀνεῳγμένους, βριαροὺς οἱ ἔχοντες, θυμώδεις καὶ δύνατοι, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ταύρων, καὶ τῶν λεόντων.

12. Στενοὺς) Hunc canonem non agnoscit Polemo.

πεφραγμένους, μωρίας. Σκολιαῖς δὲ πάνυ ῥισὶ, [13](πάνυ) σκολιὰ καὶ τὰ [14] νοήματα, ὡς ἐπιτοπολὺ ἕπεται.

ιθ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΩΠΟΥ.

Μέτωπον στενὸν, οὐκ ἐλάχιστον σημεῖον ἀμαθίας· [1] καὶ τὸ λεῖον δὲ, μετὰ νωθείας [2] ὡς τὸ πολύ. Μέτωπον μακρὸν, εὐαισθησίαν, καὶ εὐμαθίαν δείκνυσι. [3] Μήτε πάνυ χθαμαλὸν ἐπαίνει μέτωπον· [4] ἄνανδρον γάρ· [5] μήτε κυρτὸν, καὶ ὑψηλὸν, καὶ περι-

dae ac ſepto quaſi obductae, ſtultitiam deſignant. Admodum tortuoſos naſos, et perplexa animi ſenſa, vt plurimum, ſequuntur.

XIX. De fronte.

Frons coarctata non minimum ſtupiditatis indicium, laeuigata vero, vt plurimum, tarditatis. Longa frons bonos animi ſenſus et docilitatem deſignat. Neque admodum depreſſa eſt laudanda, effeminatum enim prodit, neque gibboſa, alta et rotunda, ſenſu enim

13. (Πάνυ) Incluſum πάνυ abeſt a MS. *Sylb.*

14. Νοήματα) Polemo p. 243. addit, καὶ τὰ ἐνθυμήματα.

1. Καὶ τὸ λεῖον) Polemo, p. 178. μέγα, νωθρὸν ἄνδρα.

2. Ὡς τὸ πολύ) MS. coniuncte ὡστοπολύ.

3. Μή τε πάνυ χθ.) Polemo μέτωπον χαμαλὸν, ex quo facile μή τε πάνυ fieri potuit, quod eos non fugit, qui nocturna diurnaque manu manuſcriptos codices terunt.

4. Ἀνανδρὸν γὰρ) Deeſt apud Polemonem, et a Noſtro explicationis gratia additum.

5. Μήτε) Hic quoque Polemo legit μέτωπον.

περιφερές· ἀναισθησίαν γὰρ καὶ ἀναισχυντίαν σημαίνει. [6] Μηδαμῇ τραχεῖ μετώπῳ χαῖρε, μηδὲ ὥσπερ [7] λόφους καὶ ὀρύγματα ἔχοντι [8] ἐν αὐτῷ· Πανουργίας γὰρ καὶ ἀπιστίας κατήγορα πάντα τὰ τοιαῦτα· [9] ἔσθ᾽ ὅτε δὲ, καὶ μωρίας καὶ μανίας, συντρεχόντων καὶ τῶν ἄλλων σημείων. Μέτωπον τετράγωνον, [10] μεγέθους εὖ ἔχον, καὶ κατὰ λόγον [11] τοῦ ἄλλου εἴδους, ἄριστον εἴς τε [12] ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν καὶ μεγαλόνοιαν κέκριται. Οἱ [13] κατηρεφῆ μέτωπα

deſtitutum et impudentem declarat. Neque laetare de fronte aſpera, neque de inaequalitate et foſſulis monticuliſque in ipſa; quae quidem omnia indicia ſunt maleficiorum et improbitatis, adeoque etiam ſtultitiae et maniae, conuenientibus ſcilicet reliquis ſignis. Frons quadrata iuſtam habens magnitudinem, et proportionem cum reliquis formis, optima iudicatur reſpectu fortitudinis, iudicii et animi magnitudinis. Coopertas frontes

6. Μηδαμῇ) MS. μηδὲ μὴν τραχύ. *Sylb.* Polemo p. 188. ſimpliciter μέτωπον τραχύ.

7. Λόφους) Polemo λόφου; falſo.

8. Ἐν αὐτῷ. Παν.) Rom. editio ἐν αὐτῷ γὰρ πανουργίας καὶ ἀπ. etc.

9. Ἔσθ᾽ ὅτε δὲ) Polemo, ἐνίοτε.

10. Μεγέθους εὖ ἔχον) Haec verba abſunt a Polemone.

11. Τοῦ ἄλλου) Polemo, τοῦ πρώτου.

12. Ἀνδρείαν) MS. ἀνδρίαν abſque diphtongo. *Sylb.*

13. Κατηρεφῆ) Pro κατηρεφῆ, quod agnoſcit etiam MS. Ariſtot. habet συννεφῆ p. 134. Pro τετραμμένα vero rectius cum eodem MS. legemus τεταμένα, *explanata, exporrecta:* quod Interpres quoque animaduertit, et Geſner in Cane, 185, 45. *Sylb.* Polemo κατωφερὲς et τετραμμένα.

μέτωπα ἔχοντες αὐθάδεις· οἱ δὲ πάνυ τετραμμένα, ἀμέριμνοι· οἱ δὲ ῥυσσὰ, φροντισταί.

κ. ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΥ.

Παρειαῖς σαρκώδεσι, ῥαθυμίαν καὶ οἰνοφλυγίαν παρεῖναι λέγε· ταῖς δὲ ἄγαν λεπταῖς, κακοήθειαν καὶ πανουργίαν· βάσκανοι δὲ, καὶ ὅσοις παχεῖαι οὖσαι αἱ γνάθοι διεστήκασι τῶν ὀφθαλμῶν. Στρογγύλαι παρειαὶ, δολίων· αἱ δὲ [1] λίαν μακραὶ, φλυάρων καὶ ματαιολόγων. Πρόσωπον τὸ πᾶν ἀνθρώπου, σαρκῶδες μὲν ὂν, εὐπαθοῦς, καὶ ἡβῶντος ἀνδρός· ἄσαρκον δὲ, φροντιστοῦ καὶ ἐπιβούλου· [2] μικρὰ δὲ πρόσωπα, μικρὰ καὶ ἤθη λέγει, τὰ δὲ λίαν

μεγάλα

qui habent, ſuperbos; qui autem valde explanatas, minime ſollicitos, et qui rugoſas, cogitabundos exiſtimare poteris.

XX. De malis atque facie.

Malae carnoſae ſocordiam ac vinoſitatem declarare dicas. Admodum graciles, prauos mores et maleficum animum declarant. faſcinatores vero ſunt, quibus ante oculos craſſae prominent malae. Rotundae malae, dolorum, et qui valde longae, nugatorum et vaniloquorum ſunt indices. Facies vniuerſa hominis carnoſa, promti et vegeti viri ſignum. Macilenta facies, prudentis et inſidioſi. Paruae facies, de humilibus teſtantur moribus, magnae autem admodum, ſtultitiam et ſtupidi-

1. Λίαν μ.) Polemo p. 247. omittit vocem λίαν.

2. Μικρὰ δὲ πρ.) Hunc canonem non agnoſcit Polemo.

μεγάλα, μωρίαν καὶ ἀμαθίαν κατηγορεῖ. Προσώπῳ δὲ μάλιστα ἐπιφαίνεται μεγαλοπρέπεια, καὶ [3] ἀνελευθερία, καὶ κακοήθεια. Ἐστὶ γὰρ καὶ ἀνιαρὸν πρόσωπον, καὶ σπουδῆς πλῆρες καὶ [4] παιδείας, καὶ [5] ἀμειδές τε καὶ εὐμειδὲς, καὶ ὀδυρτικὸν καὶ ὑπνηλὸν, καὶ ἐγρήγορον· καὶ τὰ ἄλλα ὡς ἔχει [6] Φύσεως, εὖ μάλα φαίνεται· ὁποίῳ οὖν πάθει ἔοικε, κατὰ τοῦτο χρὴ φυσιογνωμονεῖν. Σπασμοὶ προσώπου, καὶ παρειῶν, εἰ μὲν ἐπὶ στυγναῖς [7] προσόψεσιν εἶεν, [8] μα-

tatem declarant. In facie enim maxime conſpicitur et decentia magna et illiberalitas, morumque prauitas. Frons eſt etiam grauis et ſeuera, et docilitatis, et triſtitiae, et gaudii, et querimoniae et ſomnolentiae, et vigilantiae prae ſe fert imaginem. Omniaque alia, quae ſunt naturalia, et probe apparent; quali ſcilicet affectui ſimilia ſunt, ex tali quoque phyſiognomonia eſt inſtituenda. Spaſmi faciei et malarum ſi in triſtitia affecto obtutu

3. Ἀνελευθερία) Poſt ἀνελευθερίαν Polemo p. 248. inſerit voces: καὶ εὐήθειαν.

4. Παιδείας) Neſcio an conuenientius παιδίας, joci. *Sylb.* Polemo tuetur lect. παιδείας.

5. Καὶ ἀμειδὲς etc.) Rom. et Pariſ. edit. εὐμειδὲς τε καὶ ἀμειδές: ego MS. ſequi malui. *Sylb.* εὐμειδὲς non agnoſcit Polemo, et poſt παιδείας inſerit: καὶ εὐβουλίας, καὶ ἀπονοίας.

6. Φύσεως) Polemo addit. φύσεως καλῆς, ἢ φαύλης φαίνεται πάνυ.

7. Προσόψεσιν) Polemo p. 249. ὄψεσιν ſimpliciter.

[8] μανίαν, ἢ μωρίαν· εἰ δὲ ἐπὶ φαιδραῖς, [9] μαχλασύνην δηλοῦσιν.

κα. ΠΕΡΙ ΩΤΩΝ.

[7] Ὦτα μεγάλα φοροῦσιν [1] (οἱ) ἀναίσθητοι· μικρὰ δὲ, κακοήθεις, καὶ πανοῦργοι· ἐςῶτα δὲ λίαν μικρὰ, [2] καὶ ὥσπερ περιτετμημένα, μωροί. Τετράγωνα δὲ ὦτα μεγέθους αὐτάρκως ἔχοντα, [3] εὐαίσθητοι καὶ ἀνδρεῖοι. [4] Καὶ τὰ διαγεγλυμμένα μὲν οἱ ἔχον-

fiunt, maniam aut ſtultitiam, ſi vero in hilari, laſciuiam declarant.

XXI. De auribus.

Magnas aures ſenſu deſtituti habent, paruas vero male morati et malefici. Arrectae aures admodum paruae et quaſi circumciſae, ſtultorum ſunt. Quadratae aures magnitudine idonea praeditae, bene ſenſatos et fortes de-

8. Μανίαν) Haec vox deeſt apud Polemonem.

9. Μαχλοσύνην) Polemo ſubſtituit μοιχείαν.

1. (Οἱ) Articulus οἱ additus ex MS. *Sylb.*

2. Καὶ ὥσπερ περιτ.) Polemo 239. καὶ ὥσπερ κυνῶν ὑπάρχοντα. Facile conciliari poſſunt Polemo et Adamantius, canes enim quidam a natura arrectas habent aures, aliis autem longioribus penduliſque auribus praeditis ſectione arrectae fiunt.

3. Εὐαίσθητοι) Polemo p. 240. καλοί.

4. Καὶ τὰ διαγ.) MS. καὶ τὰ διαγεγλυμμένα καὶ οἱ ἐχ. *Sylb.* Pol. p. 240. pro εὐμαθεῖς, καὶ ἀνδρεῖοι habet συνετὸν ἄνδρα.

ἔχοντες, εὐμαθεῖς, καὶ συνετοί· τὰ δὲ [5] ἀδιάγλυφα, ἀμαθεῖς.

κβ. ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΗΣ.

Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον καὶ ἀσύνετον σημαίνει· ἡ δὲ μείζων [1] τῆς συμμέτρου, εὐαίσθητον, καὶ ἀνδρεῖον καὶ [2] μεγαλοπρεπῆ. ἡ δ' ἀσύμμετρος, εὐαίσθητον μὲν, ἄνανδρον δὲ, καὶ ἀνελεύθερον πάνυ· ἡ δὲ μεγάλη πάνυ, δυσαίσθητον καὶ [3] ἀμαθῆ. [4] Λοξοὶ δὲ τὰς κεφαλὰς ἄνδρες, ἀναιδεῖς· οἱ

ſignant. Aures caelatas viri habent dociles et prudentes, non caelatas, indociles.

XXII. De capite.

Caput valde paruum, ſtupidum virum ac imprudentem prodit. Caput maius iuſta proportione, bono ſenſu praeditum, fortem, et magnaninum deſignat Iuſta autem proportio ſi non adeſt, bene ſenſatum quidem, at mollem et valde illiberalem. Si caput valde magnum eſt, inſenſatum et ſtupidum deſignat. Viri capite obliquo ſunt impudentes.

5. Ἀδιάγλυφα) Rectius h. l. quam apud Polemonem ὦτα διάγλυφα καὶ στρογγύλα, οἱ καὶ λίαν εἰσίν. oppoſitum enim ἀμαθεῖς, a στερητικὸν in priori hemeſtichio poſtulat.

1. Τῆς σ.) Pol. p. 178. τοῦ συμμέτρου, vbi ſimul notandum Interpretem vel μεῖον pro μείζων legiſſe, vel lapſum eſſe, vertit enim: minus.

2. Μεγαλοπρεπῆ) Polemo p. 179. ἀνελεύθερον habet. Sequens autem canon non legitur apud eumdem.

3. Ἀμαθῆ) Polemo addit particulam σφόδρα ἀμαθῆ.

4. Λοξοὶ) Hanc vocem habet etiam MS. et Polemo

οἱ δὲ πάνυ ὑψηλοὶ, αὐθάδεις. Οἱ τὰ ὄπισθεν τῶν [5] κεφαλῶν χθαμαλὰ ἔχοντες, [6] εὔψυχοι. Ὅσοι δὲ τὰ παρ᾽ ἑκάτερα τῆς κεφαλῆς κοῖλα ἔχουσι, δολεροὶ, καὶ παλίγκοτοι. Κεφαλὴ μέση χθαμαλὴ ἠρέμα, εὖ μεγέθους [7] τε, καὶ ὀρθότητος ἔχουσα, ἀρίστη πασῶν εἴς τε εὐαισθησίαν, καὶ μεγαλόνοιαν.

κγ. ΠΕΡΙ ΧΡΟΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΧΩΝ.

Οὐκ [1] αὐτοτελῆ εἰς τὸ φυσιογνωμονῆσαι τὰ ἀπὸ τῶν τριχῶν καὶ χροιῶν σημεῖα· ὅθεν οὐδὲ κατὰ ἔθνη

ῥάδιον

Capitibus valde altis, impudentes. Capitum cauitates poſteriores depreſſas qui habent, bono animo ſunt. Caua autem in vtraque capitis parte habentes, doloſi et iracundi cenſendi. Mediocre caput paulatim complanatum, iuſta magnitudine et rectitudine praeditum, optimum inter omnia capita cenſendum, quia ad bonum ſenſum et mentis praeſtantiam conducit.

XXIII. *De coloribus et capillis.*

Signa ad phyſiognomoniam ex coloribus et capillis deſumere non eſt incongruum. At ne-

ſupra p. 179. at Ariſtoteles p. 137. φοξοὶ: quae lectio magis quadrat ad Homericam deſcriptionem Therſitis. *Sylb.*

5. Κεφαλῶν) Polemo τῶν κοίλων ταπεινὰ, vid. p. 179. not. 5.

6. Εὔψυχοι) MS. hanc vocem contrario ſenſu habet ἄψυχοι, vt ſupra p. 179.

7. Τε) Hanc vocem non agnoſcit Polemo p. 180. et pro ἀρίστη dat καλλίων.

1. Αὐτοτελῆ εἰς) Polemo p. 180. αὐτοτελές ἐστι.

ῥάδιον [2] ἀποφήνασθαι, [3] ὅς τις ἀπὸ τοῦ δὲ τοῦ ἔθνους, [4] ἄλλως τε καὶ διὰ τὸ ἐπιμεμίχθαι ἀλλήλοις τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, καὶ Σύρους μὲν ἐν (τῇ) Ἰταλίᾳ, Λίβυας δὲ ἐν Θράκῃ, καὶ ἄλλους ἀλλαχοῦ διεσπάρθαι. Ὡς δὲ πολὺ οἱ μὲν [5] ὑπὸ τῇ ἄρκτῳ οἰκοῦντες, [6] εὐμήκεις εἰσὶ, ξανθοὶ, λευκοὶ [7] τὰς κόμας, ἁπαλότριχες, γλαυκοὶ, σιμοὶ, παχυσκελεῖς, περιπληθεῖς [8] σαρκὶ λαγαρᾷ, προγάστορες, [9] ἁπλοῖ, θυμοειδεῖς, ὀλιγόβουλοι, θερμόβουλοι, δυσμαθεῖς. Οἱ

que facile difcernendum, e quanam gente quis fit, fed propter commixtionem gentium inter fe aliter iudicandum; fi quidem Syri in Italia, Libyes in Thracia, et alii aliis in regionibus difperfi degunt. Vt plurimum autem regionum feptemtrionalium incolae decore proceri, flaui, albi, molles comas habentes, glauci, fimi, cruribus craffis, redundantes laxis carnibus, ventre prominente, finceri, iracundi, non admodum prudentes, praecipites in confiliis calidis, indociles. Qui vero

Cc 5

2. Ἀποφήνασθαι) Polemo, ἀποφαίνεσθαι, haud dubie Adamantii lectio fpuria eft.

3. Ὅς τις) Polemo οἷός τις et coniunctionem δὲ in feqq. omittit.

4. Ἄλλως τε καὶ) Hae voces in Polemone defiderantur.

5. Ὑπὸ) Hanc praepofitionem pro vulgari ἐπὶ repofui ex MS. et Polemone, p. 181. *Sylb.* Vide ibi not. 6.

6. Εὐμήκεις) Polemo, εὐήλικες. Vox ξανθοὶ abeft ab eodem Pol.

7. Τὰς κόμας) Has voces ignorat Polemo, vt et γλαυκοί.

8. Σαρκὶ λαγαρᾷ) MS. σάρκες λαγαραί: minus belle. *Sylb.*

9. Ἁπλοῖ) Polemo p. 182. ἀπλοϊκοί, et pro θερμόβουλοι in fqq. θερμοί.

Οἱ δὲ ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ, μελανότριχες, οὐλότριχες, μελανόφθαλμοι, λεπτοσκελεῖς, [10] εὐμαθεῖς, πολυγνώμονες, [11] κουφόνοι, ψεῦσαι, κερδαλέοι, ἐπίκλοπα νοήματα ἔχοντες. Ἧσσον δὲ, καὶ μᾶλλον ἑκάτεροι αὐτῶν ἕκαστα τούτων ἔχουσιν, [12] ὅσῳ προσεχεῖς ἀλλήλων εἰσὶν, ἢ πάλιν διαστήματι πλείονι κεχωρισμένοι τῆς μεσημβρίας, ἢ [13] τοῦ ἄρκτου. Τὰ δὲ μέσα τῆς οἰκήσεως, μέσην ἔχει τὴν ἰδέαν καὶ [14] συμμιγῆ σημεῖα καὶ τὰς γνώμας. Οἱ δὲ ἑῷοι καὶ ἑσπέριοι, καθὸ μεσημβρινώτεροι [15] καὶ ἀρκτικώτεροί

versus meridiem sunt capillis nigris, crispis, oculis nigris, tenuibus cruribus, dociles, animo inconstantes, leues, mendaces, astuti, vafra ingenia habentes. Vtrique autem magis vel minus singulare quid de his habent, quatenus sibi inuicem vel proxime accedunt, vel interuallo maiori a septemtrione, aut meridie, sunt disiuncti. Media autem regio, mediam formam, et inter se mixta signa producit aeque ac internos affectus. Orientales autem et occidentales, sicuti ad meridiem et septemtrionem magis vergunt, etiam inter se ex hac

10. Εὐμαθεῖς) Sic reposui ex MS. pro vulgari ἀμαθεῖς, eamque lectionem postulat in praecedenti antithesi oppositum δυσμαθεῖς. *Sylb.*

11. Κουφονοί) Polemo, κουφόνοες.

12. Ὅσῳ προσεχεῖς) Nota enallagen: sensus enim requirit comparatiuum, ὅσῳ προσεχέστερον *Sylb.* ὅσον προσεχεῖς Polemo.

13. Τοῦ ἄρκτου) Polemo τῆς ἄρκτου Supra apud Nostrum etiam τῇ ἄρκτῳ. Cf. Vitruu. L. VI. c. 1.

14. Συμμιγῆ) Post συμμιγῆ leguntur apud Polem. p. 183. v. τά τε.

15. Καὶ ἀρκτικώτεροι) Haec verba absunt a Polemone.

τεροί εἰσιν αὐτοὶ ἑαυτῶν διαφέρουσιν. Ἔχουσι γὰρ [16] διαφορὰν τινῶν, οἱ τὰ ἄκρα τῆς Λιβύης τὰ ἑσπέρια νεμόμενοι, καὶ Ἰβήρων οἱ εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν καθήκοντες· καί τοι ἀμφότεροι ἑσπέριοί εἰσιν· ἀλλὰ οἱ μὲν Λίβυες, Αἰθιόψιν ὅμοιοι· οἱ δὲ [17] Ἴβηρες, Κελτοῖς. Ὡς γὰρ ἐν βραχεῖ δηλῶσαι, ἡ μὲν μεσημβρία, ξηρότητι, καὶ θερμότητι, [18] ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κέκραται· ἡ δὲ ἄρκτος, ὑγρότητι, καὶ ψυχρότητι· [19] τὰ δὲ ἄλλα χωρία, καθόσον τούτων ἑκάτερα πλησιάζει, καὶ τῆς κράσεως τάτε εἴδη, καὶ τὰ ἤθη [20] παρεχομένης. Πλὴν αἴτιον πολλοῖς γεγένηται,

differunt caufa. Qui enim fines Libyae occidentales incolunt, differentiam horum habent, et Iberorum, qui maris litora habitant, ac vtrique occidentales funt. Nam Libyes Aethiopibus, et Iberi Celtibus fimiles funt, quod quidem breuiffime planum fiet; meridionalis enim plaga ficcitate ac caliditate quam maxime permixta eft, feptemtrionalis vero humiditate et frigiditate. Reliquae autem regiones, quae fibi propinquiores funt, de harum quoque temperatura et formae et mores aliquid affumunt, nifi in eo caufa latere quaedam videatur, quod multi ab aliis genti-

16. Διαφορὰν τινῶν) Poffis etiam legere διαφοράν τινα. *Sylb.*

17. Οἱ δὲ Ἰβ) Polemo p. 148. οἱ δὲ ἀεὶ Κρῆτες, vide ibi not. 17.

18. Ὡς ἐπὶ τὸ πλ.) MS. coniuncte ἐπιτοπλεῖστον. *Sylb.*

19. Τὰ δὲ ἄλλα) Plenius et integrius haec apud Polemonem leguntur p. 184. *Sylb.*

20. Παρεχομένης) Parif. ed. et MS. παρεχομενοῦς. *Sylb.*

γένηται, τὸ πολλοὺς ἀπ᾽ ἄλλων ἐθνῶν εἰς ἕτερα μετελθόντας κατῳκηκέναι.

κδ. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΈΛΛΗΝΙΚΟΥ.

Εἰ δέ τισι τὸ [1] Ἑλληνικὸν καὶ Ἰωνικὸν γένος ἐφυλάχθη καθαρῶς, οὗτοί εἰσιν αὐτάρκως [2] μεγάλοι ἄνδρες, εὐρύτεροι, ὄρθιοι, εὐπαγεῖς, λευκότεροι τὴν χρόαν, ξανθοί· σαρκὸς κρᾶσιν ἔχοντες [3] μετρίαν, εὐπαγεστέραν,

bus ad alias transmigrantes fixam sedem inter illas collocarunt.

XXIV. De forma Graeca.

Qui autem inter has nationes genus Hellenisticum et Ionicum seruant integerrime, sunt viri satis magni, lati, recti, bene compacti, quoad colorem albidiores, rubri, temperatu-

1. Ἑλληνικὸν) Aliam differentiam Graecorum ex internis sensibus depromtam suppeditat Aristot. Polit. L. VII. c. 7. Ἕλληνες autem ex sententia Aristot. Meteorol. L. I. c. 14. sunt, qui circa Dodonem et Acheloum habitarunt, vbi Selli commorati sunt.

2. Μεγάλοι etc.) His conuenire videtur quae Hippocr. de aere, aquis et locis, Sect. III. p. 71. tradit: Ἀσίην πλεῖστον διαφέρειν τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰς φυσίας τῶν ξυμπάντων τῶν τε ἐκ τῆς γῆς φυομένων, καὶ τῶν ἀνθρώπων. Πολὺ γὰρ καλλίονα καὶ μέζονα πάντα γίνεται ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἥ τε χώρα τῆς χώρης ἡμερωτέρη, καὶ τὰ ἔθνεα τῶν ἀνθρώπων ἠπιώτερα, καὶ εὐεργότερα. *Asia plurimum Europae praestat, tum eorum omnium natura quae e terra producuntur, tum hominum. Longe enim pulcriora et maiora omnia in Asia gignuntur, regioque ipsa hac nostra mitior, et hominum mores humaniores et benigniores.* Quare vox αὐτάρκως hanc differentiam indicare videtur.

3. Μετρίαν) Forte melius μετρίως εὐπ.

ραν, σκέλη ὀρθὰ, [4] ἄκρα εὐφυῆ· κεφαλὴν μέσην τὸ μέγεθος, περιαγῆ· τράχηλον εὔρωστον· τρίχωμα ὑπόξανθον, ἁπαλώτερον, οὖλον πράως· πρόσωπον τετράγωνον, χείλη λεπτὰ, ῥῖνα ὀρθήν· ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς, χαροποὺς, γοργοὺς, φῶς πολὺ ἔχοντας [5] ἐν αὐτοῖς· εὐοφθαλμότατον γὰρ πάντων ἐθνῶν τὸ Ἑλληνικόν.

κε. ΠΕΡΙ ΧΡΟΙΑΣ.

Δῆλον δὲ ἀπὸ τῶν [1] προλελεγομένων, [2] ὅτι μέλαινα χροιὰ, δειλίαν καὶ πολυμηχανίαν μηνύει· ἡ δὲ λευκὴ

καὶ

ram carnis habentes mediocriter compactiorem, et crura recta extensa, et extremitates bene formatas. Caput mediocris magnitudinis, et mobile, collum validum, capillos flauescentes tenerosque, facileque se crispantes, frontem quadratam, labia tenuia, nasum rectum, oculos humidos, charopos, toruos, multum lucis continentes: inter omnes enim nationes Graeci optimos habent oculos.

XXV. De colore.

Ex ante dictis constat colorem nigrum timiditatem et astutiam innuere, album autem et flauescentem, robur ac fortitudinem, valde

4. Ἄκρα) Haec vox notat *extremitates corporis*, praecipue *manus* ac *pedes*.

5. Ἐν αὐτοῖς) MS. incontracte ἐν ἑαυτοῖς. *Syl̄b.*

1. Προλελεγόμενων) Pol. p. 185. addit σημείων.

2. Ὅτι) MS. ὅσοις μὲν pro ὅτι. *Sylb.* Polemo, ἡ μέλαινα χροίαν.

καὶ ὑπόξανθος, ἀλκὴν καὶ θυμὸν [3] λέγει· τὸ δὲ πάνυ λευκὸν ἄκρατον, [4] εἰς ἀνδρείαν φέρει· πυῤῥὸν δὲ [5] τὸ σῶμα πᾶν, [6] δολεροῦ καὶ πολυτρόπου ἀνδρός ἐστι δεῖγμα. Χροιὰ δὲ ἀνατετραμμένη ὑπόχλωρος, [7] δειλίας ἅμα, καὶ κακομηχανίας σημεῖον, εἰ μὴ ὑπὸ νόσου γεγένηται. Τὸ δὲ [8] μελίχλωρον καλούμενον χρῶμα, δειλὸν, γαστρίμαργον, [9] λάλον, ὀργίλον, γλωσσάλγον. Τὸ δὲ [10] φλογοειδὲς χρῶμα, ἐμμανές· τὸ δὲ πράως ἐρυθρὸν, εὐφυὲς, εὐμαθὲς, ὀξυκίνητον. Ταῦτα μὲν περὶ πάντος [11] σώματος· κατὰ

albus, intemperantem, et ad virilitatem perducit. Color vero luteus aliis interſperſis, timiditatis ſimul ac fraudum eſt ſignum, niſi ex morbo prouenerit. Color autem fuſcus qui dicitur, timidum, guloſum, loquacem, iracundum, et maledice loquacem prodit. Color flammeae formae, conſtantem; leuiter ruber, ingenuum, docilem, et celerrime mobilem. Et haec quidem de corpore in vniuerſum dicta ſunto. Sigillatim vero qui ſterna habent ſubrubra, iram intus feruentem an-

3. Λέγει) Pro vulg. μηνύει repoſitum ex MS. *Sylb.*

4. Εἰς ἀνδρείαν) Polemo, ἀνανδρίαν σημαίνει.

5. Τὸ) Articulum non agnoſcit Polemo.

6. Δολεροῦ) Polemo, πανωλεθρίαν.

7. Δειλίας ἅμα) Polemo δειλίας μεστὸν, καὶ, κ. τ. λ.

8. Μελίχλωρον) Polemo μεγαλόχλωρον, vide p. 186. not. 28.

9. Λάλον) Haec vox abeſt a Polemone.

10. Φλογοειδὲς) Polemo, φλογῶδες, et pro ἐμμανές inſeqq. habet σημαίνει τὸν ἄνδρα κατήγορον εἶναι.

11. Σώματος) Polemo inſerendo articulum τοῦ σώματος legit.

κατὰ μέρος δὲ, [12] τὰ στέρνα ὑπέρυθρα ὄντα, ζέειν ἔνδον τὴν ὀργὴν ἀπαγγέλλει· ὥσπερ εἴ τις τὰς καὶ περὶ τὸν αὐχένα φλέβας, καὶ τὰς ἐν τοῖς κροτάφοις, οἰδούσας ἔχει, [13] ὡς ἐμφανεῖς εἶναι, καὶ αἱματώδη ἔχει [14] τὴν χροιάν. Πρόσωπα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐρυθρὰ, [15] αἰσχυντηλοὺς δηλοῖ. Εἰ δὲ μόναι αἱ παρειαὶ τοιαῦται εἶεν, οἰνόφλυγας σφᾶς λέγε. [16] Περὶ δὲ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς χροιῶν, εἴρηται μὲν ἤδη· καὶ ἐνταῦθα δὲ, ὅσα ἡ χρεία ἀπαιτεῖ, λεχθήσεται. Ὅσοι ὀφθαλμοὶ ὑποφοινίσσουσιν, εἰ μὲν ἅμα [17] ξηρότητι διακαεῖς εἶεν, ὀργίλους εἶναι λέγων, οὐκ ἂν ἁμάρτοις· εἰ δὲ ἅμα ὑγρότητι, οἰνόφλυγες. Γλαυ-

κότης

nunciant, ſic quoque ſe res cum eo habet, cui circa ceruicem et in temporibus venae intumeſcentes conſpiciuntur, et quae colorem ſanguineum referunt. Quibus facies ſuper-erubeſcens eſt, verecundi ſunt: ſi vero genae tantummodo ſic ſunt, eos dicas vini amicos. De coloribus oculorum iam dictum eſt, hoc vero loco, quantum neceſſitas rei exigit, dicetur. Quicumque oculorum ſunt ſubrubri, et ſi prae ſiccitate quaſi ardent, non peccabis, ſi eiuſmodi homines iracundos dicas, ſi autem aeque humiditas adeſt, vinoſi ſunt. Oculi

12. Τὰ στέρνα ὑ.) Pol. p. 272. τὰ στερνὰ ὑπερυθριῶντες.

13. Ὡς) Particula ὡς abeſt a Polemone.

14. Τὴν χροίαν) MS. τὴν χρόαν. *Sylb.*

15. Αἰσχυντηλοὺς) MS. αἰσχυντηροὺς, minus vſitato. *Sylb.* Polemo, p. 249. τραχεῖς ἄνδρας δηλοῦσιν.

16. Περὶ δὲ τῶν etc.) Aphoriſmus iſte in MS. rubrica et titulari forma exaratus eſt. *Sylb.*

17. Ξηρότητι) Polemo p. 236. ξηρότεροι, πολλὴν ὀργὴν ἔχειν τὸν ἄνδρα κ. τ. λ.

κότης ἐν ὀφθαλμοῖς, ἀγριώτερον· [18] μελανότης, ἡμερώτερον· γλαυκὰ γὰρ, τῶν [19] ἀγρίων ζώων τὰ πλείω· τὰ δὲ ἥμερα, μελανόμματά πως εὑρήσεις. Τῶν δὲ γλαυκῶν τὸ μὲν λίαν [20] γλαυκὸν, δειλόν· τὸ δὲ χολῶδες, [21] ἄγριον· τὸ δὲ ταῖς ἐλαίαις κατὰ τὴν χροιὰν ὅμοιον, [22] ἄλκιμον. Τοῦ γεμὴν μέλανος, τὸ μὲν πάνυ μέλαν, [23] δειλόν τε, καὶ δολερόν· τὸ δὲ ὑπόξανθον, [24] καρτερόν τε, καὶ μεγαλόψυχον· [25] τὰ γὰρ μαρμαρύσσοντα ὄμματα, μαργοσύνην κατηγορεῖ· τοιοῦτον γὰρ, καὶ ἡ αἲξ βλέπει. Τὰ δὲ [26] πυῤῥώδη, ἀναισχυντίαν· κυνὸς γὰρ τοῦτο τοῖς ὀφθαλ-

glaucedo, ferociorem, nigredo, mitiorem notat. Ferarum enim vt plurimum oculi ſunt glauci, vbinam vero reperies mites nigroſque oculos? Inter glaucos vero nimia glaucedo timidum, fuluum vero in his, ferocem, et color oleae ſimilis potentem virum notat. Ad nigrum vero quod attinet, nimia nigrities, timidum inſidioſumque prodit, ſubflauum vero, fortem et magnanimum. Nitentes oculi proteruiam produnt, caprae enim ſic

18. Μελανότης) Polemo p. 237. non agnoſcit.

19. Ἀγρίων) Pro hac voce ſubſtituit Polemo ἀλόγων.

20. Γλαυκόν.) Polemo λευκὸν, haud dubie ex librariorum errore.

21. Ἄγριον) Polemo, ἄγροικον.

22. Ἄλκιμον) Polemo, δυνατὸν ἄνδρα δηλοῖ.

23. Δειλόν τε) Polemo δεινόν τε, quae literarum permutatio a librariis facile fieri potuit.

24. Καρτερὸν) Polemo, ἰσχυρόν.

25. Τὰ γὰρ μάρμαρ.) Paulo aliter hic canon apud Polemonem exaratus eſt.

26. Πυῤῥώδη) Supra quoque legitur aliquoties, ſed

θαλμοῖς τέκμαιρου. [27] Ὠχρὰ δὲ ὄμματα καὶ ἀλλοχροίας ἔχοντα, [28] πτῶκα ἄνδρα, καὶ ὑποπτευτὴν σημαίνει. [29] Στίλβοντες ὀφθαλμοὶ, ἀφροδίσιοι· οἵους ἔχουσιν οἱ ὄρνιθες.

κϛ΄. ΠΕΡΙ ΤΡΙΧΩΝ.

Ἄνδρα [1] οὐλότριχα, δειλὸν καὶ κερδαλέον λέγε· τὸν δὲ ἰθύτριχα, ἀγριώτερον, καὶ ἀνοητότερον· ἀρίστη

δὲ

conſpiciuntur. Rubri vero impudentiam indicant, canum enim oculis hoc ſignum ineſt. Pallidi autem oculi, quibus alii ſunt intertexti colores, pauidum ſuſpicioſumque virum indicant. Lucentes oculi ſunt venerei, tales enim aues habent.

XXVI. De pilis.

Virum pilis criſpis praeditum, timidum ac quaeſtuoſum appella, qui vero ſimplicibus gaudet, ferociorem, et imprudentiorem. Co-

malim hic cum MS. πυῤῥὸν: quomodo etiam apud Ariſtotelem eſt; p. 146. l. 3. *Sylb.* Vide quae ibi nota 167 diximus.

27. Ὠχρὰ) Ariſtot. p. 146. ὠχρομμάτοι, qui tamen non agnoſcit ὑποπτευτήν.

28. Πτῶκα) Eſt proprie haec vox epitheton leporis, qui et πτὼξ dicitur, v. Hom. Il. χ΄. v. 312. ἁρπάξων ἢ ἄρν' ἀμαλὴν, ἢ πτῶκα λαγωόν. *Raptura vel agnum tenerum, vel timidum leporem.*

29. Στίλβοντες) Ariſtot. p. 147. οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς στιλπνοὺς ἔχοντες, λάγνοι.

1. Οὐλότριχα) Vide Ariſtot. ſupra p. 151. et Pol. p. 189.

δὲ κόμη, ἡ τὸ [2] μέσον τούτων ἔχουσα· ἐπεὶ [3] (καὶ) πυκνότης τριχῶν ἄκρα, θηριώδης· καὶ ψεδνότης δὲ, κακοηθείας, καὶ δόλου σημεῖον· τὸ δὲ τούτων μέσον, ἐπαινετόν. Μαλακαῖς δὲ πάνυ θριξὶ τετριχῶσθαι, γυναικεῖον. Οὐ μὴν αἱ πάνυ σκληραὶ τρίχες, ἀγαθαί· ἀγριότητος [4] (τὸ) γὰρ σημεῖον· τὸ δὲ μέσον καὶ ἐν τούτοις ἄριστον. Μέλαινα κόμη, δειλίαν, καὶ [5] πολυκερδίαν ἀπαγγέλλει. Ἡ δὲ ἄγαν [6] ξανθὴ, καὶ ὑπόλευκος, ὁποία Σκυθῶν, καὶ Κελτῶν, ἀμαθίαν καὶ σκαιότητα, καὶ ἀγριότητα· τὸ δὲ πράως ὑπόξανθον, εἰς εὐμαθίαν καὶ ἡμερότητα, καὶ εὐτεχνίαν

ma media in his optima eſt. Extrema pilorum denſitas, ferinum, raritas vero, prauorum morum ac fraudulentum notat. Inter haec autem media qualitas optima eſt. Admodum mollibus pilis tectus, femineus cenſetur. Neque admodum duri pili boni ſunt, ferociae enim ſignum illis ineſt. Et media qualitas in his optima. Pilus niger timiditatem, multamque quaeſtuoſitatem indicat. Valde fuluus et ſubalbus, qualis eſt Scytharum Celtarumque, indocilitatem, ſtuporem et feritatem prodit: Leuiter autem ſubfuluus ad docilitatem, manſuetudinem et ſolertiam ten-

2. Μέσον) Has Ariſtoteles ſupra p. 151. ἀκρουλεῖς appellat.

3. (Καί) Incluſa καὶ abeſt a MS. *Sylb.*

4. Τό) Incluſum τὸ abeſt a MS. *Sylb.*

5. Πολυκερδίαν) MS. πολυκέρδειαν ἀγγέλλει *Sylb.* Vulgatum ἀπαγγέλλει ex praecedente ſyllaba αν, temere a librario repetita et in απ mutata, procul dubio originem traxit. Vide Pol. p. 190.

6. Ξανθή) Polem. p. 185. habet ξανθὴ καὶ λευκὴ, δύναμιν καὶ θυμὸν λέγει.

τεχνίαν [7] συντείνει. Πυῤῥότης δὲ ἄκρατος, [8] καὶ τὸ τῆς ῥοιᾶς ἄνθος, οὐκ ἀγαθόν· ὡς ἐπὶ πλεῖστον γάρ ἐστιν αὐτῶν τὰ ἤθη θηριώδη, καὶ ἀναίσχυντα καὶ φιλοκερδῆ. Σκέλη τετριχωμένα πάνυ θριξὶ πυκναῖς καὶ μεγάλαις, [9] δυσμαθίαν καὶ ἀγριότητα σημαίνει. Ὅσοις δὲ ὀσφύες καὶ μηροὶ χωρὶς τῶν ἄλλων [10] μερῶν πολύτριχές εἰσι, [11] λαγνείας εὐτυχοῦσι. Γαστέρα καὶ στήθη ἐπὶ πολὺ κομῶντας, κούφους καὶ ἀλλοπροσάλλους καὶ [12] ἀσελγεῖς λέγει. Ὤμους δέ,

dit. Excedens rubedo, floribus balauſtiorum ſimilis, non bona, talium ſiquidem mores plerumque ſunt feriores, impudentiores, et lucro quaerendo aptiores Crura pilis denſis et magnis obſita, indocilitatem et ferociam ſignificant. Quibuſcumque autem lumbi et femora, reliquis partibus exceptis, multis pilis ſunt tecta, libidini ſunt dediti. Venter et pectus multis obſitum crinibus, ſignum perhibet inconſtantis, ſe ab vno ad alterum conferentis et laſciui viri. Humeros vero et meta-

7. Συντείνει) MS. τείνει ſine praepoſitione σύν. Et mox πυρότης vnico ρ. minus recte. *Sylb.* Ariſtoteles quoque πυῤῥότης habet.

8 Καὶ τὸ τῆς) Conuenientius legendum κατὰ τὸ τῆς ῥοιᾶς ἄνθος, vt ſupra p. 191. *Sylb.*

9. Δυσμαθίαν) Polemo, p. 192. δυσμαθῆ καὶ ἀγριώτερον.

10. Μερῶν) Μελῶν exhibet Polemo.

11. Λαγνείας εὐτυχοῦσι) Rom. et Pariſ. λαγνείᾳ ἐντυχοῦσι. Ego MS. ſequi malui. Polemo p. 192. ſimpliciter habet λάγνοι ἄνδρες εἰσί. *Sylb.*

12. Ἀσελγεῖς) Polemo ἀσθενῆ.

δὲ, καὶ μετάφρενα [13] τετριχῶσθαι, ὀρνίθιον ἄντικρυς· [14] μετάρσια γὰρ νοήματα καὶ οὐ στερεὰ δείκνυται. Στέρνα δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τετριχωμένους θριξὶν [15] ἀμφιλαφέσι, θερμοβούλους καὶ διψύχους λέγε. Τὸ δὲ πᾶν σῶμα [16] δεδασύνθαι τριχὶ στερεᾷ καὶ ἀμφιλαφεῖ, βοῶδες. Τοῦ δὲ αὐχένος τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ δασύνεσθαι, πρὸς ἀλκῆς τε, καὶ εὐψυχίας νόμιζε. Καὶ τοῦ μετώπου δὲ εἰ εἰς τὸ μέσον [17] ἐπικαταβαίνοι ἡ χαίτη, εἰς δὲ τὰ ἑκατέρωθεν ὑποχωροίη, μεγαλοψυχίας καὶ ἀλκῆς πλήρης ὁ τοιοῦτος.

phrena villoſa, ſimilitudinem cum auibus innuunt: ſuperba ſiquidem conſilia, quae non firmo inſiſtunt fulcro, notant. Sterna autem circumquaque denſe hirſuta calidos, praecipitibus conſiliis vtentes et titubantes notant. Vniverſum autem corpus, firmis denſiſque pilis tectum, bouinum eſt. Ceruicis pars verſus caput piloſa fortitudinis et boni animi ſignum cenſendum. Si autem capillus ad medium frontis ſeſe extendit, ita, vt ab vtraque ſenſim recedat parte, talis magno animo multaque fortitudine praeditus eſt. Pili erecti, timiditatis et fraudulentiae teſtes ſunt. Quibuſcumque

13. Τετριχῶσθαι) Vulg. ed. τετριχωμένα: quod ferri poteſt, ſi pro λέγε, reponas λέγει. *Sylb.* Polemo quoque dat τετριχωμένα, reliqua paululum immutata exhibet.

14. Μετάρσια) Polemo l. l. ὑψηλὰ --- --- καὶ οὐ σταθερά. Erotian. autem μετάρσια explicat ὑψηλά.

15. Ἀμφιλαφέσι) Polemo δασείαις et pro διψύχους, εὐψύχους.

16. Δεδασύνθαι) Pol. p. 193. δασύτριχες τριχὶ στερεᾷ, vide quae Sylburgius ibi n. 19. monuit.

17. Ἐπικαταβαίνοι κ. τ. λ.) Pol. p. 193. ἐπικαταβαίνουσα εἰς τετρίχωται, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν οὔ, etc.

τοιοῦτος. Τρίχες δὲ ὀρθαὶ ἑστῶσαι, δειλίας καὶ κακομηχανίας μάρτυρες. Ὅσοις τῶν ὀφρύων τὰ πρὸς τῇ ῥινὶ [18] κάτω νεύει, τὰ δὲ ἐφ' ἑκάτερα εἰς τοὺς κροτάφους χωρεῖ, τούτους ὑσὶν εἴκαζε· οἱ δὲ σφόδρα [19] δασόφρυες, ἀνιαροί· πρέπει γὰρ αὐτοῖς ἀνία.

κζ. ΠΕΡΙ ΚΙΝΗΣΕΩΣ.

Περὶ δὲ κινήσεως, τάδε ἴσθι· ὡς τὸ μὲν αὐτοφυὲς αὐτῆς καὶ ἀπρονόητον, χρὴ διαγινώσκειν κατὰ [1] τὸ πρέπον. Ὅσοι δὲ σχηματίζουσιν ἑαυτοὺς, καὶ κινοῦνται, [2] ἐπιτετευγμένους φυσιογνωμόνει καὶ τούτους.

autem supercilia ab vna parte nasi sunt coniuncta, ab altera vero ad tempora vsque pertingunt, ii porcis similes sunt. Qui admodum densis pilis supercilia habent repleta, tristes sunt, conuenit enim ipsis moestitia.

XXVII. De motu.

De motu vero probe haec teneas; quomodo scilicet innatum et proprium ex decentia debeas dignoscere. Quicumque enim sibimet ipsis formam quamdam et motum fingunt, hos ex signis iudica physiognomonicis, tan-

18. Κάτω νεύει) Polemo, p. 194. κατανεύει.

19. Δασόφρυες) Pro δασόφρυες supra est συνόφρυες ap. Aristot. p. 149. et apud Polem. p. 194. *Sylb.* Vide quae supra p. 149. not. 180. monita sunt.

1. Τὸ πρέπον) Sub hac voce h. l. intelligit *venustatem* et *dignitatem*, quam requirit Cicero offic. L. I. c. 36. vbi de motu et gressu egregia praecepta exstant.

2. Ἐπιτετευγμένους) MS. ἐπιτεταγμένους. *Sylb.*

τους. Τρίπλουν δὲ τὸ γένος τούτων. Οἱ μὲν γὰρ, [3] σεμνότητα περινοοῦσιν, ἀρχὰς, καὶ δυνάμεις ἐν πόλει μνώμενοι, καὶ γάμους ἐνδόξους· ἐνίοτε δὲ, εἰς εὐτέλειαν καὶ φειδωλίαν [4] καὶ περιχαρίαν, καὶ εἰς συγνότητα ἑαυτοὺς μετατυποῦσι, δι' οὗπερ ἂν ἀρέσειν τρόπου τούτοις νομίσωσιν, οὓς [5] θεραπεύουσιν· ἕτεροι δὲ [6] ἁβρύνονται αὐτῶν· οἱ μὲν γὰρ, παιδικοῖς

quam tales, qui habitum sibi acquisiuere. Tria autem horum sunt genera. Quidam enim grauitatem prae se feruat, principatus et potestatem in vrbe ambientes, et nuptias gloriosas: Alii vero ad frugalitatem, et parsimoniam, et immoderatam laetitiam, et moestitiam se transferunt, qua videlicet ratione ipsis, quibus ministrant, se existimant amicos reddere. Alii autem cultum sibi comparant, si-

3. Σεμνότητα) Hanc virtutem in incessu potissimum commendat Clem. Alex. Paedag. III. 11. his verbis: Ἀποσκορακιστέον ἡμῖν καὶ τοῦ περιπάτου τὸ μανιῶδες· τὸ δὲ σεμνὸν καὶ τὸ σχολαῖον ἐκλεκτέον, οὐ τὸ βάδισμα τὸ μηλλιτικόν. Οὐδὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς σκελεύειν, καὶ ἐξυπτιάζοντα παραβλέπειν εἰς τοὺς ἀπαντῶντας, εἰ ἀποβλέπουσιν εἰς αὐτὸν, καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς ἐμπομπεύοντα, καὶ δακτυλοδεικτούμενον. *Ab incessu nobis procul est amoliendus gressus furiosus, sed honestus et lentus nobis est eligendus, non autem nimis tardus. Sed neque in via fluctuare decet, nec supina ceruice obuios respicere, an se adspiciant, tamquam traducentem pompam in scena, et qui digitis monstretur.*

4. Καὶ περιχαρίαν, κ. τ. λ) Malim transposita praepositione καὶ εἰς περιχαρίαν καὶ συγν. *Sylb.* Quae lectio vtique melior.

5. Θεραπεύουσιν) Huc refert quoque Cic l. l. *nimias celeritates in festinationibus.*

6. Ἁβρύνονται) Respicitur ad gressum delicatum et mollem, et vestimenta, de quibus Phaedrus in Menan-

κοῖς ἀρέσαι βουλόμενοι· οἱ δὲ, ἄνδρας ἐφ' ἑαυτοὺς, ὥσπερ γυναῖκες, προκαλούμενοι. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος ἐςὶ τῶν ἀνδρογύνων μὲν ὄντων φύσει, πλαττόντων δὲ αὑτοὺς εἰς τὸ ἀνδρεῖον· διὸ ὑφορῶνται ῥαδίως. Καὶ γὰρ βάδισμα, καὶ φθέγμα, καὶ βλέμμα μιμεῖσθαι σπουδάσαντες ἀνδρὸς, εἴπερ ἐξαίφνης φοβηθεῖεν, ἢ καὶ ἀνιαθεῖεν, ταχὺ παλινδρομοῦσιν εἰς τὴν ἑαυτῶν φύσιν· καὶ χωρὶς δὲ τούτου, τὸ ἐπιτηδευόμενον αὐτῷ, οὐκ ἁπλῶς ἄν τις καταμάθοι· οἱ μακρὰ βαίνοντες, [7] τελεςικοὶ παντὸς πράγματος, μεγαλόνοι·

quidem amasiis student placere, et quae ad se viros sicuti mulieres allicere curant. Tertium vero genus est androgynorum, et quidem a natura, qui tamen sese ad virile agendum formant, quare facile suspicantur. Incessum enim, et loquelam, et obtutum virorum imitari tentant, siquidem subito timore aut moerore si percutiantur, iterum celeriter ad sui reuertuntur naturam. Hoc vero excepto non facile quis intelliget, quidnam sit vsu et exercitio ab ipsis acquisitum. Qui longi gres-

dro, L. IV. *Vnguento delibutus. vestitu adfluens Veniebat, gressu delicato et languido.* Vide Cl. Alex. Paed. III. 11. αἱ γυναικεῖοι κινήσεις καὶ θρύψεις καὶ χλιδαὶ κολουςέαι παντελῶς. Τὸ γὰρ ἁβροδίαιτον τῆς περὶ τὴν περίπατον κινήσεως, καὶ τὸ σαυλὰ βαίνειν, ὥς φησιν Ἀνακρέων, κομιδῇ ἑταιρικά. *Muliebres motus, luxus et deliciae omnes sunt vitandae. Mollis enim in incedendo motus, effeminatique ac eneruati incessus, vt ait Anacreon, sunt valde meretricia.*

7. Τελεςικοὶ) MS. τελικοὶ, et mox incontracte μεγαλόνοοι, minus belle. *Sylb.* Vide supra Arist. p. 157. qui τελεςικὸς habet.

νοι· οἱ μικρὰ βαίνοντες, ἄπρακτοι, πικροί· ἔνιοι δὲ καὶ φειδωλοὶ, καὶ ἐπίκλοποι τὰ ἤθη, καὶ λαθραῖα [8] βουλόμενοι. Ταχυτὴς δὲ ἐν κινήσει, ἅμα μὲν ὀρθότητι, καὶ λαμπρότητι, εἶδος θερμόβουλον, ἐγχειριςὴν, [9] δραςὴν ἔφηνεν. Εἰ δὲ [10] ταχὺ βαίνων ὑφορῷτο καὶ πτώσσοι, καὶ τὸ πᾶν εἶδος καθέλκοι, καὶ συνάγοι ἑαυτὸν, φειδωλίας [11] (καὶ δειλίας) καὶ κακομηχανίας, καὶ ἀνελευθερίας πιςὰ παρέχει τεκμήρια. [12] Ἅμα δὲ κινήσει ταχεία, τάραχος ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ

ſus ſunt, omne opus perficiunt, ac ſunt magnanimi, qui breuis ſunt greſſus, inepti et amarulenti, quidam vero etiam parci, et moribus fraudulentis, clandeſtina amantes. Celeritas in motu coniuncta rectitudine et elegantia, formam apparere facit calidi in conſiliis ſuggerendis, ſolertis in aggrediendo et miniſtri. Quicumque celeri greſſu eſſe conſpicitur, et perterritus eſt, et omnem formam contrahit, et ad ſe conuertit, ille prae ſe fert ſigna certa parſimoniae, timoris, fraudulentiae et illiberalitatis. Si autem ſimul cum motu celeritas, conſternatio in oculis, capitis

8. Βουλόμενοι) In MS. duplex eſt ſcriptura, βουλόμενοι, et βουλευόμενοι. *Sylb.*

9. Δραςὴν) Malim δράςην, vt πλάςην et ſimilia. *Sylb.*

10. Ταχὺ βαίν) Vide ſupra Ariſtot. p. 153.

11. (Καὶ δειλίας) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.*

12. Ἅμα δὲ κ) Commentarii loco eſſe poſſunt, quae Cic. de off. L. I. c. 36. dicit: *Cauendum --- ne in feſtinationibus ſuſcipiamus nimias celeritates, quae, quum fiunt, anhelitus mouetur, vultus mutantur, ora torquentur: ex quibus magna ſignificatio fit, non adeſſe conſtantiam.*

καὶ κεφαλῆς ἀστασία, καὶ ἄσθματα, [13] ταῦτα εἴδη κακοῤῥέκτου καὶ μεγαλοῤῥέκτου, καὶ φευκτέου ἀνδρός. Ὁ δὲ [14] ταχὺ μὲν, μικρὰ δὲ βαίνων, φιλοκερδής, κακοῦργος, [15] δειλίας τε εἰς ἄκρον ἥκων. [16] Σχολαία βάδισις, αὐτοφυὴς μὲν, νωθεστέρα, βαδυγνώμων δὲ, καὶ πραεῖα, εἰ μὴ [17] ἀντιλέγοι τὰ μείζω σημεῖα. Εἰ δὲ ἑκὼν βραδύνοι, καὶ ἐφιστάμενός γε ἐν ταῖς ὁδοῖς περιβλέποι ὑψαυχενῶν, ἴσθι [18] (καὶ) ὑβριστὴν ὄντα καὶ ὑπερήφανον καὶ μοιχικόν. Χεῖρας δὲ, καὶ πόδας [19] καλὸν ἐπιφωρᾶσθαι ἔχει κατὰ ταὐτὸν

non firma ſtatio, et anhelationes coniunctae ſunt, tales formae improbi, valde cupidi et deteſtabilis ſunt viri. Qui vero celeri, at breui tamen ingreditur greſſu, lucri cupidus, maleficus eſt, et apud eum timiditas ad ſummum peruenit. Tardus greſſus, iſque naturalis, et quidem lentior, taciturnum et facilem notat, niſi reliqua contradicant ſigna. Qui vero ſponte tarde ingreditur et inſtat, et in viis erecta ceruice circumſpectat, eum et iniurioſum, et ſuperbum, ac adulterum cenſemus. Bonum autem eſt, ſi manus et pedes eodem modo ſe cum motu habere deprehen-

13. Ταῦτα εἴδη) MS. cum apoſtropho ταῦτ' εἴδη. *Sylb.*

14. Ταχὺ) Paulo aliter haec pronuntiat Ariſtot. p. 153.

15. Δειλίας τε) MS. dandi caſu δειλίᾳ τε: ſtructura minus bella. *Sylb.*

16. Σχολαία) βραδυβάμων Ariſt. ſed alia expoſitio ibi eſt.

17. Ἀντιλέγοι) MS. ἀντιλέγει indicatiui verbi modo; at non item in ſeq. *Sylb.*

18. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt ab eodem MS. *Sylb.*

19. Καλὸν etc.) MS. καλὸν ἐστι φωρᾶσθαι ἔχειν. *Sylb.*

ταὐτὸν τῷ παντὶ ἐπὶ κινήσεως. Ὁ δὲ ἐν τοῖς ὤμοις ὑποκινούμενος, καὶ ἅμα πρᾴως κεκυφὼς, μεγαλονοίας, καὶ ἀνδρείας εὖ ἥκει· οὕτω γὰρ καὶ λέων βαίνει. Ὁ δὲ ἐν τοῖς ὤμοις ὑποκινούμενος, ὀρθὸς δὲ ὢν καὶ ὑψαυχενῶν, αὐθάδης τε, καὶ ὑβριστής· οὕτω γὰρ βαίνει [20] (ὁ) ἵππος. Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ ἀπὸ τούτων συμβαλεῖν ἂν δύναιο. Οἱ δὲ παντὶ τῷ σώματι κινούμενοι, ὤμοις τε, καὶ καθ' ἕκαστον τῶν μελῶν, ἀνδρόγυνοί εἰσι, τοῦτο γὰρ ἀντικρὺς [21] γυναικεῖον. Ἀνδρόγυνοι δὲ, καὶ οἱ [22] κλίνοντες αὐτοὺς εἰς τὰ δεξιὰ τῇ κινήσει· οἱ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἀποκλίνοντες, ἀνοητότεροι. Ὅσοι δὲ [23] κατακλῶσι σφᾶς αὐτοὺς

duntur. Quicumque autem in humeris leuiter mouetur, ſimulque facile pronus ſpectans, illi bene magnus conuenit animus et fortitudo, ſic enim leo ingreditur. Qui vero leuiter in humeris ſe mouet, erectuſque ac elata ceruice, ſuperbus eſt, et petulans; ſic enim ingreditur equus. Et ſic ex his de reliquis licet coniicere Vniuerſo autem corpore mouentes ſe, humeris ſinguliſque membris, ſunt androgyni, hoc enim e regione femininum eſt. Androgyni vero etiam ſunt, qui in motu ſe ad dextram inclinant partem, qui vero in ſiniſtram, ſtupidiores. Quicumque autem ſe-

20. (Ὁ) Incluſus articulus abeſt a MS. *Sylb.* Paulo aliter priorem et hunc characterem tradit Ariſt. p. 154.

21. Γυναικεῖον) MS. γυναικεῖον. *Sylb.* Vide Ariſtot. p. 155.

22. Κλίνοντες) Ariſtoteles p. 155. hunc canonem ſic effert: οἱ δὲ τοῖς ποσὶν ἐξεστραμμένοις πορευόμενοι, καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις, ἀναφέρονται ἐπὶ τὰς γυναῖκας.

23. Κατακλῶσι.) Ariſtoteles loco laudato habet περικλώμενοι καὶ ἐντριβόμενοι,

αὐτοὺς καὶ ἐγκλίνουσι, κόλακές εἰσι· τοῦτο γὰρ ποιεῖ ὁ κύων, ὅταν σαίνῃ καὶ θωπεύῃ.

κη. ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Πνεῦμα τὸ [1] λίαν ἀτρεμοῦν, ὡς ἀπνόῳ ἐοικέναι, Φροντιστοῦ ἀνδρός· (ὁποία δὲ ἡ [2] Φροντὶς, παρὰ τῶν ὀφθαλμῶν μάνθανε) [3] εἰ δὲ ἀτρεμὲς ἂν ἐπὶ πολὺ ἀθρόως ἐπίοι, ὥσπερ ἐκ παλιῤῥοίας, καὶ πλυμμυρίδος, λύπῃ τινὶ συνέχεται. Εἰ δὲ [4] (καὶ) κεφαλὴν ἐπικινῶν ἅμα ἐπιστένει, μετανοεῖν ἔοικεν [5] κακόν τι δράσας, ἢ εἰπὼν

metipſos diducunt, et inclinant, adulatores ſunt; hoc ſiquidem canis facit, ſi adulatur et blanditur.

XXVII. De reſpiratione.

Valde lenis reſpiratio et quaſi exanimis, viri meditantis (qualis autem meditatio ex oculis apparet.) Si autem tranquilla, multaque interdum cellerrime effudit, quaſi ex humiditatis refluxu et inundatione, triſtitia affectum ſignificat. Si autem inclinato ſimul capite quis ingemiſcit, videtur is de male factis di-

1. Λίαν ἀτρεμοῦν) Rom. et Par. λεῖον ἀπονεμοῦν: perperam; nec multo rectius apud Polemon. ſupra p. 247, αὖ ἀνατρέπον, ego MS. ſequi malui. *Sylb.*

2. Φροντὶς) Vide quae de ſignis ex oculis monuit Meurſ. in ſpicil. ad Theocr. p. 2. Pro ὁποία Polemo p. 243. habet ποταπή.

3. Εἰ δὲ ἀτρεμὲς) Fortaſſe rectius ἀτρεμήσαν ἐπὶ π. vel ſaltem ἀτρεμὲς ὄν. *Sylb.* Pro ἐπίοι Pol. p. 144. habet λέγει.

4. (Καὶ) Incluſa haec particula addita e MS. *Sylb.*

5. Κακόν τι δράσας, ἢ εἰπὼν) Pol. p. 144. κακόν τι ποιῶν, ἢ ἰδών.

εἰπών. Ἐὰν δὲ δεδορκόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς ταῦτα ποιῇ, προβουλεύει κακὰ μᾶλλον, ἢ μετανοεῖ. Πνεῦμα [6] λεῖον, σχολῇ καὶ ἀψοφητὶ χωροῦν, τὴν γνώμην εὖ ἔχειν δηλοῖ. [7] Ὅταν δὲ ὑποβρυχᾶται, καὶ μεγάλα ἀναπνέῃ, ἀγριότητα, καὶ οἰνοφλυγίαν κατηγορεῖ. Οἱ δὲ ἀσθματίαι, ὁπόσοις καθάπερ [8] ἐκ δρόμου τὸ πνεῦμα ἐλαύνεται, ἄβουλοι, κακόθυμοι, [9] παντορέκται, παντοεπεῖς. Ὅσοι δὲ [10] μετάρσιον ἐμπνέουσι, καὶ αὐτοῖς πυκνόν τε, καὶ ἐλαφρὸν τὸ πνεῦμα ἐν ταῖς ῥισὶν ἐμπνεῖ, δειλία, καὶ ἀθυμία ἐν

ctisue dolore affici. Intensis haec autem si fiunt oculis, mala potius consilia, quam moerorem indicant. Leuis respiratio, quieta et sine strepitu procedens, indicat animi tranquillitatem, si autem profunda ac magna est respiratio, rusticitatis est et vinositatis indicium. Si autem anhelationes, quibus spiritus quasi per cursum emittitur, illi sunt consilii inopes, malo animo praediti, malefici, et multiloqui. Quicumque autem alte inspirant, et spiritum trahunt frequentem et paucum, hi timidi et pusillanimes sunt. Verum

6. Λεῖον) Polemo habet εἰδὸν, et pro ἀψοφητὶ in sq. ἐκτυπί.

7. Ὅταν) Hanc particulam pro vulgata ὅτε reposui ex MS. *Sylb.*

8. Ἐκδρόμου) MS. ἔκδρομον: minus belle. *Sylb.* εἰσδρομεῦν Pol. p. 245.

9. Παντορέκται, παντοεπεῖς) Polemo l. l. παντεπίθυμοι, παντολόγοι.

10. Μετάρσιον) Polemo ὑψηλὸν, sensu non mutato.

ἐν τούτοις ἐστί. Γίνονται δὲ καὶ ἀνδρόγυνοι, ὅταν τὰ ἄλλα σημεῖα [11] συμμαρτυρῇ.

κθ. ΠΕΡΙ ΦΘΟΓΓΟΥ Η ΦΩΝΗΣ.

Φθέγγεσθαι [1] βαρὺ πάνυ καὶ σαθρὸν, ἀνοήτω, καὶ ὑβριστῇ, καὶ γαστριμάργω πρέπει. Ἠχὴ δὲ [2] κακοηχεστέρα, βληχωδεστέρα, ἀναισθήτου. Ὅσοι δὲ ἀπὸ βαρέος ἀρξάμενοι φθόγγου, εἰς ὀξὺ τελευτῶσι, [3] ὀργηταὶ, δύσθυμοι. Ὀξὺ δὲ καὶ αὐχμηρὸν φθέγγεσθαι, ποικίλου ἀνδρός ἐστιν. Ὁ δὲ ὀξὺ καὶ

etiam fiunt androgyni, reliquis fcilicet confpirantibus fignis.

XXVIII. De loquela et voce.

Valde grauiter et debiliter loqui, infipientem, iniuriofum, et gulofum denotat. Soni autem male articulati et balatorii infenfibilem produnt. Quicumque a graui incipientes, definunt in acutum, iracundi et grauiter affecti funt. Acute et preffe loqui, variabilis eft viri. Acute autem, delicate et articulate qui loquitur, androgyni figna habet. Quicumque

11. Συμμαρτυρῇ) Hoc verbum pro fimplici μαρτυρῇ repofui ex MS. *Sylb.* Et fic quoque dat Polemo p. 246.

1. Βαρὺ πάνυ καὶ σαθρὸν) MS. βαρὺ καὶ πάνυ σαθρὸν *Sylb.* Totus canon fic eft apud Polem. p. 252. nifi quod pro πρέπει ibi legatur δηλοῖ.

2. κακοηχεστέρα) Pro κακοηχεστέρα contra exemplarium confenfum hanc vocem repofui ex Polem. p. 252. *Sylb.* Interpres vulgatam fequutus probum fenfum elicere ftuduit, vertendo: *male articulati.*

3. Ὀργηταί) Pro hac voce apud Polemonem p. 253. legitur τραχεῖς. *Sylb.*

καὶ μαλακὸν, καὶ [4] *εὐκαμπὲς φθεγγόμενος, ἀνδρόγυνον ἐπισημαίνει. Ὅσοι δὲ* [5] *κοῖλον, καὶ βαρὺ καὶ ἀκαμπὲς ἠχοῦσι, γενναῖα τούτοις τὰ ἤθη, καὶ μεγαλόνοια αὐτοὺς κοσμεῖ, καὶ δικαιότης. Ὅσοι δὲ μαλακόν τι καὶ βαρὺ φθέγγονται,* [6] *ἤπια, καὶ τούτοις τὰ νοήματα. Οἱ δὲ κλαγγηδὸν* [7] *φθεγγόμενοι, ὀξύ τε καὶ ὀρνίθιον φθέγμα ἱέντες,* [8] *μάργοι καὶ χαῦνοι, καὶ μετάρσια νοοῦντες. Ἀσθενὴς δὲ φωνὴ καὶ ἅμα* [9] *γοερὰ, φιλοκερδῆ, καὶ ἀνιαρὸν, καὶ ὕποπτον ἐν πᾶσιν ἀνδράσι σημαίνει. Ὁπόσοι δὲ ἐν*

ῥινὶ

cauum grauemque ſonum abſque omni modulatione emittunt, ii moribus ingenuis, magno animo, et iuſtitia ſunt condecorati. Qui autem delicate et grauiter loquuntur, illis manſuetudo animi ineſt. Cum clangore autem qui efferunt verba, et acutam vocem ad auium inſtar habent, improbe libidinoſi, ſuperbi atque elati ſunt. Imbecillis vox ac flebilis lucro inhiantem, triſtem ac ſuſpicioſum inter omnes ſignificat. Per naſum autem qui loquuntur, mendaces, prauorum morum, faſcinatores, et de damnis aliorum gaudentes ſunt. Vehementer et debiliter loqui, iram et

4. Εὐκαμπὲς) Sic emendaui, quamquam omnes editiones tuentur εὐλαμπές. Et pro ἐπισημαίνει in ſq. Polemo habet l. l. ἐςὶ σημεῖον.

5. Κοῖλον) Polemo addit βαῶσι.

6. Ἤπια) Polemo p. 254. ἀγαθά

7. Φθεγγόμενοι) Polemo l. l. ἐκβοῶντες, at vox ἱέντες omittitur.

8. Μάργοι) Polemo habet μάταιοι, et pro μετάρσια apud eumdem eſt ὑψηλὰ, vt in ſuperiori capite not. 10.

9. Γοερὰ) Polemo ὑποκλαίουσα, et pro ἀνιαρὸν, λυπηρὸν, ac pro ὕποπτον, ὑπονοούμενον

ῥινὶ φθέγγονται, ψευδεῖς, κακοήθεις, [10] βάσκανοι, πήμασιν ἄλλων χαίροντες. [11] (Σφοδρὸν φθέγγεσθαι, καὶ ὑπόσαθρον, ὀργὴν καὶ βίαν,) καὶ ἀνομίαν, καὶ μισανθρωπίαν σημαίνει. Ὀξὺ δὲ καὶ ἀσθενὲς φθεγγέσθαι, [12] ἀργίας καὶ δειλίας· ταχὺ δὲ, [13] ἀβουλίας καὶ ἀνοίας σημεῖον. Οἱ χαλέπως φθεγγόμενοι, κακοὶ καὶ ἀνοητοί, ὡς [14] ἐπιτοπολύ. Εἰ δέ τι, καὶ ἄλλο φωνεῖ τῶν ζώων, πρὸς ἕκαστον, [15] ὅταν τις ὅμοια φθέγγηται, [16] ἀναφέρειν τε, καὶ διαιρεῖν χρὴ εἰς τὸ ὅμοιον ἦθος. Οἱ μὲν γὰρ, [17] κυσίν· οἱ δὲ, πιθήκοις· οἱ δὲ, ὄνῳ· οἱ δὲ, ἵπποις· οἱ δὲ,

vehementiam innuit, ſimulac iniuſtitiam et hominum odium. Acuta et imbecillis loquela, ſocordiae et timiditatis ſignum eſt. Celer vero conſilii inopiam et amentiam ſignificat. Qui difficultate loquelae laborant, praui et inſipientes vt plurimum ſunt. Si vero etiam aliud quid voci animalium propius accedit, id ad ſimilitudinem vocis vel referri debet, vel differentiam infert pro ſimili more. Quidam enim canibus, quidam ſimiis, quidam aſino, nonnulli equis, alii vrſo, alii ouibus, et

10. Βάσκανοι, πημ. etc.) Pol. φθονεροὶ, δεινοὶ εἰς βλάβην ἄλλων.

11. (Σφοδρὸν etc.) Incluſa abſunt a MS. *Sylb.*

12. Ἀργίας καὶ δ.) Polemo p. 255. δειλίας καὶ βασκανίας.

13. Ἀβουλίας καὶ ἀ.) Pol. ἀβούλευτον καὶ ἀνόσιον δηλοῖ.

14. Ἐπιτοπολύ) Rom. ed. et MS. diuiſe ἐπὶ τὸ πολύ. *Sylb.*

15. Ὅταν τις) Malim ὧ ἄν, ſeu ὅτῳ ἄν. *Sylb.*

16. Ἀναφέρειν) MS. habet ἀναφέρειν χρὴ καὶ διαιρεῖν εἰς τ. *Sylb.* Totum canonem aliter profert Pol. p. 255.

17. Κυσίν) Loco huius vocis Polemo p. 156. habet χοίροις.

δὲ, [18] ἄρκτῳ· ἄλλοι δὲ, προβάτῳ, καὶ ἄλλοις ζώοις ὁμοίαν [19] φθογγὴν ἀφιᾶσιν. Εἰδέναι γε μὴν καθόλου προσήκει, ὡς ἐν κινήσει, καὶ φωνῇ, καὶ χροιᾷ, καὶ μεγέθει, καὶ μελῶν ἁρμονίᾳ, [20] τὸ μέσον τῆς κράσεως χρηστὸν ὡς τὸ πολὺ· τὸ δὲ ἐναντίον, κακόν.

λ. [1] ΠΕΡΙ ΕΙΔΩΝ ΑΝΘΡΩΠΕΙΩΝ.

[2] Ὅρους δὲ εἰδῶν ἀνθρώπων ὑποδεῖξαι ἀναγκαῖον οὐ πάντας, ἀλλ' ὅσοι ἀξιόλογοι αὐτῶν. Ἀπὸ γὰρ τούτων οὐ χαλεπὸν καὶ τὰ λοιπὰ γινώσκειν.

λα. ΕΙ-

aliis animantibus similem emittunt vocem. In vniuersum autem eo respicere conuenit, quomodo quis in motu, et voce, et colore, et magnitudine, et harmonia membrorum sit, medium temperaturae vt plurimum vtile est; oppositum autem malum.

XXX. *De formis hominum.*

Necesse autem est definitiones formarum humanarum suppeditare, non quidem omnium, sed tantummodo quae commemoratione dignae sunt, et ex quibus facili negotio reliquae possunt colligi.

18 Ἄρκτῳ) MS. ἄρκῳ. Maior ibidem esset numerorum similitudo, si singulariter legeremus, ἵππῳ *Sylb.* ἄρκτῳ non agnoscit Polemo.

19. Φθογγὴν) Polemo l. l. φωνὴν, et pro γε μὴν, δὴ λοιπὸν.

20. Τὸ μέσον) Polemo τὸ μέσον τούτων εὔχρηστον, et in seq. pro κακὸν habet βαρύ.

1. Περὶ etc.) Fortasse tertius hic liber statui deberet: sicut apud Polemonem haec specierum descriptio secundum librum efficit, p. 282. sqq. *Sylb.*

2. Ὅρους) Prooemii loco haec praemissa absunt a Polemone.

λα. ΕΙΔΟΣ ΑΝΔΡΕΙΟΥ.

Εἶδος οὖν [1] ἀνδρεῖον· ὄρθιον τὸ πᾶν σχῆμα, πλευραὶ [2] καὶ ἄρθρα, καὶ τὰ πάντα ἄκρα τοῦ σώματος ἐῤῥωμένα· [3] ὀστέα μεγάλα, [4] καὶ μὴ σκληρά· κοιλία πλατεῖα· καὶ [5] κοῖλοι ὦμοι, καρτεραὶ ὠμοπλάται, πλευραὶ διεστηκυῖαι, [6] στέρνα ῥωμαλέα, καὶ μετάφρενα, [illegible] ἰσχίον

XXX. *Forma fortis.*

Igitur forma fortis haec est. Tota statura corporis erecta, costae, artus, omnesque corporis extremitates robustae; Ossa magna, sed non dura, venter amplus, humeri concaui, armi robusti, pectora robusta aeque ac meta-

1. Ἀνδρεῖον) Sic habet etiam MS., sed si quis cum Romana malit ἀνδρεῖον, vt supra apud Polem. p. 282. haud equidem refragabor. *Sylb.*

2. Καὶ ἄρθρα etc.) MS. habet, ἄρθρα πάντα, καὶ τὰ ἄκρα τ. σ. *Sylb.* τὰ ἄκρα absunt a Polemone.

3. Ὀστέα) Hic locus valde laborare videtur, cumque Meursius feliciter restituit in Spicil. ad Theocr. p. 170. sic: ὀστέα μεγάλα, κόμη σκληρά, κοιλία πλατεῖα, καὶ κοίλη, ὦμοι καρτεροί, ὠμοπλάται εὐρεῖαι, διεστηκυῖαι, τ. ρ. κ. μ. ισ. σ. π. τὰ σφυρὰ καρτερά. Hunc quoque locum laudat Idem p. 122.

4. Καὶ μὴ) Pro his vocibus apud Polem. est κόμη *Sylb.* Et sic emendauit Meursius, vide obs. anteced.

5. Κοῖλοι) Rectius κοίλη, vt referatur, ad κοιλία, quod vidit Meursius quoque, et sic etiam Polemo.

6. Στέρνα ῥωμαλ.) Ad vnum omnes physiognomones pectoris latitudini roboris indicium inesse censent, quod comprobat Val. Flacc. L. I. *Ostenditque humeros fortes, Spatiumque superbi Pectoris, Herculeis aequum Meleagre lacertis.* Et L. IV. — *nec plura moratus Ingentes humeros spatiosaque pectoris ossa Protulit.*

ἰσχίον σκληρόν· σκέλη σαρκώδη, περὶ [7] τοῖς σφυροῖς καρτερά· πόδες ἀρθρώδεις· χρῶμα ὀξύτερον· βλέμμα ὑγρὸν, [8] γοργόν· οὐ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ, οὐ δὲ πάνυ [9] ἀναπεπετασμένοι, οὐ μὴν οὐδὲ μύοντες· ὀφρύες οὐ τεταμέναι· μέτωπον [10] οὔτε λεῖον, οὔτε τραχύ· φωνὴ ἀπηνεστέρα, ἰσχυρὰ, μεγάλη· πνεῦμα εὐσταθές. Τοιοῦτος μὲν ὁ [11] εὔψυχος καὶ ἰσχυρός.

λβ. ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΛΟΥ.

Ὁ δὲ δειλὸς, τοιοῦτος· τρίχες μαλακαὶ, τὸ πᾶν σχῆμα ἀνειμένον· τράχηλος μακρὸς, τὸ χρῶμα [1] μελανό-

phrena, coxa dura, carnoſa crura et circa malleolos robuſta; pedes articulati, color acutior, obtutus lubricus et toruus, oculi non magni, neque admodum explicati, neque adeo conniuentes. Supercilia non tenſa, frons neque laeuigata, neque confragoſa, vox ſaeua, fortis, magna, reſpiratio aequabilis. Talis bono animo et forti eſt praeditus.

XXXI. Forma timidi.

Timidus vero ſic comparatus eſt, molles pili, tota figura remiſſa, collum longum, color ex

7. Τοῖς σφυροῖς) Sic repoſui ex MS. pro τὰς σφυρὰς, in vulgg. Apud Polemonem eſt τὰ σφυρά. Sylb.

8. Γοργόν) Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

9. Ἀναπεπετασμένοι etc.) Polemo p. 283. ἀνεῳγμένοι, οὐδὲ πάλιν ἠσφαλισμένοι.

10. Οὔτε λεῖον) Polemo l. l. μέτωπον τέλειον, οὐ μὴν γε ὀλίγον.

11. Εὔψυχος etc.) Pol. ἔμψυχος, καὶ καρτερικός.

1. Μελανόχρουν) Polemo p. 284. μέλαν ἢ ὠχρόν.

λανόχρουν, τὸ ὄμμα ταραχῶδες, βλέφαρα ταχυκίνητα, [2] ἆσθμα θορυβῶδες, σκέλη λεπτὰ, ἰσφὺς μακρὰ, στέρνα ἀσθενῆ· [3] μακρόχειρ· φωνὴ λιγυρὰ, μαλακή.

λγ. ΕΙΔΟΣ ΕΥΦΥΟΥΣ.

Τὸν δὲ εὐφυῆ, [1] τοίον δε εἶναι χρή· μεγέθους [2] εὖ ἥκοντα, λευκὸν, ὑπέρυθρον, [3] ξανθὸν, οὐ πάνυ οὐλὸν, οὐδὲ [4] εὐθύτριχα· τὸ πᾶν σῶμα ὄρθιον ὄντα, [5] μέλη μεγάλα, τὰ ἄρθρα ἀπολελυμένα ἀλλήλων· σάρξ

nigro in fuſcum vergens, oculus turbulentus, palpebrae celeriter mobiles, anhelatio conſternationis plena, crura tenuia, lumbi longi, pectora infirma, manus longa, vox canora, mollis.

XXXII. *Forma ingenioſi.*

Ingenioſum autem talem oportet eſſe; iuſta magnitudine, album, ſubrubrum, flauum, non adeo mollem, neque rectis capillis. Tota corporis ſtatura ſit erecta, membra magna, articuli rite ſeiuncti a ſe, caro mediocriter

2. Ἆσθμα etc.) Polemo l. l. τῷ δὲ τῆς ἀναπνοῆς φυσήματι ἀσθενής.

3. Μακρόχειρ) Polemo, χεῖρες μακραί.

1. Τοίον δε εἶναι) MS. τοιοῦτον εἶναι. *Sylb.* Et ſic Polemo quoque p. 285. qui pro χρὴ etiam νέει dat.

2. Εὖ ἥκοντα) Polemo ibidem εὖ μεγέθους ἔχοντα. *Sylb.*

3. Ξανθὸν) Hanc vocem Polemo non admittit.

4. Εὐθύτριχα) Polemo εὐθύτριχον.

5. Μέλη μεγαλα) Haec verba non ſunt in Polemone.

σὰρξ [6] μετρίως ἁπαλὴ, σκέλη καὶ μηροὶ εὐτραφεῖς· σφυρὰ καρτερά· ποδῶν [7] καὶ χειρῶν ἄρθρα γενναῖα· δάκτυλοι [8] ἁπαλοὶ, εὐμήκεις, διεστῶτες ἀλλήλων· [9] πρόσωπα οὐ πάνυ σαρκώδη, οὐδὲ μὴν λεπτά· ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, χαροποί· τὸ ἐν αὐτοῖς ἦθος γεγηθός.

λδ. ΕΙΔΟΣ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΥ.

Τὸν δὲ ἀναίσθητον, τοιοῦτον εἶναι πρέπει· [1] λευκὸν πάνυ, σαρκώδη, προγάστορα, παχυσκελῆ· τὰ δὲ ἄρθρα

mollis, crura et femora bene compacta, malleoli robusti, pedum manuumque articuli robusti, digiti teneri et bonae longitudinis, distincti a se inuicem. Facies neque admodum carnosae, neque macilentae, oculi humidi, bene splendentes, charopi. Mores ipsorum hilares.

XXXIII. *Forma insensati.*

Insensatum autem esse decet talem, videlicet admodum album, carnosum, ventre promi-

6. Μετρίως) Polemo μετρία, sensu eodem manente.

7. (Καὶ) Inclusa coniunctio addita e MS. *Sylb.* Polemo eamdem quoque inseruit, ex quo forte in MS. translata est.

8. Ἁπαλοὶ) Polemo habet ἁπλοὶ p. 285. et in sequentibus praepositionem ἀπ' inserit legendo: διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων.

9. Πρόσωπα οὐ π. σ.) Polemo loco laud. ἐπηρμένα πρόσωπα καὶ σαρκώδη.

1. Λευκὸν π.) Polemo p. 286. ἢ λευκὸς πάνυ, ἢ πάνυ μέλας, in reliquis conuenit cum Nostro.

ἄρθρα μικρὰ, συνδεδεμένα· κλεῖδας συμπεφυκυῖας· τράχηλον κολοβὸν, παχύν· [2] ἄκρα ἀτελῆ, παρειὰς σαρκώδεις, μέτωπον στρογγύλον, [3] βλέμμα κωφὸν, ἀχανές.

λε. ΕΙΔΟΣ ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΟΥ.

Ἀναίσχυντον δὲ ἄνδρα οὕτω χρὴ πεφυκέναι· ὀφθαλμοὶ [1] ἀνιστάμενοι, λαμπροί· βλέφαρα [2] ἀναπεπετασμένα, παχέα· [3] ταχύπους, παχύῤῥιν, ἀντίον

nente, cruribus craſſis, articulis paruis ac coarctatis, clauiculis coalitis, collo decurtato, extremitatibus mancis, malis carnoſis, longa fronte, obtutu ſtupido atque defixo.

XXXIV. *Forma impudentis.*

Impudens autem vir hoc modo eſſe debet comparatus. Oculi exporrecti, ſplendidi, palpebrae ſurſum eleuatae, craſſae, celer pedibus, naſus craſſus, e regione videns, ſeſe

2. Ἄκρα ἀτελῆ) Polemo l. l. contrario ſenſu ἄκρα τέλεια, quae lectio vtique huc transferenda eſſe videtur, quia rei magis conuenit quam ſententia Adamantii.

3. Βλέμμα κωφ.) Polemo p. 287. βλέμμα συμφυὲς καὶ χανὲς, vox κωφὸν apud Noſtrum mutuata ab Ariſtotele p. 45.

1. Ἀνιστάμενοι) MS. ἀνιστάμενοι: aptius ἀναπεπταμένοι: vel vt Romana ed. ex Polemone legit ἀνιπτυγμένοι. *Sylb.* Vide ſupra p. 287.

2. Ἀναπεπετασμένα) Polemo εἰσπεπετασμένα.

3. Ταχύπους) Conuenientius eſſe videtur παχύπους, *craſſipes. Sylb.* Et ſic Polemo l. l. et loco πάχυῤῥιν habet πάχυριν per ſimplex ρ.

τίον ὁρῶν, ἄνω τείνων ἑαυτὸν, πυῤῥὸς τὴν χροιὰν, τὴν φωνὴν ὀξύς.

λϛ. ΕΙΔΟΣ ΚΟΣΜΙΟΥ.

Ὁ δὲ κόσμιος [1] βραχὺ φθέγγεται, βραχὺ [2] βαίνει, τὰ βλέφαρα κινεῖ μέσως, οὔτε συνεχῶς, οὔτε διὰ χρόνου· χαροπὸν, οὐ λαμπρὸν, [3] οὐ δὲ ὑγρὸν ὁρῶν· ἐρυθήματος ὑπόπλεώς ἐστιν.

λζ. ΕΙΔΟΣ ΕΥΘΥΜΟΥ.

[1] Σημεῖα εὐθύμου· μέτωπον σαρκῶδες, λεῖον, χθαμαλὸν,

ipſum ſurſum tendens, quoad colorem ruber, voceque acuta.

XXXV. Signa moderati.

Moderatus vero dicit breuiter, breuiter ingreditur, palpebrarum mediocris ipſi eſt motus, neque frequens neque temporarius; charopus eſt, neque adſpectu ſplendente, neque petulante, plenuſque rubore.

XXXVI. Forma animoſi.

Signa animoſi: Frons carnoſa, laeuis, in al-

1. Βραχὺ φθ.) Polemo p. 288. βαρὺ φθ. quae lectio praeferenda, ob Ariſtotelis conſenſum, qui p. 48. habet φωνὴ βραδεῖα, et vox βραχὺ e ſequentibus tranſpoſita eſt.

2. Βαίνει) Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

3. Οὐ δὲ ὑγρὸν δ) Polemo, ὑγρὸν δὲ ὁρῶν.

1. Σημεῖα εὐθ.) MS σημεῖον εὐθ. ſingulariter. *Sylb.*

μαλὸν, καὶ τὸ πᾶν [2] πρόσωπον σαρκωδέστερον· τὸ εἶδος ὑπνηλόν· ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, [3] οὐ δεδορκότες· κίνησις σχολαία, φωνὴ ἠπία.

λη. ΕΙΔΟΣ ΑΝΙΑΡΟΥ.

Πρόσωπον ἀνιαροῦ [1] ἰσχνὸν, [2] μέτωπον ῥυσσὸν, ὀφρύες [3] ἀπεστραμμέναι, βλέφαρα ἐντεταμένα. Κινεῖται δὲ, ὥσπερ [4] οἱ [5] ὑπέρινοι.

λθ. ΕΙ-

tum sublata, vniuersaque facies carnosa, forma somnolenta, oculi humidi, bene splendentes, non toruo aspectu, motus tardus, demissa vox.

XXXVII. Forma inanimosi.

Facies inanimosi attenuata, frons rugosa, supercilia auersa, palpebrae incisae. Mouetur vero quasi nimium euacuatus.

2. Πρόσωπον) Polemo conuenit cum Adam. at ibi Interpres σῶμα legisse videtur, nam reddit: *vniuersumque corpus.*

3. Οὐ δεδορκότες) Polemo p. 289. ὡς δεδορκότες.

1. Ἰσχνὸν) Polemo, ἰσχυρὸν, sed procul dubio Adamantii lectio vera, reique melius accommodata.

2. Μέτωπον ῥυσσόν) MS. pluraliter μέτωπα ῥυσσά Sylb. Polemo, ῥυσὸν, per simplex σ.

3. Ἀπεστραμμέναι) Polemo ἐκπεπετασμέναι.

4. Οἱ) Haec vox abest a Polemone.

5. Ὑπέρινοι) MS. habet ὑπέρρινα, sed ὑπέρινοι legitur etiam apud Polemonem p. 290. vt sint: *purgationibus supra modum exinaniti seu extenuati:* nisi forte malis: *supra modum fibrosi.* Sylb.

λθ. ΕΙΔΟΣ ΑΝΔΡΟΓΥΝΟΥ.

Ὁ δὲ ἀνδρόγυνος, ὑγρὸν βλέπει, καὶ ἰταμὸν, καὶ δονεῖται τὰ ὄμματα, καὶ περιτρέχει· μέτωπον σπᾷ, καὶ παρειάς· αἱ ὀφρύες [1] μένουσι κατὰ χώραν, τράχηλος κέκλιται, ὀσφὺς οὐκ ἀτρεμεῖ· κινεῖται πάντα τὰ [2] μέλη καὶ ἐπιθρώσκει· ἁλματίας ἐςὶ, [3] γονύκροτος· [4] χειρῶν φοραὶ ὕπτιαι· [5] περιβλέπει ἑαυτὸν· φωνὴ λεπτὴ, ἐπικλάζουσα, [6] λιγυρὰ, σχολαία πάνυ.

μ. ΕΙ-

XXXVIII. *Forma androgyni.*

Androgynus autem petulanter et lasciue videt, oculosque agitat, et mouet circumquaque. Frontem et malas contrahit. Supercilia manent in eodem statu, collum non inclinatur, coxa non absque motu manet. Omnia mouet membra et progreditur subsultim. Saltatorius est, genubus crepitans, manuum gestus supini, circumspicit circa se, vox est tenuis, iucunde clamitans, et admodum tarda.

1. Μένουσι) Polemo οἰδαίνουσι.

2. Μέλη) Polemo inserit vocem ἅλματι, quam in sequentibus mutata forma Noster exhibet.

3. Γονύκροτος) Polemo, γονάτων κρότος.

4. Χειρῶν φοραὶ) Polemo χειρῶν φαίνεται.

5. Περιβλέπει) Polemo addit, καὶ καταβλέπει.

6. Λιγυρὰ) Par. et MS. λιγυρὴ, more Ionico et Dorico, ego cum Romana λιγυρὰ malui. *Sylb.* Et sic Polemo, p. 290.

μ. ΕΙΔΟΣ ΠΙΚΡΟΥ.

Πικρὸν δὲ ἄνδρα χρὴ σεσηρέναι, [1] ὕπωχρον εἶναι, [2] τραχὺ, καὶ ξηρὸν βλέπειν, μέτωπον [3] ῥυσσὸν, φθέγγεσθαι σφοδρὸν, [4] ἀσθμαίνειν, χεῖρας συγκροτεῖν, ἢ ἀνατρίβειν πολλάκις, πόδας [5] ἐπιῤῥήσσειν.

μα. ΕΙΔΟΣ ΠΡΑΙΟΥ.

Ὁ δὲ πρᾶος ὧδε πέφυκε· [1] καρτερὸς τὸ πᾶν εἶδος, [2] εὔσαρκος σαρκὶ ὑγρᾷ, [3] μαλθακῇ· τοῖς μέλεσι [4] σύμμετρος·

XXXIX. Forma amari.

Virum amarum oportet eſſe diductum, ſubpallidum, confragoſo ſiccoque adſpectu, fronte rugoſa, vehementi ſermocinatione, anhelationeque, manus complodit, ſaepiuſque fricat, et geſticulat pedibus.

XL. Forma manſueti.

Sic autem manſuetus eſſe conſtitutus ſolet, quoad totum habitum robuſtus, bene carnoſus ex humida potiſſimum mollique compoſi-

Ee

1. Ὑπωχρον) Polemo p. 291. ſimplex habet ὠχρός.

2. Τραχὺ) Polemo, παχύ.

3. Ῥυσσὸν) Polemo, ῥυτιδῶδες.

4. Ἀσθμαίνειν) Polemo, ἐν τῷ ἀσθμαίνειν κ. τ. λ.

5. Ἐπιῤῥήσσειν.) Pro vulgari ἐπιῤῥύσσειν hic repoſui ex Polemone p. 291. Si quis ἐπιῤῥάσσειν malit, facile patiar. *Sylb.*

1. Καρτερὸς) Polemo p. 291. ἰσχυρὸς τὸ εἶδος.

2. Εὔσαρκος) Polemo tranſpoſuit paululum haec.

3. Μαλθακῇ) Ariſtoteles et Polemo ſubſtituunt πολλῇ, et Polemo dein repetit, μαλθακῇ τοῖς μέλεσι.

4. Σύμμετρος) Polemo, εὐσυμμετρὸς τῷ σχήματι.

μετρος· τὸ βλέμμα εὐςαθὲς, [5] βραδυκίνητον· [6] σχολαία φωνὴ, μαλακή· τῶν τριχῶν ὁ περίδρομος [7] ἄνω θρώσκων.

μβ. ΕΙΔΟΣ ΕΙΡΩΝΟΣ.

Ὁ δὲ εἴρων [1] (καὶ) [2] παλίμβολος, [3] τὰ ἀμφὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λαγαρὰ ἐχέτω, τὸ βλέμμα ὑπόκομψον, φωνὴν ὑφειμένην, βαινέτω εὔςροφον· καὶ κινείσθω [4] πάντη εὐρύθμως.

μγ. ΕΙ-

tus carne, ratione membrorum bonam habens proportionem. Oculus bene collocatus est et motu tardo praeditus; Vox tranquilla, mollis, capillorum circumductio sursum vulsa.

XLI. Forma reprehensoris.

Reprehensor autem et inconstans quae sunt circa oculos laxa habet, obtutum elegantiam affectantem, vocem submissam, incessus est conueniens, et omnis motus fit decenter.

5. Βραδυκίνητον) MS. βραδυκίνητος *Sylb.* Polemo p. 292. βραχὺ κίνημα.

6. Σχολαία) Polemo, καὶ σκολιὸν, φωνὴ βαρεῖα, μαλακή.

7. Ἄνω θρώσκων) Polemo ἀναθρώσκων. Aristoteles p. 55. ἀνεσπασμένος.

1. (Καὶ) Inclusa coniunctio addita e MS. *Sylb.*

2. Παλίμβολος) MS. habet sic: at Rom. παλίμβουλος vt supra p. 292. est ἐναντιόβολος *Sylb.*

3. Τὰ ἀμφὶ etc.) Polemo paulo aliter haec expressit.

4. Πάντη) Polemo πάντα.

μγ. ΕΙΔΟΣ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΥ.

Τὸν δὲ φιλάργυρον ἄνδρα τοιόνδε εἶναι [1] λέγε· μικρομελῆ, μικρόμματον, μικροπρόσωπον, [2] ταχυβάδιστον, ἐγκεκυφότα, ταχύφωνον, [3] ὀξυβόην, τὴν χροιὰν ὑποφοινίσσοντα.

μδ. ΕΙΔΟΣ ΦΙΛΟΚΥΒΟΥ.

Δασὺς ἀνὴρ θριξὶν ἰθυτενέσι μελαίναις· δασεῖαν τὴν ὑπήνην ἔχων, κροτάφους δασεῖς, ὄμμα λιπαρὸν καὶ στίλβον, καὶ ἀμαρύσσον· ὁ τοιοῦτος φιλόκυβος, [1] φιλορχηστής, [2] φιλόκωμος.

με. ΠΕΡΙ

XLII. *Forma auari.*

Dicere autem eum esse auarum virum potes, qui artubus paruis aeque ac oculis, et facie est praeditus. Celeriter ingreditur, inclinato capite, vox aeque celer et acuta est, colorque subruber.

XLIII. *Forma aleae studiosi.*

Hirsutus vir capillis rectis, nigris, barbam comis obsitam habens, tempora hirsuta, oculum pulcrum, splendentem fulgentemque. Talis scilicet est aleae studiosus, qui gaudet victoria, et commissationes amat.

1. Λέγε) Polemo p. 293. νόει.

2. Ταχυβάδιστον) Polemo, ταχὺ περιπατεῖν.

3. Ὀξυβόην) Polemo ὀξύφωνον.

1. Φιλορχηστὴς) Aristoteles p. 56. simpliciter ὀρχησταί.

2. Φιλόκωμος) Hanc vocem pro vulg. reposui ex Polemone p. 294. *Sylb.*

με. [1] ΠΕΡΙ ΗΜΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΓΡΙΟΥ.

Γίνονται δὲ καὶ μωροπόνηροι, ἔχοντες μικτὰ σημεῖα μωρίας καὶ πονηρίας· κατὰ τοῦτ' οὖν εἰσὶ μωροπόνηροι· ὥσπερ τῶν θηρίων, [2] ὅσα τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντα, τὰ μὲν, ἥμερα, τὰ δὲ, ἄγριά ἐστι· τούτων γὰρ τὰ καθ' ἕκαστον ἐπισκοπῶν εἴσῃ, ὡς ἔοικε μὲν ἀλλήλοις τὰ εἴδη ἑκατέρων· ὅμως δὲ, τὰ μὲν τῶν ἡμέρων ἐστὶν εὐηθικώτερα· τὰ δὲ τῶν ἀγρίων, τραχύτερα καὶ σκαιότερα, καὶ ταραχωδέστερα ὡς τὸ πολύ. [3] Ὅθεν ἂν ἐπισκέψαιο μάλιστα ἐπὶ αἰγῶν ἀγρίων, καὶ προβάτων, καὶ ἵππων, καὶ ὄνων, καὶ [4] ὅσα τοιαῦτα·

XLIV. *De vrbano et agresti.*

Dantur vero etiam ſtulte malitioſi qui habent mixta ſigna ſtultitiae et improbitatis, et propterea ſunt ſtulte malitioſi, animalium more, quippe quae ſecundum genera ſua, vel manſueta, vel ferina ſunt. Igitur haec ſigillatim conſideranda erunt, vt appareat, quaenam formae vnicuique inuicem conueniant. Quaedam enim inter manſueta ſunt ſimpliciora; inter fera autem quaedam ſerociora, ſcaeuiora, et turbulentiora quam maxime. Siquidem tale maxime conſpicere licet in capris feris ouibuſque, equis, aſinis et quae ſunt genere

1. Περὶ ἡμέρου) Sequens titulus apud eumdem Polem. p. 294. eſt περὶ μωροπονηρῶν; contractis ſcilicet duobus capitibus in vnum. *Sylb.*

2. Ὅσα τοῦ αὐτοῦ) Polemo p. 294. τὰ τοῦ αὐτοῦ γένους ἔχοντα.

3. Ὅθεν ἂν) Rectius apud Polemonem p. 295. ὅπερ ἄν. *Sylb.*

4. Ὅσα τοιαῦτα ἐοικότα) Pol. ὅσα τοιαῦτα εἴδη ἔχει.

αὖτα· ἐοικότα γὰρ τοῖς εἴδεσιν. Ὅμως τὰ μὲν ἥμερα, [5] (πρᾳότερα καὶ λειότερα) καὶ ἠπιώτερα· τὰ δὲ ἄγρια, καὶ [6] τραχύτερα, καὶ σκαιότερα, καὶ σφοδρότερα, καὶ ξηρότερα· καὶ [7] τὰ ἤθη οὖν αὐτῶν, τοῖς εἴδεσιν ἀκολουθεῖ. Καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων τοίνυν οὕτω χρὴ διαιρεῖν. Τὸ γὰρ διπλοῦν τοῦτο τῆς ἰδέας, καὶ ἐν ἀνθρώποις [8] φύεται [9] καθ' ἕκαστον τῶν σημείων. [10] Δίκαιοι γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων [11] γίνονται· ἀλλ' οἱ μὲν, ἀγριώτερον ταῦτα ἔχουσιν, οἱ δὲ, ἡμερώτερον. Καὶ σώφρονες ὁμοίως, καὶ ἀνδρεῖοι. Τὸ δὲ

iisdem similes. Similiter enim mansueta sunt (mitiora, leniora) tractabiliora. Fera autem ferociora, scaeuiora, vehementiora, et aridiora. Mores igitur formas illorum sequuntur. Et sic haec distinctio apud homines quoque admittenda est. Duplex enim illa imaginis adumbratio et in hominibus ex vnoquoque signorum inest. Iusta enim et ex ipsis signis censentur, at nonnulli habent aliquid ferius, nonnulli aliquid mitius. Et pariter moderati, ac feri. Differentia vero signorum

5. (Πρᾳότερα) Haec inclusa addita sunt ex Polemone. *Sylb.*

6. Τραχύτερα) Apud Polemonem est παχύτερα, a quo etiam voces καὶ σκαιότερα absunt.

7. Τὰ ἤθη) Polemo habet, τὸν νοῦν.

8. Φύεται) Idem Polemo p. 296. φαίνεται. *Sylb.*

9. Καθ' ἕκαστον) MS. pluraliter καθ' ἕκαστα. *Sylb.* Quam lectionem quoque Polemo tuetur.

10. Δίκαια) Polemo rectius δίκαιοι.

11. Γίνονται) Sic etiam legitur apud Polemonem, sed aptius fortasse γινώσκονται. *Sylb.* Et pro seqq. ἀλλ' οἱ μὲν ibi est ἄλλοι μὲν.

δὲ διάφορον τῶν σημείων, [12] ταχύτητι, καὶ λειότητι, καὶ τῷ ἀγρίῳ τε, καὶ ξηρῷ διαιρετέον. Οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ ἀδικίας, καὶ ἀκολασίας ἔχει. Καὶ ἐν τούτοις γὰρ τοῖς σημείοις τοῖς αὐτοῖς οὖσι, τὸ ἥμερόν τε καὶ ἄγριον προσπεφυκὸς, τὴν μὲν, ἀγριωτέραν ἀδικίαν, τὴν δὲ, ἠπιωτέραν [13] δείκνυσι· καὶ ἐν τοῖς ἀνδρογύνοις, [14] οἱ μὲν, ἄγριοι, ἕτεροι δὲ τιθασσοί εἰσι· καὶ τούτων αὐτῶν οὐκ [15] ἄλλῳ τινὶ τὰ σημεῖα ἀλλ' ἢ μόνοις, οἷς εἴρηκα, διαιρεῖται,

μϛ. ΕΙΔΟΣ ΜΩΡΟΠΟΝΥΡΟΥ.

Ὥσπερ καὶ τοῦ μωροπονήρου, τετανόθριξ ἡ κεφαλή,

ex velocitate, et facilitate, et ferocia, et ariditate eſt dignoſcenda. Sic quoque ſe res habet cum iniuſtitia et intemperantia. Itaque in his ſignis qui ſunt, et manſuetum et ferinum adnatum habent, ideoque vel iniuſtitiam ſeueriorem, aut mitiorem demonſtrant. Et in androgynis ſunt quidam inurbani, alii vero vrbani. Et haec quidem non aliis, quam his, prouti dixi, dignoſcuntur ſignis.

XLV. *Forma ſtulte malitioſi.*

Sic quoque ſtulte malitioſi caput eſt promiſſis

12. Ταχύτητι) Conuenientius Polemo, τραχύτητι, καὶ λειότητι, καὶ τῷ ὑγρῷ τε καὶ ξηρῷ. *Sylb.*

13. Δείκνυσι) Polemo, τὴν δὲ ἠπιωτέραν, δικαιοσύνην λέγε. *Sylb.*

14. Οἱ μὲν, ἄγ.) Polemo p. 297. οἱ μὲν πολλοὶ, ἄγριοι.

15. Ἄλλῳ τινὶ) MS. ἄλλῳ τῷ *Sylb.*

φαλὴ, [1] στενὴ, λοξή· ὦτα [2] ἅμα μεγέθει ἐπικεκλασμένα· αὐχὴν καὶ τράχηλος στρογγύλος· ὀφθαλμοὶ ξηροὶ, [3] σκοτεινοὶ, μικροὶ, κοῖλοι, ὑποῤῥέοντες, ἀτενεῖς· παρειαὶ στεναὶ, ἐπιμήκεις· γένειον μακρόν· στόμα ἄθυρον, περίμηκες, ἄκλειστον, [4] ὡς διεσχισμένα τὰ πρόσωπα φαίνεσθαι· κυρτὸς, προγάστωρ, παχυσκελὴς, ποδῶν καὶ χειρῶν [5] ἄκρα παχέα καὶ σκληρά· ὑπόχλωρος· [6] κυλοιδιῶν ὥσπερ ἐξ ὕπνου, καὶ

crinibus, coarctatum et obliquum, aures reflexae aeque ac magnae, ceruix ac collum rotundum, oculi ſicci, tenebricoſi, parui, caui, fixi et intenti: malae tenues, praelongae; mentum longum, os apertum, praelongum, non clauſum, et frons in binas quaſi videtur partita partes. Curuus eſt, ventre prominente, cruribus craſſis. Extremitates pedum manuumque, craſſae ac durae; ceterum ſubpallidus eſt, et partes oculorum ſubtumidae,

1. Στενὴ) Polemo habet στερεάν.

2. Ἅμα μεγέθει) MS. et Polemo, ὦτα ὑπερμεγέθη. *Sylb.*

3. Σκοτεινοὶ) MS. σκότιοι. *Sylb.*

4 Ὡς διεσχισμένα) Polemo p. 189. ὡς διεσχισμένον habet, referendo hanc vocem ad v. στόμα, et reliqua ſic: τὸ πρόσωπον ὡς διερρωγὸς φέρει.

5. Ἄκρα) Polemo habet ἄρθρα, cum additamento περιμήκη.

6. Κυλοιδιῶν) Quae poteſtas huic ſit verbo ex Heſychio apparet, qui vocem κύλα interpretatur, τὰ ὑποκάτω τῶν βλεφάρων κοιλώματα, τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς μῆλα, τὰ ὑπώπια. Inde κυλοιδιᾷν eſt quaſi τὰ κύλα οἰδεῖν v. Foeſ. oecon. Hipp. in voce κοῖλα Meurſ. in Spicil. ad Theocr. p. 5. et commentatores ad Polluc. L. II. ſ. 66. apud Hippocr. de morb. mul p. 642. 49. explicatur, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὀφθαλμῶν ἐπανοιδέει.

καὶ κραιπάλης· Φωνὴ [7] βληχώδης, μικρὰ, θρασεῖα.

μϛ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ταῦτα ὅσα εἴρηται, καθάπερ ἐν γραφαῖς [1] ἀχρόοις, γραμμῇ μόνῃ τύποι ἀνδρῶν εἰκασμένοι εἰσί· τὰ δὲ πολλὰ, καὶ παντοδαπὰ εἴδη ἀνθρώπων, ἐκ τῶν πολλῶν τῶν καθ' ἕκαστον μέρος ὄντων σημείων, ταῖς μίξεσιν αὐτῶν, καὶ ταῖς δυνάμεσιν, [2] ἄλλοις τε πρὸς ἄλλο πειθόμενός τε, καὶ ἀπιστῶν [3] τεκμαίρου.

quaſi e ſomno aut crapula; vox balatoria, parua et audax.

XLVI. Concluſio.

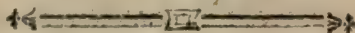
Quaecumque igitur hucuſque dicta ſunt, imagines virorum deſcribunt, quales ſecundum literam tantum in ſcriptis non fucatis exſtant. Reliquas autem multifariaſque hominum formas, ex multis ſignis, quae ex vnaquaque earum colliguntur parte, earumque mixtione ac viribus colligere licet, ſi inuicem comparantur; differentia ſic et intelligetur.

7. Βληχώδης) Polemo vocem addit, ἀχρεία.

1. Ἀχρόοις) *Non fucatis*, id eſt, quae ita rem tractant, vti eſt, neque ornamentis nimiis ipſi aliam conciliant formam. Pol. p. 307. habet κἂν χροιᾷ, κἂν γρ.

2. Ἄλλοις) Sic pro vulg. ἀλλήλοις repoſui e MS. Polemo habet ἄλλοτε πρὸς ἄλλον *Sylb.*

3. Τεκμαίρου) Clauſula tractatus in MS. eſt haec: Ἀδαμαντίου Σοφιστοῦ Φυσιογνωμονικῶν δευτέρου τέλος *Sylb.*

IV ME-

IV

MELAMPODIS

EX

PALPITATIONIBVS DIVINATIO

ET

DE NAEVIS OLEACEIS

LIBELLVS.

[1] ΜΕΛΑΜΠΟΔΟΣ [2] ΙΕΡΟΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ, ΠΕΡΙ [3] ΠΑΛΜΩΝ ΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

[4] Ὅσα μὲν ταῖς ἔμπροσθεν βίβλοις, κράτιστε βασιλεῦ

MELAMPODIS HIEROGRAMMATICI EX PALPITATIONE DIVINATIO AD REGEM PTOLEMAEVM.

Quaecumque in prioribus ad te, optime Re-

1. Μελάμποδος) Huius libelli vnum tantummodo exemplar habuimus, Romanum; idque mediocriter emendatum, quod paucis perstringam *Sylb.*

2. Ἱερογραμματέως) Ab aliis vocatur Augur et vates, plura de ipso Melampode diximus in praefatione.

3. Παλμῶν) Glossae vett interpretantur salissatio, palpitatio, cuius veteres meminere passim cf. Theocr. Idyll. III. v. 37. Virgil. in Catal. -- Caelius L. VII. c. 29. Iustinus Quu. ad orthodoxos qu. 19. Isidor. Origg. L. VIII. 9. Augustin. de doctr. Christ. L. II. 20. Magius Misc. L. IV. c. 21. Coteler. ad Patres Apostol. T. I. p. 13. Gaulminus ad Eustath. de Ismenii et Ismenes amoribus, p. 39. Bulenger. de ominibus L. IV. c. 3. P. Possinus ad S. Nili narrationes, p. 175 sq. Tob. Guthberletus L. posthumo de Saliis p. 11. Delrio disquisitt. magic. L. III qu. 4. s. 4. p. 473. Definitionem παλμοῦ hanc suppeditat Iustinus l. l. ὁ δὲ παλμὸς πάθος ἐστὶ σωματικὸν ἐκ τῆς διαδρομῆς τοῦ φυσικοῦ πνεύματος, ἐν τῷ στόματι ὑφισαμένου πάντων τῶν ζώων. Διὸ ἀνάξιον ἔκρινον οἱ ἅγιοι εἶναι κριτήριον τῶν μελλόντων τὸ τοιοῦτον σωματικὸν κίνημα: *Palpitatio affectio est corporis ex discursu spiritus naturalis, qui subsistit in ore omnium animantium. Ideo sancti omnes hunc motum corporeum indignum indicarunt, qui res futuras indicaret.*

4. Ὅσα μὲν) Initium li-

σιλεῦ Πτολεμαῖε, συνέγραψά σοι, ἐκ τῶν ἀδύτων ϛηλῶν τὰ τέρατα σημειωσάμενος, καὶ τὰ σύμβολα συνέγραψα. Ἐπεὶ δὲ καὶ νῦν [5] ἀπέϛειλάς μοι συγγράψασθαί σοι περὶ τῶν γινομένων παλμῶν ἐν τοῖς μέλεσι τῶν ἀνθρώπων, μεγάλην καὶ ἡδίϛην ἡγοῦμαι τὴν ἐπιταγὴν ταύτην. Καὶ ἑτέρων οὖν τετυχηκὼς δωρεῶν, συνέλεξά σοι καὶ τάδε.

[6] Κορυφὴ ἐὰν ἄλληται, λύπας καὶ ἀηδίας σημαίνει, ἢ ὁδὸν πορευθῆναι μακράν· δούλῳ, ὕβριν· παρ-

gum Ptolemaee, antea in libris conſcripſi, videlicet ex columnis ea, ad quas non patet acceſſus, congeſſi, atque inde ſigna collegi. Poſteaquam vero mihi iam nunc imperaueris, vt ea conſignarem, quae ex palpitatione membrorum humanorum accidunt, hoc mihi praeceptum eximium ac iucundum eſſe exiſtimo. Itaque inter reliqua, quae tibi offeruntur munuſcula, et haec congeſta collocare liceat

Si apex capitis tremuerit, triſtitias ac moleſtias praeſagit, aut longum iter, ſeruo ta-

belli laudat Fabric. Bibl. graeca T. I. L. I. c. 15. p. 99. qui etiam commemorat ex Artemidori Oneirocrit. III. 28. Melampodem περὶ τεράτων καὶ σημείων καὶ περὶ μυῶν ſcripſiſſe.

5. Ἀπέϛειλας) Conuenientius fortaſſe ἐπέϛειλάς μοι. *Sylb.*

6. Κορυφή) *Apex capitis*, ſiue vertex, eſt pars capitis ſumma, media inter occipitii et brechmatis oſſa, vbi capillus in dextram aut ſiniſtram vertitur. Pollux interpretatur μεσόκρανιον et τὸ τοῦ κρανίου ἔγκοιλον, nimirum medium cranium, et ea capitis pars quae in gibbam curuari incipit, ſuturaque lambdoide et eius additamentis diſtinguitur. Ruf. Epheſius in definitt. med. L. I. c. 3. τὸ ἐν μέσῳ καθ᾽ ὃ μάλιϛα εἰλοῦνται αἱ τρίχες.

παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, λύπην· ἐν ἄλλοις, ἔκφευξιν κακῶν, δῆθεν κακῶς πράσσοντι· παρθένῳ, γάμον, ὅτι ὁ Ζεῦς τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς κορυφῆς [7] ἔκτισε· χήρᾳ, ὁμοίως γάμον· πλουσίῳ, ζημίαν, καὶ ἐπιβουλήν, στρατιώτῃ, [8] προκοπήν· ναύτῃ, χειμῶνα· ἐπὶ δὲ κορυφῆς αὐτοῦ οἱ χειμαζόμενοι [9] σωθήσονται.

Κεφαλὴ

men iniurias, virgini virum, viduae triſtitias; ſecundum alios auctores malorum occurſum decernit, videlicet illi, qui mala patrauit; virgini nuptias, quoniam vt dicunt, Iupiter ex ſuo apice Mineruam genuit, viduae quoque ſimiliter nuptias, diuiti damnum ac inſidias, militi felicitatem, nautae tempeſtatem, in apice vero ſuo qui tempeſtatem patiuntur, ſuperſtites erunt.

7. Ἔκτισε) Senſum quidem hoc ipſum ſatis commodum habet, vt quiuis facile intelligit: Accuratius tamen, putem, ſcripſiſſet Auctor: ἔτεκεν, vel propius adhuc, ἐτόκησε, peperit: Ex Iouis enim vertice capitis ſiue cerebro, per partum, prodiiſſe Mineruam, omnibus ſatis notum eſt ex Mythographis. Inde forſan ipſe Auctor, vt dixi, ἔτεκεν, rectius ſcripſerit, aut ἐτόκησε. Sed haec obiter: et ſatis pro coniectura. †

8. Προκοπήν) Felicitatem, progreſſum. Procul dubio intelligitur; euectio ad maiores honores ob res praeclare geſtas.

9. Σωθήσονται) Οἱ γὰρ ἐκ ναυαγίου διασωθέντες ἐπὶ τῆς κορυφῆς ξυρῶνται, ex naufragio enim ſeruati raduntur in vertice. Vid. Artemidor. Lib. I. Oneir. cap. 23. Inde Iuuenalis, Sat. XII. *Gaudent vbi vertice raſo, Garrula ſecuri narrare pericula Nautae* Vbi vid. Variorum Not. apud Heinſium. Quo et inprimis pertinet acutum illud Epigramma Lucillianum, Lib. VI. Antholog. Σωθεὶς ἐκ πελάγους Λουκίλλιος, ὧδε κέκαρμαι, Τὰς τρίχας ἐκ κεφαλῆς· ἄλλο γὰρ οὐδὲν ἔχω.

Κεφαλὴ ἐὰν ἄλληται, ἢ αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵσανται, ἢ ἐν [10] μακρῷ φρίσσουσιν ἐπιμόνως πλείονα χρόνον, ἐπιβουλὴν σημαίνει ἢ ἀπὸ φίλου τινὸς καὶ συγγενοῦς [11] ζημίαν· δούλῳ, νόσον· παρθένῳ, ψο-

Caput vero si concutietur, aut si capilli erecti fuerint, aut si in aliquo tempore horreant multo tempore, constanter insidias indicant, aut ab amico aliquo, aut consangui-

Vbi conf. Brodaei Not. item Rigalt. ad Artemidori loc. cit. pag. 9. item Interpretes ad Petron. praesertim Dougtaei Analect. Sacr. in Nou. Test. Excurs. LXVI. pag. 97. Potter. Archaeolog. Tom. II. pag. 125. et Vrsin. Quaest. Bibl. 8. Lib. VI. pag. 453. vt alios complures iam taceam, qui huius notissimi naufragorum seruatorum ritus passim mentionem fecerunt: ad quem etiam hic respexisse videtur Auctor noster, verbis licet ambiguis et paullo obscurioribus, vt nempe frequentius solet. †

10. Ἐν μακρῷ) Quum hoc ἐν μακρῷ, sensu idem fere sit, ac mox sequens ἐπιμόνως, π. χ. atque inde tautologum videatur: Malim inde melius forsan, hic legere ἐν ἄκρῳ, h. e. *in summo capitis vertice*, sensu, ni fallor, satis commodo, et huic quidem loco perquam congruo. Ceterum vero subito et immani terrore perculsis, aut in summo vitae periturae periculo constitutis ipsos capillos cum tremulo horrore, sursum attolli et veluti arrectos stare; notum satis est vel ex isto Virgilii versu omnibus cognito: *Obstupui, steteruntque comae*, quod idem sane est, ac quod Auctor noster dixit hoc loco: αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵσανται, ἢ ἐν ἄκρῳ φρίσσουσιν: Ad quem Maronis locum conf. si placet, aut opus videatur, Comment. de la Cerda et aliorum Interpretum obseruationes. Sed haec obiter, occasione sponte hic oblata. †

11. Ζημίαν) Eiusmodi damnum videlicet, cui est κέρδος oppositum. Nam hae voces sic vsurpantur v. Aristot. Ethic. L. III. c. 4.

ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν· πενομένοις, καὶ ἐν ἐνδείᾳ τυγχάνουσιν, ἀγαθὰ δηλοῖ· πλουσίοις, ἀσθένειαν, καὶ [12] ἐπανάστασιν τοῦ βίου· νοσοῦντι δὲ, [13] ζωήν. Ἄλλως κεφαλὴ ἐὰν ἄλληται [14] ἐπὶ πλείονα χρόνον, κακόν τι σημαίνει· δούλῳ, [15] δεσπότου θάνατον· χήρᾳ, βλάβην. Ἐν ἄλλοις, ὑποταγὴν, καὶ αὖθις ἐλευθερίαν δηλοῖ. Κεφαλὴ ὅλη ἐὰν ἄλληται, θάνατον δηλοῖ· ἐν ἄλλοις ἀγαθὰ πολλὰ σημαίνει. Κεφα-

neo damnum portendunt, ſeruo autem aegritudinem, virgini vituperationem, viduae iniuriam, pauperibus, et iis, qui indigent, bonum ominantur. Diuitibus imbecillitatem, ac vitae inſolentiam; aegroto vero vitam; aliter tradunt alii, dicunt enim, caput ſi tremuerit, malum multo tempore duraturum enunciat; ſeruo mortem heri, ac viduae damnum, aliis perſonis ſubiugationem, et rurſus libertatem indicat. Si totum caput ſalierit, mortem praeſagit, aliis multa bona

12. Ἐπανάστασιν) Bene interpres, *vitae inſolentiam*, qua videlicet vita non perfruimur, Noſtrates, *da man des Lebens nicht froh wird*, poſſent vero etiam intelligi inſidiae diuitum vitae ſtructae. Si quis ita interpretari velit, per me licet.

13. Ζωήν) Id eſt, *vitae humanae ſuſtentationem, conſeruationem, reſtitutionem ſanitatis priſtinae.*

14. Ἐπὶ πλείονα) Aliter diſtinxit Interpres, videlicet ſic ἄλλεται, ἐπὶ πλείονα χρόνον κακόν τι σ.

15. Δεσπότου) Interpres legiſſe videtur δεσπότῃ, gignendi caſu. Nam reddidit: *ſeruo malum, hero mortem.*

Κεφαλῆς τὸ ὄπισθεν μέρος μέχρι τοῦ [16] κύκλου ἐὰν ἄλληται, κατὰ πάντα [17] ἐχθρὰν, καὶ ἐπιβουλὴν δηλοῖ, καὶ [18] οἰκείων θάνατον· τοῖς δὲ λοιποῖς, συμφοράν· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ἐπιτυχίαν καλοῦ ἀνδρός· χήρα, νόσον· ἐν ἄλλοις, πλουσίῳ κίνδυνον· [19] γεοργῷ, κόπον. Κεφαλῆς τὸ δεξιὸν μέρος

enunciat. At ſi pars capitis poſterior vſque ad concauum, plerumque inimicum; et inſidias, et peculiarem mortem, reliquis vero aduerſitatem, ſeruo bonum, virgini bonum virum; viduae aegritudinem, diuiti periculum, agricolae laborem ſignificat. Si vero dextra capitis pars, bonum ominatur, ſeruo

16. Κύκλου) Interpres legiſſe videtur κοίλου, vertit enim, concauum.

17. Ἐχθρὰν) In exemplari eſt ἐχθρὸν, parum congruenter. *Sylb.*

18. Οἰκείων) In exemplari eſt οἰκεῖον, parum congruenter. *Sylb.* Et ſic Interpres quoque legit, vertendo, *peculiarem.*

19. Γεωργῷ, κόπον.) Quum omnium agricolarum negotium et officium conſiſtat proprie ἐν τῷ κόπῳ, ſeu in arduo et moleſto labore agrum colendi, arandi, occandi, runcandi ac purgandi etc. ceu vbiuis notum: inde hic κόπον, ceu calamitatem, periculum, aut infortunium, haud ſatis appoſite et ſignificanter poſuiſſe videtur Auctor. Quare fortaſſe, ni fallor, ſcripſerit potius κοπὴν, aut ἐγκοπὴν, *impedimentum, retardationem, excidium;* vel etiam pari ſenſu ſatis commodo κοπετὸν, hoc eſt, *planctum, luctum,* ob contumacis nempe agri ſterilitatem, ſpeſque foecundae meſſis opimas, interceptas plane atque ereptas, quando nempe *torrentia agros ſidera hiemſque fundum* ipſum, in luctum et gemitum infelicis agricolae, *mendacem reddunt,* vt ſere Horatius loquitur. Sed ſatis nunc de his coniecturis, ſubito ſubnatis. †

ρος ἐὰν ἅλληται, [20] ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ, χαρὰν καὶ ἐλευθερίαν, παρθένῳ, [21] ψόγον· χήρᾳ, [22] κακὸν καὶ ἐπιμονὴν τῆς χηρίας. Κεφαλῆς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, βλάβην δηλοῖ· πλουσίῳ, [23] εὐωχίαν· δούλῳ, μετάβασιν οἰκίας· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν.

Ἐγκέφαλος ἐὰν ἅλληται, νόσον δηλοῖ τῷ ὑγιαίνοντι· τῷ νοσοῦντι δὲ, ὑγείαν, καὶ αὔξησιν τοῦ σώματος [24] καὶ βίου· ἀτέκνοις, τέκνον καὶ χαράν· ἐν- [illegible] δήμοις

gaudium, et libertatem, virgini vituperationem, viduae bonum, viduitatis ſuae perſeuerentiam. Sin autem ſiniſtra, damnum, diuiti, copias gulae indulgendi, ſeruo domus mutationem, virgini vituperationem, viduae contumeliam.

Cerebrum ſaliens bene valenti morbum, aegrotanti ſanitatem, augmentum corporis, et victum denotat, ſterilibus vero filium et

20. Ἀγαθὸν) Vulgg. ἀγαθοῦ;, ſed leg. ἀγαθὸν, vel ἀγαθοσύνην, vt ex ſeqq. patet. †

21. Ψόγον) Malim γάμον omnia enim bona ſignificare hic creditur ἐκ δεξιοῦ μέρους τῆς κεφαλῆς ἅλμ. †

22. Κακὸν) Romana editio pro κακὸν habet perperam καλὸν, vt ſatis declarant ſequentia *Sylb.* Hanc lectionem quoque ſequutus eſt Interpres.

23. Εὐωχίαν) Legendum πτωχείαν, paupertatem, vt ex antecedentibus et conſequentibus patet, βλάβην γὰρ δηλοῖ †

24. Καὶ βίου) Interpres *victum* et procul dubio in eius exemplari fuit βίον, mallem tamen reddere vitae, hoc ſenſu, vt vitae indicetur prolongatio, qui ſenſus, vt mihi videtur, menti auctoris eſt conſentaneus.

δήμοις ἀποδημίαν, καὶ ἄφιξιν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα· ϛρατιώτῃ, καὶ ναύτῃ, κεφαλῆς κίνδυνον δηλοῖ.

Μέτωπον ἐὰν ἄλληται, ἰταμοῖς καὶ ἀναιδέσι πράγμασιν ἐμπεσεῖσθαι δηλοῖ· δούλῳ, δεσπότου θάνατον· παρθένῳ, ἐπιβουλήν· χήρα, βλάβην. Μετώπου τὸ δεξιὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, [25] μέγας καὶ ἐγκρατής ἐϛιν ὁ τοιοῦτος· δούλῳ, ὕβριν· παρθένῳ, συμβουλήν· μετώπου ἀριϛερὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, κατὰ πάντα κακὸν δηλοῖ, καὶ [26] κλαυθμόν· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, γάμον· χήρα, ψόγον. Μετώπου

gaudium, exuli peregrinationem, et reditum in patriam, militi vero et nautae capitis periculum.

Si enim frons tremuerit, in res pudendas et vituperabiles incidere ſignificat, ſeruo domini mortem, virgini inſidias, viduae damnum. At ſi dextra frontis pars, magnitudinem potentiae praeſagit, ſeruo iniuriam, virgini conſilium. Sin autem ſiniſtra, plerumque malum et luctum ſignificat, ſeruo vtilitatem, virgini nuptias, viduae vituperationem:

25. Μεγὰς etc.) Ἔϛι poſitum pro futuro ἔϛαι. *Sylb.* Forſan rectius legendum: μέγα καὶ ἐγκρατὲς ἐϛὶ τὸ τοιοῦτο. Alias enim haud facile apparet, quo referendum ſit illud μέγας καὶ ἐγκ. vel legendum: ἐὰν τινί ἄλληται: tumque ſeruari commode poterit vulgatum iſtud: μέγας καὶ ἐγκρατὴς ἐϛὶν ὁ τοιοῦτος: adeo, vt tum nihil ſit mutandum. †

26. Κλαυθμὸν) Bene Interpres *luctum*, et talem quidem, qui fit cum eiulatione, qui magnus cenſendus; vnde is potiſſimum hic commemoratur; nam vox κακὸν hunc et ſub ſe comprehendiſſet.

τώπου τὸ μέσον ἐὰν ἄλληται, πένθος δηλοῖ· δούλῳ, κακόν· παρθένῳ, ὠφέλειαν· χήρᾳ, ὕβριν· ἐν ἄλλῳ ἀγαθὸν δηλοῖ ἐν παντί.

Κρόταφος δεξιὸς ἐὰν ἄλληται, κατὰ πάντα ἀγαθόν· δούλῳ, ἀνωμαλίαν· παρθένῳ, [27] εὐωχίαν πρόσκαιρον· χήρᾳ, ἀποδημίαν, καὶ ὠφέλειαν. Κρόταφος εὐώνυμος ἐὰν ἄλληται, κατὰ πάντα ἀγαθὸν, ὠφέλειαν ἀπροσδόκητον δηλοῖ· δούλῳ, ἀνωμαλίαν· παρθένῳ, [28] ἐκκοπὴν γάμων· χήρᾳ, ἀγαθόν.

Ὀφρὺς

at ſi frontis medium luctum, ſeruo malum, viduae iniuriam, virgini vtilitatem, aliis perſonis omnibus bonum enunciat.

Si temporum tremitauerit dextrum, ſemper bonum enunciat, ſeruo autem inaequalitatem, virgini conuiuium opportunum, viduae peregrinationem, et vtilitatem: ſi ſiniſtrum, ſemper bonum, et inopinam vtilitatem praeſagit, ſeruo inaequalitatem, virgini nuptiarum impedimentum, viduae bonum.

27. Εὐωχίαν πρόσκαιρον) *Conuiuium opportunum*, tale quidem, quod bene euenit, quod felicitati virginum promouendae quam maxime inſeruit.

28. Ἐκκοπὴν) Et ἐκκοπὴν ferri poteſt, et ἐγκοπὴν reponi. *Sylb.* Forte legendum προκοπὴν nuptiarum progreſſum felicem. Sed in his ſpiſſis Auctoris tenebris, vix liquida lux affulget: omnia enim incerta et perturbata. †

[29] Ὀφρὺς δεξιὰ ἐὰν ἄλληται, νόσον δηλοῖ [30] ὀλίγον χρόνον, καὶ μετ' ὀλίγον εὐπορίαν· πένητι, πλοῦτον· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν. Ὀφρὺς ἀριστερὰ ἐὰν ἄλληται, ἀγαθὸν πολὺ σημαίνει ἀπροσδόκητον· ἀλλὰ καὶ εὐτυχήσει, καὶ πίστιν ἕξει. Ὀφρύων τὸ μέσον ἐὰν ἄλληται, κατὰ [31] Φημονόην, κακὸν ἅπασι· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, [32] συμβουλήν· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Ὀφθαλ-

Si dextrum ſupercilium ſalierit, aegritudinem breuem, et non multo poſt illam, opulentiam enunciat: pauperi vero diuitias, ſeruo bonum, virgini vituperationem, viduae iniuriam: ſi ſiniſtrum multa inopina bona ſignificat, ſed etiam felicitatem, ex qua fidem habebit. Si medium quod eſt inter ſupercilia, vt Phoemon aſſeruit, omnibus malum praeſagit, ſeruo tamen bonum, virgini conſilium, viduae vtilitatem.

29. Ὀφρὺς) Antiquiſſima exempla a ciliis deſumta vide in Suida in voce ὀφρὺς, illius ſaliſſationis quoque Plautus in Milite. --- --- meminit: *Praecantatrici, collectrici ariolae aruſpicae flagitium eſt, ſi nihil mittetur quae ſupercilio ſpicit.* Et in Pſeud. *Niſi quia futurum eſt, ita ſupercilium ſalit.* Vide Coelium L. VII. c 29.

30. Ὀλίγον χρόνον) Legere poſſis etiam ὀλιγοχρόνιον. *Sylb.*

31. Φημονόην) De Phemonoe legi merentur, quae diſſeruit docte et eleganter Fabric. in Bibl. gr. T. I. L. I. c. 25. n. 4. cf. et ibi auctores laudatos 153. Intp. dat *Phoemon.*

32. Συμβουλὴν) Hoc vocabulum in hoc loquendi genere reperitur etiam in ſequentibus aliquoties, nominatim infra de aure. *Sylb.*

33 Ὀφθαλμὸς δεξιὸς ἐὰν ἄλληται, κατὰ Φημονόην, καὶ Αἰγυπτίους καὶ 34 Ἀντιφῶντα, ἐχθροὺς ὑποχειρίους ἕξει. 35 Ἄγει δὲ καὶ ἀποδήμους. Ὀφθαλμοῦ δεξιοῦ τὸ ἄνω βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, ἐπίκτησιν πάντως δηλοῖ· κατὰ δὲ Ἀντιφῶντα, πρᾶξιν καὶ ὑγείαν· δούλῳ, ἐπιβουλήν· χήρᾳ, ἀποδημίαν. Δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ κάτω βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, δάκρυα δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ,

Si dexter oculus ſalierit, vt Phoemon, et Antiphon, et Aegyptii tradiderunt, portendit, ſubditos inimicos fore et peregrinationes. Si dextri oculi ſuperior palpebra, acquiſitionem omnino, ſecundum vero Antiphonta negotiationem, et ſanitatem ſignificat, ſeruo inſidias, viduae peregrinationem: ſin autem palpebra inferior, lacrymas enunciat, ſeruo

33. Ὀφθαλμὸς δεξιὸς) Hic aphoriſmus de oculi dextri ſaltitatione legitur etiam apud Theocrit. Idyll. III. v. 37. vbi caprarius commiſſans ait: ἄλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιός. Ἆρά γ' ἰδησῶ Αὐτάς, e dextri ſcilicet oculi palpitatione coniectans ſe voti ſui fore compotem *Sylb.* Cf. Caſauboni lection. ad haec verba et Meurſ. in Spicil. Bulenger. de ominibus L. III. c. 2. Fabric. Bibl. gr. T. I. L. I. c. 15. p. 99.

34. Ἀντιφῶντα) Plures hoc nomine apud veteres fuere. Procul dubio ille Athenienſis eſt ſomniorum interpres, qui de ſua arte librum conſcripſit. Suidas: Ἀντιφῶν Ἀθηναῖος ὀνειροκρίτης, περὶ κρίσεως ὀνείρων ἔγραψεν. Meminit eiuſdem Cicero l. I. et II. de diuin. paſſim. De eod. Seneca controu. 9. *Otto Iunius edidit quidem quatuor libros colorum, quos bene Gallio noſter Antiphontis libros vocabat, tantum in illis ſomniorum eſt.*

35. Ἄγει δὲ καὶ ἀπὸ δήμους) Haec fere ſine ſenſu: Inde forſan rectius legendum: ἀνάγει δὲ καὶ ἀποδήμους, h. e. reducit quoque eos, qui peregre profecti erant, ſenſu claro et meliore. †

νῳ, ὕβριν· χήρᾳ, ὑποταγήν. Ὀφθαλμοῦ δεξιοῦ [36] κανθὸς ἐὰν ἄλληται, ἢ [37] ὀμήλης, πένητι ἀηδίαν δηλοῖ· δούλῳ, διαβολήν· παρθένῳ, κίνδυνον· χήρᾳ, ψόγον· ἐχθροῦ ἀποδημοῦντος ἐπέλευσιν δηλοῖ. Ὀφθαλμὸς ἀριστερὸς ἐὰν ἄλληται, ἥξει τις αὐτῷ ἀπὸ ξένης, ὃν μάλιστα ἀγαπᾷ· ἢ αὐτὸς ὁδὸν πορεύσεται· καὶ εἰ προσέφυγέ τις ἐξ αὐτοῦ μακρὰν ὁδὸν, εὑρήσει τοῦτον. Καὶ διὰ θηλυκῶν [38] προσώπων ἐλπίδα δηλοῖ· πένητι δὲ ὁδὸν πορευθῆναι ἐπ' ἀγαθῷ. Ἐν ἄλλοις δὲ πολλὰ κοπιᾶσαι, καὶ ὀλίγα κτήσασθαι δηλοῖ. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ τὸ ἄνω βλέ-

bonum, virgini iniuriam, viduae ſubiugationem: ſi angulus dextri oculi tremuerit, pauperi iniucunditatem, ſeruo bonum, virgini periculum, viduae inhonorationem, atque inimici peregrinantis reditum. Si ſiniſter oculus quatitur, aduentum hoſpitis maxime dilecti, aut futurum iter denunciat. et ſi aliquis ab ipſo fugiet, eum per longum iter inueniet; et ſpem mulieribus etiam ſignificat, pauperi vero iter in bonum, aliis multum laborem, et parum poſſidere praeſagit. Si ſiniſtri oculi

36. Κανθὸς) Angulus oculi h. e. extremum vtriuſque palpebrae, vel oculi pars communis ſuperioris et inferioris palpebrae: habet autem vterque oculus angulum duplicem, vnum maiorem iuxta nares, alterum minorem iuxta tempora.

37. Ὀμήλης) Recentioris dialecti videtur eſſe vocabulum; vt alia non pauca. *Sylb.* Forſan legendum *ἰοβόλος*, vt mox infra. †

38. Προσώπων) Haec vox h. l. perſonas notat, vt alibi ſaepius.

βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, πένητι [39] ἐπίκτησιν δηλοῖ, καὶ εὐπορίαν· δούλῳ, ἐπιβουλήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ἀγαθόν· πλουσίῳ, εὐωχίαν· γεωργῷ, καὶ κυνηγῷ, ὠφέλειαν· στρατιώτῃ, [40] προκοπήν. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ ὁ δεξιὸς κανθὸς ἐὰν ἄλληται, ἤγουν ὁ πρὸς τὴν ῥίνα, ὑγείαν καὶ σωτηρίαν δηλοῖ. Ὁ δὲ ἀριστερὸς ἐὰν ἄλληται, ἐπὶ πάντων ἀγαθὸν δηλοῖ. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ τὸ κάτω βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, [41] ἀηδίαν σημαίνει· δούλῳ, διαβολήν· παρθένῳ, [42] ἀφθαρσίαν· χήρᾳ, ὕβριν. Ὀφθαλμοῦ ἀριστε-

ſuperior palpebra ſalierit, pauperi acquiſitionem et opulentiam ſignificat, ſeruo inſidias, virgini vituperationem, viduae bonum, diuiti conuiuium, agricolae et venatori auxilium et vtilitatem, militi, felicitatem: ſi ſiniſtri oculi dexter angulus ſalierit, qui eſt ad naſum, ſanitatem et ſalutem ominatur: ſi vero ſiniſter omnia bona ſignificat. Si inferior ſiniſtri oculi palpebra; iniucunditatem; ſeruo calumniam, virgini incorruptibilitatem, viduae iniuriam. Oculi ſiniſtri angulus verſus

39. Ἐπίκτησιν) Recte interpres *acquiſitionem*, quae tamen ſimul coniuncta cum acceſſione bonorum, quae per ſequens εὐπορίαν indicatur.

40. Προκοπήν) *Felicitatem*, recte intellige eam quae fit vel ex ſpoliis, vel ex praemiis et honoribus ob fortitudinem eximiam conſequendis.

41. Ἀηδίαν) *Iniucunditatem*, mallem vertere, quodcumque nobis taedium ac moleſtiam parit, quod animo ingratum eſt, et corpori dolores affert.

42. Ἀφθαρσίαν) Incorruptibilitatem, quae potiſſimum virginis integritatem reſpicit, nullo modo violandam; raram hanc eſſe huius vocis ſignificationem, quilibet, nobis etiam non monentibus, intelligit.

ἀριστεροῦ ὁ [43] κανθὸς ἰοβόλος ἀλλόμενος; ἀηδίας καὶ λύπας δηλοῖ παντί· δούλῳ; ὠφέλειαν· παρθένῳ, νόσον: Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ ἡ [44] οὐρὰ ἐὰν ἄλληται; ἀγαθὰ πολλὰ δηλοῖ· δούλοις, πίστεως ἐπιτυχεῖν, ὅθεν ἂν ὠφεληθήσεται; παρθένῳ; ψόγον· χήρᾳ; [45] λύπην.

Ῥινὸς δεξιὸν μέρος ἐὰν ἄλληται; ἀηδίας φυγὴν δηλοῖ· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ,

tempora ſi ſalierit vnicuique iniucunditatem et triſtitias praeſagit, ſeruo vtilitatem, virgini aegritudinem. Oculi ſiniſtri extremum ſi ſalierit, multa denunciat bona, ſeruis praeſtationem fidei, vbicumque ipſis vtile eſt, virgini vituperium, viduae triſtitiam.

Si dextra naſi pars ſalierit, iniucunditates fugere ſignificat, ſeruo vtilitatem, virgini

43. Ὁ κανθὸς ἰοβόλος etc.) Multis difficultatibus hic locus premitur, nam quid ἰοβόλος ſit vix ſine melioris exemplaris ope poteſt augurari, forte ὁ κανθὸς μέσος ſubſtitui debet, ad modum ſequentis canonis τὸ μέσον τῆς ῥινὸς; deinde vox ὠφέλειαν parum congruenter di. citur, quum in antecedentibus ſit λύπας δηλοῖ παντὶ, itaque mendum hic quoque cubare cenſeo, et vel ἀνωφέλειαν, vel ἀνωμαλίαν legendum.

44. Οὐρά) Haec vox paſſim pro extremitate oſſium inprimis apud Hippocratem accipitur, vnde hoc loco et per *oculi extremum* bene vertitur.

45. Λύπην) Cf. huc Artemid. Lib. I. Cap. 28. vbi plura de oculis, quae huc, aliquam quidem partem, ſpectant: vt et Achmet. Capp. 52. et 53. †

χήρᾳ, [46] ὑποταγήν. Ῥινὸς ἀριστερὸν μέρος ἀλλόμενον, ἀγαθὰ δηλοῖ ἀπροσδόκητα· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, ὑποταγήν. Τὸ μέσον τῆς ῥινὸς ἀλλόμενον, λύπην δηλοῖ· δούλῳ, ἀηδίαν· παρθένῳ, [47] γάμον· χήρᾳ, ψόγον. Ῥὶς ὅλη ἐὰν ἄλληται, κατὰ πάντα ἀγαθὰ δηλοῖ ἀπροσδόκητα. [48] Τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς ῥινὸς ἐὰν ἄλληται, ζημίαν δηλοῖ· δούλῳ, κακοπάθειαν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, διαβολήν.

Μυκτὴρ

consilium, viduae subiugationem: sin autem sinistra, inopina bona enunciat, seruo auxilium, virgini consilium, viduae subiugationem: at si nasi medium, tristitiam, seruo iucunditatem, virgini luctum, viduae vituperationem: et si totus nasus semper inopina bona praesagit. Si extrema pars sinistrae partis nasi quatitur, damnum, seruo malum, virgini vituperationem, viduae calumniam.

46. Ὑποταγὴν) A scopo aberrare non videar, si hanc vocem de votis secundis acceperim, quum coniugium cum ζύγῳ comparetur, quocum ὑποταγὴ conuenit.

47. Γάμον) Forsan rectius legendum γόον, luctum, praecellit enim λύπην δηλοῖ, nempe in omnibus, vti mox sequitur, vel simplicius legendum τὸ ἄγαμον, vel et ἀγαμίαν. †

48. Τὸ ἄκρον) Sub hoc intelligitur pars, quam medici ἀκρορίνιον nuncupant, id est, tota nasi summitas, a poetis σφαιρίον appellata.

49 Μυκτὴρ δεξιὸς ἐὰν ἄλληται, ὠφέλειαν δηλοῖ· δούλῳ, καὶ παρθένῳ, καὶ χήρᾳ, ἀηδίαν. Μυκτὴρ ἀριστερὸς ἐὰν ἄλληται, ὠφέλειαν δηλοῖ· δούλῳ, οἰκίας μετάστασιν· παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Τὸ μέσον τοῦ μυκτῆρος ἀλλόμενον, ζημίαν καὶ ὕβριν δηλοῖ· δούλῳ, 50 εὐφρασίαν· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Μῆλον δεξιὸν ἀλλόμενον, ὕβριν ἀπροσδόκητον δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ὕβριν. Μῆλον ἀριστερὸν ἀλλόμενον, κατὰ πάντα ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ, μακρὰν ἀποδημίαν· παρθένῳ, 51 ψόγον· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Χεῖλος

Si extrema dextrae partis vtilitatem ſignificat, ſeruo vero, virgini et viduae iniucunditatem, ſi ſiniſtrae partis, vtilitatem innuit, ſeruo domus mutationem, virgini virum, viduae vtilitatem. Si medium ambarum partium extremarum naris tremuerit, damnum ac iniuriam, ſeruo bonam conſiderationem, viduae auxilium.

Si dextrum ex malis quatitur, inopinam iniuriam praeſagit, ſeruo bonum, virgini iniuriam, ſiniſtrum vero ſemper bonum, ſeruo longam peregrinationem, virgini vituperationem, viduae vtilitatem.

49. Μυκτὴρ) Proprie μυκτῆρες naſi partes concauae vtrimque poſitae dicuntur, quae meatum praebent ſpiritui et odoribus, et ſic h. l.

50. Εὐφρασίαν) Bonam conſiderationem, Interpres; mallem, gaudium ob res bene geſtas, vel laetitiam de libertate per manumiſſionem conſequenda.

51. Ψόγον) forte legen-

Χεῖλος τὸ ἄνωθεν ἐὰν ἄλληται, 52* διάκρισιν πρός τινα καὶ νίκην σημαίνει· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, κέρδος. Χεῖλος τὸ κάτω ἀλλόμενον, ὠφέλειαν, 52 ἢ ἔργου ζημίαν δηλοῖ.

Σιαγὼν δεξιὰ ἐὰν ἄλληται, ὠφέλειαν δηλοῖ· δούλῳ, 53 οἰκονομίαν πιστευθῆναι· παρθένῳ, νόσον· χήρᾳ, ψόγον. Σιαγὼν ἀριστερὰ ἀλλομένη, λύπην δηλοῖ ἐπὶ πράγματι ὀλίγῳ· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, εὐφρασίαν.

Γνά-

Si ſuperius labrum ſalierit, diſcrimen et victoriam ſignificat, ſeruo bonum, virgini lucrum. Sin autem inferius, vtilitatem, ſecundum vero Aegyptios operis damnum.

Maxilla ſi dextra ſalierit, vtilitatem ſignificat, ſeruo fidem oeconomiae adhiberi, virgini aegritudinem, viduae vituperationem. Sin autem ſiniſtra, triſtitiam in re parua enunciat, ſeruo vtilitatem, virgini vituperationem, viduae bonam conſiderationem.

dum πόθον, amorem, deſiderium, ψόγος enim ſane haud referri commode poteſt ad τὰ κατὰ πάντα ἀγαθὰ, vt in antecedentibus dictum eſt. †

52.* Interpres *diſcrimen*, non male, attamen mallem *certamen* reddere propter ſequens νίκην.

52. Ἢ ἔργου) Interpres addidit *ſecundum Aegyptios*, quae verba neque in Romana, neque in Sylburgii extant editionibus. Igitur vel in ſuo habuit exemplari, vel pro mero gloſſemate ſunt accipienda.

53. Οἰκονομίαν πιστευθῆναι) Τὰς γὰρ σιάγονας, πρὸς ἀποθήκας ληπτέον, appoſite huc, inquit Artemidorus, Lib. I. Oneirocrit. Cap. 31. pag. 29. Conf. et Caſauboni Comment. ad Theophraſti Ereſ. Charact. eth. pag. 120. †

Γνάθος δεξιὰ ἀλλομένη, [54] εὐφρασίαν δηλοῖ· δούλῳ, πόρον· παρθένῳ, συμβουλίαν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Γνάθος ἀριστερὰ ἀλλομένη, κακοπάθειαν δηλοῖ· δούλῳ, νόσον· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, ἀηδιάν.

Ὠτίον δεξιὸν [55] ἀλλόμενον, ἢ [56] ἠχοῦν, χαρὰν ἐπὶ

Gena ſi dextra quatitur, bonam loquelam ſignificat, ſeruò vadum, virgini conſilium, viduae vtilitatem. Sin autem ſiniſtra, malum pati ſignificat, ſeruo morbum, virgini iniuriam, viduae iucunditatem.

Si dextra auris ſalierit, aut reſonuerit in

54. Εὐφρασίαν) Interpres, *bonam loquelam*, minus recte; ſed legiſſe videtur, εὐφραδίαν, et εὐφρασία forte ex antecedentibus a librario in noſtra exemplaria tralata eſt.

55. Ἀλλόμενον) Digna ſunt quae Meurſ. in Spicil. ad Theocrit. p. 20. monuit vt hic adſcribantur: A veteribus ſcientia ominandi κληδονιστικὴ magnopere culta fuit. Eius tres ſpecies, palpitatio, ſternutatio, et tinnitus auris. De tinnitu ſunt iſta verba Ariſtaeneti L. II. Οὐκ ἐβόμβει μοι (lege σοι) τὰ ὦτα ὅτε σου μετὰ δακρύων ἐμεμνήμην. De ſternutatione ad Idyll. VII. dicendum erit. De palpitatione hoc loco, contra quam elegans locus Iuſtini Mart. in Reſp. ad Quu. XIX. Ὁ δὲ παλμὸς, πάθος ἐστὶ σωματικὸν ἐκ τῆς διαδρομῆς τοῦ φυσικοῦ πνεύματος ἐν τῷ σώματι ὑφισταμένου πάντων τῶν ζώων. Διὸ ἀνάξιον ἔκρινον οἱ ἅγιοι εἶναι κριτήριον τῶν μελλόντων τὸ τοιοῦτον σωματικὸν κίνημα, et quae ſequuntur. Qui vero ex palpitatione diuinabant, ii *Saliſſatores* a veteribus Latinis dicebantur. Iſidor. L. VIII. *Saliſſatores vocati ſunt, qui dum eis membrorum quaeque partes ſalierint, aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificari praedicunt.* Melampodis locum adduxiſſem, ſi non anteuertiſſet Caſaubonus, vir, de quo hoc veriſſime vſurpauerim, quod de Porphyrio Eunapius, Βιβλιοθήκη τὶς ἔμψυχος, καὶ περιπατοῦν μουσεῖον.

56. Ἠχοῦν) Sic quoque Georgius Monachus ἢ πρὸς

ἐπί τινι σημαίνει· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, ἐπίκτησιν· χήρᾳ, ἀγαθόν. Ὠτίον ἀριστερὸν ἀλλόμενον, ὑψηλόν τι γενέσθαι δηλοῖ· δούλῳ, ἐγχείρησιν μεγάλων πραγμάτων· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ἀφαίρεσιν. Ὠτίου δεξιοῦ τὸ ἔσωθεν ἀλλόμενον. κακόν τι σημεῖον· ὠτίου λαιοῦ τὸ ἔσωθεν ἀλλόμενον, κακὸν

aliqua re gaudium significat, seruo autem bonam loquutionem, virgini acquisitionem, viduae bonum: sin autem sinistra, sublime aliquid fieri significat, seruo vero rerum magnarum aggressum, virgini vituperationem, viduae diminutionem: at si interior pars dextrae auris salierit, malum signum esse affirmant: sinistrae autem exterior superficies malum significat, audiet aliquid, non tamen

τὸ οὖς ἦχος γένετο, et Cedrenus p. 29. ὠτὸς ἦχος. Hom. Il. κ. v. 410. ψεύσομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω, κέλεται δέ με θυμός· Ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει. Huc pertinere videtur illud Lesbiae vatis a Veronensi conuersum, *Sonitu suopte tintinant aures*, et Virg in Catal. *Garrula quid totis resonas mihi noctibus auris Nescio quem dicis nunc meminisse mei.* Et Catull. ep. 52. — *Lingua sed torpet tenuis sub artus Flamma diminat, sonitu suopte tintinant aures.* Sappho quoque ὀμμάτεσσι δ' οὐδὲν ὄρημι βομβεῦσιν δ' ἀκοαί μοι, *Nihil oculis video, mihi aures tinniunt.* Plinius vero L. XXVIII. c. I. *aurium tinnitu absentium sermones praesentiri* ait. Peculiari voce hoc κορυβαντισμὸς appellabatur, quippe qui somnum eripit oculis, auribus indit vitium, quo sibi homines audire sonitus et tinnitus videntur. Varro inde dicit in Prometheo: *Leuisomna mens sonorinas imagines afflatur, non vmbrantur somno papulae.*

κακόν τι σημεῖον· ἀκούσεταί τι, καὶ οὐ χαρήσεται· δούλῳ δὲ καλόν.

[57] Γενείου τὸ δεξιὸν μέρος ἀλλόμενον, ἀγαθῶν ἐπίκτησιν δηλοῖ τοῖς πᾶσι· γενείου τὸ ἀριστερὸν ἀλλόμενον, ἐλπίδας ἀγαθὰς πᾶσι δηλοῖ, καὶ πᾶσιν ἀγαθόν. Γένειον ἀλλόμενον, πολυγηρίαν δηλοῖ.

[58] Οὐρανίσκος ἀλλόμενος, εὐφρασίαν δηλοῖ καὶ ζημίαν· τὸ δὲ εὐώνυμον, ἀγαθόν. [59] Βρηχὸς ἐὰν ἄλληται, δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ ἀγαθὸν δηλοῖ. [60] Ὀδόν-

ex illo laetabitur, verum seruo bonum enunciat.

Si menti pars dextra salierit, bonorum acquisitionem omnibus significat, sinistra vero et bonam spem, et omnibus bonum enunciat: at si totum, nimiam senectutem praesagit.

Si palatum salierit, bonam loquutionem et damnum, et si sinistra pars, etiam bonum. Si guttur salierit seruo aeque ac ingenuo bo-

57. Γενείου) Natura ipsa mentum in duas partes distinxit, per duorum ossium genae inferioris suturam, quae in pueris est conspicua aetatis autem progressu ita coalescit, vt nulla vi separari possit; vnde dextra et sinistra pars recte de mento dici potest.

58. Οὐρανίσκος) A quibusdam et οὐρανὸς vocatur, sic enim Polydeucus in Onom. L. II. affixo Diction. med. H. Steph. p. 591. τοῦ δὲ στόματος τὸ ἄνω, Οὐρανός. Apud alios dicitur ὑπερῴα.

59. Βρηχὸς) Pro βρηχὸς videtur legendum βρόχος, vt supra apud Polem. p. 265. βρόχος pro eodem. *Sylb.* Sic videlicet erat in Rom. et Sylb. editione, quod mendum ibi sustulimus.

[60] Ὀδόντες ἐὰν ἁλλόμενοι συγκρούωσιν, ἀγαθὸν δηλοῦσι.

Στόμα ἐὰν ἄλληται, ὄψεται τινὰ διὰ πολλοῦ τοῦ χρόνου, ἐφ' ᾧ καὶ χαρήσεται.

Καρδία ἐὰν ἄλληται, ἀγαθὸν δηλοῖ πᾶσιν· ἄλλοις, ἱλαρότητα· δούλῳ, ἐλευθερίαν· παρθένῳ, νωθρείαν· χήρα καὶ στρατιώτῃ, εὐφρασίαν· ἐμπόρῳ, πρᾶξιν. Ἄλλοις [61] ἐπίβουλος φίλος δηλοῦται.

Τρα-

num annunciat. Si dentes tremuerint, difcordiam, et quandoque etiam bonum enunciare.

Si os tremuerit, videri aliquem poſt multum tempus, quo vtetur, praeſagire.

Cor palpitans bonum omnibus portendere, ſecundum alios hilaritatem, vel amici inſidias, ſeruo tamen libertatem, virgini pigritiam, viduae ac militi bonam loquutionem, mercatori negotiationem. Aliis inſidias amici.

60. Ὀδόντες) Cf. huc Artemid. L. I. c. 32: vbi de dentium harmonia. † Ceterum in dentibus augurium vitae ineſſe creditum fuit ab antiquis, vnde Hippocrates Epid. L. II. S. 6. ſtatim ab initio, οἱ μακρόβιοι πλείους ὀδόντας ἔχουσι, vide quae ad hunc locum annotauit Foeſ. S. VII. p. 133.

61. Ἐπίβουλος φ. etc.) Buleng. de omin. L. III. c. 2. hunc laudans locum ἐπιβουλὴν φίλου δηλοῖ legit, et tradit in pauore hoc maxime obſeruari. Digna ſunt eius verba vt hic adſcribantur: Apud Athen. L. XV. Sophocles θυμῷ δ' οὔτι, Φαίδρα, χορεύει θάρβους θυγάτηρ, o *Phaedra, non amplius in animo*

Τραχήλου τὸ δεξιὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, ἐλευθέρῳ, φόβον· δούλῳ δὲ, νόσον σημαίνει· τοῖς δὲ λοιποῖς πᾶσι, καλόν. Τραχήλου ἀριστερὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, ἀγαθόν. Φάρυγγος τὸ δεξιὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, εὐφρασίαν δηλοῖ· δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ, κέρδος. Φάρυγγος τὸ λαιὸν μέρος ἀλλόμενον, φεῦξιν ἀηδίας πᾶσι δηλοῖ· ἄλλοις ἐλευθέραν δόξαν σημαίνει· δούλῳ, κακὸν ἀκοῦσαι· στρατιώτῃ, χρημάτων

Dextra pars colli ſi ſalierit, libero homini timorem, ſeruo aegritudinem; ceteris omnibus bonum, ſi ſiniſtra tremuerit. Si dextra pars gutturis quatitur, bonam loquutionem ſignificare affirmant, ſeruo vero ac libertino lucrum: at ſi ſiniſtra pars, fugam iniucunditatis omnibus ſignificat, aliis liberam gloriam, ſeruus mala audiet, militi nummorum acquiſitionem, pauperi quaeſtum, femineo ſexui,

ſaltat palpitatio timoris filia. Plato ideo timorem vocat πήδησιν καρδίας, *ſaltationem cordis.* Alia mente dixit Perſius: *cor tibi rite ſalit Laeuaque in parte mamillae Nil ſalit Arcadico iuueni.* Ex quo Iſidor L. VIII. *Saliſſatores dicuntur ii, quibus membrorum quaelibet partes quum ſalierint, futura coniiciunt.* Et Theocr. Idyll. 19. παλλομένη καρδίην, *quum cor ei ſubſiliret.* In Hercule Oetaeo Senecae Act. III. *Cor attonitum ſalit, Pauidumque trepidis palpitat venis iecur.* Plautus ideo belle dicit: *Cor lienoſum eſt, artem facit hiſtrionicam* et in Captiu. *Quin quieſcis dierectum cor meum, I, ac ſuſpende te. Tu ſuſſultas. Ego miſer vix adſto prae formidine.* Ab Anaxandride mutuatus eſt ὦ πονηρὰ καρδία ἐπιχαιρέκακον ὡς εἰ μόνον τοῦ σώματος ὀρχῇ γὰρ εὐθὺς, ἣν ἴδῃς δεδοικότα: *o cor improbum, vt vnum ex toto corpore gaudes malis, ſatis enim ſimul ac timentem videris.* Vbi Athenaeus: κατὰ γὰρ ἐν τοῖς φόβοις γενομένας ἀγωνίας πάλλεσθαι τὴν καρδίαν ἐπιδηλότατα συμβαίνει.

μάτων [62] ἐπίκτησιν· ἀπόρῳ, πόρον· ἐκ [63] θηλυκῶν προσώπων, παρθένῳ, ἀηδίαν· κυβερνήτῃ, ἔπαινον. Αὐχένος δεξιὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ μὲν, [64] μερίμνας· παρθένῳ δὲ, μνήστην· χήρᾳ, κόπον· στρατιώτῃ, [65] ἀμεριμνίαν. Τὸ δὲ εὐώνυμον, πονηρόν τι δηλοῖ· [66] δούλῳ, κόσμον· παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, εὐφρατίαν· δούλῳ, ἀγαθόν· τοῖς δὲ λοιποῖς, οὐ καλόν· ἄλλοις, ἐπιβουλὴν δηλοῖ· ἐν δὲ

στενογ

et quidem virgini iniucunditatem, gubernatori nauis laudem Si dextra iuguli pars tremuerit, bonum ſignificat, ſeruo tamen cogitationes, virgini procacitatem, viduae laborem, militi cognationis priuationem: ſin autem ſiniſtra, maligni quidquam, ſeruo ornamentum, virgini virum, viduae bonam loquutionem, ſeruo bonum, ceteris autem non bonum: ſecundum alios ſignificat inſidias: iis

62. Ἐπίκτησιν) *Acquiſitionem*, vel praemia ob labores perpeſſos, quae decernuntur ſtrenuis inuictiſque militibus, vel ſpolia opima, quae conſequuntur, hoc loco ſunt intelligenda.

63. Θηλυκῶν προσ.) Vide quae ſupra de hac voce notauimus.

64. Μερίμνας) Interpres, *cogitationes* male. Mallem ſolliciτudinem, quae animum nunc huc, nunc diuidit illuc, et rapit in partes varias.

65. Ἀμεριμνίαν) Male Interpres *cognationis priuationem*, procul dubio ex typothetarum errore, rectius: *animi tranquillitatem, gaudium, voluptatem*, ex mente Epicuri et Gaſſendi.

66. Δούλῳ, κ.) Mendum ſuſpicor, quum in ſequentibus ſit δούλῳ ἀγαθὸν, nec mihi perſuaderi patiar rem a Melampode bis diuerſimode expreſſam eſſe, ſubſtituenda ergo alia vox, cui κοσμὸς conuenit, v. c. δεσποίνα.

στενοχωρίαις ὄντι, [67] εὐσταθῆ κακοῖς δούλοις νόσον, παρθένῳ, εὐωχίαν ἔμψυχον· στρατιώτῃ, δάκρυα· ἐμπόρῳ, ἀπόδοσιν· κυβερνήτῃ, εὔπλοιαν. Ἡ δὲ εὐώνυμος, ἐλευθέρῳ ἀηδίαν σημαίνει· δούλῳ δὲ, νόσον· [68] χήρᾳ πρὸς εὐπροσδόκητον· στρατιώτῃ, [69] καθαίρεσιν· ἐμπόρῳ, βλάβην· κυβερνήτῃ, λύπην· γυναικὶ, ἀηδίαν· ἄλλοις, [70] ὁδοιπόρων ζημίαν, δούλων λύπας· τοῖς δὲ λοιποῖς πᾶσι καλὸν, ἄλλοις εὐωχίαν πᾶσι δηλοῖ.

[71] Ὦμος

vero, qui in anguſtia ſunt, malorum conſtantiam, ſeruis aegritudinem, virgini conuiuium, militi lacrymas, mercatori reſtitutionem, gubernatori nauis bonum nauigium: ſin autem ſiniſtra, liberto iniucunditatem, ſeruo aegritudinem, militi ſubmerſionem, mercatori damnum, gubernatori triſtitiam, mulieri iniucunditatem: ſed ſecundum alios viatorum damnum, ſeruis triſtitias, ceteris omnibus bonum, et conuiuium.

67. Εὐσταθῆ) Neſcio an rectius εὐστάθειαν ἐν κακοῖς, vt infra de κοιλίᾳ, πλευρὰ εὐώνυμος ἀλλομένη. μοχθήσαντι εὐστάθειαν δηλοῖ. *Sylb.*

68. Χήρᾳ πρὸς εὐ.) Fortaſſe legendum χήρᾳ κέρδος εὐπρόσδοκητον, vt in ſq. de muſculo, *Sylb.* Leg. χρέος, aut κέρδος εὐπροσδόκητον, vt infra, et ſupra παρθένῳ κέρδος. †

69. Καθαίρεσιν) *Submerſionem*, melius depreſſionem, qua eorum virtus non praemiis ſat dignis ornatur.

70. Ὁδοιπόρων ζ.) Rectius fortaſſe ὁδοιπόρῳ ζημίαν, δούλῳ λύπας: vt in praecedenti ἄλλοις ſit prolepſis quaedam generis. *Sylb.*

[71] Ὦμος δεξιὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειάν τινα δηλοῖ· χειροτέχνῃ μὲν, πρᾶξιν· δούλοις δὲ ὠφέλειαν, [72] καὶ θάνατον δεσπότου· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, κέρδος· ἐμπόροις, [73] ὠφέλειαν· [74] κυβερνήτῃ, εὐπορίαν· γυναικὶ, χαράν. Ὦμος λαιὸς ἀλλόμενος, ἐπιβουλὴν ὑπὸ γυναικὸς σημαίνει, [75] ἀλλὰ ὠφέλιμον. Ὤμου τὸ μέσον ἀλλόμενον, πολλῶν ἀγαθῶν κυρίευσιν, καὶ δούλων δηλοῖ, καὶ ἐλευθέρων. Ὠμοπλάτης εὐώνυμος ἀλλόμενος, [76] ἐὰν ἐπὶ ξένοις [77] ἀφρο-

Si dexter humerus salierit, vtilitatem significat, artifici manuali in opere suo, seruo vtilitatem, et mortem sui domini, virgini nuptias, viduae lucrum, mercatoribus vtilitatem, gubernatori bonum iter, mulieri gaudium significat: sin autem sinister insidias a muliere illatas, sed salutares portendit. Medium armi si salierit, in multa bona aeque ac seruos et libertos dominium significat. Scapula dextra saliens, hospitibus qui-

71. Ὦμος) Huc illa Artemidori Cap. 42. Lib. I. ὦμοι παχεῖς καὶ εὔσαρκοι πᾶσιν ἀγαθοί, εὐανδρείαν γὰρ καὶ εὐπραξίαν σημαίνοντες. †

72. Καὶ θάνατον δεσπ.) Forsan rectius ad sensum iuuandum ὠφελ. ἐκ θανάτου δεσπότου, quale saepius apud Oneirocriticos Artemidorum, Achmetem et alios, in hunc quidem sensum occurrit. Imo ita et supra, pro δούλῳ δεσπότου θάνατον δηλοῖ, et sic passim. Vt infra de vnguibus. †

73. Ὠφέλειαν) In sequentibus specialius ἀπόδοσιν.

74. Κυβερνήτῃ, εὐπ.) Haud scio an conuenientius, κυβερνήτῃ εὔπλοιαν, vt in sequentibus. *Sylb.*

75. Ἀλλὰ) Leg. ἄλλα, hoc est κατ' ἄλλα, vt notum. †

76. Ἐὰν) Hoc vocabulum tollendum videtur, vel eius loco reponendum μεγάλην, aut simile quid. *Sylb.*

[77] ἀφροσύνην σημαίνει· καὶ τοῖς [78] ἐνδανειοῦσιν, ἀπόδοσιν χρεῶν· δούλοις καὶ κλέπταις, [79] μετάβασιν· παρθένῳ, νωθρείαν· χήρα, κίνδυνον· στρατιώτῃ, εὐφροσύνην μετὰ κέρδους· τοῖς δὲ λοιποῖς, κόπον. Τὸ δὲ τῆς εὐωνύμου ὠμοπλάτης δέξιον ἀλλόμενον, ἀγαθὸν σημαίνει· δούλῳ, διαβολήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρα, ἀπὸ νόσου σωτηρίαν. Ἐν ἄλλοις ἔκφευξιν ἀηδίας δηλοῖ· [80] ὑπὸ δὲ γυναικῶν ἀκαταστασίαν· δούλῳ, [81] ἀνάπαυσιν ἐκ τῆς δουλείας· παρθένῳ, ἀηδίαν·

dem, amentiam; iis vero, qui pecunias mutuo dant, vſurarum ſolutionem, ſeruis et furibus, migrationem, virgini retardationem, viduae periculum, militi hilaritatem cum fructu, reliquis vero moleſtiam. Dextra autem ſcapulae ſiniſtrae pars ſi ſalierit, indicat bonum, ſeruo calumniam, virgini vituperationem, viduae e morbo ſalutem. In aliis fugam moleſtiae indicat, ſub mulieribus vero perturbationes, ſeruo requiem a ſeruitute, virgini mo-

77. Ἀφροσύνην) Pro ἀφροσύνην quoque legendum εὐφροσύνην, vt mox στρατιώτῃ, εὐφροσύνην, et infra de digito minimo, δούλῳ, εὐφροσύνην. *Sylb.*

78. Ἐνδανείουσιν) Fortaſſe legendum ἐνδανείζουσιν, vt in ſequentibus ἐν δάνει οὖσιν, minus huc quadrat. *Sylb.*

79. Μετάβασιν) Rectius fortaſſe, *ſoli mutationem, fugam, aut proſcriptionem.*

80. Ὑπὸ δὲ γ.) Forſan aptius, ἐπὶ δὲ γυναικῶν. *Sylb.* Et ἀκαταστασίαν mallem reddere, *malam rei familiaris adminiſtrationem, qua omnia ſubuertuntur, qua res familiaris non poteſt perſiſtere.*

81. Ἀνάπαυσιν) *Recreationem* potius, qualis ſcilicet ſeruis Saturnaliorum tempore concedebatur.) Et in ſqq. pro στρατιώτῃ δάκρυα malim τὰ κρυερὰ, hoc eſt, horrenda, triſtia, dira; haud decent enim militem lacry-

ἀηδίαν· χήρᾳ, ψόγον· ϛρατιώτῃ, δάκρυα· ἐμπόροις, ἀπόδοσιν· κυβερνήτῃ, εὐπλοΐαν. Τὸ μέσον τῶν ὠμοπλατῶν ἀλλόμενον, εὐπορίαν δηλοῖ· δούλῳ, κακοπάθειαν καὶ [82] εὐχαριϛίαν· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, διαβολήν. Ἀκρώμιον δεξιὸν ἀλλόμενον, ἐλευθέρῳ, [83] εὐκρασίαν δηλοῖ· δούλῳ, κακῶν ἀνάπαυσιν· παρθένῳ, μνηϛείαν· χήρᾳ, ἱλαρίαν· ϛρατιώτῃ, κίνδυνον.

Βραχίων δεξιὸς ἀλλόμενος, τέκνων καὶ χρημάτων ἐπίκτησιν δηλοῖ· τοῖς δὲ δανείζουσιν, ἐξ ἑτέρων βλάβην· ἄλλῳ τέκνα αὐτῷ ἔϛαι [84] ἐπὶ χεῖρας· δούλῳ,

lestiam, viduae vituperium, militi lacrymas, mercatoribus retributionem, nautae bonam nauigationem. Medium scapularum saliens, opes significat, seruo malorum perpessionem et gratiam, virgini iniuriam, viduae, calumniam. Humeri summitas dextra, liberto bonam temperiem, seruo malorum requiem, virgini desponsationem, viduae hilaritatem, militi rerum discrimen indicat.

Si brachium dextrum tremuerit, filiorum, ac nummorum acquisitionem praedicit, mutuantibus vero damnum, alii filii eius erunt

mae. Sed iam supra legitur ϛρατιώτῃ δακρύα, ideo et hic tolerandus videtur imbellis ille miles, fletus potius effundens, quam sanguinem. †

82. Εὐχαριϛίαν) Verius esse videtur ἀχαριϛίαν. *Sylb.* Antecedens nimirum hanc requirit emendationem.

83. Εὐκρασίαν) Vel εὐφρασίαν, vel εὐπραγίαν legendum. *Sylb.*

84. Ἐπὶ χεῖρας) Forte, ἐπὶ χηρίᾳ. *Sylb.*

λῳ πίστιν πραγμάτων μεγάλων· παρθένῳ, ὑποταγήν· χήρα, ὠφέλειαν· βραχίων εὐώνυμος ἀλλόμενος, ἀπὸ τῶν οἰκείων προσώπων ἐπικουρίαν σημαίνει· δούλῳ δὲ, ἐλευθερίαν· ἄλλῳ, λύπην [85] δηλοῖ.

[86] Μῦς δεξιὸς ἀλλόμενος, ζημίαν σημαίνει πᾶσιν· ὁ δὲ εὐώνυμος, κέρδος ἀπροσδόκητον δηλοῖ.

Ἀγκὼν δεξιὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειαν δηλοῖ, δούλῳ, [87] κακῶν ἀπαλλαγῆναι· παρθένῳ, ψόγον· χήρα, ὕβριν. Ὁ δὲ εὐώνυμος, ὑπέρ τινος προσώπου

ipſi auxilio, ſeruo fidem rerum magnarum, virgini ſubiugationem, viduae vtilitatem: ſi vero ſiniſtrum, auxilium a propriis perſonis enunciat, ſeruo libertatem, ceteris aliis perſonis triſtitiam.

Muſculus dexter ſi ſalierit, damnum omnibus annunciat, ſiniſter quaeſtum inopinatum.

Dexter cubitus, ſi ſalierit, vtilitatem enunciat, ſeruo difficilem libertatem, virgini vituperationem, viduae iniuriam: ſin autem ſiniſter, damnum ab aliqua perſona ſignificat,

85. Δηλοῖ) Conf. huc Achmetis Oneirocrit. Cap. LXXI. pag. 52. de brachiis, et eorum diuerſa ſignificatione. †

86. Μῦς) Muſculorum motus varii ſunt, vt ex anatomicis et phyſiologicis conſtat, et in morbis ſpaſmodicis eorum motus et ſaliſſationes multum negotii faceſſunt. Niphus in interpretatione hunc canonem, vt et multos alios, praetermiſit, quos indicare ſuperuacaneum eſt.

87. Κακῶν ἀπαλλαγῆναι) Poſſes etiam legere κακῶν ἀπαλλαγήν. Sylb.

που ζημίαν δηλοῖ· ἄλλοις, εὐφρασίαν δηλοῖ· δούλῳ, προκοπήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν.

Πῆχυς δεξιὸς ἀλλόμενος, βλάβην δηλοῖ· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, ἀπορίαν· χήρᾳ, ἀηδίαν· ὁ δὲ εὐώνυμος, ἀηδίαν δηλοῖ· δούλῳ, εὐπορίαν· παρθένῳ, εὐφρασίαν· χήρᾳ, ὁμοίως.

Χεὶρ δεξιὰ ἀλλομένη, ὠφέλειαν σημαίνει· ἡ δὲ εὐώνυμος, [88] πίστεως φυλακὴν δηλοῖ. [89] Καρπὸς δεξιὸς

aliis bonam loquutionem, ſeruo felicitatem, virgini ignominiam, viduae iniuriam, ceteris aliis bonum.

Si dextra vlna ſalierit damnum ſignificat, ſeruo bonam loquutionem, virgini, indigentiam, viduae iucunditatis priuationem: ſin vero ſiniſtra, iniucunditatis priuationem, ſeruo abundantiam, virgini ac viduae bonam loquutionem.

Si dextra manus ſalierit, vtilitatem, ſiniſtra, fidei obſeruantiam praeſagit: et ſi dex-

88. Πίστεως φυλακὴν δηλοῖ) Huc illa Achmetis, Oneirocrit. Cap. LXXII. pag. 52. Edit. Rigalt. αἱ χεῖρες, καὶ οἱ δάκτυλοι, εἰς τὰ ἔργα τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων διακρίνονται, vbi vid. ſeqq. item Artemidor. Oneirocrit. Lib. I. Cap. LXIV. Sed res nota eſt: nec ignotum, puto, inde natum prouerbium. †

89. Καρπὸς) Brachiale latinis dicitur. Eſt pars manus qua cubito per articulum coniungitur. Ariſtoteles in hiſt. animal. L. I. c. 15. definit per nodum, quo cum brachio manus iungitur et coarctatur, quo in loco Gaza primum voce *brachiale*, vti quidem nobis innotuit, vſus eſt.

δεξιὸς ἀλλόμενος, ἃ ὀφείλει χρήματα ἀποδώσειν σημαίνει· ἔσεσθαι δὲ καὶ ἐν πενίᾳ, καὶ [90] ὀλιγοχρονίᾳ. Τοῦτο ἐπὶ πᾶσι δηλοῖ· ἐν ἄλλοις δὲ [91] κακὸν δηλοῖ· δούλῳ, χαλεπόν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ἀποδημίαν· ὁ δὲ εὐώνυμος, ἐπιβουλὴν σημαίνει ἕνεκα πραγμάτων, ὕστερον δὲ ὠφέλειαν. Ἐν ἄλλοις, ἀῤῥωστίαν δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. [92] Ἀντίχειρ ὁ δεξιὸς ἀλλόμενος, ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, [93] ἁρπαγήν· ὁ δὲ εὐώνυμος, ἀποβολὴν

tra manus iunctura, nummos quos alicui debet, reddere ſignificat, amplius et in paupertate eſſe, et breui tempore viuere, et hoc in omnibus ſignificatur verum, vt referunt augures Aegyptii, ſeruo rem perdifficilem, virgini nuptias, viduae peregrinationem, ſiniſtrae autem inſidias propter aliquam rem, poſtremo tamen iuuabit; ſecundum alios aegritudinem, ſeruo bonum, virgini conſilium, viduae vtilitatem. Si dexter pollex palpitauerit, bonum ſignificat, ſeruo bonam loquu-

90. Ὀλιγοχρονίᾳ) Forte ὀλιγοχρηματίᾳ, et ſic legendum, vel ἐξ ὀλιγοχρονίας, paupertas ad breue tantum tempus. †

91. Κακὸν) Interpres aliter legit, reddit enim *verum*, forte in eius exemplari fuit καλὸν, vt ſupra.

92. Ἀντίχειρ) Dici poſſet vtique hic digitus *promanus*, quia omnes actiones per eum fiunt firmiores. Galen. de vſu part. L. I. c. 16. ſic dici eum ait, quod ſolus ipſe tantum valeat polleatque quantum reliqui quatuor. Itaque a pollendo Latini etiam *pollicem* vocauerunt. Vide Alex. ab Alex. Genial. dier. L. IV. c. 26.

93. Ἁρπαγήν) Minus conuenienter, ἀγαθὸν enim ſignificat, itaque mallem vel ἁρμαλιὴν, *alimentum, ſuſtentationem*, vel ἁρμοστῆρα, *ſponſum*.

βολὴν βίου δηλοῖ· δούλῳ, ἐλευθερίαν· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Τὸ πλάγιον τῆς χειρὸς ἀλλόμενον, ἐμπεσεῖσθαι εἴς τινα πράγματα [94] μόχθον δηλοῖ· δούλῳ, εὐπορίαν· παρθένῳ, ἀγαθόν· χήρᾳ, κακόν. Ἐν ἄλλοις [95] ἐξοδιασμοὺς ἑκουσίους δηλοῖ. Τὸ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, καταδούλωσιν ἐξ ἀνθρώπων δηλοῖ· δούλῳ, μεταβολὴν βίου· παρθένῳ, ἀγαθόν· χήρᾳ, εὐφρασίαν. Ἄλλοις κέρδος τὶ σημαίνει. Χειρὸς δεξιᾶς τὸ μέσον, ἤτοι τὸ κοῖλον ἀλλόμενον, [96] ὠφέλειαν σημαίνει, καὶ ἀλλοτρίου πράγ-

tionem, virgini nuptias, viduae raptum: ſiniſter, remiſſionem vitae, ſeruo libertatem, virgini iniuriam, viduae vtilitatem. Si obliqua pars manus dextrae ſalierit, in flagitioſas res incidere ominatur, ſeruo facultatem virgini bonum, viduae malum, aliis expulſiones voluntarias enunciat: ſin autem ſiniſtrae obliqua pars tremuerit, ſeruitutem pati apud homines, ſeruo tranſmutationem vitae, virgini bonum, viduae bonam loquutionem, aliis lucrum portendit: ſi medium dextrae manus, hoc eſt, concauum, vtilitatem, ſe-

94. Μόχθον) Legendum ἢ μόχθον. vel μετὰ μοχθῶν, vel τὸ μόχθον refer ad ἐμπεσεῖσθαι, tum vero nihil mutandum. †

95. Ἐξοδιασμοὺς) Proprie hac voce indicatur exactio pecuniae, tributi, et quum, qui tributa non pendent, vel cogi vel exterminari ſolent, inde expulſionis notio originem traxiſſe videtur.

96. Ὠφέλειαν σημαίνει) Forſan legendum ὠφέλειαν σημαίνει ἐξ ἀλλ. πρ. Sylb.

πράγματος· ἐν ἄλλοις κέρδος δηλοῖ· δούλῳ, ἀηδίαν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, κέρδος. Τῆς δὲ εὐωνύμου, εὐτυχίαν μεγάλην δηλοῖ, καὶ ἐχθρῶν κράτησιν. Ἐν ἄλλοις ἐχθρῶν κυρίευσιν δηλοῖ· δούλῳ, ἀμεριμνίαν· παρθένῳ, [97] (ὕβριν,) γάμον· χήρᾳ, ὕβριν. Τὸ ἐπάνω τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐὰν ἅλληται, [98] πονηρὸν σημαίνει· δούλῳ, ἀναβολήν· παρθένῳ, ἀηδίαν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Ἄλλοις ἀπροσδόκητον [99] ἀγαθὸν σημαίνει.

[100] Δάκτυλος μικρὸς τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀλλόμενος

cundum alios lucrum rei alienae, ſeruo iucunditatis priuationem, virgini conſilium, viduae luctum: ſin autem ſiniſtrae, felicitatem magnam, et ſupra inimicos dominium, ſecundum alios inimicos exſuperare praeſagit, ſeruo requiem, virgini iniuriam, viduae nuptias: at ſi ſuperior pars dextrae manus ſalierit, laborem enunciat, ſeruo moram, virgini moleſtiam, viduae vtilitatem, aliis vero inopinum damnum.

Si digitus paruus dextrae manus ſalierit,

97. (ὕβριν) Incluſam videtur tollendum *Sylb.* aut delendum illud ὕβριν, tanquam ex ſeqq. male repetitum, aut lege potius ἁβρὸν γάμον, *nuptias delicatas.* †

98. Πονηρὸν) Interpres legiſſe videtur πόνον, reddidit enim, *laborem.*

99. Ἀγαθὸν) Interpres habet, *damnum,* vnde aliter fuit in eius exemplari, forte leui mutatione ἀγῶνα ſubſtituendum.

100. Δακτύλος μ.) Vide quae de eo refert Alex. ab Alex. Genial. dier. L. IV. c. 26. Qui Polluci μικρὸς dicitur, apud alios ὠτίτης appellatur.

νος [101] πίστεως μείζονος ἀξιωθήσεσθαι δηλοῖ· ἐπειδὴ Ἑρμοῦ ἐστιν ὁ δάκτυλος. Ἐν ἄλλοις στείρωσιν δηλοῖ, δούλῳ διαβολήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν. Ὁ μετὰ τὸν μικρὸν δεύτερος δάκτυλος τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ὁ καλούμενος [102] παράμεσος, ἀλλόμενος, πολλῶν χρημάτων κυρίευσιν σημαίνει· ἐστὶ γὰρ [103] ἡλίου ὁ δάκτυλος· ἄλλοις πολλῶν αγαθῶν ἐπίκτησιν δηλοῖ· δούλῳ, κακόν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, εὐφροσύνην.

maioris fidei dignitatem enunciat, quoniam Mercurii, vt dicunt, digitus eſt, aliis ſterilitatem ſeruo calumniam, virgini ignominiam, viduae iniuriam. Si ſecundus digitus poſt paruum dextrae manus, qui Graece dicitur παράμεσος, dominium multorum nummorum ſignificat; eſt enim, vt dicunt, Solis digitus, aliis multorum bonorum acquiſitionem, ſeruo malum, virgini conſilium, viduae gaudium.

101. Πίστεως μείζονος) Huc illa Achmetis, cap 72. iam ſupra laudata et hic iterum repetenda: οἱ δάκτυλοι εἰς τὰ ἔργα τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων διακρίνονται, qualia etiam apud Artemidorum. †

102. Παράμεσος) Hunc annularem ſeu medicum Romani, δακτυλιώτητα Graeci appellarunt. Rationem reddit Alex. ab Alex. l. l. hanc: *Illo enim, quum veniam poſcimus a diis, locum Nemeſeos, (quae Dea vltrix malorum fuit, fautrix vero bonorum) poſt aurem dextram obſignamus. Ipſa enim Ramnuſia dicta, ibi locum venerationis habet. Eumdemque minimo proximum in ſponſalibus annulo exornamus, quia tenuiſſimam venam inde ad cordis ima penetrare arbitrantur. Hunc Aegyptii tamquam ſacrum, multis odoribus delibutum habere aſſeuerant, habuiſſeque hoc proprium ferunt, vt complicatus, ſenarium, qui perfectiſſimus eſt, numerum deſignaret.*

103. Ἡλίου) *Solis*, id eſt, *auri* apud Chymicos, quod neminem fugit.

σύνην. Δάκτυλος ὁ [104] τρίτος τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἤτοι ὁ μέσος, βασκανίας δηλοῖ καὶ λοιδορίας· Κρόνου γὰρ ὁ δάκτυλος. Ἐν ἄλλοις δόξαν γενέσθαι δηλοῖ· δούλῳ, ὑποταγήν· παρθένῳ, νόσον· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Δάκτυλος [105] τέταρτος ἀλλόμενος, ζημίαν μεθ' ὕβρεως δηλοῖ. Ἄρεος γάρ ἐστιν ὁ δάκτυλος. Ἐν ἄλλοις δὲ βλάβην δηλοῖ· ἐλευθέρῳ, ἐκκοπήν· παρθένῳ, κέρδος· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Δάκτυλος ὁ μέγας, ὁ καὶ [106] ἀντίχειρ καλούμενος, ἀλλόμενος, ἐπίκτησιν πολλῶν ἀγαθῶν δηλοῖ,

Si tertius digitus dextrae manus, hoc eſt, medius, inuidias et nugas ominatur, Saturni enim digitus eſt, aliis autem gloriam aduenire praeſagit, ſeruo ſubiugationem, virgini morbum, viduae vtilitatem.

Si quartus dextrae digitus ſalierit, damnum cum contumelia enunciat, Martis enim, vt nonnulli tradunt, eſt digitus, aliis nocumentum, liberto inciſionem, virgini lucrum, viduae vtilitatem.

Si vltimus digitus, qui ἀντίχειρ dicitur, ſalierit, multorum bonorum acquiſitionem ſi-

104. Τρίτος) Ille famoſus et libidinoſus habetur, dicitur quoque *infamis et verpus*, cuius denominationis rationem reddit Alex. ab Alex. l. l.

105. Τέταρτος,) Qui *Index* et *ſalutaris* dictus, quo ſcilicet ori admoto ſilentium indicimus, et quia aeſtimarunt veteres nihil ſanctius ad ſilentium oris ſilentio.

106. Ἀντιχεὶρ) De hoc iam in ſuperioribus p. 480. n. 92.

λοῖ, καὶ ἐπὶ τέκνοις, καὶ ἐπὶ γυναικὶ χαρήσεται· ἔστι γὰρ Ἀφροδίτης ὁ δάκτυλος. Ἄλλοις ἀπαλλάξαι δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ἄνδρα· χήρα, ὠφέλειαν.

[107] Ὄνυχες τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐὰν ἄλλωνται, κέρδος δηλοῦσιν ἀπροσδόκητον· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, μνηστείαν. Ὄνυξ τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς [108] ἐὰν ἄλληται, ἢ [109] μυρμηκιᾷ, κακοπάθειαν δηλοῖ· δούλῳ, τέκνον· παρθένῳ, ἄνδρα·

gnificat, et in filiis et vxori gaudium, est enim, vt aiunt Veneris, digitus. Secundum alios, seruo bonum, virgini virum, viduae vtilitatem.

Si vngues dextrae manus salierint, inopinum lucrum praesagiunt, seruo bonam loquutionem, virgini procacitatem. Si vnguis parui digiti dextrae manus salierit, aut formiculauerit, malum pati enunciat, seruo filium,

107. Ὄνυχες) Hunc diuinandi ex vnguibus artem improprie ὀνυχομαντείαν nominare possemus; proprie autem aliud innuit. Vide Peucer. de diuinatt. p. 300.

108. Ἐὰν ἄλληται) Bulenger de omin. L. III. c. 2. sic legit ἐὰν πάλληται ἢ μυρμηκιᾷ κάκον πείσῃ, *si salit aut verminat, malum patieris.*

109. Μυρμηκιᾷ) Rom. edit. habet μυρμυκιᾷ, falso. Innuit autem, formicarum more repit, aut salit: ita πάλμα μυρμηκίζον, et σφυγμὸς μυρμηκίζων, hoc sensu saepius occurrit apud Galenum Libb. de pulsibus, et alibi, ceu notum esse arbitror. Conf. et infra, vbi illud μυρμηκιᾷ, aliquoties recurrit. †

ῥα· χήρα, κόπον. Ὁ τοῦ δευτέρου ἐὰν ἅλληται, ἐξουσίαν δηλοῖ· δούλῳ, δεσπότου θάνατον· παρθένῳ, ψόγον· χήρα, καλόν. Ὁ τοῦ τρίτου, καὶ τοῦ τετάρτου, λύπας δηλοῦσιν· δούλῳ δὲ, ἀγαθόν. Ὁ τοῦ μεγάλου, αὔξησιν δηλοῖ βίου.

Δάκτυλος μικρὸς εὐωνύμου χειρὸς ἀλλόμενος, πολλὰ ἀγαθὰ δηλοῖ πᾶσιν. Ὁ δεύτερος αὐτοῦ, [110] ἐγκληματικὸς, δηλοῖ λύπην, καὶ ἀπόλογον ἐπὶ μεγάλων προσώπων· δούλῳ ἐν πίστει ὄντι, κατηγορίαν. Ὁ μέσος, λύπην δηλοῖ διὰ πρᾶγμα ἴδιον, καὶ αὔξησιν βίου, καὶ τέκνων, καὶ χρημάτων σημαίνει. Ὁ μέγας τῆς εὐωνύμου χειρὸς, παλαιὰν ἀπώλειαν σημαίνει [111] κομίσασθαι. Ὀνυ-

virgini virum, viduae laborem. Sin autem ſecundi digiti vnguis ſalierit, poteſtatem ominatur, ſeruo domini mortem, virgini ignominiam, viduae bonum. Si vero tertii et quarti, triſtitiam narrat, ſeruo bonum: ſi vero magni digiti, augmentum vitae enunciat.

Si paruus digitus ſiniſtrae manus ſalierit, multa bona omnibus praeſagit: ſi ſecundus, triſtitiam et reſponſionem a magnis perſonis, ſeruo qui eſt in fide, incuſationem: ſi medius, triſtitiam per propriam rem, et augmentum victus, et filiorum et nummorum: ſi autem magnus, antiquam deſtructionem euenire ominatur.

110. Ἐγκληματικὸς) Hanc vocem Interpres non expreſſit, eſt autem, *litigioſus*, *accuſatorius*, quod et ex addita explicatione clarius mox patet.

111. Κομίσασθαι) Forſan rectius fut. κομίσεσθαι *Sylb.*

Ὄνυχες εὐωνύμου χειρὸς ἀλλόμενοι, ὠφέλειαν δηλοῦσι μετὰ [112] δυσκολίας τινός.

Μάλη δεξιὰ ἀλλομένη, μάχας δηλοῖ, καὶ λύπας ἐκ τῶν οἰκείων πρὸς ὀλίγον παντί· καὶ ἡ εὐώνυμος ὁμοίως.

Μασθὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, πρᾶξιν δηλοῖ μεγάλην. Ἐν ἄλλοις, εὐφρασίαν δηλοῖ· μασθὸς εὐώνυμος ἀλλόμενος, πλοῦτον σημαίνει· μασθοῦ τὸ μέσον ἀλλόμενον, ἀγαθῶν φροντίδων ἐστὶ [113] σημεῖον.

Στῆ-

Si vngues ſiniſtrae manus, vtilitatem cum aliqua difficultate praeſagiunt.

Axilla dextra ſi ſalierit, pugnas indicat et triſtitias propter domeſticos ad breue tempus omnibus, ſic quoque ſe res habet cum ſiniſtra.

Si dextrum vber tremuerit, opus magnum praeſagit, aliis bonum nouum: ſi medium inter vbera, ſignum eſt bonarum cogitationum, ſiniſter vero diuitias indicat.

Hh 4

Malim ἀνακομίσασθαι, hoc eſt, veterem iacturam aliquando reſtitutum iri. † Hunc locum laudat Buleng. l. l. vbi legit κομίζεσθαι.

112. Δυσκολίας τινος) Conf. huc Achmetis Oneirocrit. Cap. LXXIV. pag. 53. et Frankenau in Onychologia curioſa, pag. 51. †

113. Σημεῖον) Conf. huc Artemidor. Lib. I. Oneir. cap. 43. pag. 57. et Achmetis Oneirocr. cap. 77. pag. 55. †

Στῆθος ἀλλόμενον, εὐωχίαν δηλοῖ παντί. Ἐν ἄλλοις πληρωθήσεται ἡ διάνοια φόβου. [114] Καρδία ἀλλομένη, ἐπιβουλὴν φίλου δηλοῖ.

Γαστὴρ ἀλλομένη, πλουσίῳ, ἀναλώματα ποιῆσαι δηλοῖ· πένητι δὲ, [115] τρυφήν· ἄλλοις, εὐφρασίαν δηλοῖ.

Κοιλία ἀλλομένη, ἀγαθὰ σημαίνει· ἄλλοις τέκνα ὀνησιφόρα δηλοῖ. Κοιλίας δεξιὸν μέρος ἀλλόμενον, νόσον [116] ὀλιγοχρονίαν [117] δηλοῖ. Λαγὼν δεξιὸς

Si pectus salierit, conuiuium omnibus denunciat, aliis vero ad implementum discursus, sed cum timore. Cor palpitans insidias ab amico portendit.

Si venter saltauerit, diuiti expensas facere ominatur, pauperi cibum, aliis bonum nouum.

Si aluus salierit, bona enunciat, aliis filios vtiles: si dextra pars alui; morbum breui tempore narrat. Si ilium dextrum salierit,

114. Καρδία) De cordis palpitatione supra quoque p. 471. *Sylb.* Vide ibi notam p. 61. Multa praeterea passim hac de re apud veteres occurrunt.

115 Τρυφήν) Legisse videtur Interpres τροφὴν cibum, sed Romana et Sylburgii editt. constantissime retinent τρυφὴν *delicias*, *vitam mollem ac delicatam.* Quae lectio praeferenda, penes lectores esto.

116. Ὀλιγοχρονίαν) Legendum ὀλιγοχρόνιον vel νόσων ὀλιγοχρονίαν. †

117. Δηλοῖ) Conf. huc Achmetis Oneirocrit. cap. LXXVIII. pag. 56. Edit. Rigalt. †

δεξιὸς ἀλλόμενος, ἀποδημίαν δηλοῖ· ἄλλως ἀγαθὰ πολλὰ σημαίνει. Λαγὼν εὐώνυμος ἀλλόμενος, εὐφρασίαν δηλοῖ πᾶσιν· [118] ἄλλως ἐργασίαν δηλοῖ. Πλευρὰ δεξιὰ ἀλλομένη, πλουσίῳ χρόνιον πενίαν δηλοῖ· δούλῳ δὲ, εὐπορίαν καὶ χαράν· ἐν ἄλλοις ὠφέλειαν δηλοῖ. Πλευρὰ δὲ εὐώνυμος ἀλλομένη, μοχθήσαντι [119] εὐστάθειαν δηλοῖ ἐν παντὶ βίῳ. Σπλὴν ἀλλόμενος, ἀῤῥωστίαν δηλοῖ. Ἧπαρ ἀλλόμενον, δυσθυμίαν σημαίνει. Ἰσχίου δὲ τὸ δεξιὸν μέρος ἀλλόμενον, οἰκείων καὶ [120] φίλων· ἐν ἄλλῳ, ἀγα-

peregrinationem portendit, aliis ſi ſiniſtrum, bonum nouum, aliis negotiationem praeſagit. Si dextrum latus palpitauerit, diuiti diuturnam paupertatem, ſeruo vero facultatem, et gaudium praeſagit, aliis vtilitatem; ſi ſiniſtrum laboranti bonum ſtatum in tota vita portendit. Si ſplen ſalierit, infirmitatem nunciat. Si epar tremuerit, iracundiam mouet. Si dextra pars iſchii quatitur, domeſticorum, aut amicorum rixam, aliis autem bonum: ſin

118. Ἄλλως) Forſan rectius ἄλλοις, *aliis*. *Sylb.* Et ſic Interpres.

119. Εὐστάθειαν) *Bonum ſtatum* Interpres non ſatis conuenienter, mallem tranquillitatem animi, quae conſcientiam bene factorum habet comitem, nobiſque vitam etiam moleſtiſſimam laborioſiſſimamque reddere tantum ſolet iucundiſſimam.

120. Φίλων) Poſt hanc vocem deeſt ὄλεθρον ſeu ſimile quid. *Sylb.* Deeſt hic aliquid ad ſenſum ſupplendum, forſan addend. ἀπορίαν, φυγὴν, κίνδυνον, μεταβολὴν, ἀπιστίαν, δόλον (aut ſimile quid) σημαίνει, aut δηλοῖ. Qui tamen defectus ſine plenioris codicis adiumento, ex mero ingenio, expleri haud ſatis tuto poteſt. †

ἀγαθὸν δηλοῖ· ἰσχίου τὸ εὐώνυμον μέρος ἀλλόμενον, λύπας δηλοῖ. Ἐν ἄλλῳ, ἀκαταστασίαν δηλοῖ.

Ῥάχης τὰ δεξιὰ ἀλλόμενα, ἐχθρῶν περικρατῆσαι δηλοῖ πᾶσιν.

Νῶτος δεξιὸς ἀλλόμενος, ὕβριν δηλοῖ· ὁ δ' εὐώνυμος, πλουσίῳ, εὐωχίαν δηλοῖ· πένητι δὲ, κάματον.

Βάλανος ἀλλόμενος, δούλῳ εἰς Ἀφροδίτην ἐλθεῖν δηλοῖ.

121 Ἀκρῶμος ἀλλόμενος, ἡδονήν τινα πιστεύεται σημαίνειν.

Ὄρχις

autem ſiniſtra pars, triſtitiam narrat, aliis inſtabilitatem.

Lumbus ſi ſalierit dexter, omnes inimicos ſuperari ſignificat.

Si dextra ſpinae pars palpitauerit, contumeliam: ſi vero ſiniſtra, diuiti conuiuium, pauperi laborem enunciat.

Si mentula ſalierit, ſeruum ad Venerem iturum portendit.

Si ſummitas humeri ſalierit, aliquam nobis voluptatem obuenire indicat.

121. Ἀκρῶμος) Ἀκρώμιον potius enim requiritur ἀκρω- reponere ex antecedentibus πιστεύεται vel tale quidpiam, non videtur conſentaneum. *Sylb.*

Ὄρχις δεξιὸς ἀλλόμενος, βίου καὶ τέκνων ἐπίκτησιν δηλοῖ. Ὄρχις εὐώνυμος ἀλλόμενος, εὐωχίαν καὶ γυναικὸς ὠφέλειαν δηλοῖ.

Πυγὴ δεξιὰ ἀλλομένη, [122] ἐπιδιαφθορὰν τῷ ἔχοντι πραγματείαν, καὶ ἐργασίαν δηλοῖ. Πυγὴ εὐώνυμος ἀλλομένη, πλουσίῳ ἀναλώματα ποιῆσαι δηλοῖ· [123] τοῖς δὲ λοιποῖς, ἀγαθὴν ἐν ἄλλοις μελλόντων κυρίευσιν.

[124] Δάκτυλος [125] ἀλλόμενος, κέρδος ἀπροσδόκητον δηλοῖ.

Κοτύ-

Si dexter testiculus quatitur, filiorum et victus acquisitionem significat, sin autem sinister, conuiuium et vtilitatem portendit.

Si dextra nates salierit, incorruptionem habenti negotiationem et lucrum nunciat: si sinistra, diuiti expensas facere, ceteris bonum.

Digitus saliens, lucrum inopinatum notat.

122. Ἐπιδιαφθορὰν) Rom. editio diuisim ἐπὶ διαφθορὰν; forsan melius coniunctim legendum: ἐπιδιαφθορὰν, vel ἀποδιαφθορὰν. †

123. Τοῖς δὲ λοιποῖς) Forte legendum τοῖς δὲ λοιποῖς, ἀγαθὸν ἐν ἄλλοις, μελλόντων κυρίευσιν. *Sylb.*

124. Δάκτυλος) Rectius δακτύλιος. Nota praeterea et in antecedentibus et consequentibus feminina in masculinum genus translata v. c. λαγὼν, βάλανος, item isosyllabôs ῥάχις, pro peritosyllabo ῥάχεως. *Sylb.*

125. Ἀλλόμενος) Latini et titubare dicunt, quorsum spectat illud Plauti in Epidico, *Quid est, quod digitus titubat tuus?*

Κοτύλη δεξιὰ ἀλλομένη, κίνησιν ἐπὶ προκοπὴν δηλοῖ παντί· ἐν ἄλλοις, ἀγαθὸν σημαίνει. Κοτύλη εὐώνυμος ἀλλομένη, λύπης τινὸς ἀπαλλαγὴν δηλοῖ· ἐν ἄλλοις ἀηδίαν σημαίνει.

[126] Γλουτὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, εὐπορίαν δηλοῖ· καὶ ὁ εὐώνυμος τὸ αὐτό.

[127] Βουβὼν δεξιὸς ἀλλόμενος, βίας καὶ ταραχὰς δηλοῖ. Βουβὼν εὐώνυμος ἀλλόμενος, οὐκ ἀγαθὸν σημαίνει.

[128] Μηρὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειαν δηλοῖ· ἐν

Sin autem dextra iunctura coxae cum natibus ſalierit, motum cum felicitate praeſagit, et bonum: ſi ſiniſtra, remotionem triſtitiae, ceteris vero iucunditatis carentiam.

Clunium dextra pars ſaliens, facultates, et ſiniſtra tales quoque notat.

Glandula inguinalis dextra ſaliens violentias et tremores, ſiniſtra vero non adeo bonum ſignificat.

Si dextrum inguen ſalierit, vtilitatem: ce-

126. Γλουτος) Pro clunibus hoc loco accipitur praecipue ea regio, vbi maiora oſſa femoris ſunt inſerta.

127. Βουβὼν) Haec vox apud medicos vel notat iuncturam femoris cum iſchio, vel locum ad latera pubis, vel glandulas vtrobique ſitas, vel tumores glandularum; de quibus omnibus vid. Gorraeus in definitt. med. p. 77.

128. Μηρὸς) De hoc quoque conſule Gorraeum, p. 296.

ἐν ἄλλοις δὲ, ἐχθρῶν κράτησιν δηλοῖ. Μηρὸς εὐώνυμος ἀλλόμενος, ἐπιβουλὴν καὶ δόλον δηλοῖ· ἐν ἄλλοις, ὁδὸν [129] ἐπωφελῆ δηλοῖ πορευθῆναι. Ὀπισθομήριον δεξιὸν ἀλλόμενον, ψόγον προσημαίνει· ἐν ἄλλοις [130] καλοκαιρίαν δηλοῖ. Ὀπισθομήριον εὐώνυμον ἀλλόμενον, ἐπιβουλὴν δηλοῖ· ἄλλοις, εὐπορίαν δηλοῖ.

[131] Γονὺ δεξιὸν ἀλλόμενον, εὐωχίαν δηλοῖ παντί, ἄλλοις δὲ, εὐπορίαν· γονὺ εὐώνυμον ἀλλόμενον, ἀηδίαν μεγάλην δηλοῖ.

[132] Ἀγ-

teris autem inimicos exſuperare portendit: ſin autem ſiniſtrum, inſidias: ceteris autem iter difficile enunciat. Si ea coxae pars ſalierit, quae retro eſt, ignominiam praeſagit: ceteris vero temporis temperiem, ſin autem ſiniſtra pars, inſidias, ceteris vero facultates praedicit.

Si dextrum genu palpitauerit, omnibus conuiuium, ſecundum alios facultatem praenarrat: ſi ſiniſtrum, iniucunditatem maximam denunciat.

129 Ἐπωφελῆ) Male Interpres *difficile*, quum potius ſit, vtile.

130. Καλοκαιρίαν) Forte καλλοκαίριον, quae vox apud Scriptores mediae graecitatis notat *aeſtatem* v. Meurſ. Gloſſ. p. 206. ex notione autem verbi καλλοκαιρίζειν *aeſtatem bene tranſigere*, redderem: *oblectationes aeſtatis tempore.*

131. Γονὺ δ) Conf. huc Artemidori Lib. I. cap. 49. pag. 42. item Achmet. cap. 101. pag. 69. †

132 Ἀγκύλη δεξιὰ ἀλλομένη, ἀηδίαν δηλοῖ· ἡ δὲ εὐώνυμος, εὐφρασίαν δηλοῖ.

Κνήμη δεξιὰ ἀλλομένη, ἐπίσημον δηλοῖ, ἢ ὁδὸν μακρὰν πορευθῆναι· ἡ δὲ εὐώνυμος, ἀνδράσι λύπην, γυναιξὶν δὲ ψόγον, ἄλλοις ἀῤῥωστίαν δηλοῖ.

133 Ἀντικνήμιον δεξιὸν ἀλλόμενον, εὐπορίαν δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον, ἀποβολὴν ὑπάρξεσθαι, ἢ πονηρόν τι δηλοῖ.

134 Γα-

Si dextra ancha quatietur, iniucunditatem: ſin autem ſiniſtra, bonum nouum.

Si dextra tibia ſalierit, rem celeberrimam, aut longum iter denunciat: ſin autem ſiniſtra, viris triſtitiam, mulieribus ignominiam; ceteris autem infirmitatem portendit.

Si pars interior dextrae tibiae quatietur, facultatem: ſin autem ſiniſtrae, amiſſionem, aut laborioſi quidquam narrat.

132. Ἀγκύλη) Ancha. Sed dicitur quoque morbi genus ἀγκύλη, de quo Aetius, propediem a nobis e MS. Lipſ. edendus, L. XII. c. 42. vbi τὰς τῶν ἄρθρων κατοχάς exponit ἀγκύλας, hoc eſt, articulos ſtupore occupatos contractoſque.

133. Ἀντικνήμιον) Galen. com. 2. εἰς τὸ περὶ ἀγμῶν, ſcribit ἀντικνήμιον eſſe tibiae mediam et anteriorem partem, quae minime carnoſa eſt, et per vniuerſam tibiam a ſummo ad imum in longitudinem fertur, atque in his, qui graciles, conſpicitur.

[134] Γαστροκνήμιον δεξιὸν ἀλλόμενον, ἀπροσδόκητα ἀγαθὰ πᾶσι δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον, ἐμπόδιον τῆς προκειμένης ὁδοῦ.

[135] Κερκὶς δεξιὰ ἀλλομένη, λύπην δηλοῖ. ἡ δὲ εὐώνυμος, ὁδὸν [136] ἐπικερδῆ δηλοῖ.

[137] Σφυρὸν δεξιὸν ἀλλόμενον, ὠφέλειαν δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον νικῆσαι ἐν κριτηρίῳ δηλοῖ.

[138] Ἀστρά-

Si dexter tibiae vter ſalierit, inopina bona omnibus enunciat: ſin autem ſiniſter, mercatoribus incepti itineris bonum finem ſignificat.

Si dexter radius ſalierit, triſtitiam: ſin autem ſiniſter, iter cum lucro pronunciat.

Si dextra planta ſalierit, vtilitatem, et bonum: ſin vero ſiniſtra, victoriam in iudicio, et bonum nouum nunciat.

134. Γαστροκνήμιον) Eſt ea pars, quam Latini ſuram vocant.

135. Κερκὶς) *Radius*, id eſt, os alterum cubiti ſuperius, ſed minus et breuius, ſic dictum a figura rotarum paruarum radios imitante.

136. Ἐπικερδῆ) Si ἐπὶ κέρδει malis, per me licet. *Sylb.*

137. Σφυρὸν) Notat haec vox malleolum, ſed plerique pro planta acceperunt, qui error et ad nos tranſplantatus eſt, monente Gorraeo in definitt. med. p. 451.

[138] Ἀστράγαλος δεξιοῦ ποδὸς ἀλλόμενος, μέριμναν δηλοῖ ἢ ἀηδίαν. Καὶ ὁ τοῦ εὐωνύμου τὸ αὐτό.

[139] Πτέρνη δεξιὰ ἀλλομένη, [140] εὖ πορευθῆναι δηλοῖ· [141] καὶ τὸ τοῦ εὐωνύμου τὸ αὐτό. Ὁμοίως καὶ τὸ κοῖλον τῶν δύο ποδῶν. Τὸ δὲ [142] τῆς εὐωνύμου, καὶ καλὸν δηλοῖ. Ἄλλοις τὸ κοῖλον τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἀλλόμενον, ὁδὸν πορευθῆναι ἐπωφελῆ τῇ ψυχῇ, καὶ ἔμπαλι πατῆσαι ἔνθα οὐκ εἰσῆλθεν ἄλλος, δηλοῖ.

[143] Ταρ-

Si dexter talus, curam et iniucunditatem: si sinister salierit, idem praedicit.

Si dextrum calcaneum palpitauerit, iter bonum, si sinistrum, idem: simili ratione secundum Aegyptios concauum vtriusque pedis iter bonum nunciat, sed sinistri tamen malum; secundum tamen alios concauum dextri pedis, iter vtile, quo animus delectatur, et quo nullus iuit, enunciat.

138. Ἀστράγαλος) Hesychius interpretatur, ὁ σφόνδυλος, καὶ τὸ ὑποκάτω τοῦ σκέλους, hoc est, vertebrum, et partem cruri subiectam.

139. Πτέρνη) Ex dialecto Ionica, alias πτέρνα.

140. Εὖ πορ.) In exemplari coniuncte est εὐπορευθῆναι, contra morem. Sylb.

141. Καὶ τὸ τοῦ.) Structurae lex postulat, καὶ ἡ τοῦ εὐωνύμου ποδὸς τὸ αὐτό. Sylb.

142. Τῆς εὐωνύμου) Hoc referendum est, ad remotius substantiuum πτέρνη: vel potius masculino genere legendum τοῦ εὐωνύμου, scilicet ποδός. Sylb.

[143] Ταρσὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, καλὸν δηλοῖ· ὁ δὲ εὐώνυμος, εὐφρασίαν.

[144] Τέλμα δεξιὸν ἐὰν ἅλληται, ὁδὸν πορευθῆναι δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον, χρόνιον ἀποδημίαν σημαίνει.

Τὸ [145] πλάγιον τοῦ βήματος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τὸ ἔξω, ἀσθένειαν δηλοῖ· τὸ δὲ τῆς εὐωνύμου, εὐφρασίαν δηλοῖ.

Δάκτυλος μικρὸς τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειαν δηλοῖ· ὁ δεύτερος, ἐργασίαν δηλοῖ· ὁ τρίτος

Dexter talus saliens, bonum; sinister malum indicat.

Si dextra margo, quae Graece *Telma* dicitur, id est, planta pedis, salierit, iter: sin autem sinistra, diuturnam peregrinationem praedicit.

Si obliquum gressus dextri pedis, quod est in externa parte, palpitauerit, debilitatem: si vero sinistrum, bonum nouum nunciat.

Si paruus digitus dextri pedis palpitauerit, vtilitatem: si secundus, negotium: si tertius,

143. Ταρσὸς) Varias huius vocis significationes vide apud Gorraeum l. l. p. 453.

144. Τέλμα) Pro τέλμα legendum esse πέλμα supra docui ad Pol. p. 306. n. 1. *Sylb.* Alexander Aphrodisaeus digitis quoque tribuit πέλματα.

145. Πλάγιον) Interpres *obliquum gressus*, melius forte, *latus ad plantam tendens*, siue est motus plantae pedis, quam μαρμαρυγὴν ποδῶν appellat Homer. Odyss. θ'. ϝ'. 275.

τος [146] καὶ μέσος, ἀγαθὸν σημαίνει· δούλῳ, ἀποδημίαν· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, εὐωχίαν. Καὶ [147] ὁ μετ' αὐτὸν, ἀποδημίαν δηλοῖ· δούλῳ, καὶ παρθένῳ, βλάβην· χήρᾳ, νόσον. Ἐν ἄλλοις, ὠφέλειαν. Ὁ μέγας, ἀποδημίαν δηλοῖ· δούλῳ, κατάστασιν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ἱλαρίαν.

Ὄνυχες δεξιοῦ ποδὸς ἐὰν ἅλλωνται, ἢ μυρμηκιῶσι, μαλακισθῆναι [148] πρὸς ὀλίγον δηλοῖ· δούλῳ, εὐρωστίαν· παρθένῳ, καὶ χήρᾳ, ψόγον. Ὁ τοῦ μικροῦ δακτύλου ὄνυξ, ἀγαθόν· ὁ τοῦ δευτέρου, [149] ἀπο-

siue medius, bonum; seruo peregrinationem, virgini iniuriam, viduae conuiuium: si quartus, peregrinationem, seruo vero et virgini damnum, viduae morbum, aliis vtilitatem: sin autem magnus, peregrinationem enunciat: seruo autem conditionem, virgini nuptias, viduae hilaritatem.

Si vngues dextri pedis salierint, aut formiculauerint, mollitiem, ad breue tempus, seruo valetudinem, virgini et viduae nuptias praedicit. Si vnguis parui digiti, bonum: si secundi, peregrinationem bonam: si tertii,

146. Καὶ μέσος) Particula καὶ minus apposite, mallem ἢ, sicut et Interpres legisse videtur.

147. Ὁ μετ' αὐτὸν) Pro τέταρτος, sicut in sequentibus, p. 499. l. 9.

148. Πρὸς ὀλίγον δηλοῖ) Quum δηλοῖ extrinsecus subaudiendum τὸ πάθος. *Sylb.*

149 ἀποδημίαν ἀγαθήν· ὁ τοῦ τρίτου· ἀηδίαν· ὁ τοῦ τετάρτου, ὠφέλειαν· ὁ τοῦ πέμπτου, ἀγαθόν.

Δάκτυλος μικρὸς εὐωνύμου ποδὸς ἁλλόμενος, ἀγαθὸν σημαίνει· δούλῳ, ἀλλαγὴν δεσπότου· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, εὐωχίαν. Ὁ δεύτερος, ἀποδημίαν ἀγαθὴν δηλοῖ· δούλῳ, εὐφροσύνην· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, 150 ὑποταγήν. Ὁ μέσος, ἀηδίαν δηλοῖ· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, νωθρείαν· χήρᾳ, 151 ἀηδίαν. Ὁ τέταρτος, ὠφέλειαν ἀπὸ φίλων δηλοῖ· δούλῳ, νόσον· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, διαβολήν. Ὁ μέγας, ἀγαθὰ σημαίνει

iniucunditatem: ſi quarti, vtilitatem: ſi quinti, bonum enarrat.

Si paruus digitus ſiniſtri pedis quatitur, bonum, ſeruo mutuationem heri, virgini iniuriam, viduae conuiuium: ſi ſecundus digitus, bonam peregrinationem, ſeruo laetitiam, virgini conſilium, viduae ſubiugationem: ſi medius iniucunditatem, ſeruo vtilitatem, virgini retardationem, viduae iniucunditatem: ſi quartus, vtilitatem ab amicis comparatam, ſeruo morbum, virgini nuptias, viduae ca-

Ii 2

149. Ἀποδημίαν ἀγαθὴν) Id eſt, eiuſmodi peregrinationem, quae multas vtilitates affert.

150. Ὑποταγὴν) Vide quae ſupra hac de voce monuimus. p. 465. not 45.

151. Ἀηδίαν) Vix credo ſic ſcripſiſſe Melampodem, quum in vniuerſum ἀηδία de hoc canone vſurpata ſit, ergo alia vox ſubiit tuenda v. c. ἀπορία, αἰτία, αἰτίαμα etc.

μαίνει μέγιϛα· δούλῳ, εὐπορίαν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Ὄνυχες ἀριϛεροῦ ποδὸς ἀλλόμενοι, ἢ μυρμηκιῶντες, πλουσίῳ μὲν, ἀηδίαν σημαίνουσι· πένητι δὲ, πλοῦτον· δούλῳ, βλάβην· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, ψόγον.

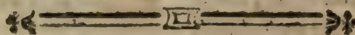
Ὅλον τὸ σῶμα ἀλλόμενον, ἡμέρας τινὰς φυλάξασθαι δηλοῖ· δούλῳ μὴ ἐπιβουλευθῆναι· παρθένῳ, μὴ [152] κινδυνεῦσαι· χήρᾳ, μὴ νοσῆσαι.

lumniam: si magnus, magna bona, seruo facultatem, virgini nuptias, viduae vtilitatem.

Si vngues sinistri pedis salierint, aut formiculauerint, diuiti iniucunditatem, pauperi diuitias, seruo damnum, virgini consilium, viduae ignominiam praenunciat.

Si totum corpus quatitur, nonnullas dies custodiri portendit, seruo insidias non fieri, virgini periculum non fieri, viduam non morbo corripi significat.

152. Κινδυνεῦσαι) Subaudiendum est forte aliquid vi c. τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, τὴν τιμὴν, aut simile quid.

ME-

ΜΕΛΑΜΠΟΔΟΣ ΙΕΡΟΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ [1] ΠΕΡΙ ΕΛΑΙΩΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

Ἐὰν ἐστὶν [2] (ἐλαία) [3] εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρὸς, πολλῶν ἀγαθῶν ἔσται κύριος. Εἰ δὲ εἰς τὸ μέτωπον τῆς γυναικὸς, ἡ γυνὴ βασιλεύσει, ἢ μεγίστη ἔσται.

Ἐὰν ἔξω τῶν ὀφρύων τοῦ ἀνδρὸς, λαμβάνει γυναῖκα ἀγαθὴν, καὶ εὔμορφον· εἰ δὲ γυναικὸς, καὶ

ἔστιν

MELAMPODIS SCRIPTORIS SACRI DIVINATIO EX NAEVIS CORPORIS AD REGEM PTOLEMAEVM.

Si ſit (naeuus) in fronte viri, is multorum bonorum erit dominus: At ſi in mulieris fronte, illa regnabit, aut erit maxima.

Si extra ſupercilia viri, vxorem bonam et formoſam adipiſcetur: Sed ſi (extra ſuperci-

Ii 3

1. Περὶ ἐλαίων) Tractatum hunc Nicolaus Petreius eidem auctori adſcribit, cui ſuperior tribuitur, Melampodi ſcilicet. Stilus tamen hujus quam ſuperioris videtur eſſe multo recentior, phraſiſque magis barbara. *Sylb.* Verba περὶ ἐλ. vſque ad βασιλέα deſunt in Romana editione, et verba πρὸς Πτ. β. etiam non agnoſcit Sylburgius, qui tamen priorem epigraphen habet.

2. Ἐλαία) Naeuus oleaceus, id eſt, corporis inſigne, genitiua macula, hanc vocem Sylburgius et edit. Rom. non agnoſcunt.

3. Εἰς τὸ μ.) Statim inſolens eſt hoc loquendi genus pro ἐὰν ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ ἀνδρὸς ἐλαία ᾖ. *Sylb.*

ἐστιν ἡ χροιὰ αὐτῆς πυῤῥὰ, λαμβάνει ἄνδρα πλούσιον, καὶ εὔμορφον. Εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ὀφρύων τοῦ ἀνδρὸς, οὐ δεῖ [4] συζυγῆναι αὐτὸν, ὅτι πέντε γυναικῶν ἀνὴρ γενήσεται. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς γυναικός.

Ἐὰν ᾖ εἰς τὴν ῥίνα τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἡ χροιὰ αὐτοῦ ἔσται πυῤῥὰ, ἀκόρεστος ἔσται τῆς συνουσίας, ὅτι καὶ εἰς τὸ [5] κρυπτὸν ἔχει ἐλαίαν. Ἐὰν ᾖ εἰς τὴν ῥίνα ἢ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τῆς γυναικὸς, ὁμοίως ἀποβήσεται τῷ ἀνδρὶ, ὅτι καὶ αὐτὴ εἰς τὸ κρυπτὸν ἐλαίαν ἔχει. Ἐὰν εἰς τὸ πλάγιον τῆς ῥινὸς τοῦ ἀνδρὸς, ξενιτεύσει

lium) mulieris, et eius color ſit flauus, reperiet maritum diuitem et formoſum. Si autem in viri ſuperciliis, non debet matrimonium contrahere, quia quinque vxorum maritus fieret. Idem etiam in muliere (continget).

Si ſit in naſo viri, et eius color flauus ſit, inſatiabilis erit in coitu, quin etiam naeuum habet in occulto. Si ſit in naſo, aut in oculo mulieris, idem ei continget ac viro, quin etiam ipſa in occulto naeuum habet. Si ad latus naſi maris, peregrinabitur de regione in

4. Συζυγῆναι) Hoc verbum non ſolum de matrimonio vſurpatur ab Atticis ſcriptoribus, ſed etiam ab aliis v. c. Baſil. de virgin. T. II. p. 278. ſic ſcribit: τοῖς δεσμοῖς τοῦ γάμου συνεζευγμένος.

5. Κρυπτὸν) Interdum notat haec vox locum occultum ac abditum, h. l. pudenda, quia ſunt curatius velanda ac occultanda.

ντεύσει ἀπὸ χώρας εἰς χώραν. Ἐπὶ δὲ γυναικὸς, [6] κακοποδίνα γενήσεται, ὅτι καὶ εἰς κρυπτὸν ἐλαίαν ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὸ [7] μάγουλον τοῦ ἀνδρὸς, πλούσιος γενήσεται. Ἐπὶ δὲ γυναικὸς, ἐὰν εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ σιαγόνος, ἐμπαθὴς ἔσται, ὅτι καὶ εἰς τὸ ὑπογάστριον ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνδρὸς, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν, καὶ καλήν.

Ἐὰν

regionem. In femina vero, pedibus debilis fiet, quin etiam in abdito naeuum habet.

Si in gena viri, diues euadet: In femina vero, si in parte inferiori maxillae, perturbata erit, immo etiam in hypogastrio habet (naevum.)

Si in lingua viri, nancifcetur vxorem opulentam et pulcram.

6. Κακοποδίνα) Petreius vertit: *diuersa patietur a pedibus. Sylb.* Ego mallem, *infelix erit*, et puto legendum κακοπίδαρα quod explicant Gloffae Graecobarb., ἀθλίους, τοὺς κακοριζίκους, καὶ κακοποδάρους. καὶ δυστυχεῖς. Vide Meurf. in Gloff. p. 201. Ergo is notatur, qui infelicitatem affert, cuicumque loco pedem infert.

7. Μάγουλον) Petreius interpretatur, gena. Et fic Meurfius, l. l. p. 319. qui hunc locum laudat, dicit esse *gena*, *bacca*. Moſchopulus παρειά, ἡ καὶ κόῤῥη, λέγεται διὰ δύο ρ̄ ἤγουν τὸ κοινῶς μάγουλον, Nicetas in Murzuflo ἣν ὄψιν ὡμαρίαν καὶ τερπνὴν εἶχες πρότερον, ἀρτίως χαλαρὰ, καὶ κατέγραια, καὶ ἐξηρωμένα τὰ μάγουλα. Interpres Iuuen. Sat. II. *Peribomius Nomen Archigalli cinaedi, quem magulam conſpurcatum dicimus, qui publice impudicitiam perpeſſus eſt.*

Ἐὰν εἰς τὰ χείλη τοῦ ἀνδρὸς ἐλαία ᾖ, πολύφαγος ἔσαι. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ γυναικῶν.

Ἐὰν εἰς τὸν [8] πώγωνα ἔχει ὁ ἀνὴρ ἐλαίαν, πλούσιος ἔσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ γυναικὸς, ὅτι καὶ εἰς τὸν σπλῆνα ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὰ ὦτα ἔχει ὁ ἀνὴρ, πλούσιος καὶ εὐλογημένος ἔσαι. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ γυναικὸς, ὅτι καὶ εἰς τὸν μηρὸν ἐλαίαν ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὸν τράχηλον ἔχει ὁ ἀνὴρ, πλούσιος ἔσαι σφόδρα. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ γυναικός.

Ἐὰν εἰς τὸν αὐχένα ἔχει ὀπίσω ὁ ἀνὴρ, [9] ἀποκεφαλίζεται.

Ἐὰν

Si in labiis viri naeuus ſit, maximus erit heluo. Perinde et in mulieribus.

Si in mento vir habet naeuum, diues erit auri atque argenti. Idem etiam in muliere, quin etiam (naeuum) verſus lienem habet.

Si in auribus vir (naeuum) habet, opulentus erit et bonae famae. Idem et in muliere, quin etiam naeuum in femine habet.

Si in collo (naeuum) vir habet, erit admodum diues. Similiter et femina.

Si pone ceruicem vir (naeuum) habet, decollabitur.

8. Πώγωνα) Barbam hoc loco pro mento, cui inſidet barba, Auctor capit.

9. Ἀποκεφαλίζεται) *Capite priuabitur*, vox haec Artemidoro maxime ſolennis in Oneirocrit.

Ἐὰν εἰς τὰς [10] ψύας, πτωχὸς ἔςαι καὶ [11] ἀτυχὴς βαςάζων γένους. Ἐπὶ γυναικὸς ὁμοίως.

Ἐὰν εἰς τοὺς ὤμους, δέσμιος ἔςαι, καὶ θλιβόμενος.

Ἐὰν

Si in lumbis, mendicus erit et infortunatus baiulus suae progeniei. Mulier similiter.

Si in humeris, captiuus erit et afflictus.

10. Ψύας) Lumbos sic dici ex Hippocr. de morbo S. p. 124. 8. liquet: dicit enim, τὸ μέν τοι τῆς φλεβὸς κάτω τείνει, διὰ τῶν ἐπὶ δεξιὰ παρὰ αὐτὸν τὸν νεῦρον καὶ τὴν ψύην, ἐς τὸ ἐντὸς τοῦ μηροῦ. *Venae quidem pars dextra deorsum tendit iuxta ipsam venam ac lumbum ad interioris femoris partem.* Et de ossium natura p. 62. 44. πρὸς τὴν ἄκανθαν καὶ τὴν ψύαν ἐκτὸς ἔχουσα *ad spinam et lumbum extra tendens.* Athenaeus vero L. IX. peculiariter ψύας vocari scribit carnes illas lumborum, quae ossibus supereminent; aut musculosas illas carnes, quae renibus vtrimque adiacent.

11. Ἀτυχὴς β. γ.) Paulo congruentius, ἀτυχὴς βαςάκτης γένους: vel ἀτυχὴς βαςάξει γένος. Petreius vertit *generis infelicitate premetur. Sylb.* Βαςάζων γένους, hoc quidem nec Graecum satis est; nec sensum satis commodum habet: putem ergo scripsisse potius hic ipsum Auctorem vnica voce βασανιζόμενος, *tortus, cruciatus, crudeliter vexatus*, quae sane vox aptissime conuenire videtur praecedentibus synonymis ἀτυχὴς καὶ πτωχὸς; adeo, vt inde haec ipsa coniectura forsan paullo propius ab ipsa veritate abesse videatur: Sed Lector ipse absque affectu, hic arbitretur. Sed et minore licentia legi hic commode posset: βαςάζων γόμους, *onera molesta portans*, quod scil. apposite respicit ad antecedens τὰς ψύας, seu *Lumbos*. Eligat ergo ex his binis coniecturis ipsius Lectoris solertia, quaenam potissimum alteri sit praeferenda, ego ipse hic nihil certi definio: vtraque enim probabilis est, et neutra inde displicet. †

Ἐὰν εἰς τὴν μάλην, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν καὶ καλήν. Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.

Ἐὰν εἰς τὰς χεῖρας, πολύτεκνος ἔσται. Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.

Ἐὰν εἰς τὸ στῆθος, πένης ἔσται. Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.

Ἐὰν ἐπάνω τῆς καρδίας, πολυπόνηρος ἔσται. Τῇ δὲ γυναικὶ τοῦτο συμβαίνει, ὅταν εἰς τὸν μαστὸν τὴν ἐλαίαν ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὴν κοιλίαν, [12] φάγοι ἀμφότεροι ἔσονται.

Ἐὰν εἰς τὸν σπλῆνα, ἐμπαθεῖς καὶ ἐπίνοσοι.

Ἐὰν

Si in axilla reperiet diuitem atque formosam coniugem. Ita et mulier.

Si in manibus, multorum liberorum parens erit. Sic etiam mulier.

Si in pectore, pauper erit. Etiam et mulier.

Si supra cor, nequissimus erit: Mulieri autem idem contingit, quum in mammilla naevum habet.

Si in ventre, ambo erunt voraces.

Si in liene, infirmi et valitudinarii.

12. Φάγοι) Pro πολυφάγοι tuenda vox φαγένυρις, hel-
Sylb. Forte etiam substi- luo.

Ἐὰν εἰς τὸ ὑπογάστριον, ἐμπαθεῖς ἔσονται.

Ἐὰν εἰς τὸ κρυπτὸν, [13] ἄπληστοι ἔσονται ὑπὸ τῆς συνουσίας.

Ἐὰν εἰς [14] τὸ Φυσικὸν, ὁ μὲν ἀνὴρ [15] ἀῤῥενόγυνος ἔσται· ἡ δὲ γυνὴ τοὐναντίον.

Ἐὰν εἰς τὸν μηρὸν, πλούσιοι ἔσονται.

Ἐὰν εἰς τὰ γόνατα, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν. Ἡ δὲ γυνὴ, εἰ μὲν εἰς τὸ δεξιὸν γόνυ, ἀγαθὴ ἔσται· εἰ δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν, πολύτεκνος ἔσται.

Ἐὰν

Si in hypogaſtrio, morbidi erunt.

Si in occulto, intemperantes erunt in re venerea.

Si in genitali, vir quidem erit marium procreator: Mulier autem contra.

Si in femore, diuites erunt.

Si in genubus, (vir) acquiret vxorem diuitem: Mulier autem, ſi in dextro genu, proba erit; ſed ſi in ſiniſtro, multae prolis genitrix erit.

13. Ἄπληστοι) Supra p. 502. ἀκόρεστος ἔσται τῆς συνουσίας.

14. Τὸ φυσικὸν) Scil. τὰ φυσικὰ μόρια, per elegantem ὀνομασμὸν et caſtam σεμνολογίαν, partes genitales, praeſertim ſequioris ſexus, venuſte appellantur, inprimis a poetis, vt vel maxime ex Euripide, Oppiano, Anthologia et aliis patet; vnde et *Venus phyſica*, in Inſcriptione veteri, apud magnum Reineſium, qui ibi plura ſcitu digna de hac pudica σεμνολογίᾳ, adnotauit. †

15. Ἀῤῥενόγυνος) Alii ἀῤῥενόγονος, alterum melius. †

Ἐὰν εἰς τὸν ἀστράγαλον, ὁ ἀνὴρ [16] (τὴν γυναῖκα) [17] ἀπρόσωπον [18] ποιεῖ ἀπὸ τῆς χιτωνίας· ἡ δὲ γυνὴ, τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῆς ἐξουσίας.

Εἰ δὲ εἰς τοὺς πόδας ἔχουσιν ἐλαίαν, πολύτεκνοι ἔσονται.

Σημείωσαι οὖν τὸ ἐπὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ἐὰν ᾖ ἡ ἐλαία εἰς τὰ δεξιὰ [19] μέρη, πλούσιοι καὶ ἀγαθοὶ πάντων γενήσονται· εἰ δὲ εἰς τὰ εὐώνυμα, ἐμπαθεῖς καὶ πτωχοὶ ἔσονται.

Si in calcaneo, vir (vxorem) tunica ſpoliatam faciet, vt et mulier maritum auctoritate.

Sed ſi in pedibus naeuum habeant, multorum liberorum parentes erunt.

Obſerua itaque in viris et mulieribus. Si naeuus ſit in partibus dextris, diuites et probi omnino fient: Si vero in ſiniſtris, morboſi et inopes erunt.

16. (Τὴν γυναῖκα) Incluſa deſunt in exemplari. *Sylb.*

17. Ἀπρόσωπον) Hoc probat etiam Petreii verſio: *qui naeuum mas in pedis talo geſtitat, vxori veſtium vſum, femina vero viri poteſtatem intercipiet.* Sed conuenientius fortaſſe contrarium εὐπρόσωπον: hoc ſenſu; *vir mulieri decentiorem e veſtitu conciliabit ſpeciem. Sylb.* Porro τῆς χιτωνίας, nullibi me legere memini, pro χιτώνιου vſurpatum.

18. Ποιεῖ) Rom. editio habet ποιῇ.

19. Μέρη) Partes potiſſimum auctores reſpexere, in quibus naeui deprehenſi, et ex iis diuinati ſunt, multa etiam de harmonia docuerunt, qua maculae in faciei partibus occurrentes in aliis cum iis conſpirantibus membris rurſus conſpicerentur, de quibus fuſius Elſholzius in Anthropometria egit.

IN-

INDEX I

SCRIPTORVM QVI IN NOTIS LAVDANTVR

Fische-

Plu-

INDEX II

VERBORVM ET FORMVLARVM MEMORABILIVM.

A.

Εὐόφθαλ-

Ξενι-

Ξ.

O.

Π.

 Πτῶκα

INDEX III
RERVM MEMORABILIVM.

Boni

D.

E.

F.

G.

Geſtus

N.

Occi-

O.

T.

